

၆၆၆

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၆) ကျမ်းစာ၊

မဟာဝါအာသာဇူကာ

မဟာဝါအဋ္ဌကထာကို နိဿယ အဓိပ္ပါယ် စုံလင်စွာ
တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။

၁၃၂၇-ခု

ဂျပ်ထူ အဝတ်ဖုံး
နှုန်း-၁၃။

နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

အခြေခံ နိဒါန်း

မဟာဝဂ္ဂါ မဟာပေန္တိ , ဂုရဝေါ ရတနာနိ မံ၊
ကဿံ ပစ္စောပကာရာယ, မဟာဝဂ္ဂတ္ထဝဏ္ဏနံ။

ရတနာနိ-သင်္ချေကမ္ဘာ, လွန်ရှည်ကြာမှ, ရံခါထွန်းပေါ်, ရတနာတော်မြတ်,
၃ ပါးနတ်တို့သည်၎င်း၊ မဟာဝဂ္ဂါ-ဟိုမြို့ သည်နယ်, အသွယ်သွယ်၌, များကျယ်
စုဆောင်း , တပည့်အပေါင်း ရှိတော်မူကြကုန်သော၊ ဂုရဝေါ- ငါ၏စိတ်တွင်,
ကျေးဇူးရှင်ဟု, အစဉ်ထင်ရှား, ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်၎င်း၊ မံ-ရတနာ ၃ ပါး,
ဆရာများကို, လေးစားကြည်ညို, ဤ ငါ့ကိုယ်ကို၊ မဟာပေန္တိ- ခုဘဝ နောက်
ဘဝ, အောက်မကျအောင် , ထောင့်မအစဉ်, မြှင့်တင်တော်မူကြပေကုန်၏၊ ပစ္စော
ပကာရာယ - ၃ ပါးရတနာ, မြတ်ဆရာတို့, ဥပုသ်တင်အပ်, ကျေးဇူးမြတ်ကို,
ဆပ်၍တဖန်, အတုန်ပြန်၍ အကျိုးငှါ၊ မဟာဝဂ္ဂတ္ထဝဏ္ဏနံ - ဝိနည်းမဟာဝါ,
ဋ္ဌကထာ၏, မှီရာအသင့်, ငိုကာဖွင့်ကို၊ ကဿံ - ဆရာအသီးသီး , နည်းစုံမိုး၍,
အပြီးတည်ထွင်, စီစဉ်ပါအံ့သတည်း။

မဟာပေန္တိ ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ဟူသမျှသည် အပါယ် ၄ ပါးသို့၎င်း ,
သုဂတိဘဝ ရစေကာမူ အောက်တန်း အညံ့စားအဖြစ်သို့၎င်း ကျရောက်စေတတ်
သောကြောင့် မိမိကိန်းရာသတ္တာကို နိမ့်ကျစေတတ်သောတရားများဖြစ်ကြသကဲ့သို့
ကုသိုလ်စိတ် ဟူသမျှကလည်း အထက် သုဂတိအဆင့်ဆင့်သို့ ရောက်စေတတ်
သောကြောင့်၎င်း, အောက်တန်းဘဝ ရစေကာမူ ထိုက်တန်သမျှ သုခရအောင်
စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့်၎င်း မိမိကိန်းရာ သတ္တာကို မြှင့်တင်တတ် , ကြီးပွား
စေတတ်သော တရားများ ဖြစ်ကြပေသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လရတနာ၏ ပရိယတ်
ပဋိပတ် တရားရတနာဟူသော သာသနာတော်လရောင်ဝယ် အရိယာသံဃာတော်
များနှင့်အတူ သိက္ခာ ၃ ရပ် အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်တော်မူကာ ဓမ္မလျော်တော်မူကြ
သော ဆရာတော်သခင် ကျေးဇူးရှင်တို့သည် ငယ်စဉ်ကစ၍ မိမိကို သာသနာတော်
လရောင်တွင် အမြဲ ပျော်ရွှင်အောင် သွန်သင်တော်မူကြ၍ အထက်တန်း ရောက်
အောင်လည်း ချီးမြှောက်တော်မူကြပေသည်။

ယခုဘဝ၌ ချီးမြှောက်တော် မူကြခြင်းသည် ယခုဘဝ အကျိုးရခြင်းထက်
နောက်နောက်ဘဝ အသစ်တဖန်တိုင်အောင် မြင့်ခေါင် ကြီးမားသော အကျိုး
ရဘို့ ပကတူပနိဿယသတ္တိက သာ၍ အားကောင်းလှပေသည်။ ထို့ကြောင့်
ရတနာ ၃ ဖြာ မြတ်ဆရာတို့သည် မိမိကို အထွဋ်အထိပ်ရောက်အောင် ချီးမြှောက်
မြှင့်တင်တော်မူကြသည် ဟု သတိပြုမိပါသည်။ [ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်များ၏
ကျေးဇူးပြုပုံကို ကစွည်းဘာသာဇိကာ နိဂုံး၌ ပြခဲ့ပါပြီ။] ထိုသို့ သတိပြုကာ အမြဲ
ကျေးဇူးရှင်များဟု စဉ်းစားမိလေ ဤ ဘုရားရှင်၏အဆုံးအမ ဩဝါဒတော်များနှင့်

ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်များ၏ ဩဝါဒတော်များကို ဥပုသ်ရက် ပန်ဆင်လေ ဖြစ်ရုံသာမက၊ ဥပုသ်ရက် ပန်ဆင်လေ လက်တွေ့အားဖြင့် စိတ်နေစိတ်ထားကို ပြုပြင်နိုင်လေ ဖြစ်ပေရကား မိမိ၏ အနာဂတ်ဘဝများစွာ အတွက်ပါ စိတ်အား တက်လျက် ရှိရပါသည်။

ကျေးဇူးဆင်သော ကျမ်းစာ မိမိ၏ ကျေးဇူးတော်ရင် ဆရာရှင်များသည် မိမိ၏ ကျမ်းစာ ပို့ချခြင်း၊ ကျမ်းစာ ရေးသားခြင်းကို လေးလေး နက်နက် နှစ်သက်တော် မူကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ၃ ပါး ရတနာ မြတ်ဆရာ၏ကျေးဇူးတော်ကို အတုန့်ပြန်၍ပူဇော်လိုလျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏သာသနာ တော်ကို ဘုရားအလိုတော်ကျ စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် သာသနာတော်အဆက်ဆက် အကျိုးသက်ရောက်မည့် ကျမ်းစာများကို ပို့ချ ရေးသားဘို့ပင် ဖြစ်ပေရကား ပါစိတ်ဘာသာဋီကာကို ပို့ချ၍အပြီး၌ ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ စီစဉ်ပုံအတိုင်း (စုဥ ဝဂ္ဂကို ထေခံ၍ ကျယ်ဝန်းသော သိက္ခာပုဒ်အစုတို့ကို ပြရာ) မဟာဝဂ္ဂမည်သော ဝိနည်းပါဠိတော်၏ အဋ္ဌကထာကို သာရတ္ထ - ဝိမတိဋီကာ ယောဇနာနှင့် မအူ ဆရာတော်၏ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ နိဿယကို အမှီပြုလျက် ဆရာ၊ ဆရာတို့၏ ချနည်းမပျက်အောင် ဆက်လက် ပို့ချခဲ့ရာ ယခုအခါ ဤ ကျမ်းစာအသစ်တရပ် အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးဆင်နိုင်ပြန်ပါသည်။

ခွင့်တောင်းခြင်း။ ။ ဤကျမ်းစာကိုစီစဉ်ရာ၌ ပို့ချရင်း စီစဉ်ရခြင်း၊ ရိုက်နှိပ် သောအခါလည်း စာချဘုန်းကြီးများပါ ပြင်ဆင်စေကာမူ အချိန်မှီရိုက်နိုင်အောင် ကြည့်ရှု ပြင်ဆင်ရခြင်းတို့ကြောင့် အမှားအယွင်း ကင်းလိမ့်မည်ဟု ဝန်မခံနိုင်ပါ။ မိမိဉာဏ်ကိုယ်က မပိုင်ခြင်း၊ သတိလွတ်ကင်းခြင်းတို့ကြောင့် အမှားအယွင်း တွေ့ရ ပါမူ အမှန်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်၍ ကြည့်ရှု ပို့ချနိုင်ဘို့ရန် ခွင့်ပန်ပါသည်။

ဂစ္ဆတံ ခလနံ ကွာပိ၊ ဘဝဇျေဝ ပမာဒတော၊
ဟသန္တိ ဒုဇ္ဇနာ တတ္ထ၊ သမာဒဟန္တိ သဇ္ဇနာ။

ကွာပိ-တစုံတရာ၊ ကုန်းသာမြေပြင်၌သော်မှလည်း၊ ဂစ္ဆတံ - ဧေးသာသာ၊ သွားလာရသူတို့၏၊ ပမာဒတော-သတိလွတ်ကင်း၊ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၊ ခလနံ- ချွတ်ချော်တိမ်းပါး၊ လဲသွားခြင်းသည်၊ ဘဝဇျေဝ - တရံတခါ၊ ဖြစ်တတ်သေး သည်သာ၊ တတ္ထ- ထိုသို့ မတော်တဆ၊ လဲကျရာ၌၊ ဒုဇ္ဇနာ - စိတ်ထားသေးနပ် လူယုတ် လူညံ့တို့သည်၊ ဟသန္တိ - ပြောင်လှောင် အားရ၊ ရယ်မောကြကုန်၏၊ သဇ္ဇနာ - ထောက်ထားငဲ့ညှာ၊ လိမ္မာရင့်ပြီး၊ လူကြီးလူကောင်းတို့သည်ကား၊ သမာဒဟန္တိ-ကူညီပေးမ၊ ဟုပေးကြကုန်၏။ [အမရကောသ နိဿယ။]

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
အဂ္ဂဋ္ဌိ အတ္ထုပေယျံ	၆၀၆
အဇ္ဈာယတာ စသည်	၄၄၈
အတ္ထိဗဒ္ဓိ	၅၉၉
အဇပါလ	၂၄
အဇ္ဈေသနံ	၄၈
အညတိတ္ထိယာ	၂၈၆
အဏိကတွက်ပုံ	၄၅၃
အတ္တာနံ သမ္ပနိတဗ္ဗော	၃၆၇
အန္တက	၅၈
အန္တရဋ္ဌကာသု	၆၀၄
အတိရေကလာဘော	၁၂၁
အန္တောဝုဋ္ဌ စသည်	၅၀၈
အရမ္မေနဥပုသ်ဏံ	၃၅၉
အဓိစိတ္တ (သမာဓိ)	၁၅၀
အဓိမုစ္ဆတိ (မုတ္တ)	၄၅၂
အနတ္တရိယာ	၄၁
အနန္တရဟိတာ	၁၀၄
အနန္တဗောဓာ	၄၉၅
အနုပဒါနော	၆၆၉
အနာကပ္ပသမ္ပန္နာ	၉၂
အနာမဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတ	၂၄၇
အနိဓိသ	၂၃
အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ	၁၂၀
အနုနာသိကန္တ ရွတ်ပုံ	၆၅
အနုပ္ပါဒ နိရောဓော	၁၄
အနုလောမ ပဋိလောမ	၁၁
အနုဝါတ, ပရိဘဏ္ဍ	၅၄၉
အနုဝိစ္စကာရံ	၄၉၈
အန္ဓာမိကံ	၆၁၀
အပမာရော	၁၆၀
အပရဇ္ဈဂတာယ	၃၉၈
အပလာဇ္ဇေန္တိ	၂၁၄
အပလောကနကံပြုပုံ	၆၂၅
အပ္ပတိဿာ	၂၁၀
အပ္ပနိဗ္ဗေသံ	၈၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
အပ္ပရက္ခေပတိကာ	၄၄
အပါပုရ ခွါရ်	၄၅
အမွကာ	၄၆၇
အမွပါလိ	၅၆၀
အဗျာပဇ္ဇိ	၄၀
အဘယူပရာ	၁၅၆
အဘိဒေါသ ကာလကံတော	၅၁
အဘိလာပဗ္ဗေ	၅၀၁
အမေဇ္ဇ, မဟာပတ္တ	၁၆၀
အရိယာယတနံ	၄၉၃
အလံကာတုံ သံဝိဇာတုံ	၁၄၉
အလန္တိနှင့် ဥပုသ်ပြု	၃၀၃
အဝတ္ထဝရပါတိ	၄၂၂
အဝိပ္ပင်္ဂါသာ	၃၃၇
အဿမ	၉၀
အသေသဝိရာဇနိရောမ	၁၃
အသေက္ခေဟိ	၁၃၇
အသား၊ ဂါး ၁၀ ပါး	၄၀၀
အဟတ (အသစ်ဂွမ်းချွတ်)	၅၅၂
အဟိဝါတရောဂ	၁၀၄
အင်-မအင် သားရေများ	၄၇၁
အာရေယ	၂၂၄
အာရိတ္တ သမာဇန	၃၇
အာဏတ္တိ	၁၃၀
အာပိစ္ဆဗန္ဓုနာ	၂၅၀
အာရိတြိယစရိယက	၃၆၂
အာနန္ဒနိယကမ္မ	၂၃၇
အဘိသမ္ဘောရိက	၁၃၉
အာယတ္တသမ္ပါ၏ အနက်	၃၆၃
အာယတ္တမော ဝတ္ထဝရ	၁၀၅
အာရယရာမာ, မသည်	၃၀
အာဟာ	၅၂
ဣဏာယကော	၁၇၀
ဣတရိတရေန၏ အနက်	၅၇၇
ဣန္ဒြိယသမာဓာ	၄၄၉
ဣဿရိယဝိပဉ္စ	၄၄၃
ဥစ္စာဝဇာနိ	၁၄၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
ဥဇ္ဈိတော	၅၀၂
ဥတ္တရိ + မနုဿမဗ္ဗာ	၅၄
ဥတ္တိဋ္ဌဘတ္တံ	၉၂
ဥတ္တိဋ္ဌေ နပမဇ္ဈေယျ	၁၉၀
ဥဒကနိမိတ်	၃၀၂
ဥဒကုက္ကေပ	၃၄၆
ဥဓ္ဓေသ, ပရိပုစ္ဆာ	၁၁၂
ဥပစာရသိမ်ပိုင်းခြားပုံ	၆၃၄
ဥပဇ္ဈာ	၂၇၂
ဥပဇ္ဈာယ် ကမ္မဝါစာဆရာ	၂၇၀
ဥပဇ္ဈာယ်နှင့် ပေါင်းမိခြင်း	၁၃၅
ဥပဇ္ဈာယ် ပြောင်းကောင်းပုံ	၂၁၄
ဥပဇ္ဈာယ်ယူပုံ	၉၃
ဥပနိက္ခိတ္တကတဏှာ	၄၁၂
ဥပနိသိန္ဓကထာ	၃၆၅
ဥပုသ် ၉ မျိုး	၃၇၀
ဥပုသ်နေ့ သွားစရာရှိ၍ သိမ်တွင်းဝင်နေခြင်း	၃၉၄
ဥဘတောဗျဉ္ဇနက	၂၄၂
ဥဒ္ဓါရ (ကထိန်နှုတ်)	၅၅၄
ဥမာပုပ္ဖ	၄၅၄
ဥရုဝေလာ	၆
ဥလ္လိမိတမတ္တေန	၅၄၆
ဥလ္လောကာ	၁၀၆
ဥဿာဝနန္တိကကုဋိ	၅၀၂
ဥဠုပ (ဥဠုမ္ပ)	၄၉၄
ဧကတော အနုဿာဝနေ	၂၆၀
ဧကတော (ဥဘတော) သုဒ္ဓိ	၆၆
ဧကသမ္ပန္နရွတ်ပုံ	၆၇
ဧကသမ္ပောဂ ပရိသမ္ပောဂ	၁၂၇
ဧကသီစသော အခေါ်	၆၀၅
ဩပါနဘူတံ	၄၉၉
ဩဘောဂေ	၁၀၂
ဩဝနိကံ	၂၃၀
ဩဝနိက္ကံ, ကဏ္ဍုသကံ	၆၀၇
ဩဝနိယကရဏ	၅၄၀
ဩသာရဏစသော သုံးမျိုး	၃၆၃
ကထိန် + အတ္ထတ္ထာရော	၅၃၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
ကထိန်အာနိသင် ၅ ပါး	၅၃၃
ကထိန်သံသိက ယူပုံ	၆၁၂
ကပ္ပိယတို့က အတိုးပေး	၆၁၃
ကမ္မာရတဏှာ	၁၈၁
ကမ္မဝါစာ နိဿယ	၂၇၃
ကမ္မဝိပါကရောဂါ	၅၆၆
ကရမရာနီတ	၁၇၅
ကသာဟတော	၁၆၈
ကာကောရဝ သဒ္ဓိ	၅၀၁
ကာယဝေယျာဝဟံက	၅၇၁
ကာလဝတော (ကာလဝဿဝ)	၃၇၁
ကာလိကချင်း ရောပုံ	၅၂၅
ကာလိကချင်း ရောမှု	၅၂၂
ကိစ္ဆေန	၄၂
ကိလမထော, ဝိဟေသာ	၄၁
ကိလာသော	၁၆၀
ကုဋ္ဌ	၁၅၆
ကုလ	၄၉၄
ကုသရိရ သေည်ကိုပယ်ခြင်း	၆၃၀
ကေဏိယာ	၁၆၇
ကေဝလဿ	၁၅
ကေသဝိသဇ္ဇနစသော မင်္ဂလာများ	၁၉၁
ကောက (ပံပုသွေ)	၄၂၈
ကြာကို ဖျာပုံဖြင့် ဝမ်းသက်	၅၇၄
ကျောင်းထိုင်အင်္ဂါ	၁၄၁
ကျောင်းပြင်ဘက်၌ ကထိန်သက်န်းလှပုံ	၆၅၄
ဓဏှနှင့် ဂါမ ဖပ်ကောင်း	၃၂၃
ခန္တကီ	၁၇
ခန္တုပမိသု	၁၇
ခါရုကဝဓံ	၇၄
ခုရဂ္ဂေယော	၆၃
ခုရက်အသွင်း ပြန်မည်	၄၀၁
ခုရက်အသွင်း ပြန်မည်	၄၀၂
ခုရက်အသွင်း ပြန်မည် ဟု နားလည်ခြင်း	၄၀၉
ဆွေးချက်နည်း	၄၇၀
ဂဏှ	၁၅၁
ဂရုကဥပုသ်ကြည့်၍ လေ့ကျင့်ပုသ် မပြုကောင်း	၄၉၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
ဂဟပတိကုဋ်	၅၀၆
ဂါမ, နဂရ+နိဂမခေတ်	၃၄၃
ဂိလာနဿ ဂုဠံ, ဂုဠောဒကံ	၄၉၁
ဂိလာနုပဋ္ဌာကတို့အား ပေးနည်း	၆၂၇
ဂေဟဿိတပေမ	၁၁၄
ဂေါတ္ထေနိ အနုဿာဝေတုံ	၂၆၇
ဂေါနိဿာဒိ ကုဋ်	၅၀၆
ငါးခက်းစသော သက်န်း	၅၄၇
ငယ်သူအား လက်အုပ်ချီမှု	၁၀၅
ငှက်ဆင် မြောက်ကျွန်းပျံနိုင်	၅၇၂
စာတုဒ္ဓသီစသော အသုံးအနှုန်း	၄၃၉
စာအံ မီးထွန်းစသည့် ခွင့်တောင်း	၃၆၆
စိတ္တကစသော အခင်းများ	၄၆၃
စိနပဋ္ဌ, သောမာရပဋ္ဌ	၅၂၃
စေတီယဆတ္တဝေဒိက	၄၀၇
စပ်ကောင်းသော သိမ်	၃၅၀
ဆံချရာ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြောရကျိုး	၆၂
ဆန္ဒာဂတိလိုက်ပုံ	၅၀၀
ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇက	၈၃
ဆရာ ၄ မျိုး, တပည့် ၄ မျိုး	၁၂၆
ဆရာလောက်ကြီးသူ	၄၅၉
ဆာယာမေတဗ္ဗာ စသည်	၂၀၁
ဆင်ကုန်းနှီး ကော်ဇောကြီး	၅၇၇
ဆေးအတတ်သင်ကောင်း	၆၂၄
ဆိုးရည်များ	၅၉၇
ဆွမ်းတော်တင် စားကောင်းပုံ	၆၅၂
ဇနပဒကလျာဏီ	၁၉၉
ဇနပဒနှင့် ရဋ္ဌ	၆၃၆
ဇာတဿရသိမ်၌ ကံပြပုံ	၃၅၅
ဇီဝကသည် အဘယမင်း၏သား	၅၆၂
ဇွန်ကိတ မဉ္ဇ	၄၁၇
ဌိတိကာ တည်ခြင်း၏အကျိုး	၆၄၆
ဌိတိကာ (ထေရ်စဉ်)	၅၄၅
ဌိတိကာ, န တိဋ္ဌတိ	၆၁၆
တတြုပ္ပါဒသင်္ကန်း	၅၉၁, ၆၁၃
တန္တိ ပဋိပဋ္ဌေ	၆၆၁
တပုဿ တလ္လိက	၃၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
တရားတောင်းပန်သက နေပုံ	၃၆၄
တရားရမှု၌ ကြောင့်ကြစိုက်တော်မူပုံ	၅၅
တိတ္ထာယတန	၁၂၃, ၁၅၀
တိတ္ထိယ ပတ္တန္တက	၂၃၂
တိဗ္ဗန္တရ	၁၄၉
တေမာသံဝဿိ	၃၉၉
တောကျောင်းဘုန်းကြီး ရွာကျောင်းဝင်ခံလျှင် ဥပုသ်ပြု	၃၉၇
တံခါးလုံခြုံမှ သက်န်းထား	၆၁၁
တားမြစ်သက အားများရ	၃၆၈
ထုလွှာမာရိကာ	၁၄၆
ထေယျသံဝါသက	၂၂၂
ထေရာဓေယျံ, မိဂံ, မိနံ	၃၆၉
ထပ်၍ ဒေသနာပြော	၃၈၆
ဒဏ္ဍကမ္ပ	၂၁၂
ဒါသ	၁၇၄
ဒိဗ္ဗာ	၅၈
ဒိဝေါ	၃၀
ဒိသာပါမောက္ခ	၅၆၄
ဒုပ္ပါဝိတ, ဒုဂ္ဂဟိတ	၆၄၅
ဒုရောပယော (အသားနုတက်ခဲ)	၄၈၅
ဒေသနာ ပြောနည်း	၃၈၃
ဒုတ္တယောထက် မပိုသင့်	၂၇၁
ဒုတ္တိယပလဂုဋ္ဌပိဏ္ဍ	၂၉၄
ဒွန်ကမ္ပဝါစာ	၂၇၁
ဌါရာ	၄၉
နဂ္ဂပရပိုင် ၂ မျိုး	၁၄၃
နန္ဒာဒေန္တိ	၄၇၃
နဝမိသွားခြင်း	၄၂၁
နာဂဏ် ပိဂ္ဂဟများ	၄၆၉
နာနာသံဝါသက ၂ မျိုး	၃၉၁
နိစ္ဆာရေသိ	၁၆
နိမိတ်ပြောပုံ	၂၉၁
နိမိတ္တံ ကိစ္ဆေတဠံ	၂၈၉
နိရပေက္ခ-အနပေက္ခ	၂၄၆
နိဿယည်း ကင်း၍ မနေရ	၁၂၇
နိဿယည်းလွတ် အင်္ဂါ	၁၄၁
နေရဉ္စရာ	၇

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
နတ်ဩဇာကြောင့် စိုပြေခြင်း	၅၃၇
၂ပါးတတွဲ သိမ်ထည်းဝင်၍ ဥပုသ်ပြုပုံ	၃၉၄
ပက္ခဟတော	၂၆၁
ပစ္စုပ္ပန်	၃၅
ပစ္စုပ္ပန်	၈၈
ပဉ္စမိကပ္ပိယကုဋ်	၅၀၆
ပဉ္စသိခေါ	၁၈၁
ပဉ္စ	၄၈၀
ပဉ္စကစ္ဆေဝ	၃၆၈
ပဉ္စကမ္ဘ	၅၀၀
ပဉ္စသမုပ္ပါဒ်	၁၀
ပဉ္စဘိသု	၄၁
ပဌမာဘိသမ္ဘုဒ္ဓေါ	၈
ပဏ္ဍုက်အမျိုးမျိုး	၂၂၀
ပတ္တုဏ္ဍသင်္ကန်း	၅၂၃
ပဒဝိတိဟာရေန	၉၉
ပဓာနပဟိတတ္ထိ	၅၁
ပဗ္ဗာဇန ၃ မျိုး	၅၉
ပရိသဝသေန သီမာဝစိုတာ	၆၄၄
ပရိဟာရော	၁၂၇
ပဝတ္ထမံသံ	၄၈၇
ပဝါရဏာအမျိုးမျိုး	၄၂၆
ပဝါရဏာ၌ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်	၄၂၅
ပဝါရဏာသင်္ဂဟ	၄၄၂
ပါပဏိကေန	၅၅၃
ပါရိသုဒ္ဓိဆန္ဒဒါန	၃၇၆
ပါသာဒိကေန သမ္ပါဒေဟိ	၉၅
ပိဏ္ဍိယလောပ တောဥဇနံ	၁၂၁
ပိဋသပ္ပိ	၂၆၁
ပိယဆေးခတ်	၄၈၁
ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန နဇယန	၆၃၃
ပုဗ္ဗယောဂေါ	၅၆
ပုရမ္ဘာဏ် အဖွင့်	၃၆၇
ပုရိသပ္ပမာဏံ	၄၇၉
ပုရိသယုတ္တယာဉ်	၄၆၂
ဖိတ်မန်သူမှ ပြောကောင်း	၆၆၂
မန္တနဉ္စပုတ္တော	၂၈၄

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
ဝိဝေကော	၃၀
ဝိသုဒ္ဓိဥပေါသထအယူ	၃၉၃
ဝိသုဂါမိန္ဒ ကံပြုနိုင်ပုံ	၃၀၆
ဝိသုဂါမသိမ်	၃၄၄
ပူဇနာသေတဗ္ဗော	၁၀၈
ဝေမတိကဒုတ္တဉ်	၃၈၅
ဝေမတိက ဒေသနာပြော	၃၈၄
ဝေရဏီ	၇၀
ဝေသိယာဂေါစရ	၁၄၅
ဝတ်မပြတ် နေနိုင်ခွင့်	၁၁၆
ဝန်ခံချက်ပျက်မှု ဒုတ္တဉ်	၄၁၈
သကဋ္ဌ ပရိဝဋ်	၅၀၁
သင်္ကန်းအခေါ်များ	၆၀၀
သင်္ကန်းမဟုတ်သော ဝေရဝေရနည်း	၆၂၂
သင်္ကန်းဟောင်းကို ပစ္စုပ္ပန်ပြု	၅၄၁
သင်္ကရံ၊ ကတိကံ	၅၂၀
သင်္ဂဟ၊ အနုဂ္ဂဟ	၁၁၂
သင်္ဂါရဝါ၊ သပ္ပတိဿာ	၉၄
သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာ	၂၀
သတ္တကမ္မ၊ ဝတ္ထိကမ္မ	၄၅၈
သတ္တဝါဟ	၄၇
သဗ္ဗါဒေယျ ဝိနိပါတ	၆၁၀
သဗ္ဗပါသဗ္ဗိယဘတ္တ	၂၂၆
သဗ္ဗသန္တရံ	၄၉၁
သဘိက္ခုကအာဝါသ (ဝိဟာရ)	၃၉၂
သမသမာ	၄၃၀
သမန္တာဟရန္တိ	၄၄၆
သမာနလာဘကတိကာ	၆၄၀
သရဏဂုံဖိလျှင် သိက္ခာပုဒ်တည်	၂၁၆
သကံဝင်လိုအား သီးခြားခွင့်ပြုပုံ	၁၅၅
သင်္ကဿာရော	၁၁၅
သာပတ္တိကဏ္ဍ ဥပုသ်	၃၈၂
သာမဏေလိုအား ဝေရဝေရနည်း	၅၉၀
သာမဏေ ပြုရာ၌ လိုရင်း	၇၁
သာမဏေလံနံ ဗုလျှင်	၂၁၅
သာမုတ္တံသိကာ	၄၉၉
သိန္နံ၊ တိန္နံ	၁၀၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
သိဝေယျကဒုဿ	၅၇၂
သီတဝါတ ခုဒ္ဒိနီ	၂၀
သီမာ	၂၉၀
သီမန္တရိက်	၃၁၀
သံမာအဇ္ဈောတ္တရဏ	၃၅၇
သီမာသင်္ကရ	၃၅၀
သီမာသမ္ပေဒစသည်	၃၅၆
သုတပုဂ္ဂိုလ် သိမ်းပုံ	၃၆၀
သုရာပါနန္တ ဘိက္ခုနှင့် သာမဏေ	၂၁၀
သုဝိညာပယ	၄၀
သောဝဂ္ဂိကံ	၆၀၀
သောသော	၁၆၀
သောဠသကင်္ခါ	၁၀
သံဃဝါအစိုးရ-မရ	၅၄၄
သံဃိကကို တပါးထည်း ယူပုံ	၆၁၅
သံဃိကကို ဝေနည်း	၆၄၃
သံဃိကပစ္စည်း အရေးကြီးပုံ	၅၉၄
သံဃိကသင်္ကန်း အလှူခံနည်း	၅၀၄
သန္တာနကံ	၁၀၆
သန္တာရိတံ, သံသရိတံ	၄၉၆
သမ္ပမအတ္ထဝသေန	၆၇၂
သမ္ပန္နရသ	၅၂၅
သမ္ပုဒ်ဘူတေန	၅၀၇
သားတော်အား အမွေပေးပုံ	၂၉၁
သိမ်ကမ္ဘဝါစာဝယ် သံဝါသ	၃၄၂
သိမ်ကျဉ်းလျှင် ချွေနိုင်ပုံ	၃၀၆
သိမ်ငယ်ကို ကြီးအောင်လုပ်	၃၄၀
သိမ်နှုတ်ရာ၌ ရှေးထုံး	၃၄၁
သစ်ပင်နိမိတ်	၂၉၇
ဟတ္ထဝဋ္ဋကယာဉ်	၄၆၂
ဟတ္ထဝိလသံက	၄၂၂
ဟလံ	၄၂
ဟဝေ	၁၆
ဟုဝေယျာဝုသော	၅၃
ဟေတုပ္ပဘဝါ	၀၆
ဟုံဟုက်ဇွတ်ကော	၂၆

မဟာဝါဒဌကထာ

ဘာသာဋီကာ

ပလ္လင်ခန့်ဒါနိ

☞ ဥဘိန္တု-ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီအားဖြင့် နှစ်ပါးကုန်သော၊ ပါတိမောက္ခာနံ-ပါတိမောက် ဝိဘင်းတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ သံဂီတိသမနန္တရံ-သံဂါယနာတင်ခြင်း၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝါ-သံဂါယနာတင်ရာကာလ၏ အခြားမဲ့၌၊ ခန္ဓကောဝိဒါ-ခန္ဓသဒ္ဓါ၏ အနက်၌ ကျမ်းကျင်တော်မူကြကုန်သော၊ မဟာထေရာ-အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော မဟာထေရ်တို့သည်၊ ယံ ခန္ဓကံ-အကြင် မဟာဝဂ္ဂ၊ စူဠဝဂ္ဂခန္ဓကကို၊ သင်္ဂါယံ သု-စုပေါင်းရွတ်ကာ သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်ပြီ၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တဿ-ထိုခန္ဓက၏၊

ဥဘိန္တု ပါတိမောက္ခာနံ။ ။ ပါတိမောက် သိက္ခာပုဒ်နှင့်တကွ၊ ဥဘတောဝိဘင်း ဟူသော ပဒဘာဇနီကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌ မဟာဝဂ္ဂ စူဠဝဂ္ဂဟူသော ခန္ဓကကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် “ဥဘိန္တု ပါတိမောက္ခာနံ” အစရှိသော ဂါထာကို မိန့်၊ ပါတိမောက္ခအရ ဒွေမာတိကာဟူသော သိက္ခာပုဒ်ကိုသာ ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ အကျယ်ဖြစ်သော ပဒဘာဇနီဝိဘင်းကိုပါ အဘေဒေါပစာရအားဖြင့် ယူထား သည်။ [ဥဘိန္တု ပါတိမောက္ခာနန္တိ ဥဘိန္တု ပါတိမောက္ခ ဝိဘင်္ဂါနံ၊ ပါတိမောက္ခဂ္ဂဟဏေန ဟေတ္တ တေသံ ဝိဘင်္ဂေါ အဘေဒေန ဂဟိတော-ဋီကာ။] ပါတိမောက္ခာနံ ကို သံဂီတိ၌ စပ်၊ “ပါတိမောက် ဝိဘင်းတို့ကို သံဂါယနာတင်ခြင်း၏ (သံဂါယနာတင်ရာကာလ)၏ အခြားမဲ့၌” ဟုလို။

ခန္ဓကံ။ ။ ခန္ဓသဒ္ဓါသည် ပညတ်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ “ဒါရက္ခန္ဓော-သစ်တုံး” ဟူရာ၌ တုံးတည်းဟူသော ပညတ်အနက်ကို “ခန္ဓ”သဒ္ဓါက ဟောသကဲ့သို့ တည်း၊ ဤနေရာ၌လည်း “ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒ” အစရှိသော ဝိနည်းကံပညတ်၊ စာရိတ္တ ဝါရိတ္တသိက္ခာပုဒ်ဟူသော ပညတ်တို့ကို ဟောသည်၊ ဤအလို သမူဟအနက်၌ ကဏ် ပစ္စည်းတည်း၊ “ခန္ဓာနံ+သမူဟော-ခန္ဓကော=ဝိနည်းကံဟူသော ပညတ်၊ သိက္ခာပုဒ် ဟူသော ပညတ်တို့၏အပေါင်း”ဟုပြု။ [ခန္ဓာတိ စေတ္တ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒါဒိဝိသေသကမ္မ သင်္ခါတာ စာရိတ္တဝါရိတ္တသိက္ခာပဒသင်္ခါတာ စ ပညတ္တိယော အဓိပ္ပေတာ၊ ခန္ဓာနံ သမူဟော ခန္ဓကော-ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။ ကာသဓာတ် ကိပစ္စည်း ကြံ၍ ဓာတွန် သကို ချေ၊ ကာ၏ အာကို ရံဿ ပြုပြီးလျှင် “ခန္ဓေ-ဝိနည်းကံဟူသော၊ စာရိတ္တ ဝါရိတ္တသိက္ခာပုဒ်ဟူသော ပညတ်တို့ကို၊ ကာသတိ ပကာသတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏၊ ဣတိ ခန္ဓကော”ဟု ပြု။ [ခန္ဓာနံ ဝါ ကာသနတော ဒိပနတော ခန္ဓကော-ဋီကာ။ (စာအုပ်များ၌ “ပကာသနတော” ဟု ရှိသည်။)] ယောဇနာ၌ကား-ကာသဓာတ် မကြံဘဲ “က”ကို ပကာသနအနက်ဟော ဟု ကြံလေသည်၊ မည်သည့်ဓာတ်ဟူ၍ကား မပြ။

၂

သံဝဏ္ဏနာက္ကမော-ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်။ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သမ္ပတ္တော-ကောင်းစွာ ရောက်လာပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ယခုအခါ ထို ခန္ဓကအဖွင့် အစဉ်၏ ကောင်းစွာ ရောက်လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တဿ- ထိုခန္ဓက၏၊ အယံ အနုတ္တာနုတ္တဝဏ္ဏနာ-ဤ မပေါ်လွင်သော အနက်တို့၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-ဖြစ်တော့လတ္တံ့။

ပဒဘာဇနီယေ-ပဒဘာဇနီဉ္စ၊ (ပဒဘာဇနီတုန်းက၊) ယေသံ-အကြင် ပုဒ်တို့၏၊ အတ္တာ-အနက်တို့ကို၊ ယေဟိ-အကြင် အဋ္ဌကထာနည်းတို့ဖြင့်၊ ပကာသိတာ- ထင်ရှားပြအပ်ကုန်ပြီ၊ (တေသံ-ထို ပုဒ်တို့၏၊) တေ-ထို အဋ္ဌကထာနည်းတို့ကို၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ စေ ဝဒေယျာမ-အကယ်၍ ဆိုနေကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဝဒန္တေသု-ဤသို့ ထပ်၍ဆိုနေကုန်လသော်၊) ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ ပရိယောသာနံ- အဋ္ဌကထာ၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည်၊ ဘဝေ-ဖြစ်နိုင်ပါတော့အံ့နည်း၊ (န ဘဝတိ ဧဝံ-မဖြစ်နိုင်တော့သည်သာ၊) (တစ်နည်း) ပဒဘာဇနီယေ-ဉ္စ၊ ဝါ-တုန်းက၊ ယေသံ-တို့၏၊ ယေ အတ္တာ-အကြင် အနက်တို့ကို၊ ပကာသိတာ-ကုန်ပြီ၊ (တေသံ-တို့၏၊) တေ(အတ္ထေ)-ထို အနက်တို့ကို၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ စေ ဝဒေယျာမ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဝဒန္တေသု) ကဒါ-ဉ္စ၊ ပရိယောသာနံ-သည်၊ ဘဝေ-အံ့နည်း၊ (န ဘဝတိ ဧဝံ-သည်သာ။)

တစ်နည်း။ ။ ခန္ဓသဒ္ဓါသည် “ဘာဂ” အနက် “ရာသီ” အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို ဝိနည်းကံဟူသော ပညတ်၊ စာရိတ္တ၊ ဝါရိတ္တသိက္ခပုဒ်ဟူသော ပညတ်တို့၏ တစ်ဖို့စီ တစ်ခုစီဖြစ်သော အဖို့အစုကို “ခန္ဓ”ဟု ခေါ်ပါ၊ ဤအလို “က”သည် အနက်မရှိ။ [အပိစ ဘာဂရာသတ္ထတာပေတ္ထ ယုဇ္ဇတိယေဝ၊ တာသံ ပညတ္တိနံ ဘာဂတော ရာသိတော စ ဝိဘတ္တတ္တာ-ဋီကာ။]

ခန္ဓကောဝိဒါ။ ။ ခန္ဓတ္ထကောဝိဒါ ဟု ဆိုလိုလျက် ထွက်ဆိုချေ၊ “ခန္ဓေ+ကောဝိဒါ- ခန္ဓကောဝိဒါ”ဟု ပြု၊ ခန္ဓေ-ဝိနည်းကံဟူသော ပညတ်၊ သိက္ခပုဒ်ဟူသော ပညတ်၌၊ ဝါ-ဝိနည်းကံဟူသော ပညတ်၊ သိက္ခပုဒ်ဟူသော ပညတ်တို့၏ အဖို့အစု၌၊ ကောဝိဒါ- ကျွမ်းကျင်သူတို့တည်း၊ ခန္ဓကောဝိဒါ-တို့၊ [ခန္ဓကောဝိဒါတိ ပညတ္တိဘာဂရာသဋ္ဌဝသေန ခန္ဓတ္ထေ ကောဝိဒါ-ဋီကာ။] ယောဇနာဉ္စကား “ခန္ဓကေသု ကုသလာ”ဟု ဖွင့်လေ သည်။

ပဒဘာဇနီယေ၊ ပေ ၊ ဝဒေယျာမ။ ။ “ယေသံ ပဒါနံ အတ္တာ ယေဟိ အဋ္ဌကထာ နယေဟိ ပကာသိတာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ တေ စေ ပုန ဝဒေယျာမာတိ တေ စေ အဋ္ဌကထာနယေ ပုနပိ ဝဒေယျာမ” ဤဋီကာဖွင့်အတိုင်း ပဌမ နိဿယအနက် ပေးသည်၊ “အထဝါ ပဒဘာဇနီယေ ယေသံ ပဒါနံ ယေ အတ္တာ ဟောဋ္ဌာ ပကာသိတာ၊ တေ စေ အတ္ထေ ပုန ဝဒေယျာမာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ ဟိ သဒ္ဓေါ ပဒပူရဏေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော” ဤအဖွင့်အတိုင်း ဒုတိယတစ်နည်း ပေးသည်။

ယေ အတ္ထာ-တို့သည်၊ ဥတ္တာနာစေ-နဂိုကပင် ပေါ်လွင်နေကုန်၏။ တေသံ-ထိုပေါ်လွင်သော အနက်တို့၏။ ဝါ-တို့ကို၊ သံဝဏ္ဏနာယ-ဖွင့်ခြင်းဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ (နိပ္ပယောနောယေဝ-အကျိုးမရှိကုန်တော့သည်သာ၊) ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ယေ-အကြင် အနက်တို့သည်၊ အဓိပ္ပာယာနုသန္တိဟိ-အဓိပ္ပာယ် အနုသန္တေတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနေန စ-သဒ္ဓါအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနတ္တာနာ-မပေါ်လွင် မထင်ရှားကုန်၊ တေ-ထိုမပေါ်လွင် မထင်ရှားသော အနက်တို့သည်၊ (န သက္ကာ၌ စပ်၊) ဝါ-တို့ကို၊ (အဝဏ္ဏိတာ၌ စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဝဏ္ဏိတာ-မဖွင့်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဉာတုံ-သိခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်းကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မပေါ်လွင်သော အနက်တို့၏ မဖွင့်အပ်ကုန်သည်ရှိသော် မသိနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသံ ယေဝ-ထို မပေါ်လွင်သော အနက်တို့၏သာလျှင်၊ အယံ သံဝဏ္ဏနာနယော-ဤ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာနည်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်တော့လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဂန္ဓာရမ္မ အပြီးတည်း။

မဟာဓန္ဒကအဖွင့်
ဗောဓိကထာ

၁။ တေန သမယေန၊ပေ၊ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇာယန္တိ အာဒိသု ဝိယ-အစရှိသော ပါဌ်ရပ် တို့၌ကဲ့သို့၊ ကရုဏာဝစနေ-ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုခြင်း၌၊ ဝိသေသကာရဏံ-ထူးသောအကြောင်းသည်၊ ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ-အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ပင်

မဟာဓန္ဒက။ ။ နောက်၌လာမည့် ဥပေါသံထက္ခန္ဓက စသည်တို့ထက် ကျယ်ဝန်းသော+တရားတော် သိက္ခပုဒ်တော်များ၏ အစု။
ဗောဓိကထာ-ဗောဓိပင်အနီးနှင့် စပ်ဆိုင်သော စကားရပ်။

တေန သမယေန၊ပေ၊ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧတ္ထ။ ။ဧတ္ထကို “အာရုဏ္ဏာဘိလာပ ဝသေနေဝေတံ ဝုတ္တံ”၌ ပဓာနအားဖြင့် လှမ်းစပ်ပါ၊ ယောနော၌ကား “ကဉ္ဇာပိ ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထိ”၌ စပ်လေသည်၊ ထိုအစပ်သည် အပဓာနအစပ်သာတည်း၊ ထို ကိဉ္ဇာပိဝါကျ၌ “အာဒိသု ဝိယ”ဝယ် ဝိယသည် ဝိသဒိသုပမာနဇောတကတည်း၊ “ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတိ”၌ ထူးသောအကြောင်းရှိသကဲ့သို့ ဤပါဌ်ဝယ် ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုရခြင်း၌ ထူးသောအကြောင်းမရှိ-ဟူလို။

ကိဉ္ဇာပိ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ “တေန သမယေန၊ပေ၊ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတိ” စသည်၌ ကရိုဏ်းဝိဘတ်သည် ဟိတ်အနက်-ကရိုဏ်းအနက်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် အကျိုးရှိ၏၊ အကျိုးရှိပုံကို ထိုအဖွင့် ပြန်ကြည့်ပါ၊ ဤ၌ကား ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုရခြင်း၌ အကျိုး ထူး မရှိပါပေ၊ သို့သော် သံဂါယနာတင်ခြင်၏ အစဉ်အားဖြင့် ဝိနည်းအရာ၏

မရှိပါသော်လည်း၊ ဝိနယံ-ဝိနည်းပိဋကသို့၊ ပတွာ-သံဂါယနာတင်စဉ်အားဖြင့် ရောက်၍၊ ဝါ-ရောက်လသော်၊ ကရုဏာဝစနေနေဝ-ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ အယံ အဘိလာပေါ-ဤသဒ္ဓါကို၊ အာရောပိတော-သံဂါယနာ တင်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာဒိတော-ဝိနည်းအစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အာရုဇ္ဈာဘိလာပဝသေနော-သံဂါယနာတင်အပ်သော သဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဧတံ-ဤကရိုဏ်းဝိဘတ်ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ အညေသုပိ-ဤပါဠိမှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတော-ဤပါဠိရပ်မှ၊ ပရေသု-နောက် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧဝရူပေသု-ဤသို့ သဘောရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဧသ(ဧသော)-ဤအစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း။

ရောက်လျှင် ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် သံဂါယနာတင်ရိုး ထုံးစံရှိသောကြောင့် ဝိနည်းအစမှ စ၍ သံဂါယနာတင်အပ်သော ပါဠိအတိုင်း ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်သာ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထိတိ “ယေန သမယေန၊ပေ၊ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒီ၊ တေန သမယေန”တိအာဒိနာ ဝုတ္တကာရဏံ ဝိယ ဣဓ ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထိ။-ဋီကာ။]

ကိဉ္ဇာပိ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ ကိဉ္ဇာပိ နေရာဝယ် “နန”ဟု စောဒကာဘောဂဇောတက နိပါတ်ကို သွင်း၍ စောဒနာဝါကျ ထည့်ကာ အကျယ်ပေးနိုင်ပုံကား-အာစရိယ... တေန သမယေန၊ပေ၊ ပဋ္ဌမာဘိသမ္ပုဇ္ဈေတိ ဧတ္ထ-၌၊ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇာယန္တိအာဒိသု ဝိယ-တို့၌ကဲ့သို့၊ ကရုဏာဝစနေ-၌၊ ဝိသေကာရဏံ-သည်၊ နတ္ထိနန-မရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ အထ-ထိုသို့ မရှိပါဘဲလျက်၊ ကသ္မာ၊ ဧတံ-ဤ ကရိုဏ်းဝိဘတ်ကို၊ သံဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တံ-နည်း။ [ဤကား အပိုထည့်အပ်သော စောဒနာဝါကျတည်း၊ ထိုဝါကျ၌ “နန”မှ စ၍ နတ္ထိတိုင်အောင် စောဒကာဘောဂဝါကျ “အထ”မှ စ၍ “ဝုတ္တံ”တိုင်အောင် စောဒနာဝါကျဟု ခွဲပါ။]

ဘဒြမုခ-ကောင်းသော မျက်နှာရှိသော ငါ့ရှင် စောဒက၊ တေန သမယေန၊ပေ၊ သမ္ပုဇ္ဈေတိ ဧတ္ထ-၌၊ပေ၊ ဧတံ-ဤကရိုဏ်းဝိဘတ်ကို၊ သံဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တံ-ဟု စာရှိတိုင် ပေးပါ၊ “ဘဒြမုခ”ဟု အာလုပ် ထည့်ရခြင်းသာ ထူးသည်။ [ဤဝါကျကို ပရိဟာရဝါကျဟု ခေါ်ပါ၊ ထို၌ “ကိဉ္ဇာပိ၊ပေ၊ နတ္ထိ”ကို အနုဂ္ဂဟဝါကျ၊ (တစ်နည်း) သမ္ဘာဝနာဝါကျ၊ “ဝိနယံ၊ပေ၊ အာရောပိတော”ကို ဂရဟာဝါကျဟု ခွဲကြ၏၊ ကိဉ္ဇာပိသည် အနုဂ္ဂဟ(သမ္ဘာဝနာ)ဇောတက၊ ပနသည် ဂရဟာဇောတကတည်းဟုလည်းကောင်း၊ “ကိဉ္ဇာပိ၊ပေ၊ အာရောပိတောတိ”တိုင်အောင် ပရိဟာရဘောဂစကား၊ “အာဒိတော၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ”တိုင်အောင် ပရိဟာရဘောဂဖလဟုလည်းကောင်း အစိတ်စိတ် ခွဲခြားပါဦး၊ ထိုတွင် “ဝိနယံ ပန အာရောပိတော”သည် တကယ် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သောစကား မဟုတ်၊ ရှေ့ သမ္ဘာဝနာကို ထောက်၍သာ ဂရဟာဟု ဆိုကြဟန် တူသည်။]

- [နိယာမံ] (၁) ကိဉ္ဇာပိနှင့်၊ ယဒိပိ-ကာမဉ္ဇ၊ နိပါတတို့၊ ဆိုက်ရကြိယာ၊ တိုင်အောင်မှာကား၊ ဆရာ စောဒက ပြသည့်အာဘော်တည်း။
(၂) ပန-တထာပိ၊ ဆိုက်ထည့်ကြိယာ၊ တိုင်အောင်မှာကား၊ ဆရာ ပရိဟာရ ပြသည့်အာဘော်တည်း။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကိ-အဘယ်သည်၊
ဧတဿ-ဤ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ အစရှိသော နိဒါန်းစကားကို၊
ဝစနေ-ဆိုခြင်း၌၊ ပယောဇန-အကျိုးနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊
(ဧတဿ-ကို၊ ဝစနေ-၌) ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိနံ-ပဗ္ဗဇ္ဇာ အစရှိကုန်သော၊ ဝိနယကမ္မာနံ-
တို့၏၊ (နိဒါနဒဿနံဝယ် နိဒါန၌ စပ်၊) အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ နိဒါန
ဒဿနံ-နိဒါန်းကို ပြရခြင်းသည်၊ (ပယောဇန-တည်း၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေ
တည်း၊) ဟိ-ချဲ့၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဣမေဟိ တိဟိ
သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒန္တိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ယာ ပဗ္ဗဇ္ဇာစေဝ-
အကြင် ရှင့်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ယာ ဥပသမ္ပဒါစ-အကြင်မြင့်မြတ်သော
ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-အကြင် ပဉ္စင်းအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုညာတာ-
ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ရာဇဂဟာဒိသု-ရာဇဂြိုဟ်မြို့အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ယာနိ စ
ဥပဇ္ဈာယ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တ အာစရိယ အာစရိယဝတ္တာဒိနိ-အကြင် ဥပဇ္ဈာယ်၊
ဥပဇ္ဈာယ်၏ဝတ် ဆရာ၊ ဆရာ၏ဝတ် အစရှိသော ဝိနည်းကံတို့ကိုလည်း၊
အနုညာတာနိ-ကုန်ပြီ၊ တာနိ-ထို ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါ ဥပဇ္ဈာယ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တ
အာစရိယ အာစရိယဝတ္တ အစရှိသော ဝိနည်းကံတို့ကို၊ (ပညတ္တာနိ၌ လှမ်းစပ်၊)
အဘိသမ္ဘောမိ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပတွာ-ရောက်တော်
မူပြီး၍၊ သတ္တသတ္တာဟံ-ခုနစ်သတ္တာဟကို၊ (ဝီတိနာမေတွာ၌ စပ်၊) မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ-
မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၏ အနီး၌၊ (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏
ကြည်လင်ရာဖြစ်သော ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်၏ အနီး၌) ဝီတိနာမေတွာ-လွန်စေတော်
မူပြီး၍၊ ဗာရာဏသိယံ-၌၊ ဓမ္မစက္ကံ-ဓမ္မစကြာကို၊ ပဝတ္တေတွာ-လည်စေတော်မူပြီး၍၊
ဣမိနာ အနုက္ကမေန-ဤအစဉ်အားဖြင့်၊ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဌာနံ-ဤမည်သော အရပ်၊
ဤမည်သော အရပ်သို့လည်း၊ ပတွာ-ရောက်တော်မူ၍၊ ဣမသ္မိံ စ ဣမသ္မိံ စ
ဝတ္ထုသ္မိံ-ဤမည်သော အကြောင်း၊ ဤမည်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊
ပညတ္တာနိ-နိပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိနံ-ကုန်သော၊ ဧတေသံ ဝိနယကမ္မာနံ-
တို့၏၊ အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ နိဒါနဒဿနံ-သည်၊ ဧတဿ-ကို၊ ဝစနေ-
၌၊ ပယောဇန-တည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အမှာ။ ။ ဤပြခဲ့သော ဝါကျအခွဲသည် မိမိအလိုသာတည်း၊ ဂမ္ဘီရတ္ထနိယာမ
ဝိသဒ္ဓနာ၌ကား-ဤပြယုဂ်ကိုပင် ထုတ်၍ ကိဉ္ဇာပိကို အရုဇျတ္ထဆို၍၊ ဆိုင်ရာဝါကျကို
အရုဇျတ္ထဝါကျ=ဂရဟာဝါကျဟုလည်းကောင်း၊ ပနကို အနုဂ္ဂဟတ္ထဆို၍ ဆိုင်ရာဝါကျကို
သမ္ဘာဝနာ=အနုဂ္ဂဟတ္ထဝါကျဟုလည်းကောင်း ပြောင်းပြန် ခွဲစေလိုသည်၊ မိမိပြခဲ့သော
ခွဲပုံနှင့်တကွ ထိုဆရာတော်တို့၏ ခွဲပုံကို “ကိဉ္ဇာပိတိ အနုဂ္ဂဟဂရဟာဝစနံ”ဟူသော
မူလပဏ္ဏာသ အနင်္ဂဏသုတ် အဋ္ဌကထာ ထောက်၍ မည်သည့်အယူက သင့်ကြောင်းကို
ဆုံးဖြတ်ကြပါလေ။

တတ္ထ-ထို တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဥရုဝေလာယံ အစရှိသော ပါဠိ ရပ်၌၊ ဥရုဝေလာယန္တိ-ကား၊ မဟာဝေလာယံ-ကြီးစွာသော ကမ်းပါးနှင့်တူသော သဲအစု၌၊ မဟန္တေ-ကြီးစွာသော၊ ဝါလိကရာသိမိ-သဲအစု၌၊ ဣတိ အတ္ထော- ဤကား အနက်၊ အထ ဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ဝါလိကာ-သဲကို၊ ဥရုတိ-ဥရ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ မရိယာဒါ-အပိုင်းအခြားကို၊ ဝေလာတိ-ဝေလာဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ-၏၊) ဝေလာတိက္ကမနဟေတု-အပိုင်းအခြားကို ကျော်လွန်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အာဟဋ္ဌာ-ထမ်းဆောင်အပ်သော၊ ဥရ-သဲတည်း၊ ဥရုဝေလာ- အပိုင်းအခြားကို ကျော်လွန်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ထမ်းဆောင်အပ်သော သဲ၊ ဣတိ ဧဝမိ-ဤသို့လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥရုဝေလာယံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။

ကိရ-ချေ၊ အတိတေ-၌၊ ဗုဒ္ဓေ-သည်၊ အနုပ္ပန္နေ-ပွင့်တော်မမူမီ၊ ဒသသဟံသာ ကုလပုတ္တာ-တစ်သောင်းသော အမျိုးသားတို့သည်၊ တာပသပဗ္ဗန္တံ-ရသေ့တို့၏ ပဗ္ဗန္တသို့၊ ဝါ-ရသေ့အဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗန္တိတွာ-ကပ်ရောက်၍၊ တသ္မိံ ပဒေသေ-ထို ဥရုဝေလာတောအရပ်၌၊ ဝိဟရန္တော-နေကုန်လသော်၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ သန္နိပတိတွာ-စည်းဝေး၍၊ ကတိကဝတ္ထံ-ကတိကဝတ်ကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊

မဟန္တေ ဝါလိကရာသိမိ။ ။ ဥရုသဒ္ဓါသည် မဟန္တ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ဝေလာ သဒ္ဓါသည် “မြစ်၏ကမ်း”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ဥရုမဟတိ+ဝေလာ ဥရုဝေလာ- ကြီးစွာသော မြစ်ကမ်း၊ ကြီးစွာသော မြစ်ကမ်းဟူသည် သဲစုကြီး ဖြစ်၍နေသော ကမ်းမျိုးတည်း၊ ဥရုဝေလာတောအရပ်လည်း သဲစုကြီး ဖြစ်၍နေရကား ကြီးစွာသော ကမ်းနှင့် တူသောကြောင့် “ဥရုဝေလာ”ဟု အမည်ရသည်၊ “ဥရုဝေလာ ဝိယာတိ ဥရုဝေလာ”ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ထပ်၍ပြု၊ ထို့ကြောင့် “မဟန္တေ ဝါလိကရာသိမိ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် ဖွင့်သည်၊ “ဥရုဝေလာယံ-ကြီးစွာသော ကမ်းနှင့်တူသော များစွာသော သဲအစု၌”ဟု ပေး။ [မဟာဝေလာ ဝိယ မဟာဝေလာ၊ ဝိပုလဝါလုကပုဉ္ဇတာယ မဟန္တော ဝေလာတဋ္ဌော ဝိယာတိ အတ္ထော၊ တေနာဟ မဟန္တေ ဝါလိကရာသိမိတိ အတ္ထောတိ၊-ဋီကာ။]

အထ ဝါ။ ။ ဤနောက်နည်း၌ကား ဥရုသဒ္ဓါသည် “သဲ”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ [ဥရု မရ သိကတာ ဝါလုကာ ဝဏ္ဏု ဝါလိကာတိ ဣမေသဒ္ဓါ သမာနတ္ထာ၊ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ၊ တေနာဟ ဥရုတိ ဝါလိကာ ဝုစ္စတိတိ။-ဋီကာ။] ဝေလာသဒ္ဓါကား အပိုင်းအခြားဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ “ဝေလာတိက္ကမ”ဟု ဆိုလိုလျက် အတိက္ကမ ဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ၊ “ဝေလာယ-စည်းကမ်းကို ကျော်လွန်ခြင်းကြောင့်၊ အာဟဋ္ဌာ- ထမ်းဆောင်အပ်သော၊ ဥရ-သဲတည်း၊ ဥရုဝေလာ-သဲ”ဟု ယောဇနာ ဝိဂြိုဟ်ပြုသည်၊ “အာဟဋ္ဌာ”ဟူသော အလယ်ပုဒ်ကျေသော မဇ္ဈေလောပီ တပျူရိသ်သမာသ်၊ ဝေလာနှင့် ဥရုကိုလည်း ရှေ့နောက်ပြန်၊ ထိုစည်းကမ်း လွန်ပုံ၊ ထမ်းဆောင်ပုံကို အကျယ်ပြလို၍ “အတိတေ ကိရ”စသည် မိန့်၊ ဤအလို “ဥရုဝေလာယံ-စည်းကမ်းကို ကျော်လွန်ခြင်း ကြောင့် ထမ်းဆောင်အပ်သော သဲအစု၌”ဟု ပေး။

[ကတိကဝတ္ထပုဒ်၏ ပုဒ်ပြီးပုံနှင့်တကွ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဒုတိယအုပ် စာမျက်နှာနံပါတ် “၄၉၀” နှင့် တတိယအုပ် “၄၅၂” တို့၌ ပြထားသည်။] ကံ-အဘယ်သို့ ပြုကြကုန်သနည်း။ ကာယကမ္မဝစီကမ္မာနိ နာမ-ကာယကံ ဝစီကံတို့ မည်သည်။ ပရေသမ္ပိ-သူတစ်ပါးတို့၏ စိတ်၌သော်မှလည်း။ ပါကဋ္ဌာနိ-ထင်ရှားကုန်သည်။ ဟောန္တိ-ကုန်၏။ [ပိသဒ္ဓါ သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ ဂရဟာသမုစ္စည်း။ သူတစ်ပါးတို့၏ စိတ်၌တောင် ထင်ရှားသေး၏။ မိမိစိတ်၌ ထင်ရှားကြောင်းမှာ ပြောစရာမရှိ-ဟူလို။] မနောကမ္မ ပန-သည်ကား။ (ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏ စိတ်၌) အပါကဋ္ဌ-မထင်ရှား။ တသ္မာ-ကြောင့်။ ယော-အကြင် ရသေ့သည်။ ကာမဝိတက္ကံ ဝါ-ကာမဝိတက်ကိုသော်လည်းကောင်း။ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း။ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း။ ဝိတက္ကေတိ-ကြံစည်၏။ တဿ-ထိုရသေ့၏။ အညော-မိမိမှ အခြားသော။ စောဒကော နာမ-အပြစ်တင်တတ်သူ မည်သည်။ နတ္ထိ-မရှိ။ သော-ထိုရသေ့သည်။ အတ္တနာဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်။ အတ္တာနံ-မိမိကို။ စောဒေတွာ-အပြစ်တင်ပြီး၍။ ပတ္တပုဋ္ဌေန-ဖက်ရွက်ခွက်ဖြင့်။ ဝါလိကံ-သဲကို။ အာဟရိတွာ-ထမ်းဆောင်၍။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-၌။ အာကိရတု-လောင်းစေသတည်း။ ဝါ-လောင်းစတမ်း။ ဣဒံ-ဤသို့ သဲကို ထမ်း၍ လောင်းခြင်းသည်။ အဿ-ထိုရသေ့၏။ ဒဏ္ဍကမ္မံ-ဒဏ်အမှု တည်း။ ဣတိ-ဤသို့။ (ကတိကဝတ္ထ အကံသု။) [ပတ္တပုဋ္ဌေနာတိ တာလာဒီနံ ပဏ္ဏပုဋ္ဌေန-ဝိမတိ။] တတော-ထို ကတိကဝတ်ပြုရာ အခါမှ။ ပဋ္ဌာယ-၍။ ယော-အကြင် ရသေ့သည်။ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ ဝိတက္ကံ-ကို။ ဝိတက္ကေတိ-ကြံမိ၏။ သော-သည်။ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌။ ပတ္တပုဋ္ဌေန-ဖြင့်။ ဝါလိကံ-ကို။ အာကိရတိ-၏။ ဧဝံ-ဤသို့။ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်။ တတ္ထ-ထို ဥရုဝေလ အရပ်၌။ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်။ မဟာဝါလိကရာသိ-ကြီးစွာသော သဲအစု သည်။ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ။ တတော-ထို ကြီးစွာသော သဲစုဖြစ်ရာ အခါမှ။ (ပရံ-နောက်၌) နံ-ထိုသဲအစုကို။ ပစ္ဆိမာ-နောက်၌ဖြစ်သော။ နေတာ-လူအပေါင်း သည်။ ပရိက္ခိပိတွာ-ကာရံ၍။ စေတိယဌာနံ-ပူဇော်အပ်သောအရပ်ကို။ ဝါ-သဲပုံစေတီအရပ်ကို။ အကာသိ-ပြီ။ တံ-ထို သဲအစုကို။ သန္နာယ-၍။ ဥရုဝေလာယန္တိ-ပေ။ အတ္ထောတိ-ဟူ၍။ (ပေါရာဏေဟိ-ရေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်။) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ တမေဝ-ထို သဲစုကိုပင်။ သန္နာယ-၍။ အထ ဝါ ဥရုတိ၊ ပေ။ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ-ဟူ၍။ (မယာ-သည်။) ဝုတ္တံ-ပြီ။

နေရဉ္စရာ။ ။ “နေလ ဇလ”ဟု ဆိုလိုလျက် လ-နှစ်လုံးကို ရ-နှစ်လုံးပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်လည်း လာ၍ နေရဉ္စရာဟု ဖြစ်သည်။ ဇလာ ဝုစ္စတိ ဒေါသော “ရွံ့ညွန့်စသော အပြစ်။” နတ္ထိ+ဇလာ+ယတ္ထာတိ နေလံ-ရွံ့ညွန့် မှော်ညှင်းစသော အပြစ်မရှိသော ရေ၊ နေလံ+ဇလံ+ယတ္ထာတိ နေရဉ္စရာ-ရွံ့ညွန့် မှော်ညှင်းစသော အပြစ်မရှိသော ရေရှိသောဖြစ်။

ဗောဓိရုက္ခမူလေတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ စတုသု-ကုန်သော၊ မဂ္ဂေသု-မဂ်တို့၌၊ ဉာဏံ-ကို၊ ဗောဓိတိ-ဗောဓိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတ္ထ-ဤညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်၌၊ တံ ဗောဓိ-ထို လေးပါးသော မဂ်ဉာဏ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်တော်မူပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရုက္ခောပိ-သည်လည်း၊ ဗောဓိရုက္ခောတွေဝ-ဗောဓိပင်ဟူ၍သာလျှင်၊ နာမံ-ကို၊ လဘိ-ရပြီ၊ တဿ ဗောဓိရုက္ခဿ-၏၊ မူလေ-အနီးအောက်၌၊ ဗောဓိရုက္ခမူလေ-ဗောဓိပင်၏ အနီးအောက်၌။

ပဌမာဘိသမ္ပုဒ္ဓေါတိ (ပဒဿ)-၏၊ ပဌမံ + အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါတိ-ဟူ၍၊ (ပဒစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော) အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ-သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီး သည်၊ ဝါ-ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ သဗ္ဗပဌမံယေဝ-အလုံးစုံသော နောက်နောက် နေတော်မူခြင်းတို့၏ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ (ပါဠိတော် ဝိဟရတိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်၊ ဧကပလ္လင်္ကေနာတိ-ကား၊ သင်္ကမ္ပိ-တစ်ကြိမ်လည်း၊ အနုဋ္ဌဟိတွာ-ထတော်မမူဘဲ၊ ယထာ အာဘုဇိတေန-အကြင် အကြင် ဖွဲ့ခွေအပ်ပြီးသော၊ ဧကေနပဝ ပလ္လင်္ကေန-တစ်ခုတည်းသော ထက်ဝယ် တင်ပျဉ်ဖြင့်သာ၊ (ပါဠိတော် နိသီဒိ၌ စပ်၊) [“သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာရဏံ” နှင့် အညီ ဝေသဒ္ဓါ ထည့်၍ “ဧကော ဧဝ + ပလ္လင်္ကော ဧကပလ္လင်္ကော” ဟု

[နေရဉ္စရာယာတိ နေလဉ္စလာယာတိ ဝတ္ထဗ္ဗေ လကာရဿ ရကာရံ ကတွာ နေရဉ္စရာယာတိ ဝုတ္တံ၊ ကဒ္ဒမသေဝါလပဏကာဒိ ဒေါသရဟိတသလိလာယာတိ အတ္ထော။-ဋီကာ။]

အချို့ကား-“နီလံဇော”ဟု ဆိုလိုလျက် နီ၏ ဤကို ပြေ၊ လနစ်လုံးကို ရနစ်လုံး ပြေ၊ နိဂ္ဂဟိတံလည်းလာ၍ နေရဉ္စရာဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်၊ ဤအလို “စိမ်းညိုသောရေ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် နေရဉ္စရာမည်သော မြစ်”ဟု ပေး။ [ကောစိ နီလံ ဇောယာတိ ဝတ္ထဗ္ဗေ နေရဉ္စရာယာတိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။-ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။ ထိုမြစ်၏ နာမည်မျှသာဖြစ်သောကြောင့် ပုဒ်ပါ၌ခွဲ၍ ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ ပြုဖွယ် မလို၊ ဤအလို “နေရဉ္စရာမြစ်” ဟု ပေး။ [နာမမေဝ ဝါ ဧတံ တဿာ နဒိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။-ဋီကာ။]

ဗောဓိရုက္ခမူလေ။ ။ “ဗုဇ္ဈတိတိ ဗောဓိ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုလျှင် “သစ္စာလေးပါးကို သိတတ်သော မဂ်ဉာဏ်”ကို ရ၏၊ ဤနေရာ၌ကား “ဗုဇ္ဈတိ ဧတ္တာတိ ဗောဓိ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ “သစ္စာလေးပါးကို သိရာဖြစ်သော ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်”ကို အရကောက်ပါ၊ “ဗောဓိ စ သော ရုက္ခော ဓာတိ ဗောဓိရုက္ခော”ဟု ပြု။

ပဌမာဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ။ ။ “ပဌမံ + အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ”ဟု ရှေးဦးစွာ ပုဒ်ဖြတ်ပါ၊ နိဂ္ဂဟိတံ ချေ၍ သန္တိစပ်ထားသည်၊ အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါနောင် ဟုတွာထည့်၍ ပါဠိတော် “ဝိဟရတိ”၌ စပ်။

သဗ္ဗပဌမံ။ ။ ပဌမံသဒ္ဓါ တာဝသဒ္ဓါတို့သည် အပါဒါန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပန်ကိုသော်လည်းကောင်း ငဲ့ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗ”ဟု ထည့်ပေးသည်၊ “သဗ္ဗ-အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဦးစွာ”ဟူလို၊ ပဌမံသဒ္ဓါက ကြိယာဝိသေသန ဖြစ်သောကြောင့် “ဝိဟရတိ”၌ စပ်ရသည်။ [ပဌမန္တိ စ တာဝ နပုံသကနိဒ္ဒေသော၊ တဿာ အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ

အဝဇာရဏဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ထို ဧဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို “သင်္ကမ္ပိ အနုဋ္ဌဟိတွာ” ဟု ပြသည်။] ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒိတိ-ကား၊ ဝိမုတ္တိသုခ-အရဟတ္တဖိုလ်ချမ်းသာကို၊ ဖလသမာပတ္တိသုခ-ဖလသမာပတ်နှင့်ယှဉ်သော ချမ်းသာကို၊ ပဋိသံဝေဒယမာနော-ခံစားတော်မူလျက်၊ (ပါဠိတော် နိသီဒိ၌ စပ်)။

ဟုတွာ သဗ္ဗပဌမံ ဗောဓိရက္ခမူလေ ဝိဟရတိတိ ဧဝ မေတ္ထ သမ္ပန္နော ဝေဒိတဗ္ဗော၊-ဋီကာ။] “အလုံးစုံ” ဟုရာ၌ “မည်သည့် အလုံးစုံ” ဟု ဋီကာတို့ မဖွင့်ကြ၊ “ပဌမံ ဝိဟရတိ-အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဦးစွာ နေ”ဟု ဆိုသောကြောင့် “ရှေးဦးစွာဖြစ်သော နေခြင်း” ဟု သိသာ၏၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဘုရားဖြစ်ပြီး နောက်၌ နေတော်မူခြင်း ကြိယာတွေ များစွာရှိရကား “အလုံးစုံသော ထို နောက်နောက်နေခြင်း”ဟု အဓိပ္ပာယ် သိသာသည်။

မှတ်ချက်။ ။ အချို့ကား “သဗ္ဗပဌမံ-အလုံးစုံသော သတ္တာဟတို့၏ ရှေးဦးစွာ”ဟု အနက်ပေး၏၊ ဤ ပဌမံကား ပဌမသတ္တာဟကို ဆိုလိုရင်း မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို စဉ်းစားပါ၊ ယောနောဋ္ဌကား-ပဌမံကို ဝိဟရတိ မစပ်ဘဲ “အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ ဟုတွာ” ဟု ရှေ့သို့လှည့်၍ စပ်ပြီးလျှင် “သဗ္ဗေသံ ဇနာနံ ပဌမမေဝ”ဟု ဖွင့်လေ၏၊ အဋ္ဌကထာဆရာ ကိုယ်တိုင်က ပါဠိတော်ဝယ် ရှေ့၌ရှိသော ပဌမံကို နောက်ထား၍ ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဟရတိ၌ စပ်ဖို့ရာ “သဗ္ဗပဌမံ ဗောဓိရက္ခမူလေ ဝိဟရတိတိ ဧဝမေတ္ထ သမ္ပန္နော ဝေဒိတဗ္ဗော”ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း ထိုယောနောအဖွင့်ကို စဉ်းစားပါလေ။

ဝိမုတ္တိ ၊ ပေ ၊ ပဋိသံဝေဒယမာနော။ ။ တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ-အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ကာမာဝစရကုသိုလ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ-ဈာန်၊ သမုစ္ဆေဒ ဝိမုတ္တိ-မဂ်၊ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ-ဖိုလ်၊ နိဿရဏဝိမုတ္တိ-နိဗ္ဗာန်၊ ဤသို့ ဝိမုတ္တိငါးတန် ရှိရာဝယ် ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိကို ယူစေလို၍ “ဖလသမာပတ္တိသုခံ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ပဋိသံဝေဒိ”၌ ပဋိရှေ့ သံရှေ့ရှိသော ဝိဒဓာတ်၊ ဣပစ္စည်း ကတ္တာအနက်၌ သက်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ပဋိသံဝေဒယမာနော”ဟု ဖွင့်သည်။

ဝိမုတ္တိသုခံ။ ။ ဝိမုစ္စနံ ဝိမုတ္တိ-ဥပက္ကိလေသတို့မှ (ပဋိပဿဒ္ဓိ၏ အစွမ်းဖြင့်) လွတ်ခြင်း၊ တစ်နည်း-ဝိမုစ္စတိတိ ဝိမုတ္တိ-လွတ်သောစိတ်၊ ထို ဥပက္ကိလေသတို့မှ လွတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော စိတ်ချမ်းသာမှုကို ဝိမုတ္တိသုခဟု ခေါ်သည်။ “ဝိမုတ္တိယာ+ဇာတံ+သုခံ ဝိမုတ္တိသုခံ”ဟု ပြ၊ ဤအလို “ဥပက္ကိလေသတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ချမ်းသာကို”ဟု ပေး။ [ဘုရားရှင်၏ အရဟတ္တဖိုလ်သည် စတုတ္ထဈာန်နှင့် ယှဉ်၏၊ ထို စတုတ္ထဈာန်၌ရှိသော ဥပေက္ခာကိုပင် ငြိမ်သက်သောကြောင့် သုခသဘောရှိရကား “သုခ”ဟု ဆိုထားသည်။]

တစ်နည်း။ ။ ထို အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော သုခကိုပင် ဝိမုတ္တိသုခဟု ခေါ်သည်။ “ဝိမုတ္တိယာ+သမ္ပယုတ္တံ+သုခံ ဝိမုတ္တိသုခံ”ဟု ပြ၊ ဤအလို “ဥပက္ကိလေသတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ချမ်းသာကို”ဟု ပေး။ [ဘုရားရှင်၏ အရဟတ္တဖိုလ်သည် စတုတ္ထဈာန်နှင့် ယှဉ်၏၊ ထို စတုတ္ထဈာန်၌ရှိသော ဥပေက္ခာကိုပင် ငြိမ်သက်သောကြောင့် သုခသဘောရှိရကား “သုခ”ဟု ဆိုထားသည်။]

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် - ကား၊ ပစ္စယာကာရံ-အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံအခြင်းအရာဟူသော သတ္တိကို၊ (ပါဠိတော် မနသာကာသိဉ္စ စပ်)၊ ဟိ-မှန်၊ ပစ္စယာကာရော-အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံ အခြင်းအရာဟူသော သတ္တိကို၊ (ဝုစ္စတိဉ္စ ပဓာနအဖြစ်ဖြင့် စပ်)၊ ဝါ-သည်၊ (ဥပ္ပာဒေတိဉ္စ အပဓာနအဖြစ်ဖြင့် စပ်)၊ အညမည-အချင်းချင်း ဖြစ်သော အကြောင်းသို့၊ ပဋိစ္စ-ရှေ့ရှုရောက်၍၊ သဟိတေ-တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊

တစ်နည်း။ ။ “တေသံ ဝုပသမော သုခေါ” ဌံ သင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းခြင်းကို “သုခ”ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ အလုံးစုံသော ကိလေသာဒုက္ခတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းဟူသော အရဟတ္တဖိုလ်၌ ရအပ်သော ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိကိုပင် “သုခ”ဟု ခေါ်သည်။ ဤအလို “ဝိမုတ္တိဇဝံ+သုခံ ဝိမုတ္တိသုခံ”ဟု ပြု၊ “အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ ကင်းလွတ်ငြိမ်းအေးခြင်းဟူသော သုခကို”ဟု ပေး။ [အထဝါ... ဇဝံ သကလ ကိလေသဒုက္ခပသမဘာဝတော အဂ္ဂဖလေ လဗ္ဘမာနာ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိဇဝ လ္လသုခန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။]

ပစ္စယာကာရံ။ ။ “အဝိဇ္ဇာဒိ ပစ္စယဓမ္မံ”ဟု ဋီကာ ဖွင့်၏၊ အာကာရ၏အနက် မထင်ရှား၊ “ယေနာကာရေန-အကြင်အခြင်းအရာသတ္တိဖြင့်၊ ပစ္စယဓမ္မော ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မဿ ပစ္စယော ဟောတိ၊ သော ပစ္စယာကာရော ပစ္စယဘာဝေါ” ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ-ပညာဘူမိ နိဒ္ဒေသ၌ ဖွင့်သောကြောင့် အာကာရအတွက် ဟေတုသတ္တိစသော အခြင်းအရာ အနက်ကို ရ၏၊ သို့သော် ထို သတ္တိနှင့် သတ္တိမန္တ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့သည် မကွဲပြားသောကြောင့် “အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယဓမ္မံ” ဟု အကြောင်းတရားကိုပင် ဤဋီကာ ဖွင့်ပြလေသည်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်။ ။ ပဋိစ္စကို “ပတိမုခံ+ဂန္တာ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ “ပတိ+ဣစ္စ” ဟု ပုစ်ခွဲ၍ ပတိကို ပတိမုခံဟုလည်းကောင်း၊ ဣစ္စ၌ ဣဓာတ် တွာပစ္စည်းကို ဣ-ဂတိမိ” ဟူသော အနက်အတိုင်း “ဂန္တာ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ သမုပ္ပါဒ်၌ သံသည် သဟ အနက်ဟောတည်း၊ ထို သဟအနက်ကိုပင် “သဟိတေ ဓမ္မေ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပ္ပာဒေတိတိ ဥပ္ပာဒေါ၊ “သဟိတေ + ဥပ္ပာဒေါ သမုပ္ပါဒေါ” ဟုလည်းကောင်း၊ “ပတိစ္စ + သမုပ္ပါဒေါ ပတိစ္စသမုပ္ပါဒေါ”ဟုလည်းကောင်း သမာသ်တွဲပါ။

အညမည ပတိစ္စ။ ။ “အညမည”ဟူသည် အကြောင်းဖြစ်တိုက်သော တရား အချင်းချင်းတည်း၊ မှန်၏-အဝိဇ္ဇာသည် သင်္ခါရအား ကျေးဇူးပြုရာ၌ အဝိဇ္ဇာတစ်ခုတည်းက ကျေးဇူးမပြုနိုင်၊ အဝိဇ္ဇာ၏ ယှဉ်ဖက် စိတ် စေတသိက်၊ အဝိဇ္ဇာ၏ မှီရာဝတ္ထု၊ အဝိဇ္ဇာ၏ အာရုံစသော အကြောင်းတို့ ညီညွတ်မှ ကျေးဇူးပြုနိုင်၏၊ ထိုသို့ အကြောင်း ညီညွတ်မှု ရခြင်းကို “အညမည ပဋိစ္စ” ဟု ဆိုသည်။ [ပဋိစ္စာတိ ပတိမုခံ ဂန္တာ၊ ကာရဏသာမဂ္ဂံ အပဋိက္ခိပိတွာတိ အတ္ထော။-ဋီကာ။]

သဟိတေ ဓမ္မေ။ ။ အဝိဇ္ဇာသည် ပြခဲ့သော အကြောင်းတွေ ညီညွတ်သဖြင့် သင်္ခါရ ကို ဖြစ်စေရာ၌ သင်္ခါရတစ်ခုတည်းကို ဖြစ်စေသည်မဟုတ်၊ သင်္ခါရနှင့်အတူ တကွဖြစ်သော စိတ်၊စေတသိက်၊စိတ္တဇရုပ်တို့ကိုပါဖြစ်စေ၏၊ ထို့ကြောင့် “သဟိတေ ဓမ္မေ”ဟု ဗဟုဝစ် ဖြင့် ကံပုဒ်ကို တည်သည်။ [သင်္ခါရစသည်က ဝိညာဉ်စသည်ကို ဖြစ်စေရာ၌လည်း နည်းတူ၊

ဓမ္မ-အကျိုးတရားတို့ကို၊ ဥပ္ပာဒေတိ-ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အချင်းချင်းဖြစ်သော အကြောင်းသို့ ရှေ့ရှုရောက်၍ တကွဖြစ်ကုန်သော အကျိုး တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါတိ-ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ အယံ-ဤသည်ကား၊ ဧတ္ထ-ဤသမန္တပါသာဒိကာ မည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေါပေါ-အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္တာရော ပန- အကျယ်ကိုကား၊ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္န-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဝိနိစ္ဆယံ-အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဣစ္ဆန္တေန-အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော- မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ယူပါလေ၊ အနုလောမပဋိလောမန္တိ-ကား၊ အနုလောမဉ္စ-အနုလုံလည်းကောင်း၊ ဝါ-အလျော်လည်းကောင်း၊ ပဋိလောမဉ္စ- လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်လည်းကောင်း၊ (ပါဠိတော် မနသာကာသိ၌ စပ်)။

တတ္ထ-ထို အနုလောမ ပဋိလောမဟူသောပါဠိ၌၊ (အနုလောမောတိ ဝုစ္စတိ၌ စပ်၊) ဝါ-ထို အနုလုံ ပဋိလုံတို့တွင်၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိအာဒိနာ-အစရှိ သော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သော၊ အဝိဇ္ဇာဒိကော- အဝိဇ္ဇာအစရှိသော၊ ပစ္စယာကာရော-ကို၊ (အကြောင်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြု ကြောင်း အခြင်းအရာဟူသော သတ္တိကို၊) အတ္တနာ-မိမိဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကိုယ်တိုင်၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စကရဏတော-ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ အနုလောမောတိ-အနုလောမဟူ၍၊ ဝါ-အလျော်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓောတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန- ဖြင့်၊ ဝုတ္တော-သော၊ သွေဝ-ထို အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုပင်၊ (ပဋိလောမောတိ ဝုစ္စတိ၌ စပ်၊) ဝါ-သည်ပင်၊ (န ကရောတိ၌ စပ်၊) အနုပ္ပာဒ နိရောဓေန-နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်း မရှိသော ချုပ်ခြင်းဖြင့်၊ နိရုဇ္ဈမာနော- ချုပ်လသော်၊ တံ ကိစ္စံ-ထို ပြုသင့်ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို၊ န ကရောတိ-မပြုနိုင်၊ တဿ-ထိုပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ ဣတိ(တသ္မာ) အကရဏတော-ထိုသို့ မပြုခြင်း ကြောင့်၊ ပဋိလောမောတိ-ပဋိလောမဟူ၍၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊

သဟိတေတိ သမုဒိတေ အဝိနိဘုတ္တေ (မခွဲခြားအပ်ကုန်သော) တိ အတ္ထော-ဋီကာ။] ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပုဒ်၏ အခြားအဖွင့်များကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ ရှုပါ။

ကတ္တဗ္ဗကိစ္စကရဏတော။ ။ အဝိဇ္ဇာသည် သင်္ခါရကို ဖြစ်စေဖို့ရန် ကိစ္စရှိ၏၊ သင်္ခါရ စသည်ကလည်း ဝိညာဏ် စသည်ကို ဖြစ်စေဖို့ရန်ကိစ္စ ရှိ၏၊ ဤသို့ မိမိကိစ္စ ပြုပုံကို ပြသောကြောင့် “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ရှေ့နည်းကို “အနုလောမ(အလျော်)”ဟု ဆိုအပ်၏၊ “အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသ ဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓာ” အစရှိသော နောက်နည်းကိုကား အဝိဇ္ဇာ စသည် တို့က မိမိ ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို မပြုခြင်းကြောင့် “ပဋိလောမ” ဟု ဆိုရသည်။

ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုရိမနယေန-အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ အစရှိသော ရှေ့နည်းဖြင့်၊
 ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည်၊ ပဝတ္တိယာ-သံသရာဖြစ်ခြင်း
 အား၊ [ပဝတ္တိယာတိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာ-ဋီကာ။] အနုလောမော-လျော်၏၊ ဣတရော-
 ရှေ့နည်းမှ တစ်ပါးသော နောက်နည်းသည်၊ (အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂ
 နိရောဓာ စသော နောက်နည်းသည်၊) တဿာ-ထိုဖြစ်ခြင်း၏၊ ပဋိလောမော-
 ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း၊ ဣတိ ဧဝမ္ပိ-ဤသို့လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤအနုလောမ ပဋိလောမံ
 ဟူသော ပုဒ်၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဗျုတ်ရိုက်ကား၊ အာဒိတော-
 အဝိဇ္ဇာဟူသော အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝ အန္တ-ဧရာ မရဏဟူသော အဆုံးတိုင်
 အောင်လည်းကောင်း၊ အန္တတော-ဧရာ မရဏဟူသော အဆုံးမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊
 ယာဝ အာဒိံ စ-အဝိဇ္ဇာဟူသော အစတိုင်အောင်လည်းကောင်း၊ ပါပေတွာ-
 ရောက်စေ၍၊ အဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတော-
 ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်မှ၊ အညေန-သော၊ အတ္ထေန-အနက်အားဖြင့်၊
 အနုလောမပဋိလောမတာ-အနုလုံ ပဋိလုံ၏ အဖြစ်သည်၊ န ယုဇ္ဇတိ-မသင့်။

မနသာကာသီတိ-ကား၊ မနသိ-စိတ်၌၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို
 မနသာကာသိဟူသော ပါဠိ၌၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အနုလောမံ-
 အားဖြင့်၊ မနသိ-၌၊ အကာသိ-ပြီ၊ ဣဒံ-ဤအခြင်းအရာကို၊ (အနုလုံအားဖြင့်
 နှလုံးသွင်းပုံ အခြင်းအရာကို၊) တာဝ-ပဋိလောမမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဒဿေတုံ-
 ပြုတော် မူခြင်းငှာ၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊
 ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထို အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (သဗ္ဗပဒေသု၌
 စပ်၊) အဝိဇ္ဇာ စ-အဝိဇ္ဇာလည်း ဟုတ်၏၊ သာ-ထို အဝိဇ္ဇာဟူသည်၊ ပစ္စယောစ-
 အကြောင်းလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယော-
 မည်၏၊ တသ္မာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ-ထိုအဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သင်္ခါရာ-

ပုရိမနယေန ဝါ။ ။ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သံသရာဖြစ်ခြင်းအား လျော်သောကြောင့် “အနုလောမ”ဟု ခေါ်ရ၏၊
 “အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော နောက်နည်းကို သံသရာ
 ဖြစ်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် “ပဋိလောမ”ဟု ခေါ်ရသည်။

အာဒိတော ပန၊ပေ၊ န ယုဇ္ဇတိ။ ။ အခြားနေရာ၌ အနုလုံ ပဋိလုံဆိုလျှင်
 “ကေသာ လောမာ၊ပေ၊ လသိကာ မုတ္တံ”ကဲ့သို့ အစမှစ၍ အဆုံးတိုင်အောင် ဟောအပ်သော
 တရားကို “အနုလုံ”ဟု ခေါ်၏၊ “မုတ္တံ လသိကာ၊ပေ၊ နခါ လောမာ ကေသာ”ကဲ့သို့
 အဆုံးမှစ၍ အစတိုင်အောင် ပြန်သောနည်းကို “ပဋိလုံ”ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထိုကဲ့သို့
 အစမှ အဆုံး၊ အဆုံးမှ အစကို (ဤနေရာ၌) မဟောသောကြောင့် ထိုအနက်အားဖြင့်
 “အနုလုံ ပဋိလုံ”ဟု မဖြစ်သင့်။

သင်္ခါရတို့သည်၊ သမ္ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ ဣမိနာ နယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗပဒေသု-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။ [“သင်္ခါရာ စ+တော+ပစ္စယော စာတိ သင်္ခါရပစ္စယော၊ တသ္မာ သင်္ခါရပစ္စယာ” ဟု စသည်ဖြင့် သိပါ။] အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-သမန္တပါသာဒိကာမည်သော ဤဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေါပေါ-တည်း၊ ဝိတ္ထာရော ပန-ကိုကား၊ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္န-သော၊ ဝိနိစ္ဆယံ-ကို၊ ဣစ္ဆန္နေန-အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတောဝ-မှပင်၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဋိလောမံ-ပဋိလုံအားဖြင့်၊ မနသိ-၌၊ အကာသိ-ပြီ၊ ဣဒံ-ဤပဋိလုံအားဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံ အခြင်းအရာကို၊ ဒဿတုံ-ငှာ၊ အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ (တစ်နည်း) သံဂီတိကာရေဟိ-တို့သည်၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထံ-ထိုအဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော အစ ရှိသောစကား၌၊ အဝိဇ္ဇာယ တွေဝါတိ-ဟူသည်ကား၊ တု-အနုလောမပက္ခမှတစ်ပါး ပဋိလောမပက္ခကား၊ အဝိဇ္ဇာယ ဧဝ-အဝိဇ္ဇာ၏ပင်၊ အသေသဝိရာဂနိရောဓောတိ-

အဝိဇ္ဇာယ ဧဝ တု။ ။ ပါဠိတော်၌ “အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ”ကို “အဝိဇ္ဇာယ ဧဝ တု” ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုသို့ ဖွင့်သောကြောင့် “သမန္တပါသာဒိကာ တွေဝ”၌ “ပါသာဒိကာတိ+ဧဝ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရသကဲ့သို့ ဤ၌ မဖြတ်ရ၊ “တု+ဧဝ”ဟုသာ ပုဒ်ဖြတ်ရ၏ဟုသိစေ၏။ ထို့ပြင် “ဧဝ+တု”ဟု ရှေ့နောက်ပြန်၍ ဖွင့်သောကြောင့် (ပါတိမောက္ခံဝယ် “ပ+အတိမောက္ခံ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရသော်လည်း အနက်ပေးရာ၌ အတိနှင့် ပ ဥပသာရကို ရှေ့နောက်ပြန်၍ “အတိပမောက္ခံ”ဟု အနက်ပေးရသကဲ့သို့) ဤ၌လည်း ဧဝနှင့်တုကို ရှေ့နောက်ပြန်၍ အနက်ပေးပါဟု သိစေသည်ဟု ယောဇနာဖွင့်သည်။ [တချို့စာအုပ်၌ “အဝိဇ္ဇာယ တု+ဧဝ”ဟု ပုဒ်စဉ်အတိုင်း ရှိ၏၊ ထိုသို့လည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏။]

ဧဝ တု အနက်။ ။ တုနိပါတ်သည် အနုလောမပက္ခမှတစ်ပါး ပဋိလောမပက္ခကို ထွန်းပြသော ပက္ခန္တရဇောတကတည်း၊ ဧဝကိုကား ယောဇနာ၌ သတ္တဇီဝ စသည်ကို နစ်စေသော နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏဟု ဆို၏။ ထိုစကားကို စဉ်းစားသင့်၏။ ဘာကြောင့် နည်း? ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿဝယ် ကေဝလသဒ္ဓါဖြင့် သတ္တဇီဝ စသည်ကို တားမြစ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ [ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အဖွင့်ကြည့်ပါ။] မိမိကား အနုလောမ၌ အဝိဇ္ဇာသည် အကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း အဝိဇ္ဇာ၏ ချုပ်ခြင်း သည်ပင် အကြောင်းဖြစ်ရကား အဝိဇ္ဇာချင်း ထပ်သောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏ အနက်ဟောဟု ထင်သည်။

အသေသ၊ပေ၊ နိရောဓာ။ ။ ဝိရုဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဝိရာဂေါ-ရုပ်နာမ် သင်္ခါရ ဟူသမျှကို စင်စစ်အမှန် မတပ်မက်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် မဂ်ကို “ဝိရာဂ” ဟု ခေါ်၏။ ဝိရာဂေန+နိရောဓော ဝိရာဂနိရောဓော-မဂ်ကြောင့်အဝိဇ္ဇာ၏ချုပ်ခြင်း၊ ရှေးက “မဂ္ဂေန-ဖြင့်”ဟု ပေးကြ၏။ သင့်၊မသင့်ကို စဉ်းစားပါ။ ချုပ်ဟူသည် အကမ္မကတည်း။

ဟူသည်ကား၊ ဝိရာဂသင်္ခါတေန-ဝိရာဂဟုဆိုအပ်သော၊ မဂ္ဂေန-အရဟတ္တမဂ်ကြောင့်၊ အသေသနိရောဓာ-အကြွင်းမရှိ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သင်္ခါရနိရောဓောတိ-ဟူသည်ကား၊ သင်္ခါရာန-သင်္ခါရတို့၏၊ အနုပ္ပာဒနိရောဓော-နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ထင်ရှား၏။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤသို့ နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းဖြင့်၊) နိရုဒ္ဓါနံ-ချုပ်ပြီးကုန်သော၊ သင်္ခါရာနံ-တို့၏၊ နိရောဓာ စ-ကြောင့်၊ ဝိညာဏံ-သည်၊ နိရုဒ္ဓံ-ချုပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊) ဝိညာဏာဒိနံ-ဝိညာဉ်အစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏၊ နိရောဓာ စ-ကြောင့်လည်း၊ နာမရူပါဒိနိ-နာမရုပ်အစရှိသော အကျိုးတရားတို့သည်၊ နိရုဒ္ဓါနိယေဝ-ချုပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏ နိရောဓောတိအာဒိနိ-အစရှိသော စကားတော်တို့ကို၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိတိ-အစရှိသော

သကမ္မက နေရာ၌သာ ကရိုဏ်းလိုသည်၊ အကမ္မက နေရာ၌ကား ကရိုဏ်း မလိုပါ၊ ထိုသို့ ချုပ်ရာဝယ် သောတာပတ္တိမဂ်ကြောင့် အပါယဂမနိယ အဝိဇ္ဇာ ချုပ်၏၊ ဤ လောက၌ တစ်ကြိမ် ပဋိသန္ဓေနေကြောင်း အဝိဇ္ဇာသည် သကဒါဂါမိမဂ်ကြောင့် ချုပ်၏၊ ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေကြောင်း အဝိဇ္ဇာသည် အနာဂါမိမဂ်ကြောင့် ချုပ်၏၊ သို့သော် အဝိဇ္ဇာကား ကျန်ရှိသေးသည်သာ၊ အရဟတ္တမဂ်ကြောင့် ချုပ်ရာ၌ကား အဝိဇ္ဇာ မကြွင်း ကျန်တော့ဟု သိစေလို၍ “အသေသ”ဟု ဝိသေသန ကုမရသည်၊ ဤ အသေသံကို နိရောဓ၌ စပ်ရသော်လည်း ဤ အသေသံကို ထောက်၍ပင် ဝိရာဂ အရ အရဟတ္တမဂ် ကိုသာ ယူရသည်။ [အသေသံ-အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် + ဝိရာဂနိရောဓာ-အရဟတ္တမဂ်ကြောင့် ချုပ်ခြင်းတည်း။]

မှတ်ချက်။ ။ ယောဇနာ၌ကား အသေသဝိရာဂနိရောဓာဝယ် အသေသံကို ဝိရာဂ၌ မစပ်ဘဲ နိရောဓ၌ စပ်ရသောကြောင့် အယုတ္တသမာသ်ဟု ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ အသေသံဟူသော ဝိသေသနကို ပဓာနဖြစ်သော နိရောဓ၌ စပ်ဖို့ရာ “အသေသံ+ဝိရာဂနိရောဓော အသေသဝိရာဂနိရောဓော”ဟု တွဲလျှင် ယုတ္တသမာသ်သာ ဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း၊ ဥပမာ-“သူရိယံ+ပဿန္တိတိ သူရိယပဿာ၊ န+သူရိယပဿာ အသူရိယပဿာ”ဟု တွဲရာ၌ ယုတ္တသမာသ်ဟုပင် ဆိုရသကဲ့သို့တည်း။

အနုပ္ပာဒနိရောဓော။ ။ သောတာပတ္တိမဂ်ကြောင့် တချို့အကုသိုလ်သင်္ခါရတွေ ချုပ်ပါသော်လည်း သင်္ခါရကျန်သေးရကား နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိ မဟုတ်၊ ဖြစ်ခြင်း ရှိသေး၏၊ သကဒါမိမဂ်၊ အနာဂါမိမဂ်ကြောင့် ချုပ်ရာ၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း၊ အရဟတ္တမဂ်ကြောင့် ချုပ်ရာ၌ကား နောက်ထပ် မည်သည့်သင်္ခါရမျှ မဖြစ်တော့၊ ထို့ကြောင့် မဟာပုရိသော၌ မဟန္တဟူသော ဝိသေသနကဲ့သို့ “အနုပ္ပာဒ”ဟု ဝိသေသနထည့်ရသည်၊ “အနုပ္ပာဒေါ-နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော+နိရောဓာ-တည်း၊ အနုပ္ပာဒ နိရောဓော”ဟုပြုပါ၊ ယောဇနာ၌ “အနုပ္ပာဒန+နိရောဓော”ဟု ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။

စကားတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ-သည်။) ဝုတ္တံ-ပြီ။ [နောင်အခါ ဟောတော်မူခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “ဝတ္တာ ဝုတ္တံ” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုဟန် တူသည်။ သို့မဟုတ် သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့၏ ဆိုခြင်းကို ရည်ရွယ်ဟန် တူသည်။] တတ္ထ-ထို ဧဝမေတဿ၊ ပေ၊ ဟောတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကေဝလဿာတိ-ဟူသည်ကား၊ သံကလဿ-အလုံးစုံသော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သုဒ္ဓဿ-သက်သက်သော၊ သတ္တဝိရဟိတဿ-သတ္တမှ ကင်းသော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (သတ္တ အတ္တ ဇီဝ မပါသောကြောင့် သုဒ္ဓဟု ခေါ်သည်။) ဒုက္ခက္ခန္ဓဿာတိ-ကား၊ ဒုက္ခရာသိဿ-ဒုက္ခအစု၏၊ (ခန္ဓသဒ္ဓါ “ရာသိ” အနက်ဟောတည်း။) နိရောဓော ဟောတိတိ-ကား၊ အနုပ္ပာဒေါ-နောင် တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ချုပ်-ဟူရာ၌ နောက်ထပ် မဖြစ်သော ချုပ်ခြင်းဟု သိစေလို၍ “အနုပ္ပာဒေါ” ဟု ဖွင့်သည်။)။

☞ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာတိ-ကား၊ အဝိဇ္ဇာဒိဝသေန-အဝိဇ္ဇာ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သင်္ခါရာဒိကဿ-သင်္ခါရ အစရှိသော၊ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ-ဒုက္ခအစု၏၊ သမုဒယော စ-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် တိုးပွားခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာဒိဝသေန-အဝိဇ္ဇာ၏ ချုပ်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းကြောင့်၊ (သင်္ခါရာဒိကဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ) နိရောဓော စ-ချုပ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ယွာယံ(ယော အယံ အတ္ထော)-အကြင် အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧတမတ္ထံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊ တာယံ ဝေလာယန္တိ-ကား၊ တဿ အတ္ထဿ-ထို အနက် အဓိပ္ပာယ်၏၊ ဝါ-ကို၊ တာယံ ဝိဒိတဝေလာယံ-ထို သိတော်မူအပ်ရာ အခါ၌၊ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသီတိ-ကား၊ ဝိဒိတေ-သိတော်မူအပ်ပြီးသော၊ တသ္မိံ အတ္ထေ-

ကေဝလဿ။ ။ “ကေဝလာ အင်္ဂမဂဓာ-အားလုံး အင်္ဂတိုင်း မာဂတိုင်းသားတွေ” ဟု ဆိုရာ၌ ကေဝလသဒ္ဓါသည် နိရဝသေသအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း “နိရဝသေသ အနက်ဟော” ဟု သိစေလို၍ ကေဝလဿကို “သကလဿ-အလုံးစုံ” ဟု ဖွင့်သည်။ အလုံးစုံ ဟူသည်လည်း ဘဝယောနိ-ဂတိ-ဌိတိ သတ္တဝါသ သတ္တနိကာယ အားလုံး၌ဖြစ်သော “ဒုက္ခက္ခန္ဓ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “သကလဿာတိ အနုဝသေသဿ သဗ္ဗဘဝါဒိဂတဿ” ဟု ဖွင့်သည်။ “ကေဝလာ သာလယော-ကောက်စပါး စသည် မဖက် သက်သက်သန့်သန့်ဖြစ်သော သလေးစပါးတို့” ဟူရာ၌ ကေဝလသဒ္ဓါသည် အသံမိဿအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း “အသံမိဿ အနက်ဟော” ဟု သိစေလို၍ “သုဒ္ဓဿ” ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သည်။ သုဒ္ဓဟူသည်လည်း “သတ္တ အတ္တ ဇီဝ မဖက် သက်သက်သန့်သန့်” တည်း။

ဝိဒိတဝေလာယံ။ ။ ဝိဒိယတေ ဧတ္တာတိ ဝိဒိတာ၊ (ဝေလာ) ဟု အဓိကရဏသာဓ် ပြု၊ ယောဇနာ၌ “ဝိဒိတ” ကို “ပါကဋ္ဌ” ဟု ဖွင့်သည်မှာ ပါကဋ္ဌအနက်က အကမ္မက ဖြစ်သောကြောင့် ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာဟု သကမ္မက ထားပုံကို ရှု၍ စဉ်းစားပါ။

ထို အနုလုံ ပဋိလုံဟူသော အကြောင်းအကျိုးအနက်၌၊ ဝါ-တွင်း၊ ဟေတုနော စ-
 အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဟေတုသမုပ္ပန္နဓမ္မဿ စ-
 အကြောင်းကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော အကျိုးတရားကိုလည်းကောင်း၊ ပဇာနနာယ-
 အပြားအားဖြင့် သိတော်မူခြင်း၏၊ အာနုဘာဝဒီပကံ-အာနုဘော်ကို ထင်ရှားပြ-
 တတ်သော၊ ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ တိအာဒိကံ-အစရှိသော၊ သောမနဿယုတ္တ
 ဉာဏသမုဋ္ဌာနံ-သောမနဿနှင့် ယှဉ်သောဉာဏ်ကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊
 (မဟာကိရိယာ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်ဖြစ်သော၊)
 ဣမံ ဥဒါနံ-ကို၊ ဥဒါနေသိ-ကျူးရင့်တော်မူပြီ၊ အတ္တမနဝါစ-မိမိစိတ်ရှိသူ၏
 စကားကို၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကျူးရင့်အပ်သော စကားကို၊ နိစ္ဆာရေသိ-
 ထွက်ပေါ်စေတော်မူပြီ၊ ဝါ-ကျူးရင့် မြွက်ဆိုတော်မူပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တဿာ-ထိုဥဒါန်းဂါထာ၏၊ အတ္ထော-ကား၊ ယဒါ ဟဝေတိ-ကား၊ ဟဝေ-
 ထင်ရှားစွာ၊ ယသ္မိံ ကာလေ-၌၊ ပါတုဘဝန္တိ တိ-ကား၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ကုန်၏၊ ဓမ္မာတိ-
 ကား၊ အနုလောမပဋိလောမပစ္စယာကာရပဋိဝေဓသာဓကော-အနုလုံ ပဋိလုံ ဖြစ်
 သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော၊ ဗောဓိပက္ခိယ
 ဓမ္မာ-ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့သည်၊ (“ ပါတုဘဝန္တိ-ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏ ” ၌
 စပ်၊) အထ ဝါ - ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ပါတုဘဝန္တိ တိ - ကား၊
 ပကာသန္တိ-ထင်ရှားကုန်၏၊ အဘိသမယဝသေန-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊

နိစ္ဆာရေသိ။ ။ ဥဒါနေသိကို “နိစ္ဆာရေသိ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥဒါနေသိ၌ ဥပုဗ္ဗ၊
 အနဓာတ် ကာရိတ်ဏေပစ္စည်းဖြင့် “ထွက်ပေါ်စေပြီ”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ဤ နိစ္ဆာရေသိ
 ၌လည်း နိပုဗ္ဗ စရဓာတ် ကာရိတ်ဏေပစ္စည်းဖြစ်၍ “နိစ္ဆရိသု-ရောင်ခြည်တော် ထွက်
 ကုန်ပြီ” ဟူရာ၌ကဲ့သို့ “ထွက်စေတော်မူပြီ”ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။ [ဥဒါနံပုဒ်၏ ရုပ်ပြီးပုံနှင့်
 အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ အင်္ဂါကိုးတန်အဖွင့်၌ ပြထားပြီ။]

ဟဝေ။ ။ ဟဝေကို “ဗျတ္တံ”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ (တစ်နည်း) “ဟ”သည် ဗျတ္တ
 အနက်ဟော၊ “ဝေ”သည် ဧကံသတ္ထအနက်ဟော၊ ဤအလို “ဟ-ထင်ရှားစွာ၊ ဝေ-
 စင်စစ်”ဟု ပေး၊ ဤသို့ ဟဝေက “ထင်ရှား”အနက်ကို ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့်
 ပါတုဘဝန္တိ၌ ပါတုအတွက် အနက်မရှိဘဲ “ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” ဟု ဖွင့်ရသည်၊ တစ်နည်း-
 ဋီကာ၌ “ယဒါ+အာဟဝေ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ “ကိလေသာမာရ်နှင့် စစ်ထိုးရာအခါ၌”ဟု
 ကေစိဝါဒ ပါသေး၏။

ပါတုဘဝန္တိ။ ။ ဓမ္မာအရ ဗောဓိပက္ခိယတရားကို ယူရာ၌ သတိပဋ္ဌာန်စသော
 ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့သည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ဥပါဒ် ၌ ဘင်အားဖြင့် ဖြစ်နိုင်
 သောကြောင့် ပါတုအနက်မရှိကြ၍ “ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” ဟု ဖွင့်ရသည်၊ ဓမ္မာအရ သစ္စာလေးပါးကို
 ယူရာ၌ကား အချို့သစ္စာတို့သည် ရဟန္တာသန္တာန်၌ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ ဉာဏ်အားသာ
 ထင်ရှားနိုင်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ပါတုအနက်ရှိကြ၍ ပကာသန္တိဟု ဖွင့်ရသည်။

ဗျတ္တာပါကဋ္ဌာ-ထင်ရှားကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဓမ္မာတိ-ကား၊ စတုအရိယသစ္စဓမ္မာ-
လေးပါးသော အရိယသစ္စာတရားတို့သည်၊ (“ပါတုဘဝန္တိ-ထင်ရှားလာကုန်၏”
၌ စပ်၊) ကိလေသသန္တာပနဋ္ဌေန-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သည်၏
အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝီရိယံ - ကို၊ အာတာပေါတိ - အာတာပဟူ၍၊
ဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏၊ [“အာတာပေါတိ ” ဟု ဆိုလိုလျက် ဣတိ ကျေနေသည်၊]
အာတာပိနောတိ-ကား၊ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယဝတော-သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယ ရှိထသော၊
[အာတာပိကို အဿတ္တိတဒ္ဓိတ် ကြံစေလို၍ ဝန္တုပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သည်၊ “အာတာပေါ
အဿ အတ္တိတိ အာတာပိ”ဟု ပြု၊] ဈာယတောတိ-ကား၊ အာရမဏူပနိဇ္ဈာန
လက္ခဏေန စ-ကသိုဏ်းအစရှိသော အာရုံတို့ကို စူးစိုက်စွာ ရှုခြင်းလက္ခဏာ
ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏေန စ-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ
လက္ခဏာ၊ နိဗ္ဗာန်၏ တထလက္ခဏာကို စူးစိုက်စွာ ရှုခြင်းလက္ခဏာ ရှိသည်
လည်းဖြစ်သော၊ ဈာနေန-နှစ်ပါးသောဈာန်ဖြင့်၊ ဈာယန္တဿ-ရှုတတ်သူလည်း
ဖြစ်ထသော၊ [ဈာနေနနေရာဝယ် ရှေးစာအုပ်များ၌ “ဒွိဟိ ဈာနေဟိ”ဟု ရှိသည်။]

ဗြာဟ္မဏဿာတိ-ကား၊ ဗာဟိတပါပဿ-မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု
ရှိသော၊ ဝါ-မကောင်းမှုတို့ကို မျှောပြီးသော၊ ခိဏာသဝဿ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏
(သန္တာန်၌) [ဗြာဟ္မဏ၏ ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ပထမအုပ်
ဝေရဉ္စကဏ္ဍ အဇ္ဈတ္တိကနိဒါန်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊] အထဿ ကင်္ခါ ဝပယန္တိတိ-ကား၊
အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ (ပါတုဘဝန္တိတိ
ဥပ္ပန္နိ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နှစ်နည်းဖြင့်၊) ပါတုဘူတဓမ္မဿ-ဖြစ်ပြီးသော
ဗောဓိပက္ခိယတရားရှိသော၊ ဝါ-ထင်ရှားပြီးသော သစ္စာလေးပါးတရားရှိသော၊
အဿ-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကင်္ခါ-ယုံမှားခြင်း ဟူသမျှတို့သည်၊ ဝပယန္တိ (ဝိ+
အပယန္တိ)-ကင်းကုန်၏၊ သဗ္ဗာတိ-ကား၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ကော-အဘယ်
ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဖုသတိ န ခေါ-တွေ့ထိပါသနည်း၊? ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊
ပဉ္စော-ပြဿနာသည်၊ နော ကလ္လော-ဖြေခြင်းငှာမသင့်၊ [ဖဿဟူသော သဘာဝ
ကို ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အနေအားဖြင့် မေးသောကြောင့် အမေးကစ၍ လွဲနေရကား
ဖြေဖို့ရန် မသင့်-ဟူလို၊] ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ၊
ဣတိအာဒိနာ-ဤသို့ အစရှိသော၊ (နယေန စ-နည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊) တထာ-
ထိုမှတစ်ပါး၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဧရာမရဏံ-ဧရာ မရဏဟူသည်၊ ကတမံ
န ခေါ-အဘယ်ပါနည်း၊? ဣဒံ ဧရာမရဏံ-ဤ ဧရာ မရဏသည်၊ ကဿ စ-
အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ (သန္တကံ-ဥစ္စာပါနည်း၊?) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊
ပဉ္စော-ပြဿနာသည်၊ နော ကလ္လော-ဖြေခြင်းငှာ မသင့်၊ (ကဿဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို
မေးနေသောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ် မရှိရကား မဖြေသင့် - ဟူလို၊) ဣတိအာဒိနာ -

ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန စ-နည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စယာကာရေ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
၌၊ ယာ ဧတာ ကင်္ခါ-အကြင် ယုံမှားခြင်းတို့ကို၊ (ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တာ-
ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပစ္စယာကာရဿေဝ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ပင်၊ ဝါ-ကိုပင်၊
အပ္ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓတ္တာ-ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဟံ-ငါသည်၊
(ငါဟူသော အကောင်ကလေးသည်၊) အတိတံ-အတိတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနံ-
ကာလ၌၊ ဝါ-ကာလတုန်းက၊ အဟောသိ န ခေါ-ဖြစ်ခဲ့လေပြီလော၊ ဣတိအာဒိကာ-
ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ သောဠသ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ယာ စ ကင်္ခါ-
အကြင် ယုံမှားခြင်းတို့သည်လည်း၊ အာဂတာ-လာကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗာ-ကုန်သော၊
တာ-ထိုယုံမှားခြင်းတို့သည်၊ ဝပယန္တိ အပဂစ္ဆန္တိ-ကင်းကုန်၏၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-
ချုပ်ကုန်၏၊ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်နည်း?၊ ယတော ပဇာနာတိ သဟေတုဓမ္မန္တိ-
ကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇာဒိကေန-အဝိဇ္ဇာအစရှိသော၊ ဟေတုနာ-အကြောင်း
အားဖြင့်၊ သဟေတုကံ-အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သင်္ခါရာဒိ-သင်္ခါရအစရှိ
သော၊ ကေဝလံ-အလုံးစုံသော၊ ဝါ-အတ္တမဘက် သက်သက်သော၊ ဣမံ ဒုက္ခက္ခန္ဓဓမ္မံ-
ဤ ဒုက္ခအစုဖြစ် သော တရားကို၊ (သော-ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ပဇာနာတိ-
အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ အညာတိ-သိ၏၊ ပဋိဝိဇ္ဈတိ-ထိုးထွင်း၍ သိ၏၊ ဣတိ-
ထို့ကြောင့်တည်း၊ [အညာတိ၌ အာပုဗ္ဗ ဉာဓာတ် တိဝိဘတ်တည်း၊ ထို သိခြင်း
ဟူသည်လည်း ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟု သိစေလိုသောကြောင့် ပဋိဝိဇ္ဈတိဟု
သဘာဝတ္ထကို ဖွင့်သည်။]

၂။ ဒုတိယဝါရေ-ဒုတိယဝါရ၌၊ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသီတိ-ကား၊ ဝိဒိတေ-
သိအပ်ပြီးသော၊ တသ္မိံ အတ္ထေ-ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ အနုလုံ ပဋိလုံဟူသော
အနက်သဘော၌၊ ဝါ-တွင်၊ အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရ
နိရောဓောတိ - ဟူ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ ပကာသိတဿ - ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ပြီးသော၊

သောဠသကင်္ခါ။ ။ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းကို ဋီကာကြည့်ပါ၊
အဟောသိ န ခေါ အဟံ အတိတမဒ္ဓါနံ-ငါဟုဆိုအပ်သော အကောင်သည်၊ (ပုဂ္ဂိုလ်
သတ္တဝါ အတ္တ ဇီဝကလေးသည်) အတိတကာလတုန်းက ဖြစ်ခဲ့လေပြီလောဟု တွေးတော
ခြင်းသည် အတ္တကို မူတည်၍ တွေးတောခြင်းတည်း၊ အရိယာ ဖြစ်သောအခါ၌ကား
ထို အတ္တအယူ ပျောက်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထို ယုံမှားသံသယ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးလုံး
ကင်းကြလေပြီ။

ဝပယန္တိ။ ။ ဝိ+အပယန္တိ ပုဒ်ဖြတ်၊ ဝိ၌ ဣကို ချေ၍ သန္တိစပ်ထားသည်၊ ယန္တိ၌
ဂတိအနက်ဟော ယာဓာတ်တည်း၊ “ဝိ အပ” ဥပသာရကြောင့် “အပဂမန” အနက်ကို
ဟောရသည်၊ ထို့ကြောင့် “အပဂစ္ဆန္တိ” သည် သဒ္ဓတ္ထ “နိရုဇ္ဈန္တိ” ကား အဓိပ္ပာယ်တည်း၊
အပဂမန-ကင်းကွာသွားခြင်းဟူရာ၌ “နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းကို
ဆိုလိုသည်” ဟုလို။

နိဗ္ဗာနသင်္ခါတဿ-နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပစ္စယက္ခယဿ-အကြောင်းတို့၏ကုန်ရာ
 တရားကို၊ အဝဗောဓာနဘာဝဒီပကံ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အာနုဘော်ကို
 ပြတတ်သော၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဟောတော်မူအပ်သော အပြားရှိသော၊ ဣမံ ဥဒါနံ-
 ဤဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေသိ-ပေါ်ထွက်စေတော်မူပြီ၊ ဝါ-ကျူးရင့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ
 အတ္ထော-နက်၊ [“ဓိယန္တိ ဧတ္တာတိ ဓယော၊ ပစ္စယာနံ ဓယော ပစ္စယက္ခယော”-
 ယောဇနာ။] တတြ-ထို ဥဒါန်းစကားရပ်၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊
 သင်္ခေပတ္ထော-တည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပစ္စယာနံ-အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်း
 တရားတို့၏၊ ဓယသင်္ခါတံ-ကုန်ရာဟု ဆိုအပ်သော၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ အဝေဒိ-
 သိတော်မူပြီ၊ အညာသိ-သိတော်မူပြီ၊ ပဋိဝိဇ္ဈိ-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ၊ တသ္မာ-
 ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပစ္စယက္ခယနိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊)
 ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ အာတာပိနော-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြှိုက်တတ်သော
 သမ္ပပ္ပဓာန်ဝီရိယရှိသော၊ ဈာယတော-အာရမဏူပနိဇ္ဈာန်၊ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာန်
 တို့ဖြင့် ကသိုဏ်းအစရှိသော အာရုံ၊ အနိစ္စ အစရှိသော လက္ခဏာကို စူးစိုက်စွာ
 ရှုတတ်သော၊ အဿ ဗြာဟ္မဏဿ-ထို မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော
 ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဝါ-ထို မကောင်းမှုတို့ကို မျှောပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏
 သန္တာန်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ-၃၇ ပါးသော
 ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့သည်၊ ပါတုဘဝန္တိ-ထင်ရှားလာကုန်၏၊ (တစ်နည်း)
 ဓမ္မာ-သစ္စာလေးပါးတရားတို့သည်၊ ပါတုဘဝန္တိ-ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏၊ အထ-
 ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိဗ္ဗာနဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အဝိဒိတတ္တာ-
 မသိအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာ (ကင်္ခါ)-အကြင် ယုံမှားခြင်း တို့သည်၊
 ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ သဗ္ဗာပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တာ ကင်္ခါ-ထိုယုံမှားခြင်း
 တို့သည်၊ ဝပယန္တိ-ကင်းကုန်၏၊ ဣတိ-ကား၊ (သင်္ခေပတ္ထော-တည်း။)

၀၀၀

၃။ တတိယဝါရေ-၌၊ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိတိ-ကား၊ ယေန မဂ္ဂေန-
 အကြင်မဂ်ဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ-သည်၊) ဒုက္ခန္ဓဿ-၏၊ သမုဒယနိရောဓသင်္ခါတော-
 ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ သော အတ္ထော-ထို အနက်ကို၊ ကိစ္စဝသေန
 စ-ကိစ္စ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (သမုဒယနှင့် နိရောဓကို ပိုင်းခြား၍
 သိခြင်းကိစ္စအားဖြင့်လည်းကောင်း၊) အာရမဏကိရိယာယ စ-အာရုံပြုခြင်းအားဖြင့်
 လည်းကောင်း၊ ဝိဒိတော သိအပ်ပြီ၊ တဿ အရိယမဂ္ဂဿ-၏၊ အာနုဘာဝဒီပကံ-
 သော၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-သော၊ ဣမံ ဥဒါနံ-ကို၊ ဥဒါနေသိ-ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော၊
 တတြာပိ-ထိုတတိယဥဒါန်းဂါထာ၌လည်း၊ (ပိဖြင့် ပထမ၊ ဒုတိယဥဒါန်းဂါထာတို့ကို
 ပေါင်းသည်၊) အယံ သင်္ခေပတ္ထော၊ ယဒါ-၌၊ အာတာပိနော-ထသော၊ ဈာယတော-
 ထသော၊ ဗြာဟ္မဏဿ-၏ (သန္တာန်၌) ဟဝေ-ထင်ရှားစွာ၊ ဓမ္မာ-၃၇ ပါးသော

ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့သည်၊ ပါတုဘဝန္တိ-ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏။ (တစ်နည်း) ဟဝေ-
စင်စစ်၊ ဓမ္မာ-သစ္စာလေးပါးတရားတို့သည်၊ ပါတုဘဝန္တိ-ထင်ရှားလာကုန်၏။
တဒါ-၌၊ သော ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ဥပ္ပန္နေဟိ-ဖြစ်ပြီးကုန်သော၊ တေဟိ
ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေဟိ ဝါ-ထို ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယဿ
အရိယမဂ္ဂဿ-အား၊ စတုသစ္စဓမ္မာ-တို့သည်၊ ပါတုဘူတာ-ထင်ရှားကုန်ပြီ၊ တေန
အရိယမဂ္ဂေန ဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မာရသေန-မာရ်စစ်သည်ကို၊ ဝိဇ္ဇပယံ
(ဝိဇ္ဇပယန္တော)-ဖျက်ဆီးလျက်၊ တိဋ္ဌတိ-တည်နိုင်၏။ ကာမာ တေ ပဌမာ
သေနာတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး
သော အပြားရှိသော၊ (သုတ္တနိပါတ်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊)
မာရသေန-ကို၊ ဝိဇ္ဇပယန္တော ဝိဓမ္မေန္တော ဝိဒ္ဓသေန္တော-ဖျက်ဆီးလျက်၊ တိဋ္ဌတိ-
၏။ [ဝိပုဗ္ဗ ဓမ္မဓာတ်သည် “ဝိဓမ္မန” အနက်ဟော၊ “လိမ္မန” စသော အနက်တို့ကို
နစ်စေလို၍ “ဝိဓမ္မေန္တော” ဟု ဖွင့်သည်။ ဝိပုဗ္ဗ ဓမ္မဓာတ်သည်လည်း “ဝိဒ္ဓသန
အနက်ဟော” ဟု သိစေလို၍ “ဝိဒ္ဓသေန္တော” ဟု ထပ်၍ ဖွင့်ပြန်သည်။]

ကထံ-အဘယ်သို့၊ (တိဋ္ဌတိ-တည်သနည်း၊) သူရိယော-နေသည်၊ အန္တလိက္ခံ-
ကောင်းကင်ကို၊ ဩဘာသယံ-ထွန်းလင်းစေလျက်၊ (တိဋ္ဌတိ)ဣဝ-သို့တည်း၊
အဗ္ဗုဂ္ဂတော-အထက်သို့တက်လာသော၊ သူရိယော-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပဘာယ-
အရောင်ဖြင့်၊ အန္တလိက္ခံ-ကို၊ ဩဘာသယန္တောဝ-ထွန်းလင်းစေရင်းပင်၊ အန္တကာရံ-
အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဓမ္မေန္တော-ဖျက်ဆီးလျက်၊ တိဋ္ဌတိ ယထာ-သို့၊ ဧဝံ-ဤ
အတူ၊ သောပိ ဗြာဟ္မဏော-သည်လည်း၊ တေဟိ ဓမ္မေဟိ-ထိုဗောဓိပက္ခိယတရား၊
တို့ဖြင့်၊ ဝါ-နည်း၊ တေန မဂ္ဂေန-ထိုအရိယမဂ်ဖြင့်၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဇန္တောဝ-
ထိုးထွင်း၍ သိရင်းပင်၊ မာရသေန-ကို၊ ဝိဇ္ဇပယန္တော-လျက်၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ ဣတိ
(သင်္ခေပတ္ထော)၊ ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ဧတ္ထ-ဤဥဒါန်းတို့တွင်၊ ပဌမံ-ပထမဖြစ်သော၊
ဥဒါနံ-ဥဒါန်းသည်၊ ပစ္စယာကာရပစ္စဝေက္ခဏာဝသေန-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်
ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊ ဒုတိယံ-သော၊ (ဥဒါနံ-သည်၊) နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာ
ဝသေန-နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ပြီ၊ တတိယံ-သော၊ (ဥဒါနံ-
သည်၊) မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏာဝသေန-မဂ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ပြီ၊
ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[ဥဒါန်းပါဠိတော်နှင့် ဤပါဠိတော်၌လာသော ဥဒါန်းဂါထာတို့၏ ကာလကို
ခွဲခြား၍ ပြလိုသောကြောင့် “ဥဒါနေ ပန” စသည်ကို မိန့်။] ပန-ဆက်၊ ဥဒါနေ-
ဥဒါန်းပါဠိတော်၌၊ ရတ္တိယာ၊ပေ၊ အနုလောမပဋိလောမန္တိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ-
တို့သည်၊) ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထို စကားကို၊ သတ္တာဟဿ-၏၊ အစ္စယေန-
၌၊ သွေ-နက်ဖြန်၌၊ အာသနာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ-ထတော်မူအံ့၊ ဣတိ-သို့၊

(ဝတ္ထုဗ္ဗဒိဝသဿ-ဆိုထိုက်ရာနေ၏၊) ရတ္တိ-၌၊ ဥပ္ပာဒိတမနသိကာရံ-ဖြစ်စေအပ်သော နှလုံးသွင်းတော်မူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ တဒါ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယဿ ပစ္စယာကာရပဇာနနဿ စ-အကြင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အပြားအားဖြင့် သိတော်မူခြင်း၏လည်းကောင်း၊ (အနုလုံကို သိတော်မူခြင်း)၊ ယဿ ပစ္စယက္ခယာဓိဂမဿ စ-အကြင် အကြောင်းတရားတို့၏ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို သိတော်မူခြင်း၏လည်းကောင်း၊ (ပဋိလုံကို သိတော်မူခြင်း)၊ အာနုဘာဝဒီပိကာ-ကုန်သော၊ ပုရိမာ-ကုန်သော၊ ဒွေ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဥဒါနဂါထာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊) တဿ (ပစ္စယာကာရပဇာနနဿ စ)-၏လည်းကောင်း၊ တဿ (ပစ္စယက္ခယာဓိဂမဿ စ)-၏လည်းကောင်း၊ ဝဿန-ဖြင့်၊ ဧကေကမေဝ-တစ်ခု တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌာသံ-အဖို့အစုကို၊ [အနုလောမပဋိလောမေသု ဧကေကမေဝ ကောဋ္ဌာသံ-ဋီကာ။] ပဌမယာမဉ္စ-ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမယာမဉ္စ-ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ မနသိ အကာသိ-နှလုံးသွင်းတော်မူပြီ။

ဣဓ ပန-ဤဓနွကဉ္စကား၊ ပါဠိပဒရတ္တိယာ-အထွက်တစ်ရက်နေ့ည၌၊ ဝါ-ကဆုန်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့ ည၌၊ ဧဝံ-သို့၊ မနသကာသိ-ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဝိသာခပုဏ္ဏမာယ-ကဆုန်လပြည့်ဖြစ်သော၊ ရတ္တိယာ-၏၊ ပဌမယာမေ-၌၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ-ပုဗ္ဗေနိဝါသကို၊ ဝါ-ရှေး၌နေအပ်ဖူးသော ဓန္ဓာ အစဉ်ကို၊ အနုဿရိ-အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့တော်မူပြီ၊ မဇ္ဈိမယာမေ-၌၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-ဒိဗ္ဗစက္ခုကို၊ ဝိသောဓေသိ-သုတ်သင်တော်မူပြီ၊ ပဋ္ဌိမယာမေ-၌၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-ကို၊ အနုလောမပဋိလောမံ-လုံ၊ မနသိကတွာ-၍၊ ဣဒါနိ-ယခု အခါ၌၊ အရဏော-သည်၊ ဥဂ္ဂမိဿတိ-တက်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္ထုဗ္ဗကာလေ-ဆိုထိုက်ရာအခါ၌) သဗ္ဗညုတံ-သဗ္ဗညု အဖြစ်သို့၊ ဝါ-သဗ္ဗညုတညာဏ်တော် သို့၊ ပါပုဏိ-ရောက်တော်မူပြီ၊ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တိသမနန္တရမေဝ-သဗ္ဗညု အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း၏ အခြားမဲ့၌ပင်၊ အရဏော-သည်၊ ဥဂ္ဂစ္ဆိ-တက်ပြီ၊ တတော-ထို သဗ္ဗညုအဖြစ်သို့ ရောက်ရာ အခါမှ၊ (ဝါ-ထို အရဏ်တက်ရာ အခါမှ၊ ပရံ-၌) တံ ဒိဝသံ-ထို ကဆုန်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်ကို၊ တေနေဝ ပလ္လင်္ကေန-ထို ထက်ဝယ်တင်ပျဉ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝီတိနာမေတွာ-လွန်စေတော်မူ၍၊ သမ္မတ္တာယ-ရောက်လာသော၊ ပါဠိပဒရတ္တိယာ-အထွက်တစ်ရက်နေ့ည၌၏၊ တိသု ယာမေသု-တို့၌၊ ဧဝံ-သို့၊ မနသိကတွာ-မူ၍၊ ဣမာနိ ဥဒါနာနိ-တို့ကို၊ ဥဒါနေသိ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ပါဠိပဒရတ္တိယာ-၌၊ ဧဝံ-သို့၊ မနသိ ကတွာ-၍၊ ဗောဓိရက္ခမူလေပေ၊ နိသီဒိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တံ-(သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့) မိန့်တော်မူအပ်သော၊ တ သတ္တာဟံ-ကို၊ တတ္ထေဝ-ထိုဗောဓိပင်၏ အနီး၌ပင်၊ ဝီတိနာမေသိ-လွန်စေတော်မူပြီ။

☰

အပေါလကထာ

၄။ အထ ခေါ၊ပေါ၊ တေနုပသင်္ကမိတိ ဧတ္ထ-ဌ။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘဂဝါ-သည်။ တမှာ သမာဓိမှာ-ထို အရဟတ္တဖိုလ် သမာဓိမှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ- ထတော်မူပြီး၍၊ အနန္တရမေဝ-အခြားမဲ့ဌ်ပင်၊ ဗေဓိရက္ခမူလာ-မှ၊ ယေန-ဌ။ အပေါလနိဂြောဓော-အပေါလ ပညောင်ပင်သည်။ (အတ္ထိ)၊ တေန-ထို အပေါလ ပညောင်ပင် ရှိရာအရပ်သို့၊ န ဥပသင်္ကမိ-ကြွတော်မူသည် မဟုတ်၊ (ချက်ခြင်း ကြွတော်မူသည်မဟုတ်-ဟူလို၊) ပန-အဟုတ်ကား၊ (ဤ အနုယဝါကျကား “ဣဒမေဝေတ္ထ ဒီပိတံ ဟောတိ” တိုင်အောင်တည်း၊) ဘုတွာ သယတိတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-စားပြီး၍ အိပ်၏ဟု၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ ဟတ္ထေ-လက်တို့ကို၊ အဓောဝိတွာ- မဆေးမူ၍၊ မုခံ-ပါးစပ်ကို၊ အဝိက္ခာလေတွာ-လုတ်မကျင်းမူ၍၊ သယနသမိပံ- အိပ်ရာ၏ အနီးသို့၊ အဂန္တာ-မသွားမူ၍၊ အညံ-အခြားသော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခု သော၊ အာလာပသလ္လာပံ-အာလာပသလ္လာပကို၊ ဝါ-ရှေးဦးစွာပြောခြင်း၊ နောက်ထပ် ပြောခြင်းကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ သယတိဇ္ဈေဝ-အိပ်၏ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ် သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဘောဇနတော- စားပြီးရာအခါမှ၊ ပစ္ဆာ-နောက်ဌ်၊ သယတိ-အိပ်၏၊ န နသယတိ-မအိပ်မဟုတ်၊ ဣတိ ဣဒမေဝ-ဤအနက်သည်သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဧတ္ထ-ဤ ဘုတွာ သယတိ ဟူသောပါဌ်ဌ်၊ ဒီပိတံ-ပြအပ်သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ-ဤ အထ ခေါ ဘဂဝါ အစရှိသော ပါဠိရပ်ဌ်လည်း၊ တမှာ သမာဓိမှာ- မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ-၍၊ အနန္တရမေဝ-ပင်၊ ပက္ကမိ-ပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ န ဟောတိ၊ ပန- အဟုတ်ကား၊ (စ အနက်မရှိ) ဝုဋ္ဌာနတော-ထပြီးရာ အခါမှ၊ ပစ္ဆာ-ဌ်၊ ပက္ကမိ- ပြီ၊ န နပက္ကာမိ-မကြွ မဟုတ်၊ ဣတိ ဣဒမေဝ-ဤအနက်သည်သာ၊ ဝါ- ကိုသာ၊ ဧတ္ထ-ဤ အထ ခေါ ဘဂဝါ အစရှိသော ပါဠိရပ်ဌ်၊ ဒီပိတံ-ပြတော်မူ အပ်သည်၊ ဝါ-ပြတော်မူလိုရင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ အနန္တရံ-ထတော်မူပြီးသည်၏ အခြားမဲ့ဌ်၊ အပက္ကမိတွာ-မကြွတော် မမူဘဲ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ အကာသိ-ပြုတော်မူသေးသနည်း? ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အပရာနိပိ-ပလ္လင်္ကသတ္တာဟမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန် သော၊ တီဏိ-သုံးခုကုန်သော၊ သတ္တာဟာနိ-သတ္တာဟတို့ကို၊ ဗောဓိသမိပေယေဝ-

ဣဒမေဝေတ္ထ ဒီပိတံ။ ။ “ဘုတွာ သယတိ-စားပြီး၍အိပ်” ဟူရာ၌ ယခုအခါ နေ့ဆွမ်းစားပြီးလျှင် အိပ်နေကျဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နေ့ဆွမ်းစားပြီးသောအခါ မအိပ်ဘဲမနေ အိပ်မြဲ အိပ်ကြသည်သာ၊ သို့သော် နေ့ဆွမ်းစားပြီးလျှင် လက်ဆေးခြင်း၊ လုတ်ကျင်းခြင်းစသော ကိစ္စများကို ပြုပြီးမှသာ အိပ်ကြသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ ဘုရားရှင်လည်း ဗောဓိပင်မှ အပေါလနိဂြောဓသို့ ဧကန် ကြွတော်မူသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ကြွတော်မူမီ ပြုသင့်ရာ အခြားကိစ္စများကို ပြုတော်မူသေး၏ဟုလည်းကောင်းပြသည်- ဟူလို။

ဗောဓိပင်၏ အနီး၌ပင်၊ ဝိတိနာမေသိ-လွန်စေတော်မူပြီ၊ တကြ-ထိုသို့ လွန်တော်
မူရာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်ဖြစ်သော စကားတည်း၊
ကိရ-ချဲ့၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ဗုဒ္ဓတ္ထံ-ဗုဒ္ဓ၏အဖြစ်သို့၊ ပတွာ-ရောက်တော်မူပြီး၍၊
သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဧကပလ္လင်္ကေန-တစ်ခုတည်းသော ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်
ဖြင့်၊ နိဿိန္န-ထိုင်နေတော်မူလသော်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ န ဝုဠာတိ-ထတော်မမူသေး၊
အညေပိ-ရအပ်ပြီးသော တရားမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓတ္ထကရာ-
ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရားတို့သည်၊ အတ္ထိ ကိံ န ခေါ-ရှိကုန်
လေသေးသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကစ္စာနံ-အချို့ကုန်သော၊ ဒေဝတာနံ-တို့၏၊
ကင်္ခါ-သည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ၊ အထ-ယုံမှားခြင်းဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊
အဋ္ဌမေ-ရှစ်ရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဒီဝသေ-၌၊ သမာပတ္တိတော-မှ၊ ဝုဠာယ-၍၊
ဒေဝတာနံ-တို့၏၊ ကင်္ခ-ကို၊ ဥတွာ-၍၊ ကင်္ခါဝိဓမနတ္ထံ-ယုံမှားခြင်းကို ပယ်
ဖျောက်တော်မူခြင်း အကျိုးငှာ၊ အာကာသေ-၌၊ ဝါ-သို့၊ ဥပ္ပတိတွာ-ကြွတော်မူ၍၊
ယမကပါဠိဟာရိယံ-ရေမီးအစုံဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊
တာသံ-ထိုနတ်တို့၏၊ ကင်္ခ-ကို၊ ဝိဓမိတွာ-ပယ်ဖျောက်တော်မူပြီး၍၊ ပလ္လင်္ကတော-
ပလ္လင်တော်မှ၊ ဤသကံ-စဉ်းငယ်၊ ပါစိနနိဿိတေ-အရှေ့အရပ်ကိုမှီသော၊
(တစ်နည်း) ဤသကံ ပါစိနနိဿိတေ - စဉ်းငယ် အရှေ့အရပ် ယွန်းသော၊
ဥတ္တရဒိသာဘာဂေ-မြောက်အရပ်အဖို့၌၊ ဌတွာ-ရပ်တော်မူ၍၊ စတ္တာရိ
အသင်္ချေယျာနိ-လေးအသင်္ချေတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ-
ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဥပစိတာနံ-ဆည်းပူးတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပါရမီနံ-
တော်တို့၏၊ ဗလာဓိဂမနဋ္ဌာနံ-အစွမ်းတော်ကြောင့် ရအပ်သော အရပ်ဖြစ်သော၊
("ဗလာဓိဂမနဋ္ဌာနံ-အကျိုးဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရတော်မူရာ အရပ်
ဖြစ်သော" ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏။) ပလ္လင်္ကံ-ပလ္လင်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗောဓိရက္ခဉ္စ-
ဗောဓိပင်ကိုလည်းကောင်း၊ အနိမိသေဟိ-မှီတ်ခြင်း မရှိကုန်သော၊ အက္ခိဟိ-
မျက်လုံးတော်တို့ဖြင့်၊ ဩလောကယမာနော-ကြည့်တော်မူလျက်၊ သတ္တာဟံ-
ကို၊ ဝိတိနာမေသိ-ပြီ၊ တံ ဌာနံ-ထိုအရပ်သည်၊ (မှီတ်ခြင်း မရှိသော မျက်လုံးတော်
တို့ဖြင့် ပလ္လင်တော်နှင့် ဗောဓိပင်ကို ကြည့်တော်မူရာ ထိုအရပ်သည်။)
အနိမေသစေတိယံ-အနိမိသစေတိယမည်သည်၊ ဇာတံ-ပြီ။

အနိမေသဟိ။ ။ နိပုဗ္ဗ မိသဇာတ်ဖြစ်၍ ဘောအနက်ကို ဟောရာ၌ "နိမေသော"
ဟုရှိရသည်။ "နိမိသ"ကို ပါဠိမှန်ဆိုလိုလျှင် "အပစ္စည်း"ဟု ကြံပါ။ "နတ္ထိ+နိမေသော+
ယေသန္တိ အနိမေသာနိ (အက္ခိနိ)"။ [အနိမိသေဟိတိ ဓမ္မပီတိဝိပ္ပာရဝသေန ပသာဒ
ဝိဘာဝနိစ္စလဒလတာယ နိမေသရဟိတေဟိ-ဓမ္မပီတိ၏ တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့် ကြည်လင်ခြင်းကို ထင်စွာပြကြောင်းဖြစ်သော မျက်ခွံ၏ လှုပ်ရှားခြင်း
မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မှီတ်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သော၊-ဋီကာ။]

အထ-မမှိတ်သော မျက်လုံးတော်ဖြင့် ကြည့်တော်မူရာ (၇)ရက်ကာလ၏ အခြားမဲ့၌၊ ပလ္လင်္ကဿ စ-၏လည်းကောင်း၊ ဌိတဌာနဿ စ-ရပ်တော်မူရာအရပ်၏ လည်းကောင်း၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ ပုရတ္ထိမတော စ-အရှေ့အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆိမတော စ-အနောက်အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာယတေ-ရှည်လျားသော၊ ရတနစက်မေ-ရတနာစင်္ကြံတော်၌၊ (အရှေ့အနောက် အလျား ရှည်သော ရတနာစင်္ကြံတော်၌) စက်မန္တော-စင်္ကြံကြွတော်မူလျက်၊ သတ္တာဟံ-ကို၊ ဝီတိနာမေသိ-ပြီ၊ တံ ဌာနံ-ထို စင်္ကြံကြွတော်မူရာ အရပ်သည်၊ ရတနစက်မ စေတီယံ နာမ-ရတနစက်မစေတီ မည်သည်၊ ဇာတံ-ပြီ၊ [ရတနစက်မစေတီ ဒေဝတာဟိ မာဝိတေ ရတနမယစက်မေ-ဋီကာ။] တတော-ထို ရတနစက်မ စေတီတော်မှ၊ ပုစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ-အနောက်အရပ်အဖို့၌၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ ရတနဃရံ-ရတနာကျောင်းတော်ကို၊ မာပယိသု-ဖန်ဆင်းကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ရတနာကျောင်းတော်၌၊ ပလ္လင်္ကေန-ဖြင့်၊ နိသီဒိတွာ-၍၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ-ကို လည်းကောင်း၊ ဝိသေသတော-အထူးအားဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤ အဘိဓမ္မာပိဋကတွင်၊ အနန္တနယံ-အဆုံးမရှိသော နည်းရှိသော၊ သမန္တပဋ္ဌာနံ စ-သမန္တပဋ္ဌာန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိစိနန္တော-စူးစမ်းဆင်ခြင်တော်မူလျက်၊ သတ္တာဟံ-ကို၊ ဝီတိနာမေသိ-ပြီ၊ တံ ဌာနံ-ထိုအရပ်သည်၊ ရတနဃရစေတီယံ နာမ-ရတနဃရစေတီတော် မည်သည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဗောဓိသမိပေယေဝ-ဗောဓိပင်၏ အနီး၌သာလျှင်၊ စတ္တာရိ-လေးပါးကုန်သော၊ သတ္တာဟာနိ-တို့ကို၊ ဝီတိနာမေတွာ-၍၊ ပဉ္စမေ-ပဉ္စမဖြစ်သော၊ သတ္တာဟေ-၌၊ ဗောဓိရက္ခမူလာ-မှ၊ ယေန-၌၊ အပေါလနိဂြောဓော-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန-သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ၊ ကိရ-ချဲ့၊ တဿ နိဂြောဓဿ-၏၊ ဆာယာယ-၌၊ အပေါလကာ-ဆိတ်ကျောင်းသားတို့သည်၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ နိသီဒန္တိ-ကုန်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုညောင်ပင်၏၊ အပေါလနိဂြောဓောတွေဝ-အပေါလနိဂြောဓ ဟူ၍သာ၊ နာမံ-သည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ။

ရတနဃရ။ ။ [ရတနဘူတာနံ သတ္တန္တံ ပကရဏာနံ တတ္ထ စ အနတ္တရဿ ဓမ္မရတနဿ သမ္မသနေန တံ ဌာနံ ရတနဃရစေတီယံ နာမ ဇာတန္တိပိ ဝဒန္တိ၊ တေနေဝ အဋ္ဌသလိနိယံ ရတနဃရံ နာမ န ရတနမယံ ဂေဟံ၊ သတ္တန္တံ ပန ပကရဏာနံ သမ္မသိတဋ္ဌာနံ ရတနဃရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

အပေါလ။ ။ အဇေ-ဆိတ်တို့ကို၊ ပါလေန္တိ-စောင့်ရှောက်တတ်၊ ကျောင်းတတ်ကုန် ၏၊ ဣတိ အပေါလာ၊ ကိုယ်ပိုင်ဆိတ်ကို ကျောင်းလျှင် အပေါလဟုခေါ်၏၊ သူတစ်ပါး ဆိတ်ကို အငှားကျောင်းလျှင် “အပေါလက”ဟု ခေါ်သည်၊ ဂေါပါလ၊ ဂေါပါလက ၌လည်း နည်းတူ၊ ထိုဆိတ်ကျောင်းသားတို့၏ နေအခါဝယ် အရိပ်ခိုဖို့ရန် သွား၍နေရာ ဖြစ်သောကြောင့် “အပေါလာနံ + နိဂြောဓော + အပေါလနိဂြောဓော (ဆိတ်ကျောင်း သားတို့၏ ညောင်ပင်)” ဟု ထင်ရှားသည်၊ ဤအလို “အပေါလနိဂြောဓမူလေ-

သတ္တဝါဟံ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒိတိ-ကား၊ တတြာပိ-ထို အပေါလပညောင် ပင်၌လည်း၊ ဓမ္မ-တရားတော်ကို၊ ဝိစိနန္တောယေဝ-သာလျှင်၊ ဝိမုတ္တိသုခ-ကို၊ ပဋိသံဝေဒေန္တော-လျက်၊ နိသီဒိ-ပြီ၊ ဒေဝ ရုက္ခော-ဤ အပေါလပညောင်ပင် သည်၊ ဗောဓိတော-ဗောဓိပင်မှ၊ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ-အရှေ့အရပ်အဖို့၌၊ ဟောတိ- ရှိ၏။

စ ပန-ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤ အပေါလပညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်အားဖြင့်၊ နိသီန္နေ-သီတင်း သုံးတော်မူလသော်၊ ဧကော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ဂန္ထာ-သွား၍၊ ပဉ္စ- ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အထ ခေါ် အညတရောတိအာဒိ-အစရှိ သော စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထို အထ ခေါ် အညတရော

ဆိတ်ကျောင်းသားတို့ အရိပ်ခိုဝင်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့် အပေါလမည်သော ပညောင် ပင်၏ အနီးအောက်၌”ဟု ပေး။

ကေစိဝါဒ။ ။ ဇပန္နိတိ ဇပါ၊ န+ဇပါ-အဇပါ=ဝေဒမန္တာန်ကို မရွတ်အံနိုင်သော ပုဏ္ဏားအိုတို့၊ အာလန္တိ ဧတ္တာတိ အာလော=ယူရာညောင်ပင်၊ အဇပါနံ+အာလော အဇပါလော-ဝေဒမန္တာန်ကို မရွတ်အံနိုင်သော ပုဏ္ဏားအိုတို့၏၊ (နေရာအိမ်ကို) ယူရာ ဌာနဖြစ်သော ပညောင်ပင်၊ ဤအလို “အပေါလနိဂြောဓမ္မလေ-ဝေဒမန္တာန်ကို မရွတ်အံ နိုင်သော ပုဏ္ဏားအိုတို့၏ နေရာအိမ်ကို ယူရာ၏အဖြစ်ကြောင့် အပေါလမည်သော ပညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌”ဟု ပေး။ [ဘုရားပွင့်တော်မမူမီ ရှေးအခါက ထိုနေရာ၌ ပုဏ္ဏားအိုများ အိမ်ဆောက်၍ ဝင်းခြံကာလျက် နေကြသတတ်။]

အပရေဝါဒ။ ။ မွန်းတည့်အခါ၌ သတ္တဝါတို့သည် ဤ ပညောင်ပင်အောက်သို့ လာ၍ အရိပ်ခိုကြသတတ်၊ ထို့ကြောင့် “ပါလေတိတိ ပါလော၊ အဇေ+ပါလော- အဇပါလော”ဟု ပြု၊ ဤအလို “အပေါလနိဂြောဓမ္မလေ-မွန်းတည့်အခါ ဝင်လာသော သတ္တဝါတို့ကို အရိပ်ဖြင့်စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အပေါလမည်သော ပညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌”ဟု ပေး။ [အသေဒွါသည် သတ္တဝါသာမန်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ “အဓကရော-သတ္တဝါတို့ကို မျှိုတတ်သော စပါးကြီးမြွေ”ဟူရာ၌ကဲ့သို့ တည်း၊] ထိုအကြောင်းအရာများသည် ဘုရားမပွင့်မီ ရှေးတုန်းကဖြစ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာ များတည်း၊ ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ၌ကား ထိုအကြောင်းအရာများ မထင်ရှားတော့၊ နာမည်မျှသာ ထင်ရှားတော့သည်။

ဝိမုတ္တိသုခ ပဋိသံဝေဒေန္တော။ ။ တရားတော်ကို ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ တရားတော်ကို အာရုံပြုရ၏၊ ဝိမုတ္တိသုခကို ခံစားတော်မူသောအခါ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု ရ၏၊ ထိုကိစ္စသည် တစ်ပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင်ပါ၊ အဘယ်ကြောင့် “ဓမ္မံ ဝိစိနန္တောယေဝ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တော”ဟု မိန့်ရပါသနည်း၊? အဖြေကား-တရားတော်ကို ဆင်ခြင်တော်မူရင်းပင် အကြားအကြား၌ ဝိမုတ္တိသုခကို ခံစားတော်မူပါသည်၊ ထိုကိစ္စ နှစ်မျိုးကို တစ်ပြိုင်နက် မလုပ်ပါ၊ တစ်နည်း-“ဓမ္မံ ဝိစိနန္တော ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တော” ဟု ပါဠိတစ်မျိုးရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ဥဒါနဋ္ဌကထာ၌ ဤအတိုင်းပင် ပါဠိရှိသည်။

အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဟုံဟုကံဇာတိကောတိ-ကား၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားကိုပါ-
 သည်၊ (ယသ္မာ-ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကော-နာမ-မြင်အပ်သော အာရုံကို မင်္ဂလာရှိ၏
 ဟု ယုံကြည်သူ မည်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) မာနဝသေန-မာန၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း
 ကောင်း၊ ကောဓဝသေန စ-ကောဓ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟုံဟုန္တိ-
 ဟုံဟုံဟုံ၍၊ ဝါ-ဟောဟောဟူ၍၊ ကရောန္တော-ပြုလျက်၊ ဝိစရတိ ကိရ-လှည့်လည်တတ်
 သတတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဟုံဟုံဟုပြုလျက် လှည့်လည်တတ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊) ဟုံဟုကံဇာတိကောတိ-ဟုံဟုကံဇာတိကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊
 ဟုဟုက္ကဇာတိကောတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပဋ္ဌန္တိ-ရွတ်ဆိုကြကုန်၏၊ **ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာတိ-**
 ကား၊ တေန-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ဝုတ္တဿ-လျှောက်အပ်သော၊ ဝစနဿ-စကား၏၊
 (ဗြာဟ္မဏောဟူသော သဒ္ဒါ၏၊) သိခါပတ္တံ-အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော၊ ဧတံ
 အတ္ထံ-ရဟန္တာဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊ တာယံ
 ဝေလာယံ-၌၊ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။

တဿာ-ထိုဂါထာ၏၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဗာဟိတပါပ
 ဓမ္မတာယ-မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုအကျင့် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-
 မကောင်းမှုအကျင့်တို့ကို မျှောပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏော-ဗြာဟ္မဏ
 မည်သော၊ သော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကတာယ-မြင်အပ်သောအာရုံကို
 မင်္ဂလာရှိ၏ ဟု ယုံကြည်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟုံဟုကံဇာတိကောတိဒိပါပဓမ္မယုတ္တော-
 ဟုံဟုံဟု ပြုတတ်သော မာန၊ ကောဓ၊ ရာဂဖန်ရည် အစရှိသော မကောင်းမှုအကျင့်
 တို့နှင့်ယှဉ်သည်၊ ဟုတွာ၊ ကေဝလံ-ဗာဟိတပါပဓမ္မအဖြစ်မဖက် သက်သက်၊
 ဇာတိမတ္တကေန-ဗြာဟ္မဏဇာတ်မျှဖြင့်၊ ဗြဟ္မညံ-ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်ကို၊ န
 ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံသူမဟုတ်၊ [ဤဝါကျသည် ဗြာဟ္မဏော ဗာဟိတပါပဓမ္မော
 စသော ပုဒ်တို့၏ ပြောင်းပြန်ရထိုက်သော အနက်တို့ကို ပြသော ဗျုတ်ရေကဝါကျ
 တည်း။] ဗာဟိတပါပဓမ္မတ္တာ-ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏော-ဗြာဟ္မဏ
 မည်သော၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟုံဟုကံဇာတိကောတိ-ဟုံဟုံဟု ပြုတတ်သော
 မာန၊ ကောဓကိုပယ်ခြင်းကြောင့်၊ နိဟုံဟုကံဇာတိကော-ဟုံဟုံဟု ပြုတတ်သော မာန၊ ကောဓ
 မရှိသည်လည်းကောင်း၊ ရာဂဒိကသာဝါဘာဝေန-ရာဂအစရှိသော ဖန်ရည်မရှိသည်
 ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိက္ကသာဝေါ-ရာဂအစရှိသော ဖန်ရည်မရှိသည်လည်းကောင်း၊

ဟုံဟုကံဇာတိကော။ ။ ဟုံဟုံ ဣတိ ကရောတိတိ-ဟုံဟုကံဇာ၊ ကရဇာတ် ကွိ
 ပစ္စည်း၊ “ဟုံဟုကံဘာဝ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ် အကျေကြံ၊ ဟုံဟုကံဇာ+ဇာတိ
 ယဿာတိ ဟုံဟုကံဇာတိကော၊ သမာသန္တကပစ္စည်း၊ မာနလည်းကြီး၊ ဒေါသလည်းကြီး
 သောကြောင့် “အစောက္ခ ဇာတိကံ ဒိသ္မာ”အမြင်ကပ်စရာကို မြင်ရပြီဆိုလျှင် “ဟုံးဟုံး”
 ဟု (ဟေးဟေး ဖဲပေး ဖဲပေး)ဟု အသံလည်းပြုတတ်၊ ထိုအသံပြုခြင်းသည်ပင် သူ၏
 ဝါသနာဖြစ်သောကြောင့် “ဟုံဟုကံဇာတိကော”ဟု ဆိုသည်။

ဘာဝနာနယောဂယုတ္တစိတ္တတာယ-ဘာဝနာကို အဖန်ဖန်အားထုတ်ကြောင်း ဝီရိယနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယတတ္ထော-အားထုတ်ကြောင်း ဝီရိယနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သီလသံဝရေန (သီလသံယမေန)-စောင့်စည်းကြောင်း သီလဖြင့်၊ ဥဒါနအဋ္ဌကထာ၌ “သီလသံယမေန” ဟု ရှိ၏၊] သညတစိတ္တတာယ-စောင့်စည်းအပ်ပြီးသော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယတတ္ထော-စောင့်စည်းအပ်ပြီးသော စိတ်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ စတုမဂ္ဂညာဏသင်္ခါတေဟိ-လေးပါးသောမဂ်ညာဏ်ဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဝေဒေဟိ-သိတတ်သော ဉာဏ်တို့ဖြင့်၊ အန္တ-နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အဆုံးသို့၊ ဂတတ္တာ-ရောက်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေဒန္တဂ္ဂ-လေးပါးသော မဂ်ညာဏ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အဆုံးသို့ရောက်ပြီးသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝေဒါန-လေးပါးသော မဂ်ညာဏ်တို့၏၊ အန္တ-အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အဆုံးသို့၊ ဂတတ္တာ-ရောက်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေဒန္တဂ္ဂ-လေးပါးသောမဂ်ညာဏ်တို့၏ အဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ-မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝုသိတတ္တာ-ကျင့်သုံးအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုသိတဗြဟ္မစရိယော-ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယရှိသည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ ဗြဟ္မဝါဒ-ငါ ဗြာဟ္မဏဟူသော ဝါဒကို၊ ဝဒေယျ-ပြောဆိုနိုင်ရာ၏၊ အဟံ-သည်၊ ဗြာဟ္မဏော-ဗြာဟ္မဏတည်း၊ ဣတိ ဧတံ ဝါဒ-ဤသို့သော ဝါဒကို၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဝဒေယျ-၏၊ [ဗြဟ္မဝါဒ ဝဒေယျကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သကလေ-အလုံးစုံသော၊ လောကသန္နိဝါသေ-စုဝေးတည်နေရာ သတ္တလောက၌၊ (ဝါ-စုဝေးတည်နေရာ သတ္တလောကဝယ်၊) ကုဟိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဧကာရမ္မဏေပိ-တစ်ခုသော အာရုံ၌ လည်း၊ ရာဂုဿဒေါ-ထောင်လွှားတက်ကြွတတ်သော ရာဂလည်းကောင်း၊ ဒေါသုဿဒေါ-ထောင်လွှားတက်ကြွတတ်သော ဒေါသလည်းကောင်း၊ မောဟုဿ ဒေါ-လည်းကောင်း၊ မာနုဿဒေါ-လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌုဿဒေါ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေ ဥဿဒါ-ဤထောင်လွှား တက်ကြွတတ်သောတရားတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ [သော-သည်၊ ဗြဟ္မဝါဒ-ကို၊ “ဝဒေယျ”ဟု ရှေ့ပြန်လှည့်။] ဣတိ (ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော)။

ယတတ္ထော။ ။ ပထမနည်းအလို အားထုတ်ခြင်းအနက်ရှိသော ယတိဓာတ်တည်း၊ “ယတ+အတ္တ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အတ္တသဒ္ဒါ စိတ်ဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ ယတတိ ဧတေနာတိ ယတော-အားထုတ်ကြောင်း လုံ့လ ဝီရိယ၊ “ယတေန+ယုတ္တော+အတ္တာ+ယဿာတိ=ယတတ္ထော”ဟု ပြု၊ ဒုတိယနည်းအလို-ယတ၌ စောင့်စည်းခြင်းအနက်ရှိသော ယမုဓာတ် “ယမိယတေ သံယမိယတေတိ ယတော-စောင့်စည်းအပ်သော စိတ်” “ယတော+အတ္တာ+ယဿာတိ-ယတတ္ထော”ဟု ပြု၊ [လောကသန္နိဝါသေ၏ အဖွင့်ကို ရေရှည်ကဏ္ဍ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

မုစလိန္ဒကထာ

၅။ အကာလမေယောတိ-ကား၊ ဝဿကာလေ-မိုးအခါသည်။ အသမ္ပတ္တေ-မရောက်သေးမီ၊ ဥပ္ပန္နမေယော-ဖြစ်သောမိုးတည်း၊ ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤမိုးသည်၊ ဂိမ္မာနံ-နွေလတို့၏၊ ပစ္ဆိမေ မာဿ-နောက်ဆုံးလ၌၊ ဥဒပါဒိ၊ သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာတိ-ကား၊ တသ္မိ-ထိုမိုးသည်၊ ဥပ္ပန္န-ဖြစ်လသော်၊ သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ အဝိစ္ဆန္တုဋ္ဌိကာ-မပြတ်မစဲ မိုးရွာခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ သီတဝါတဒုဒ္ဓိနီတိ-ကား၊ သာ စ သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာ-ထိုခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မပြတ်မစဲ မိုးရွာခြင်းသည်လည်း၊ ဥဒကဗုသိတသမ္ပိဿေန-ရေပေါက်ရှိနှင့်ရောသော၊ သီတဝါတေန-အေးမြသော လေသည်၊ သမန္တာ-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ပရိတ္တမန္တေန-ချာချာလည်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဒူသိတဒိဝသတ္တာ-ဖျက်ဆီးအပ်သော နေ့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီတဝါတဒုဒ္ဓိနီ နာမ-သီတဝါတဒုဒ္ဓိနီ မည်သည်၊ ဝါ-အေးမြသောလေသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော နေ့ရှိသော မိုးရွာခြင်းမည်သည်၊ အဟောသိ။

ပစ္ဆိမေ မာဿ ဥဒပါဒိ။ ။ နွေလတို့၏ နောက်ဆုံးလဟူသည် နယုန်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်မှ ဝါဆိုလပြည့်အထိတည်း၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးနောက် ငါးသတ္တာဟ လွန်ပြီးဖြစ်၍ နယုန်လပြည့်ကျော်သို့ ရောက်နေသောကြောင့် “ပစ္ဆိမေ မာဿ”ဟုဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် မိုးအခါမရောက်ဘဲ ရွာသောမိုးဖြစ်၍ “အကာလမေယ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုမိုးသည်၊ စကြဝဠာတစ်တိုက်လုံးအနှံ့ ရွာသောကြောင့် “မဟာ”ဟုဆိုသည်၊ ထိုမိုးမျိုးကား စကြာမင်းဖြစ်ရာအခါ၊ ဘုရားဖြစ်ရာအခါ ဤအခါနှစ်မျိုး၌သာ ရွာသည်၊ ထို့ကြောင့် သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာဟူရာ၌ ယခုအခါ ခုနစ်ရက် မိုးစွေခြင်းမျိုးဟု မမှတ်လင့်၊ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး အဆက်မပြတ် ရွာနေသော မိုးတည်းဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် “သတ္တာဟံ အဝိစ္ဆန္တုဋ္ဌိကာ”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။

ဝဒ္ဓလိကာ။ ။ ဝဒ္ဓလိကာတိ ဝုဋ္ဌိယာ ဧဝ ဣတ္ထိလိဂံဝသေန နာမ- (ဝိမတိ)။ “ဝဒ္ဓလိကာ”ဟူသည် ဝုဋ္ဌိကာ၏ ပရိယာယ်အမည်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “သတ္တာဟံ+ဝဒ္ဓလိကာ သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာ-ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မိုးရွာခြင်း”ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ “ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မိုးစွေခြင်း” ဟူသော အနက်ကို မမှတ်ပါနှင့်။

သီတဝါတဒုဒ္ဓိနီ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ဒူသိတဒိဝသတ္တာကို ကြည့်၍ “ဒူသိတံ+ဒိနံ ဣမိဿာတိ ဒုဒ္ဓိနီ၊ သီတဝါတေန+ဒုဒ္ဓိနီ”ဟု ပြုပြီးလျှင် သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာကို အရကောက်ပါ၊ ထိုသီတဝါတဒုဒ္ဓိနီဟူသည် ရှေးခေတ်က ခေါ်အပ်သော နာမည်တစ်မျိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် “သီတဝါတဒုဒ္ဓိနီ နာမ အဟောသိ”ဟု နာမထည့်၍ အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ အချို့ကား “သတ္တာဟ ဝဒ္ဓလိကာ”ဟု ပါဠိမှန်ပြု၍ “ဝဋ္ဌိ အာဝဋ္ဌိ ဧတ္တာတိ-ဝဒ္ဓလိကာ”ဟု ဝစနတ္ထ ပြုကြ၏၊ “မိုးတိမ်တို့၏ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး လှည့်လည်ရာအခါ”ဟု ဆိုလိုသတတ်၊ ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကား ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မိုးစွေနေသောအခါနှင့် လျော်၏၊ ဤ၌ကား မိုးစွေရုံမကဘဲ မိုးရွာနေသောကြောင့် ဤနေရာနှင့် မသင့်။

အထ ခေါ် မုစလိန္ဒော နာဂရာဇာတိ-ကား၊ တသေဝ မုစလိန္ဒရက္ခဿ-ထို
ကျည်းပင်၏ပင်၊ သမိပေ-အနီး၌၊ ပေါက္ခရဏိယာ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်သော၊
မဟာနုဘာဝေါ-ကြီးသော အာနုဘော်ရှိသော၊ နာဂရာဇာ-သည်၊ (နိက္ခမိတွာ
စသည်၌ စဉ်းငယ်စပ်၍ အဋ္ဌာသိ၌ စပ်၊) သတ္တက္ခတ္တံ၊ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာတိ-
ကား၊ တသို့-ထိုနဂါးသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤသို့ ခုနစ်ပတ်၊ ဘောဂေဟိ-
ကိုယ်တို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ ဥပရိမုဒ္ဒနိ-ဦးထိပ်တော်၏ အထက်၌၊
[“မုဒ္ဒပဒေသဿ+ဥပရိ” ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် “ဥပရိမုဒ္ဒနိ”ကို အဗျယိဘော
သမာသိကြသည်၊] မဟန္တ-ကြီးစွာသော၊ ဖဏံ-ပါးပြင်းကို၊ ကရိတွာဝ-ပြု၍သာလျှင်၊
ဌိတေ-တည်နေလသော်၊ တဿ-ထိုနဂါး၏၊ ပရိက္ခေပဗ္ဗန္တရံ-အခွေ၏အတွင်းသည်၊
လောဟပါသာဒေ-ကြေးပြသော၌၊ ဘဏ္ဍာဂါရဂဗ္ဗပမာဏံ-ဘဏ္ဍာတိုက်ခန်း
မမာဏရှိသည်၊ အဟောသိ၊ [မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌ “ဟောဋ္ဌာလောဟ
ပါသာဒပမာဏော”ဟု ဆိုသည်။] တဿာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ နိဝါတေ-
လေမရှိသော၊ ပိဟိတဒ္ဓါရဝါတပါနေ-ပိတ်အပ်သော တံခါးလေသောက်ပြတင်း
ရှိသော၊ ကုဋ္ဌာဂါရေ-စုလစ်မွန်းချွန် အထွတ်တပ်အပ်သောကျောင်း၌၊ နိသိန္ဒော
ဝိယံ-သီတင်းသုံးတော်မူရသကဲ့သို့၊ ဇာတော-ပြီ။

မာ ဘဂဝန္တံ သီတန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ တဿ-ထိုနဂါးမင်း၏၊
တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ထိုသို့ ခုနစ်ထပ် ရစ်ပတ်မှုကို၊) ကရိတွာ-၍၊
ဌာနကာရဏပရိဒီပနံ-တည်ခြင်း၏အကြောင်းကိုပြကြောင်းစကားတည်း၊ (“အအေး
အပူစသည် နှိပ်စက်မည် စိုးသောကြောင့် ထိုသို့ ရစ်ပတ် တည်နေရသည်”ဟုလို၊)
ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုနဂါးမင်းသည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို သီတံ-အအေးသည်၊ မာ
ဗာဓယိတ္ထ-မနှိပ်စက်ပါစေလင့်၊ ဥဏှံ-သည်၊ မာ ဗာဓယိတ္ထ၊ ခုံသာဒိသမ္ပဿော-
မှန် အစရှိသည်တို့၏ အတွေ့အထိသည်၊ မာ ဗာဓယိတ္ထ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊
တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ထိုသို့ ခုနစ်ထပ် ရစ်ပတ်မှုကို၊) ကရိတွာ
အဋ္ဌာသိ၊ တတ္ထ-ထို မာဘဂဝန္တံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာယ-
ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မိုးရွာရာအခါ၌၊ ဥဏှမေဝ-အပူသည်ပင်၊ ကိဇ္ဇာပိ နတ္ထိ-
အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ မရှိပါသော်လည်း၊ အန္တရန္တရာ-အကြား
အကြား၌၊ မေဃော-သည်၊ သစေ၊ ဝိဂန္ထေယျ-အကယ်၍ ကင်းအံ့၊ (ဧဝံသတိ)
ဥဏှံ-သည်၊ ဘဝေယျ-၏၊ တမ္ပိ-ထိုအပူသည်လည်း၊ နံ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊
မာ ဗာဓယိတ္ထ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ မိုးကင်းလျှင် အပူဖြစ်ရာသောကြောင့်၊
ဧဝံ-သို့၊ (“မာ ဥဏှံ ဗာဓယိတ္ထ”ဟူ၍၊) တဿ-ထိုနဂါး၏၊ စိန္တေတုံ-ကြံခြင်း
ငှာ၊ ဝါ-သည်၊ ယုတ္တံ-သင့်၏။ [“မာ ဥဏှံ”ဟု ဆိုခြင်းသည် အခွေကို
ကျယ်ကျယ် ပြုလုပ်ဖို့ရန် အကြောင်းပြတည်း၊ အခွေကျဉ်းလျှင် နဂါး၏
ကိုယ်ငွေ့ကြောင့် ပူနေစရာရှိသည်ဟု ကေစိတို့ ဆိုကြသေး၏။]

ဝိဒ္ဓန္တိ-ကား၊ ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ-အထက်သို့ ဖောက်ထွင်းအပ်သည်ကို၊ မေဃဝိဂမေန-
 မိုးတိမ်တို့၏ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ဒူရိဘူတံ-ဝေးသကဲ့သို့ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်ကို၊
 (ပါဠိတော် ဝိဒိတွာဉ္စစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဝိဂတဝလာဟကန္တိ-ကား၊ အပဂတမေဃံ-
 ကင်းသောမိုးရှိသည်ကို၊ (ဝိဒိတွာဉ္စစပ်၊) ဒေဝန္တိ (ဒိဝန္တိ)-ကား၊ အာကာသ-
 ကောင်းကင်ကို၊ (ဝိဒိတွာဉ္စစပ်၊) သကဝဏ္ဏန္တိ-ကား၊ အတ္တနော-နဂါးဟူသော
 မိမိ၏၊ ရုပ်-ပုံသဏ္ဌာန်ကို၊ ““ပဋိသံဟရိတွာ-ရုပ်သိမ်း၍” ဌ စပ်။)

သုခေါဝိဝေကောတိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတော-နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဥပဓိ
 ဝိဝေကော-ခန္ဓာဟူသော ဥပဓိတို့၏ ကင်းဆိတ်ရာ တရားသည်၊ သုခေါ-
 ချမ်းသာကြောင်းတည်း၊ တုဋ္ဌဿာတိ-ကား၊ စတုမဂ္ဂညာဏသန္ဓောသေန-လေးပါး
 သော မဂ်ညာဏ်ဟုဆိုအပ်သော တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲ
 ကြောင်းဖြစ်သော လေးပါးသော မဂ်ညာဏ်ဖြင့်၊ သန္တုဋ္ဌဿ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသော၊
 သုတဓမ္မဿာတိ-ကား၊ ပကာသိတဓမ္မဿ-ထင်ရှားပြီးသော သစ္စာလေးပါးတရား
 ရှိသော၊ (သုတသဒ္ဓါ ဤနေရာ၌ ဝိသုတအနက်ကို ဟောသည်၊) ပဿတောတိ-
 ကား၊ တံ ဝိဝေကံ-ထို နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဥပဓိဝိဝေကကို၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ယံကိဉ္စိ-
 အကြင် အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသောတရားကို၊ ပဿိတဗ္ဗံ နာမ-မြင်ထိုက်သည်
 မည်၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော တရားကို၊ အတ္တနော-၏၊ ဝီရိယဗလာဓိ
 ဂတေန-ဝီရိယအစွမ်းကြောင့် ရအပ်သော၊ ဉာဏစက္ခုနာ-ဉာဏ်စက္ခုဖြင့်၊
 ပဿန္တဿ-မြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။

ဝိဒ္ဓန္တိ။ ။ ဝိဒ္ဓန္တိ ဥ-ဥပသာရ မပါသော်လည်း ထို ဥပသာရ၏အနက်ကို သိနိုင်
 သောကြောင့် “ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ”ဟု ဥ-ဥပသာရထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ဥပုဗ္ဗ+ဝိဓဇာတ်, တပစ္စည်း၊
 ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့၊ ဝါ-အပေါ်သို့၊ ဝိဇ္ဈတေ-ဖောက်ထွင်းအပ်၏၊ ဣတိ ဥဗ္ဗိဒ္ဓေါ (ဒိဝေါ)၊
 အထက်သို့ ထွင်းဖောက်အပ်ဟူသည် “မိုးတိမ်ကင်းသောကြောင့် အဝေးကြီး ဖြစ်နေရ
 ခြင်းတည်း”ဟု သိစေလို၍ “မေဃဝိဂမေန ဒူရိဘူတံ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ မိုးတိမ်
 ရှိသောအခါ ကောင်းကင်သည် နိမ့်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ [ယောနောဉ္စ ဝိဒ္ဓန္တံ ခိဒ္ဓံကို
 ပရိယာယ်ဟု ဆို၏၊ ထိုအတိုင်းမှန်လျှင် “ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ”ဟု ဖွင့်စရာမလို၊ စဉ်းစားပါ။]

ဒိဝေါ။ ။ ပါဠိအဘိဓာန်၌ အာကာသအနက်ကို ဟောရာဝယ် “ဒိဝေါ”ဟု
 ပုလ္လင်ရှိ၏၊ သက္ကတ၌ နပုလ္လင် ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏၊ [ဒိဝဇာတ်, အပစ္စည်း၊] “ဒေဝေါ”ဟု
 ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ ဣန္ဒနီလမဏိဝိယ ဒိဗ္ဗတိ ဇောတတိတိ ဒိဝေါ၊ ဣန္ဒနီလာပတ္တမြား
 ကဲ့သို့ စိမ်းစိမ်းညိုညို အရောင်တောက်သော ကောင်းကင်။

ဝိဝေက။ ။ “ဝိဝိစ္စတိ-အပေါင်းအဖော်မှ ကင်းဆိတ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝိဝေကော
 (ကာယဝိဝေက)၊ ဝိဝိစ္စတိ-ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝိဝေကော
 (စိတ္တဝိဝေက)၊ ဧတ္ထ-ဤနိဗ္ဗာန်၌၊ ဝိဝိစ္စတိ-ခန္ဓုပဓိမှ ကင်းဆိတ်၏၊ ဣတိ ဝိဝေကော
 (နိဗ္ဗာန)”နှင့် အညီ ဝိဝေက သုံးပါးတွင် နိဗ္ဗာန်ကို ယူစေလို၍ “နိဗ္ဗာနသင်္ခတော ဥပဓိ
 ဝိဝေကော”ဟု မိန့်သည်။

အဗျာပဇ္ဇန္တိ-ကား၊ အကုပ္ပနဘာဝေါ-အမျက် မထွက်ခြင်းသဘောသည်၊ (သုခေါ-ချမ်းသာကြောင်းတည်း၊) ဧတေန-ဤ အဗျာပဇ္ဇဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေါ-အပ္ပနာမေတ္တာ၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော ဥပစာရမေတ္တာကို၊ (ဘဂဝတာ-သည်၊) ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ပါဏဘူတေသု သံယမောတိ-ကား၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ သံယမော စ-စောင့်စည်းခြင်းသည်လည်း၊ ဝါ-စောင့်စည်းကြောင်း ကရုဏာသည်လည်း၊ အဝိဟိသနဘာဝေါ-မညှင်းဆဲခြင်း သဘောဟူသော ကရုဏာသည်၊ ဝါ-ညှင်းဆဲခြင်းမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကရုဏာသည်၊ သုခေါ-တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတေန-ဤ ပါဏဘူတေသု သံယမောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေါ-အပ္ပနာကရုဏာ၏ ရှေ့အဖို့ ဖြစ်သော ဥပစာရကရုဏာကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတော၊ သုခါ ဝိရာဂတာ လောကေတိ-ကား၊ ဝိတရာဂတာပိ-ကင်းသော ရာဂရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော အနာဂါမိမဂ်သည်လည်း၊ သုခါ-တည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ (ဘဂဝါ) ဒိပေတိ-ပြတော်မူ၏၊ ကာမာနံ သမတိက္ကမောတိ-ကား၊ ယာ(ဝိရာဂတာ)-အကြင် ဝိရာဂတာကို၊ ကာမာနံ-ဝတ္ထု၊ ကိလေသာ နှစ်ဖြာသောကာမတို့၏၊ သမတိက္ကမောတိ-လွန်မြောက်ကြောင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ သာ ဝိရာဂတာပိ-ထိုဝိရာဂတာသည် လည်း၊ သုခါ-တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတေန-ဤ ကာမာနံ သမတိက္ကမော ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေါ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) ကထိတော-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ အသ္မိမာနဿ ယော ဝိနယောတိ ဣမိနာ-ဖြင့်၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တမဂ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ကထိတံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ အရဟတ္တံ-ကို၊ အသ္မိမာနဿ-ငါဖြစ်၏ဟူသော မာန၏၊ ဝါ-ကို၊ ပဿဒ္ဓိဝိနယောတိ-ငြိမ်အေးခြင်းဟူသော ပယ်ဖျောက်ကြောင်း တရား ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဣတော-ဤအရဟတ္တမဂ်ထက်၊ ပရံ-လွန်မြတ်သော၊ သုခံ နာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတံ ဝေ ပရမံ သုခန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

အဗျာပဇ္ဇ။ ။ ဗျာပဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဗျာပါဒေါ-စိတ်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း ဒေါသ၊ နတ္ထိ+ဗျာပါဒေါ ဧတဿာတိ အဗျာပါဒံ-ဒေါသမရှိသော စိတ်၊ အဗျာပါဒဿ+ဘာဝေါ-အဗျာပဇ္ဇံ=ဒေါသမရှိသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဟူသည် မေတ္တာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အကုပ္ပနဘာဝေါ၊ပေ၊ မေတ္တာယ ပုဗ္ဗဘာဂေါ (အပ္ပနာရာန်သို့ ရောက်သော မေတ္တာ၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော ကာမာဝစရမေတ္တာ)”ဟု ဖွင့်သည်၊ အကုပ္ပနဘာဝေါကိုကား ဋီကာတို့၌ “အကုပ္ပနသဘာဝေါ”ဟု ဖွင့်ကြ၏။

အနာဂါမိမဂ္ဂေါ၊ အရဟတ္တံ။ ။ အနာဂါမိမဂ်ရောက်မှ ကာမရာဂကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ကာမာနံ သမတိက္ကမော”ဖြင့် အနာဂါမိမဂ်ကို ဟောတော်မူ၏၊ အမှန်အတိုင်း အထင်ကြီးသော ယာထာဝမာနကို အရဟတ္တမဂ်ကျမှ ပယ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “အသ္မိမာနဿ ယော ဝိနယော”ဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ကို မိန့်တော်မူသည်။

ရာဇာယတနကထာ

၆။ မုစလိန္တမူလာတိ-ကား၊ မဟာဗောဓိတော-မဟာဗောဓိပင်မှ၊ ပါစိနကောဏေ-
 အရှေ့ထောင့်၌၊ ဝါ-အရှေ့ဘောင်ထောင့်အရပ်၌၊ ဌိတမုစလိန္တရက္ခမူလာ-တည်သော
 ကျည်းပင်၏ အနီးအောက်မှ၊ (ပါဠိတော် “ဥပသင်္ကမိ”၌ စပ်၊) ရာဇာယတနန္တိ-
 ကား၊ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ-တောင်အရပ်အဖို့၌၊ ဌိတံ-သော၊ ရာဇာယတနရက္ခ-
 လင်းလွန်းပင်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ၊ တေန ခေါ် ပန သမယေနာတိ-ကား၊ ကုတရေန
 သမယေန-အဘယ်အခါ၌(ဥပနာမေသုံ-ဆက်ကပ်လျှင်) ခြားကြကုန်သနည်း? ဣတိ-
 ဤကား အမေးတည်း၊) ကိရ-ချဲ့၊ ဘဂဝတော-၏၊ (ဘောဇနကိစ္စေန၌ စပ်၊)
 ဝါ-သည်၊ (နိသိန္နဿ၌ စပ်၊) ရာဇာယတနမူလေ-၌၊ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လကေန၊
 နိသိန္နဿ-စဉ်၊ သမာဓိတော-အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိမှ၊ ဝုဋ္ဌာနဒိဝသေ-ထတော်မူ
 ရာနေ၌၊ အရဏ္ဏဂ္ဂမနဝေလာယမေဝ-အရဏ္ဏတက်ရာအခါ၌ပင်၊ (အရဏ္ဏတက်ချိန်
 ၌ပင်၊) [ဘုရားဖြစ်ပြီးသည်က စပြီးလျှင် ဤအချိန်တိုင်အောင် တစ်စုံတစ်ခုသော
 ဘောဇဉ်ကိုမျှ မဘုဉ်းပေးရသေး၊] ဘောဇနကိစ္စေန-ဘောဇဉ်၏ကိစ္စသည်၊ ဝါ-
 ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်း ကိစ္စသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်သင့်၏၊ ဣတိ ဥတွာ၊ ဒေဝရာဇာ-
 နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော-သည်၊ ဩသမဟရီတကံ-ဆေးဖြင့်ထုံအပ်သော
 ဖန်ခါးသီးကို၊ ဥပနေသိ-ဆက်ကပ်ပြီ၊ (ဒန်ပူကိုလည်း ကပ်သေးသည်၊) ဘဂဝါ-
 သည်၊ တံ-ထိုဆေးဖန်ခါးသီးကို၊ ပရိဘုဉ္ဇ-ပြီ၊ ပရိဘုတ္တမတ္တဿေဝ-ဘုဉ်းပေးပြီး
 ကာမျှဖြစ်သော၊ (ဘဂဝတော-၏၊) သရီရကိစ္စံ-ကိုယ်တော်၏ကိစ္စသည်၊ အဟောသိ၊
 (ဓာတ်သွားခြင်းကိစ္စတည်း၊) သက္ကော-သည်၊ မုခေါဒကံ-မျက်နှာသစ်ရေကို၊
 အဒါသိ-ဆက်ကပ်ပြီ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ မုခံ-မျက်နှာတော်ကို၊ ဓောဝိတွာ-
 ဆေးတော်မူ၍၊ (တစ်နည်း) မုခံ ဓောဝိတွာ-မျက်နှာသစ်တော်မူပြီး၍၊ တသ္မိံယေဝံ
 ရက္ခမူလေ-ထိုလင်းလွန်းပင်၏ အနီးအောက်၌ပင်၊ နိသိဒ္ဓိ-ပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊
 အရဏ္ဏမိ-သည်၊ ဥဂ္ဂတေ-လသော်၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ နိသိန္နေ-ထိုင်နေတော်မူ
 လသော်၊ တေန ခေါ် ပန သမယေန-ထိုင်နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ (ဥပနာမေသုံ-
 ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

တပုဿဘလ္လိကာ ဝါဏိဇာတိ-ကား၊ တပုဿော စ-တပုဿလည်းကောင်း၊
 ဘလ္လိကော စ-ဘလ္လိကလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နှစ်ယောက်ကုန်သော၊
 ဘာတရော-ညီနောင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါဏိဇာ-ကုန်သည်တို့သည်၊ ဥက္ကလာတိ-
 ကား၊ ဥက္ကလဇနပဒတော-ဥက္ကလဇနပုဒ်မှ၊ တံ ဒေသန္တိ-ကား၊ ယသ္မိံ ဒေသေ-
 အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဝိဟရတိ-၏၊ (တံ ဒေသံ-မြတ်စွာဘုရား
 သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအရပ်သို့၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော ဟောတိ၌ စပ်၊) စ-ဆက်၊
 ကတရသ္မိံ ဒေသေ-အဘယ်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူသနည်း?

ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ မဇ္ဈိမဒေသ-မဇ္ဈိမအရပ်၌၊ (ဘဂဝါ ဝိဟရတိ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ မဇ္ဈိမအရပ် ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မဇ္ဈိမဒေသ-သို့၊ ဂန္တု-ငှာ၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာ-အခွန်ရှည်သောခရီးကို သွားကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ တံ ဒေသံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ ဉာတိသာလောဟိတာ ဒေဝတာတိ-ကား၊ တေသံ-ထို တပုဿ၊ ဘလ္လိကတို့၏၊ ဉာတိဘူတပုဗ္ဗာ-ဆွေမျိုးဖြစ်ခဲ့ဖူးသော၊ ဒေဝတာ-နတ်သည်၊ ဧတဒေါဓာတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (ဂူဇ္ဇတ္ထံ-ကို၊) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒေသမိ-အံ၊) သာ-ထိုနတ်သည်၊ နေသံ-ထို တပုဿ၊ ဘလ္လိကတို့၏၊ သဗ္ဗသကဋ္ဌာနိ-အလုံးစုံသော လှည်းတို့ကို၊ အပ္ပဝတ္တိနိ-လည်ခြင်း မရှိသည်တို့ကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ တတော-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ မလည်ခြင်းကြောင့်၊ တေ-ထို တပုဿ၊ ဘလ္လိကတို့သည်၊ ဣဒံ-ဤမလည်ခြင်းသည်၊ ကိ-အဘယ်နည်း? ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ မဂ္ဂဒေဝတာနံ-လမ်း၌ တည်ကုန်သော နတ်တို့အား၊ ဗလိ-ပူဇော်ပသမှုကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထို တပုဿ၊ ဘလ္လိကတို့၏၊ ဗလိကမ္မကာလေ-ပူဇော် ပသမှုကို ပြုရာအခါ၌၊ သာ ဒေဝတာ-သည်၊ ဒိဿမာနေနေဝ-မြင်အပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကာယေန-ကိုယ်ဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ဒိဿမာနေနေဝ ကာယေန-ကိုယ်ထင်ပြလျက်၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-ပြောပြီ။

မန္တေန စ မဓုပိဏ္ဍိကာယ ဓာတိ-ကား၊ အဗဒ္ဓသတ္တုနာ စ-မဖွဲ့မဆုပ်အပ်သော မုန့်မုန့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒိဟိ-ထောပတ်၊ ပျားရည်၊ တင်လဲ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စပ်၍၊ ဗဒ္ဓသတ္တုနာ စ-ဖွဲ့ဆုပ်အပ်သော မုန့်လုံး၊ မုန့်ခဲဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပတိမာနေထာတိ-ကား၊ ဥပဋ္ဌဟထ-ပြုစု လုပ်ကျွေးကြကုန်လေ၊ တံ ဝေါတိ-ကား၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ တံ ပတိမာနနံ-ထို မြတ်နိုးကော်ရော် ပူဇော်ခြင်းသည်၊ ဒိဃရတ္တံ-ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဟိတာယ-စီးပွားအလို့ငှာလည်းကောင်း၊ သုခါယ-ချမ်းသာအလို့ငှာလည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ ယံ အမှာကန္တိ-ကား၊ ယံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကြင် ခံယူတော်မူခြင်းသည်။

မန္တေန မဓုပိဏ္ဍိကာယ။ ။ စပါးမျိုး ဂူပါးမှဖြစ်သော မုန့်မုန့်သည် သတ္တုမည်၏၊ အမုန့်မထောင်းမီ ရှေးဦးစွာ စပါးတို့ကို ကျက်အောင် လှော်ရသေး၏၊ ထို့ကြောင့် သတ္တုဟူသည် ကျက်ပြီးသား မုန့်မုန့်တည်း၊ ထောပတ်၊ ပျားရည်စသည်တို့ဖြင့် ရောစပ်၍ အလုံးအခဲ မပြုအပ်သော မုန့်မုန့်ကို “အဗဒ္ဓသတ္တု”ဟု ခေါ်၏၊ ထို မုန့်မုန့်ကို စားသောက်လိုသောအခါ သကြား စသည်ရှိလျှင် ထို သကြား စသည်ကို ထည့်စပ်၍ ရေဖြင့် မွှေရသည်၊ ထိုသို့ မွှေအပ်သောကြောင့် “မန္တ-ဝိလောလနေ”ဟူသော ဓာတ်ကျမ်း အရ “မန္တိယတေ ဝိလောလီယတေ”ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ “မန္တ”ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုမုန့်မုန့်ကို ပင် ပျားရည် စသည်တို့ဖြင့် ရောစပ်၍ အလုံးအခဲ ပြုပြီးသောအခါ “ဗဒ္ဓသတ္တု-ဖွဲ့ဆုပ်အပ်သောမုန့်”ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် မဓုပိဏ္ဍိကာသည် ဗဒ္ဓသတ္တု၏ ပရိယာယ် တည်း၊ “မဓုဟိ+ယောနိတာ+ပိဏ္ဍိကာ မဓုပိဏ္ဍိကာ”ဟု ပြု။

အမှောက်-တို့၏၊ ဒီဃရတ္တံ-လုံး၊ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ အဿ-
ဖြစ်ရာပါ၏၊ ဘဂဝတော စောဒဟောသီတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (ဂုဠတ္ထံ-ကို) ကိရ
(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ) အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ပဓာနာနုယောဂကာလေ-
ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်တော်မူရာအခါ၌၊ ယော ပတ္တော-အကြင် သပိတ်တော်သည်၊
အဟောသိ-ရှိခဲ့ပြီ၊ သော-ထိုသပိတ်တော်သည်၊ သုဇာတာယ-သုဇာတာသည်၊
ပါယသံ-နို့ဃနာကို၊ ဒါတုံ-လှူခြင်းငှာ၊ အာဂစ္ဆန္တိယာ ဧဝ-လာသော်သာလျှင်၊
ဝါ-လာတုန်းကပင်၊ အန္တရဓာယိ-ကွယ်ပျောက်ခဲ့လေပြီ၊ [ပါယသ၏ ပုဒ်ပြီးပုံနှင့်
တကွ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ ဘောဇနဝဂ် ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌
ပြခဲ့ပြီ။] တေန-ကြောင့်၊ အဿ-ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဧတံ-ဤ အကြံတော်သည်၊
အဟောသိ၊ (ကိ?)၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-မှာ၊ ပတ္တော-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊
ပုရိမကာ-ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ တထာဂတာပိ-ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ (စ
အနက်မရှိ၊) ဟတ္ထေသု-လက်တို့၌၊ ဝါ-လက်တို့ဖြင့်၊ န ခေါ ပဋိဂ္ဂဏန္တိ-
ခံယူတော်မမူကြကုန်၊ ကိမိ-အဘယ်ဝတ္ထု၌၊ ဝါ-ဖြင့်၊ အဟံ-သည်၊ မန္တဉ္စ-
မဆုပ်အပ်သေးသော မုန့်မုန့်ကိုလည်းကောင်း၊ မဓုပိဏ္ဍိကဉ္စ-ထောပတ်၊ ပျားရည်
စသည်တို့ဖြင့် ရောစပ်အပ်သော မုန့်လုံး မုန့်ခဲကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂဏေယျံ န
ခေါ-ခံယူရပါအံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်တော်မူပြီ။

ပရိဝိတက္ကမညာယာတိ-ကား၊ ဣတော-ဤနေ့မှာ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (ရှေးတုန်းက၊)
[ဝ-ပါသည်မှာ ပိုဟန်တူ၏၊] ဘဂဝတော-အား၊ သုဇာတာယ-သည်၊ ဒိန္န
ဘောဇနံယေဝ-လှူအပ်သော ဘောဇဉ်သည်သာ၊ ဩဇာနုပ္ပဗန္ဓနဝသေန-ဩဇာကို
အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဋ္ဌာသိ-ပြီ၊ [ထိုအခါတုန်းက ၄၉လုတ်
ဘုဉ်းပေးအပ်ခဲ့သော နို့ဃနာသည် ဤ ၄၉ရက်ပတ်လုံး ဩဇာကို အဆက်မပြတ်
ဖွဲ့စပ်တည်နေသည်-ဟူလို၊] ဧတ္တကံ ကာလံ-ဤမျှ အတိုင်းရှည်ရှိသော ကာလ
ပတ်လုံး (၄၉ ရက် ကာလပတ်လုံး၊) ဒီဃတ္ထာ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူခြင်းငှာ
အလိုသည်၊ ဝါ-ဆွမ်းဆာတော်မူခြင်းသည်၊ နေဝ အဟောသိ-ဖြစ်တော်မမူ၊
ပိပါသာ-ရေသောက်တော်မူခြင်းငှာ အလိုသည်၊ ဝါ-ရေဆာတော်မူခြင်းသည်၊ န
အဟောသိ၊ ကာယဒုဗ္ဗလျံ-ကိုယ်တော်၏ အားမရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်သည်၊
န အဟောသိ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒါနိ-၌၊ အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ အာဟာရံ-
အာဟာရကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတုကာမတာယ-ခံယူတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န
ခေါ တထာဂတာတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ၊
ဧဝံ-သို့၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ တံ-ထိုအကြံတော်ကို၊ အတ္တနော-၏၊ (မိမိဟူသော
နတ်မင်းကြီးလေးယောက်၏) စေတသာ-ဖြင့်၊ ဘဂဝတော-၏၊ စေတောပရိဝိတက္ကံ-
ကို၊ အညာယ-သိ၍၊ စတုဒ္ဓိသာတိ-ကား၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ ဒိသာဟိ-တို့မှ။

သေလမယေ ပတ္တေတိ-ကား၊ မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလမယေ-ပဲနောက်အဆင်းရှိသော
ကျောက်အတိပြီးကုန်သော၊ ပတ္တေ-တို့ကို၊ (ပါဠိတော် “ဥပနာမေသုံ”၌ စပ်၊)
ဣဒံ-ဤ သိလမယေ ပတ္တေဟူသော စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ယေ-အကြင်
သပိတ်တို့ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟေသိ-ပြီ၊ တေယေဝ-ထိုသပိတ်တို့ကိုသာ၊
သန္ဓာယ-၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ မဟာရာဇာနော ပန-နတ်မင်းကြီး
တို့သည်ကား၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဣန္ဒနီလမဏိမယေ-ဣန္ဒနီလပတ္တမြားအတိ ပြီးကုန်သော၊
ပတ္တေ-တို့ကို၊ ဥပနာမေသုံ-ကပ်လှူကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုမြသပိတ်တို့ကို၊ ဘဂဝါ၊ န
ပဋိဂ္ဂဟေသိ-ခံယူတော်မမူ၊ တတော-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ ခံယူတော်မမူခြင်း
ကြောင့်၊ စတ္တာရောပိ-လေးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလမယေ-ကုန်သော၊
ဣမေ ပတ္တေ-တို့ကို၊ ဥပနာမေသုံ-ကုန်ပြီ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေသံ-ထိုနတ်မင်းကြီး
တို့၏၊ ပသာဒါနုရက္ခဏတ္တာယ-ကြည်ညိုခြင်းကို စောင့်ရှောက်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊
စတ္တာရောပိ ပတ္တေ အဂ္ဂဟေသိ၊ မဟိစ္ဆတာယ-များသောသပိတ်တို့ကို အလိုရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ နော အဂ္ဂဟေသိ-ခံယူတော်မူသည် မဟုတ်၊ စ ပန-ထပ်၍
ဆက်ဦးအံ့၊ ဂဟေတွာ-၍၊ စတ္တာရောပိ-လေးလုံးသော သပိတ်တို့ကိုလည်း၊
(အဓိဋ္ဌဟိ၌ စပ်၊) ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်လသော်၊
ဧကောဝ-တစ်လုံးတည်းသာဖြစ်သော၊ ပတ္တော-သည်၊ (တစ်နည်း) ဧကောဝ
ပတ္တော-သပိတ်တစ်လုံးတည်းသာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာ
အားဖြင့်၊ (ထိုသပိတ်တစ်လုံးတည်း ဖြစ်လောက်အောင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊)
အဓိဋ္ဌဟိ-ပြီ၊ စတုန္နမ္ပိ-လေးယောက်သော နတ်မင်းကြီးတို့၏လည်း၊ ဧကသဒိသော-
တစ်သပ်တည်းတူသော၊ ပုညဝိပါကော-ကောင်းမှုအကျိုးသည်၊ အဟောသိ၊ ဧဝံ-
သို့၊ ဧကံ-တစ်လုံးတည်းကို၊ ကတွာ-၍၊ အဓိဋ္ဌိတေ-အဓိဋ္ဌာန်တော်မူအပ်ပြီးသော၊
ပစ္စုပ္ပေ-အသီးသီး အဖိုးရှိသော၊ ဝါ-အသစ်စက်စက်ဖြစ်သော၊ သိလမယေ-
ပဲနောက်အဆင်းရှိသော၊ ကျောက်ညိုအတိပြီးသော၊ ပတ္တေ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊
မန္တဉ္စ မဓုပိဏ္ဍိကဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟေသိ။

ပစ္စုပ္ပေတိ-ကား၊ ပစ္စုပ္ပသ္မိ-အသီးအသီးများသော အဖိုးရှိသော၊ ပါဠေက္ကံ-
အသီးအသီး၊ ဝါ-တစ်လုံးစီ တစ်လုံးစီ၊ မဟဉ္စသ္မိ-များသောအဖိုးရှိသော၊ ဣတိ
အတ္ထော၊ အထ ဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ပစ္စုပ္ပေတိ-ကား၊ အဘိနဝေ-အသစ်
ဖြစ်သော၊ အဗ္ဘုဏှေ-ပူပူနွေးနွေးဖြစ်သော၊ ဝါ-လောလောလတ်လတ်ဖြစ်သော၊

သေလမယေ ပတ္တေ။ ။ သိလအရ ကျောက်အမျိုးမျိုးရသော်လည်း သပိတ်နှင့်
ဆိုင်ရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် ဌာနအားလျော်စွာ “ပဲနောက်အဆင်းရှိသော ကျောက်ကို
ယူပါ”ဟု သိစေလို၍ “မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလမယေ ပတ္တေ”ဟု မိန့်သည်။ သေလသဒ္ဒါသည်
ကျောက်ဟူသော အနက်ကို မဟော၊ ကျောက်တောင်ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်။
ဤနေရာ၌ကား သိလမယပုဒ်မှ သွတ္တံ၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ “သေလမယ”ဟုဖြစ်သည်။

တုံခံဏေ-ထိုခဏ၌၊ နိဗ္ဗတ္တသို့-ဖြစ်သော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဒေတေသံ-ဤ တပုဿ၊ ဘလ္လိကတို့၏၊ ဒွေ-နှစ်ခွန်းကုန်သော၊ ဝါစာ-တို့သည်၊ အဟေသု- ရှိကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ နှစ်ခွန်းသောစကား ရှိကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ (တေ-ထို တပုဿ၊ ဘလ္လိကတို့သည်၊) ဒွေဝါစိကာ-ဒွေဝါစိကတို့ မည်၏၊ အထ ဝါ-ကား၊ ဒွိဟိ-နှစ်ခွန်းကုန်သော၊ ဝါစာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဥပါသကဘာဝံ- ဥပါသကာ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ (ဣတိ ဒွေဝါစိကာ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ တေ-တို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥပါသကဘာဝံ-ကို၊ ပရိဝေဒေတွာ-သိစေပြီး၍၊ (ဝါ- လျှောက်ပြီး၍၊) ဘဂဝန္တံ-ကို၊ အာဟံသု-ထပ်၍ လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိ?) ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ကဿ-အဘယ်သူကို၊ အမှေဟိ- တို့သည်၊ အဇ္ဇေ-ယနေ့ကို၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အဘိဝါဒနပစ္စုဋ္ဌာနံ-ရှိခိုးခြင်း၊ ပြုစု လုပ် ကျွေးခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာပါသနည်း၊ ဣတိ အာဟံသု၊ အထ-ထိုသို့ လျှောက်ရာအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သီသံ-ဦးခေါင်းတော်ကို၊ ပရာမသိ-သုံးသပ် တော်မူပြီ၊ ကေသာ-ဆံတော်တို့သည်၊ ဟတ္ထေ-လက်တော်၌၊ လဂ္ဂိသု-ငြိကပ်ပါ လာကုန်ပြီ၊ တေ-ထို ဆံတော်ဓာတ်တို့ကို၊ တေသံ-ထို တပုဿ၊ ဘလ္လိကတို့အား၊ အဒါသိ-ပေးတော်မူပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ မှာ၍ ပေးတော်မူသနည်း၊) တုမှေ- တို့သည်၊ ဣမေ-ဤဆံတော်တို့ကို၊ ပရိဟရထ-သွားလေရာရာ ဆောင်ယူကြကုန် လော၊ ဣတိ-ဤသို့မှာတော်မူ၍၊ အဒါသိ-ပြီ၊ တေ-တို့တပုဿ၊ ဘလ္လိကတို့ သည်၊ ကေသဓာတုယော-ဆံတော်ဓာတ်တို့ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ အမတေန- အမြိုက်ရေစင်ဖြင့်၊ အဘိသိတ္တာဝံ-ဦးထိပ်၌ သွန်းလောင်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ-ရွှင်လန်းနှစ်သက်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဘဂဝန္တံ ဝန္တိတွာ ပက္ကမိသု။

ပစ္စုပ္ပန်။ ။ “ပတိ+အဇ္ဈေ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ပတိကို “ပါဠေက္ကံ”ဟု လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈေကို “မဟဋ္ဌသို့”ဟု လည်းကောင်းဖွင့်သည်၊ ပါဠေက္ကံ၌ ဧကံ ဧကံ ပတိ ပဋေကံ၊ ပဋေကံယေဝ(သုတ္တံ၌ ဈာပစ္စည်းသက်၍) “ပါဠေက္ကံ”တု ပြု၊ အဇ္ဈော ယေသံ အတ္ထိတိ အတ္တာ-အဖိုးရှိသော သပိတ်တို့၊ ဝါ-အဖိုးများသော သပိတ်တို့၊ “ပါဠေက္ကံ+အတ္တာ ပစ္စုပ္ပန်-အသီးသီးများသော အဖိုးရှိသော သပိတ်တို့”ဟု ပြု၊ နောက်နည်း၌ “ပစ္စုပ္ပန်”သဒ္ဒါ အသစ်စက်စက် အနက်ဟောရဋ္ဌိပုဒ်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ထေရဂါထာ ပါဠိတော်ဝယ် (ဘလ္လိက) ထေရဂါထာ၌ ပေါက္ခရဝတီ မြို့သားများဟု ဆို၏၊ [ဥက္ကလာနေပုဒ် ခရိုင်တွင်း၌ပါဝင်သော ပေါက္ခရဝတီမြို့သားများ ဟု ဆိုလိုသည်၊] အကြီးကို တဖဿ (တပဿ)ဟု ခေါ်၍ အငယ်ကို ဘလ္လိယ (ဘလ္လိက)ဟု ခေါ်၏၊ ဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသောအခါ ထိုညီနောင် နှစ်ယောက်တို့ ရောက်လာပြန်၍ တရားနာကြ၏၊ တဖဿသည် သောတာပန်တည်း၏၊ ဘလ္လိယကား ရဟန်းပြု၍ ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာ ဖြစ်လေသည်။

ဗြဟ္မဿာစနကထာ

၇။ အထ ခေါ-ရာဇာယတနဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပေ၊ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ-၍၊ ဝုတ္တပ္ပကာရ်-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ ဧတံ ကိစ္စ-ဤကိစ္စကို၊ (ကိုယ်တော်နှင့် ဆိုင်သော သရရီကိစ္စ၊ မန္တမဓုပိဏ္ဍိကကို ခံယူတော်မူခြင်းကိစ္စ၊ ဘုဉ်းပေးတော်မူခြင်း ကိစ္စ၊ ဆံတော်ကို ချီးမြှောက်တော်မူခြင်းကိစ္စကို၊) နိဗ္ဗာပေတွာ-ပြီးစီးစေတော်မူပြီး၍၊ ရာဇာယတနမူလာ-မှ၊ ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ ယေန၊ ပေ၊ ဥသင်္ကမိ၊ [အပေါလ၌ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့ပြီးဖြစ်၍ “ပုနပိ”ဟု ဆိုသည်။] ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိတိ- ကား၊ တသ္မိ-ထိုအပေါလညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိသိန္နမတ္တဿေဝ- ထိုင်နေတော်မူပြီးကာမျှသာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ဘဂဝတော-၏၊) သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ-အလုံးစုံ သော ရှေးဘုရားတို့၏၊ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော-အလေ့အကျက်တော်ဖြစ်သော၊ (လေ့ကျက်အပ်၊ ကောင်းစွာလေ့ကျက်အပ်သော အလေ့အကျက်ဖြစ်သော၊) စေတသော-၏၊ အယံ ပရိဝိတက္ကော-သည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကဿာ-ကြောင့်၊ အယံ-ဤအကြံတော်သည်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ-အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့၏(စိတ်တော်၌၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တော်မူရသနည်း?၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဓမ္မဿ-သစ္စာ လေးပါးတရား၏၊ မဟန္တဘာဝံ-ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဂရုဘာဝံ-လေးလံ သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဘာရိယဘာဝံ-ထမ်းဆောင်အပ်သော တာဝန်၏အဖြစ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏာယ-ဆင်ခြင်တော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မနာ-ဗြဟ္မာသည်၊ ယာစိတေ-တောင်းပန်အပ်သော်၊ ဝါ-တောင်းပန်အပ်ခါမှ၊ ဒေသေတုကာမတာယ စ-ဟောတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (အယံ-ဤအကြံတော် သည်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဟိ-ချဲ့၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဇာနန္တိ-သိတော်မူကြ ကုန်၏၊ (ကိ-နည်း?)၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပရိဝိတက္ကိတေ-ကြံတော်မူအပ်သော်၊ ဗြဟ္မာ-မဟာဗြဟ္မာသည်၊ အာဂန္တု-၍၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရားဟောတော်မူခြင်းကို၊

အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော။ ။ အာပုဗ္ဗ စရဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ “အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော” ဟု နှစ်ချက်ထပ်သောကြောင့် ထိုအကြံဖြစ်ခြင်းသည် ရှေးဘုရားရှင်တို့၏ “အမြဲမပြတ် လေ့ကျက်အပ်သောအကြံ”ဟု သိစေသည်၊ ထိုအကြံတော်သည် တရားဟောတော်မူဖို့ရန် ဖြစ်သောကြောင့် “တရားဟောတော်မူလို၍ ပါရမီဖြည့်လာခဲ့သော ဘုရားရှင်တို့၏ အကြံတော် ဟုတ်ပါလေရဲ့လော”ဟု တွေးတောဖွယ်ရှိရကား “အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ဘုရားရှင်တိုင်းပင် ကြံတော်မူခဲ့ပါသည်-ဟူလို၊ ထိုသို့ ကြံတော်မူ ခြင်းမှာလည်း တရားတော်၏နက်နဲပုံ၊ သတ္တဝါတို့၏ အာလယရာမဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင် တော်မူသောအခါ တရားတော်နှင့် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ထားပုံက ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်လွန်းလှသောကြောင့် ကြံတော်မူရခြင်းဖြစ်သည်။

ယာစိဿတိ-တောင်းပန်လတ္တံ့၊ တတော-ထိုသို့ တောင်းပန်ခြင်းကြောင့်၊ သတ္တာ-
တို့သည်၊ ဓမ္မေ-တရားတော်၌၊ ဂါရဝံ-ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ ဥပ္ပာဒေဿန္တိ-
ဖြစ်စေကုန်လတ္တံ့၊ ဟိ-မှန်၊ လောကသန္တိဝါသော-စုဝေးတည်နေရာ သတ္တလောက
သည်၊ (သတ္တဝါ အစုအဝေးသည်၊) ဗြဟ္မဂရုဏော-ဗြဟ္မာ၌ အလေးပြု၏၊ ဣတိ
(ဇာနန္တိ) ဣတိ-ဤသို့၊ ဒွိဟိ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ-ဤ
အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ (ဓမ္မဂရုဘာဝကို ဆင်ခြင်တော်မူခြင်းဟူသော အကြောင်း၊
ဗြဟ္မာတောင်းပန်မှ ဟောတော်မူလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊) အယံ
ဝိတက္ကော-သည်၊ ဥပ္ပန္နတိ-၏၊ ဣတိ-ဤကား၊ အဖြေတည်း၊ တတ္ထ-ထို
အဓိဂတော ခေါ် မျာယံ ဓမ္မော အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အဓိဂတော ခေါ် မျာယန္တိ-
ကား၊ မေ-ငါသည်၊ အဓိဂတော-သိအပ်ရအပ်ပြီးသော၊ အယံ (ဓမ္မော)-ဤ
သစ္စာလေးပါးတရားသည်၊ (ပါဠိတော် “ဂမ္ဘီရော”၌ စပ်။)

အာလယရာမာတိ-ကား၊ သတ္တာ-သတ္တဝါတို့သည်၊ ပဉ္စကာမဂုဏေ-ငါးပါး
သော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ အာလိယန္တိ-ငြိကပ်မှီဝဲတတ်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
ဝါ-ထိုသို့ ငြိကပ်မှီဝဲအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ-ထို ငါးဖြာအာရုံ
ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ အာလယာတိ-အာလယတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏၊ (ယာ
ပဇာ-အကြင် သတ္တဝါအပေါင်းသည်၊) တေဟိ အာလယေဟိ-ထို ငြိကပ်မှီဝဲအပ်ကုန်
သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ရမတိ-မွေ့လျော်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
(ထိုသို့ ငြိကပ်မှီဝဲအပ်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့် မွေ့လျော်တတ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊) (သာ ပဇာ-သည်၊) အာလယရာမာ-အာလယရာမ မည်၏၊
(ယာ ပဇာ-သည်၊) အာလယေသု-ငြိကပ်မှီဝဲအပ်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊

ဗြဟ္မဂရုဏော။ ။ ဘုရားပွင့်တော်မူခါစ အချိန်ဝယ် ရသေ့ ရဟန်း အားလုံးပင်
ဗြဟ္မာကို အလေးပြုနေကြ၏၊ “မိမိတို့ အလေးပြုအပ်သော ဗြဟ္မာမင်းသည်သော်မှ
ဘုရားရှင်ကို တရားဟောတော်မူဖို့ရန် တောင်းပန်ရသည်”ဟု ကြားရ သိရသောအခါ
ထို ရသေ့ ရဟန်းတို့နှင့်တကွ တစ်လောကလုံးက ဘုရားရှင်ကို စိတ်ညွတ်ကြ၊
ယုံကြည်ကြ သက်ဝင်ကြလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်တိုင်းပင် တရားတော်ကို ပို၍
အလေးပြုချင်လာအောင် ဗြဟ္မာကိုယ်တိုင် တောင်းပန်မှ တရားဟောတော်မူကြရိုးဖြစ်
သည်၊ ထိုသို့ အကြံတော် ဖြစ်တိုင်းလည်း ဗြဟ္မာမင်းက တောင်းပန်ရိုး ထုံးစံရှိသည်။
[မိလိန္ဒပဉ္စာ သန္တဝ ၀၇-၁၀။]

အာလယရာမာ။ ။ အာလယ၌ အာပုဗ္ဗ “လီ-သိလီသနေ”ဟူသော ဒိဝါဒိဓာတ်
တည်း၊ ဒိဝါဒိဖြစ်သောကြောင့် ကတ္တုရုပ် ကမ္မရုပ် နှစ်မျိုးလုံးပင် “အာလိယန္တိ”ဟု
ကြိယာပုဒ်ဖြစ်၏၊ တချို့စာအုပ်များ၌ “အလ္လိယန္တိ”ဟုရှိ၏၊ လဒ္ဒေဘော်၊ အာကို ရသေ့ပြု၊
သိလေသနအနက်ကိုပင် ဋီကာတို့၌ “သေဝိယန္တိ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကြသည်၊ ထို့ပြင်
“ပဉ္စကာမဂုဏာ၊ ပဉ္စကာမဂုဏေသု”ဟု ပါဠိနှစ်မျိုးတွေ့ရ၏၊ သုတ်မဟာဝါ မဟာပဒါန
သုတ် ဋီကာ၌လည်းကောင်း၊ သာရုတ္တ၌လည်းကောင်း “အာလိယန္တိ အဘိရမိတဗ္ဗဋ္ဌေန

ရတာ-အမြဲမွေ့လျော်တတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ငြိကပ်မှီဝဲအပ်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ အမြဲ မွေ့လျော်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ ပဇာ-သည်၊) အာလယရတာ-အာလယရတာ မည်၏၊ (ယာ ပဇာ-သည်၊) အာလယေသု-တို့၌၊ သုဠ-လွန်စွာ၊ မုဒိတာ-ဝမ်းမြောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ငြိကပ်မှီဝဲအပ်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ ပဇာ-သည်၊) အာလယသမ္ပုဒိတာ-အာလယသမ္ပုဒိတာ မည်၏။

ယဒိဒန္တိ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတော-နိပါတ်တည်း၊ (လိင် သုံးပါး ဝိဘတ် ခုနစ်သွယ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော နိပါတ်တည်း၊) တဿ-ထို ယဒိဒန္တိဟူသော နိပါတ်၏၊ (ဧဝမတ္ထော၌ စပ်၊) ဌာနံ-ဌာနသဒ္ဒါကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ယံ ဣဒန္တိ-

သေဝိယန္တိတိ အာလယာ” ဟု ပြု၍ “ပဉ္စကာမဂုဏ”ကို အရကောက်ကြသည်၊ ကမ္မသာဓိ ပြုသောကြောင့် “ပဉ္စကာမဂုဏေသု”ဟူသော အာဇာရကို စဉ်းစားသင့်သည်၊ ယောနော၌မူ “ပဉ္စကာမဂုဏေသု”ကို အတည်ပြု၍ “အာလိယန္တိ လဂ္ဂန္တိ ဧတ္တာတိ အာလယာ”ဟု အဓိကရဏသာဓိ ပြုလေသည်၊ ဘာကို ငြိကပ်သလဲဟု လိဇာတ်၏ ကံကို ရှာရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထို ဝိဂ္ဂဟကိုလည်း စဉ်းစားပါ။

အဋ္ဌကထာ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “သတ္တာ ပဉ္စကာမဂုဏေ အာလိယန္တိ”တုန်းက “သတ္တာ”ဟူသော ကတ္တားအနက်ရသော်လည်း “တေ အာလယာတိ ဝုစ္ဆန္တိ”၌ တေဖြင့် ပဉ္စကာမဂုဏကို ပြန်၍ညွှန်သောကြောင့် “ပဉ္စကာမဂုဏေ”ဟူသော အဝုတ္တကံသည် နောက်ဝါကျ၌ ဝုတ္တကံ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “တေ အာလိယန္တိတိ အာလယာ” ဟု အဝုတ္တကမ္မသာနေကြံပါ၊ လိုရင်းမှာ “အာလိယန္တိ အဘိရမိတဗ္ဗဋ္ဌေနာတိ အာလယာ-ငြိကပ်အပ် မှီဝဲအပ်သော ကာမဂုဏ်များ၊ ရမတိတိ ရာမာ၊ (ရမုဇာတ်၊ ဏပစ္စည်း၊) အာလယေဟိ + ရာမာ-အာလယရာမာ”ဟု ပြုစေလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဋီကာတို့၌ “အာလိယန္တိ အဘိရမဏဝသေန သေဝန္တိတိ အာလယာ” ဟု ကတ္တုသာဓိတစ်နည်းပြု၍ တစ်ရာရှစ်ပါးသော တဏှာဝိစရိုက်ကို အရကောက် ကြ၏၊ ထိုနည်းကား-ဤ အဋ္ဌကထာနည်းမဟုတ်၊ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၌လာသော နည်းကို မိုးခြင်းသာတည်း၊ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌ အာလယ၏အရ ကာမဂုဏ်ကို လည်းကောင်း၊ တဏှာကိုလည်းကောင်း အရကောက်သည်၊ ထို့ပြင် ဋီကာပါဌ်တို့၌ “ရမန္တိ” စသည်ဖြင့် သတ္တာကိုဝဲ၍ ဗဟုဝစ်ထားကြသည်၊ ပါဠိတော်၌ ပဇာကို ဝဲမှ စာသွားမှန်သောကြောင့် ဧကဝစ်ချည်းသာ ရှိသင့်သည်။

ရတာ သမ္ပုဒိတာ။ ။ ရတာကို “နိရတာ-အမြဲမွေ့လျော်၏”ဟုလည်းကောင်း၊ သမ္ပုဒိတာကို “အတိဝိယ (သံအတွက်) မုဒိတာ-ဝမ်းမြောက်၏”ဟုလည်းကောင်းဖွင့်၏၊ ဥယျာဉ်ကစားထွက်လာသော ဘုရင်သည် ဥယျာဉ်ထဲ၌ အာရုံအမျိုးမျိုးဖြင့် မွေ့လျော် နေရကား ဥယျာဉ်မှ မထွက်လိုတော့သကဲ့သို့ ထို့အတူ သတ္တဝါအများလည်း ကာမဂုဏ် ဖြင့် မွေ့လျော် ပျော်နေရကား သံသရာဝဋ်မှ မထွက်လိုတော့-ဟူလို။

ယံ ဣဒံ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဒ္ဓါကို၊ သန္တာယ-
 ၍၊ ယော အယန္တိ-ယော အယံဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊
 ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါတိ-ကား၊ ဣမေသံ-ဤသင်္ခါရအစရှိသော အကျိုး
 တရားတို့၏၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအစရှိသော တရားတို့တည်း၊
 ဣဒပ္ပစ္စယာ-ဤသင်္ခါရ အစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော
 အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော တရားတို့၊ ဣဒပ္ပစ္စယာဝ-ဤသင်္ခါရ အစရှိသော၊ပေ၊ အဝိဇ္ဇာ
 အစရှိသောတရားတို့သည်ပင်၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ-ဣဒပ္ပစ္စယတာမည်၏၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ
 စ-ဣဒပ္ပစ္စယတာလည်း ဟုတ်၏၊ သာ-ထို ဣဒပ္ပစ္စယတာဟူသည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ
 စ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ဤနှစ်ပါးသော သံတ္တိကြောင့်၊
 ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ-ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မည်၏။

ယဒိဒံ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ဣဒံ ဌာနံ ယဒိဒံ ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ”ဟု
 ရှိ၏၊ ယဒိဒံသည် လိင်သုံးပါးလုံး အထူးမရှိသော နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊
 ဌာနံနှင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါသည် အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းကိုချည်းဟောသော အနက်တူသဒ္ဓါ
 ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဌာနံသဒ္ဓါကို ငဲ့လျှင် “ယံ+ဣဒံ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍
 နပုလ္လိင်အနေနှင့် ရှိနိုင်သည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါကို ငဲ့လျှင် “ယော+အယံ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍
 ပုလ္လိင် အနေဖြင့် ရှိနိုင်သည်-ဟု မှတ်ပါ၊ [တိဋ္ဌတိ ဖလံ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ-သင်္ခါရစသော
 အကျိုးတရား၏တည်ရာ အဝိဇ္ဇာ စသောအကြောင်း။]

ဣဒပ္ပစ္စယတာ။ ။ အဋ္ဌကထာအလို တာပစ္စည်းသည် သွတ္တံ၌ သက်၍ “ဤသင်္ခါရ
 အစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာစသောတရား”ဟု ပေး၊
 ဋီကာ၌ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ထိုအလို “ဣဒပ္ပစ္စယာနံ+ဘာဝေါ-ဣဒပ္ပစ္စယတာ”ဟု
 ပြု၍ “ဤသင်္ခါရ အစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာစသော
 တရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိ”ဟု အနက်ပေးပါ။

သဗ္ဗသင်္ခါရပေ၊ နိဗ္ဗာနံ။ ။ အဋ္ဌကထာ မဖွင့်သော်လည်း အနက်ခက်သော ဤပုဒ်
 အားလုံးသည် နိဗ္ဗာန်၏ ပရိယာယ်ချည်းတည်း၊ သမန္တိ ဧတ္ထာတိ သမထော၊ သဗ္ဗသင်္ခါရနံ+
 သမထော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော-လှုပ်လှုပ်ရှားရှား အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့၏
 ငြိမ်သက်ရာနိဗ္ဗာန်၊ ပဋိနိသဇ္ဇိယန္တိ ဧတ္ထာတိ ပဋိနိသဂ္ဂေါ၊ သဗ္ဗပဓိနံ-ကာမုပဓိ ခန္ဓပဓိ
 ကိလေသုပဓိ အဘိသင်္ခါရပဓိ ဟူသော ဥပဓိအားလုံးတို့၏+ပဋိနိသဂ္ဂေါ-စွန့်လွှတ်အပ်ရာ
 တည်း၊ သဗ္ဗပဓိ ပဋိနိသဂ္ဂေါ၊ ခိယန္တိ ဧတ္ထာတိ-ခယော၊ တဏှာနံ+ခယော တဏှာက္ခယော၊
 သဗ္ဗကိလေသရာဂါ ဝိရဇ္ဇန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝိရာဂေါ-အလုံးစုံသော ကိလေသာရာဂတို့၏
 မတပ်မက်ရာ၊ ဧရာမရဏာဒိ ဘောဒံ သဗ္ဗဝဋ္ဋဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ ဧတ္ထာတိ နိရောဓော၊ တေန
 တေန ဘဝေန ဘဝန္တရံ ဘဝနိကန္တိဝသေန ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတိတိ ဝါနံ-ထိုထို ရှေးဘဝနှင့်
 နောက်ဘဝကို နှစ်သက်မှု၏အစွမ်းဖြင့် ချုပ်စပ်တတ်သောကြောင့် တဏှာသည် “ဝါနံ”
 မည်၏၊ ဖလေန ဝါ သဒ္ဓိံ ကမ္မံ ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတိတိ ဝါနံ-(တဏှာကုန်ခန်းလျှင်
 ကံသည် အကျိုးမပေးနိုင်တော့ရကား) အကျိုးနှင့်ကံကို ဆက်စပ်တတ်သောကြောင့်
 တဏှာသည် ဝါနံမည်၏၊ ဝါနံတော + နိက္ခန္တိတိ နိဗ္ဗာနံ။

သော မမဿ ကိလမထောတိ-ကား၊ အဇနန္တသန္-မသိနိုင်သော သတ္တဝါတို့အား၊ ယာ ဒေသနာ နာမ-အကြင် တရားဟောရခြင်း မည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-ထို မသိနိုင်သော သတ္တဝါတို့အား တရားဟောတော်မူရခြင်းသည်၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ ကိလမထော-ကိုယ်တော်၏ ပင်ပန်းကြောင်းသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ သာ-ထို မသိနိုင်သော သတ္တဝါတို့အား တရားဟောတော်မူရခြင်းသည်၊ မမ-၏၊ ဝိဟေသာ-ကိုယ်တော်ကို ညှင်းဆဲကြောင်းသည်၊ ဝါ-ကိုယ်တော်ကို ညှင်းဆဲရာရောက်သည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဘဂဝန္တန္တိ-ကား၊ ဘဂဝတော-၏၊ အနတ္တရိယာတိ-ကား၊ အနု အတ္တရိယာ-အဖန်ဖန် အံ့အားသင့်ဖွယ်ကောင်းကုန်သော၊ ပဋိဘံသုတိ-ကား၊ ပဋိဘာနသင်္ခါတဿ-ပဋိဘာန်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဉာဏဿ-ဉာဏ်တော်၏၊ ဂေါစရာ-အာရုံတို့သည်၊ အဟေသု-ဖြစ်လာကုန်ပြီ၊ ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗဘာဝံ-အဖန်ဖန် ကြံစည်တိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ပါပဏိသု-ရောက်ကုန်ပြီ၊ (ကိစ္ဆေန မေ အဓိဂတံ စသော ဂါထာ၏ အဓိပ္ပာယ်တို့သည် ထပ်ကာထပ်ကာ ကြံစည်ထိုက်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်-ဟူလို။)

ကိလမထော, ဝိဟေသာ။ ။ “ကိလမတိ အနေနာတိ ကိလမထော၊ ဝိဟိံသတိ ဧတာယာတိ ဝိဟေသာ”ဟု ဒေသနာကိုရအောင် ကရုဏာသာဓ်ပြု၊ စိရနိသဇ္ဇာ စိရဘာသနေဟိ-ကြာမြင့်စွာ ထိုင်တော်မူရခြင်း၊ ကြာမြင့်စွာ ဟောတော်မူရခြင်းတို့ကြောင့်၊ ပိဋ္ဌိအာဂိလာယန-(ကျောက်ကုန်းတော်၏ ညောင်းညာခြင်း၊) တာလုဂလသောသာဒိဝသေန (အာစောကံတော်၊ လည်ချောင်းတော်တို့၏ ခြောက်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ကာယကိလမထော စေတ-ကိုယ်တော်၏ ပင်ပန်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာယဝိဟေသာ စ-ကိုယ်တော်ကို ညှင်းဆဲရာရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဘဂဝန္တံ, ပဋိဘံသု။ ။ ပတိ ဥပသာရနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် သာမီအနက်၌ ဒုတိယာသက္ကံ၍ “ဘဂဝန္တံ”ဟု ရှိရသည်၊ ပတိပုဗ္ဗ + ဘာဓာတ်သည် ဒိတ္တိ (ထင်ရှားခြင်း၊ တောက်ပခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ပဋိဘံသုကို “ပဋိဘာနသင်္ခါတဿ ဉာဏဿ ဂေါစရာ အဟေသု”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ “ဂေါစရာ အဟေသု”ကိုကား ဋီကာ၌ “ဥပဋ္ဌဟံသု”ဟု မူရင်းအနက်ကို ဖော်ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် “ဘဂဝန္တံ-၏၊ ပဋိဘံသု-ဉာဏ်တော်အား ထင်ရှားလာကုန်ပြီ”ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ၊ ဉာဏ်တော်အား ထင်ရှားခြင်းဟူသည် “ထို ဂါထာများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်များကို ဉာဏ်တော်ဖြင့် အဖန်ဖန် တွေးတော်မူခြင်းတည်း”ဟု သိစေလို၍ “ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗဘာဝံ ပါပဏိသု”ဟု သဘာဝတ္ထကို ဖွင့်သည်။

အနတ္တရိယာ။ ။ “အနု+အတ္တရိယာ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဋီကာ၌ “ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ ဝါ အတ္တရိယာ”ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ထိုအလို “နု+အတ္တရိယာ အနတ္တရိယာ”ဟုပြု၊ နုကိုလည်း “အန်”ပြု၊ ထို န(အ)ကို ဝုဒ္ဓိအနက်ဟောဟုဆိုသည်၊ ချဲ့ဦးအံ့-သတ္တဝါတို့အား တရားဟောတော်မူဖို့ရန် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းပတ်လုံး ပါရမီဖြည့်တော်မူလာ ပါလျက် ယခုအခါ တရားဟောတော်မမူဘဲ ကြောင့်ကြမဲ့ နေတော်မူလိုခြင်းဟူသော

ဟလန္တိ ဧတ္ထ-ဌှိ၊ ဟကာရော-ဟအက္ခရာသည်။ နိပါတမတ္ထော-အနက်မရ နိပါတ်မျှတည်း။ အလံ-အကျိုးမရှိတော့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပကာသိတုန္တိ-ကား၊ ဒေသေတုံ-ဟောပြခြင်းငှာ၊ ဒါနိ-ဌှိ၊ မေ-သည်၊ ကိစ္ဆေန-ပါရမီဖြည့်တော်မူစဉ် ငြိငြင်ဆင်းရဲသဖြင့်၊ အဓိဂတံ-သိအပ်ရအပ်သော၊ ဣမံ ဓမ္မ-ဤ အရိယာမဂ် တရား ကို၊ ဝါ-ဤ သစ္စာလေးပါး တရားကို၊ ဒေသေတုံ-ငှာ၊ အလံ-အကျိုး မရှိတော့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပဋိသောတဂါမိန္တိ (ဧတ္ထ)-ဌှိ၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ ပဋိသောတံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ နိဗ္ဗာနဂါမိ-နိဗ္ဗာန်သို့ သွားထသော၊ ဣတိ အတ္ထော၊

အကြံတော်မှာ အဖန်ဖန် အံ့အားသင့်စရာ ကောင်းသောကြောင့် “အန+အစ္စရိယ” ဖြစ်၏။ အကြီးအကျယ် အံ့အားသင့်ဖွယ် ဖြစ်သောကြောင့် “န+အစ္စရိယ” လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ အနစ္စရိယ ဖြစ်မှုကို ဂါထာသဒ္ဒါ၌ တင်စား၍ ဂါထာတော်များကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် အနစ္စရိယာဟု ဆိုသည်။ [အတ္ထဒ္ဓါရေန ဟိ ဂါထာနံ အနစ္စရိယတာ၊-ဋီကာ။]

ကိစ္ဆေန။ ။ ကိစ္ဆသဒ္ဓါသည် ဒုက္ခအနက်ကို ဟော၏။ ဘုရားရှင်သည် အလောင်း တော်ဘဝတုန်းက ဒါန၊ သီလ၊ ခန္တီစသော အချို့ပါရမီတော်ကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ ခန္ဓာကိုယ်၏ ဆင်းရဲမှုကို ခံတော်မူခဲ့ရ၏။ သိဝိမင်း၏ ဇာတ်တော်၌ ပုဏ္ဏားအား မျက်လုံးထုတ်၍ လှူတော်မူခြင်း၊ ဘူရိဒတ်ဇာတ်တော်၌ သီလမပျက်အောင် နှိပ်စက်ဒဏ်ကို ခံရခြင်း၊ ခန္တီဝါဒီဇာတ်တော်၌လည်း ခန္တီပါရမီဖြည့်တော်မူကာ ကလာဗုမင်း၏ နှိပ်စက်ဒဏ်ကို ခံတော်မူရခြင်း စသည်တည်း။

ဟလံ။ ။ “ဟ+အလံ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အဋ္ဌကထာ၌ “ဟကို အနက်မရ နိပါတ်မျှ”ဟု ဆို၏။ ဋီကာ၌ကား “ဟ ဣတိ ဝါ ဗျတ္တံ”ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။ ကေမိတို့က ဟကို “ဧကံသတ္ထ”ဟုလည်း ဆိုကြသတတ်၊ [“ဟ ဗျတ္တံ (ဧကံသေန ဝါ) အလံ နိပ္ပယောဇနံ ဧဝံ ကိစ္ဆေန အဓိဂတံ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ”တိ ယောဇနာ-ဋီကာ။]

ရာဂဒေါသပရေတေဟိ။ ။ ပရေတံ၌ “ပရံ+ဣတ-အလွန်ရောက်အပ်”ဟု သဒ္ဓတ္ထတည်း။ “ရာဂေန စ ဒေါသေန စ ဖုဋ္ဌေဟိ အဘိဘူတေဟိ”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်မှာ အဓိပ္ပာယ်သတ္တတည်း။ ထိမိလျှင် အဆိပ်တက်စေနိုင်သော “ဖုဋ္ဌဝိသ”အမည်ရသော မြွေသည် ထိအပ်သူကဲ့သို့ ရာဂ ဒေါသတို့သည် အလွန် ရောက်အပ်သည်ကိုပင် “ရာဂ ဒေါသ သည် တွေ့ထိအပ် လွှမ်းမိုးအပ်သူတို့”ဟု ဆိုသည်။ တစ်နည်း-“ရာဂဒေါသပရေတေဟိ” “ရာဂဒေါသာနဂတေဟိ”ဟုလည်း ဖွင့်သေး၏။ “ရာဂ ဒေါသတို့သည်၊ ပရ- နောက်၌၊ ဝါ-နောက်က+ဣတ-လိုက်အပ်သူတို့”ဟုလို။ [အဋ္ဌကထာ၌ မပါသော ပါဠိတော်၏ အဖွင့်။]

ပဋိသောတဂါမိ။ ။ သောတသဒ္ဓါသည် အရိယာမဂ်တည်းဟူသော ရေအယဉ်ကို ဟော၏။ “သောတဿ-အရိယာမဂ်တည်းဟူသော ရေအယဉ်၏+ပတိ-ရှေးရှု”ဟူသည် နိဗ္ဗာန်တည်း။ ပကတိ မြစ်ရေအယဉ်လည်း မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ရှေးရှုစီးဝင်ရသကဲ့သို့ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော ရေအယဉ်လည်း နိဗ္ဗာန်သို့ ရှေးရှု စီးသွားရသည်။ ဤအလို- ဓမ္မံ အရ အရိယာမဂ်တရားကိုသာ ယူပါ။

ရာဂရတ္တာတိ-ကား၊ ကာမရာဂဘဝရာဂဒိဋ္ဌိရာဂေန-ကာမရာဂ ဘဝရာဂ ဒိဋ္ဌိရာဂ ဖြင့်၊ ရတ္တာ-တပ်မက်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ န ဒက္ခိန္နိတိ-ကား၊ န ပဿိဿန္နိ- မမြင်နိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ တမောဓန္ဓေန အာဝုဇ္ဈာတိ-ကား၊ အဝိဇ္ဇာရာသိနာ-အဝိဇ္ဇာ အစုသည်၊ အဇ္ဈောတ္ထဌာ-လွမ်းဖုံးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊ န ဒက္ခိန္နိ၌ စပ်)။

အပ္ပောဿုက္ကတာယာတိ-ကား၊ နိရုဿုက္ကဘာဝေန-အားထုတ်ခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အဒေသေတုကာမတာယ-ဟောတော်မမူလိုသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဣတိ အတ္ထော။

၈။ ယတြ ဟိ နာမာတိ-ကား၊ ယသ္မိံ လောကေ-အကြင် လောက၌၊ (နမတိ)နာမ-ညွတ်တော်မူသည့် မည်ရသေး၏၊ (ညွတ်တော်မူတယ် ရှိရသေး၏၊) ဘဂဝတော ပုရတော ပါတုရဟောသီတိ-ကား၊ ဓမ္မဒေသနာယာစနတ္တ- တရားဟောတော်မူခြင်းကို တောင်းပန်ခြင်းငှာ၊ ဒသသု စက္ကဝါဠသဟသေသု-

တစ်နည်း။ ။ “သောတဿ-အောက်သို့စီးသွားသော ရေအယဉ်ကဲ့သို့ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ၊ သုဘ ဟု ယူသောအားဖြင့် အောက်သို့ သွားတတ်သော တဏှာဒိဋ္ဌိ၏+ပတိ- ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘတည်း၊ ပဋိသောတေန- ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်+ဂါမိ-ဖြစ်သော သစ္စာလေးပါးတရားတည်း၊ ပဋိသောတဂါမိ” ဟု သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာမှ ယူ၍ ဋီကာ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။

ရာဂရတ္တာ။ ။ ကာမဂုဏ်ကို တပ်မက်သော ကာမရာဂ၊ ဘဝကိုတပ်မက်သော ဘဝရာဂ၊ ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိရာဂ၊ ဤရာဂသုံးမျိုးဖြင့် တပ်မက်နေသော သတ္တဝါများ၊ [ရာဂေန+ရတ္တာ ရာဂရတ္တာ။]

န ဒက္ခိန္နိ။ ။ ရာဂဖြင့် တပ်မက်နေကြသော သတ္တဝါတို့သည် (တမောဓန္ဓ) အဝိဇ္ဇာ အမှောင်ထုသည်ကြီးက ဖုံးထားအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုအရိယာမဂ်တရား (တစ်နည်း) သစ္စာလေးပါးတရားကို သိမြင်နိုင်ကြမည်မဟုတ်၊ တရားကို မသိမြင်သူတို့အား ရုပ်နာမ် တရားစုကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘဟူသော သဘောအားဖြင့် ဟောပြခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိတော့-ဟူလို၊ [မောဂ္ဂလ္လာန်အလို သန္တိဝိဘတ်ဖြင့် “ဒက္ခိန္နိ” ဟုရှိ၏၊ ရူပသိဒ္ဓိအလို ဣအက္ခရာ လာ၍ “ဒက္ခိန္နိ” ဟု ရှိသည်။]

အပ္ပောဿုက္ကတာယ။ ။ ဥဿုက၌ ဥပုဗ္ဗ၊ သူဇာတ်၊ ကိပ်ပစ္စည်း၊ ရဿပြ၊ ကိပ် ချေ၊ သွတ္တ၌ ကပစ္စည်းသက်၊ ဥဿဝတိ-အားထုတ်တတ်၏၊ ဣတိ-ဥဿုကော၊ ဥဿုကဿ+ဘာဝေါ ဥဿုက္က-အားထုတ်တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အားထုတ်ခြင်း လုံ့လ၊ နတ္ထိ+ဥဿုက္ကံ ယဿာတိ-အပ္ပောဿုက္ကော၊ [အပ္ပဟရိတေပုဒ်၌ကဲ့သို့ အပ္ပသဒ္ဓါ အဘာဝအနက်ဟော၊] အပ္ပောဿုက္ကဿ+ဘာဝေါ အပ္ပောဿုက္ကတာ-တရားဟောမှုကိစ္စ ၌ အားထုတ်ခြင်း မရှိသူ၏+ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ=တရားဟောတော်မမူလိုသော ဆန္ဒတော် တည်း၊ ထို့ကြောင့် “နိရုဿုက္ကဘာဝေန” ဟု သဒ္ဓတ္ထလည်းကောင်း၊ “အဒေသေတု ကာမတာယ” ဟု အဓိပ္ပာယ်တ္ထလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ [ယောဇနာ၌ “အပေါသုက္က” ဟု ပတစ်လုံးတည်း တွေ့ရသည်။]

တစ်သောင်းသော စကြဝဠာတို့၌၊ မဟာဗြဟ္မာနော-မဟာဗြဟ္မာတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-
ခေါ်၍၊ အာဂမ္မ-လာ၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပုရတော-ရှေ့တော်၌၊ ပါတုရဟောသိ-
ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာတိ-ကား၊** ဧတေသံ-ဤသတ္တဝါတို့၏၊
ပညာမယေ-ပညာတည်းဟူသော၊ (မယ အနက်မရှိ၊) အက္ခိမိ-မျက်လုံး၌၊ အပွဲ-
နည်းပါးသော၊ ရာဂဒေါသမောဟရဇံ-ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟဟူသော မြူသည်၊
(အတ္ထိ)၊ ဧဝံ သဘာဝါ-ဤသို့ သဘောရှိကုန်၏၊ (ပညာမျက်စိ၌ နည်းသော
ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟဟူသောမြူ ရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်၏၊)
ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊) **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ-ကတို့မည်၏၊**
(ဧဝံ သဘာဝါဖြင့် ဇာတိသဒ္ဓါ၏ သဘာဝအနက်ကို ပြသည်၊) **ဘဝိဿန္တိ**
ဓမ္မဿ အညာတာရောတိ-ကား၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတာရော-ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်သူတို့သည်၊
(ဘဝိဿန္တိ-ရှိပါကုန်လတ္တံ့၊) [အညာတာရော၌ အာပုဗ္ဗ ဉာဓာတ် တုပစ္စည်း၊ အ
ကို ပဋိသေမဟု ထင်မည်စိုး၍ “ပဋိဝိဇ္ဈိတာရော”ဟု ဖွင့်သည်။]

ပါတုရဟောသိတိ-ကား၊ ပါတုဘဝိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ သမလေဟိစိန္တိတောတိ-
ကား၊ ရာဂါဒိဟိ-ရာဂအစရှိကုန်သော၊ မလေဟိ-အညစ်အကြေးတို့ဖြင့်၊
 (“သမလေဟိ”၌ သရူပက္ခာဝိသေသနစပ်၊) သမလေဟိ-အညစ်အကြေးရှိကုန်သော၊
ဆဟိ-ကုန်သော၊ သတ္တာရေဟိ-ပူရာဏကဿပအစရှိသော ဆရာကြီးတို့သည်၊
စိန္တိတော-မိစ္ဆာဉာဏ်ဖြင့် ကြံဆအပ်သော၊ (“ဓမ္မော”၌ စပ်၊) အပါပုရေတန္တိ-
ကား၊ ဧတံ-ဤ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော တံခါးကို၊ ဝိဝရ-ဖွင့်ပေးတော်မူပါ၊
အမတဿဒ္ဓါရန္တိ-ကား၊ အမတဿ-သေခြင်းမရှိသော၊ ဝါ-မသေရာဖြစ်သော၊

အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ။ ။ [ရဇ+အက္ခိ] ရဇသဒ္ဓါသည် ပုံ-နပုံး ရှိ၏၊ ရဇ အရလည်း
ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟကို ယူပါ၊ အက္ခိအရလည်း ပညာမျက်စိကို ယူပါ၊ အပွဲ+ရဇံ-
အပ္ပရဇံ၊ အပ္ပရဇံ+အက္ခိမိ ဧတေသံတိ အပ္ပရဇက္ခာ၊ [ဝိသာလက္ခောကဲ့သို့ ကွစိသမာသန္တ
သုတ်ဖြင့် ဣကို အ-ပြု၊] အရကောက်ရာ၌ “ဧတေသံ”၏အရဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို
အရကောက်ရသောကြောင့် “ဇာတိ”ဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့် အရမတူ၊ ထို့ကြောင့်
“အပ္ပရဇက္ခဘာဝ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ် အကြေကြံ၍ “အပ္ပရဇက္ခာ + ဇာတိ
ဧတေသံတိ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ”ဟု ပြု၊ [သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်။]

အဿဝနတာ။ ။ န+သဝနံ-အဿဝနံ၊ အဿဝနံယေဝ အဿဝနတာ၊ [တာ
ပစ္စည်း၊ သွတ္တဟု ဝိမတိ ဖွင့်၏၊] အဿဝနတာ၌ ပဌမာကို ကရိုဏ်းဝိဘတ်၏ ဟိတ်
အနက်၌ သက်ဟု ဋီကာဆို၏၊ အခြားနေရာ၌ကား “အဿဝနတာယ”ဟု ဆိုလိုလျက်
“ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော”ကဲ့သို့ ယအက္ခရာကို ချေသည်ဟုလည်း ဖွင့်၏။

ဘဝိဿန္တိ။ ။ ဗဟုဝစ်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ရှေးဘုရားရှင်တို့၏ လက်ထက်တော်က
ပါရမီဖြည့်ခဲ့၍ ယခုအခါ တရားထူးသိမည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ယောက်တလေ မဟုတ်ပါ၊
အများပင် ရှိပါလိမ့်မည်ဟု ပြသည်။

နိဗ္ဗာနဿ-၏။ ဒွါရဘူတံ-တံခါးဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အရိယမဂ္ဂံ-အရိယမဂ်ကို၊ (“အပါပုရ”၌ စပ်၊) သုဏန္တု ဓမ္မံ ဝိမလေနာနုဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဣမေ သတ္တာ-တို့သည်၊ (သုဏန္တု၌ စပ်၊) ရာဂါဒိမလာနံ-ရာဂအစရှိသော အညစ်အကြေးတို့၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (“ဝိမလေန”၌ စပ်၊) ဝိမလေန-ဝိမလဖြစ်တော်မူသော၊ ဝါ-ကင်းသောအညစ်အကြေးရှိတော်မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ အနုဗ္ဗုဒ္ဓံ-အစဉ်အားဖြင့် သိတော်မူအပ်သော၊ (ဘာဝနာ အစဉ်အားဖြင့် သိတော်မူအပ်သော၊) စတုသစ္စဓမ္မံ-သစ္စာလေးပါးတရားကို၊ သုဏန္တု-နာကြပါစေကုန်။

သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဒနိဋ္ဌိတောတိ-ကား၊ သိလာမယေ-ကျောက်ဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ-ကျောက်အတိပြီးသော၊ ဧကဋ္ဌနေ-တစ်ခဲနက်သော၊ (အပေါက်အကြား မရှိသော၊) ပဗ္ဗတမုဒ္ဒနိ-တောင်ထိပ်၌၊ ယထာဌိတောဝ-ရပ်မြဲတိုင်းသာလျှင်၊ စက္ခုမာ-ပသာဒစက္ခု ရှိသော၊ ပုရိသော-သည်၊ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊

အပါပုရ ဒွါရံ။ ။ အဝ+အာပုဗ္ဗ ပုရဇာတ်သည် “အဂ္ဂတောဂမန-ရှေ့ကသွားခြင်း” အနက်ကို ဟော၏။ ရှေ့ကသွားသူသည် အပိတ်အပင်ရှိလျှင် ဖွင့်၍သွားရမည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဝိဝရ”ဟု ဖွင့်သည်။ ပကို ဝပြု၍ “အဝါပုရ”ဟုလည်း ပါ၌ရှိ၏။ “အမတဒွါရ”ဟူသည် အရိယမဂ်တံခါးတည်း။ “ကဿပဘုရားရှင်၏ သာသနာတော် ကွယ်သည့်နောက်၌ ပိတ်၍နေသော အရိယမဂ်တံခါးကို ဖွင့်တော်မူပါ”ဟုလို။

သိလာမယေ။ ။ စာအုပ်များ၌ “သေလမယေ”ဟု ရှိ၏။ “သိလာယ+နိဗ္ဗတ္တော သေလော-ကျောက်ဖြင့်ဖြစ်သော တောင်”ဟုလည်းကောင်း၊ “သိလာ+ပကတိ ယဿာတိ သေလော-ကျောက်အထည်ကိုယ်ရှိသော တောင်၊ ဝါ-ကျောက်အတိပြီးသော တောင်”ဟုလည်းကောင်း၊ ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ နိဗ္ဗတ္တအနက် ပကတိအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ပြီးသော သေလသဒ္ဓါသည် ကျောက်ကို မဟော၊ ကျောက်တောင်ကို ဟော၏။ ဤ၌ကား သိလာနောင် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်၌ မယပစ္စည်း သက်သောကြောင့် “သိလာမယေ”ဟု ပါ၌ ရှိသင့်သည်။

ယထာဌိတောဝ။ ။ ယခုစာအုပ်များ၌ “ပဗ္ဗတမုဒ္ဒနိဋ္ဌိတော သော စ”ဟု မူကွဲရှိသည်မှာ မကောင်း၊ ပါဠိတော်၌ “သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဒနိဋ္ဌိတော၊ ယထာပိ ပဿေ”ဟု ယထာ နှစ်ပုဒ်ပါသောကြောင့် ရှေ့ယထာကို ဌိတောနှင့် တွဲပြီးလျှင် “ယထာဌိတောဝ”ဟု ရှိသောပါ၌သာ ကောင်း၏။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ မဟာပဒါန သုတ်၌လည်း “ယထာဌိတောဝ”ဟုပင် ရှိ၏။ “ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဌိတော-ရပ်၏၊ ဇာထေဝ-ထို ရပ်မြဲတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ”ဟု အကျယ်ပေးနိုင်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား-တောင်ထိပ်၌ ရပ်သူသည် မျက်စိကောင်းသူ ဖြစ်ပါမူကား လည်ပင်းကို မော်ခြင်း၊ လည်ပင်းကို ဆန့်ခြင်းစသော ကိစ္စကို မပြုရဘဲ နဂို ရပ်မြဲတိုင်းပင် ပတ်ဝန်းကျင်က လူအပေါင်းကို မြင်နိုင်သည်-ဟုလို၊ နောက် ယထာကို ပဿေယျနှင့် တွဲရသည်။

နေတ်-သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ပဿေယျ ယထာ-မြင်ရရာသကဲ့သို့၊ (တထာ-ထို့အတူ၊) သုမေဓ သုန္နရပည-ကောင်းသောပညာရှိတော်မူသော၊ [သုမေဓ၌ သုကို “သုန္နရ”ဟုလည်းကောင်း၊ မေဓကို “ပည”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ “သုန္နရာ+မေဓာ ယဿာတိ သုမေဓော”ဟု ပြု၊ [သဗ္ဗညုတညာဏေန-သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ဖြင့်၊ (သမန္တစက္ခု၌ ဝိသေသန၊) သမန္တစက္ခု-အလုံးစုံကို သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်စက္ခုရှိတော်မူသော၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ တွမ္ဗိ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်လည်း၊ ဓမ္မမယံ ပညာမယံ-ပညာဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ-ပညာအတိပြီးသော၊ ပါသာဒံ-ပြာသာဒ်ပေါ်သို့၊ အာရယု-တက်တော်မူ၍၊ သယံ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဝါ-ကိုယ်တော်မှာ၊ အပေတသောကော-ကင်းသော သောကရှိတော်မူသည်၊ (သောက၏ ကင်းရာသည်၊) (ဟုတွာ)၊ (“အပေတော သောကော ယဿာတိ အပေတသောကော”ဟု အပေတကို ကြည့်၍ ပဉ္စမိဖြင့် ပြုထိုက်သည်၊ ရှေးက ဆဋ္ဌိဖြင့် ပြုကြသည်၊) သောကာဝတိဏ္ဏံ-သောကသည် သက်ရောက်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဇာတိဇရာဘိဘူတဉ္စ-ဇာတိ ဇရာသည် လွမ်းမိုးအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ နေတ်-သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ အဝေက္ခဿု-ကြည့်ရှုတော်မူပါ၊ ဥပဓာရယ-စူးစမ်းဆင်ခြင်တော်မူပါ။

တထူပမံ။ ။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ တထူပမံ အဖွင့်မပါ၊ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၌ပါ၏၊ “တထာ+ဥပမာ”ဟု နှစ်ပုဒ်ရှိသောကြောင့် တထာသဒ္ဒါကို “ထို့အတူ”ဟု မပေးဘဲ တံသဒ္ဒါ၏ အနက်ဟောဟု ဝိမတိဖွင့်၏၊ သာ+ဥပမာ ယဿာတိ တထူပမော (ပါသာဒေါ) တစ်နည်း၊ “တေန ဝါ ပဗ္ဗတာဒိနာ ပကာရေန+ဥပမာ အဿာတိ တထူပမော (ပါသာဒေါ)” ဟု တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ဤနည်း၌ တထာဝယ် ထာသည် ပကာရအနက်ဟောတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအခန်း၌ အဋ္ဌကထာဖွင့် အားလုံးသည် ဋီကာဖွင့်နှင့် ထပ်နေ၏၊ အဋ္ဌကထာဆရာ မဖွင့်သောကြောင့်သာ ဋီကာဖွင့်ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်နှင့်ဆိုင်သော အဖွင့်များကို အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ နောက်ဆရာတို့ တချို့တလေ ထည့်ထားသည်ဟု ဆရာတို့ ယူဆကြသည်။

ဓမ္မမယံ ပါသာဒံ။ ။ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် ပညာ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေလို၍ “ပညာမယံ”ဟု ဖွင့်၏၊ “ဓမ္မော+ပကတိ(အထည်ကိုယ်) ယဿာတိ ဓမ္မမယော”ဟု ပြု၊ ထိုပညာသည် အထက်သို့ စွင့်စွင့်မြင့်နေသော ပြာသာဒ်နှင့် တူသောကြောင့် “ပါသာဒံ”ဟု ရူပကအလင်္ကာဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ မိန့်သည်၊ (တစ်နည်း) ဓမ္မအရ လောကုတ္တရာတရားကို ယူ၊ ထို လောကုတ္တရာတရားသည် စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဆောင်တတ်သည့်ပြင် အလုံးစုံသော လောကီတရားတို့ကို ကျော်လွန်နေသောကြောင့် ပြာသာဒ်နှင့်တူရကား “ပါသာဒံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဤသို့လည်း ဋီကာ၌ ပထမနည်းဖွင့်၏၊ [ပါသာဒေတိ-မြင်ရသူတို့၏ စိတ်ကို ကြည်လင်စေတတ်၏၊ ဣတိ ပါသာဒေါ၊ ပ+သဒ, ဏ။]

ဥဋ္ဌဟိတိ-ဟူသော စကားကို၊ (ဘဏေတိဉ္စ ဖပ်၊) ဘဂဝတော-၏၊ ဓမ္မဒေသနတ္ထံ-ထရားဟောတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ၊ စာရိကစရဏံ-လှည့်လည်ထိုက်သော အရပ်သို့ လှည့်လည်တော်မူခြင်းကို၊ ဝါ-ဒေသစာရိလှည့်လည်တော်မူခြင်းကို၊ ယာစန္ဒော-တောင်းပန်လိုသည်၊ (ဟုတွာ) ဘဏတိ-လျှောက်၏၊ ဝီရာတိအာဒိသု-ဝီရအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘဂဝါ-သည်၊ ဝီရိယဝုန္တတာယ-ဝီရိယရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝီရော-ဝီရ မည်တော်မူ၏၊ ဒေဝပုတ္တမစ္စကိလေသာဘိသင်္ခါရမာရာနံ-ဒေဝပုတ္တမာရ်၊ မစ္စမာရ်၊ ကိလေသမာရ်၊ အဘိသင်္ခါရမာရ်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဝိဇီတတ္တာ-အောင်တော်မူအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဇီတသင်္ဂါမော-မည်တော်မူ၏၊ ဇာတိကန္တာရာဒိ နိတ္ထရဏသမတ္တတာယ-ဇာတိကန္တာရ အစရှိသည်တို့မှ ထုတ်ဆောင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္တဝါဟော-မည်တော်မူ၏၊ ကာမစ္ဆန္ဒဣဏဿ-ကာမစ္ဆန္ဒဟူသော ကြွေးမြီ၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အဏဏော-အဏဏ မည်တော်မူ၏။

ဥဋ္ဌဟိ။ ။ ဤစကားဖြင့် ထိုင်နေတော်မူရာမှ ထ၍ တရားဟော လှည့်လည်ဖို့ရန် တောင်းပန်၏၊ (တစ်နည်း) တရားဟောမှု၌ အပ္ပေသုက္က ဖြစ်နေသော သင်္ကေတသို့ ရောက်ခြင်း၊ တရားဟောဖို့ရန် အားမထုတ်ခြင်းမှ ထတော်မူဖို့ရန် တောင်းပန်သည်။

ဝိဇီတသင်္ဂါမ။ ။ ဒေဝပုတ္တစသော မာရ်စစ်မြေပြင်ကို အောင်တော်မူပြီးသောဘုရား၊ အဋ္ဌကထာ၌ ခန္ဓမာရ်ကို မတွေ့ရ၊ မာရ်လေးပါးကိုသာ ပြထားသည်မှာ လက်ရှိခန္ဓာတော် ရှိသေးသောကြောင့် ချန်ထားဟန်တူသည်၊ ဇာတုကထာ မူလဋီကာနှင့် သီလက္ခန္ဓာ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ကား မာရ်ငါးပါးလုံး အောင်ပြီးပုံကို ပြကြသည်၊ ယောဇနာ၌မူ ခန္ဓမာရ်ကို မစ္စမာရ်ဖြင့် သိမ်းယူသည်ဟု ဖွင့်သည်။

သတ္တဝါဟ။ ။ လှည်းကုန်သည်များစွာကို ခေါင်းဆောင်၍သွားသော ကုန်သည်မျိုး သည် သဲကန္တာရ စသည်တို့မှ နောက်ပါ ကုန်သည်များကို ကယ်တင်ဆောင်သွားသကဲ့သို့ လှည်းကုန်သည်များနှင့်တူသော သတ္တဝါတို့ကို ဇာတိကန္တာရ စသည်မှ ကယ်တင် ဆောင်သွားတတ်သောကြောင့် သတ္တဝါဟမည်တော်မူ၏၊ ယောဇနာ၌ကား “သတ္တဝါဟော၊ သတ္တဝါဟော”ဟူသော ပါဠိနှစ်ထွေ ပြပြီးလျှင် “သတ္တဝါဟော”ဟူသော ပါဠိသာလျှင် ဤနေရာ၌ သင့်၏ဟုဆို၏၊ “သတ္တဝါဟ”ဟု ပါဠိသုံးမရှိသောကြောင့် ထို အဆုံးအဖြတ်ကို စဉ်းစားသင့်၏။ [သတ္တဝါဟ၏ ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ သတ္ထာဒေဝ မနုဿာနံ ဂုဏ်တော်ဖွင့်မှာ ကြည့်ပါ။]

အနဏ။ ။ နတ္ထိ+ဣဏံ ယဿာတိ အနိဏော၊ ဣကို အပြု၍ အနဏော၊ ရူပသိဒ္ဓိဋီကာ၌ နကို ဣပြု၍ အဏဏောဟု ပါဠိတစ်မျိုးရှိ၏၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏသည် ကြွေးမြီနှင့် တူ၏၊ ကြွေးမြီ ရှိသူသည် ကြွေးရှင်၏ အခိုင်းအစေ အနှိပ်အစက်ကို ခံရ သကဲ့သို့၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏဖြင့် (ကာမစိတ်ဖြင့်) စွဲလမ်းနေကြသော ယောက်ျား မိန်းမ တို့လည်း အချင်းချင်း၏ အခိုင်းအစေ အနှိပ်အစက်ကို ခံကြရသည်၊ ထိုကြွေးမြီ မရှိသောကြောင့် ဘုရားရှင်ကို “အနဏ”ဟု ဂုဏ်ပြုသည်။

၉။ အဇ္ဈေသနန္တိ-ကား၊ ယာစနံ-တောင်းပန်ခြင်းကို၊ (ဝိဒိတွာဉ္စ စပ်၊) ဗုဒ္ဓစက္ခုနာတိ-ကား၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏေန စ-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တ ဉာဏ်တော်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာသယာနသယဉာဏေန စ-အာသယာနသယ ဉာဏ်တော်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဝေါလောကေသိဉ္စ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ဒွိန္ဒ-နှစ်ပါး ကုန်သော၊ ဣမေသံ ဉာဏာနံ-တို့၏၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာတိ-ဟူ၍၊ နာမံ-အမည်သည်၊ (အဟောသိ)၊ အပ္ပရဇက္ခာတိ-ကား၊ ယေသံ-အကြင် သတ္တဝါတို့၏၊ ပညာစက္ခုမိ- ပညာမျက်စိ၌၊ ရာဂါဒိရဇံ-ရာဂအစရှိသော မြူသည်၊ အပ္ပံ-နည်း၏၊ (ဣတိ- ကြောင့်၊) တေ-ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ အပ္ပရဇက္ခာ-တို့မည်၏၊ (“အပ္ပရဇက္ခေ”ဟု ပါဠိတော် ရှိသည်၊ ဤ၌ ဋီကာမှ ယူထားဟန်တူ၏၊) ယေသံ-တို့၏၊ (ပညာစက္ခုမိ- ဉ္စ၊) ငံ-ထို ရာဂအစရှိသော မြူသည်၊ မဟန္တံ-များ၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊) တေ- တို့သည်၊ မဟာရဇက္ခာ-တို့မည်၏၊ ယေသံ-တို့၏၊ သဒ္ဓါဒီနိ-သဒ္ဓါအစရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ-တို့သည်၊ တိက္ခာနိ-ထက်မြက်ကုန်၏၊ (ဣတိ)တေ၊ တိက္ခိန္ဒြိယာ၊ ယေသံ-တို့၏၊ (သဒ္ဓါဒီနိ-ကုန်သော၊) တာနိ-ထိုဣန္ဒြေတို့သည်၊ မုဒုနိ-နဲ့ညံ့ကုန်၏၊ (ဣတိ) တေ၊ မုဒိန္ဒြိယာ၊ ယေသံ-တို့၏၊ သဒ္ဓါဒယော-ကုန်သော၊ တေယေဝ အာကာရာ-ထိုအခြင်းအရာတို့သည်ပင်၊ (ယောဇနာဉ္စ ကာရဏာဟု ဖွင့်လေ၏၊) သုန္ဓရာ-ကောင်းကုန်၏၊ (ဣတိ) တေ သွာကာရာ၊ ယေသံ-တို့၏၊ သဒ္ဓါဒယော- ကုန်သော၊ တေယေဝ အာကာရာ-တို့သည်ပင်၊ အသုန္ဓရာ-မကောင်းကုန်၊ (ဣတိ) တေ ဒွါကာရာ၊ ယေ-တို့သည်၊ ကထိတကာရဏံ-ဟောတော်မူအပ်သော အကြောင်း အရာကို၊ သလ္လက္ခေန္တိ-ကောင်းစွာမှတ်သားနိုင်ကုန်၏၊ သုခေန-လွယ်ကူသဖြင့်၊ ဝိညာပေတုံ-သိစေခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (ဣတိ) သုဝိညာပယာ၊ ယေ-တို့သည်၊ ပရလောကဉ္စ-တမလွန်လောကကိုလည်းကောင်း၊

အဇ္ဈေသနံ။ ။ အဓိပုဗ္ဗ သေဓာတ်သည် တိုက်တွန်း တောင်းပန်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ [အဇ္ဈေသနန္တိ ဂရုဋ္ဌာနီယံ ပယိရုပါသိတွာ ဂရုတရံ ပယောဇနံ (အကျိုးကို) ဥဒ္ဒိဿ အဘိပတ္တနာ အဇ္ဈေသနာ၊ သာပိ အတ္ထတော ယာစနာ ဧဝ။]

ဗုဒ္ဓစက္ခု။ ။ သတ္တဝါတို့၏ သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေငါးပါး အနုအရင့်ကို သိမြင်တတ် သော ဉာဏ်တော်ကို “ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်”ဟု ခေါ်၏၊ အလိုအဇ္ဈာသယနှင့် အနုသယကို သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်တော်ကို “အာသယာနသယဉာဏ်”ဟုခေါ်၏၊ ထို ဉာဏ်တော်နှစ်ပါးသည် ဘုရားရှင်၌သာဖြစ်၍ အခြား ရဟန္တာများ၌ မဖြစ်နိုင်သော ကြောင့် “ဗုဒ္ဓစက္ခု”ဟု ခေါ်သည်။

သုဝိညာပယာ။ ။ ဝိပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်၊ ဏာပေပစ္စည်း၊ ဣပစ္စည်းဖြင့် “ဝိညာပိယ” ဟု ဖြစ်သင့်၏၊ ဣပစ္စည်း၏ သက္ကာအနက်ကို သိစေလို၍ “သက္ကာ ဝိညာပေတုံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိညာပိယန္တိ-သိစေအပ် သိစေနိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝိညာပိယာ၊ သုခေန+ ဝိညာပိယာ သုဝိညာပိယာ။ [ယခု စာအုပ်များ၌ “ဝိညာပယ”ဟုချည်း ရှိ၏၊ သု+ဝိ ရှေးရှိသောကြောင့် “ခ ပစ္စည်း”လည်း မသက်နိုင်။]

ဝဇ္ဇေ-အကုသိုလ်အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘယတော-ဘေးအားဖြင့်၊ ပဿန္တိ-ရှုတတ်ကုန်၏။ (ဣတိ) တေ၊ ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော-တို့ မည်၏။ (ဤတိုင်အောင် ဋီကာမှ ယူထားဟန်တူသည်။)

ဥပ္ပလိနိယန္တိ-ကား၊ ဥပ္ပလဝနေ-ကြာတော၌၊ ဣတရေသုပိ-အခြားသော ပဒမိနိယံစသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေသေ နယော-တည်း၊ ယာနိ-အကြင် ကြာတို့ သည်၊ ဥဒကဿ-၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ နိမုဂ္ဂါနေဝ-နစ်မြုပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ) ပေါသယန္တိ-ကြီးပွားစေကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တာနိ-တို့သည်၊) အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသိနိ-တို့မည်၏၊ သမောဒကံ ဌိတာနိတိ-ကား၊ ဥဒကေန-ရေနှင့်၊ သမံ-အညီအမျှ၊ ဌိတာနိ-တည်ကုန်သော၊ (အပ္ပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိဝါ စသည်၌ စပ်၊) ဥဒကံ အစ္စုဂ္ဂမ္ပ ဌိတာနိတိ-ကား၊ ဥဒကံ-ကို၊ အတိက္ကမိတွာ-လွန်၍၊ ဌိတာနိ-ကုန်သော၊ (အပ္ပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိဝါ စသည်၌ စပ်၊) အပါပုတာတိ-ကား၊ ဝိဝဋ္ဋာ-ဖွင့်အပ်ပြီ၊ အမတဿ ဒွါရာတိ-ကား၊ အရိယမဂ္ဂေါ-ကို၊ (အပါပုတော-ဖွင့်အပ်ပြီ) ဟိ-မှန်၊ သော-ထို အရိယမဂ်သည်၊ အမတသင်္ခါတဿ-အမတဟု ဆိုအပ်သော၊ နိဗ္ဗာနဿ - ၏၊ ဒွါရံ - ဝင်ကြောင်း တံခါးတည်း၊

ပရ၊ပေ၊ ဒဿာဝိနော။ ။ ပရလောကော စ+ဝဇ္ဇေ ပရလောကဝဇ္ဇာနိ၊ ဘယတော+ပဿန္တိတိ ဘယဒဿာဝိနော၊ ပရလောကဝဇ္ဇာနိ + ဘယဒဿိနော-ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော။

ဥပ္ပလိနိယံ။ ။ ဥပ္ပလာနိ ဧတ္တာတိ ဥပ္ပလိနိ၊ ဥပ္ပလနောင် အဿတ္တိ၌ ဤပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက ဣနိပစ္စည်းသက်၊ “ဥပ္ပလကြာတို့ ရှိရာအရပ်”ဟူသည် ကြာချုံလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ လောသယ-ရေ၏တည်ရာ ရေကန် တစ်ကန်လုံး ရေအိုင် တစ်အိုင်လုံး ကြာတော တစ်တောလုံးလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤနေရာ၌ ကြာတောကို ယူစေလိုသောကြောင့် “ဥပ္ပလဝနေ”ဟု ဖွင့်သည်။

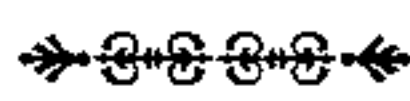
အန္တော၊ပေ၊ ပေါသိနိ။ ။ ပေါသယန္တိတိ ပေါသိတိနိ၊ စုရာဒိ ပုသဓာတ်၊ ဣ ပစ္စည်း၊ ယောကို နိပြု၊ အန္တော+နိမုဂ္ဂါနိ အန္တောနိမုဂ္ဂါနိ၊ အန္တောနိမုဂ္ဂါနိ+ဟုတွာ+ပေါသိနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသိနိ၊ [ပုသဓာတ်သည် ဘူ ကိ ဒိ စု လေးဂိုဏ်း၌ ပေါသ-မွေးမြူခြင်း အနက်သာရှိ၏၊ မွေးမြူဟူသည် ကြီးပွားအောင် ပြုခြင်း ကြီးပွားစေခြင်းတည်း။]

အပါပုတေသံ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “အပါပုတေသံ အမတဿ ဒွါရာ”ဟု ပဌမပါဒ ရှိမှ ဆန်းတည့်သည်၊ “အပါပုတာ+သေ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အချို့စာ၌ “အပါရတာ”ဟု ရှိ၏၊ ရဓာတ်သည် ဖွင့်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊ ထို့ကြောင့် “အပါပုတေသံ”ဟု ပါဠိမှန် ရှိစေရမည်၊ အပါပုတာ၏ ဓာတ်ကို ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီ။

ဒွါရာ။ ။ သက္ကတအဘိဓာန်၌ ဣတ္ထိလိင်ဟူသာ ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ကား နပုလ္လိင်အရှိ များ၏၊ ထို့ကြောင့်“အပါပုတံ အမတဿ ဒွါရံ”ဟု တချို့က ပါဠိနည်းအတိုင်း ရွတ်ကြသည်။

ပမုဉ္ဇန္တု၊ သဒ္ဓန္တိ-ကား၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော၊ သတ္တဝါတို့သည်၊ အတ္တနော-
 ၏၊ သဒ္ဓံ-ဘုရား တရား၌ ယုံကြည်ခြင်းဟူသော သဒ္ဓါတရားကို၊ ပမုဉ္ဇန္တု-
 လွတ်ကြပစေကုန်၊ ဝါ-ထင်ရှားပြကြပါစေကုန်၊ ပစ္စိမပဒဒ္ဓယေ-နောက်ပါဒနှစ်ပါး
 အပေါင်း၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ အဟံ-သည်၊ အတ္တနော-
 ၏၊ ပဂုဏံ-အဝါးဝစွာလေ့လာအပ်ပြီးသော၊ သုပ္ပဝတ္တိမ္မိ-ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်
 လည်းဖြစ်သော၊ (စိတ်၌ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊) ပဏီတံ-
 ပြဓာန်းသည်၏အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သော၊ ဥတ္တမံ-မွန်မြတ်သော၊ ဣမံ ဓမ္မံ-
 ဤသစ္စာလေးပါး တရားတော်ကို၊ ဝါ-ဤအရိယမဂ်တရားတော်ကို၊ ကာယဝါစာ
 ကိလမထသညီ-ကိုယ်နှုတ်တို့၏ ပင်ပန်းရုံသာဟု အမှတ်ရှိတော်မူသည်၊ ဟုတွာ-
 ၍၊ မနုဇေသု ဒေဝမနုဿေသု-နတ်လူတို့၌၊ န ဘာသိ-ဟောတော်မမူခဲ့ပြီ၊ ဝါ-
 မဟောအံ့ဟု ကြံတော်မူခဲ့ပြီ၊ (ဣတိ အတ္ထော၊) [**“ဒေဝမနုဇေသု”**ဟု ဆိုလိုလျက်
 ဒေဝပုဒ်ကို ချေ၍ **“မနုဇေသု”**ဟု ရှိရသည်။]

ပမုဉ္ဇန္တု၊ သဒ္ဓံ။ ။ ပမုဉ္ဇန္တု၊ သဒ္ဓန္တိ သဗ္ဗေ အတ္တနော သဒ္ဓံ မုဉ္ဇန္တု ဝိသုဒ္ဓန္တိ၊
 ပဝေဒန္တိ၊ မယာ ဒေသိတေ ဓမ္မေ မယိ စ အတ္တနော သဒ္ဓဟနာကာရံ ဥပဋ္ဌာပေန္တိ၊ တိ-
 အတ္ထော။ မြတ်စွာဘုရား အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်၌လည်း
 ကောင်း မယုံကြည်သူတို့အား တရားဟောခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိ၊ မှန်၏-မယုံကြည်သူတို့
 အား ဟောခြင်းသည် ဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း?၊ ဥပမာ-စာချဘုန်းကြီးတစ်ပါးသည်
 မယုံကြည်သူ တပည့်တို့အား စာချနေခြင်းဖြင့် အကျိုး မရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့်
“ငါဘုရား ဟောအပ်သော တရားတော်၌လည်းကောင်း၊ ငါဘုရား အပေါ်၌လည်းကောင်း
ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါကို လွတ်ကြလော”ဟု မိန့်တော်မူသည်။]

ပဉ္စဝဂ္ဂိယကထာ

၁၀။ ပဏ္ဍိတောတိ-ကား၊ ပဏ္ဍိစွေန-ကြောင်းကျိုးမြင်သိ သဘာဝပညာရှိသူ
 ၏ အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-၏၊ ဗျတ္တောတိ-ကား၊ ဝေယျတ္တိယေန-ထက်မြက်သူ
 ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်ပညာနှင့်၊ သမန္နာဂတော-၏၊ မေဓာဝီတိ-ကား၊
 ဌာနပ္ပတ္တိယာ-အကြောင်းအားလျော်စွာ တစ်ခဏချင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ပညာယ-
 နှင့်၊ သမန္နာဂတော၊ [ပဏ္ဍိတ၊ ဗျတ္တ၊ မေဓာဝီပုဒ်တို့၏ အနက်ကို သဉ္စရိတ္တ
 သိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ထို၌ ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်ခြင်း၊ ဤ၌ ပုလ္လိင်ဖြစ်ခြင်းသာ
 ထူး၏။] အပ္ပရက္ခေဓာတိကောတိ-ကား၊ သမာပတ္တိယာ-စွာန်သမာပတ်ဖြင့်၊
 ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ-ခွာအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိက္ခိလေသဓာတိကော-ကိလေသာ
 မရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ ဝိသုဒ္ဓသတ္တော-ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့်
 ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သောသတ္တဝါတည်း၊ အာဇာနိဿတိတိ-ကား၊
 သလ္လက္ခေဓာတိ-မှတ်သားနိုင်လတ္တံ့၊ ပဋိဝိဓ္ဓိဿတိ-ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်လတ္တံ့၊

ဘဂဝတောပိ ခေါ ဉာဏံ ဥဒပါဒိတိ-ကား၊ သဗ္ဗညုတဉာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ပြီ၊ (ကံ) ဣတော-ဤနေ့မှ၊ သတ္တမဒိဝသမတ္ထကေ-ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၏အထက်၌၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ အာကိဉ္ဇညာယတနေ-အာကိဉ္ဇညာယတနဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (သဗ္ဗညုတဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ)။

မဟာဇနိယောတိ-ကား၊ သတ္တဒိဝသဗ္ဗန္တရေ-ခုနစ်ရက်အတွင်း၌၊ ပတ္တဗ္ဗမဂ္ဂဖလတော-ရောက်ထိုက် ရထိုက်သောမဂ်ဖိုလ်မှ၊ ပရိဟိနတ္တာ-ဆုတ်ယုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထို အာဠာရ ရသေ့၏၊ မဟတိ-ကြီးစွာသော၊ ဇနိ-ဆုံးရှုံးခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ၊ မဟာဇနိယော-မည်၏၊ (ကသ္မာ) အက္ခဏေ-အခွင့်ကောင်းမဟုတ်သော အရပ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ-ဖြစ်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အဘိဒေါသကာလံကတောတိ-ကား၊ ဟိယျော-ယမန်နေ့ ညဉ့်သန်းခေါင်ယာမက၊ ကာလကံတော-ကွယ်လွန်ပါပြီ၊ သောပိ-ထိုဥဒကရသေ့သည်လည်း၊ နေဝသညာ နာသညာယတနေ-ဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အဒ္ဓသ-မြင်တော်မူရပြီ၊ ဗဟုကာရာတိ-ကား၊ ဗဟူပကာရာ-များသော လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်ကြကုန်၏၊ ပဓာနပဟိတတ္ထံ ဥပဋ္ဌဟိသုတိ-ကား၊ ပဓာနတ္ထာယ-ကမ္မဋ္ဌာန်းအကျိုးငှာ၊ ပေသိတတ္ထဘာဝံ-စေလွှတ်အပ်သော အတ္တဘောရှိသော၊ (မံ-ကို၊) မုခေါဒကာဒါနာဒိနာ-မျက်နှာသစ်ရေပေးခြင်းအစရှိသော ကျင့်ဝတ်ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟိသု-ပြုစုကုန်ပြီ။

မဟာဇနိယော။ ။ သက္ကတ၌ ဇာနိသည် ပါဠိ၌ “ဇာနိ”ဟု ဖြစ်၏၊ ဇာဓာတ် (ဆွေးမြေ့, ဆုတ်ယုတ်ခြင်း, ဆုံးရှုံးခြင်း အနက်ဟော) တိပစ္စည်းကို သုတ်ကြီးဖြင့် နိဗြု၊ “မဟတိ+ဇာနိ မဟာဇာနိ”ပြုပြီးမှ အဿတ္ထိဆင့်, ဣကပစ္စည်းမှ ကကို ယပြု။

အဘိဒေါသကာလကံတော။ ။ အဘိဓာန်၌ အဘိဒေါသသဒ္ဓါသည် “ညဉ့်ဦး” အနက်ဟောဟု ဆို၏၊ ထိုညဉ့်ဦးဟူသည် ဘုရားရှင်၏ အကြံတော်ဖြစ်ရာ ကာလကို ထောက်လျှင် “ဟိယျော”ဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဟိယျော ကာလကံတော”ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ဋီကာ၌ကား “အမုရတ္တေ ကာလကံတော”ဟု ဆို၏၊ မနေ့ည သန်းခေါင်လောက်က သေလွန်ခဲ့ပြီ-ဟူလို။

ဗဟုကာရာ။ ။ ဥပ မပါသော ကာရသဒ္ဓါလည်း ဥပကာရအနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဗဟုကာရာကို “ဗဟူပကာရာ”ဟု ဥပ ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ [ဘုရားရှင်တို့ မည်သည် ကျေးဇူးများသူအားသာ တရားဟောတော်မူကြသည် မဟုတ်၊ ဤနေရာ၌ကား ကျေးဇူးများရုံတင်မက တရားကိုလည်း သိနိုင်သောကြောင့် ကျေးဇူးများပုံကိုပါ သတိရတော်မူ၍ “ဗဟုကာရာ ခေါ မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ”ဟု ကြံတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပဓာနပဟိတတ္ထံ။ ။ ပဟိတ၌ ပဟဓာတ်သည် (တစ်နည်း) ပပုဗ္ဗ ဟိ(ဂတိမှိ) ဟူသော ဓာတ်သည် ပေသန အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ အတ္တသဒ္ဓါသည် ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောဟူသော အနက်ကိုဟော၏ဟု သိစေလို၍ “ပေသိတတ္ထဘာဝံ”ဟု ဖွင့်သည်။

၁၁။ အန္တရာ စ၊ပေ၊ ဗောဓိန္ဒြိယ-ကား၊ ဥပကော-ဥပကသည်၊ ဗောဓိမဏ္ဍာယ
စ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၏လည်းကောင်း၊ ဂယာယ စ-ဂယာရွာ၏လည်းကောင်း၊ အန္တရေ-
အကြား၌၊ ဘဂဝန္တ-ကို၊ အဒ္ဓသ-တွေ့ရပြီ၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပုဋိပန္နန္တိ-ကား၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂ-
အခွန်ရှည်သောခရီးကို၊ ပဋိပန္န-ကြွတော်မူနေသည်ကို၊ (အဒ္ဓသ)၊ သဗ္ဗဘုဘူတိ-
ကား၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ တေဘူမကဓမ္မ-တေဘူမကတရားကို၊ အဘိဘဝိတွာ-
လွမ်းမိုး၍၊ ဌိတော-တည်သည်၊ (အသ္မိ)၊ သဗ္ဗဝိဒ္ဓတိ-ကား၊ သဗ္ဗ-သော၊
စတုဘူမကဓမ္မ-ကို၊ အဝေဒိ အညာသိ-သိတော်မူပြီ၊ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနုပ
လိတ္တောတိ-ကား၊ သဗ္ဗေသု-ကုန်သော၊ တေဘူမကဓမ္မေသု-တို့၌၊ ကိလေသ
လေပေန-လိမ်းကျကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာသည်၊ အလိတ္တော-လိမ်ကျတော်
မမူအပ်သည်၊ (အသ္မိ)၊ သဗ္ဗဉ္စဟောတိ-ကား၊ သဗ္ဗ၊ တေဘူမကဓမ္မ-ကို၊
ဗဟိတွာ-စွန့်၍၊ ဌိတော-တည်သည်၊ (အသ္မိ)၊ တဏှက္ခယေ ဝိမုတ္တောတိ-ကား၊
တဏှက္ခယေ-တဏှာ၏ကုန်ရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနေ-၌၊ အာရမဏတော-အာရုံပြုခြင်း
အားဖြင့်၊ ဝိမုတ္တော-လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်ပြီးသည်၊ (အသ္မိ)၊ သယံ
အဘိညာယာတိ-ကား၊ သဗ္ဗ စတုဘူမကဓမ္မ၊ အတ္တနာဝ-ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊
ဇာနိတွာ-သိတော်မူ၍၊ ဝါ-သိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ကမုဒ္ဓိသေယျန္တိ-ကား၊ အည-
မိမိမှတစ်ပါးသော၊ ကံ-အဘယ်သူ့ကို၊ အယံ-ဤသူသည်၊ မေ-ငါ၏၊ အာစရိယော-
ဆရာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဒ္ဓိသေယျ-ညွှန်ပြရတော့အံ့နည်း?။

န မေ အာစရိယော အတ္တိတိ-ကား၊ လောကုတ္တရဓမ္မ-လောကုတ္တရာတရား၌၊
မယံ-၏၊ ဝါ-ငါ့မှာ၊ အာစရိယော နာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ နတ္ထိ မေ
ပဋိပုဂ္ဂလောတိ-ကား၊ မယံ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလော နာမ-အတူဖြစ်သော
ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ သိတိဘူတောတိ-ကား၊ သဗ္ဗကိလေသဂ္ဂိနိဗ္ဗာပနေန-
အလုံးစုံသော ကိလေသာမီးတို့ကို ငြိမ်းစေခြင်းအားဖြင့်၊ သိတိဘူတော-အေးမြသည်
ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (အသ္မိ)၊ [“သိတော+ဟုတွာ+ဘူတော သိတဘူတော”ဟု ဆိုလိုလျက်
အန္တိဘူတောကဲ့သို့ စိပစ္စည်း၊ (တစ်နည်း) ဤပစ္စည်း သက်ထားသည်၊] ကိလေသာန
ယေဝ-ကိလေသာတို့၏ပင်၊ နိဗ္ဗတတ္တာ-ငြိမ်းကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတော-
ငြိမ်းအေးပြီးသည်၊ (အသ္မိ)၊ ကာသိနံ ပုရန္တိ-ကား၊ ကာသိရဋ္ဌေ-ကာသိတိုင်း၌၊
ပုရံ-ဗာရာဏသီမြို့သို့၊ (“ဂစ္ဆာမိ-သွားပေအံ့၊ ဝါ-သွားမည်လို့”၌ စပ်၊) [ကာသိ
ပုဒ်သည် ဇနပုဒ် အနက်ဟော ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟုဝစ် ရှိရသော်လည်း၊ ဒေသ
အားဖြင့် တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့်၊ “ကာသိရဋ္ဌေ” ဟု ဧကဝစ်ဖြင့်
ဖွင့်သည်၊] အာဟိန္ဒူ အမတဒုန္နဘိန္တိ-ကား၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပဋိလာဘာယ-ဓမ္မစက္ကကို
ရခြင်းငှာ၊ အမတဘေရိ-အမြိုက်စည်ကို၊ ပဟရိဿာမိ-ရိုက်တီးဆော်ရွမ်းတော်
မူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဂစ္ဆာမိ-အံ့၊ ဝါ-လို့၊ [“အာဟိန္ဒူ” မှန်ကြောင်းကို
မောဂ္ဂလ္လာန် တျာဒိ (၆၇) နိဿယ ကြည့်ပါ။]

အရဟသိ အနန္တဇီနောတိ-ကား၊ အနန္တဇီနော-အနန္တဇီနသညံ၊ ဝါ-အဆုံးမရှိ အောင်နိုင်သူသည်၊ ဘဝိတုံ-ငှာ၊ ယုတ္တော-သင့်ပါပေ၏၊ ဟုဝေယျပါဝုသောတိ-ကား၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ ဧဝမိ နာမ-ဤသို့လည်း မည်သည်၊ (ဒီလိုဆိုတာလဲ၊) ဘဝေယျ-ဖြစ်နိုင်လောက်ပါပေ၏၊ သီသံ ဩကမ္မေတွာတိ-ကား၊ သီသံ-ဦးခေါင်းကို၊ စာလေတွာ-လှုပ်စေ၍၊ (တစ်နည်း) သီသံ စာလေတွာ-ခေါင်းငြိမ်၍၊ (ပက္ကမိ)။

၁၂။ သဏ္ဌာပေသုန္တိ-ကား၊ ကတိကံ-ကတိကဝတ်ကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ ဗာဟုလ္လိကောတိ-ကား၊ စိဝရဗာဟုလ္လာဒိနံ-သင်္ကန်းတို့၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္တာယ-ငှာ၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်၏၊ [“ဗဟလာနံ+ဘာဝေါ ဗာဟုလ္လံ၊ ဗာဟုလ္လာယ+ပဋိပန္နော ဗာဟုလ္လိကော”ဟု ပြု၊] ပဓာနဝိဗ္ဗန္ဓောတိ-ကား၊ ပဓာနတော-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ကြောင်း အကျင့်မှ၊ ဝိဗ္ဗန္ဓော-မရပ်မတည် ပြန်လည်ခဲ့ပြီ၊ ဘဋ္ဌော-လျှောကျခဲ့ပြီ၊ ပရိဟိနော-ဆုတ်ယုတ်ခဲ့ပြီ၊ [ဝိပုဗ္ဗ ဘမု (အနဝဋ္ဌာနေ) ဟူသော ဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ တည်မနေဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှ လျှောကျခဲ့ပြီ-ဟူလို၊] အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယာတိ-ကား၊ စိဝရာဒိဗဟုလဘာဝတ္တာယ-သင်္ကန်း အစရှိသည်တို့၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အကျိုးငှာ၊ အာဝတ္တော-ပြန်လည်ခဲ့ပြီ၊ [ဟိဟိဒိဒိ လှည့်လည်သွားလာ နေခြင်းမျိုးကို မဆိုလို၊ “ဟိနာယာဝတ္တိတွာ”ကဲ့သို့ ပြန်၍ ဆုတ်လာခြင်းကို ဆိုလိုသည်။]

ဩဒဟထ ဘိက္ခဝေ သောတန္တိ-ကား၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သောတံ-နားကို၊ ဥပနေထ-ကပ်ဆောင်ကြကုန်လော၊ သောတိန္ဒြိယံ-သောတိန္ဒြေကို၊ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ-တရားနာခြင်း အကျိုးငှာ၊ အဘိဓုခံ-ရှေ့ရှု၊ ကရောထ-ပြုကြကုန်လော၊ ဣတိ အတ္တော-ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်၊ အမတမဓိဂတန္တိ-ကား၊ မယာ-ငါသည်၊ အမတံ-မသေရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ အဓိဂတံ-သိအပ်ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤ အနက်ကို၊ ဒသေတိ-ပြ၏၊ ဣရိယာယာတိ-ကား၊ ဒုက္ကရဣရိယာယ-ဒုက္ကရကို

ဟုဝေယျပါဝုသော။ ။ ဟုဝေယျကို “ဘဝေယျ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဟူဓာတ် ဧယျဝိဘတ်၊ ဟူ၏ ဥကို ဥဝပြ၍ “ဟုဝေယျ”ဟု ပါဠိရင်းတည်း၊ ဝကို ပပြ၍ “ဟုပေယျ”ဟုလည်း ရွတ်ဖတ်ကြသည်၊ ပိကို “ဧဝမိ နာမ”ဟု ဖွင့်သည်၊ “ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ဇိနာမိတိ၊ ဇိနော”အရ ဤမျှလောက် သပ္ပာယ်သော ရုပ်ပုံတော် ရတနာဝယ် အကုသိုလ်အားလုံးကို အောင်နိုင်ပြီး ဖြစ်စရာရှိရကား ဇိန ဟူသော အမည်သည် ဖြစ်နိုင်လောက်ပါပေ၏-ဟူလို။

ဩဒဟထ။ ။ အဝပုဗ္ဗ၊ ဓာဓာတ်၊ အပစ္စည်း၊ ထဝိဘတ်၊ ဓာ ဓာဟု ဒွေဘော်ပြု၍ ရှေ့ဓာ၌ ခေကို ဒပြ၊ အာကို ရဿပြ၊ နောက်ခေကိုလည်း ဟပြ၊ သောတံ ဥပနေထကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း၊ သဒ္ဒတ္တမှာ “ရှေ့ရှုထားကြကုန်”ဟု ဖြစ်၏။

ကျင့်ခြင်းဟူသော အမှုအရာဖြင့်၊ ပဋိပဒါယာတိ-ကား၊ ဒုက္ကရပဋိပဒါယ-ဒုက္ကရကို ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ အဘိဇာနာထ နောတိ-ကား၊ အဘိဇာနာထ န-သိကြကုန်သလော၊ သမနုပဿထ-မြင်ကြကုန်သလော၊ ဧဝရူပံ ဘာသိတမေတန္တိ-ကား၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဧတံ ဝါကျ-ဝါကျကို၊ ဝါ-ဤစကားကို၊ ဘာသိတံ-ပြောဆိုအပ်ဖူး၏ဟူ၍၊ (အဘိဇာနာထ န-သိကြကုန်သလော၊) ဣတိ အတ္ထော၊ အသက္ခိ၊ ပေ၊ သညာပေတန္တိ-ကား၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာပေတုံ-သိစေခြင်းငှာ၊ အသက္ခိ-စွမ်းနိုင်တော်မူပြီ။

၁၃။ စက္ခုကရဏီတိ-ဟူသော စကားတော်ကို၊ ပညာစက္ခု-ပညာစက္ခုကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတော-ဤစက္ခုကရဏီဟူသောပုဒ်မှ၊ ပရံ-နောက်ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောပုဒ်သည်၊ ပဒတ္တတော-

အဘိဇာနာထ နော။ ။ ပါဠိတော်၌ “အဘိဇာနာထ မေ နော” ဟု ရှိသော်လည်း အဋ္ဌကထာ၌ နော သဒ္ဓါ၏ ပုစ္ဆာဇောတက အဖြစ်ကို ဖွင့်လိုရင်း ဖြစ်သောကြောင့် “အဘိဇာနာထ မေ နော” ဟု မေ သဒ္ဓါ မပါသင့်၊ “အဘိဇာနာထ နော” ဟုသာ ရှိသင့်သည်။ သမနုပဿထ ပါသည်က အပို၊ ဋီကာ၌လည်း မပါ။

ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ။ ။ “မနုဿဓမ္မတော + ဥပရိ” ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် “ဥတ္တရိ + မနုဿဓမ္မာ” ဟု ပါဠိတော်၌ ဝါကျ ရှိသင့်၏။ အခြားနေရာ၌ကား “ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ” စသည်ဖြင့် သမာသ်ရှိသည်။

အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ။ ။ “အလံ+အရိယံ (ကာတုံ)တိ အလမရိယော” ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ အရိယာယ-အရိယာအကျိုးငှာ၊ (အရိယာဖြစ်ဖို့ရာ)၊ အလံ-စွမ်းနိုင်သော ဉာဏ်အထူးတည်း၊ “အလမရိယော-ထူး” ဟု ပြု၊ “ဉာဏဒဿနမေဝ-သည်ပင် + ဝိသေသော-တရားအထူးတည်း၊ ဉာဏဒဿနဝိသေသော” ဟု ကမ္မဓာရ်ပြု၊ အခြားနေရာ၌ ဗဟုဗ္ဗိဟိပြု၍ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်အားလုံးကို ယူရသည်။ ဤ၌ကား ဉာဏ်ဟူသော တရားထူးကိုသာ ယူပါ။ ဤ ဉာဏဒဿနဝိသေသဟူသည်လည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ တစ်နည်း-သဗ္ဗညုတ၏ အခြေခံဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တည်း။ ဤသို့ သဗ္ဗညုတဉာဏ် (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်)ကိုသာ အရကောက်ရသောကြောင့် အခြားနေရာ၌ ဝိဂြိုဟ်ပြုပုံနှင့် မတူအောင် ပြုရသည်။ [ပါဠိတော်၏အဖွင့် ဋီကာစကားများတည်း။]

ဘာသိတမေတံ။ ။ ဧဝရူပံနှင့် ဧတံကိုတွဲ၍ အနက်ပေးစေလိုသောကြောင့် “ဧတံ ဧဝရူပံ ဝါကျံ” ဟုလည်းကောင်း၊ ဘာသိတံနောက်၌လည်း ဣတိ အကျေကြ်၍လည်းကောင်း၊ ဧဝရူပံ-သော၊ ဧတံ ဝါကျံ-ဤစကားမျိုးကို၊ ဘာသိတံ-ပြောဆိုအပ်ဖူး၏ဟူ၍၊ အဘိဇာနာထနော-သိကြကုန်၏လော၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

မူကွဲ။ ။ “ဘာသိတမေတံ” နေရာ၌ “ပဘာဝိတမေတံ” ဟု မူကွဲရှိ၏။ “ပဘာဝိတံ-ထင်ရှားပြအပ်၏ဟူ၍” ဟု ပေး၊ “ဝိဘာဝိတမေတံ” ဟုလည်း ရှိ၏။ ဝိဘာဝိတံနှင့် ပဘာဝိတံသည် အနက်တူပင်။ [“ဝိဗ္ဗာဝိတံ” ဟု ဒွေဘောရှိသည်ကား ဝိဇ္ဇောက်၌ ဒွေဘော်ရောက်ရိုး မဟုတ်သောကြောင့် မသင့်ဟု ထင်သည်။]

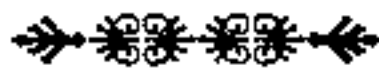
ပုဒ်နက်အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ အဓိပ္ပာယာနသန္တိယောဇနာဒိဘောဒတော-အဓိပ္ပာယ်၊ အနုသန္ဓေ၊ ယောဇနာအစရှိသော အပြားအားဖြင့်၊ ပပဉ္စသုဒနိယာ-ပပဉ္စသုဒနိမည်သော၊ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယ-မဇ္ဈိမ နိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗ- သိထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣတော-ဤ စက္ခုကရဏီဟူသော ပုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အတိဝိတ္တာရဘီရကဿ-အလွန်ကျယ်ဝန်းသော စကားကို ကြောက်သော၊ ဝါ- အလွန်ကျယ်ဝန်းသော စကားမှ ကြောက်သော၊ မဟာဇနဿ-များစွာသော ရဟန်းအပေါင်း၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ အနုရက္ခန္ဓာ-စောင့်ရှောက်လိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သုတ္တန္တကထံ-သုတ္တန်စကားကို၊ အဝဏ္ဏယိတွာ-မဖွင့်မူ၍၊ ဝိနယကထံယေဝ- ဝိနည်းစကားကိုသာလျှင်၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့။

၁၈။ သာဝါပေ၊ အဟောသီတိ-ကား၊ အာသဠိပုဏ္ဏမာယ-ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌၊ အဋ္ဌာရသဟိ ဒေဝတာကောဠိဟိ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ကုဋေကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌိတဿ-တည်ပြီးသော၊ တဿ အာယသ္မတော-ထို အရှင်ကောဏ္ဍည၏၊ ဧဟိ ဘိက္ခုတိ-ဧဟိဘိက္ခု ဟူ၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝစနေန-စကားတော်ကြောင့်၊ အဘိနိပ္ပန္နာ-ပြီးသော၊ သာဝ- ထိုဥပသမ္ပဒါသည်ပင်၊ ဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒါ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ (ဥပသမ္ပဒါ ရှစ်ပါးတွင် ဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒါဖြင့် ရဟန်းဖြစ်သည်-ဟူလို)။

၁၉။ အထ ခေါ် အာယသ္မတော စ ဝပ္ပဿာတိ အာဒိမိ-အစရှိသောစကား၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဝပ္ပတ္ထေရဿ-ဝပ္ပထေရ်၏၊ ပါဠိပဒဒိဝသေ- အထွက်တစ်ရက်နေ့၌၊ ဝါ-လပြည့်ကျော်တစ်ရက်နေ့၌၊ ဓမ္မစက္ခု-သစ္စာလေးပါး တရားကို သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိဉာဏ်စက္ခုသည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ၊ ဘဒ္ဒိယ ထွေရဿ-၏၊ ဒုတိယဒိဝသေ-၌၊ (ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ၊) မဟာနာမတ္ထေရဿ တတိယဒိဝသေ (ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ၊) အဿဇိတ္ထေရဿ စတုတ္ထိယံ (ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ၊) ဣတိ-ဤသို့ သိထိုက်၏၊ [“တိထိ”ဟူသော ပါဠိကို၎်၍ “စတုတ္ထိယံ”ဟု ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် ဆိုသည်၊] စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဣမေသံ ဘိက္ခုနံ-ဤ ရဟန်းတော်တို့၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနေသု-ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌၊ ဥပ္ပန္နမလဝိသောနေတ္ထံ-ဖြစ်ပေါ် လာသော အညစ်အကြေးတို့ကို သုတ်သင်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အန္တောဝိဟာရေယေဝ-ကျောင်းတော်၏ အတွင်း၌သာလျှင်၊ အဟောသိ-ဖြစ် တော်မူပြီ၊ ဝါ-သီတင်းသုံးတော်မူပြီ၊ ကမ္မဋ္ဌာနမလေ-ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အညစ်အကြေး သည်၊ ဥပ္ပန္နေ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်ပေါ်လာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာလသော်၊ ဝါ-ဖြစ်ပေါ်တိုင်း၊ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း၊ အာကာသေန-ကောင်းကင်ဖြင့်၊ ဂန္ဓာ-ကြွတော်မူ၍၊ မလံ-ကို၊ ဝိနောဒေသိ-ပယ်ဖျောက်တော်မူပြီ၊ ပန-ကား၊ ပက္ခဿ-လဆုတ်ပက္ခ၏၊ ပဉ္စမိယံ- ငါးရက်မြောက် နေ့၌၊ သဗ္ဗေ - ကုန်သော၊ တေ - ထို ရဟန်းတော်တို့ကို၊

ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ သန္နိပါတေတွာ-စည်းဝေးနေစေတော်မူပြီး၍၊ အနတ္တ သုတ္တေန-အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တော်ဖြင့်၊ သြဝဒိ-ဆုံးမတော်မူပြီး၊ တေန-ကြောင့်၊ အထ ခေါ် ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟံ) ဝတ္ထံ။

၂၄။ တေန ခေါ် ပန သမယေန၊ ပေ၊ ဟောန္တိတိ-ကား၊ ပက္ခဿ-လဆုတ် ပက္ခဏိ၊ ပဉ္စမိယာ-ငါးရက်မြောက်နေ့၌၊ လောကသ္မိ-သတ္တလောက၌၊ ဆ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ မနုဿာ-လူဖြစ်ကုန်သော၊ အရဟန္တာ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပဗ္ဗနာကထာ

၃၁။ ပုဗ္ဗာနုပုဗ္ဗကာန္တိ-ကား၊ ပဝေဏိဝသေန-အစဉ်အဆက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပေါရာဏာနုပေါရာဏာနံ-ရှေး၌ဖြစ်သော အမျိုးသို့ အစဉ်လိုက်သော အမျိုးဖြစ်ကုန် သော၊ (ကုလာနံ-တို့၏၊) ဣတိ အတ္ထော၊ တေန ခေါ် ပန သမယေန၊ ပေ၊ ဟောန္တိတိ-ကား၊ ပုရိမာ-ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဆ-ခြောက်ပါးတို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စပညာသ-ငါးကျိပ်ငါးပါးသော၊ ဣမေ စ-ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အန္တောဝဿမိယေဝ-ဝါတွင်း၌ပင်၊ ဧကသဋ္ဌိ-ခြောက်ကျိပ်တစ်ပါးသော၊ မနုဿာ-ကုန်သော၊ အရဟန္တာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

တတြ-ထိုခြောက်ကျိပ်တစ်ပါးသော လူရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ (တတြာတိ ဧကသဋ္ဌိ မနုဿအရဟန္တာ သု၊-ယောဇနာ၊) ယသအာဒိနံ-ယသအစရှိကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ-အမျိုးကောင်းသားတို့၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပုဗ္ဗယောဂေါ- ရှေး၌ အားထုတ်အပ်သော ကောင်းမှုတည်း၊ ဝါ-ရှေး၌ဖြစ်သော အကြောင်းတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ အတိတေ-၌၊ ပဉ္စပညာသ-ငါးကျိပ်ငါးယောက်သော၊ သဟာယကာ- သူငယ်ချင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ-လူတို့သည်၊ ဝဂ္ဂဗန္ဓေန-အစုဖွဲ့ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-အသင်းဖွဲ့ခြင်းအားဖြင့်၊ ပုညာနိ-တို့ကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်လျက်၊ အနာထသရီရာနိ-ကိုးကွယ်ရာ မရှိကုန်သော ကိုယ်တို့ကို၊ ဝါ-ကိုးကွယ်ရာ မရှိကုန်သော အလောင်းတို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂေန္တာ-သုတ်သင်ကုန်လျက်၊ ဝိစရန္တိ- လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တေ-ထို ငါးကျိပ်ငါးယောက်သော သူငယ်ချင်းတို့သည်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဂမ္ဘိနိ-ကိုယ်ဝန်ရှိသော၊ ဣတ္ထိ-ကို၊ ကာလကံတံ-သေနေသည် ကို၊ ဒိသွာ-တွေ့၍၊ ဈာပေဿာမ-မီးသဂြိုဟ်ကြကုန်စို့၊ ဣတိ-ဤသို့ တိုင်ပင်၍၊

ပုဗ္ဗယောဂေါ။ ။ ယောဇနာ၌ “ပုဗ္ဗယောဂေါတိ ပုဗ္ဗေ ဂတော ဥပါယော၊ ပုဗ္ဗပနိဿယော”ဟု ဖွင့်သဖြင့် “ရှေး၌ ဖြစ်သောအကြောင်း”ဟု ပေး၊ သို့သော် “ယုဇ- ယောဂေ=အားထုတ်ခြင်း၌”ဟု ဖြစ်သောကြောင့် “ပုဗ္ဗေ+ယောဂေါ ပုဗ္ဗယောဂေါ- ရှေး၌ အားထုတ်အပ်သော ကောင်းမှု”ဟုသာ ပေးသင့်သည်။

သုသာနံ-သုသာနံသို့၊ နိဟရိသု-ထုတ်ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ တေသု-ထိုလူတို့တွင်၊
 ပဉ္စ-ငါးယောက်ကုန်သော၊ ဇေန-လူတို့ကို၊ တုမေ-တို့သည်၊ ဈာပေထ-မီးသဂြိုဟ်
 ရစ်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သုသာနေ-၌၊ ထပေတွာ-ထားခဲ့၍၊ သေသာ-
 ကြွင်းသောလူတို့သည်၊ ဂါမံ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌာ-ဝင်ကြကုန်ပြီ၊ ယသော-ယသမည်သော၊
 ဒါရကော-သူငယ်သည်၊ တံ သရိရံ-ထိုအလောင်းကောင်ကို၊ ဝိဇ္ဈိတွာ-တံစူးဝါးဖြင့်
 ထိုး၍လည်းကောင်း၊ ပရိဝတ္တေတွာ စ-ပြောင်းပြန် ပြန်လှန်၍လည်းကောင်း၊
 ဈာပယဇာနော-မီးသဂြိုဟ်စဉ်၊ အသုဘသည်-အသုဘသည်ကို၊ ပဋိလဘိ-ရပြီ၊
 သော-ထို ယသသူငယ်သည်၊ ဣတရေသမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတုန္ဒ-
 ကုန်သော၊ ဇနာနံ-တို့အား၊ ဘော-အမောင်တို့၊ အသုစိ-မစင်ကြယ်သော၊ ပဋိကူလံ-
 ရွံရှာဖွယ်ကောင်းသော၊ ဣမံ-ဤအလောင်းကောင်ကို၊ ပဿထ-ကြည့်ကြကုန်၊
 ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဒသေသိ-ပြုပြီ၊ တေပိ-ထိုလူတို့သည်လည်း၊ တတ္ထ-ထို
 အလောင်းကောင်၌၊ အသုဘသည်-ကို၊ ပဋိလဘိသု-ကုန်ပြီ၊ ပဉ္စပိ-ကုန်သော၊
 တေ ဇနာ-တို့သည်၊ ဂါမံ ဂန္ဓာ၊ သေသသဟာယကာနံ-တို့အား၊ ကထယိသု-
 ပြောပြကြကုန်ပြီ၊ ယသော-မည်သော၊ ဒါရကော ပန-သူငယ်သည်ကား၊ ဂေဟမ္ပိ-
 အိမ်သို့လည်း၊ ဂန္ဓာ-၍၊ မာတာပိတုနဉ္စ-တို့အားလည်းကောင်း၊ ဘရိယာယ စ-
 အားလည်းကောင်း၊ ကထေသိ-ပြီ၊ သဗ္ဗေပိ-ကုန်သော၊ တေ-ထိုလူတို့သည်၊
 (မိဘ မယား သူငယ်ချင်းတို့သည်၊) အသုဘံ-အသုဘဘာဝနာကို၊ ဘာဝယိသု-
 ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-ပွားများကြကုန်ပြီ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတေသံ-
 ဤအမျိုးသားကောင်းတို့၏၊ ပုဗ္ဗယောဂေါ-တည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ အာယသ္မတော
 ယသဿ-၏၊ နာဠကဇေနသု-ကချေသည် မောင်းမတို့၌၊ သုသာနသညာယေဝ-
 သုသာနဟူ၍ မှတ်ထင်သော သညာသည်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တာယေဝ
 ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ-ထိုဥပနိဿယ၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်ပင်၊ ဝိသေသာဓိဂမော-
 တရားထူးကို ရခြင်းသည်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အထံ ခေါ် ဘဂဝါ ဘိက္ခု အာမန္တေသီတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယာဝ-
 အကြင်မျှလောက်၊ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ-နောက်၌ဖြစ်သော ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့်
 ယှဉ်သော လပြည့်နေ့သည်၊ ဝါ-တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့သည်၊ (အတ္ထိ-၏၊)
 တာဝ-ထို တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့တိုင်အောင်၊ ဗာရာဏသီယံ-ဗာရာဏသီ
 မြို့၌၊ ဝါ-ဗာရာဏသီမြို့၏အနီးဖြစ်သော မိဂဒါယံ၌၊ ဝိဟရန္တော-သီတင်းသုံး
 တော်မူလျက်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ခိဏာသဝေ-ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိကုန်သော၊
 သဋ္ဌိ-ခြောက်ကျိပ်သော၊ တေ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အာမန္တေသိ-မိန့်တော်မူပြီ။

၃၂။ ဒိဗ္ဗေသု-နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိသယေသု-အာရုံတို့၌၊ လောဘ
 ပါသာ-လောဘတည်းဟူသော ကျော့ကွင်းတို့သည်၊ ဒိဗ္ဗာ နာမ-ဒိဗ္ဗတို့ မည်၏၊

မာနသေသု-လူ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိသယေသု-တို့၌၊ လောဘပါသာ-တို့သည်၊ မာနသာ နာမ-တို့ မည်၏၊ မာ ဧကေန ဒွေတိ-ကား၊ ဧကေန-တစ်ကြောင်းတည်း သော၊ မဂ္ဂေန-လမ်းဖြင့်၊ ဒွေ-နှစ်ပါးတို့သည်၊ မာ အဂမိတ္ထ-မသွားကြကုန်လင့်၊ အဿဝနတာတိ-ကား၊ အဿဝနတာယ-နာရခြင်း မရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မနာရခြင်းကြောင့်၊ ပရိဟာယန္တိတိ-ကား၊ အနဓိဂတံ-မရအပ်သေးသော တရားထူးကို၊ နာဓိဂစ္ဆန္တာ-မရကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ဝိသေသာဓိဂမတော- တရားထူးကို ရခြင်းမှ၊ ပရိဟာယန္တိ-ဆုတ်ယုတ်ကြကုန်၏။

၃၃။ အန္တကာတိ-ကား၊ လာမက-ယုတ်ညံ့သော သတ္တဝါ၊ ဟိနသတ္တ- ယုတ်ညံ့သော သတ္တဝါ၊ ဝါ-ယုတ်ညံ့သော အကောင်၊ အန္တလိက္ခစရောတိ- ဟူသော ပါဠိကို၊ ရာဂပါသံ-ရာဂတည်းဟူသော ကျော့ကွင်းကို၊ သန္တာယ-၍၊ အာဟ-ဆိုပြီး၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုမာရ်နတ်သည်၊ တံ-ထိုရာဂတည်းဟူသော ကျော့ကွင်းကို၊ အန္တလိက္ခစရောတိ-ကောင်းကင်၌ လှည့်လည်နိုင်၏ဟူ၍၊ မန္တာ- သိ၍၊ အာဟ-ဆိုပြီး။

၃၄။ နာနာဒိသာ နာနာဇနပဒါတိ-ကား၊ နာနာဒိသတော စ-အမျိုးမျိုးသော အရပ်မှလည်းကောင်း၊ နာနာဇနပဒတော စ-အမျိုးမျိုးသော ဇနပုဒ်မှလည်းကောင်း၊ (အာနေန္တိ၌ စပ်၊) အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတတိအာဒိမိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ-ရှင်အဖြစ်ကို ရှုငဲ့သော၊ ဝါ-ရှင်လောင်းဖြစ်သော၊ ကုလပုတ္တံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေန္တေန-ရှင်ဖြစ်စေသော ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာသည်၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးသော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည်၊ (ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၌ စပ်၊) ပရတော-နောက်၌၊ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ အာဒိ ကတွာ-အစပြု၍၊ ယာဝ န အန္တမူဂဗဓိရော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ-န အန္တမူဂဗဓိရော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောဟူသော ပါဠိရပ်တိုင်အောင်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိက္ခိတ္တာ- ပယ်မြစ်အပ်ကုန်သော၊ ယေ ပုဂ္ဂလာ-တို့သည်၊ (သန္တိ-ရှိကုန်၏၊) တေ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ-ရှောင်ကြဉ်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသဝိရဟိတော-ရှင်အဖြစ်၏ အပြစ်တို့မှ ကင်းသော၊ ပုဂ္ဂလော - ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော - ရှင် ဖြစ်စေထိုက်၏၊

ဒိဗ္ဗာ။ ။ ဒိဝိ+ဘဝါ ဒိဗ္ဗာ-နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော အာရုံတို့၊ ထိုအာရုံတို့၏ ဒိဗ္ဗ အမည်ကို အာရမဏိက လောဘအပေါ် တင်စား၍ လောဘကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် “ဒိဗ္ဗ”ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထိုလောဘသည် နောင်ဖွဲ့တတ်သော ကျော့ကွင်းနှင့်တူသော ကြောင့် “လောဘပါသာ”ဟု ဆိုသည်၊ မာနသာ၌လည်း “မနသေသု+ဘဝါ-မာနသာ” ဟု ပြု၍ ဝိသယကို အရကောက်ပြီးလျှင် လောဘပါသ ရအောင် ရှေးနည်းအတိုင်းကြံပါ။

အန္တက။ ။ အန္တသဒ္ဒါသည် “အန္တော နိတ္ထိ သမိပေ စ” စသော အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် “လာမက အနက်ဟော” ဟု သိစေလို၍ “လာမက” ဟု ဖွင့်သည်၊ “အန္တောယေဝ-အန္တကော”ဟုပြု၊ ယောနော၌ “အန္တ လာမကံ ကရောတိတိ အန္တကော” ဟု ပြုသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ ဟိနသတ္တကား လာမက၏ သရုပ်ပြတည်း။

ဝါ-ရှင်ပြုပေးထိုက်၏၊ စ-ဆက်၊ သောပိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ မာတာပိတူဟိ-မိဘတို့သည်၊ အနုညာတောယေဝ-ခွင့်ပြုအပ်သော ရှင်လောင်းကိုသာ၊ (ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊) တဿ-ထိုရှင်လောင်းကို၊ (တစ်နည်း) တဿ-ထိုမိဘတို့၏၊ အနုဇာနနလက္ခဏံ-ခွင့်ပြုခြင်း၏လက္ခဏာကို၊ [တဿ စာတိ ပုဂ္ဂလဿ စ၊ အထ ဝါတေသဉ္စ မာတာပိတူနံ၊ ဝစနဝိပလ္လာသော ဟေသ၊-ယောဇနာ။] န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ-ဟူသော၊ ဧတသ္မိ သုတ္တေ-ဤပါဠိတော်၌၊ ဝါ-ဤပါဠိတော်ကျမှ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဗ္ဗဇာဒေါသဝိရဟိတံ-သော၊ မာတာပိတူဟိ-တို့သည်၊ အနုညာတံ-သော၊ (ပဗ္ဗဇာပေက္ခံ-ကို၊) ပဗ္ဗာဇေန္တေနာပိ-လည်း၊ (အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) အတ္ထိန္ဒကေသော-မဖြတ်အပ်သေးသော ဆံရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ဧကသီမာယ စ-တစ်သိမ်ထဲ၌လည်း၊ အညေပိ-မိမိမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သစေ အတ္ထိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) ကေသန္တေဒနတ္ထာယ-ဆံကိုဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ခေါင်းရိတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊) ဘဏ္ဍုကမ္မ-ခေါင်းတုံးမှုကို၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-ပန်ပြောရာ၏၊ တဿ-ထိုခေါင်းတုံးမှုကို၊ အာပုစ္ဆာနာကာရံ-ပန်ပြောခြင်း၏ အခြင်းအရာကို၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဘဏ္ဍုကမ္မာယာတိ-ဟူသော၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိတော်၌၊ ဝါ-ဤပါဠိတော်ကျမှ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့။

(သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗာဇေတံ-ရှင်ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးခြင်းငှာ၊) သြကာသော-အခွင့်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ရှိလသော်၊) သယံ-ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏၊ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း၊ အနက်ကို မေးမြန်းစေခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့် [ပါဠိကို ပို့ချရခြင်း၊ အဋ္ဌကထာကို ပို့ချရခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊] ဗျာဝဋ္ဌော-ကြောင့်ကြစိုက်နေရသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ သြကာသံ-ကို၊ သစေ နလဘတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဒဟရဘိက္ခု-ရဟန်းငယ်ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိ?) ဧတံ-ဤရှင်လောင်းကို၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ-ရှင်ဖြစ်စေလော၊ (ရှင်ပြုပေးလိုက်လော၊) ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗော-၏၊ ဒဟရဘိက္ခု-သည်၊

သယံ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ။ ရှင်သာမဏေပြုပေးရာ၌... ၁-ခေါင်းရိတ်မှု၊ ၂-သင်္ကန်းဝတ်ပေးမှု၊ ၃-သရဏဂုံပေးမှု၊ ဤသုံးကိစ္စ ပြုသူကို “ရှင်ပြုပေးသူ” ဟု ဆိုရသည်။ ထိုကိစ္စ သုံးမျိုးလုံးကို အားလပ်ခွင့်ရလျှင် ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင် ပြုပေးထိုက်သည်-ဟူလို။

ဧတံ ပဗ္ဗာဇေဟိ။ ။ ဆယ်ဝါမရသေးသော ရဟန်းငယ်ကို စေခိုင်းရာ၌ ခေါင်းရိတ်မှု၊ သင်္ကန်းဝတ်ပေးမှု နှစ်မျိုးကိုသာ ရည်ရွယ်၍ “ဧတံ ပဗ္ဗာဇေဟိ” ဟုဆိုကြောင်းကို သာရတ္ထဋီကာ၌ “ဧတံ ပဗ္ဗာဇေဟိတိ ကေသန္တေဒနံ ကာသာယတ္ထဒနဉ္စ သန္ဓာယ ဂုတ္တံ” ဟုဖွင့်၏။

အဝုတ္တော-မပြောဆိုအပ်သည်။ (ဥပဇ္ဈာယ်မခိုင်းအပ်သည်။ သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါ
 သော်လည်း၊ ဥပဇ္ဈာယ်-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်စူး၍၊ စေ ပဗ္ဗာဇေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)
 ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။ ဒဟရတိက္ခာ-သည်၊ သစေ နတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) သာမဏေရောပိ-
 ကိုလည်း၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-၏။ (ကိ?) ဧတံ-ဤရှင်လောင်းကို၊ ခဏ္ဍသီမံ-ခဏ္ဍသိမ်သို့၊
 နေတွာ-ဆောင်၍၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-၍၊ ကာသာယာနိ-သင်္ကန်းတို့ကို၊ အဇ္ဈာဒေတွာ-
 ဖုံးလွှမ်း၍၊ ဧဟိ-လာခဲ့လော၊ ဣတိ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ သရဏာနိ ပန-သရဏဂုံတို့ကိုကား၊
 သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးထိုက်ကုန်၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင်
 သရဏဂုံပေးလသော်၊) ဘိက္ခုနာဝ-သည်သာ၊ (ဧဝံဖြင့် သာမဏေကို ကန်၊)
 ပဗ္ဗာဇိတော-ရှင်ဖြစ်စေအပ်သည်၊(ရှင်ပြုပေးအပ်သည်။) ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပုရိသံ-
 ကို၊ (ယောက်ျားဖြစ်သော ရှင်လောင်းကို၊) ဘိက္ခုတော-မှ၊ အညော-အခြားသူသည်၊
 ပဗ္ဗာဇေတုံ-ရှင်ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးခြင်းငှာ၊ န လဘတိ-မရ၊ မာတုဂါမံ-
 မာတုဂါမကို၊(မာတုဂါမ ဖြစ်သော ရှင်လောင်းကို၊) ဘိက္ခုနိတော-မှ၊ အညော-
 သည်၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ န လဘတိ၊) ပန-ဆက်၊ သာမဏေရော ဝါ-သာမဏေသည်
 လည်းကောင်း၊ သာမဏေရိ ဝါ-သာမဏေမသည်လည်းကောင်း၊ အာဏတ္ထိယာ-
 ဥပဇ္ဈာယ်၏ စေခိုင်းခြင်းအားဖြင့်၊ ကာသာယာနိ-တို့ကို၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ လံဘတိ-
 ၏၊ ကေသောရောပနံ-ဆံချခြင်းကို၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်
 သည်၊ (ရဟန်းဖြစ်စေ၊ သာမဏေ လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်စေ) ကတံ-ပြုအပ်သည်၊
 (သမာနံ-သော်၊) သုကတံ-ကောင်းစွာ ပြုအပ်ပြီ။

☸ ပန-ဆက်၊ (ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော-သည်၊) ဘဗ္ဗရူပေါ-ကျွတ်ထိုက်သော သဘော
 ရှိသော၊ သံဟေတုကော-မဂ်ဖိုလ်ကို ရဖို့ရန် အကြောင့်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ (ဘဗ္ဗရူပေါ
 ကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ဉာတော-ထင်ရှားသော၊ ယသသီ-များသောအခြေအရံရှိသော၊
 ကုလပုတ္တော-အမျိုးကောင်းသားသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဩကာသံ-
 အားလပ်ခွင့်ကို၊ ကတွာပိ-ပြု၍သော်လည်း၊ သယမေဝ-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာကိုယ်တိုင်
 သာလျှင်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ မတ္တိကာမုဋ္ဌိ-မြေညက်ဆုပ်ကို၊
 ဂဟေတွာ-ယူ၍၊(သံဆပ်ပြာကဲ့သို့ ကိုယ်ကိုပွတ်တိုက်၍ရသော မြေညက်ဆုပ်ကိုယူ၍၊)

သို့သော် သာမဏေကို စေခိုင်းရာ၌ “ဧတံ ခဏ္ဍသီမံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ ကာသာယာနိ
 အဇ္ဈာဒေတွာ ဧဟိ”ဟု အတိအကျဆို၍ ရဟန်းငယ်ကို စေခိုင်းရာ၌ကား “ဧတံ
 ပဗ္ဗာဇေဟိ”ဟု သာမည ခိုင်းသောကြောင့် “ဗျတ္တပဋိဗလ ရဟန်းငယ်က ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏
 ကိုယ်စားအဖြစ်ဖြင့် သရဏဂုံလည်း ပေးကောင်း၏”ဟု ယူ၍ “ပဗ္ဗာဇေဟိတိ ဣဒံ
 တိဝိဓမ္မိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ”ဟု ဝိမတိ ဖွင့်သည်။ [ခန္ဓသီမံ နေတွာကား ဘဏ္ဍုကမ္မ
 အာပုစ္ဆနကို မပြုဘဲလည်း ပြီးနိုင်အောင်ဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ ခဏ္ဍသီမံ မဟုတ်ရာ၌
 ကား ရဟန်းအများ ရှိတတ်၏၊ ရှိလျှင် ထိုရဟန်းများကို ခေါင်းရိတ်မည့်အကြောင်း
 ခွင့်ပန်ပြီးမှ ရိတ်ရသည်။]

နာယိတွာ-ရေချိုး၍၊ ကေသေ-တို့ကို၊ တေမေတွာ-စိုစေ၍၊ ဝါ-ရေဆွတ်၍၊ အာဂစ္ဆာဟိ-လာခဲ့လော၊ ဣတိ စ-ဤသို့ကား၊ န ဝိသဇ္ဇေတဗ္ဗော-မစေလွှတ်ထိုက်၊ (“အမျိုးကောင်းသားကလေးကို မျက်နှာလွှဲ ခဲပစ် သဘောမျိုးဖြင့် သူ့ဘာသာ ရေချိုး ခေါင်းဆေးရန် မလွှတ်လိုက်ပါနှင့်” ဟုလို၊) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမာနံ-ရှင်ပြုလိုကုန်သော သတို့သားတို့၏၊ ပဌမ-ရှေးဦးစွာ၊ ဝါ-အစက၊ ဗလဝဉ္ဇသ္မာဟော-အားကြီးသော အားထုတ်ခြင်းသည်၊ (အလွန် အားတက်သရောသည်၊) ဟောတိ-၏၊ ပစ္ဆာ ပန-ကား၊ ကာသာယာနိ စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကေသဟရဏသတ္ထကဉ္စ-ဆံကို ပယ်ရှားကြောင်း ဓားငယ် ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-သင်တုန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသ္မာ-မြင်ရ၍၊ ဥတြသန္တိ-ထိတ်လန့်ကြကုန်၏၊ ဧတ္တာယေဝ-ဤသင်္ကန်း သင်တုန်းတို့ကို မြင်ရာအရပ်မှပင်၊ ပလာယန္တိ-ပြန်ပြေးတတ်ကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သယမေဝ-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ နဟာနတိတ္ထံ-ရေချိုးဆိပ်သို့၊ နေတွာ-ခေါ်ဆောင်၍၊ နာတိဒဟရော-မငယ်လွန်းသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နဟာဟိ-ရေချိုးလော့၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုရှင်လောင်း၏၊ ကေသာ-ဆံတို့ကို၊ သယမေဝ-သာလျှင်၊ မတ္တိကံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍ ဧဝံသတိဗ္ဗာ-ဆေးထိုက်ကုန်၏။

ဒဟရကုမာရကော ပန-ငယ်ရွယ်သော သတို့သားငယ်ကိုကား၊ သယံ-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ကိုယ်တိုင်၊ ဥဒကံ-ရေထဲသို့၊ ဩတရိတွာ-သက်ဆင်း၍၊ ဂေါမယမတ္တိကာဟိ-နွားချေး မြေညက်တို့ဖြင့်၊ ဃံသိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ နဟာပေ တဗ္ဗော-ရေချိုးစေထိုက်၏၊ (ရေချိုးပေးထိုက်၏၊) အဿ-ထိုရှင်လောင်း၏၊ ကစ္ဆ ဝါ-ယားနာသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌကာ ဝါ-အိုင်းအမာတို့သည်သော်လည်း ကောင်း၊ သစေပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ရှိစေကုန်ဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ) မာတာ-သည်၊ ပုတ္တံ-ကို၊ န ဇီဂုစ္ဆတိယထာ-မဆက်ဆုပ်သကဲ့သို့၊ (မရွံသကဲ့သို့၊) ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ အဇီဂုစ္ဆန္နေန-မစက်ဆုပ်ဘဲ၊ သာဓုကံ-စွာ၊ ဟတ္ထပါဒသီသာနိ-လက်၊ ခြေ၊ ဦးခေါင်းတို့ကို၊ ဃံသိတွာ-၍၊ နဟာပေတဗ္ဗော-၏၊ ကသ္မာ-နည်း?၊ ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္တကေန-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဥပကာရေန-လျော်စွာပြုအပ်သော ကျေးဇူးဖြင့်၊ ကုလပုတ္တာ-တို့သည်၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု စ-ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၌လည်းကောင်း၊ သာသနေ စ-သာသနာတော်၌လည်းကောင်း၊ ဗလဝသိနေဟာ-အားကြီးသော ချစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ တိဗ္ဗဂါရဝါ-ထက်သန်သော ရိုသေလေးစားခြင်း ရှိကုန်သည်၊ အနိဝတ္တိဓမ္မာ-မဆုတ်နစ်ခြင်းသဘောရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-၏၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ အနဘိရတိ-မမွေ့လျော်ခြင်းကို၊ ဝိနောဒေတွာ-ပယ်ဖျောက်၍၊ ထေရဘာဝံ-ထေရ်၏အဖြစ်သို့၊ (ဆရာတော်ကြီးအဖြစ်သို့၊) ပါပုဏန္တိ-ရောက်ကြကုန်၏၊ ဟတညု-ဥပဇ္ဈာယ်တို့ပြုအပ်သော ကျေးဇူးကို သိတတ်ကုန်သည်၊

ကတဝေဒိနော-ဥပဇ္ဈာယ်တို့ပြုအပ်သော ကျေးဇူးကို ထင်စွာပြုလေ့ရှိကုန်သည်။
ဟောန္တိ-၏။ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့်ဟည်း။)

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ နဟာပနကာလေ-ရေချိုးစေရာအခါ၌လည်းကောင်း၊
(ရေချိုးပေးရာအခါ၌လည်းကောင်း၊) ကေသမသု-ကို၊ ဩရောပုန္နကာလေ ဝါ-
ချရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ တံ-သင်သည်၊(သင်က)၊ ဉာတော-ထင်ရှားသူတည်း၊
ယသသမိ-များသော အခြွေအရံရှိသူတည်း၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ (သင့်လိုပုဂ္ဂိုလ်
တစ်ယောက် ရှင်ရဟန်းပြုလာရာ အခုအခါ၌၊) မယံ-တို့သည်၊ တံ-သင့်ကို၊
နိဿာယ-၍၊ ပစ္စယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ န ကိလမိဿာမ-မပင်ပန်းကုန်တော့အံ့၊ ဣတိ-
သို့၊ န ဝတ္ထဗ္ဗော-မပြောဆိုထိုက်၊ အညာပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အနိယျာနိက
ကထာ-ဝင့်ဆင်းရဲမှ မထွက်မြောက်နိုင်သော စကားကို၊ န ကထေတဗ္ဗော-မပြော
ဆိုထိုက်၊ အထ ခေါ-စင်စစ်ကား၊ အဿ-ထိုရှင်လောင်းအား၊ အာရုသော-
ငါ့ရှင်၊ သုဠ-ကောင်းစွာ၊ ဥပဓာရေဟိ-စဉ်းစားဆင်ခြင်လော့၊ သတိ-သတိကို၊
ဥပဋ္ဌာပေဟိ-ကပ်၍ တည်စေလော၊ ဝါ-ဖြစ်စေလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊
တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ပြောပြရာ၏။

စ-ဆက်၊(တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို) အာစိက္ခန္ဓေန-ပြောပြသောဥပဇ္ဈာယ်သည်၊
ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေန-အဆင်း၊ပုံသဏ္ဌာန်၊အနံ့ဖြစ်ရာ တည်ရာ
တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ အသုစိဇေဝုစ္ဆပဋိကူလဘာဝံ ဝါ-မစင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်၊
စက်ဆုပ်ဖွယ်၏အဖြစ်၊ ရွံရှာဖွယ်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိဇ္ဇိဝနိဿတ္တဘာဝံ
ဝါ-အသက်ကောင် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်၊ သတ္တဝါမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်း
ကောင်း၊ ပါကဋ္ဌ-ထင်ရှားအောင်၊ ကရောန္တေန-ပြုလျက်၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-၏၊
(အာသယ ဩကာသတို့၏ ပုဒ်ပြီးပုံနှင့်တကွ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ
တတိယပါရာဇိက အသုဘခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊) ဟိ-အကျိုးကား၊ သော-ထိုရှင်လောင်း
သည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (ရှေးဘုရား သာသနာတော်၌၊) မဒ္ဒိတသင်္ခါရော-နှိပ်နယ်အပ်
ပြီးသော သင်္ခါရရှိသည်၊) ဘာဝိတဘာဝနော-ပွားစေအပ်ပြီးသော ဘာဝနာရှိသည်။

မဒ္ဒိတသင်္ခါရော ဘာဝိတဘာဝနော။ ။ မဒ္ဒိတသင်္ခါရောတိ နာမရူပဝဝတ္ထာနေန
စေဝ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဝသေန စ ဉာဏေန ပရိမဒ္ဒိတသင်္ခါရော၊ ဘာဝိတဘာဝနောတိ
ကလာပသမ္ပသနာဒိနာ သဗ္ဗသော ကုသလဘာဝနာယ(ကို) ပူရဏေန ဘာဝိတဘာဝနော-
ဋီကာ၊ ဤကို ထောက်၍ ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံရသောအခါ
နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဟူသော နာမရူပဝဝတ္ထာနနှင့် ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်းကို
နားလည်သော ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ရအောင်ကြိုးစား၍ အနည်းဆုံး
ကလာပသမ္ပသနဉာဏ်ဟူသော ဝိပဿနာဉာဏ်၊ စွမ်းနိုင်လျှင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်
တိုင်အောင် အထက်ဉာဏ်များကို ရဖူးသူသည် နောက်ဘုရား သာသနာတော်၌
လွယ်ကူစွာ ကျွတ်တန်းဝင်နိုင်လောက်သော ပါရမီအခြေခံရသူဟု ဆိုထိုက်ပါသည်။

ကဏ္ဍကဝေဓာပေက္ခာ-ဆူးဖြင့်ဖောက်ခြင်းကို ရှင့်သော၊ ပရိပက္ခဂဏ္ဍော ဝိယ-
မှည့်ရင့်နေသော အနာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သူရိယဂ္ဂမနာပေက္ခာ-နေထွက်ခြင်းကို
ရှင့်သော၊ ပရိဏတပဒုမံ ဝိယ စ-ရင့်နေသော ပဒုမ္မာကြာပန်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊
သစေ ဟောတိ-အံ၊ အထ-ထိုသို့ဖြစ်လသော်၊ အဿ-ထိုရှင်လောင်း၏၊ ကမ္မဋ္ဌာန
မနသိကာရေ-ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်းမှုကို၊ အာရဒ္ဓမတ္တေ-အားထုတ်အပ်ကာမျှ
ဖြစ်လသော်၊ ဣန္ဒာသနိ-သိကြားလက်နက် မိုးကြိုးစက်သည်၊ ပဗ္ဗတေ-တို့ကို၊
(စုဏ္ဏတိ ဝိယ-မှန်မှန်ညက်ညက် ချေဖျက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊) ကိလေသပဗ္ဗတေ-
ကိလေသာတောင်တို့ကို၊ စုဏ္ဏမာနယေဝ-မှန်မှန်ညက်ညက် ချေဖျက်လျက်သာလျှင်၊
ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ခုရဂ္ဂေယေဝ-သင်တုန်းကိစ္စ၏ အဆုံး၌
ပင်လျှင်၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ [ခုရဂ္ဂေယေဝါတိ ခုရဿကောဏှိယမေဝ၊
ခုရကမ္မပရိယောသာနေယေဝါတိ အတ္ထော၊ ယောဇနာ။]

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ယေကေစိ-အကြင်အမှတ်မရှိ
ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ခုရဂ္ဂေ-၌၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပတ္တာ-
ရောက်ကြကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ တေ-တို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့
သဘောရှိသော၊ သဝနံ-ကြားနာအပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊
ကလျာဏမိတ္တေန-ကောင်းသောမိတ်ဆွေဖြစ်သော၊ အာစရိယေန-သည်၊ ဒိန္နနယံ-
ပေးအပ်သောနည်းကို၊ နိဿာယ-မီ၍၊ (အရဟတ္တံ-သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ရကုန်ပြီ၊)
အနိဿာယ-မမီရ၍၊ ဝါ-အမီမရဘဲ၊ (အရဟတ္တံ-သို့၊ နော ပတ္တာ-မရောက်နိုင်
ကြကုန်၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုရဟန်းလောင်းအား၊ အာဒိတောဝ-
အစဉ်ပင်၊ ဧဝရူပီ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကဏ္ဍ-တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်းစသော
တရားစကားကို၊ ကထေဗ္ဗာ-ပြောပြထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

မဒ္ဒိတသင်္ခါရော သီလ-ဝန္တော ဘာဝိတဘာဝနော၊
ဗုဒ္ဓိဿန္တော ခုရဂ္ဂမိ၊ ဧသော အာဂါမိသာသနေ။

သီလဝန္တော-ရဟန်းလူရှင်၊ သူတော်စင်တို့၊ အစဉ်တည်ရ၊ သီလရတနာ၊ အဆင်
တန်ဆာလည်း ရှိထသော၊ မဒ္ဒိတသင်္ခါရော-ဤကား ရုပ်မှန်၊ ဤကား နာမ်ဟု၊
ကြောင်းခံနှင့်တကွ၊ နှိပ်နယ်အပ်သော သင်္ခါရလည်းရှိထသော၊ ဘာဝိတဘာဝနော-
သမ္မသနဉာဏ်၊ အရင်းခံ၍၊ ဖန်ဖန်ပုံသေ၊ တိုးပွားစေအပ်သော ဘာဝနာလည်း ရှိထ
သော၊ ဧသော-သံသရာဝဋ်၊ ဘဝညွတ်မှ၊ လွတ်ဖို့ငဲ့စောင်း၊ ဤသူတော်ကောင်းသည်၊
အာဂါမိသာသနေ-ကမ္ဘာစစ်တွေး၊ ဖြစ်မဝေးသည့်၊ မေတ္တေးမြတ်စွာ၊ သာသနာတော်
မြတ်၌၊ ခုရဂ္ဂမိ-ကေသာ လောမာ၊ ရွတ်ဆိုကာဖြင့်၊ ကေသာဆံချ၊ သင်တုန်းကိစ္စ၏
အဆုံး၌၊ ဗုဒ္ဓိဿန္တော-အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်၊ တရားပေါက်၍၊ မျက်မှောက်နိဗ္ဗာ၊
သိမည့်သူပေတကား။

ပန-ဆက်၊ ကောသေသု-ဆံတို့ကို၊ ဩရောပိတေသု-ချအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ဟလိဒ္ဓိစုဏ္ဏေန ဝါ-နန္ဒင်းမှုန့်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန ဝါ-နံသာမှုန့်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ [လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်၍ နံသာဆပ်ပြာဖြင့် ရေချိုးနိုင်သေး၏၊] သီသဉ္စ-ဦးခေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ သရီရဉ္စ-ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဗ္ဗဋ္ဌေတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ ဂိဟိဂန္ဓ-လူတို့၏အနံ့ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်ရှား၍၊ ကာသာယာနိ-တို့ကို၊ တိက္ခတ္ထံ ဝါ-သုံးကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္ထံ ဝါ-နှစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ သကိံ ဝါ-တစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂါဟေတဗ္ဗော-ခံယူစေထိုက်၏၊ ဝါ-ပေးထိုက်၏၊ (ဆရာလက်မှ မယူဘဲနှင့် မိမိဘာသာ ယူဝတ်လျှင် ရှင်အသွင်ကို ခိုးရာရောက်သော လိင်္ဂထေနကအဖြစ် ဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့် ဆရာက ပေးရသည်။) အဿ-ထိုရှင်လောင်း၏၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ အဒတွာ-မပေးမှု၍၊ အာစရိယော ဝါ-သရဏာဂုံဆရာသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဇ္ဈာယော ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ အထာပိ အတ္ထာဒေဟိ-အကယ်၍မူလည်း ဖုံးလွှမ်းပေးအံ့၊ (ဧဝံ သတိပိ-ဤသို့ ဖုံးလွှမ်းပေးသော်လည်း၊) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ အညံ-ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်မှ အခြားသော၊ ဒဟရံ ဝါ-ရဟန်းငယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သာမဏေရံ ဝါ-သာမဏေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပါသကံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ ဧတာနိ ကာသာယာနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဧတံ-ဤရှင်လောင်းကို၊ အတ္ထာဒေဟိ-ဖုံးလွှမ်းပေးလိုက်လော့၊ ဣတိ-သို့၊ သစေပိ အာဏာပေတိ-အကယ်၍မူလည်း စေခိုင်းအံ့၊ (ဧဝံသတိ ဝါ-ဤသို့ စေခိုင်းသော်လည်းကောင်း၊) တံယေဝ-ထိုရှင်လောင်းကိုပင်၊ ဧတာနိ-ဤသင်္ကန်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အတ္ထာဒေဟိ-ဖုံးလွှမ်းလော့၊ (ဝတ်လော့၊) ဣတိ-သို့၊ သစေပိ အာဏာပေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ ဝါ-ဤသို့ စေခိုင်းသော်လည်းကောင်း၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသည်၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော သင်္ကန်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ တေန ဘိက္ခုနာဝ-ထိုဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ရဟန်းသည်သာ၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်သည်၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ယံ နိဝါသနံ ဝါ-အကြင်သင်းပိုင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံ ပါရပနံ ဝါ-အကြင် ဧကသီကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနာဏတ္တိယာ-စေခိုင်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ နိပါသေတိ ဝါ-ဝတ်မူလည်း ဝတ်အံ့၊ ပါရပတိ ဝါ-ရမ်းမူလည်း ရမ်းအံ့၊ တံ-ထိုသင်းပိုင်ကို၊ (ထိုဧကသီကို၊) အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ ပန-တစ်ဖန်၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ (ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့က ပေးထိုက်၏၊) ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊

အာစရိယော၊ ပေ၊ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ ။ (၁) ဆရာ၊ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင်သော်လည်း ဝတ်ပေးနိုင်၏၊ (၂) ထို ဆရာ၊ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ စေခိုင်းချက်ဖြင့် ရဟန်း၊သာမဏေ၊ ဥပါသကာ တစ်ယောက်ယောက်ကသော်လည်း ဝတ်ပေးနိုင်၏၊ (၃) ဆရာ၊ဥပဇ္ဈာယ် ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ရှင်လောင်းကိုယ်တိုင်သော်လည်း ဝတ်ကောင်း၏၊ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ရှင်လောင်းဘာသာ ယူ၍ကား မဝတ်ကောင်းပါ၊ ဝတ်လျှင် လိင်္ဂထေနက ဖြစ်သည်။

သဟတ္ထေန ဝါ-မိမိလက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အာဏတ္ထိယာ ဝါ-စေခိုင်းခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒိန္နမေဝ-ပေးအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကာသာဝံ-သည်၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ အဒိန္န-မပေးအပ်သော၊ (ကာသာဝံ-သည်၊) န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ တဿေဝ-ထိုရှင်လောင်း၏ပင်၊ သန္တကံ-ဥစ္စာသည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံ သတိပီ) အဒိန္န-သော၊ ကာသာဝံ-သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဥပဇ္ဈာယမူလကေ-ဥပဇ္ဈာယ်ဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော သင်္ကန်း၌၊ (ရှင်လောင်းအပိုင်မဟုတ်ဘဲ ဥပဇ္ဈာယ်ပိုင်ဖြစ်သော သင်္ကန်း၌၊) ဝါဒေါ-ပြောဆိုဖွယ်သည်၊ (ရှင်လောင်းကိုယ်တိုင်ယူ၍ ဝတ်ရာ၌ မအပ်ဟု ပြောဆိုဖွယ်သည်၊) ကော ပန-အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း?၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပဌမံ၊ ပေ၊ ကာရာပေတွာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိရပ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-အဆုံးအဖြတ်တည်း။ [ဤအဓိပ္ပာယ်များကို ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်၌ ပြထားပြီ။]

ဘိက္ခုနံ ပါဒေ ဝန္တာပေတွာတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထို ရှင်ပြုပေးရာ အရပ်၌၊ သန္နိပတိတာ-စည်းဝေးကုန်သော၊ ယေ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ (သန္နိ)၊ တေသံ-ထို ရဟန်း တို့၏၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ဝန္တာပေတွာ-ဝပ်ချစေပြီး၍၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ သရဏဂ္ဂဟဏတ္ထံ-သရဏကို ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သရဏဂုံ ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊) ဥက္ကဋ္ဌိကံ-ဆောင့်ကြောင့်၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေပြီး၍၊ အဉ္ဇလီ-ကို၊ ပဂ္ဂဏှာပေတွာ-ချီမြှောက်စေပြီး၍၊ ဧဝံ ဝဒေဟီတိ-ဤသို့ ဆိုလော့ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ယမဟံ ဝဒါမိ၊ တံ ဝဒေဟီတိ(ဝါ)-ဟူ၍သော်လည်း၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-၏၊ [ဝိနယ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၌ “တံ ဝဒေဟီတိ ဝါ”ဟု ဝါသဒ္ဓါပါသည်၊ “ဧဝံ ဝဒေဟီ”ဟုသော်လည်းကောင်း၊ “ယမဟံ ဝဒါမိ၊ တံ ဝဒေဟီ”ဟုသော်လည်းကောင်း ဆရာက တစ်မျိုးမျိုးကို ဆိုပါ-ဟူလို၊] အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထိုရှင်လောင်းအား၊ (ဒါဗ္ဗာနိ၌ စပ်၊) ဥပဇ္ဈာယေန ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ အစရိယေန ဝါ-သရဏဂုံဆရာသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ သရဏာနိ-သရဏတို့ကို၊ (သရဏဂုံတို့ကို၊) ယထာဝုတ္တပဋိပါဠိယာဝ-အကြင် အကြင် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အစဉ်အားဖြင့်သာ၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးထိုက်ကုန်၏၊ ဥပ္ပဋိပါဠိယာ-အစဉ်မဟုတ်သော အားဖြင့်၊ န(ဒါတဗ္ဗာနိ)-မပေးထိုက်ကုန်၊ ဟိ-မှန်၊ ဧကပဒမ္ပိ-တစ်ပုဒ်မျှကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဧက္ခရမ္ပိ-အက္ခရာတစ်လုံးမျှကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဋိပါဠိယာ-အားဖြင့်၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊) ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ယေဝ-ဗုဒ္ဓံ သရဏံကိုသာ၊ တိက္ခတ္ထု-သုံးကြိမ်၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဣတရေသု-ဗုဒ္ဓံ သရဏံမှ အခြားကုန်သော၊ ဓမ္မံ သရဏံ၊ သံဃံ သရဏံ နှစ်ပုဒ်တို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်ကို၊ တိက္ခတ္ထု-သုံးကြိမ်၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊) သရဏာနိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ အဒိန္နာနိ-မပေးအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။ [ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ချည်း ပထမ သုံးခေါက်၊

ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိချည်း ဒုတိယ သုံးခေါက်၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိချည်း တတိယ သုံးခေါက်၊ ဤသို့ မပေးပါနှင့်၊ ဤသို့ ပေးခြင်းသည် ပါဠိတော်လာအတိုင်း ပဋိပါဠိမဟုတ်၊ ဥပ္ပဋ္ဌိပါဠိ ဖြစ်နေသောကြောင့် သရဏာဂုံပေးခြင်း အထမမြောက်ပါ-ဟူလို။]

စ ပန-ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ ဣမံ သရဏဂမနပသမ္ပဒံ-ဤသရဏဂမနပသမ္ပဒါ ကို၊ (ဥပသမ္ပဒါ ရှစ်မျိုးထဲတွင် ဤသရဏဂမနပသမ္ပဒါကို) ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်မြစ်တော်မူ၍၊ အနုညာတဥပသမ္ပဒါ-ခွင့်ပြုအပ်သော ဥပသမ္ပဒါသည်၊ (ရဟန်းခံ ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဆိုခြင်းသည်) ဧကတော-တစ်ဖက်သောဆရာ၏၊ သုဒ္ဓိယာ-စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာ ပန-သာမဏေ ရှင် အဖြစ်သည်ကား၊ ဥဘတော-နှစ်ဖက်သောဆရာ၊ တပည့်တို့၏၊ သုဒ္ဓိယာဝ-သာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧကတော-တစ်ဖက်သော ဆရာ၏၊ (ဝါ-တစ်ဖက်သော တပည့်၏)၊ သုဒ္ဓိယာ-စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-စင်ကြယ်ရုံဖြင့်၊ နော ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပဒါယ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်၌၊ အာစရိယော-ကမ္မဝါစာဆရာ သည်၊ ဥတ္တိဒေါသဉ္စေ-ဥတ်၏အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါစာဒေါသဉ္စေ- ကမ္မဝါစာ၏အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇေတွာ-ရှောင်ကြဉ်၍၊ ကမ္မ-ကို၊ သစေ ကရောတိ-အကယ်၍ ပြုနိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သုကတံ-ကောင်းစွာပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပန-ရှင်အဖြစ်၌ကား၊ တိဏိ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ သရဏာနိ-တို့ကို၊ ဗုကာရဓကောရာဒီနံ-ဗုဒ္ဓအက္ခရာ၊ ဓအက္ခရာအစရှိကုန်သော၊ ဗျဉ္ဇနာနံ-သဒ္ဒါ တို့၏၊ ဌာနကရဏသမ္ပဒံ-ဌာန၊ ကရိုဏ်း၊ ပယတ်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ (ကရဏဖြင့် ကရိုဏ်း၊ ပယတ်တို့ကိုပါ ယူ၊ ဋီကာ၌ကား-ကရဏအရ ရွတ်ဆိုကြောင်း ပယတ် ကိုသာ ဖွင့်လေသည်) အဟာပေဇ္ဇေနေဝ-မဆုတ်ယုတ်စေဘဲသာလျှင်၊ အာစရိ ယေနပိ-သရဏာဂုံဆရာသည်လည်းကောင်း၊ အန္တေဝါသိကေနပိ-အနီးနေတပည့် သည်လည်းကောင်း၊ (ရှင်လောင်းသည်လည်းကောင်း၊ လိင်ကျနေသော ရှင်သာမဏေ သည်လည်းကောင်း) ဝတ္တဗ္ဗာနိ-ရွတ်ဆိုထိုက်ကုန်၏၊ အာစရိယော-သရဏာဂုံဆရာ သည်၊ ဝတ္တု-ပီသအောင် ရွတ်ဆိုခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ အန္တေဝါသိကော- အနီးနေ တပည့်သည်၊ (ဝတ္တု-ငှာ) သစေ န သက္ကောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- သော်လည်းကောင်း) အန္တေဝါသိကော-သည်၊ (ဝတ္တု-ငှာ) သက္ကောတိ-၏၊

ဧကတော သုဒ္ဓိ။ ။ ဌာနံ ကရိုဏ်း ပီသစွာရွတ်ဆိုနိုင်ခြင်းကို “သုဒ္ဓိ”ဟု ခေါ်သည်။ ဧကတော သုဒ္ဓိယာတိ ဧကသေဝ ကမ္မဝါစာစရိယဿ ဌာနကရဏသမ္ပတ္တိယာ သုဇ္ဈနေန၊ ဥဘတော သုဒ္ဓိယာ ဝါတိ ဥဘယေသံ သရဏဒါနာစရိယသာမဏေရာနံ သုဇ္ဈနေန ဧဝါ-ယောနော။ [ဤစကားကို ထောက်၍ ယခုအခါ ဌာနံ ကရိုဏ်း ပီသစွာ မရွတ်နိုင်သူအတွက် ရဟန်းခံ ရှင်ပြုကိစ္စ၌ (ရှင်လောင်းများ အတွက်ပါ) များစွာ စဉ်းစားသင့်သည်။

အာစရိယော-သည်၊ (ဝတ္ထု-၄၁) သစေ န သက္ကောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-
 သော်လည်းကောင်း၊ ဥဘောပိ-ဆရာ၊တပည့် နှစ်ဦးလုံးတို့သည်လည်း၊ (ဝတ္ထု-
 ၄၁) သစေ န သက္ကောန္တိ-ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ န ဝဇ္ဇတိ-
 မအပ်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဥဘောပိ-ဆရာ၊တပည့် နှစ်ဦးလုံးတို့သည်လည်း၊
 (ဝတ္ထု-၄၁) စေ သက္ကောန္တိ-ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

စ ပန-ထပ်၍ဆက်ဦးအံ၊ ဣမာနိ-ဤသရဏတို့ကို၊ ဒဒမာနေန-ပေးသော
 သရဏဂုံဆရာသည်၊ ဗုဒ္ဓံ+သရဏံ+ဂစ္ဆာမိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧကသမ္ပန္နာနိ-
 တစ်စပ်တည်း ဆက်စပ်သည်တို့ကို၊ အနုနာသိကန္တာနိ-နိဂ္ဂဟိတံအဆုံးရှိသည်တို့ကို၊
 ကတွာ ဝါ-ပြု၍သော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးနိုင်ကုန်၏၊ ဗုဒ္ဓမံ + သရဏမံ +
 ဂစ္ဆာမိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိစ္ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊ မကာရန္တာနိ-မအကွရာ အဆုံး
 ရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ ဝါ-ပြု၍သော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးနိုင်ကုန်၏။

အနုနာသိကန္တာနိ။ ။ နာသိကံ-နာခေါင်းသို့ + အနဂတံ-အစဉ်လိုက်သော
 နိဂ္ဂဟိတံသံတည်း၊ အနုနာသိကံ၊ နိဂ္ဂဟိတံကို ရွတ်သောအခါ နာခေါင်းမှ လေထွက်
 အောင် ရွတ်ရသောကြောင့် “အနုနာသိက”ဟုလည်း ခေါ်သည်၊ အနုနာသိကံ+အန္တံ
 ယေသန္တိ အနုနာသိကန္တာနိ၊ (သရဏာနိ)။

ဧကသမ္ပန္နာနိ။ ။ ဧကတော-တပေါင်းတည်း+သမ္ပန္နာနိ-ဆက်စပ်သည်တို့တည်း၊
 ဧကသမ္ပန္နာနိ-တို့၊ “အနုနာသိက အဆုံးရှိအောင် ပေးသောအခါ ဧကသမ္ပန္နဖြစ်အောင်
 ပေးရမည်”ဟူရာ၌ နိဂ္ဂဟိတံသည် ရှေ့သရကို မှီရသော ပုဗ္ဗာသယဗျည်းဖြစ်၍ “မံ”ဟု
 ရွတ်သောအခါ ခေါ်မှီရာ အသရကို မှီရ၏၊ ထို့ကြောင့် နေနှင့် နိဂ္ဂဟိတံကို ခွဲ၍ ရွတ်လို
 မရ၊ မှီရာသရတူသောကြောင့် “တစ်စပ်တည်း ရွတ်ရမည်”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဣ-မ္မ-
 ဃံ တို့ကို ရွတ်ရာ၌လည်း နည်းတူ၊ [အနုနာသိကန္တံ ကတွာ ဒါနကာလေ အန္တရာ
 ဝိစ္ဆေဒံ အကတွာ ဒါတဗ္ဗာနိတိ ဒေသေတံ ဧကသမ္ပန္နာနိတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။] ဤဋီကာ၌
 “အန္တရာ ဝိစ္ဆေဒံ အကတွာ”ဟူသည် “ဗုဒ္ဓံ၌ မံကို ရွတ်ရာဝယ် နိဂ္ဂဟိတံသံနှင့် သံ
 နှစ်ခုအကြား၌ အသံပြတ်သွားအောင် မရွတ်ရ”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤစကားလည်း
 မကာရန္တံ ရွတ်ပုံနှင့် မရောနှောအောင် တားမြစ်သောစကားတည်း။

ယောဇနာ။ ။ ယောဇနာ၌ကား “ဗုဒ္ဓံနှင့် သရဏံကိုလည်းကောင်း၊ သရဏံနှင့်
 ဂစ္ဆာမိကိုလည်းကောင်း ဤသုံးပုဒ်လုံး အကြားမရပ်ဘဲ တစ်စပ်တည်း ရွတ်ဆို၍ပေးရ
 မည်”ဟု ဆို၏၊ ဝိဘဏ္ဍန္တ တစ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်သည် ထုံးစံအတိုင်း ယတိဖြတ်၍ ရပ်ရိုးရှိ၏၊
 ထိုသို့မျှ မရပ်ရဘဲ ယောဇနာအဖွင့်ကိုလိုက်၍ တစ်စပ်တည်း ရွတ်ဆိုကြသူတို့လည်း
 ရှိပါပေသည်။ [ဧကသမ္ပန္နာနိတိ ဧကတော သမ္ပန္နာနိ၊ အနုနာသိကန္တံ ကတွာ ဒါနကာလေ
 ဗုဒ္ဓံ ဣတိ သရဏံ ဣတိ ပဒါနဉ္စ သရဏံ ဣတိ ဂစ္ဆာမိ ဣတိ ပဒါနဉ္စ
 အန္တရာဝိစ္ဆေဒမကတွာ ဧကသမ္ပန္နမေဝ ကတွာ ဒါတဗ္ဗာနိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဣသ္မာ-
 တိဏ္ဏံ ပဒါနမန္တရာဗျဝဓာနဿ ကဿစိ အကွရဿ အဘာဝတော၊-ယောဇနာ။]

မကာရန္တာနိ။ ။ “ဗုဒ္ဓမံ”စသည်ဖြင့် မံ အကွရာ အဆုံးရှိသည်ကို “မကာရန္တာနိ”
 ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့၊ မကာရန္တံ ရွတ်သောအခါ “မံ”ဝယ် ခေါ် မှီရာ အ သရကို

အဋ္ဌကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ နာမ်-အမည်ကို(ရှင်လောင်း၏အမည်ကို)၊ သာဝေတွာ-
 ကြားစေ၍၊ အဟံ ဘန္တေ၊ပေ၊ ဂစ္ဆာမိတိ-ဟူ၍၊ (ယံ-အကြင်စကားကို)၊ ဝုတ္တံ-
 ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ ဧကအဋ္ဌကထာယံပိ-တစ်ခုသော အဋ္ဌကထာ၌လည်း၊
 နတ္ထိ-မရှိ၊(မပါ၊) ပါဠိယမိ-ပါဠိတော်၌လည်း၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊
 (တံ-ထိုစကားသည်၊) တေသံ-ထိုအဋ္ဌကထာဆရာတို့၏၊ ရစိမတ္တမေဝ-အလိုရှိ
 အပ်သော စကားမျှသာတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ-အတည်မယူထိုက်၊
 (ကသ္မာ-နည်း?) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အဟံ
 ဘန္တေ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော ယာဝဇီဝံ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊)
 အဝဒန္တဿ-မရွတ်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သရဏံ-သရဏသည်၊ န ကုပ္ပတိ-မပျက်၊
 ဣတိ-ကြောင့်၊ (န ဂဟေတဗ္ဗံ-အတည်မယူထိုက်၊) [ဘန္တေ -အရှင်ဘုရား၊ အဟံ
 ဗုဒ္ဓရက္ခိတော-တပည့်တော် ဗုဒ္ဓရက္ခိတသည်၊ ယာဝဇီဝံ-အသက်ထက်ဆုံး၊ ဗုဒ္ဓံ-
 ကို၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆာမိ-ဆည်းကပ်ပါ၏။]

အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ ဥပသမ္ပဒန္တိ -ကား၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိတိအာဒိဟိ-အစရှိ
 ကုန်သော၊ ဧဝံ-သို့၊ တိက္ခတ္ထံ-သုံးကြိမ်၊ ဥဘတော-နှစ်ဖက်ကုန်သော ဆရာတပည့်
 တို့၏၊ သုဒ္ဓိယာ-စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝုတ္တေဟိ-ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တိဟိ-ကုန်သော၊
 ဣမေဟိ သရဏဂမနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇေဝ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒန္တိ-ကို
 လည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တတ္ထ-ထိုပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါတို့တွင်၊
 ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပဒါ-ဥပသမ္ပဒါကို(သရဏဂုံဖြင့် ရဟန်းပြုပေးခြင်းကို၊)

“မိ”က မမှီသောကြောင့် နေ့နှင့်မိကို တစ်ဆက်တည်းရွတ်၍ မရ၊ အနည်းငယ်ဖြတ်၍
 ရွတ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဝိစ္ဆိန္နိတွာ” ဟု ဆိုသည်၊ [ဝိစ္ဆိန္နိတွာတိ မကာရန္တံ ကတွာ
 ဒါနသမယေ ဝိစ္ဆေဒံ ကတွာ၊-ဋီကာ။]

ယောဇနာ။ ။ ယောဇနာ၌ကား“ဗုဒ္ဓမိနှင့် သရဏမိတို့၏ အကြား၌လည်းကောင်း၊
 သရဏမိနှင့် ဂစ္ဆာမိတို့၏ အကြား၌လည်းကောင်း ဖြတ်၍ ရွတ်ရမည်”ဟုဆို၏၊ ထို
 အဆိုအတိုင်းလည်း ဗုဒ္ဓမိနှင့် သရဏမိကို ရွတ်သောအခါ ရွတ်ရိုးရွတ်စဉ်ထက်ပိုအောင်
 ခပ်ကြာကြာ ရပ်နား၍ ရွတ်ဆိုသော အလေ့အထလည်း ရှိကြပါပေသည်။[ဝိစ္ဆိန္နိတွာတိ
 ဝိစ္ဆေဒံ ကတွာ မကာရန္တံ ကတွာ ဒါနကာလေ တိဏ္ဍံ ပဒါနမန္တရာ ဧကသမ္ပန္နမကတွာ
 ဝိစ္ဆိန္နိတွာဝေ ကတွာ ဒါတဗ္ဗာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကသ္မာ? တိဏ္ဍံ ပဒါနမန္တရာဗျဝဓာနဿ
 နိဿရဿ(သရမရှိသော(မ်)အက္ခရာ၏) အတ္ထိဘာဝတော၊-ယောဇနာ။] ဤယောဇနာ၌
 “ဗုဒ္ဓမိပုဒ်နှင့် သရဏမိပုဒ်တို့၏ အကြားဝယ် “မိ”အက္ခရာခြားနေသည်”ဟု ဆိုထား၏၊
 အမှန်ကား “မိ”အက္ခရာသည် နှစ်ပုဒ်တို့၏အကြားက အက္ခရာမဟုတ်၊ ရှေ့ပုဒ်တွင်
 ပါဝင်သော နိဂ္ဂဟိတံ၏ ကာရီယဖြစ်သော “မိ”တည်း၊ ထို့ကြောင့် ယောဇနာ၏
 နိဂ္ဂဟိတံမကာရန္တံ အဖွင့်ကိုလည်း စဉ်းစားကြပါလေ၊ ဤ“နိဂ္ဂဟိတံမကာရန္တံ
 ရွတ်နည်းကို ကမ္မဝါစာ၌လည်း ရွတ်နိုင်၏” ဟု ဝဇီရဗုဒ္ဓိမိန့်သည်။

ပရတော-နောက်၌၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီး၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာ-
 ထိုဥပသမ္ပဒါသည်၊ ဧတရဟိ-ယခုအခါ၌၊ သရဏမဏ္ဍေနေဝ-သရဏမျှဖြင့်
 သာလျှင်၊ န ရဟတိ-မတက်ရောက်၊ ဝါ-အထမမြောက်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပန-ပဗ္ဗဇ္ဇာ
 သည်ကား၊ (ရဟတိ၌ စပ်၊) ဝါ-ကိုကား၊ (အနုညာတာဇဝ၌ စပ်၊) ယသ္မာ-
 ကြောင့်၊ ပရတော-နောက်၌၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဣမေဟိ တိဟိ သရဏ
 ဂမနေဟိ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇန္တိ-ဟူ၍၊ အနုညာတာဇဝ-ခွင့်ပြုမြဲ ခွင့်ပြုအပ်ပြီး၊
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတရဟိပိ-၌လည်း၊ သရဏမဏ္ဍေနေဝ-သာလျှင်၊ ရဟတိ-
 တက်ရောက်၏၊ ဝါ-အထမြောက်၏၊ [တသ္မာ၏နောက်၌ “သာ” ဟု တွေ့ရ၏၊
 ယသ္မာ၏ ရှေ့က ပဗ္ဗဇ္ဇာသည် တသ္မာ၏ နောက်၌သာ ပဓာနအားဖြင့် စပ်ရိုး
 ထုံးစံတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရဟတိ၌ စပ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသာဟူသော ကတ္တား
 ပုဒ်သည် ပါဠိထုံးစံမကျ၊] ဟိ-နိဂုံးကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်
 ရှိသော ဆံချခြင်း၊ သင်္ကန်းဝတ်ခြင်း၊ သရဏဂုံပေးခြင်းဖြင့်၊ သာမဏေရဘူမိယံ-
 သာမဏေ၏ ဘုံ၌၊ ဝါ-သာမဏေ၏ ဖြစ်တည်ရာ အခိုက်အတန့်၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-
 တည်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-။

ပန-ဆက်၊ ဧသ(ဧသော)-ဤသာမဏေသည်၊ ဂတိမာ-သိတတ်သောဉာဏ်
 ရှိသူသည်၊ ဝါ-ဉာဏ်ထက်သူသည်၊ ပဏ္ဍိတဇာတိကော-ပညာရှိသူ၏ဖြစ်ဟူသော
 သဘောရှိသည်၊ (ဂတိမာကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) သစေ ဟောတိ-အံ့၊ အထ-ထိုသို့
 ဖြစ်လသော်၊ အဿ-ထိုသာမဏေအား၊ တသ္မိယေဝ ဌာနေ-ထိုရှင်ပြုပေးရာ
 အရပ်၌ပင်၊ သိက္ခာပဒါနိ-သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗာနိ-ရွတ်ပြထိုက်ကုန်၏၊
 (ဆရာက ရွတ်ပြရမည်-ဟူလို၊ စာအုပ်မရှိသေး၍ ရှေးခေတ်က ဆရာကိုယ်တိုင်
 ရွတ်ပြရသည်၊ ထိုသို့ ရွတ်ပြခြင်းသည်ပင် တပည့်ကို ပို့ချခြင်းတည်း၊ ဤစကားကို
 ထောက်၍ သာမဏေအသစ်သည် ဆယ်ပါးသီလကိုမျှ မရသေးကြောင်း သိသာ၏၊)
 ကထံ-အဘယ်သို့၊ (ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗာနိ-ရွတ်ပြထိုက်ကုန်သနည်း?) ယထာ-အကြင်
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနိ-ရွတ်ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊
 ဝါ-ဟောပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (တထာ-ထိုဟောပြတော်မူအပ်တိုင်းသော အခြင်း
 အရာအားဖြင့်၊) ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗာနိ-ရွတ်ပြထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ-သာဓကကား၊ အနုဇာနာမိ
 ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝေရမဏိတိ-ဟူ၍၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ-
 သည်၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သာမဏေရာနံ-တို့အား၊

ဧတ္တာဝတာ။ ။ ဧတ္တာဝတာတိ ဧတ္တဂေန ကေသဇ္ဈေဒနကာသာယဇ္ဈာဒနသရဏ
 ဒါနေန၊-ယောနေ၊ “ဧတ္တာဝတာ၊ပေ၊ ဟောတိ” ဟူသော ဤဝါကျကိုထောက်၍
 “ဥဘတောသုဒ္ဓိဖြစ်အောင် ရွတ်ဆိုအပ်သော သရဏဂုံသုံးပါး၏ အဆုံး၌ သာမဏေ
 ဖြစ်ပြီ”ဟု မှတ်ပါ။ [ဘဝတိ ဧတ္တာတိ ဘူမိ၊ သာမဏေရဿ+ဘူမိ သာမဏေရဘူမိ။]

ဒသ-ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ တေသု စ-ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့
၌လည်း၊ သာဏေရေဟိ-တို့သည်၊ သိက္ခိတုံ-ကျင့်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊
ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ-ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ပေ၊
ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟာဏာ ဝေရမဏိ-ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟာဏာ ဝေရမဏိ
သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဒသ သိက္ခာပဒါနိ အနုဇာနာမိ။)]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အန္တကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ အဟံ၊ ပေ၊ သမာဒိယာမိတိ-၍၊
ဧဝံ-သို့၊ သရဏဒါနံ ဝိယ-သရဏဂုံပေးခြင်းကိုကဲ့သို့၊ သိက္ခာပဒါနမ္ပိ-သိက္ခာပုဒ်
ပေးခြင်းကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ [ဘန္တေ-ဘုရား၊ အဟံ · ဣတ္ထန္တမော-
တပည့်တော် ဤအမည်ရှိသူသည်၊ ယာဝဇီဝံ-အသက်ထက်ဆုံး၊ ပါဏာတိပါတာ
ဝေရမဏိ-ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိဟူသော၊ သိက္ခာပဒ်-ကို၊ သမာဒိယာမိ-
ဆောက်တည်ပါ၏၊] တံ-ထိုစကားသည်၊ ပါဠိယံ-၌၊ နေဝ အတ္ထိ-မရှိ၊ (မပါ၊)]

ဝေရမဏိ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ဝေရမဏိ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဝေရမဏိ”ဟုလည်း
ကောင်း ပါဠိနှစ်မျိုး တွေ့ရ၏၊ ထိုတွင် ဝေရမဏိပါဠိသာ အသင့်တည်း၊ ဘာကြောင့်
နည်း? အပေါင်းနှင့် အစိတ်သည် အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒါအားဖြင့်လည်း
ကောင်း တူမြဲတည်း၊ ဤနေရာ၌ ဒသ သိက္ခာပဒါနိသည် အပေါင်းဖြစ်၍ ဒုတိယာ
ဝိဘတ်ဖြင့် ရှိရကား “ဝေရမဏိ”ဟူသော အစိတ်ပုဒ်တို့၌လည်း ဒုတိယာဝိဘတ်ပင်
ရှိရမည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဝေရ+မဏတိ ဟိံသတိတိ ဝေရမဏိ၊ မနဇာတ်၊ ဣပစ္စည်း၊
မနဇာတ်သည် ဟိံသာအနက်ကို ဟော၏၊ ဝေရ-ပါဏာတိပါတစသော အကုသိုလ်
ဘေးရန်ကို+မဏတိ ဟိံသတိ-ညှင်းဆဲ သတ်ဖြတ်တတ်၏၊ ဝါ-ခြိမ်းခြောက်တတ်၏၊
ဣတိ ဝေရမဏိ။ [ရန်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ဖြစ်သောကြောင့် ပါဏာတိပါတစသော
အကုသိုလ်ကို ဝေရ(ရန်)ဟု ဖလူပစာရအားဖြင့် ဆိုသည်။]

တစ်နည်း။ ။ “ဝိရမတိ ဧတာယာတိ ဝေရမဏိ၊ ဝိပုဗ္ဗ ရမုဇာတ်နောင် ယုပစ္စည်း
ဣတ္ထိဇောတက ဤပစ္စည်း”ကြံ၍ “ဝေရမဏိ”ဟုလည်း ရွတ်ဆိုကြသေး၏၊ ဝေရမဏိတိ
ဝေရဟေတုတာယ ဝေရသည်တံ (ရန်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် ဝေရ-
-၇ အသိအမှတ်ပြုအပ်သော) ပါဏာတိပါတာဒိ ပါပဓမ္မံ မဏတိ (ညှင်းဆဲတတ်၏)
မယိ ဣဓ ဌိတာယ (ငါတည်းဟူသော ကုသိုလ်စေတနာသည် ဤသူ့သန္တာန်၌ တည်ရှိ
လသော်) ကထံ အာဂစ္ဆသိ (အသင် အကုသိုလ်သည် ဘယ်နည်းဖြင့် လာရအံ့နည်း?)
ဣတိ ဝါ တန္တေန္တိ ဝိယ နိဟရတိ (ဤသို့ ခြိမ်းခြောက်သကဲ့သို့ နှင်ထုတ်တတ်၏)
ဣတိ ဝေရမဏိ၊ [ဤကား ပထမနည်း၏ သာဓကတည်း၊ ဤအလို ဝေရမဏိကို
ဣကာရန္တသမာသ်ပုဒ်ဟု မှတ်ပါ၊] ဝိရမဏတိ ဧတာယာတိ ဝါ ဝိရမဏိတိ ဝတ္တဗ္ဗေ
နိရုတ္တိနယေန (ပိ၏ ဣကို ဧပြုခြင်းဟူသော ဝတ္ထဝိကာရနိရုတ္တိနည်းပြင့်) ဝေရမဏိတိ
ဝုတ္တံ၊ [ဒုတိယနည်း၏ သာဓက၊ ဤအလို ဤကာရန္တ ကိတ်ပုဒ်ဟု မှတ်ပါ၊-သာရတ္ထ။
[ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ စသည်တို့၏ အနက်ကို ထုံးစံအတိုင်း ပေးပါ၊ ရုပ်ပုံ
ရှင်ကျင့်ဝတ်၌လည်း ပြထားသည်။]

အဋ္ဌကထာသု-အခြားသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ (မပါ)၊ တသ္မာ-
 ကြောင့်၊ ယထာပါဠိယာဝ-အကြင် အကြင်ပါဠိတော်အတိုင်းအားဖြင့်သာလျှင်၊
 ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရှင်အဖြစ်
 သည်၊ သရဏဂမနေဟေဝ-သရဏဂုံသုံးပါးတို့ဖြင့်သာ၊ သိဒ္ဓါ-ပြီးစီး၏၊ သိက္ခာပဒါနိ
 ပန-တို့ကိုကား၊ ကေဝလံ-ချပေးမှုမဖက်သက်သက်၊ သိက္ခာပရိပူရဏတ္ထံ-သိက္ခာကို
 ဖြည့်ကျင့်နိုင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဇာနိတဗ္ဗာနိ-သိထိုက်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊
 တာနိ-ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ပါဠိယံ-၌၊ အာဂတနယေန-လာသောနည်းဖြင့်၊
 ဥဂ္ဂဟေတု-သင်ယူခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တဿ-မစွမ်းနိုင်သော ရှင်လောင်းအား၊
 ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘာသာဖြင့်၊ (မြန်မာ
 ဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အခြားဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ-ဟူလို၊) အတ္ထဝသေနပိ-အနက်
 အဓိပ္ပာယ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ အာစိက္ခိတု-ပြောပြခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။

ပန-ဆက်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ (သာမဏေသစ်
 သို့မဟုတ် ရဟန်းသစ်ကိုယ်တိုင်)၊ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာပဒါနိ-ကျင့်ထိုက်သော သိက္ခာပုဒ်
 တို့ကို၊ န ဇာနာတိ-မသိသေး၊ သဃံာဠိပတ္တစိဝရဓာရဏဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာဒိသု-သင်္ကန်း
 ကြီး၊ သပိတ်၊ သင်္ကန်းကို ဆောင်ယူပုံ၊ ရပ်ပုံ၊ ထိုင်ပုံ အစရှိသည်တို့၌လည်းကောင်း၊
 (သဃံာဠိဖြင့် ရဟန်းသစ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊ ဓာရဏဟူသည် သပိတ်ကိုင်ပုံ၊
 သင်္ကန်းဝတ်ပုံတည်း၊) ပါနဘောဇနာဒိဝိဓိမိ စ-သောက်ခြင်း၊ စားခြင်းအစရှိသော

ပဗ္ဗဇ္ဇာဟိ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ သရဏဂုံသုံးပါး ပီသလျှင် သာမဏေအဖြစ် ပြီးစီး၏၊
 မိမိ ဖြည့်ကျင့်ရမည့် သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုကား “ဤသိက္ခာပုဒ်၊ ဤသိက္ခာပုဒ်များ”ဟု သိဖို့ရာ
 ရွတ်ပြပေးရမည်-ဟူလို၊ ကမ္မဝါစာအဆုံး၌ ရဟန်းဖြစ်ပြီးသော ရဟန်းသစ်သည် မိမိ
 ဖြည့်ကျင့်ရမည့် ၂၂၇ သွယ် စသောသိက္ခာပုဒ်တို့ကို ချက်ချင်းအရကျက်ဖွယ် မလို၊
 တဖြည်းဖြည်း သိရသကဲ့သို့၊ ဤသာမဏေတို့၌လည်း သိက္ခာပုဒ် ဆယ်ပါးကို ဉာဏ်
 မထက်လျှင် ချက်ချင်း ပို့ချ၍ပေးဖွယ် မလို၊ ရှေး မြန်မာခေတ်ကမူ သာမဏေမပြုမီကပင်
 ဤသိက္ခာပုဒ်တို့ကို အရကျက်စေတော်မူကြ၏၊ ထိုသို့ အရကျက်စေနိုင်လောက်အောင်
 အချိန်ရလျှင် ကောင်းသော နည်းလမ်းပင်တည်း။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုကား မြန်မာဘာသာဖြင့်
 ဖြစ်စေ၊ ဆိုင်ရာလူမျိုးတို့၏ ဘာသာဖြင့်ဖြစ်စေ ပြောပြသင့်သည်၊ ထိုသို့ ပြောပြရာ၌
 “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ-သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရခြင်း”စသည်ဖြင့်
 သိက္ခာပုဒ်ကို ရေတွက်ပြသကဲ့သို့ ပြောပြရမည်၊ “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ
 သမာဒိယာမိ”ဟု လူများ ဆောက်တည်သကဲ့သို့ “သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ”ဟု
 ထည့်၍ ပြောပြဖွယ်မလို၊ ဘာကြောင့်နည်း? သာမဏေများမှာ လူတို့ကဲ့သို့ သိက္ခာပုဒ်
 ဆယ်ပါးကို တမင်တကာ ဆောက်တည်ဖွယ်မလို၊ သရဏဂုံသုံးပါး၏ အဆုံး၌
 သာမဏေဖြစ်၍ အလိုလို သိက္ခာပုဒ်တို့ တည်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

အစီအရင်၌လည်းကောင်း၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ (သုရသုရကာရက သိက္ခာပုဒ်ကို မသိ၍ မသောက်တတ်၊ ဘောဇနဆိုင်ရာ သိက္ခာပုဒ်တို့ကို မသိ၍ မစားတတ်သေး၊) တာဝ-ထိုမကျွမ်းကျင်သေးသမျှကာလ ပတ်လုံး၊ ဘောဇနသာလံ ဝါ-ဆွမ်းစားဇရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ သလာက ဘာဇနဌာနံ ဝါ-စာရေးတံမဲဝေရာ အရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ အညံ-အခြားသော၊ တထာရူပဌာနံ ဝါ-ထိုသို့ သဘောရှိသော ဇရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ (အများ စုဝေးရာ အရပ်မျိုးတည်း၊) န ပေသေတဗ္ဗော-မစေလွှတ်ထိုက်၊ သန္တိကာဝစရော ယေဝ-ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ အနီး၌ လှည့်လည်သူကိုသာ၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏၊ (အနားမှာ နေစေရမည်-ဟူလို၊) ဗာလဒါရကောဝိယ-ငယ်ရွယ်သော ကလေးကိုကဲ့သို့၊ ပဋိဇဏ္ဍိတဗ္ဗော-စောင့်ရှောက်ထိုက်၏။

အဿ-ထို သာမဏေသစ်အား၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ-အပ်စပ်သော အကြောင်းအရာ၊ မအပ်စပ်သော အကြောင်းအရာကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ပြောပြထိုက်၏၊ [သဗ္ဗမဿ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဒသသိက္ခာပဒဝိနိမုတ္တံ ပရာမာသာမရာမာသာဒိဘေဒံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ဋီကာ၊] နိဝါသန ပါရပနာဒိသု-သင်းပိုင်ဝတ်ခြင်း၊ ဧကသီရန်းခြင်း အစရှိကုန်သော၊ အာဘိသမာ စာရိကေသု-အာဘိသမာစာရိကဝတ်တို့၌၊ ဝိနေတဗ္ဗော-ဆုံးမထိုက်၏၊ တေနာပိ-ထိုသာမဏေသစ်သည်လည်း၊ (သိက္ခိတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) အနုဇာနာမီပေ၊ နာသေတုန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပရတော-နောက်၌၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ဒသ-ကုန်သော၊ နာသနင်္ဂါနိ-အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်ခြင်း၏ အကြောင်းအင်္ဂါတို့ကို၊ အာရကာ-ဝေးစွာ၊ ပရိဝေဇ္ဇေတွာ-ရှောင်ကြဉ်၍၊ အာဘိသမာစာရိကံ-ကို၊ ပရိပူရေန္တေန-ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ ဒသဝိဓေ-ဆယ်ပါးအပြားရှိသော၊ သီလေ-၌၊ သာဓုကံ-ကောင်းစွာ၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ-ကျင့်ရာ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာ-ရှင်ဖြစ်ပုံကို ဆိုရာဆိုကြောင်း စကားသည်၊
နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗော။ ။ အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗောတိ ဣမိနာ သေခိယဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒိ အာဘိသမာစာရိကသီလမနေန ပူရေတဗ္ဗံ၊ တတ္ထ စ ကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏေ အကတ္တဗ္ဗဿ စ ကရဏေ ဒဏ္ဍကမ္မာရဟော ဟောတိတိ ဒီပေတိ၊-ဋီကာ၊ အာဘိသမာစာရိက၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို တတိယပါရာဇိက အာနာပါန အခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။

ဒုတိယမာရကဏ္ဍာ

၃၅။ မယ့်ခေါ် ဘိက္ခုဇာတိ (ပဒဿ)-၏။ မယာ-ငါသည်၊ (အနုပတ္တာ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ၊) အထ ဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ မယ့်-ငါ၏၊ ယော ယောနိသော မနသိကာရော-အကြင် ယောနိသော မနသိကာရသည်၊ (အတ္ထိ) တေန ဟေတုနာ-ထိုယောနိသော မနသိကာရဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (အနုပတ္တာ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ (မယာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၌ စပ်၊) အနုပတ္တာတိ၊ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ ဝိဘတ္တိ-ဝိဘတ်ကို၊ ပရိဏာမေတွာ-ပြောင်းလွဲစေ၍၊ မယာတိ-မယာဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ။ [အထ ဝါ တက်အပ်သော ဤနည်း၌ “မယ့်-ငါ၏”ဟု အနက်ပေး၍ ယောနိသော မနသိကာရော၌ စပ်ပါ၊ အနုပတ္တာ၏ ကတ္တာအဖြစ်ဖြင့် စပ်လိုသောအခါ မယ့်ကို တတိယာဝိဘတ် ပြောင်းလွဲ၍ “မယာ”ဟု ဆိုပါ-ဟူလို။]

မှတ်ချက်။ ။ ပါဠိတော်၌ ရဟန်းတော်များအတွက် “အနုပါပုဏာထ” ဟု တိုက်တွန်းသော စကားတော်ကို တွေ့ရ၏။ “ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ တိုက်တွန်းတော် မူဖွယ် လိုပါသေးသလား?”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကို ဤ ဝိမတိဋီကာအတိုင်းသိပါ။ [ပါဠိယံ အနုတ္တရံ ဝိမုတ္တိံ အနုပါပုဏာထာတိ ခီဏာသဝါ မယံ၊ ကိံ အမှာကံ ပဓာနေနာတိ ဝါသနာဒေါသေန ဝေါသာနံ အနာပဇ္ဇိတွာ ပန္နေသု သေနာသနေသု ဖလသမာပတ္တိယာဝ ဝိတိနာမနတ္ထံ တံ ဒိသွာ အညေသမ္ပိ ဒိဋ္ဌာနဂတိ သမာပဇ္ဇနတ္ထု ဩဝါဒတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ဝိမတိဋီကာ၊ ရဟန္တာဖြစ်သော်လည်း ရှေးက ပါလာသော အထုံ ဝါသနာသည် မပျောက်သေး၊ ဤနေရာ၌ “ငါတို့မှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ ဘာလုပ်စရာ လိုသေးတုန်း”ဟု မာနဝါသနာကလေး ပါနေသူများအတွက် “ဝါသနာဒေါသေန”ဟု ဆိုသည်။]

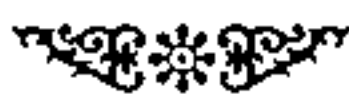

ဘဒ္ဒိဝဂ္ဂိယကဏ္ဍာ

၃၆။ ဘဒ္ဒိဝဂ္ဂိယာတိ(ဧတ္ထ-၌၊ ဂူဠတ္ထံ-ကို၊) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ-ထုတ်၍ ပြဦးအံ၊) တေ ရာဇကုမာရာ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ ရူပေန စ-ရုပ်အဆင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ စိတ္တေန စ-စိတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘဒ္ဒကာ-ကောင်းကုန်၏၊ စ-ကောင်းရုံသာ မကသေး၊ ဝဂ္ဂဗန္ဓေန-အစုဖွဲ့ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိစရန္တိ-လှည့်လည် ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဒ္ဒိဝဂ္ဂိယာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဂူဠန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တေန ဟိ ခေါတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝေါကာရော-ဝေါအက္ခရာသည်၊ နိပါတမတ္ထော-နိပါတ်မျှသာ တည်း၊ ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိတိ-ကား၊ ကေသဉ္စိ-အချို့သော မင်းသားတို့၏၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ကေသဉ္စိ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ ဥဒပါဒိ၊ ကေသဉ္စိ အနာဂါမိမဂ္ဂေါ ဥဒပါဒိ၊ ဟိ-မှန်၊ တယောပိ-သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန် သော၊ ဧတေ မဂ္ဂါ-တို့ကို၊ ဓမ္မစက္ခုတိ-ဟူ၍၊ ဂူဠန္တိ-ကုန်၏၊ ကိရ-ချဲ့၊ တေ-

ထို ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယမင်းသားတို့သည်၊ တုဏှိလဇာတကော-တုဏှိလဇာတ်၌၊ တိသ-
သုံးကျိပ်သော၊ ဓုတ္တာ-သေသောက်ကြူးတို့သည်၊ အဟေသုံ ကိရ-ဖြစ်ကုန်သတတ်၊
အထ-ထိုအခါ၌၊ တုဏှိလောဝါဒ-တုဏှိလဝက်၏ ဩဝါဒကို၊ သုတွာ-နာရ၍၊
ပဉ္စသီလာနိ-ငါးပါးသီလတို့ကို၊ ရက္ခိသု ကိရ-စောင့်ကြကုန်သတတ်၊ ဣဒံ-ဤ
ငါးပါးသီလကို စောင့်ခဲ့ကြခြင်းသည်၊ နေသံ-ထိုမင်းသားတို့၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ-ရှေး၌
ဆည်းပူးအပ်သော ကောင်းမှုတည်း။ [အကျယ်ကို ဇာတ်အဋ္ဌကထာ ဆက္ကနိပါတ်၊
ခရပုတ္တဝဂ်၊ တုဏှိလဇာတ်အဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။]

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ။ ။ ဘဒ္ဒံ ရူပဉ္စ စိတ္တဉ္စ ဧတေသမတ္ထိတိ ဘဒ္ဒကာ၊ ဝံဂ္ဂဗန္ဓနံ ဝဂ္ဂေါ၊
ဥတ္တရပဒလောပေန၊ ဝဂ္ဂေန စရန္တိတိ ဝဂ္ဂိယာ၊ ဘဒ္ဒကာ စ တေ ဝဂ္ဂိယာ စာတိ
ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ၊ ကကာရလောပေနာတိ အတ္ထံ ဒသေန္တော အာဟ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာတိအာဒိ၊-
ယောဇနာ၊ ဤသို့ ယောဇနာဖွင့်သော်လည်း “ဘဒ္ဒါနံ-ရုပ်အဆင်း စိတ်အားဖြင့်
ကောင်းမြတ်ကုန်သော မင်းသားတို့၏၊ ဝဂ္ဂေါ-အစုတည်း၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂေါ-အစု၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂေ+
ဘဝါ-ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ”ဟု ပြုမှ ရိုးရာကျမည်၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ကဲ့သို့တည်း။

ဥရဝေလပါဠိဟာရိယကထာ

၃၇။ ပမုခေါတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရှေ့သွားသည်၊ ပါမောက္ခောတိ-ကား
ဥတ္တမော-အမြတ်ဆုံးသည်၊ ဝိသုဒ္ဓပညော-အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော
ပညာရှိသူသည်၊ (ဟောတိ)။

၃၈။ အနုပဟစွာတိ-ကား၊ အဝိနာသေတွာ-မပျက်စီးစေမူ၍၊ (ရိက်လျှင်
ပျက်စီး၏၊ မရိက်မူ၍-ဟူလို၊) တေဇော တေဇန္တိ-ကား၊ အတ္တနော-ကိုယ်တော်၏၊
တေဇော-တန်ခိုးဖြင့်၊ နာဂဿ-နဂါး၏၊ တေဇံ-ကို၊ (“ယံနူန ပရိယာဒိယေယျံ”
၌ စပ်၊) ပရိယာဒိယေယျန္တိ-ကား၊ (ယံနူန) အဘိဘဝေယျံ-အကယ်၍ လွမ်းမိုးရ
ပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယံနူန)ဝိနာသေယျံ-အကယ်၍ ဖျက်ဆီးရ
ပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ မက္ခန္တိ-ကား၊ ကောဓံ-ဒေါသကို၊ (အသဟမာနော၌
စပ်၊) နုတွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယတာ အဟန္တိ-ဟူသော ဤစကားကို၊ (ဝဒတိ၌
စပ်၊) အတ္တာနံ-မိမိကို၊ အဟံ-ငါသည်၊ အရဟာ-ရဟန္တာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊
မညမာနော-မှတ်ထင်နေသည်၊ (ဟုတွာ) ဝဒတိ-ပြောဆို၏။

ပရိယာဒိယေယျံ။ ။ ပရိ+အာပုဗ္ဗ ဒါဇာတ် ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်း၊ “ထက်ဝန်းကျင်+
ပိုင်းခြား၍+ယူရပါမူကား”ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ “ကုန်ခန်းစေရပါမူကား”ဟု ဝေါဟာရတ္ထဖြစ်၏၊
အဘိဘဝေယျံ ဝိနာသေယျံတို့ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထချည်းတည်း၊ ယောဇနာ၌ကား
အဘိဘဝေယျံ ဝိနာသေယျံတို့ကိုပင် “သဒ္ဒတ္ထ”ဟု ဆိုလေသည်။

၃၉။ နေရဇ္ဇာယံ ဘဂဝါတိအာဒိကာ-နေရဇ္ဇာယံ ဘဂဝါအစရှိကုန်သော၊
ဂါထာယော-တို့ကို၊ ပစ္ဆာ-သံဂါယနာတင်ရာ နောက်အခါ၌၊ ပက္ခိတ္တာ-
ထည့်အပ်ကုန်ပြီ။

၄၄။ ဝိသဇ္ဇေယျန္တိ-ကား၊ သုက္ခာပနတ္ထာယ-ခြောက်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊
ပသာရေတွာ-ဖြန့်၍၊ ထပေယျံ-ထားရပါမူကား၊ (ယန္တုန-ကောင်းလေစွ၊) ဣတိ
အတ္ထော-နက်၊ ဘန္တေ၊ ဟတ္ထံ-လက်တော်ကို၊ အာဟရ-ရှေးရှုဆောင်တော်မူပါ၊
(မြှောက်တော်မူပါ၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒန္တော ဝိယ-(မပြောသော်လည်း) ပြော
သကဲ့သို့၊ ဩဏတော-အောက်သို့ ညွတ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာဟရဟတ္ထော-
အာဟရတ္ထ မည်၏၊ ဥယျောဇေတွာတိ-ကား၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ-လွတ်လိုက်၍၊ (ပဌမတရံ
အာဂန္တော အဂ္ဂာဂါရေ နိသီဒိတို့၌ စပ်၊) အဂ္ဂိဘာဇနာနိ-မီးအိုးခင်းတို့ကို၊
မန္တာမုခိယောတိ-မန္တာမုခိတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-ကုန်၏။

၅၁။ စိရပဋိကောတိ-ကား၊ စိရကာလတော-ကြာမြင့်စွာသော ကာလမှ၊
ပဌာယ-စ၍၊ (အဘိပ္ပသန္နာ၌ စပ်)။

၅၂။ ကေသမိဿန္တိ အာဒိသု-ပါဠိရပ်တို့၌၊ ကေသာ ဧဝံ-ဆံပင်တို့သည်ပင်၊
ကေသမိဿံ-ကေသမိဿ မည်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဇ္ဇောမိဿံ စသောပုဒ်တို့၌၊
ဧသနယော-ဤနည်းတည်း၊ ခါရိကာဇန္တိ-ကား၊ ခါရိဘာရော-ရသေ့ပရိက္ခရာ
ဟူသော* ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးရှိသော ထမ်းပိုးတည်း။

အာဟရဟတ္ထော စသည်။ ။ အာဟရ+ဟတ္ထံတိ ဝဒတိတိ အာဟရဟတ္ထော-
လက်ကို ရှေးရှုဆောင်ပါ (လက်လှမ်းပါ) ဟု ဆိုသူ၊ အာဟရဟတ္ထော ဝိယာတိ
အာဟရဟတ္ထော-ထိုသူနှင့်တူသော၊ ကကုဇော-ခတ်ကပ်ပင်၊ မန္တံ-ငယ်သော(ကျဉ်းသော)+
မုခံ ယာသံ အတ္ထိတိ မန္တာမုခိယော၊ နှ၌ ဒီဃပြု၊ (ကျဉ်းသော မျက်နှာဝရှိသော
မီးအိုးခင်းတို့၊) ကေသမိဿံ၌ ဆံပင်တို့နှင့် ရောနှောနေသော အခြားဝတ္ထုကို ယူမည်စိုး၍
“ကေသာ ဧဝံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ တစ်ယောက်၏ ဆံပင်၌ ရောထွေးနေသော အခြား
တစ်ယောက်၏ ဆံပင်ကို “မိဿော+ကေသော ကေသမိဿော”ဟု ဆိုသည်။

ခါရိကာဇန္တိ။ ။ ခါရိသဒ္ဓါသည် ရသေ့တို့၏ ပရိက္ခရာဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊
[ခါရိတိ အရဏိကမဏ္ဍလသုဇာဒယော(ပွတ်ခုံ၊ ပွတ်ကျည်၊ ရေကယား၊ ယောက်မ
အစရှိကုန်သော)တပသပရိက္ခရာ၊-သီလက္ခန္ဓံ အဗ္ဗဋ္ဌသုတ္တဋ္ဌ။] ကာသေဒ္ဓါသည် ထမ်းပိုး
ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ဘာရသဒ္ဓါကား ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး အနက်ကို ဟော၏၊
ထို့ကြောင့် “ခါရိ+ဘာရော ယဿာတိ ခါရိဘာရော (ကာဇော)-ရသေ့ပရိက္ခရာဟူသော
ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးရှိသော ထမ်းပိုး”ဟု ကြံပါ၊ ခါရိကာဇေမိဿံမှ ခါရိကာဇေကို ယူသောကြောင့်
“ခါရိကာဇောတိ”ဟု ရှိရမည်၊ ကာသေဒ္ဓါ ပုလ္လိင်တည်း၊ “ခါရိဘရိတော-ရသေ့ပရိက္ခရာ
တို့ဖြင့် ပြည့်သော + ကာဇော ခါရိကာဇော”ဟု ပြု။

ဥရဝေလပါဠိဟာရိယကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမကထာ

၅၅။ လဋ္ဌိဝနေတိ-ကား၊ တာလုယျာနေ-ထန်းဥယျာဉ်၌၊ သုပ္ပတိဋ္ဌေ
 စေတိယေတိ-ကား၊ အညတရသ္မိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဝဋ္ဋရက္ခေ-
 ပညောင်ပင်၌၊ (ဝိဟရတိ၌ စပ်၊) ဧတံ-ဤသုပ္ပတိဋ္ဌဟူသော အမည်သည်၊ တဿ-
 ထိုပညောင်ပင်၏၊ နာမံ-အမည်သည်၊ (ဟောတိ)ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ ပြညောင်ပင်
 ကိုပင် လူတို့က နတ်သစ်ပင် (နတ်ကြီးနေရာ သစ်ပင်)ဟု ယူဆ၍ စေတိအမှတ်
 ဖြင့် ကိုးကွယ်ကြသည်။] ဒွါဒသနဟုတေဟိတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဧကံ
 နဟုတံ-တစ် နဟုတသည်၊ ဒသသဟဿာနိ-ဆယ်ထောင်တို့တည်း၊ (ဝါ-
 တစ်သောင်းတို့တည်း၊) အဇ္ဈဘာသိတိ-ကား၊ တေသံ-ထိုဗြာဟ္မဏ၊ ဂဟပတိတို့၏၊
 ကင်္ခါဇ္ဈဒနတ္ထံ-ယုံမှားသံသယကို ဖြတ်တောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အဘာသိ-မိန့်
 တော်မူပြီ၊ ကိသကောဝဒါနောတိ-ကား၊ တာပသစရိယာယ-ရသေ့တို့၏အကျင့်
 ဖြင့်၊ ကိသသရိရတာ-ကြုံလိုသောကိုယ် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိသကောတိ-
 ကိသကဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမာနံ-ရအပ်သောအမည် ရှိကုန်သော၊ တာပသာနံ-ရသေ့တို့ကို၊
 ဩဝါဒကော-ဆုံးမတတ်သော ဆရာကြီးသည်၊ အနုသာသကော-သွန်သင်တတ်သော
 ဆရာကြီးသည်၊ သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အထ ဝါ-
 ထိုပြင်တစ်နည်းကား၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ကိသကော-ကြုံလိုပိန်ချုံးသော၊ တာပသော-
 သည်၊ သမာနော-လျက်၊ ဝဒါနော စ-သူတစ်ပါးတို့ကို ဆုံးမတတ်သူသည်လည်း၊
 (သမာနော-လျက်၊) အညေ-အခြားသော ရသေ့တို့ကို၊ ဩဝဇ္ဇော-ဆုံးမတတ်သူ
 သည်၊ အနုသာသဇ္ဇော-သွန်သင်တတ်သူသည်၊ (ဟုတွာ)ပိ-ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊

ကိသကောဝဒါနော။ ။ “တာပသစရိယာယ၊ပေ၊ လဒ္ဓနာမာနံ တာပသာနံ”ကို
 ကြည့်၍ “ကိသန္တိ (တစ်နည်း) ကိသန္တိတိ ကိသကာ”ဟု ပြု၊ ရသေ့တို့၏အကျင့်ကို
 ကျင့်ကြရသဖြင့် ဝဝဖြိုးဖြိုး မရှိကြ၊ ကြုံလိုသော ကိုယ်ကာယရှိကြသော ရသေ့များကို
 “ကိသက”ဟု ခေါ်သည်၊ ကိသဓာတ်+ဣပစ္စည်း၊ ယောဇနာဌ်ကား “ကိသော+ကော
 (အတ္ထာ) ဧတေသန္တိ ကိသကာ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍၊ ကသဒ္ဓါသည် “အတ္ထ-သရိရ”
 အနက်ဟောဟု ကြံလေ၏၊ “ဩဝဒတိတိ ဩဝဒါနော” အဝပုဗ္ဗ+ဝဒဓာတ်၊ အာန
 ပစ္စည်း၊ ယောဇနာဌ်ကား ယုပစ္စည်း ကြံ၍ ဂါထာဗန္ဓဖြစ်သည့်အတွက် အကို ဒီဃပြုဟု
 ဆိုလေသည်၊ “ကိသကော+ဩဝဒါနော ကိသကောဝဒါနော-ရသေ့တို့၏ ဩဝါဒါစရိယ
 ဆရာကြီး”။

အထ ဝါ။ ။ ဤဒုတိယနည်း၌ကား “ကိသတိတိ ကိသကော-ကြုံလိုပိန်ချုံးသော
 ရသေ့၊ ဩဝဒတိတိ ဩဝဒါနော၊ ကိသကော+ဟုတွာ ဩဝဒါနော၊ ကိသကောဝဒါနော”
 ဟု ကမ္မဓာရည်းပြု၊ “မိမိက ရသေ့ဖြစ်၍ အခြားရသေ့တို့ကိုလည်း ဆုံးမသွန်သင်ရသော
 ဩဝါဒါစရိယဆရာကြီး ဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ရသေ့တို့၏ အလုပ်ဖြစ်သော
 မီးပူဇော်မှုကို ပယ်စွန့်ရသနည်း?” ဟုလို။

ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ကထံ ပဟိနန္တိ-ကား၊ ကေန ကာရဏေန-ကြောင့်၊ ပဟိန-ပယ်စွန့်အပ်သနည်း?၊ ဣဒံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ဣံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဥရုဝေလဝါသိ-ဥရုဝေလအရပ်၌ နေလေ့ရှိသော ကဿပ၊ တံ-သည်၊ အဂ္ဂိပရိစာရကာနံ-မီးကို လုပ်ကျွေးတတ်ကုန်သော၊ တာပသာနံ-တို့၏၊ သဿ-ကိုယ်တိုင်၊ ဩဝါဒါစရိယော-ဩဝါဒပေးတတ်သော ဆရာကြီးသည်၊ [“ဩဝါဒါယကာစရိယော”ဟု ဆိုလိုလျက် ဒါယကပုဒ်ကို ချေထားသည်၊] သမာနော-လျက်၊ ဣံ-အဘယ်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ဝါ-မြင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဟာသိ-ပယ်ရ စွန့်ရသနည်း?၊ တံ-သင့်ကို၊ ဧတမတ္ထံ-ဤအကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆာမိ-မေး၏၊ ကေန ကာရဏေန-ကြောင့်၊ တဝ-၏၊ ဝါ-သည်၊ အဂ္ဂိဟုတံ-မီးပူဇော်မှုကို၊ ပဟိန-ပယ်စွန့်အပ်သနည်း၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

ဒုတိယဂါထာယ-၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ ရူပါဒိကေ-ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ ဧတေ ကာမေ-ဤကာမဂုဏ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိယော စ-မိန်းမတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယညာ-ယဇ်တို့သည်၊ အဘိဝဒန္တိ-ပြည့်စုံနိုင်၏ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏၊ သွာဟံ(သော+အဟံ)-ထို တပည့်တော်သည်၊ သဗ္ဗမိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ရူပါဒိကံ-ရူပါရုံအစရှိသော၊ ဧတံ ကာမပ္ပဘောဒံ-ဤကာမအပြားကို၊ ခန္ဓုပဓိသု-ခန္ဓာဟူသော ဥပဓိတို့၌၊ မလန္တိ-အညစ်အကြေးဟူ၍၊

ယညာ အဘိဝဒန္တိ။ ။ ဋီကာ၌ “ယာဂဟေတု ဣဇ္ဈန္တိတိ ဝဒန္တိ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထို အဖွင့်ကို ထောက်၍ “ယညာ-ယဇ်ပူဇော်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်”ဟု ဟိတ်အနက် ပေးရမည်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော် နောက်၌ “ယသ္မာပေ၊ မလမေဝ ဝဒန္တိ”ဟု အနိယမဝါကျ ထည့်ရာဝယ် “ဣမေ ယညာ”ဟု ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ထည့်ထားသော ကြောင့် ဤနေရာ၌လည်း ယညာသည် “ဝဒန္တိ”၏ ကတ္တားသာတည်း၊ “ယာဂဟေတု ဣဇ္ဈန္တိ”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်ကား “ဝဒန္တိ”၏ ဝဒနာကာရကို အပိုထည့်၍ ဖွင့်ခြင်းသာဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ “ယညာ အဘိဝဒန္တိ-ယဇ်တို့က ပြောကြသည်”ဟု ဆိုရာ၌ “ယဇ်ပူဇော်ခြင်းကြောင့် ပြည့်စုံနိုင်၏”ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို မပြောတတ်သော်လည်း ပြောသကဲ့သို့ တင်စားသော တဒ္ဓမ္မုပစာတည်း၊ ယဇ်တို့က “ယဇ်ပူဇော်ခြင်းကြောင့် ရူပ သဒ္ဓ၊ စသည့်အာရုံ၊ ကာမဂုဏ်ကို ပြည့်စုံစေနိုင်ကြ၏”ဟု ပြောကြသည်-ဟူလို၊ ဤယဇ်ဟူသည်လည်း ဒါနပြုခြင်းမျိုးပင်တည်း၊ ဒါနကို တစ်ခါတရံ အကြီးအကျယ် ပြုခြင်းမျိုးကို “ယိဋ္ဌ” ဟု ခေါ်သည်၊ နေ့စဉ် ပြုခြင်းမျိုးကို “ဟုတ” ဟု ခေါ်သည်၊ “ဒါနတော ဘောဂဝါ”နှင့်အညီ ထို ယိဋ္ဌ၊ ဟုတတို့သည် ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ စသည့်အာရုံ ကာမဂုဏ်စည်းစိမ်ကိုသာ ပြည့်စုံစေနိုင်ကြသည်။

ခန္ဓုပဓိသု။ ။ ပါဠိတော်လာ ဥပဓိသုကို “ခန္ဓုပဓိသု”ဟု ဖွင့်၏၊ ဥပဇ္ဈေးရှိသော “ဓာ”ဓာတ်သည် “တည်ရာ”ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ “ဥပဓိယတိ ဧတ္တာတိ ဥပဓိ”ဟုပြု၊

ဥတ္တာ-၍၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယိဋ္ဌဟုတပွဘောဒါ-ယဇ်ကြီး ယဇ်ငယ်အပြားရှိကုန်သော၊
ဣမေ ယညာ-ဤယဇ်တို့သည်၊ မလမေဝ-ကာမစသော အညစ်အကြေးကိုသာ၊
ဝဒန္တိ-ပြည့်စုံနိုင်၏ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏၊ [နောက်ဝါကျ၌ တသ္မာရှိ၍ ယသ္မာစသော
ဝါကျကို အပိုထည့်သည်၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယိဋ္ဌေ-ယဇ်ကြီးပူဇော်ခြင်း၌လည်း၊
န အရဉ္စိ-မမွေ့မလျော်တော့ပါ၊ ဟုတေ-ယဇ်ငယ်ပူဇော်ခြင်း၌လည်း၊ န အရဉ္စိ၊
ယိဋ္ဌေ ဝါ-၌လည်းကောင်း၊ ဟုတေ ဝါ-၌လည်းကောင်း၊ နာဘိရမိ-မမွေ့မလျော်
တော့ပါ၊ ဣတိ အတ္ထော။ [အရဉ္စိ၌ ရဉ္စ ဓာတ်၏ တပ်မက်ခြင်းအနက်ကို ယူမည်
စိုး၍ “အဘိရမိ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။]

☞ တတိယဂါထာယ-၌၊ အထ ကောစရဟိတိ-ကား၊ အထ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊
ကွစရဟိ-အဘယ်၌၊ (ရမိတ္ထ-မွေ့လျော်သနည်း?) [ကောကို “ကွ”ဟု ဖွင့်သည်၊
ကောသည် ကွအနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်ဟု ကြံပါ၊] သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်း
သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ။

စတုတ္ထဂါထာယ-၌၊ ပဒန္တိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနပဒံ-နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ပဒကို၊
သန္တသဘာဝတာယ-ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ သန္တ-ငြိမ်သက်စွာထသော၊ ဥပဓိနံ-ကာမုပဓိ အစရှိသော ဥပဓိတို့၏၊
အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနုပဓိကံ-ဥပဓိလည်း မရှိထသော၊ ရာဂကိဉ္စနာဒိနံ-
ဖိစီးနှိပ်စက်တတ်သော ရာဂအစရှိသောတရားတို့၏၊ အဘာဝေန-ကြောင့်၊ အကိဉ္စနံ-
ဖိစီးနှိပ်စက်တတ်သော ရာဂစသော တရားလည်း မရှိထသော၊ တိသု ဘဝေသု-
သုံးပါးသော ဘဝတို့၌၊ အလဂ္ဂတာယ-မငြိကပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အသတ္တံ၌
စပ်၊) ယံ ကာမဘဝံ-အကြင်ကာမဘဝကို၊ ယညာ-တို့သည်၊ ဝဒန္တိ-န်၏၊
တသ္မိံပိ ကာမဘဝေ-ထိုကာမဘဝ၌လည်း၊ အသတ္တံ-မငြိကပ်ထသော၊
ဧရာမရဏာနံ-တို့၏၊ အဘာဝေန-ကြောင့်၊ အနုညထာဘာဝိ-တစ်ပါးသော
အပြားအားဖြင့် ဖြစ်လေ့မရှိထသော၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ “ဧတိဧရာမရဏာနံ”ဟု
ရှိ၏၊ “အညထာ” လာသမျှ၌ “ဧတိ” မပါရဟု မှတ်ပါ။] (ယံ ပဒံ-အကြင်
နိဗ္ဗာန်ကို၊) အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ ဘာဝိတေန-ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဝါ-ပွားစေအပ်သော၊

ထိုဥပဓိသည်“ကာမုပဓိ, ခန္ဓုပဓိ, ကိလေသုပဓိ, အဘိသင်္ခါရပဓိ”ဟု လေးပါးရှိ၏၊
ထိုလေးပါးတို့တွင် ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်နှင့်တကွ ကိလေသာကာမတို့သည် သုခ၏
တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “ကာမုပဓိ”မည်၏၊ ခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသော ဤကိုယ်သည်
ဧတိဒုက္ခ စသည်တို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “ခန္ဓုပဓိ”မည်၏၊ ကိလေသာတို့သည်
အပါယ်ဒုက္ခ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “ကိလေသုပဓိ”မည်၏၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ
ဟူသော အဘိသင်္ခါရသည် ဘဝဒုက္ခ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “အဘိသင်္ခါရပဓိ”
မည်၏၊ ထိုလေးပါးတို့တွင် ဤနေရာ၌ “ခန္ဓုပဓိ”ကို ယူစေလို၍ “ခန္ဓုပဓိသု”ဟု
ဖွင့်သည်။

မဂ္ဂေနဝ-မဂ်ဖြင့်သာလျှင်၊ အဓိဂန္တဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်၏၊ အညေန-အခြားသော၊
 ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ န အဓိဂမေတဗ္ဗံ-မရောက်စေထိုက်၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ အနညနေယျ-ကိုယ်တိုင်သိအပ်သည်ဖြစ်၍ အခြားသူတို့ မသိစေအပ်ထ
 သော၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ပဒံ-နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဒ္ဓသံ-
 မြင်ရပါပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယိဋ္ဌေ-ဦးလည်း၊ န အရဉ္စိ၊ ဟုတေ-ဦးလည်း၊ န
 အရဉ္စိ၊ တေန-ထိုစကားဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြသနည်း၊ ယော
 အဟံ-သည်၊ ဒေဝမနုဿလောကသမ္ပတ္တိသာဓကေ-နတ်ပြည် လူ့ပြည်၌ ပြည့်စုံ
 ခြင်းကို ပြီးစေတတ်သော်၊ ယိဋ္ဌေ-ဦးလည်း၊ န အရဉ္စိ၊ ဟုတေ-ဦးလည်း၊ န
 အရဉ္စိ၊ သော(အဟံ)-သည်၊ (ကိ ဝက္ခာမိ၌ စပ်၊) မေ-တပည့်တော်၏၊ မနော-
 သည်၊ ဧတ္ထ နာမ ဒေဝမနုဿလောကေ-ဤမည်သော နတ်လောက လူ့လောက၌၊
 ရတော-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကိ ဝက္ခာမိ-အဘယ်မှာ လျှောက်နိုင်ပါတော့အံ့နည်း?၊
 (ဣတိ-သို့၊ ဒဿေတိ။)

၅၆။ ဧဝံ-သို့၊ သဗ္ဗလောကေ-၌၊ အနဘိရတိဘာဝံ-မွေ့လျော်ခြင်းမရှိသည်၏
 အဖြစ်ကို၊ ပကာသေတွာ-ထင်ရှားပြပြီး၍၊ အထ ခေါ-ထင်ရှားပြပြီးရာ ထိုအခါ၌၊
 အာယသ္မာ ဥရုဝေလကဿပေါ-သည်၊ သာဝကောဟမသ္မိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊
 ဘဂဝတော-၏၊ သာဝကဘာဝံ-ကို၊ ပကာသေသိ-ပြီ၊ တဉ္စ-ထို သာဝကအဖြစ်ကို
 လည်း၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ နာနာဝိဇာနိ-အထူးထူး အပြားပြား များကုန်
 သော၊ ပါဠိဟာရိယာနိ-တန်ခိုးပြာဠိဟာတို့ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ (ပကာသေသိ-
 ပြီ၊) ဓမ္မစက္ခုန္တိ-ကား၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏံ-သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သည်၊
 (ဥဒပါဒိ၌ စပ်။)

၅၇။ အဿာသကာတိ-ကား၊ အာသိသနာ-တောင့်တခြင်းတို့သည်၊ ပတ္တနာ-
 တောင့်တခြင်းတို့သည်၊ (အဟေသံ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [အာပုဗ္ဗ သာသဓာတ်
 သည် “အာသိသန”အနက်ကို ဟော၏၊ ဣပစ္စည်းလည်း “ဘောဟော”ဟု
 သိစေလို၍ “အာသိသနာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို“အာသိသနာ”ကိုလည်း “တောင့်တ
 ခြင်း”အနက်ဟု သိစေလို၍ “ပတ္တနာ”ဟု ဖွင့်သည်၊] ပန-ဆက်၊ ဒေသာဟံ
 ဘန္တေတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ မဂ္ဂပဋိဝေဓေနဝ-သောတာပတ္တိမဂ်ကို
 ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြင့်ပင်၊ အဿ-ထိုဗိမ္ဗိသာရမင်း၏၊ သရဏဂမနံ-သရဏဂုံသည်၊
 ကိဉ္စာပိ သိဒ္ဓ-အကယ်၍ကားပြီးပါပေပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ပြီးပါသော်လည်း၊ တတ္ထ-
 ထိုမဂ်ဖြင့် သရဏဂုံကို ပြီးစေရာ၌၊ [ယောနော၌ “တတ္ထ ရတနတ္ထယေ”ဟု စွဲလေ၏၊]

ကိဉ္စာပိ၊ ဟေ၊ ကရောတိ။ ။ ပါဠိတော်၌ ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ သောတာပန်ဖြစ်ပုံကို
 ရှေး၌ ပြပြီးဖြစ်ပါလျက် “ဒေသာဟံ ဘန္တေ”စသည်ဖြင့် သရဏဂုံကို နောက်၌ ပြပြန်ရာ
 သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သရဏဂုံ မတည်သေးသလော?ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသော
 ကြောင့် ကိဉ္စာပိ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်၊ သောတာပန်ဖြစ်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းမှာ
 သောတာပတ္တိမဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြင့်ပင် သရဏဂုံ တည်ပြီးကား မှန်ပါ၏၊

နိစ္ဆယဂမနမေဝ-ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့် ကိုးကွယ်ရာဟု အသိအမှတ်ပြုခြင်းသို့သာ၊
ဂတော-ရောက်ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ('သောဟံ ဘန္တေ' ဟု လျှောက်ထားရာ ယခုအခါ၌၊)
ဝါစာယ-နှုတ်ဖြင့်၊ အတ္တသန္နိယျာတန-မိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းကြောင်းသရဏဂုံကို၊
ကရောတိ-ပြု၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ မဂ္ဂဝသေန-သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊
ယံ နိယတသရဏတံ-အကြင် မြဲသော သရဏဂုံရှိသူ၏အဖြစ်သို့၊ (အမြဲသရဏဂုံ
တည်သူ၏အဖြစ်သို့၊) ပတ္တော-ရောက်ပြီ၊ တံ-ထိုနိယတသရဏ၏အဖြစ်ကို၊
ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဝါစာယ-ဖြင့်၊ ပါကဋ္ဌ-ထင်ရှားသည်ကို၊ ကရောန္တော-
ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ စ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊) ပဏိပါတဂမနံ-ပဏိပါတ
သရဏဂုံသို့၊ ဂစ္ဆန္တော-ရောက်လိုသည်၊ (ဟုတွာ စ-လည်းကောင်း၊) ဧဝံ-ဤသို့
'သောဟံ ဘန္တေ' အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏။

၅၈။ သိင်္ဂီနိက္ခသဝဇ္ဇောတိ-ကား၊ သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏနိက္ခေနံ-တစ်နိက္ခ အတိုင်း
အရှည်ရှိသော သိင်္ဂီ ရွှေအဆင်းနှင့်၊ သမာနဝဇ္ဇော-တူသော အဆင်းရှိတော်မူသော၊
ဒသဝါသောတိ-ကား၊ ဒသသု-ဆယ်ပါးကုန်သော၊ အရိယဝါသေသု-ရဟန္တာ၊

သို့သော် ထိုသောတာပန်ဖြစ်ချိန်၌ စိတ်အားဖြင့် ကိုးကွယ်ရာဟု ဆုံးဖြတ်မှုသို့သာ
ရောက်သေး၏၊ နှုတ်ဖြင့်ကား မလျှောက်ရသေး၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ နှုတ်ဖြင့်
လျှောက်လိုသည်ဖြစ်၍ "သောဟံ ဘန္တေ" စသည်ကို လျှောက်ရသည်၊ အတ္တသန္နိယျာတန
ဟူသည် မိမိကို ရတနာသုံးပါးအား အပ်နှင်းကြောင်း သရဏဂုံတည်း၊ သရဏဂုံ
လေးမျိုး၊ အကျယ်ကို သာရတ္ထဋီကာ ဝေရဉ္စကဏ္ဍ၌ ရှုပါ။

မဂ္ဂဝသေန ဝါယံ။ ။ စာအုပ်တို့၌ "မဂ္ဂဝသေနဝါယံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ နောက်၌
"ပဏိပါတဂမနံ ဂစ္ဆန္တော" ကို ထောက်၍ ဤနည်းသည် အတ္တသန္နိယျာတနသရဏဂုံကို
ပြသောနည်းမှတစ်ပါး ပဏိပါတသရဏဂုံကို ပြသောနည်းဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့်
"မဂ္ဂဝသေန ဝါယံ" ဟု ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါဖြင့် ရှိသင့်သည်၊ ဤ၌ ပဏိပါတဟူသည်
ရှိခိုးဝပ်ချခြင်းတည်း၊ ပ-ရိရိသေသေ၊ နိပတနံ-ကျရောက်ခြင်း (ပျပ်ဝပ်ခြင်း)+ပနိပါတော-
ရိရိသေသေ ပျပ်ဝပ်ရှိခိုးခြင်း၊ နိပုဗ္ဗ+ပတဓာတ်+ဏပစ္စည်းဖြင့် "နိပါတ" ဟု ဖြစ်ပြီး
နောက် ပ ဥပသာရကြောင့် နငယ်ကို ဏကြီးပြန်၍ "ပဏိပါတ" ဟု ဖြစ်ရသည်၊
သက္ကတ၌ "ပြနိပါတ" ဟု ရှိ၏၊ ယောဇနာ၌ "ပဏိ (ပါဏိ)-လက်" ဟု ဆိုလေသည်၊
စဉ်စားပါ။

သိင်္ဂီနိက္ခသဝဇ္ဇော။ ။ နိက္ခဟူသည် ရွှေကိုချိန်ရာ၌ အရေအတွက် တစ်မျိုးတည်း၊
ထိုအရေအတွက်ကို အဘိဓာန်၌ ရှုပါ၊ ထိုနိက္ခအရေအတွက်ရှိသော သိင်္ဂီ ရွှေကို "သိင်္ဂီနိက္ခ"
ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသိင်္ဂီနိက္ခဟု ခေါ်အပ်သော သိင်္ဂီနိက္ခရွှေသည် နတ်၌ဖြစ်သော ရွှေတို့
တွင် အကောင်းဆုံးရွှေ ဖြစ်သတတ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းတော်သည် ထိုသိင်္ဂီနိက္ခ
ရွှေနှင့်တူသောကြောင့် "သိင်္ဂီနိက္ခသဝဇ္ဇော" ဟု ဆိုသည်၊ "သ" သည် သမာနအနက်ဟော၊
[သိင်္ဂီနိက္ခန္တိ စ နိက္ခပရိမာဏနသိင်္ဂီသုဝဏ္ဏေန ကတံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဌာ-ဋီကာ။]

အရိယာတို့၏ ကျင့်သုံးနေထိုင်ရာ အကျင့်တို့၌၊ ဝုတ္တဝါသော-ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော အရိယာဝါသရှိတော်မူသော၊ ဒဿဓမ္မဝိဒူတိ-ကား၊ ဒဿကမ္မပထဝိဒူ-ဆယ်ပါးသော ကမ္မပထတို့ကို သိတော်မူသော၊ ဒဿဘိ စုပေတောတိ-ကား၊ ဒဿဟိ-နိသော၊ အသေက္ခေဟိ-အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စုဇ္ဈကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ-အင်္ဂါတို့နှင့်၊ ဥပေတော-ပြည့်စုံတော်မူသော၊ (“ဘဂဝါ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ”၌ စပ်၊) သဗ္ဗဓိ ဒန္တောတိ-ကား၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော စက္ခုစသား ခြောက်ပါးသော ဣန္ဒြေတို့၌၊ ဒန္တော-ယဉ်ကျေးတော်မူ၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဘဂဝတော-၏၊ စက္ခုအာဒိသု-စက္ခုစသား၊ ခြောက်ပါးသော ဣန္ဒြေတို့တွင်း ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အဒန္တ နာမ-မယဉ်ကျေးသော ဣန္ဒြေမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

၅၉။ ဘဂဝန္တံ၊ ပေ၊ နိသီဒိတိ-ကား၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဘုတ္တဝန္တံ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသည်ကို၊ ပတ္တတော စ-သပိတ်တော်မှလည်း၊ အပနိတပါဏိ-ဖဲအပ်ပြီးသော လက်တော်ရှိသည်ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သား၍၊ ဧကသ္မိ ပဒေသေ-တစ်ခုသောအရပ်၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အတ္ထိကာနန္တိ-ကား၊ ဗုဒ္ဓါဘိဂမနေန ဝါ-ဘုရားသို့ ရှေးရှုသွားခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဘုရားဖူးသွားခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဿဝနေန ဝါ-တရားနာခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိကာနံ-အလိုရှိကုန်သော၊ (မနုဿာနံ၌ စပ်၊) အဘိက္ကမနိယန္တိ-ကား၊ အဘိဂန္တု-သွားခြင်းငှာ၊ သက္ကုဏေယျံ-တတ်ကောင်းသည်၊ [အနိယပစ္စည်း၏ သက္ကအနက်ကို ဖွင့်သည်။] အပ္ပာကိဏ္ဍန္တိ-ကား၊ အနာကိဏ္ဍ-လူတို့နှင့် မရောပြွမ်းသည်၊ [အပ္ပသဒ္ဓါ၏ အဘာဝအနက်ကို ဖွင့်သည်။] အပ္ပသဒ္ဓန္တိ-ကား၊ ဝစနသဒ္ဓေန-စကားပြောသံဖြင့်၊ အပ္ပသဒ္ဓံ-အသံ မရှိသည်၊ အပ္ပနိဇ္ဈာသန္တိ-ကား၊

အတ္ထိကာနံ။ ။ အတ္ထံသဒ္ဓါသည် ကရိုဏ်းကိုဝံ့သောကြောင့် “ဗုဒ္ဓါဘိဂမနေန ဝါ ဓမ္မဿဝနေန ဝါ” ဟု ကရိုဏ်းထည့်၍ဖွင့်သည်၊ စာအုပ်တို့၌ “ဗုဒ္ဓါဘိဝါဒနဂမနေန” ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဓမ္မဿဝနေနကို ထောက်၍ ထိုမူသည်မကောင်း၊ “ဗုဒ္ဓါဘိဂမနေန” ဟုရှိသော မူသာ ကောင်းသည်၊ ဘုရားသို့ ရှေးရှုသွားခြင်း (ဘုရားဖူးသွားခြင်း) ဟူလို၊ ပါဠိတော်၌ “အတ္ထိကာနံ အတ္ထိကာနံ” ဟု ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ အတ္ထိကာနံ တစ်ပုဒ်ကိုသာ ဖွင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌လည်း တစ်ပုဒ်တည်းရှိလျှင် ပြီးနိုင်၏။

အပ္ပသဒ္ဓံ။ ။ အချို့အရပ်၌ ကျောင်းတိုက်အတွင်းဝယ် လူတို့နှင့် ရောပြွမ်းခြင်း မရှိသော်လည်း အာရာမ၏ဥပစာဖြစ်သော လမ်း၌ လမ်းသွားလမ်းလာတို့၏ အသံဖြင့် ရောပြွမ်း၍ နေတတ်သေး၏၊ ထိုကဲ့သို့သော အသံမျိုးလည်း မရှိ-ဟူလို၊ [အပ္ပသဒ္ဓန္တိ အာရာမူပစာရေန ဂစ္ဆတော အဒ္ဓိကဇနဿပိ ဝစနသဒ္ဓေန အပ္ပသဒ္ဓံ-ဋီကာ။]

အပ္ပနိဇ္ဈာသ။ ။ နဂရနိဇ္ဈာသသဒ္ဓေနာတိ အဝိဘာဝိတတ္ထေန နဂရေ မနုဿာနံ နိဇ္ဈာသသဒ္ဓေန၊ မနုဿေဟိ သမာဂမ္မ ဧကန္တံ ပဝတ္တိတသဒ္ဓေါ ဟိ နိဇ္ဈာသော-ဋီကာ၊ နိဇ္ဈာသဟူသည် မည်သည့်အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုမျှ အထင်အရှား မသိရဘဲ မြို့တွင်းရွာတွင်းမှ

နဂရနိဗ္ဗောသသဒ္ဓေန-မြို့၏ စုပေါင်းဆူညံသော အသံဖြင့်၊ အပ္ပနိဗ္ဗောသံ-မြို့ရွာ တွန်သံလည်း မရှိသည်။ ဝိဇနဝါတန္တိ-ကား၊ အနုသဉ္စရဏဇနဿ-အစဉ်မပြတ် လှည့်လည်သွားလာသော လူအပေါင်း၏၊ သရီရဝါတေန-ကိုယ်တို့၏လေမှ၊ ဝါ-ကိုယ်အနံ့မှ၊ ဝိရဟိတံ-ကင်းသည်၊ ဝိဇနဝါဒန္တိပိ-ဝိဇနဝါဒ်ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော- ပါဌ်ရှိသေး၏၊ အန္တောဇနဝါဒေန-အတွင်းလူတို့၏ အသံမှ၊ ရဟိတံ-ကင်းသည်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝိဇနပါတန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော-သေး၏၊ ဇနသဉ္စာရဝိရဟိတံ- လူတို့၏လှည့်လည်ခြင်းမှ ကင်းသည်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ မနုဿရာဟဿယျကန္တိ- ကား၊ မနုဿာနံ-တို့၏၊ ရဟဿကိရိယဌာနိယံ-ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ ဖြစ်သော အမှုကိုပြုခြင်းအား လျောက်ပတ်ရာဌာနသည်၊ ပဋိသလ္လာနသာရပုန္တိ-ကား၊ ဝိဝေကာနုရူပံ-ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေကအား လျောက်ပတ်သည်၊ (“တစ်ပါးတည်း ကိန်းအောင်းခြင်းငှာ လျောက်ပတ်သည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏”၌ စပ်။)

စုပေါင်း၍ထွက်လာသော အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် အသံမျိုးတည်း၊ အချို့နေရာသည် အပ္ပာကိဏ္ဏ၊ အပ္ပသဒ္ဓ ဖြစ်သော်လည်း မြို့တွင်း ရွာတွင်းနှင့် နီးနေလျှင် မြို့တွင်း ရွာတွင်းက အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် အသံများကို ကြားရတတ်သေး၏၊ ထိုအသံသည် ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် အားထုတ်ရာ၌ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်သောကြောင့် ကျောင်းတိုက်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါဝယ် “အပ္ပနိဗ္ဗောသ”ကိုလည်း ထည့်ထားရသည်။

ဝိဇနဝါတံ။ ။ ဝိဇနဝါတဟူသည် လူတို့၏ မွေးမွေးကြိုင်ကြိုင် အနံ့မျိုးမှကင်းသော အရပ်တည်း၊ ကျောင်းတိုက်အတွင်း ဖြတ်သန်းသွားလာကြသော လူတို့၏အနံ့မှလည်း ကင်းသည်-ဟူလို။

ယောဇနာ။ ။ တီသု ပါဌေသု ပဌမေန ပါဌေန ဇနဿ ဝါတော ဇနဝါတော၊ တေန ဝိရဟိတံ ဝိဇနဝါတန္တိ ဝိကပ္ပံ ဒဿေတိ၊ ဒုတိယေန ဇနဿ ဝါဒေါ ဇနဝါဒေါ၊ တေန ဝိရဟိတံ ဝိဇနဝါဒန္တိ ဝိကပ္ပံ ဒဿေတိ၊ တတိယေန ဇနဿ ပါတော (သဉ္စရဏံ) ဇနပါတော၊ တေန ဝိရဟိတံ ဝိဇနပါတန္တိ ဝိကပ္ပံ ဒဿေတိ။

သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနကထာ

၆၀။ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာတိ-ကား၊ သာရိပုတ္တော စ-သာရိပုတ္တရာသည် လည်းကောင်း၊ မောဂ္ဂလ္လာနော စ-မောဂ္ဂလ္လာနံသည်လည်းကောင်း၊ (ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ၌စပ်၊) [ဤအဖွင့်ဖြင့် ဒွန်သမာသ်ကို ပြသည်၊ “သာရိပုတ္တော စ မောဂ္ဂလ္လာနော စ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ”ဟုပြု၊] တေဟိ၊ ပေ၊ အာရောစေတူတိ (ဧတ္ထ-၌၊ ဂုဋ္ဌတ္ထံ- လျှို့ဝှက်သောအနက်ကို၊) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ-ထုတ်၍ ပြဦးအံ့၊) ဥဘောပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုသာရိပုတ္တရာ၊ မောဂ္ဂလ္လာနံတို့သည်၊ ဂိဟိ ကာလေ-လူဝတ်ကြောင်၏အခါ၌၊ ဝါ-လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ ဥပတိဿော- ဥပတိဿလည်းကောင်း၊ ကောလိတော-ကောလိတလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊

ပညာယမာနနာမာ-ထင်ရှားသောနာမည် ရှိကုန်သည်။ [အချို့စာအုပ်တို့၌ ပညာယမာနာ ဟု ရှိ၏။ “ထင်ရှားကုန်သည်” ဟုပေး၊] အမုတေယျသတမာဏဝကပရိဝါရာ-အခွဲအားဖြင့် သုံးရာသော လုလင်ငယ် အခြံအရံရှိကုန်သည်။ (နှစ်ရာငါးဆယ်သော လုလင်ငယ် အခြံအရံရှိကုန်သည်။) (ဟုတွာ) ဂိရုဂ္ဂသမဇ္ဇ-တောင်၌ မြတ်သော ပွဲသဘင်သို့၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ။ [“ဂိရုဂ္ဂသမဇ္ဇ”ပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါစိတ်အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၊ ‘ဘောဇနဝဂ်၊ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌ ရှုပါ။] တတြ-ထိုဖွဲသဘင်၌၊ နေသံ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့၏၊ (ဧတံ အဟောသိ၌ စပ်၊) မဟာဇနံ-များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ဧတံ-ဤစဉ်းစားဉာဏ်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ (ကိံ?) ဧဝံ မဟာ-ဤသို့များသော၊ (သို့ကလောက်များသော၊) အယံ နာမ သတ္တနိကာယော-ဤမည်သော သတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ ဝဿသတေ-အနှစ်တစ်ရာသည်၊ အပတ္တေ-မရောက်မီ၊ (အနှစ်တစ်ရာ မပြည့်မီ၊) မရဏမုခေ-သေမင်း၏ခံတွင်း၌၊ ပတိဿတိ-ကျရလတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (ဧတံ-သည်၊ အဟောသိ။)

အထ-စဉ်းစားပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဥဘောပိ-ဥပတိဿ၊ ကောလိတ နှစ်ယောက်တို့သည်လည်း၊ ပရိသာယ-ပရိသတ်သည်၊ ဥဋ္ဌိတာယ-ထပြီးလသော်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍၊ ဧကဇ္ဈာသယာ-တူသောအဇ္ဈာသယံရှိကုန်သည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတ၊ မရဏသညာ-ရှေးရှုထင်နေသော မရဏသညာရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သမ္မန္တယိံသု-ကောင်းစွာတိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ?) သမ္မ-မိတ်ဆွေ၊ မရဏေ-သေခြင်း တရားသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ အမတေနာပိ-မသေခြင်းတရားသည်လည်း၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ရှိထိုက်၏၊ ဟန္တု-ယခု၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ အမတံ-မသေခြင်းတရားကို၊ (အမြိုက်တရားကို၊) ပရိယေသာမ-ရှာမှီးကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ (သမ္မန္တယိံသု-န်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္မန္တယိတွာ-၍၊) အမတပရိယေသနတ္ထံ-မသေခြင်းတရားကို ရှာမှီးခြင်း အကျိုးငှာ၊ (အမြိုက်တရားကို ရှာမှီးခြင်း အကျိုးငှာ၊) သဗ္ဗယဿ-သဗ္ဗယ မည်သော၊ ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဓကဿ-အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ပရိမိုဇ်၏၊

ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဓကဿ။ ။ “ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဓကဿာတိ သေတဝတ္ထေန ဟိရိကောပိနံ ဆာဒေတွာ ဝိစရဏကပရိဗ္ဗာဓကဿ”-အဝတ်ဖြူဖြင့် အင်္ဂါဇာတ်ကို ဖုံး၍ လှည့်လည်သော ပရိမိုဇ်၏၊-ဝိမတိ၊ ဤအလို “သိဉ္စည်းဆရာကြီးသည် တစ်ကိုယ်လုံးကို အဝတ်မဖုံးဘဲ အင်္ဂါဇာတ်ကိုသာ ဖုံးထားသည်” ဟု ဆိုလို၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုဆရာကြီးထံ နည်းခံသော တပည့်တို့တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့ အလောင်းလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ဝတ်လေသလောဟု တွေးတောဖွယ်ရှိ၏၊ အမှန်အားဖြင့်ကား ထိုသို့ဝတ်မည် မဟုတ်ပါ၊ တရားရှာရင်း ချဉ်းကပ်နေရုံသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ “သိဉ္စည်း ဆရာကြီးကိုယ်တိုင်လည်း အင်္ဂါဇာတ်လုံရုံ အဝတ်ဖြူဖြင့် ဖုံးထား၏” ဟူသော စကားကို စဉ်းစားထိုက်သည်။

သပရိသာ-ပရိသတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ပဗ္ဗဇိတွာ-ရသေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ ကတိပါပောနေဝ-အနည်းငယ်သော ရက်ဖြင့်သာလျှင်၊ တံဿ-ထိုသဉ္စည်းဆရာကြီး၏၊ ဉာဏဝိသယေ-ဉာဏ်၏အရာ၌၊ ပါရ်-တစ်ဖက်ကမ်းသို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊ အမတ်-ကို၊ အပဿန္တာ-မတွေ့ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ပုစ္ဆိသု-မေးကြကုန်ပြီ၊ (ကိ?) အာစရိယ-ဆရာ၊ ကိ န ခေါ-အသို့ပါနည်း?၊ ဧတ္ထ-ဤတရား၌၊ အညောပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ (အကျွန်ုပ်တို့ သိအပ်သောတရားမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊) သာရော-အနှစ်သာရသည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါသေးသလော၊ ဣတိ(ပုစ္ဆိသု)၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣဒံ-ဤငါ့တရားသည်၊ ဧတ္ထကမေဝ-ဤမျှလောက်သာတည်း၊ ဣတိ စ-ဤသို့လည်း၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ ဣဒံ-ဤဆရာကြီး၏တရားသည်၊ တုစ္ဆံ-အချည်းအနှီးတည်း၊ နိဿာရ်-အနှစ်မရှိ၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အမေသု-ငါတို့နှစ်ယောက်တို့တွင်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ အမတ်-အမြိုက်တရားကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ-သိရ၏၊ သော-သည်၊ ဣတရဿ-အခြားသူအား၊ အာရောစေတု-ပြောစေသတည်း၊ (ပြောစတမ်း၊) ဣတိ-သို့၊ ကတိကံ-ကတိကဝတ်ကို၊ အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ တေဟိ ကတိကာ ကတာ ဟောတိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပါသာဒိကေန အဘိက္ကန္တေနာတိအာဒိသု-တို့၌၊ ဣတ္ထိမျှတလက္ခဏေ-ဣတ္ထိမျှတလက္ခဏ အနက်၌၊ ကရဏဝစနံ-ကရိုဏ်းဝိဘတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ အတ္ထိကေဟိ ဥပညာတံ မဂ္ဂန္တိ ဧတံ-ဟူသော ဤစကားသည်၊ အနုဗန္ဓနဿ-နောက်မှ လိုက်ခြင်း၏၊ ကာရဏဝစနံ-အကြောင်းကိုပြောသော စကားတည်း၊ (အကြောင်းပြစကားတည်း၊) ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ ဣဒံ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) အဟံ-သည်၊ ဣမံ ဘိက္ခု-ကို၊ (အနုဗန္ဓနယျံ၌စပ်၊) ဝါ-၏၊ (ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော၌စပ်၊) ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော-နောက်မှ နောက်မှ၊ ဝါ-နောက်က နောက်က၊ ယံနူန အနုဗန္ဓနယျံ-အကယ်၍ လိုက်သွားရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့် နောက်က လိုက်သွားလျှင် ကောင်းမည်နည်း?၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပိဋ္ဌိတောပိဋ္ဌိတော-မှ၊ ဝါ-က၊ ဣဒံ အနုဗန္ဓနံနာမ-ဤလိုက်ခြင်းမည်သည်၊ အတ္ထိကေဟိ-တစ်စုံတစ်ခုသောအကျိုး ဖြင့် အလိုရှိသူတို့သည်၊ ဥပညာတံ-သိလည်းသိအပ်၊ ကပ်လည်းကပ်ရောက်အပ်သော၊

ဥပညာတံ မဂ္ဂန္တိ။ ။ “အတ္ထိကေဟိ ဥပညာတံ မဂ္ဂန္တိ”ဟူသော စကားသည် နောက်မှ လိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းပြစကားတည်း၊ လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုကို အလိုရှိလျှင် ထိုအလိုကို ဖြည့်နိုင်သူ၏ နောက်က လိုက်ရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် အမတ်ကို အလိုရှိသော

မဂ္ဂ-လမ်းကြောင်းတည်း၊ (လမ်းရိုးစဉ်လာ ဓမ္မတာတည်း၊) ဉာတော စေတ-
အသိအမှတ်လည်း ပြုအပ်သော၊ ဥပဂတော စ-ကပ်လည်းကပ်ရောက်အပ်သော၊
မဂ္ဂေါ-လမ်းကြောင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (“ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟု ပြန်လှည့်။)

အထ ဝါ-ကား၊ အတ္ထိကေဟိ-အမတကို အလိုရှိကုန်သော၊ အမေဟိ-တို့
သည်၊ မရဏေ-သေခြင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ အမတေနာပိ-မသေခြင်းသည်လည်း၊
ဘဝိတဗ္ဗ-ရှိထိုက်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ကေဝလံ-မျက်မှောက်သိခြင်းမဖက်သက်သက်၊
အတ္ထိတိ-ရှိ၏ဟူ၍၊ (ရှိလောက်၏ဟူ၍) ဥပညာတံ-ကပ်၍သိအပ်သော၊ (အနုမာန
ဉာဏ်ဖြင့် မှန်းဆ၍ သိအပ်သော၊) (ယံ)နိဗ္ဗာနံ နာမ-အကြင် နိဗ္ဗာန်မည်သည်၊
(အတ္ထိ၊) တံ-ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ မဂ္ဂန္တော ပရိယေသန္တော-ရှာမှီးလျက်၊ ဣတိ-သို့၊
ဧတ္ထ-ဤအတ္ထိကေဟိ ဥပညာတံ မဂ္ဂဟူသော ပါဠိရပ်၌၊ ဧဝမ္ပိ-ဤသို့လည်း၊
အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ပိဏ္ဍပါတံ အာဒါယ ပဋိက္ခမိတံ-ကား၊ သုဒ္ဓိန္နကဏ္ဍေ-သုဒ္ဓိန္နကဏ္ဍ၌၊
ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသောအပြားရှိသော၊ (“ဒါနပတိနံ ဃာရေသု သာလာ ဟောန္တိ”
စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောအပြားရှိသော၊) အညတရံ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊

မိမိအတွက် ဤရဟန်း၏ နောက်ကလိုက်သွားရလျှင် ကောင်းလိမ့်မည်-ဟူလို၊ ဥပညာတံ
ကို “ဉာတော စေတ ဥပဂတော စ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် ဥပအတွက်
ဥပဂမနအနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဉာတအတွက် သိခြင်းအနက်ကိုလည်းကောင်း တပစ္စည်း
၏ ကံအနက်နှင့်တကွ ပြသည်၊ “ဉာတော ဥပဂတော”ဟု ရှေ့နောက်ပြန်၍ “ဉာတ”
၏ အနက်ကို ရှေးဦးစွာ ဖွင့်သည်ကား လောကရိုးရာအားဖြင့် သိခြင်းက ရှေ့၊ သိသည့်
အလိုက် ကပ်၍လိုက်ခြင်းက နောက်ဖြစ်သောကြောင့် ရိုးရာအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခြင်း
တည်း၊ မဂ္ဂသဒ္ဓါလည်း ပကတိလမ်းကဲ့သို့ ရိုးရာလမ်းကြောင်း အနက်ကိုဟောသော
သဒ္ဓိသုပဓာတည်း၊ “ဥပညာတံ မဂ္ဂ”ကို “လိင်္ဂဝိပလ္လာသ”ဟု ပြလို၍ “ဉာတော စေတ၊
ပေ၊ မဂ္ဂေါ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား အတ္ထိကေဟိမှစ၍ တစ်မျိုးကြံသွားလေသည်။

အထ ဝါ။ ။ ရှေးနည်း၌ ဥပညာတံကို နှစ်နက်ကြံရခြင်း၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသကြံရခြင်း
အားဖြင့် မရှင်းလင်းသောကြောင့် အခြားတစ်နည်းကို ပြလို၍ “အထ ဝါ”ဟုတက်သည်၊
ဤနည်း၌ အတ္ထိကေဟိအရ အရှင်သာရိပုတ္တရာဟူသော မိမိကို ယူစေ၍ “အမေဟိ”ဟု
ဖွင့်သည်၊ မိမိ အလိုရှိသည်မှာလည်း “အမတ”ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “အတ္ထိကေဟိ-
အမတကို အလိုရှိကုန်သော ငါတို့သည်”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပညာတံကို “မရဏေသတိ၊
ပေ၊ အတ္ထိတိ”ဟု အာကာရအပိုထည့်၍လည်းကောင်း၊ “နိဗ္ဗာနံ”ဟု အရကောက် အပို
ထည့်၍လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ မဂ္ဂကိုလည်း မဂ္ဂ-ဂဝေသနေဟူသော ဓာတ်ကျမ်းကိုမှီး၍
“အန္တပစ္စယန္တ”ဟု ကြံပြီးလျှင် “မဂ္ဂန္တော ပရိယေသန္တော”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤနည်းအလို
“အတ္ထိကေဟိ-အမတဖြင့် အလိုရှိကုန်သော ငါတို့သည်၊ ဥပညာတံ-မရဏရှိလျှင်
အမတလည်းရှိထိုက်၏ဟု အနုမာနဉာဏ်ဖြင့်သာ ကပ်၍သိအပ်(မှန်းဆအပ်)သောနိဗ္ဗာန်
ကို၊ မဂ္ဂ မဂ္ဂန္တော-ရှာမှီးလျက်၊ ဣမံ ဘိက္ခု-ကို၊ ဝါ-၏၊ ပေ၊ ယံနုန အနုပန္နယျံ”ဟု ပေး၊

ကုဋမူလ-နံရံခြေရင်းကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ နိသိဒ္ဓိ-ထိုင်ပြီး၊ သာရိပုတ္တောပိ-သည်လည်း၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတုံ-ငှာ၊ တာဝ အကာလော-အခါမဟုတ်သေး၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ကာလံ-အခါကို၊ အာဂမယမာနော-ဆိုင်းငံ့လျက်၊ ဧကမန္တံ-သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသောအရပ်၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဝတ္ထုပဋိပတ္တိပူရဏတ္ထံ-ဝတ်အကျင့်ကို ဖြည့်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတဘတ္တကိစ္စဿ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိသော၊ ထေရဿ-ထေရ်အား၊ အတ္တနော-၏၊ ကမဏ္ဍလုတော-ရေကရားမှ၊ (ရေတဂေါင်းမှ) ဥဒကံ-ကို၊ ဒတွာ-၍၊ ဓောတဟတ္ထပါဒေန-ဆေးအပ်ပြီးသော လက်ခြေရှိသော၊ ထေရေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ပဋိသန္တာရံ-ပဋိသန္တာရကို၊ ကတွာ-၍၊ ပဉ္စ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီး၊ တေန-ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ပေ၊ ပရိဗ္ဗာဇကောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဂူတ္ထံ။

န တာဟံ သက္ကောမိတိ-ကား၊ တေ-အား၊ အဟံ-သည်၊ (ဝိတ္ထာရေန-အကျယ်တဝင့်အားဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတုံ-ငှာ)၊ န သက္ကောမိ-မစွမ်းနိုင်၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထံ-ဤန တာဟံ သက္ကောမိဟူသော စကားရပ်၌၊ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော-ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်သို့ ရောက်ပြီးသော၊ ထေရော-အရှင်အဿဇီထေရ်သည်၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိသော ပြဿနာကို၊ (ဝိတ္ထာရေန-အားဖြင့်၊ ကထေတုံ-ငှာ)၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (သက္ကောတိယေဝ-စွမ်းနိုင်သည်သာ၊) အထ-ထိုသို့ပင် စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဣမဿ-ဤပရိဗုဒ္ဓ၏၊ ဓမ္မဂါရဝံ-ထရား၌ ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ ဥပ္ပာဒေဿာမိ-ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သဗ္ဗာကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယေ-ဘုရားရှင်၏ အရာတော်၌၊ အဝိသယဘာဝံ-မိမိ၏ အရာမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဂဟေတွာ-ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့ န တာဟံ သက္ကောမိဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။

ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါတိ(ဧတ္ထံ)-ဟူသော ဤပါဌ၌၊ ဟေတုပ္ပဘဝါ နာမ-အကြောင်းဟူသော အစအမွန်ရှိသော တရားတို့မည်သည်၊ ပဉ္စကုန္ဒာ-ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့တည်း၊ တေန-ထို ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါဟူသောပါဌဖြင့်၊ အဿ-ထိုအရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊ ဒုက္ခသစ္စံ-ဒုက္ခသစ္စာကို၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏၊ တေသံ၊ပေ၊ အာဟာတိ-ကား၊ တေသံ-ထိုဟေတုပ္ပဘဝဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏၊

ဟေတုပ္ပဘဝါ။ ။ ပဘဝါ၌ ပသည် အာဒိကမ္မ အနက်ဟော၊ “ပဘဝတိ တေသ္မာတိ ပဘဝေါ၊ ဟေတု+ပဘဝေါ ယေသန္တိ ဟေတုပ္ပဘဝါ-အကြောင်းဟူသော အစအမွန်ရှိသော အကျိုးဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့”ဟု ဝစနတ္ထပြုပါ၊ “ဒုက္ခသစ္စံ ဘိက္ခဝေ သမုဒယနိဒါနံ”ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် အသွားတူပင်တည်း၊ “ထိ၌ သမုဒယ နှင့် ဤ၌ ဟေတု၊ ထိ၌ ပဘဝနှင့် ဤ၌ နိဒါနံသည် တူ၏”ဟုလို့၊ ထိုဒုက္ခသစ္စာ၏ တရားကိုယ်သည် “ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဋ်”အရ တေဘူမက ခန္ဓာငါးပါးတည်း။

ဟောတု နာမ-အကြောင်းမည်သည်။ သမုဒယသစ္စ-သမုဒယသစ္စာတည်း။ တဉ္စ-
ထိုအကြောင်းဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာကိုလည်း။ တထာဂတော-မြတ်စွာဘုရားသည်။
အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။ ဣတိ-ဤအနက်ကို။ ဒဿတိ-၏။ တေသဉ္စ ယော
နိရောဓောတိ-ကား။ ဥဘိန္နမ္ပိ-နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ သံစွာနံ-ထို
ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာတို့၏။ ယော အပ္ပဝတ္တိနိရောဓော-အကြင် နောက်ထပ်
ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ) [ဘင်ခဏ၌ ချုပ်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဟု
သိစေလို၍ “အပ္ပဝတ္တိ”ဟု ဝိသေသန ကူသည်။ ဘင်ခဏ၌ ချုပ်ခြင်းကား နောက်ထပ်
ဖြစ်ခြင်းရှိသေး၏။ ဤ“နိရောဓသစ္စာ”ဟူသော ချုပ်ခြင်းကား နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း
မရှိပါ-ဟူလို။] တဉ္စ-ထိုနိရောဓသစ္စာကိုလည်း။ တထာဂတော-သည်။ အာဟ။
ဣတိ အတ္ထော။ တေန-ထို တေသဉ္စ ယော နိရောဓောဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ အဿ-
ထိုအရှင်သာရိပုတ္တရာအား။ နိရောဓသစ္စ-ကို။ ဒဿတိ-၏။ ပန-ဆက်။ ဧတ္ထ-
ဤဂါထာ၌။ မဂ္ဂသစ္စ-သည်။ ဝါ-ကို။ သရူပတော-သရုပ်သကောင်အားဖြင့်။
(တိုက်ရိုက်အားဖြင့်) အဒဿိတံ-မပြအပ်သည်။ (သမာနံ)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း။
နယတော-နည်းအားဖြင့်။ ဒဿိတံ-ပြအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ-၏။ ဟိ-မှန်။
နိရောဓေ-နိရောဓသစ္စာကို။ ဝုတ္တော-တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူအပ်သော်။ တဿ-ထို
နိရောဓသစ္စာသို့။ သမ္မာပကော-ရောက်စေတတ်သော၊ မဂ္ဂေါ-မဂ္ဂသစ္စာသည်။
ဝါ-ကို။ ဝုတ္တောဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်သာ။ (ဟောတော်မူအပ်ရာ ရောက်သည်
သာ) ဟောတိ။

အထ ဝါ-ကား။ တေသဉ္စ ယော နိရောဓောတိ ဧတ္ထ-၌။ တေသံ-ထိုဒုက္ခသစ္စာ၊
သမုဒယသစ္စာတို့၏။ ယော နိရောဓော စ-အကြင် နောက်ထပ် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော
ချုပ်ရာနိရောဓသစ္စာလည်းကောင်း။ နိရောဓုပါယော စ-နိရောဓ၏ အကြောင်းဖြစ်
သော မဂ္ဂသစ္စာလည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝံ-သို့။ ဒွေပိ-ကုန်သော၊ သစ္စာနိ-တို့သည်။
ဝါ-တို့ကို။ ဒဿိတာနိ-ပြအပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။
ဤအထ ဝါတက်သောနည်းအလို “နိရောဓော စ+ နိရောဓုပါယော စ နိရောဓာ”ဟု

နယတော။ ။ နယတောတိ နာနန္တရိကနယတော၊ အဝိနာဘာဝနယတော ဝါ၊
နေတ္ထိဒေသနာဟာရနယတော ဝါ-ယောနော၊ ဤသို့ “နာနန္တရိကနည်းနှင့် အဝိနာဘာဝ
နည်း”ကို တပေါင်းတည်း ဖွင့်ထားသော်လည်း အကျိုးကို ပြသဖြင့် အကြောင်းကို
သိရသောနည်းကို “ဖလူပစာရ-အဝိနာဘာဝနည်း”ဟု ဆိုရကား ဤနေရာ၌လည်း
အကျိုးဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာကို တိုက်ရိုက်ပြသဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်း
မှန်းဆ၍ သိရသောကြောင့် “ဖလူပစာရ-အဝိနာဘာဝနည်း”သာ ဖြစ်သင့်သည်။
[ဝုဏ္ဏ-ဖလူ၊ ဌာနျ၊ နည်းမူ အဝိနာ၊] နေတ္ထိဒေသနာဟာရနည်းလည်း ဤသဘောပင်
တည်း။

ဧကဒေသသရူပေကသေသံပြု၊] ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တမေဝ အတ္တံ-ထိုသစ္စာလေးပါး
ဟူသော အနက်ကိုပင်၊ ပဋိပါဒေန္တော-ထပ်၍ သိစေတော်မူလိုသည်၊ (နိဂုံးအုပ်
တော်မူလိုသည်) (ဟုတွာ) ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီး၊
ဧသေဝ၊ ယေ၊ တာဝဒေဝါတိ-ကား၊ ဣတော-ဤသောတာပတ္တိဖိုလ်ထက်၊
ဥတ္တရိ-အလွန်ဖြစ်သောတရားသည်၊ သစေပိ နတ္ထိ-အကယ်၍ပင် မရှိစေဦးတော့၊
(တထာပိဋ္ဌ လှမ်းစပ်၊) ဧတ္တကမေဝ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊
ဣဒံ သေတာပတ္တိဖလမတ္တမေဝ-ဤသောတာပတ္တိဖိုလ်မျှသို့သာ၊ ပတ္တဗ္ဗံ-ရောက်
ထိုက်သည်၊ (သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေဦးတော့၊)၊ [ရှေ့ဝါကျကို
ထပ်ဖွင့်သည်၊] တထာပိ-ထိုသို့ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်ထက်အလွန် မရှိပါသော်
လည်း၊ ဧသော ဧဝ-ဤသောတာပတ္တိဖိုလ်တရားသည်ပင်၊ ဓမ္မော-ကျွန်ုပ်တို့
ရှာမှီးအပ်သော တရားပါတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပစ္စုပ္ပန်ပဒေမသောကန္တိ - ကား၊ မယံ - တို့သည်၊ ယံ - အကြင် နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရိယေသမာနာ-ရှာမှီးကုန်လျက်၊ ဝိစရာမ-လှည့်လည်ကြပါကုန်၏၊ [ဤကား အပိုထည့်အပ်သော အနိယမဝါကျတည်း၊] တုမေု-တို့သည်၊ အသောကံ-သောက မရှိသော၊ တံ ပဒံ-ထိုကျွန်ုပ်တို့ ရှာမှီးအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပဋိဝိဒ္ဓါ-ထိုးထွင်း၍ သိပြီးကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ တုမေုဟိ-တို့သည်၊ တံ-ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ ပတ္တံ-ရောက်အပ် ရအပ်ပါပေပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်၊ အဒိဋ္ဌ၊ပေ၊ ကပ္ပနဟုတေဟိတိ-ကား၊ အမေုဟိ နာမ-အကျွန်ုပ်တို့ မည်သည်၊ ဣဒံ ပဒံ-ဤနိဗ္ဗာန်ကို၊ ဗဟုကေဟိ-များစွာကုန်သော၊ ကပ္ပနဟုတေဟိ-ကမ္ဘာတို့၏ နဟုတတို့ဖြင့်၊ ဝါ-ကမ္ဘာတို့၏ နဟုတတို့ပတ်လုံး၊ အဒိဋ္ဌမေဝ-မမြင်အပ် မမြင်နိုင် သည်သာ၊ (ဟုတွာ) အဗ္ဘတိတံ-လွန်အပ်ခဲ့ပါပြီ၊ [“အဘိ+အတိတံ”ဟု ခွဲ၊ အမေုဟိဟူသော ကတ္တာနှင့် ဣဒံ ပဒံဟူသော ကံကိုထောက်၍ အတိတံ၌ တပစ္စည်း ကိုလည်း ကံဟောဟု ကြံပါ၊ ယောနော၌ ကရိုဏ်းနှင့်တကွ “အတိက္ကမာပိတံ”ဟု ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဣတိ-ဤသို့၊ ဝါ-(ဤဂါထာနှစ်ပါးဖြင့်၊) တဿ ပဒဿ-ထိုနိဗ္ဗာန်၏၊ ဝါ-ကို၊ အဒိဋ္ဌဘာဝေန-မမြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒိဃရတ္တံ-ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ အတ္ထနော-၏၊ မဟာဇာနိဘာဝံ-ကြီးစွာသော ဆုံးရှုံးခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဒိပေတိ-ပြ၏။

ပစ္စုပ္ပန်။ ။ ပစ္စုပ္ပန်တိ ပတိ အဝပုဗ္ဗော ဣဓာတု ပဋိဝိဒ္ဓတ္ထောတိ အာဟ
 ပဋိဝိဒ္ဓတ္ထောတိ၊-ယောဇနာ၊ ဤအလို ပတိ အဝပုဗ္ဗ+ဣဓာတ်+တုမှယောဂ(တ္ထ)ဝိဘတ်၊
 ပဋိဝိဒ္ဓတ္ထ၌လည်း “ပဋိဝိဒ္ဓါ+အတ္ထ”ဟု ခွဲ၊ တစ်နည်း-“ဗျတ္တော ပဋိဗလော”ပုဒ်ကဲ့သို့၊
 ဗျတ္တကို ဝိပုဗ္ဗ+အဉ္ဇဓာတ်+ထပစ္စည်းကြံ၍ ပတိကိုလည်း သုတ်ကြီးဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ပြီးလျှင်
 “ပစ္စုပ္ပန်-ထိုးထွင်း၍ သိကြကုန်ပြီ”ဟု ပေး၊ “ပဋိဝိဒ္ဓတ္ထ”ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။

၆၂။ ဂမ္ဘီရေ ဉာဏဝိသယေတိ-ကား၊ ဂမ္ဘီရေ စေတ-နက်နဲသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဂမ္ဘီရဿ-နက်နဲသော၊ ဉာဏဿ-ဉာဏ်၏၊ ဝိသယဘူတေ စ-အာရုံဖြစ်၍လည်းဖြစ်သော၊ [“ဉာဏဝိသယေ”ဟု ပါဠိတော်၌ ရှိသော်လည်း ဂမ္ဘီရဖြစ်သော အရာကို ဂမ္ဘီရဖြစ်သော (နက်နဲသော) ဉာဏ်ဖြင့်သာ အာရုံပြုနိုင်သောကြောင့် “ဂမ္ဘီရဿ ဉာဏဿ”ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်။] အနုတ္တရေ ဥပဓိသင်္ခယေတိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနေ-၌၊ [“သဒ္ဓတ္ထ”မဖွင့်ဘဲ “အဘိဓယျတ္ထ”ကိုသာ ဖွင့်သည်။] ဝိမုတ္တေတိ-ကား၊ တဒါရမ္မဏာယ-ထိုနိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ ဝိမုတ္တိယာ-သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်ဟူသော ဝိမုတ္တိဖြင့်၊ ဝိမုတ္တေ-လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်ကြကုန်သော၊ (“နေ”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

ဗျာကာသီတိ-ကား၊ ဧတံ မေပေ၊ ဘဒ္ဒယုဂန္တိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တေ-မိန့်မြွက်တော်မူလျက်၊ သာဝကပါရမီဉာဏေ-အဂ္ဂသာဝက ပါရမီဉာဏ်၌၊ ဗျာကာသိ-မိန့်မြွက်တော်မူပြီ၊ (ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီ၊) သာဝါပေ၊ အဟောသီတိ-ကား၊ သာဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒါယေဝ-ထိုဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒါသည်ပင်၊ [သာသဒ္ဓါ၏ စွဲနက်ကို ဖွင့်သည်။] တေသံ-ထိုအရှင်တို့၏၊ ဥပသမ္ပဒါ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥပသမ္ပန္နေသု-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်သော၊ တေသု-ထိုထေရ်တို့တွင်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော-သည်၊ သတ္တဟိ ဒီဝသေဟိ-ခုနစ်ရက်တို့ဖြင့်၊ (ကြိယာပဝဂ္ဂ) အရဟတ္တေ-အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-တည်ပြီ၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော-သည်၊ အဗုမာသေန-တစ်လထက်ဝက်ဖြင့်၊ (၁၅-ရက်ဖြင့်၊) (အရဟတ္တ ပတိဋ္ဌိတော-ပြီ၊) [လောက၌ အဆောင်အယောင် ကြီးကျယ်လေ၊ နောက်ကျလေဖြစ်သကဲ့သို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာလည်း ဉာဏ်ကြီးသည့်အတွက် ဟိုတရား ကြံစည်ရ၊ ဒီတရား ကြံစည်ရ စသည်ဖြင့် ဉာဏ်ကိစ္စတွေ များသောကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ရမှု၌ နောက်ကျတော်မူရလေသည်။]

ကိရုဗျေ၊ အတိတေ-လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ အနောမဒဿိနာမ-အနောမဒဿိမည်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ လောကေ-၌၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်တော်မူပြီ၊ တဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ (ကာလေ-လက်ထက်တော်၌၊) သရဒေါ နာမ-သရဒမည်သော၊ တာပသော-ရသေ့သည်၊ သကေ-မိမိဥစ္စဖြစ်သော၊ အဿမေ-ကျောင်းသင်္ခမ်း၌၊ နာနာပုပ္ဖေဟိ-အမျိုးမျိုးသော ပန်းတို့ဖြင့်၊ မဏ္ဍပံ-မဏ္ဍပ်ကို၊

ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တေ။ ။ ဝိမုတ္တေတိ ယထာဝုတ္တလက္ခဏေ နိဗ္ဗာနေ တဒါရမဏာယ ဖလဝိမုတ္တိယာ အဝိမုတ္တေ၊-ဋီကာ၊ ဖလဝိမုတ္တိဟူရာ၌ အခြားနေရာဝယ် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသာ ယူလေ့ရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ သောတာပန်သာဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့ကိုသာ ရည်ရွယ်သောကြောင့် သောတာပတ္တိဖလ သမာပတ်ကိုသာ ယူရသည်။

ကတွာ-ဆောက်လုပ်၍၊ (မဏ္ဍပိ ကတွာ-ပန်းမဏ္ဍပ်ဆောက်လုပ်၍၊) ပုပ္ဖာသနေ
 ယေဝ-ပန်းရော၍ပင်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ နိသီဒါပေတွာ-သီတင်းသုံးတော်မူစေ၍၊
 ဘိက္ခုသံဃဿပိ-၏လည်း၊ (ဖို့လည်း၊) တထေဝ-ထိုအတူ ပန်းတို့ဖြင့်ပင်၊
 မဏ္ဍပ်-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပုပ္ဖာသနာနိ-ပန်းနေရာတို့ကို၊ ပညပေတွာ-ခင်းစေ၍၊
 အဂ္ဂသာဝကဘာဝံ-အဂ္ဂသာဝက၏အဖြစ်ကို၊ ပတ္တေသိ-ဆုတောင်းပြီး၊ စ-ဆက်၊
 ပတ္တယိတွာ-ဆုတောင်းပြီး၍၊ သိရိဝဗ္ဗဿ နာမ-သိရိဝဗ္ဗမည်သော၊ သေဌိနော-
 သူဌေး၏အထံသို့၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီး၊ (ကိ-အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်သနည်း?)
 မယာ-သည်၊ အဂ္ဂသာဝကဌာနံ-အဂ္ဂသာဝကအရာကို၊ ပတ္တိတံ-ဆုတောင်းအပ်ပြီး၊
 တွမိ-သည်လည်း၊ အာဂန္တော-လာ၍၊ ဧကံ-သော၊ ဌာနံ-အရာကို၊ ပတ္တေဟိ-
 လော၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေသိ-ပြီး) သေဌိ-သည်၊ နိလုပ္ပလမဏ္ဍပ်-
 ကြာညိပန်းမဏ္ဍပ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဗုဒ္ဓပမုခံ-ဘုရားအမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ-
 ကို၊ တတ္ထ-ကြာညိပန်းမဏ္ဍပ်၌၊ ဘောဇေတွာ-ဆွမ်းကပ်ပြီး၍၊ ဒုတိယသာဝက
 ဘာဝံ-ကို၊ ပတ္တေသိ-ပြီး၊ တေသု-ထိုရသေ့၊ သူဌေးတို့တွင်၊ သရဒတာပသော-
 သရဒရသေ့သည်၊ သာရိပုတ္တေတ္ထေရော-သည်၊ (ဇာတော-ပြီး) သိရိဝဗ္ဗော-
 သိရိဝဗ္ဗသည်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော-သည်၊ (ဇာတော-ပြီး) ဣတိ ဣဒံ-
 ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ နေသံ-ထိုအရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မ-
 ရှေးကောင်းမှုတည်း။ [အကျယ်ကို ဓမ္မပဒ ယမကဝဂ်၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု၌ရှုပါ။]

၆၃။ အပုတ္တကတာယာတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယေသံ-
 အကြင် မိဘတို့၏၊ ပုတ္တာ-သားတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇန္တိ-ရှင်ရဟန်း ပြုကြကုန်၏၊
 တေသံ-ထိုမိဘတို့၏၊ အပုတ္တကတာယ-သားမရှိသူတို့၏ အဖြစ်ဟူသောအကျိုးငှာ၊
 ယာသံ-အကြင် မိန်းမတို့၏၊ ပတိ-လင်တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇန္တိ-န်၏၊ တာသံ-ထို
 မိန်းမတို့၏၊ ဝေဓဗျာယ ဝိဓဝါဘာဝါယ-မုဆိုးမတို့၏ အဖြစ်ဟူသောအကျိုးငှာ၊
 [ဝေဓဗျာယကို ထပ်ဖွင့်သည်၊ “ဝိဂတော+ဓဝေါ ယာသန္တိ ဝိဓဝါ၊ ဝိဓဝါနံ+
 ဘာဝေါ ဝေဓဗျံ”ဟု ပြု။] ဥဘယေနာပိ-နှစ်ပါးစုံအားဖြင့်လည်း၊ ကုလုပစ္ဆေဒါယ-
 အမျိုးတို့၏ ပြတ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ပဋိပန္နော ၌ စပ်၊) သဗ္ဗယာနီတိ - ကား၊

အဿမေ။ ။ အာ(သမန္တတော)-ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ကာယစိတ္တပိဋ္ဌာသင်္ခါတာ
 ပရိဿယာ-ကိုယ်စိတ်တို့ကို နှိပ်စက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ဘေးရန်တို့သည်၊
 သမန္တိ ဧတ္တာတိ အဿမော-ငြိမ်းအေးရာဖြစ်သောကြောင့် “အဿမ” မည်၏၊ ဤ
 ကျောင်းသင်္ခမ်းသို့ရောက်လျှင် ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးလုံး ငြိမ်းအေးသည်-ဟူလို၊ ဤ“အဿမ”
 ဟူသော နာမည်သည့် ကျောင်းသင်္ခမ်း တစ်ကျောင်း၏ နာမည်မဟုတ်၊ ကျောင်းဝိုင်း
 တစ်ဝိုင်းလုံး၏ နာမည်ဖြစ်သည်၊ ယောနောဌ်ကား “အာကောဓံ အာဘုသော ဝါ
 ရာဂါဒယော သမေန္တိ ဧတ္တာတိ အဿမော”ဟု ပြုလေ၏။

သဉ္ဇယဿ-သဉ္ဇည်း ဆရာကြီး၏။ အန္တေဝါသိကာနိ-အနီးနေ တပည့်တို့ကို၊ (ပဗ္ဗာဓိတာနိဉ္စ စပ်၊) [“သဉ္ဇယဿ + ဣမာနိ သဉ္ဇယာနိ”ဟု ဣဒံတဒ္ဓိတ် ပြ၊ အကြောင်းဖြစ်သော သဉ္ဇည်းဆရာကြီး၏ အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော တပည့်များအပေါ် တင်စား၍ “ကာရဏူပစာ”ဟု သော်လည်းကြံ၊] မဂဓာနံ ဂိရိဗ္ဗဇ္ဇိ-ကား၊ မဂဓာနံ-မဂဓာဟု ဗဟုဝစ်အမည်ရသော၊ ဇနပဒဿ-၏၊ ဂိရိဗ္ဗဇ္ဇိ-တောင်တို့ဖြင့် ကာရံအပ်သည်ဖြစ်၍ နွားခြံနှင့်တူသော၊ နဂရံ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့၊ (အာဂတောဉ္စစပ်၊) မဟာဝီရာတိ-ကား၊ မဟာဝီရိယဝန္တော-ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူကြကုန်သော၊ (ဓာထာဂတာဉ္စ စပ်၊) နယမာနာနန္တိ-ကား၊ နယမာနေသု-ဆောင်ယူကြသော ဘုရားရှင်တို့၌၊ (ဧတံ-နယမာနာနံဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊) ဘုမ္မတ္ထေ-သတ္တမိဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥပယောဂတ္ထေ-ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ (သာမိဝစနံ-တည်း၊) (“နယမာနာနံ-ဆောင်ယူကြသော ဘုရားရှင်တို့ကို”ဟု ပေး၊) ကာ ဥသုယာ ဝိဇာနတန္တိ-ကား၊ ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ (တရားနှင့်လျော်စွာ၊) နယန္တိ-ဆောင်ယူ ကြကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝိဇာနန္တာနံ-သိကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (သန္တာန်၌၊) ကာ-အဘယ်သို့သော၊ ဣဿာ-ဠုစုခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်ပါတော့အံ့ နည်း?၊) (တစ်နည်း) ကာ ဣဿာ-အဘယ်မှာ ဠုစုပါတော့အံ့နည်း?၊ [ဤ၌ ဥသုယာကို ဣဿာဟု ဖွင့်သဖြင့် ပါဠိအလို “ဣဿာနှင့်ဥသုယာ”သည် သဘောတူ၏ဟုမှတ်ပါ။]

မဂဓာနံ ဂိရိဗ္ဗဇ္ဇိ။ ။ “ပုဗ္ဗဟုတ္တေ ကုရူသက္ကာ”နှင့်အညီ တိုင်းပြည်ကို ဟောရာ၌ ပုလ္လိင် ဗဟုဝစ်ဖြင့် ရှိရသောကြောင့် ဤနေရာ၌ ပုလ္လိင် ဗဟုဝစ်ဖြင့်ထားသည်။ “ဝဇော ဝိယာတိ ဝဇံ (နဂရံ)၊ ဂိရိဟိ+ပရိက္ခိတ္တံ+ဝဇံ ဂိရိဗ္ဗဇ္ဇိ”ဟု ပြ၊ “ပရိက္ခိတ္တံ”ဟူသော အလယ်ပုဒ်ကျေ၊ မြို့က အလယ်ကဖြစ်၍ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ဣသိဂိလတောင်၊ ဝေပုလ္လတောင်၊ ဝေဘာရတောင်၊ ဂိဇ္ဈကုဋတောင်၊ ပဏ္ဍဝတောင်တို့ဖြင့် ဝန်းရံ၍နေသော ကြောင့် နွားခြံနှင့်တူသောမြို့-ဟူလို။ [ဂိရိဗ္ဗဇ္ဇေနဂရန္တိ သမန္တာ ပဗ္ဗတပရိက္ခိတ္တံ ဝဇေဒိသံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိတိ ဂိရိဗ္ဗန္တိ ဧဝံ လဒ္ဒနာမံ ရာဇဂဟနဂရံ-ဋီကာ။]

နယမာနာနံ။ ။ ဤအဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံသည် “ဣဿ၊ ဥသုယဓာတ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌ သမ္ပဒါန်ဖြစ်ရမည်”ဟူသော စည်းကမ်းကို မလိုက်ဘဲ ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ အနက်ကို နိဿယအတိုင်း ပေးပါ။

ဝိဇာနတံ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ဓမ္မေန နယန္တိတိ”သည် ဝိဇာနနကြိယာ၏ သိပုံ အခြင်းအရာကို ပြသော အာကာရတည်း၊ “ဘုရားရှင်တို့သည် တရားသဖြင့် ဆောင်ယူ ကြ၏”ဟု သိသူတို့၏ သန္တာန်မှာ ဣဿာ မဖြစ်တော့ပါ-ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ကား “ဝိဇာနန္တာနန္တိ ဝိဇာနန္တေ သု တထာဂတေသု၊ ဝိဇာနန္တေ ဝါ”ဟု ဝိဇာနတံကိုလည်း နယာမာနာနံနှင့် အရတူ ဖွင့်သွားလေ၏၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အာဘော်မကျပါ။

ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထကထာ

၆၄။ အနုပဇ္ဈာယကာတိ-ကား၊ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇ-အပြစ်ငယ် အပြစ်ကြီးကို၊ ဥပနိဇ္ဈာယကေန-ဂရုတစိုက် ကြည့်ရှုတတ်သော၊ [“ကပ်၍ ကြည့်ရှုတတ်သော” ဟု ရှေးကပေး၏၊] ဂရုနာ-ဆရာမှ၊ ဝိရဟိတာ-ကင်းကုန်သည်၊ အနာကပ္ပသမ္ပန္နာတိ-ကား၊ အာကပ္ပေန-သွားပုံ လာဟန်စသော အမူအရာနှင့်၊ နံ သမ္ပန္နာ-မပြည့်စုံ ကုန်သည်၊ သမဏသာရပ္ပာစာရဝိရဟိတာ-ရဟန်းတို့အား လျှောက်ပတ်သော အကျင့်မှ ကင်းကုန်သည်၊ (“ဟုတ္တာ ပိဏ္ဏာယ စရန္တိ” ခွံ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

ဥပရိဘောဇနေတိ-ကား၊ ဘောဇနေဿ-ဘောဇဉ်၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ [“ဘောဇနေဿ+ဥပရိ ဥပရိဘောဇနံ” ဟု ပြု၊ အဗျယိဘောသမာသ်၏ အံအပြု မမြဲသောကြောင့် သို့ ကို ဧပြု၊] ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တန္တိ-ကား၊ ပိဏ္ဏာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရဏကပတ္တံ-လှည့်လည်ကြောင်း သပိတ်ကို၊ (ဥပနာမေန္တိ ခွံ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ တသ္မိ-ဆွမ်းအလို့ငှာလှည့်လည်ကြောင်း ထိုသပိတ်၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌ သညိနော-စားကြွင်းရှိ၏ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ အထ ဝါ-ကား၊ ဥဋ္ဌဟိတ္တာ-ဆွမ်းကိုရည်မှတ် မတ်မတ်ရပ်၍၊

အနုပဇ္ဈာယကာ။ ။ ဥပ+ဈာယတိတိ ဥပဇ္ဈာယော၊ မိတတို့သည် သားသမီးတို့ကို အမြဲကြည့်ရှု၍ ဝတ်နည်း၊ စားနည်း၊ သွားနည်း၊ လာနည်း အသီးသီးတို့ကို ပြောဆိုသင်ပြ ဆုံးမကြသကဲ့သို့ ထို့အတူ မိမိ၏ တပည့်များကိုလည်း ပြောဆိုဆုံးမဖို့ရန် တာဝန်ယူ၍ အရာရာ အချိုးကျအောင် ပြောဆိုဆုံးမသော ဥပဇ္ဈာယ်ပေးသော ဆရာကြီးများကို “ဥပဇ္ဈာယ်” ဟု ခေါ်သည်။ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇဝယ် အဝဇ္ဇ၌ အ သည် ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော၊ အဝဇ္ဇသဒ္ဓါက အပြစ်ကြီးကို ဟောသောကြောင့် အပြစ်ငယ်ကို ဝဇ္ဇသဒ္ဓါက ပါရိသေသ နည်းအားဖြင့် ဟောရသည်။ “ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇ ဥပနိဇ္ဈာယတိတိ ဥပဇ္ဈာယော၊ နတ္ထိ+ဥပဇ္ဈာယော ဧတေသန္တိ အနုပဇ္ဈာယကာ” သမာသန္တ ကပစ္စည်း။

အနာကပ္ပသမ္ပန္နာ။ ။ “အာကပ္ပော ဂမနာဒိကံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ရဟန်းတို့၏ သွားပုံ၊ စားပုံ၊ ဝတ်ပုံ၊ နေပုံ၊ ထိုင်ပုံ အလုံးစုံသော အမူအရာကို “အာကပ္ပ” ဟု ယူပါ၊ ရဟန်းတို့၏ သွားပုံ၊ စားပုံ၊ ဝတ်ပုံ စသောအပြုအမူမျိုး မဟုတ်ဘဲ လူတို့၏ ဝတ်ပုံ၊ စားပုံ စသည်ကို ပြုကျင့်ကြခြင်းကို “အနာကပ္ပသမ္ပန္န-အာကပ္ပနှင့် မပြည့်စုံ” ဟု ဆိုသည်။ ယခုအခါ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ နိဿယည်းဆရာတို့က သွန်သင် ဆုံးမမှု မရှိသောကြောင့် မဝတ်တတ်၊ မစားတတ်၊ မနေတတ်၊ မသွားတတ်ဖြစ်နေကြသူတို့ ကဲ့သို့တည်း။

ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တံ။ ။ “ဥတ္တိဋ္ဌေ န ပမဇ္ဇေယျ” ဟူသော ပါဠိတော်၌ “ဥတ္တိဋ္ဌသဒ္ဓါသည် ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤ ဥတ္တိဋ္ဌသဒ္ဓါလည်း ထိုအနက်ကိုပင် ဟော၏” ဟု သိစေလို၍ ဥတ္တိဋ္ဌကို “ပိဏ္ဏာယစရဏက” ဟု ဖွင့်သည်။ ဥတ္တိဋ္ဌနံ (ဥဒ္ဓိဿ ဌာနံ) ဥတ္တိဋ္ဌ-ဆွမ်းကို ရည်စူး၍ ရပ်ခြင်း၊ ဝါ-ဆွမ်းခံခြင်း၊ ဥတ္တိဋ္ဌာယ+ဂဟိတံ+ပတ္တံ ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တံ၊-(ဝိမတိ)။

ပတ္တံ-ကို၊ ဥပနာမေန္တိ-ကပ်၍ ညွတ်စေကြကုန်၏။ ဣတိ ဧဝံပိ-ဤသို့လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တံဟူသောပုဒ်၌၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ [အချို့ စာအုပ်တို့၌ ပိသဒ္ဓါ မပါ။]

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပဇ္ဈာယန္တိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ဥပဇ္ဈာယ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဂဟေတုံ-စိတ်ဖြင့် မှတ်ယူခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပုတ္တစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေဿတိတိ-ကား၊ အယံ-ဤ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည့်သည်၊ မေ-ငါ၏၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဂေဟဿိတပေမဝသေန-အိမ်၌ မှီသော ချစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌပေဿတိ-ကပ်၍တည်စေလိမ့်မည်။

တသ္မိဟိ၊ပေ၊ သညိနော။ ။ ထိုဆွမ်းခံသပိတ်ကို အဘယ့်ကြောင့် လူတို့က စက်ဆုပ်ကြသနည်း?ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တသ္မိဟိ”စသည်မိန့်၊ ရဟန်းတို့သည် ဤသပိတ်၌ပင် ထည့်၍စားကြသဖြင့် စားကြွင်းစားကျန်ကိုလည်း ဤသပိတ်ထဲ၌ပင် ထည့်ကြ၏ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏။ ဤသို့ ဆွမ်းခံသပိတ်၌ စားကြွင်းတွေ ရှိနေ၏ဟု မှတ်ထင်ရကား လူတို့က သူတို့ဘောဇဉ်အပေါ်၌ ထိုသပိတ်ညွတ်စေခြင်းကို စက်ဆုပ်ကြ သည်။ ထိုလူတို့၏ အထင်အားဖြင့် ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တံကို “ဥန္တိဋ္ဌပတ္တံ”ဟု ခေါ်ရပြန်သည်။ [ဥပုဗ္ဗ-သိသဓာတ်,တပစ္စည်း၊ သကို ဆပြ၍ “ဥန္တိဋ္ဌ”ဟု ဖြစ်၏၊ ဥ-စားပြီး၍နောက် ဖြစ်သော အထက်၌+ဆိဋ္ဌ-ကြွင်းကျန်နေသော အစာ၊ (စားကြွင်းစားကျန်။)]

သာရတ္ထ။ ။ သာရတ္ထ၌ကား ဥတ္တိဋ္ဌနှင့် ဥန္တိဋ္ဌသည် စားကြွင်းအနက်ကိုချည်း ဟောသော ပရိယာယ်သဒ္ဓါဟု ဆို၏။ ထိုအဆိုကို ဝိမတိက “ကေစိ ဝဒန္တိ”ဟုဆိုသည်။ အထ ဝါတက်သော နောက်နည်း၌မူ “ဥဋ္ဌတွာ”ကိုကြည့်၍ ဥတ္တိဋ္ဌ၌ ဥပုဗ္ဗ,ဌာဓာတ် တွာပစ္စည်းကို ချေထားသော တွာပစ္စယန္တပုဒ်ဟု သိပါ။ [ပဌမနည်းအလို “ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တံ- ဆွမ်းခံခြင်းငှာ ယူအပ်သောသပိတ်ကို၊ ဝါ-စားကြွင်းရှိသည်ဟု လူတို့ထင်မှတ်အပ်သော သပိတ်ကို”ဟု ပေး၊ ဒုတိယနည်းအလို “ဥတ္တိဋ္ဌ-ဆွမ်းကိုရည်မှတ် ရပ်ပြီး၍၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဥပနာမေန္တိ-ကပ်၍ ညွတ်စေကြကုန်၏”ဟု ပေး။]

ဥပဇ္ဈာယံ ဂဟေတုံ။ ။ ပါဠိတော်၌ ဥပဇ္ဈာယံ၏ စပ်ပုဒ်ကို “ဂဟေတုံ” ဟု ထည့်စေလို၍ “ဂဟေတုံ”ဟု ဖွင့်သည်။ ထို ဂဟေတုံအရ “ယူခြင်း”ဟူသည် “ဤ ဆရာသည် ငါ၏ ဥပဇ္ဈာယ်တည်း”ဟု စိတ်ဖြင့်ယူခြင်း၊ စိတ်ဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်း တည်း။ [ဥပဇ္ဈာယံ ဂဟေတုံတိ ဥပဇ္ဈာယတ္တံ မနဿာ ဂဟေတုံ၊-ဝိမတိ၊ ဥပဇ္ဈာယံ၌ ဘာဝပ္ပဓာန ဘာဝလောပ ကြံပါ။] တစ်နည်း “ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိ”ဟု မိမိက ဥပဇ္ဈာယ်တောင်းသောအခါ ထိုဆရာ၏ အလိုကို (ဥပဇ္ဈာယ်အဖြစ် လက်ခံ- မခံကို) ယူခြင်းကို “ဂဟေတုံ”ဟု ဆိုသည်။ [ယာစနဝစနေန တဿ အနုမတိ ဂဟေတုံတိ ဝါ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။]

ဂေဟဿိတပေမဝသေန။ ။ “ဂေဟ-အိမ်၌+သိတ-မှီသော+ပေမ-ချစ်ခြင်း” ဟူသည် မိဘက သားကိုချစ်သော တဏှာချစ်တည်း။ ထိုအချစ်မျိုး ဖြစ်ဖို့ရန် ဘုရားရှင် သည် ညွှန်ပြတော်မူမည် မဟုတ်ဟု ယူဆ၍ မေတ္တာပေမကို “ဂေဟဿိတပေမ”ဟု ယူကြသည်။

ဝါ-ဖြစ်စေလိမ့်မည်။ ဒုတိယပဒေပါ-ပိတုစိတ္တံဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း၊ ဧသ-
ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊ [“ပိတာ
မေ အယန္တိ ဧဝံ ဂေဟသိတပေမဝသေန စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေဿတိ”ဟု သိပါဟူလို။]

သဂါရဝါ သပ္ပတိဿာတိ-ကား၊ ဂရုဘာဝဉ္ဇေဝ-အလေးပြုတတ်သူ၏အဖြစ်
ကိုလည်းကောင်း၊ (ရိသေလေးစားခြင်း၊ ဂရုစိုက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊) ဇေဋ္ဌက
ဘာဝဉ္ဇ-အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ-စွဲကပ်တည်နေစေ၍၊
ဝါ-ဖြစ်စေ၍၊ သဘာဂဓုတ္တိနောတိ-ကား၊ သဘာဂဇီဝိကာ-သဘောတူသော
အသက်မွေးခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ (“ဟုတွာ ဝိဟရန္တာ”၌စပ်၊) သာဟူတိ ဝါတိအာဒိနိ-

သဂါရဝါ။ ။ ဂရုနော+ဘာဝေါ ဂါရဝံ-ရိသေလေးစားသောတပည့်၊ ဂရုစိုက်သော
ဆရာ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ (ရိသေလေးစားခြင်း၊ ဂရုစိုက်ခြင်း အမှုအရာ၊) သဟ+
ဂါရဝေန ယေ ဝတ္တန္တိတိ သဂါရဝါ၊ [“ဂရုဘာဝဉ္ဇ ဥပဋ္ဌပေတွာ”ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထဖွင့်။]

သပ္ပတိဿာ။ ။ ပတိဿယနံ-မှီခိုအားထား ကိုးစားခြင်း၊ ပတိဿော-ခြင်း၊
[ပတိပုဗ္ဗ သိဓာတ်၊ အပစ္စည်း၊] တစ်နည်း-ပတိဿိယတိတိ ပတိဿော-မှီခိုအပ်သော
ဆရာ၊ အားထားအပ်သောတပည့်၊ သဟ+ပတိဿေန ယေ ဝတ္တန္တိတိ သပ္ပတိဿာ၊
[“ဇေဋ္ဌကဘာဝဉ္ဇ ဥပဋ္ဌပေတွာ”ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထဖွင့်။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤသဂါရဝ သပ္ပတိဿသည် တပည့်အတွက်သာမဟုတ် ပါဠိတော်၌
“အညမည”ဟု ဆိုသောကြောင့် ဆရာအတွက်လည်းဖြစ်သည်။ ဆရာကလည်း တပည့်တို့
အပေါ်မှာ ဂရုစိုက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော သဂါရဝ၊ အားထားခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော
သပ္ပတိဿ ရှိရသည်။ ကိုင်းကျွန်းမှီ ကျွန်းကိုင်းမှီမျိုးတည်း။

ဝုဗ္ဗိ၊ပေ၊ အာပဇ္ဇိဿန္တိ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ဝုဗ္ဗိ၊ပေ၊ အာပဇ္ဇိဿန္တိ”ဟုရှိ၏။ ဤသို့
အချင်းချင်း သဂါရဝ သပ္ပတိဿဖြစ်မှ ဆရာနှင့် တပည့်တို့သည် စိုက်ပျိုးထားအပ်သော
သစ်ပင်၏ ကြီးပွားခြင်းကဲ့သို့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ဖြင့် တိုးပွား၍ “ဝုဗ္ဗိ”ဟူသော
ကြီးပွားခြင်း၊ စိုက်ပျိုးထားအပ်သော သစ်ပင်၏ ကြီးပွားရုံတွင်မက အကိုင်း၊အခက်၊
အလက်၊အပွင့်၊အသီး ဝေဆာ၍ စည်ပင်ခြင်းကဲ့သို့ ပစ္စည်းလေးပါး ကိတ္တိ၊ယသတို့နှင့်
တကွ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေ ဝေဆာ၍ စည်ပင်ခြင်းဟူသော “ဝိရုဋ္ဌိ” သစ်ပင်၏
တစ်နေရာ၌ စည်ပင်ရုံတွင်မကဘဲ အသီးမျိုးစေ့တို့ဖြင့် ပြန့်ပွား၍ အဆင့်ဆင့် ပျံ့နှံ့
သွားသကဲ့သို့ ထိုအတူ ဆရာ၊တပည့်တို့မှာလည်း သူတော်ကောင်းတပည့် အဆက်ဆက်
ပြန့်ပွား၍ အရပ်ရပ်၌ ပျံ့နှံ့ခြင်းဟူသော “ဝေပုလ္လ”သို့ ရောက်နိုင်ကြသည်။

သာဟုစသည်။ ။ သာဟူတိ သာဓု၊ လဟူတိ အဂရ၊ [ငါ့မှာ သင်၏ဥပဇ္ဈာယ်
ဖြစ်ဖို့ အရေး၌ ဝန်မလေးပါ၊ တာဝန်ပေါ့ပါ၏-ဟူလို၊] ဩပါယိကံတိ ဥပါယပဋိသံယုတ္တံ၊
[“ဥပါယေ+နိယုတ္တံ ဩပါယိကံ”ဟု ပြုပါ၊ သင်၏ ဥပဇ္ဈာယ် ယူခြင်းသည်
နည်းလမ်းကျ၏၊ နည်းလမ်းကျမှုကြောင့် သင်ဟာ ယနေ့မှစ၍ ငါ့တာဝန်ဖြစ်နေ၏၊]
ပတိရူပံတိ အနုရူပံ၊ [သင်၏ ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းသည် လျောက်ပတ်ပါ၏-ဟူလို။]

သာဟူတိ ဝါ-အစရှိကုန်သော။ ပဉ္စပဒါနိ-ငါးပါးသော ပုဒ်တို့သည်။ ဥပဇ္ဈာယဘာဝ သမ္ပဋိစ္ဆနဝေဝစနာနိ-ဥပဇ္ဈာယ်၏ အဖြစ်ကို ဝန်ခံကြောင်းဖြစ်သော ဝေဝုစ ပရိယာယ် စကားလှယ်ပုဒ်တို့တည်း။ ကာယေန ဝိညာပေတိတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း၊) သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန-သည်။ ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိတိ- ဟူ၍၊ တိက္ခတ္ထံ-သုံးကြိမ်၊ ဝုတ္တေ-လျောက်အပ်သော်၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်။ သာဟူတိအာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စသု-နိသော၊ ပဒေသု-တို့တွင်၊ ယဿ ကဿစိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ ပဒဿ-၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ကာယေန ဝါ-ကိုယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ ဝါ-နှုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကာယဝါစာဟိ ဝါ-ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (“ဝိညာပေတိ”၌ စပ်ပါ၊) တယာ-သည်၊ ဥပဇ္ဈာယော-ကို၊ ဂဟိတော-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏံ-ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းကို၊ သစေ ဝိညာပေတိ-အကယ်၍ သိစေအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတော-ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏။

ပါသာဒိကေန သမ္မာဒေဟိ။ ။ ယခုအခါ ဥပဇ္ဈာယ်ပေးရာ၌ ရှေ့လေးမျိုးကို သုံးလေ့မရှိကြ၊ ဤတစ်မျိုးကိုသာ သုံးလေ့ရှိကြသည်။ ပါသာဒိကေနကို “ပသာဒါ ဝဟေန ကာယဝစိပယောဂေန”ဟုလည်းကောင်း၊ သမ္မာဒေဟိကို “တိဝိဓသိက္ခံ နိပ္ပာဒေဟိ”ဟုလည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်၏။ “ပသာဒံ အာဝဟတိတိ ပါသာဒိကော”ဟု ပြု၍ ကာယပယောဂ၊ ဝစိပယောဂကို အရကောက်စေလိုသည်။ သို့သော် သုံးပါးသော သိက္ခာ (သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ)ကို ပြီးစေဖို့ရန်မှာ စိတ္တပယောဂ (စိတ်၏ ကောင်းသော အမှုအရာ)လည်း ပါမှ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ ထို့ကြောင့် ပါသာဒိကအရ၌ ကာယ ဝစိ မနော သုံးပါးလုံး ပယောဂကို ယူသင့်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် “ပသာဒါဝဟေန နိဒ္ဒေါသေန ကာယဝစိပမနောကမ္မေန”ဟု ကင်္ခါဋီကာသစ် နိဒါနုဒ္ဒေသ၌ ဖွင့်သည်။

သမ္မာဒေဟိ။ ။ သံပုဗ္ဗ+ပဒ+ကာရိတ် ဣပစ္စည်းတည်း။ ထို့ကြောင့် “နိပ္ပာဒေဟိ- ပြီးစီးစေလော၊ (ပြီးစီးအောင်အားထုတ်လော)”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ သံပုဗ္ဗ ပဒဓာတ်သည် အကမ္မကဖြစ်၏။ ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် “တိဝိဓသိက္ခံ”ဟု ကံတစ်ပါးရသည်။ [ရှေးက “ပြည့်စုံစေလော”ဟု ပေးကြ၏။ “ပြည့်စုံ”ဟူသောစကားသည် သဟာဒိယောဂ (နှင့် ဟူသော) အနက်ကို ငဲ့ရကား ထိုသဟာဒိယောဂ မရှိသောကြောင့် ထိုအနက်သည် ဤနေရာ၌ မရနိုင်၊ ဤ“ပါသာဒိကေန သမ္မာဒေဟိ”၏ ဆိုလိုရင်းကား- “သူတစ်ပါး တို့၏ ကြည်ညိုခြင်းကို ဆွဲဆောင်နိုင် (ကြည်ညိုစေနိုင်)အောင် ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင် ပါလော”ဟု ဆိုလိုသည်။

ရှေးအနက်။ ။ “ပါသာဒိကေန-ကြည်ညိုဖွယ်ကို ဆောင်သော ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာနှင့်၊ သမ္မာဒေဟိ-ပြည့်စုံစေလော”ဟု ရှေးကပေးကြ၏။ ထိုအနက်၌ “ကြည်ညိုဖွယ်”ဟူသည် ကြည်ညိုစရာကောင်းသော ကိုယ်မှု နှုတ်မှုတည်း။ သို့ဖြစ်လျှင် ပသာဒအရနှင့် ပါသာဒိကအရသည် မကွဲပြားဘဲရှိနေ၏။ ထို့ကြောင့် “ပသာဒနံ ပသာဒေါ” ဟု ပြု၍ “ပသာဒ-သူတစ်ပါး၏ ကြည်ညိုခြင်းကို + အာဝဟ-ဆောင်နိုင်သော” ဟု သာ မှတ်ပါ။ ထိုသို့ဆောင်နိုင်သော ကိုယ်အမှုအရာ၊ နှုတ်အမှုအရာ၊ စိတ်အမှုအရာကိုပင်

ဟိ-မှန်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ ပဉ္စသု-ကုန်သော၊ ဣမေသု ပဒေသု-တို့တွင်၊ ယဿ ကဿစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပဒဿ-ကို၊ ဝါစာယ ဝါ-နှုတ်ဖြင့်မူလည်း၊ ယဒိဒံ သာဝနံ-အကြင် ကြားသိစေခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ကာယေန ဝါ-ကိုယ်ဖြင့်မူလည်း၊ (ယဒိဒံ) အတ္တဝိညာပနံ-အကြင်အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ-၏၊) ဣဒမေဝ-ဤနှုတ်ဖြင့်မူလည်း ကြားသိစေခြင်း၊ ကိုယ်ဖြင့်မူလည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေခြင်းသည်ပင်၊ ဧတ္ထ-ဤ၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထကထာ၌၊ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏံ-ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ သာဓူတိ-ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆနံ-ထပ်မံ၍ ဝန်ခံခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ (ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏံ-ကို၊) ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ တံ-ထိုကေစိဆရာတို့၏ စကားသည်၊ ပမာဏံ-နှိုင်းချိန် တိုင်းတာကြောင်း စကားသည်၊ န-မဟုတ်၊ (ကသ္မာ-နည်း?)၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အာယာစနဒါနမတ္ထေန - တပည့်က တောင်းခြင်း၊ ဆရာက ပေးခြင်းမျှဖြင့်၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတော-ဟူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥပဇ္ဈာယ်ယူရာဌာန၌၊ သမ္ပဋိစ္ဆနံ-တပည့်က ထပ်မံ၍ဝန်ခံခြင်းသည်၊ န အင်္ဂံ-အင်္ဂါမဟုတ်၊ (“တုသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုကေစိဆရာတို့၏ စကားသည် ပမာဏံ-သည်၊ န-မဟုတ်”ဟု ပြန်လှည့်)၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေနာပိ-သည်လည်း၊ ကေဝလံ-အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် မဖက်သက်သက်၊ မေ-သည်၊ ဣမိနာ ပဒေန-ဤ သာဟု စသော ပုဒ်ဖြင့်၊ ဥပဇ္ဈာယော-ကို၊ ဂဟိတော-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဉာတံ-

“ကြည်ညိုဖွယ်”ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ပြင် “နှင့်”ဟူသော အနက်လည်းမသင့်၊ ဘာကြောင့်နည်း? သမ္မာဒေဟိပုဒ်က ပြည့်စုံခြင်းအနက်ကို မဟော၊ ပြီးစေခြင်း အနက်ကို ဟောသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေးက အနက်ပေးပုံကို စဉ်းစားပါ။

ဣဒမေဝ ဟိ ဧတ္ထ။ ။ တပည့်က “ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိ”ဟု သုံးကြိမ်ဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ်တောင်းသောအခါ ဥပဇ္ဈာယ်က “သာဟု”စသော ငါးမျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးကို ဆို၍ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ခေါင်းညိတ်ခြင်းစသော ကိုယ်အမူအရာဖြင့်ဖြစ်စေ ဥပဇ္ဈာယ်ပေးခြင်းသည်ပင် ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းကိစ္စ ဖြစ်၏၊ “ထိုကိစ္စ အထမြောက်၏”ဟူလို။

ကေစိ ပန၊ပေ၊ ဥပဇ္ဈာယော။ ။ အချို့ကား “ဥပဇ္ဈာယော မေ” စသည်ဖြင့် တပည့်က ဆိုပြီး၍ ဥပဇ္ဈာယ်က “သာဟု”စသော စကားတစ်မျိုးမျိုးကို ဆိုပြီးသောအခါ တပည့်က ထပ်၍ “သာဓု”ဟု လျှောက်ခြင်းကို “ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်း”ဟု ဆိုကြ၏၊ ထိုကေစိဝါဒသည် ပမာဏမဟုတ်၊ ဘာကြောင့်နည်း?၊ တပည့်က “ဥပဇ္ဈာယော မေ” စသည်ဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ်အဖြစ်ကို တောင်းခြင်း၊ ဆရာက “သာဟု”စသည် တစ်မျိုးမျိုးကို ဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ်ပေးခြင်း၊ ဤသို့ ယာစန-ဒါန နှစ်မျိုးမျှဖြင့် ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းကိစ္စ ပြီးနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ဆရာက ဥပဇ္ဈာယ်ပေးသောအခါ တပည့်က “သာဓု”ဟု လည်းကောင်း၊ “အာမ ဘန္တေ”ဟုလည်းကောင်း ဆိုဖွယ်မလိုပါ-ဟူလို။

သိခြင်းငှာသာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်သည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ အဇ္ဇတဂ္ဂေ-ယနေ့ကို အစပြု၍၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ထေရော-သည်၊ မယ့်-၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ အဟမ္မိ-သည်လည်း၊ ထေရဿ-၏၊ ဘာရော-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဒမ္မိ-ဤ အကြောင်းအရာကိုလည်း၊ ဉာတုံ-သိခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်သေး၏။

၆၆။ တတြာယံ သမ္မာဝတ္တနာတိ-ကား၊ သမ္မာဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ ယံ- အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တတြ-ထို သမ္မာဝတ္တိတဗ္ဗဟူသော စကားရပ်၌၊ (သမ္မာဝတ္တိတဗ္ဗဟူသော စကားအရ၊) အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သမ္မာဝတ္တနာ- ကောင်းစွာကျင့်ပုံတည်း၊ ကာလဿေဝ၊ ပေ၊ ဩမုဉ္ဇိတ္တာတိ-ကား၊ အဿ-ထို သဒ္ဓိ ဝိဟာရိက၏၊ ပစ္စုသကာလေ-(အရုဏ်မတက်မီ)မိုးသောက်အခါ၌၊ စင်္ဂမနတ္တာယ ဝါ-စင်္ကြံသွားခြင်းအကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဓောတပါဒပရိဟရဏတ္တာယ ဝါ-ဆေးအပ်ပြီးသော ခြေကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ (ဖုံမလူးအောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊) ပဋိမုတ္တာ-စွပ်အပ်ကုန်သော၊ ဥပါဟနာ- ဖိနပ်တို့သည်၊ ပါဒဂတာ-ခြေ၌ရောက်နေကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-နံအံ၊ (ဧဝံသတိ) [ရှေးက အမြဲဖိနပ်စီးလေ့ မရှိသောကြောင့် “စင်္ဂမနတ္တာယ”စသည်ကို ဆိုသည်၊] တာ-ထိုဖိနပ်တို့ကို၊ (အပနေတွာ၌ စပ်၊) ကာလဿေဝ-စောစောကပင်၊ ဥဋ္ဌာယ- ထဲ၍၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ ဒန္တကဋ္ဌံ ဒါတဗ္ဗန္တိ -ကား၊ မဟန္တ-ကြီးသောဒန်ပူလည်း ကောင်း၊ မဇ္ဈိမံ-အလယ်အလတ်ဖြစ်သော ဒန်ပူလည်းကောင်း၊ ခုဒ္ဒကံ-ငယ်သော ဒန်ပူလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီဏိ-သုံးမျိုးကုန်သော၊ ဒန္တကဋ္ဌာနိ-ဒန်ပူတို့ကို၊ ဥပနေတွာ-ကပ်ဆောင်၍၊ တတော-ထိုဒန်ပူသုံးမျိုးတို့မှ၊ ယံ-အကြင်ဒန်ပူကို၊ တီဏိ ဒီဝသာနိ-သုံးရက်တို့ပတ်လုံး၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ စတုတ္ထဒီဝသတော- လေးရက်မြောက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ တာဒိသမေဝ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော ဒန်ပူ ကိုသာ၊ (ဥပဇ္ဈာယ် ယူနေကျ ဒန်ပူကိုသာ၊) ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ (ကပ်ထိုက်၏၊) အနိယမံ-မမှတ်သားအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (တစ်နည်း) နိယမံ- မှတ်သားအပ်သည်ကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ ယံ ဝါ တံ ဝါ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ဒန်ပူကိုမူလည်း၊ သစေ ဂဏှာတိ-အံ၊ အထ-ထိုသို့ ယူလသော်၊ ယာဒိသံ-အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ဒန်ပူကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ တာဒိသံ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော ဒန်ပူကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ (ကပ်ထိုက်၏။)

တီဏိ ဒန္တကဋ္ဌာနိ။ ။ ဒန်ပူသုံးမျိုးတွင် တစ်ချောင်းချောင်းကို အမြဲယူလျှင် ထို ယူအပ်သော ဒန်ပူကိုသာ နောက်နောက်ရက်တို့၌ ဆက်ကပ်ပါ-ဟူလို၊ အကြီးစားဒန်ပူဟု ဆိုသော်လည်း “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အဋ္ဌင်္ဂုလပရမံ ဒန္တကဋ္ဌံ”ဟု ခွင့်ပြုချက်အရ အရှည်အားဖြင့် အလွန်ဆုံး လက်ရှစ်သစ်သာ ရှိရသည်၊ အငယ်စားဒန်ပူဟု ဆိုသော်လည်း “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ စတုရင်္ဂုလပစ္ဆိမံ ဒန္တကဋ္ဌံ”ဟု ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ခန္တကဋ္ဌံ ခွင့်ပြုချက် အရ အတိုဆုံးအားဖြင့် လက်လေးသစ်သာ ရှိရသည်။

မုခေါဒကံ ဒါတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ သီတံ-အေးသော၊ ဥဒကံ စ-ရေကိုလည်းကောင်း၊ ဥဏှံ-နွေးသော၊ (ဥဒကံ စ-ကိုလည်းကောင်း၊) ဥပနေတွာ-ကပ်ဆောင်၍၊ တတော-ထိုရေအေး၊ ရေနွေးတို့မှ၊ ယံ-အကြင်ရေကို၊ တီဏိ ဒိဝသာနိ-သုံးရက်တို့ပတ်လုံး၊ ဝဠုဉ္ဇေတိ-သုံးဆောင်၏၊ စတုတ္ထဒိဝသတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ တာဒိသမေဝ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မုခမောဝနောဒကံ-မျက်နှာသစ်ရေကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ (ကပ်ထိုက်၏၊) အနိယမံ-မမှတ်သားအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ (တစ်နည်း-နိယမံ အကတွာ) ယံ ဝါ တံ ဝါ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ရေကို၊ သစေ ဂဏှာတိ-အံ၊ အံထ-ထိုသို့ယူလသော်၊ ယာဒိသံ-အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သောရေကို၊ လဘတိ-၏၊ တာဒိသံ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ ဒုဝိဓမ္မိ-နှစ်ပါး အပြားရှိသော ရေအေး၊ ရေနွေးကိုလည်း၊ သစေ ဝဠုဉ္ဇေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဒုဝိဓမ္မိ-ကိုလည်း၊ ဥပနေတဗ္ဗံ-ကပ်ဆောင်ထိုက်၏၊ ဥဒကံ-ကို၊ မုခမောဝနဋ္ဌာနေ-မျက်နှာသစ်ရာအရပ်၌၊ ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊ ဝစ္စကုဋ္ဌိတော-ဝစ္စကုဋ္ဌိမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သမ္မုဇ္ဈိတဗ္ဗံ-တံမြက်လှည်းရာ၏၊ [မျက်နှာသစ်ရေ ထားပြီးနောက် “ဝစ္စကုဋ္ဌိမှ စ၍ တံမြက်လှည်းရမည်”ဟု ဆိုလိုသည်။]

ထေရေ-သည်၊ ဝစ္စကုဋ္ဌိ-သို့၊ ဂတေ-သွားလသော်၊ ပရိဝေဏံ-ပရိဝေဏ်ကို၊ သမ္မုဇ္ဈိတဗ္ဗံ-တံမြက်လှည်းရာ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ တံမြက်လှည်းလသော်၊ ပရိဝေဏံ-သည်၊ အသည်-အစောင့်အရှောက်မှ မကင်းဆိတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ဥပဇ္ဈာယ်က ဝစ္စကုဋ္ဌိသို့ဝင်ခိုက် သဒ္ဓိဝိဟာရိက က ကျောင်းအခန်းထဲဝင်နေလျှင် ဆရာနှင့်တပည့် နှစ်ပါးသာရှိသောကြောင့် ကျောင်းမှာ အစောင့်အရှောက် ကင်းဆိတ်၍ ကျောင်း အတွင်းရှိ ပစ္စည်းများကို ခိုးသူတို့ ခိုးယူသွားတတ်သည်၊] ထေရေ-သည်၊ ဝစ္စကုဋ္ဌိတော-မှ၊ အနိက္ခန္တေယေဝ-မထွက်မီပင်၊ အာသနံ-နေရာထိုင်ကို၊ ပညပေတဗ္ဗံ-ခင်းထားထိုက်၏၊ [“အာသနံ မဗ္ဗပိဋ္ဌာဒိ”အရ ထိုင်ခုံ၊ သို့မဟုတ် နေရာထိုင်ကို “အာသနံ”ဟု ဆိုသည်၊] သရီရကိစ္စံ-ကိုယ်၏ ကိစ္စကို၊ (ကုဋ္ဌိ တက်ခြင်း၊ သန့်သက်ရေဆေးခြင်းကိစ္စကို) ကတွာ-၍၊ အာဂန္တု-ပြန်လာ၍၊ တသ္မိ-ထိုနေရာ၌၊ နိသိန္နဿ-ထိုင်နေသော ဥပဇ္ဈာယ်အား၊ သစေ ယာဂု ဟောတိတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ (ပါဠိတော်၌လာသောနည်းဖြင့်) ဝုတ္တဝတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော ကျင့်ဝတ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ ဥက္ကာပေါတိ-ကား၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကစဝရေန-အမှိုက်ဖြင့်၊ သံကိဏ္ဍော-ရောပြွမ်း နေသည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ၊) ပန-ဆက်၊ အညော-ရေပေါက်မှတစ်ပါး အခြားသော၊ ကစဝရော-သည်၊ သစေ နတ္ထိ-အံ၊ ဥဒကဗုသိတာနေဝ-ရေပေါက်တို့ သည်သာ၊ (သစေ) ဟောန္တိ-နံအံ၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) ဟတ္ထေနာပိ-လက်ဖြင့်လည်း၊ ပမဇ္ဈိတဗ္ဗော-သုတ်ထိုက်၏၊ [ပါဠိတော်၌လာသော ယာဂုသောက်ရာ အရပ်ကို ယူရသောကြောင့် “ဥဒကဗုသိတာနေဝ ဟောန္တိ”၌ ယာဂုသောက်ပြီး နောက် လက်ဆေးတုန်းက ကျနေသော ရေပေါက်နှင့်တကွ ယာဂုပေါက်ကို ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ။]

သဂုဏ် ကတ္တာတိ-ကား၊ ဒွေ-နှစ်ထည်ကုန်သော၊ စိဝရာနိ-တို့ကို၊ (ဧကသီ နှင့် သင်္ကန်းကြီးတို့ကို) ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဝါ-ထပ်၍၊ (ဒါတဗ္ဗာဉ် စပ်) ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတာ-ပြုအပ်ကုန်သော၊ ဒွေပိ- န်သော၊ တာ သံဃာဋီယော-ထိုချုပ်စပ်အပ်သော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗာ-န်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ စိဝရံ-ကို၊ သဗ္ဗံဋီတတ္တာ-ဆက်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ (ချုပ်စပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) သဗ္ဗာဋီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗာဋီယော ဒါတဗ္ဗာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ နာတိဒူရေ ဂန္တဗ္ဗ နာစွာသန္နေတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ကို၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်နစ်၍၊ ဩလောကေန္တံ-ကြည့်သည်ကို၊ (လှည့်ကြည့်သော ဥပဇ္ဈာယ်ကို) ဧကေန ပဒဝီတိဟာရေန ဝါ-ခြေတစ်လှမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိ ပဒဝီတိဟာရေဟိ ဝါ-ခြေနှစ်လှမ်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ သမ္မာပုဏ္ဏာတိ-အကယ်၍ ကောင်းစွာ ရောက်နိုင်အံ့၊ (အကယ်၍ မှီနိုင်အံ့) ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ဖြင့်၊ နာတိဒူရေ-မဝေးလွန်းသော အရပ်၌လည်း ကောင်း၊ နာစွာသန္နေ-၌လည်းကောင်း၊ (ဂတော-လိုက်သွားသူ မည်သည်) ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ပတ္တပရိယာပန္နံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗန္တံ -ကား၊ ဥပဇ္ဈာယေန-သည်၊ ဘိက္ခာစာရေ- ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ အရပ်၌၊ ယာဂုယာ-ယာဂုကို၊ (လဒ္ဓါယ) ဝါ-ရအပ်သော် လည်းကောင်း၊ (ရအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း) ဘတ္ထေ-ထမင်းကို၊ လဒ္ဓေ ဝါ-

သဗ္ဗံ ဟိ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ အခြားနေရာ၌ သင်္ကန်းကြီးကိုသာ “သံဃာဋီ” ဟု ခေါ်လေ့ရှိ၏၊ ဤနေရာ၌ အဘယ်ကြောင့် ဧကသီကိုပါ သံဃာဋီဟု ခေါ်ရသနည်း?ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “သဗ္ဗံ ဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ “ဒွေ စိဝရာနိတိ ပါရပနံ သံဃာဋီ စ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ယဒိ ဧဝံ သံဃာဋီယောတိ ကသ္မာ ဝုတ္တံတိ အာဟ- သဗ္ဗံ ဟိ စိဝရံ သံဃာဋီတတ္တာ သံဃာဋီတိ ဝုစ္စတိတိ”-ဋီကာ။

ပဒဝီတိဟာရေန။ ။ ပဒံ + ဝီတိဟရတိ ဧတ္တာတိ ပဒဝီတိဟာရော၊ ဧတ္ထ-ဤ တောင်ဆုပ်အရပ်၌၊ ပဒံ-ရှေ့ခြေကို၊ ဝီတိဟရတိ-လွန်၍ ဆောင်ရ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ရှေ့ခြေကိုလွန်၍ ဆောင်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-ထိုအရပ်သည်၊ ပဒဝီတိဟာရော- မည်၏၊ ခြေတစ်လှမ်း လှမ်းလောက်ရာ အရပ်တည်း၊ ထိုပဒဝီတိဟာရသည် မနေးမမြန် မှန်မှန် သွားသူအတွက် တောင်ဆုပ်ပမာဏရှိ၏၊ [ပဒဝီတိဟာရေဟိတိ ဧတ္ထ ပဒံ ဝီတိဟရတိ ဧတ္တာတိ ပဒဝီတိဟာရော၊ ပဒဝီတိဟရဏဋ္ဌာနံ ဒုတဝိလမ္ဗိတံ(အမြန်အနှေးကို) အကတွာ သမဂမနေ ဒွိန္နံ ပဒါနံ အန္တရေ မုဋ္ဌိရတနမတ္တံ၊ ပဒါနံ ဝါ ဝီတိဟရဏံ အဘိမုခံ ဟရိတွာ နိက္ခေပေါ ပဒဝီတိဟာရောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော-ဋီကာ၊] နောက်နည်းအလို “ပဒါနံ + ဝီတိဟရဏံ ပဒဝီတိဟာရော-ခြေကို ရှေးရှုဆောင်၍ ချခြင်းကို ပဒဝီတိဟာရ”ဟု ဆိုသည်။

ရအပ်သော်လည်းကောင်း၊ (ရအပ်သောကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊) ပတ္တော-
 သည်၊ ဥဏှော ဝါ-ပူနေသည်သော်လည်း၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ ဘာရိကော ဝါ-
 ဝန်လေးနေသည်သော်လည်း၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အတ္တနော-မိမိ၏၊
 ပတ္တံ-ကို၊ တဿ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်အား၊ ဒတွာ-၍၊ သောပတ္တော-ထိုဥပဇ္ဈာယ်၏
 သပိတ်ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ အတ္တော-နက်၊ န ဥပဇ္ဈာယဿ၊ ပေ၊
 ဩပါတေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ အန္တရဿရေ ဝါ-ရွာတွင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ အညတြ
 ဝါ-အခြားသော ဆွမ်းစားဇရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဘဏမာနဿ-ပြောဆိုစဉ်၊
 တဿ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်၏၊ ဝစနေ-စကားသည်၊ အနိဋ္ဌိတေ-မပြီးဆုံးသေးမီ၊ အညာ-
 အခြားသော၊ ကထာ-စကားကို၊ န သမုဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ-မဖြစ်စေထိုက်၊ စပန-ထပ်၍
 ဆက်ဦးအံ၊ ဣတော-ဤ၊ န ဥပဇ္ဈာယဿ အစရှိသောသိက္ခာပုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊
 ယတ္ထ ယတ္ထ-အကြင် အကြင်သိက္ခာပုဒ်၌၊ နကာရေန-နအက္ခရာဖြင့်၊ ပဋိသေဓော-
 တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကရိယတိ-ပြုအပ်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော၊ (တတ္ထ တတ္ထ-
 ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်၌) ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ-
 ဤနအက္ခရာဖြင့် တားမြစ်အပ်ရာဝယ် ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်ကို သိရခြင်းသည်၊ ခန္ဓက
 ဓမ္မတာ-ခန္ဓကတို့၏ သဘောတည်း၊ [မဟာဝါ၊စုံဋ္ဌဝါခန္ဓကတို့၏ ထုံးစံတည်း၊

ယတ္ထ ယတ္ထ နကာရေန၊ ပဋိသေဓော ကိယတိ၊
 တတ္ထ တတ္ထ ဒုက္ကဋ္ဌတိ၊ အယံ ခန္ဓက ဓမ္မတာ။]

အာပတ္တိသာမန္တာ ဘဏမာနောတိ-ကား၊ ပဒသောဓမ္မဒုဋ္ဌုလ္လာဒိဝသေန-
 ပဒသောဓမ္မအာပတ်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လာအာပတ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာပတ္တိယာ-
 ၏၊ အာသန္နဝါစ-အနီးဖြစ်သော စကားကို၊ ဘဏမာနော-ပြောဆိုသော ဥပဇ္ဈာယ်
 ကို၊ (နိဝါရေတဗ္ဗော၌ စပ်၊) [အာပတ္တိယာ အာသန္နဝါစန္တိ အာပတ္တိနေကမေဝ
 ဝစနံ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ ယာယ ဟိ ဝါစာယ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇတိ၊ သာ ဝါစာ
 တဿာ အာပတ္တိယာ အာသန္နာတိ ဝုစ္စတိ၊-ဋီကာ။] နိဝါရေတဗ္ဗောတိ-ကား၊
 ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဤဒိသံ နာမ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်မည်သောစကားကို၊
 ဝတ္ထု-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ ကိ-အပ်ပါသလော?၊ အာပတ္တိ-သည်၊ န ဟောတိ
 (ကိ)-မဖြစ်ပါသလော?၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပုစ္ဆန္တေန ဝိယ-မေးသူကဲ့သို့၊ ဝါရေတဗ္ဗော-
 တားမြစ်ထိုက်၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဝါရေဿာမိ-တားမြစ်အံ၊ (တားမြစ်
 လိုက်မည်၊) ဣတိ ကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ မဟလ္လက-ကိုယ်တော်ကြီး၊
 ဧဝံ-ဤသို့၊ မာ ဘဏ-မပြောပါနှင့်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ န ဝတ္ထဗ္ဗော-မပြောဆိုထိုက်။

သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ။ ။ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိတိ(ဟူသော စကားကို) ဤဒိသေသု
 ဂိလာနောပိ န မုစ္စတိတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၊-သာရတ္ထ၊ အာပဒါဥမ္မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနဋ္ဌာဒိဟိ
 ဝိနာ ပဏ္ဏတ္တိ အဇာနိတွာပိ ဝဒန္တဿ ဂိလာနဿပိ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ၊ ဘေးရန်၊ ရူးသူ၊
 စိတ်ပျံ့လွင့်သူ၊ ဝေဒနာနှိပ်စက်အပ်သူတို့မှတစ်ပါး အခြားသူတို့မှာ ပညတ်တော်ကို
 မသိ၍ ပြောစေကာမူ ဒုက္ကဋ္ဌပင်၊-ဝိမတိ။

ပဌမတရံ အာဂန္တဘိ-ကား၊ အာသန္ဓေ ဝါ-အနီး၌မူလည်း၊ ဂါမော-သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ ဝိဟာရေ ဝါ-ကျောင်း၌မူလည်း၊ ဂိလာနော-ဂိလာနဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဂါမတော-မှ၊ ပဌမတရံ-စွာ၊ အာဂန္တဗ္ဗံ-ပြန်လာရာ၏၊ ဒုရေ-၌၊ ဂါမော-သည်၊ (သစေ) ဟောတိ-အံ၊ ဥပဇ္ဈာယေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ အာဂစ္ဆန္တော စ-လာမည့်သူသည်လည်း၊ (သစေ) နတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) တေနော-ထိုဥပဇ္ဈာယ်နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဂါမတော-မှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ စိဝရေန-ဖြင့်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဝေဌေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ [သပိတ်အိတ် မပါသည့်အတွက် ယူလို့လွယ်အောင် “သင်္ကန်းအနားဖြင့် သပိတ်ကို ရစ်ပတ်၍” ဟု ဆိုသည်၊] အန္တရာမဂ္ဂတော-ခရီးအကြားမှ၊ ပဌမတရံ-စွာ၊ အာဂန္တဗ္ဗံ-ပြန်လာရာ၏၊ ဧဝံ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ နိဝတ္တန္တေန-ပြန်နစ်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊ ပဌမတရံ-စွာ၊ အာဂန္တဘိ-၍၊ အာသနပညာပနာဒိ-နေရာကိုခင်းခြင်း အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ကိစ္စံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။

သိန္နံ ဟောတိတိ-ကား၊ တိန္တံ-ချွေးစိုသည်၊ သေဒဂ္ဂဟိတံ-ချွေးသည် ယူအပ်သည်၊ (ဟောတိ-အံ၊) စတုရင်္ဂလံ ကဏ္ဍံ ဥဿာရေတွာတိ-ကား၊ ကဏ္ဍံ-သင်္ကန်းအနားကို၊ စတုရင်္ဂလပဗ္ဗမာဏံ-လက်လေးသစ်ပမာဏရှိအောင်၊ အတိရေကံ-ပိုလွန်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ [ဤနေရာ၌ ပိုဒ်ခတ်၍ “သဃ်ရိတဗ္ဗံ” ၌ စပ်။] ဧဝံ-ဤသို့ လက်လေးသစ်လောက် ပိုသည်ကိုပြု၍၊ စိဝရံ-ကို၊ သဃ်ရိတဗ္ဗံ-ခေါက်ရာ၏၊ ကိ-ကာရဏာ-အဘယ်ကြောင်းကြောင့်၊ (ဧဝံ-ဤသို့ လက်လေးသစ်လောက် ပိုသည်ကိုပြု၍၊ စိဝရံ-ကို၊ သဃ်ရိတဗ္ဗံ-ခေါက်ထိုက်သနည်း?) မဇ္ဈေ-သင်္ကန်း၏ အလယ်ခေါင်၌၊ ဘင်္ဂေါ-ချိုးအပ်သော အရာသည်၊ (ခေါက်ချိုးရာသည်၊)

သိန္နံ တိန္တံ ။ ။ သိန္နံ၌ “သိဒ-သိနေဟေ” ဟူသော ဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ အသိဒိ (သိနိယိ)-စိုစွတ်ပြီ၊ ဣတိ သိန္နံ (စိဝရံ)၊ တိမဓာတ်လည်း ကိလေဒ-စွတ်စိုခြင်း အနက်ဟောပင်၊ အတေမိ-စိုစွတ်ပြီ၊ ဣတိ တိန္တံ၊ ထိုသို့ စိုစွတ်ခြင်းသည် ချွေးက သင်္ကန်းကို ယူအပ်သောကြောင့်ဖြစ်ရကား “သေဒဂ္ဂဟိတံ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

စတုရင်္ဂလံ ဥဿာရေတွာ။ ။ ဥ-အထက်၌+သာရေတွာ-တက်စေ၍၊ ဤသို့ သဒ္ဓတ္ထံ၊ “အတိရေကံ ကတွာ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ဖြစ်၏၊ သင်္ကန်းခေါက်သောအခါ အစွန်းနှစ်ဘက်ကို အညီထား၍ခေါက်လျှင် အလည်၌ ခေါက်အပ်သောအရာ(ခေါက်ချိုးရာ) ထင်၏၊ ထိုသို့ အလည်၌ ခေါက်ချိုးရာ ထင်ဖန်များလျှင် သင်္ကန်းစုတ်ပြတ် လွယ်သောကြောင့် တစ်ဖက်သင်္ကန်းအနားကို လက်လေးသစ်လောက် ပိုစေ၍ ခေါက်ပါဟု မိန့်တော်မူသည်။ [“သဃ်ရိတဗ္ဗံ” ဟု အချို့စာအုပ်၌ ရှိ၏၊ ပါဠိတော်အတိုင်း “သဃရိတဗ္ဗံ” ဟု ရှိရမည်၊ ဓာတ်ချင်းကား ဟရဓာတ်ချည်းဖြစ်၍ အတူပင်၊ ဟကို ဃပြုလျှင် “သဃရ” ဟု ဖြစ်၏။]

မာ အဟောသိ-မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (ဧဝံ စီဝရံ သဃရိတဗွံ) ဟိ-မှန်၊ သမံ-အစွန်းနှစ်ဖက် ညီမျှသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ သံဃရိတဿ-ခေါက်အပ်သော သင်္ကန်း၏၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဘင်္ဂေါ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တတော-ထိုသို့ ခေါက်ချိုးရာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ဘိဇ္ဇမာန-ချိုးအပ်သော သင်္ကန်းသည်၊ ဒုဗ္ဗလံ-အားမရှိသည်၊ (ရိသည်၊) ဟောတိ-၏၊ တံ နိဝါရဏတ္ထံ-ထိုဒုဗ္ဗလအဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧတံ-ဤ စတုရင်္ဂလံ ကဏ္ဍံ ဥဿာရေတွာ ဟူသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ခေါက်အပ်သော်၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ ဘင်္ဂဌာနေ ယေဝ-ချိုးအပ်သော အရပ်၌ပင်၊ သွေ-နက်ဖြန်ခါ၌၊ န ဘိဇ္ဇတိ-သင်္ကန်းကို မချိုးအပ်၊ (ခေါက်ရာမထင်၊) တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်း၊ နေ့တိုင်း၊ စတုရင်္ဂလံ-လက်လေးသစ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ကို၊ ဥဿာရေတွာ-အထက်သို့ ပိုထွက်စေ၍၊ ဝါ-ပိုအောင်ထား၍၊ သံဃရိတဗွံ-၏၊ ဩဘောဂေါပေ၊ ကာတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ကာယဗန္ဓနံ-ခါးပန်းကြိုးကို၊ သံဃရိတွာ-ခေါက်၍၊ စီဝရဘောဂေ-သင်္ကန်းခွေအတွင်း၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်သွင်း၍၊ ထပေတဗွံ-ထားရာ၏။

သဓေ ပိဏ္ဍပါတော ဟောတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော-အကြင် ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဂါမေယေဝ-ရွာထဲ၌သာ၊ (ဘုဉ္ဇိတွာ-စားပြီး၍၊ အာဂစ္ဆတိ-လာ၏၊ တဿ ဝါ-ထို ဥပဇ္ဈာယ်၏လည်း၊ ပိဏ္ဍပါတော-ဆွမ်းသည်၊ န ဟောတိ-မရှိ၊ (မရှိဘဲ ဖြစ်တတ်၏၊) (ယော-သည်၊) အန္တရဃရေ-အိမ်တွင်း၌၊ (ဘုဉ္ဇိတွာ အာဂစ္ဆတိ၊ တဿ ဝါ ပိဏ္ဍပါတော န ဟောတိ၊ (ယော) ပဋိက္ကမနေ-ရှေးရှုကပ်ဝင်ရာ ဆွမ်းစားဧရပ်၌၊ ဘုဉ္ဇိတွာ-၍၊ အာဂစ္ဆတိ-၏၊ (တဿ ဝါ ပိဏ္ဍပါတော န ဟောတိ၊) (ယော-အကြင် ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊)

ဩဘောဂေ။ ။ သင်္ကန်းကိုခေါက်၍ နှစ်ထပ် ထပ်ပြီးလျှင် သင်္ကန်းတန်းဝါးပေါ်၌ တင်ထားသောအခါဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတစ်ခုအပေါ်၌ ခေါက်၍တင်ထားအပ်သောအခါဖြစ်စေ ထိုသင်္ကန်း၌ ခေါက်ချိုးအပ်သောအရာကို “ဘောဂ” ဟုခေါ်သည်။ “ဘုဇ-ဂတိကောဋီလ္လေ” ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ ကွေး၍နေသော အရပ်တည်း၊ ထိုအရပ်၏အတွင်းကို “ဩဘောဂ” ဟုခေါ်သည်။ အဝ၏ ကာရိယ ဩတည်း။ “ဘုဇတိ ကောဋီလ္လံ ဘဝတိတိ ဘောဂေါ၊ ဘောဂဿ + အန္တော ဩဘောဂေါ” ဟု ပြု။

ယော ဂါမေယေဝ ဝါပေ၊ န ဟောတိ။ ။ ဤကဲ့သို့ ဝါသဒ္ဓါပါသော ဝါကျမျိုး၌ “နိယမ၊ အနိယမဝါကျ” ကို အသီးအသီးခွဲ၍ အနက်ပေးရ၏။ ထို ဝါသဒ္ဓါကိုလည်း “ဝါကျဘောဒတ္ထ” ဟု ခေါ်သည်။ ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါပင်တည်း၊ ယသ္မာဒပေတိ သုတ်၌ ဖွင့်၏။ ဂါမေအရ အန္တရဃရ၊ ပဋိက္ကနတို့မှတစ်ပါး အခြားတစ်ခုခုသော ရွာတွင်းအရပ်ကို ယူရသည်။ [ဂါမေတိ ဂါမပရိယာပန္နေ တာဒိသေ ကိသ္မိဉ္စိ ပဒေသေ၊- သာရတ္ထ၊

ပိဏ္ဏ-ဆွမ်းကို၊ န လဘတိ-မူလကပင် မရခဲ့၊ တဿ ဝါ-၏လည်း၊ ပိဏ္ဏပါတော-
 သည်၊ န ဟောတိ၊ ပန-အနွယကား၊ ဂါမေ-၌၊ [နိဒဿနနည်းအားဖြင့်
 ဂါမေတစ်ခုကို ပြသည်၊ အန္တရဃရေ၊ ပဋိက္ခမနေတို့ကိုပါ ရနိုင်၏၊] အဘုတ္တဿ
 ဝါ-ဆွမ်း မဘုဉ်းပေးခဲ့သော ဥပဇ္ဈာယ်၏လည်းကောင်း၊ လဒ္ဓဘိက္ခဿ ဝါ-
 ရအပ်သောဆွမ်းရှိသော ဥပဇ္ဈာယ်၏လည်းကောင်း၊ (ပိဏ္ဏပါတော-သည်၊) ဟောတိ-
 ရှိ၏၊ တဿ-ကြောင့်၊ သစေပေ၊ ဟောတိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [သစေဟူသော ပရိကပ္ပဝါစက စကားဖြင့် မိန့်တော်မူသည်-
 ဟူလို၊] တဿ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်၏၊ (ပိဏ္ဏပါတော-သည်၊) သစေပိ န ဟောတိ-
 အကယ်၍လည်း မရှိစေဦးတော့၊ စ-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ဘုဉ်တုကာမော-
 စားခြင်းငှာအလိုရှိသည်၊ (သစေ)ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဥဒကံ-ကို၊ ဒတွာ-
 ၍၊ အတ္တနာ-သည်၊ လဒ္ဓတောပိ-ရအပ်သော ဆွမ်းမှလည်း၊ ပိဏ္ဏပါတော-ကို၊
 ဥပနေတဗ္ဗော-ကပ်ထိုက်၏၊ [မိမိ ရအပ်သော ဆွမ်းထဲက ခွဲ၍ ခွဲကပ်ပါ-ဟူလို။]

ပါနီယေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဘုဉ္ဇမာနော-ဆွမ်းစားဆဲဖြစ်သော ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊
 တိက္ခတ္တု-သုံးကြိမ်၊ ဘန္တေ၊ ပါနီယံ-သောက်ရေကို၊ အာဟရိယတု-ဆောင်ယူအပ်
 စေလိုပါသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပါနီယေန-ဖြင့်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-မေးလျှောက်ထိုက်၏၊
 [ရှေးအခါက ဟင်းရေသောက် မရှိသောကြောင့် ဆွမ်းစားတုန်း၌ သောက်ရေကို
 သောက်ရသည်၊] ကာလော-ဆွမ်းစားချိန်သည်၊ သစေ အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)
 ဥပဇ္ဈာယေ-ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဘုတ္တေ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသော်၊ ဝါ-မှ၊ သယံ-မိမိ
 ကိုယ်တိုင်၊ ဘုဉ်တဗ္ဗံ-စားရာ၏၊ ကာလော-မွန်းတည့်ချိန်သည်၊ ဥပကဋ္ဌာ-
 နီးကပ်နေသည်၊ သစေ(ဟောတိ)-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ပါနီယံ-ကို၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-
 ၏၊ သန္တိကေ-အနီး၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ သယမ္ပိ-လည်း၊ ဘုဉ်တဗ္ဗံ-ရာ၏၊
 အနန္တရဟိတာယာတိ-ကား၊ တဋ္ဌိကစမ္မဓဏ္ဍာဒိသု-ဖျာ၊သားရေပိုင်းအစရှိသော

ဂါမေတိ အန္တောဂါမေ တာဒိသေ မဏ္ဍပါဒိမိ၊-ဝိမတိ၊] အန္တရဃရေ အရလည်း
 အခြားနေရာ၌ကဲ့သို့ ရွာတွင်းကို မယူဘဲ ရှေ့က ဂါမေ ရှိပြီးဖြစ်၍ “အိမ်တွင်း”ကို
 ယူရသည်၊ [အန္တရဃရေတိ အန္တောဂေဟေ၊-ဋီကာ၊] ပဋိက္ခမန အရမှာ ရွာတွင်း
 ဆွမ်းစားဇရပ်တည်း။ [ပဋိက္ခမနေတိ အာသနသာလာယံ၊-ဋီကာ။]

ယောဇနာ။ ။ ဤသို့ ဂါမေအရ “သီးခြား အရပ်တစ်ခုကို ယူရမည်”ဟု ဋီကာတို့
 ဖွင့်ကြပါလျက် ယောဇနာ၌ “ဂါမေယေဝါတိ ဝတွာ တမေဝတ္ထံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ
 အန္တရဃရေ ဝါ ပဋိက္ခမနေ ဝါတိ”ဟု ဂါမေအရကိုပင် “အန္တရဃရေ ပဋိက္ခမနေ”ဟု
 သရုပ်ဖော်သည်ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်ခြင်းမှာ “ဂါမေယေဝ”ဟု ဝါသဒ္ဓါမပါသော
 ပုဂံကို တွေ့၍လည်းကောင်း၊ နောက် အနွယဝါကျ၌ “ဂါမေ”ဟု တစ်ပုဒ်တည်းသာ
 လာလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဖွင့်ခြင်းဖြစ်ဟန်တူသည်။

အခင်းတို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခင်းဖြင့်၊ အနတ္တတာယ-မခင်းအပ်သော၊ ပံသုသက္ခရမိဿာယ-မြေမှုန့် ကျောက်စရစ်တို့ဖြင့် ရေပြွမ်းသော၊ ဘူမိယာ-မြေ၌၊ ပတ္တော-ကို၊ နံ ထပေတဗ္ဗော-မထားထိုက်၊ ဣတိ အတ္တော၊ ပန-ဆက်၊ (ဘူမိ-မြေသည်၊) ကာဠဝဏ္ဏကတာ-မည်းနက်သော အဆင်းရှိအောင် ပြုအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-ဖြစ်၍သော်လည်းကောင်း၊ သုဓာဗဒ္ဓါ-အင်္ဂတေတို့ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သည်၊ (အင်္ဂတေကိုင်ထားသည်၊) (ဟုတွာ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ နိရဇမတ္တိကာ-မြူမှုန့် မြေညက်မရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (စံသတိ) တထာရူပါယ-ထိုသို့သဘောရှိသော၊ ဘူမိယာ-၌၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ဓောတဝါလိကာယပိ-ဆေးကြောအပ်ပြီးသော သဲရှိသောမြေ၌လည်း၊ ဝါ- (စင်ကြယ်သော သဲရှိသောမြေ၌လည်း၊) ထပေတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ပံသုရဇသက္ခရာ ဒီသု-ဖုံ၊ မြူမှုန့်၊ ကျောက်စရစ် စသည်ရှိသော မြေတို့၌၊ (ထပေတုံ) န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ပန-ဆက်၊ တတြ-ထို ပံသုရဇသက္ခရာရှိသော မြေတို့၌၊ ပဏ္ဏံ ဝါ-သစ်ရွက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဓာရကံ ဝါ-သပိတ်ခြေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ထပေတွာ-၍၊ တတြ-ထိုသစ်ရွက်၊ သို့မဟုတ် သပိတ်ခြေ၌၊ (ပတ္တော-ကို၊) နိက္ခိပိတဗ္ဗော-ထားထိုက်၏။

ပါရတော၊ပေ၊ ဘောဂန္တိ ဣဒံ-ဟူသော စကားကို၊(ဝုတ္တံ၌စပ်၊) စီဝရဝံသာဒိနံ-သင်္ကန်းတန်းဝါး အစရှိသည်တို့၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ (အောက်က၊) ဟတ္ထံ-ကို၊ ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ အဘိဓမ္မဓန-ရှေးရှုဖြစ်သော၊ (မိမိဘက်သို့ ရှေးရှုနေသော၊) ဟတ္ထေန-လက်တစ်ဖက်ဖြင့်၊ သဏိကံ-ဖြည်းဖြည်းနွေးနွေး၊ နိက္ခိပနတ္ထံ-ချထားခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ အန္တေ-သင်္ကန်းအစွန်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ဘောဂေန-သင်္ကန်းအခွေဖြင့်၊ စီဝရဝံသာဒိနံ-တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ နိက္ခိပန္တဿ-ပစ်တင်လသော်၊ ဘိတ္တိယံ-နံရံ၌၊ ဘောဂဂါ-သင်္ကန်းအခွေသည်၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ထိုပစ်ချသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) န ကာတဗ္ဗံ-ရာ။

အနန္တရဟိတာယ။ ။ [အန္တရ+ဓာ+တ၊ ခေတိ ဟပြ၊ အာကို ဣပြ၍ “အန္တရဟိတ” ဟု ဖြစ်၏၊] အန္တရေ-သပိတ်နှင့် မြေကြီးတို့၏ အကြား၌+ဓိယတေ-ထားအပ်၏၊ ဣတိ အန္တရဟိတံ (အတ္တရဏံ၊) နတ္ထိ + အန္တရဟိတံ ယတ္ထာတိ အနန္တရဟိတာ၊ “အကြား၌ ထားအပ်သော အခင်းမရှိသော မြေ”။

စီဝရဝံသာဒိနံ၊ပေ၊ န ကာတဗ္ဗံ။ ။ ခေါက်ပြီးသော သင်္ကန်းကို သင်္ကန်းတန်းပေါ်၌ တင်သောအခါ သင်္ကန်းတန်းအောက်က လက်ရှိ၍ (သင်္ကန်းတန်း၏အပေါ်၌ ထုတ်ပြီးလျှင် ထိုလက်ဖြင့်) သင်္ကန်းအဖျားကို ယူပြီးမှ သင်္ကန်းတန်းပေါ် တင်ပါ၊ သင်္ကန်းခေါက်များကို လက်နှစ်ဖက်ဖြင့်ကိုင်၍ တန်းပေါ် ပစ်မတင်လိုက်ပါနှင့်၊ ပစ်တင်လိုက်လျှင် သင်္ကန်းအခွေနှင့် နံရံရှိက်မိ၍ မကြာမီ သင်္ကန်းစုတ်တတ်ပါသည်။

စုဏ္ဏံ သန္ဓေတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ နာနစုဏ္ဏံ-ရေချိုးဆပ်ပြာမှုန့်ကို၊ ဥဒကေန-ဖြင့်၊ တေမေတွာ-စိုစေ၍၊ (ဆွတ်၍၊) ပိဏ္ဏိ-အခဲကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ [“သံ+နေတဗ္ဗံ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ အမှုန့်ကိုပေါင်း၍ ဆောင်ခြင်းဟူသည် အခဲပြုခြင်းပင်တည်း၊] ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ နိဒ္ဒမေ-မီးခိုးမရှိသော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ထပေတဗ္ဗံ-ထားရာ၏၊ ဇန္တုဃရေ-ဇရုံးအိမ်၌၊ ပရိကမ္မံ နာမ-ပရိကံမည်သည်၊ အင်္ဂါရမတ္တိကဥဏှောဒကဒါနာဒိကံ-မီးကျိုးကို ထည့်ပေးခြင်း၊ မြေညက်ကိုပေးခြင်း၊ ရေနွေးကိုပေးခြင်း အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ကိစ္ဆံ-ကိစ္စတည်း၊ ဥဒကေပိ ပရိကမ္မန္တိ - ကား၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂဃံသနာဒိကံ-အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ပွတ်တိုက်ပေးခြင်း အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ကိစ္ဆံ-ကို၊ (ကာတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) ပါနီယေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ - ကား၊ ဇန္တုဃရေ-ဇရုံးအိမ်၌၊ (ဇရုံးအိမ်တုန်းက၊) ဥဏှသန္တာပေန-မီးပူ၏ ပူလောင်ခြင်းကြောင့်၊ ပိပါသာ-ရေသောက်လိုခြင်းသည်၊ (ရေဆာခြင်းသည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ တဿာ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-မေးလျှောက်ထိုက်၏၊ [ဇရုံးအိမ်၌နေခိုက် ရေငတ်တတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကျောင်းသို့ ရောက်လာသောအခါ သောက်ရေ လိုပါသလားဟု လျှောက်ရမည်။]

သစေ ဥဿဟတိတိ - ကား၊ သစေ ပဟောတိ-အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဂေလညေန-မကျန်းမမာသူ၏အဖြစ်သည်၊ (မကျန်းမာခြင်းသည်၊) အဘိဘူတော-လွမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သူသည်၊ သစေ န ဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ [သစေ ပဟောတိကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] (ဧဝံသတိ-ဤသို့ စွမ်းနိုင်လသော်၊ သောဓေတဗ္ဗော၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ [ဂေလညမနှိပ်စက်လျှင် ဆရာ၏ကျောင်းဝယ် အမှိုက် သုတ်သင်ရမည်ဟူသော စကားသည် မှန်၏၊] အဂိလာနေန-ဂိလာနမဟုတ်သော၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန-သည်၊ သဒ္ဓိဝသေနာပိ-ဝါ ငြိမ့်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိက သော်မှလည်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ-ဥပဇ္ဈာယ်၏ဝတ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ အနာဒရေန-မလေးစားသဖြင့်၊ အကရောန္တဿ-ဝတ်ကို မပြုသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏၊ ဝတ္တဘောဒေ-ကျင့်ဝတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သည်၊ (ဟောတိ-၏၊) [မလေးစားသဖြင့် ကျင့်ဝတ်ကို မပြုမှ အာပတ်သင့်သည်၊ ဥပဇ္ဈာယ်က ခွင့်ပေးထားသည့်အတွက် မပြုခြင်းကား “အနာဒရိယ”မဟုတ်သောကြောင့် အာပတ်မသင့်၊] ပန-ဆက်၊ နကာရပဋိသံယုတ္တေသု-နအက္ခရာနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ပဒေသု-ပုဒ်တို့၌၊ (န ကာတဗ္ဗံစသော ပုဒ်တို့၌၊) ဂိလာနဿာပိ-ဂိလာန၏လည်း၊ ဝါ-သည်လည်း၊ ပဋိက္ခိတ္တကိရိယံ-ပယ်မြစ်အပ်သော အပြုအမူကို၊ ကရောန္တဿ-ပြုလသော်၊ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သာတည်း၊ [မပြုရဟု တားမြစ်အပ်သော အရာတို့၌ ပြုလျှင် “ဂိလာန”ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်၏၊ ပြုရမည်ဟု တိုက်တွန်းအပ်သော အရာ၌ကား ဂိလာနဖြစ်လျှင် အာပတ်မသင့်-ဟူလို၊] အပ္ပဋိဃံသန္ဓေနာတိ - ကား၊ ဘူမိဃံ-မြေ၌၊ (ကြမ်းပြင်၌၊)

အပ္ပဋ္ဌိဃံသန္တေန-မပ္ပတ်တိုက်ဘဲ၊ [ညောင်စောင်းကို ကျောင်းအခန်းမှ ထုတ်ရာ၌ “ဒရွတ်ဆွဲ၍ မထုတ်ဘဲ” ဟုလို၊ ဘူမိယံဟု ဆိုသော်လည်း ဘူမိအရ မြေကြီး၊ အင်္ဂတေအခင်း၊ ကြမ်းအခင်းအားလုံးကို ယူ၊] ကဝါဠုပိဋ္ဌဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ကဝါဠု-တံခါးရွက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌသဃံတဉ္စ-တံခါးဘောင်ကိုလည်းကောင်း၊ အဇ္ဈပန္တေန-မထိမခိုက်ဘဲ၊ (နိဟရိတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗောဌံ စပ်၊ ပါဠိတော်၌ အသံဃဋ္ဌေန ကို အဇ္ဈပန္တေနဟု ဖွင့်သည်။)

သန္တာနကန္တိ-ကား၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကိလကုလာဝက မက္ကဋကသုတ္တာဒိ-ပိုးကောင်လေးတို့၏ အသိုက်၊ ပင့်ကူချည်မျှင် အစရှိသော အရာဝတ္ထုသည်၊ (သစေ ဟောတိ၌ စပ်၊) ဥလ္လောကာ ပထမံ ဩဟာရေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဥလ္လောကတော-အထက်မျက်နှာကြက်မှ၊ ပထမံ-စွာ၊ ဥလ္လောက်-အထက် မျက်နှာကြက်ကို၊ အာဒိကတွာ-အစပြု၍၊ [ဥလ္လောကာ ပဌမံကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] အဝဟရိတဗ္ဗံ-ပယ်ရှားရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အာလောကသန္တိကဏ္ဍဘာဂါတိ-ကား၊ အလောကသန္တိဘာဂါ စ-အရောင်အလင်းကို ပိတ်ဆို့ကြောင်းဖြစ်သော လေသာပြတင်းတံခါးရွက်အဖို့တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍဘာဂါ စ-အခန်း၏

သန္တာနကံ။ ။ “သမ္မာ တနိယတေ ဝိတ္တာရိယတေတိ သန္တာနကံ၊ သံပုဗ္ဗ+တန+ဏ္ဍုပစ္စည်း ကံဟော” အနည်းငယ်မှစ၍ ကြီးမားကျယ်ပြန့်အောင် ချဲ့ဖြန့်အပ်သောကြောင့် “သန္တာနကံ” ဟု ခေါ်သည်။ တစ်နည်း “သမ္မာ တနိယတေတိ သန္တာနော၊ သံပုဗ္ဗ + တန + ကံဟော ဏပစ္စည်းဖြင့် သန္တာနံ” ဟု ဖြစ်ပြီးမှ သွတ္တံ၌ ကသက်၊ ယောဇနာ၌ကား “သမ္မာ တာယတိ အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ အနေနာတိ သန္တာနံ၊ တမေဝ သန္တာနကန္တိ အတ္ထေန ကိဋ္ဌကုလာဝကမက္ကဋကသုတ္တာဒိ သန္တာနကံ နာမာတိ ဒဿန္တော အာဟ သန္တာနကန္တိအာဒိ” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအလို သံရှေးရှိသော+တာဓာတ်+ယုပစ္စည်းဖြင့် “သန္တာနံ” ဟု ဖြစ်ပြီးမှ သွတ္တံ၌ ကပစ္စည်းသက်၊ မိမိကိုလည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးကိုလည်းကောင်း ကာကွယ် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် အသိုက်နှင့်တကွ ပိုးမျှင်တို့ကို “သန္တာနကံ” ဟု ဆိုလိုသတတ်။

ဥလ္လောကာ။ ။ လောကဓာတ်သည် (ဘူဝါဒိ စုရာဒိဖြစ်မှု) ဒဿနအနက်ကို ဟော၏။ ထိုအနက်ကို လောစဓာတ်လည်း ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိ၌ ဥလ္လောက၊ သက္ကတ၌ ဥလ္လောစ ဟူရှိ၏။ ဥလ္လောကီယတေ-မော်၍ကြည့်အပ်၏။ ဣတိ ဥလ္လောကော (ဏပစ္စည်း)၊ ဥလ္လောကီယတေတိ ဥလ္လောစော၊ [ယောဇနာ၌ “ဥဉ္စံ+လုစီယတေ ဗန္တိယတေတိ ဥလ္လောကော” ဟု ပြု၏၊ လုစဓာတ်၏ ဗန္တနအနက်ကို မတွေ့ရ။]

အာလောကသန္တိကဏ္ဍဘာဂါ။ ။ “အာလောကသန္တိဘာဂ ကဏ္ဍဘာဂ” ဟု ဆိုလိုလျက် ရှေ့ဘာဂပုဒ်ကို ချေ၊ တစ်နည်း-အာလောကသန္တိနှင့် ကဏ္ဍကို ရှေးဦးစွာ ဒွန်တွဲ၍ “အာလောကသန္တိကဏ္ဍာနံ+ဘာဂါ အာလောကသန္တိကဏ္ဍဘာဂါ” ဟုသော်လည်း ပြု၊ “အာလောက်-အရောင်အလင်းကို၊ သန္တိ-ပိတ်ဆို့တတ် (ပိတ်ကွယ်တတ်)ကုန်၏” ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ အပြင်ဘက်က အရောင်များကို ပိတ်ကွယ်တတ်သော လေသောက်ပြတင်း၏ တံခါးရွက်တို့ကို “အာလောကသန္တိ” ဟု ခေါ်၏။

အထောင့်အဖို့တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ပမဇ္ဈိတဗ္ဗာဉ် စပ်၊) အန္တရဗာဟိရ ဝါတပါန ကဝါဠကနိ စ-အတွင်းအပြင်ဖြစ်သော လေသာပြတင်း တခါးရွက်တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဂဗ္ဘဿ-အခန်း၏၊ စတ္တာရော-လေးဘက်ကုန်သော၊ ကောဏာ စ- အထောင့်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပမဇ္ဈိတဗ္ဗာ-ပွတ်တိုက်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ယယာပညတ္တံ ပညပေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပထမ-ရှေးဦးစွာ၊ (အပြင်သို့ မထုတ်မီ၊) ပညတ္တံ-ခင်းထားအပ်သည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ တထေဝ-ထိုရှေး၌ ခင်းထားအပ်သည့်အတိုင်းသာလျှင်၊ ပညပေတဗ္ဗံ-ခင်းထား ရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတဒတ္ထမေဝ-ဤအကျိုးငှာပင်၊ (ရှေး၌ထားအပ်သည့်အတိုင်း ခင်းခြင်းအကျိုးငှာပင်၊) ယထာ ပညတ္တံ၊ ပေ၊ နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ ပုရိမဝတ္ထံ-ရှေ့ ကျင့်ဝတ်ကို၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ယထာပညတ္တံ သလ္လက္ခေတွာ (မှတ်သား၍)ဟု သလ္လက္ခေတွာသဒ္ဒါဖြင့် ပညတ်တော်မူခဲ့သည်-ဟူလို၊] ပန- ဆက်၊ ပဌမံ-စွာ၊ (အစတုန်းက)၊ အဇာနန္တေန-မသိတတ်သော၊ (ခင်းထားနည်းကို နားမလည်သော)၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ပညတ္တံ-ခင်းထားအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဘိတ္တိ-နံရံကို၊ ဒွဂုံလမတ္တေန ဝါ-လက်နှစ်သစ်မျှဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ တိဂုံလမတ္တေန ဝါ- လက်သုံးသစ်မျှဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မောစေတွာ-လွတ်စေ၍၊ (နံရံနှင့်ခွာ၍)၊ ပညပေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ [“အခင်းပေါ်၌ အမှိုက်ရှိလျှင် လှည်း၍ချဖို့ရန် လက်နှစ်သစ်၊ သုံးသစ်မျှ နံရံမှခွာ၍ ခင်းရမည်”-ဟူလို၊] ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ-ဤနံရံနှင့် လက်နှစ်သစ်၊ သုံးသစ်မျှ ခွာ၍ ခင်းခြင်းသည်၊ ပညပနဝတ္ထံ-ခင်းခြင်း၏ ကျင့်ဝတ်တည်း။

ကဋ္ဌသာရကော-ဖျာသင်ဖြူးသည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ရှိအံ့၊ အတိ မဟန္တော စ-အလွန်ကြီးသည်လည်း၊ (သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ ဧဝံသတိ-ဤသို့ သင်ဖြူးက အကြီးကြီးဖြစ်နေလသော်၊) ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ ကောဋိ-အစွန်ကို၊ နိဝတ္တေတွာ-ပြန်နစ်စေ၍၊ (အဖျားကို အတွင်းသွင်း၍) ဗန္တိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ ပညပေတဗ္ဗော-၏၊ [ဖျာ သင်ဖြူးက အခန်းနှင့် မဆန့်လောက် အောင် ကြီးနေမှ ဖြတ်၍ ခင်းရမည်၊ အခန်းဆန့်လျှင် ဖြတ်ဖွယ်မလို၊] ကောဋိ- ကို၊ နိဝတ္တေတွာ-ပြန်နစ်စေ၍၊ ဗန္တိတု-ဖွဲ့ချည်ခြင်းငှာ၊ (ဖွဲ့ချည်နည်းကို)၊ သစေ န ဇာနာတိ-အကယ်၍ နားမလည်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ဆိန္ဒိတဗ္ဗော-မဖြတ်ထိုက်၊ ပုရတ္ထိမာ ဝါတပါနာ ထကောတဗ္ဗာတိ-ကား၊ ပုရတ္ထိမာယ-အရှေ့အရပ်၌၊ (အရှေ့ အရပ်က)၊ ဝါတပါနာ-လေသောက်ပြတင်းပေါက်တို့ကို၊ ထကောတဗ္ဗာ-ပိတ် ထိုက်ကုန်၏၊ [ပုရတ္ထိမာ၌ ယကျေသည်ဟု ပြလို၍ “ပုရတ္ထိမာယ”ဟု ဖွင့်၏ဟု ယောဇနာ၌ ဆို၏၊ မိမိကား အဓိပ္ပာယ်တွင်ဖွင့်သည်ဟု ထင်သည်၊ “ပုရတ္ထိမာ- အရှေ့အရပ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါတပါနာ-လေသောက်ပြတင်းတို့ကို၊ ထကောတဗ္ဗာ-

ပိတ်ထိုက်ကုန်၏”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးနိုင်သည်။ “ပုရတ္ထ-အရှေ့အရပ်၌+ဘဝါ ပုရတ္ထိမာ”ဟု ပြု၊ ပုရတ္ထကား နိပါတ်၊] ဧဝံ-ဤအတူ၊ သေသာ-ကုန်သော၊ ဝါတပါနာပိ-တို့ကိုလည်း၊ ထကောတဗ္ဗာ-န်၏။

ဝူပကာသေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်သို့၊ နေတဗ္ဗော-ပင့်ဆောင် ထိုက်၏၊ ဝူပကာသာပေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ အညော-အခြားသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-လျှောက်ထိုက်၏၊ (ကိ-နည်း?)၊ ထေရံ-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ (ပင့်၍၊) အညတ္ထ-အခြားအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆ-သွားပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္ထဗ္ဗော-၏၊) ဝိဝေစေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဝိသဇ္ဇာပေတဗ္ဗံ-စွန့်လွှတ်စေထိုက်၏၊ [ဝိပုဗ္ဗ+ဝိစဓာတ်သည် ကင်းဆိတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ကာရိတ် ဣပစ္စည်းကြောင့် “ကင်းဆိတ်စေထိုက်၏”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ အဋ္ဌကထာဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း၊] ဝိဝေစာပေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အညော-အခြားရဟန်းကို၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-လျှောက်ထိုက်၏၊ (ကိ-နည်း?)၊ ထေရံ-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်ကို၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ-မိစ္ဆာအယူကို၊ ဝိသဇ္ဇာပေဟိ-စွန့်စေပါလော၊ ဣတိ (ဝတ္ထဗ္ဗော-၏၊) [ဤ၌လည်း ဝိဝေစာပေတဗ္ဗံ၌ ကာရိတ် ဣပစ္စည်း၊ ဣာပေပစ္စည်း နှစ်ချက်သက်၍ “ကင်းဆိတ်ပါစေဟု စေခိုင်းထိုက်၏”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ အဋ္ဌကထာဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း။]

ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ပရိဝါသဒါနတ္ထံ-ပရိဝါသ်ပေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ သော သော ဘိက္ခု-ထိုထိုရဟန်းကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ယာစိတဗ္ဗော-တောင်းပန်ထိုက်၏၊ [ဥဿုက္ကံအရ ကြောင့်ကြစိုက်ရပုံကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊] အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ပဋိဗလော-ပရိဝါသ်ပေးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အတ္တနာဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ (ပရိဝါသော-ကို၊) ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ (အတ္တနာ-သည်၊) ပဋိဗလော-ပရိဝါသ်ပေးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၊ နော စေ ဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ၊ (ဧဝံသတိ) အညေန-အခြားရဟန်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒါပေတဗ္ဗော-ပေးစေထိုက်၏၊ ကိန္တိ န ခေါတိ-ကား၊ ကေန ဥပါယေန-အဘယ်နည်းလမ်းဖြင့်၊ (ဒဒေယျ)န ခေါ-ပေးရာပါအံ့နည်း?၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော မူလာယပဋိကသေယျစသော ဝါကျတို့၌၊ ဧဝံ-ဤအစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း။

ဝူပကာသေတဗ္ဗော။ ။ ဝိ+ဥပ+ကသဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟောတည်း၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် “ဝိ-ဤအရပ်ကို ကြည့်၍+ဥပကာသ-အခြားအရပ်သို့ သွားစေ ထိုက်၏”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ “အညတ္ထ နေတဗ္ဗော”ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထ၊ “အခြားအရပ်”ဟူရာ၌လည်း ကလျာဏမိတ္တရှိသော အခြားအရပ်တည်းဟု ဝိမတိ မိန့်သည်၊ [ဝူပကာသာပေတဗ္ဗော၌ ကာရိတ် ဣာ+ဣာပေ နှစ်ချက်၊ “အခြားအရပ်သို့ သွားပါစေဟု စေလျှောက်ထိုက်၏”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ အဋ္ဌကထာဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း။]

လဟုကာယ ဝါ ပရိကာမေယျာတိ-ကား၊ ဥက္ခေပနီယံ-ဥက္ခေပနီယကံကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ (ဥက္ခေပနီယကံ ကရကကံဖြစ်သောကြောင့် မပြုဘဲ၊) တဇ္ဇနီယံ ဝါ-တဇ္ဇနီယကံကိုသော်လည်းကောင်း၊ နိယဿံ ဝါ-နိယသကံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကရေယျ(န ခေါ်)-ပြုရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-ချဲ့၊ တေန-ထိုသဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊ သံယော-သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-ဥပဇ္ဈာယံဆရာ၏အပေါ်၌၊ ဥက္ခေပနီယကမ္မ-ကို၊ ကတ္တုကာမော-ပြုခြင်းငှာအလိုရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဥတွာ-သိ၍၊ ဧကမေကံ-တစ်ပါးစီ တစ်ပါးစီသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဥပသကံမိတွာ-၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ (တုမေ-တို့သည်၊) အမှာကံ-တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏အပေါ်၌၊ ကမ္မ-ကံကို၊ ဗာ ကရိတ္ထ-မပြုကြပါကုန်လင့်၊ ဣတိ ယာစိတဗ္ဗာ-န်၏၊ သစေ ကရောန္တိယေဝ-အကယ်၍ ဧကန်ပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တဇ္ဇနီယံ-ကို၊ ကရောထ-ပြုကြပါကုန်၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ နိယဿံ-ကို၊ ကရောထ-ကုန်၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ယာစိတဗ္ဗာ-န်၏၊ သစေ ကရောန္တိယေဝ-အကယ်၍ ဥက္ခေပနီယကံကိုပင် ဧကန်ပြုကုန်အံ့၊ အထ-ကုန်လသော်၊ ဥပဇ္ဈာယော-ကို၊ ဘန္တေ၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ဝတ္ထထ-ကျင့်ပါကုန်၊ ဣတိ၊ ယာစိတဗ္ဗာ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ တောင်းပန်ခြင်းဖြင့်၊ တံ-ထိုဥပဇ္ဈာယံကို၊ သမ္မာ-စွာ၊ ဝတ္တာပေတွာ-ကျင့်စေ၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ ကမ္မ-ကံကို၊ ပဋိပဿမ္ဘေထ-ငြိမ်းစေကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ယာစိတဗ္ဗာ-န်၏။

သမ္မရိဝတ္တကန္တိ-ကား၊ သမ္မရိဝတ္တောတွာ သမ္မရိဝတ္တောတွာ-လှန်၍ လှန်၍၊ (ရဇိတဗ္ဗံ ဧဝံ၊) [အတွင်းဘက်က ဆိုးလိုက်၊ အပြင်ဘက်က ဆိုးလိုက်၊ ဤသို့ ပြန်လှန်၍ဆိုးပါ-ဟူလို၊] န စ၊ ပေ၊ ပက္ကမိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အပ္ပမတ္တကမ္မိ-နည်းသော အတိုင်းအရှည် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ရဇနံ-ဆိုးရည်သည်၊ ယဒိ ဂဠတိ-အကယ်၍ လျောကျသေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ) န တာဝ ပက္ကမိတဗ္ဗံ-မဖဲသွားထိုက်သေး၊ [ကျနေသော ဆိုးရည်ပေါက်ကို သုတ်၍ပေးဖို့ရန် သို့မဟုတ် ထပ်၍ ညှစ်ဖို့ရန်

သမ္မရိဝတ္တကံ။ ။ ယခုစာအုပ်တို့၌ “သမ္မရိဝတ္တကံ သမ္မရိဝတ္တကံ”ဟု နှစ်ထပ် တွေ့ရ၏၊ ဤပုဒ်မျိုးကား “ကြိယာဝိသေသန အာဘိက္ခညတ္ထ”ပုဒ်မျိုးတည်း၊ ဤပုဒ်မျိုး သည် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ တစ်ပုဒ်သာရှိ၍ သံဝဏ္ဏနာကျမှ နှစ်ပုဒ်ရှိရသည်၊ ဥပမာ- “ပိဏ္ဍုက္ခေပကန္တိ ပိဏ္ဍု ဥက္ခိပိတွာ ဥက္ခိပိတွာ”ဟု ဖွင့်ခြင်းမျိုးကဲ့သို့တည်း၊ ပရိဝတ္တကံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ သက်၏၊ သံ+ပရိ+ဝတုဓာတ်+ဇ္ဈ ပစ္စည်းတည်း၊ ထို ဇ္ဈပစ္စည်းသည် အာဘိက္ခညအနက်ကို ထွန်းပြ၏၊ အာဘိက္ခညဟူသည် မပြတ်မလပ် အထပ်ထပ်အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “သမ္မရိဝတ္တောတွာ သမ္မရိဝတ္တောတွာ” ဟု အာဘိက္ခညအနက်နှင့်တကွ ကြိယာဝိသေသနကို ဖွင့်ပြသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ တွာပစ္စည်းဟူသမျှကို ဘောဟောဟု ယူထားသောကြောင့် ဤပုဒ်မျိုးကို “ဘာဝသာနေ” ပြုလုပ်၍ က ကို အနက်မရှိဟု ကြံပါ။

မဖဲသွားဘဲ စောင့်နေပါ-ဟူလို၊] န ဥပဇ္ဈာယံ၊ပေ၊ ဒါတဗ္ဗောတိအာဒိ-အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလဝသေန-သဘောမတူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကထိတံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ “ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလေန-သဘောမတူသော ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်”ဟု ကြိယာဝိသေသန ရှိ၏၊] န ဥပဇ္ဈာယံ၊ပေ၊ ပဝိသိတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ပိဏ္ဍာယ ဝါ-ဆွမ်းအလိုငှာ သော်လည်းကောင်း၊ အညေန-အခြားသော၊ ကရဏီယေန ဝါ-ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပဝိသိတုကာမေန-ဝင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက သည်၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ-ခွင့်ပန်ပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ-ပြီးမှသာလျှင်၊ ပဝိသိတဗ္ဗော-ဝင်ထိုက်၏၊ [ဥပဇ္ဈာယံနေရာကျောင်းနှင့် သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့၏ နေရာကျောင်း သည် ဝေးကွာဟန် မတူ၊ တစ်ကျောင်းတည်းသော်လည်း ဖြစ်တန်ရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းခံသွားဖို့ကိစ္စသော်မှ ခွင့်ပန်၍ သွားရမည်ဟု ဆိုသည်။]

ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ ကာလဿဝ-စောစော၌ပင်၊ (စောစောကပင်၊) ဝုဠာယ-ထ၍၊ ခူရံ-ဝေးသော၊ ဘိက္ခာစာရံ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ အရပ်သို့၊ ဂန္တုကာမော-သွားခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဒဟရာ-ဦးပဉ္စင်းငယ် တို့သည်၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပဝိသန္တု-ဝင်ရစ်ကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြော ပြီး၍၊ (ပြောပြီးမှ) ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ [မိမိက အစောကြီး ဆွမ်းခံသွားရသည်ဖြစ်၍ “ဦးပဉ္စင်းများလည်း အချိန်ကျလျှင် ဆွမ်းခံဝင်ရစ်ကြ”ဟု ပြော၍သွားရမည်-ဟူလို၊] အဝတွာ-မပြောမူ၍၊ ဂတေ-သွားလသော်၊ ပရိဝေဏံ-ပရဝဏံသို့၊ (ဥပဇ္ဈာယံနေရာကျောင်းသို့) ဂန္တာ-၍၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ကို၊ အပဿန္တေန-မမြင်လသော်၊ ဂါမံ-သို့၊ ပဝိသိတု-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ [ဥပဇ္ဈာယံကို မတွေ့သောကြောင့် မပန်ပြောဘဲ ဆွမ်းခံဝင်ကောင်း၏၊] ဂါမံ-သို့၊ ပဝိသန္တောပိ-ဝင်စဉ်လည်း၊ သစေ ပဿတိ-အကယ်၍ ဥပဇ္ဈာယံကို မြင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော-မြင်ရာအရပ်မှ၊ ပဠာယ-စ၍၊ အာပုစ္ဆိတုယေဝ-ပန်ပြောခြင်းငှာသာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ [“တပည့်တော် ဆွမ်းခံဝင်လာပါ၏”ဟု ပန်ပြောရမည်-ဟူလို။]

ယောဇနာ။ ။ “သမ္ပရိဝတ္တကန္တိ ဧတ္ထ ပိဏ္ဍုက္ခေပကံတိအာဒိသု ဝိယ သမ္ပရိဝတ္တကန္တိ ပဒံ ကြိယာဝိသေသနံ၊ ကပစ္စယော စ ဝိစ္ဆာဗ္ဗောတိ အာဟ သမ္ပရိဝတ္တောတွာ သမ္ပရိဝတ္တောတွာတိ” ဟု အာဘိက္ခညကိုပင် “ဝိစ္ဆတ္ထ” ဟု ယောဇနာ ဖွင့်လေ၏၊ အမှန်မှာ နေရာအများ၌ ပျံ့နှံ့နိုင်သော “ဝိစ္ဆာ” အနက် မဟုတ်၊ “အာဘိက္ခည” အနက်သာတည်း။

ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလဝသေန။ ။ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလာနန္တိ လဇ္ဇိနော ဝါ အလဇ္ဇိနော ဝါ ဥပဇ္ဈာယဿ အဝုမိကာမေ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော အလဇ္ဇိ၊ ဩဝါဒမ္ပိ န ဂဏှာတိ၊ (အခြားသူတို့၏ ဩဝါဒကိုလည်း မနာယူအံ့၊) လဇ္ဇိနော စ ဧတဿ ဝိသဘာဂါ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ ဥပဇ္ဈာယံ ဝိဟာယ လဇ္ဇိဟေဝ သဒ္ဓိ အာမိသာဒိပရိဘောဂေါ ကာတဗ္ဗော၊ ဥပဇ္ဈာယာဒိဘာဝေါ ဟေတ္ထ န ပမာဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊-ဝိမတိ။

န သုသာနံ ဂန္တဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဝါသတ္ထာယ ဝါ-နေခြင်းအကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဒဿနတ္ထာယ ဝါ-အသုဘရှုခြင်းအကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ န ဂန္တဗ္ဗ-မသွားရာ၊ [မပန်ပြောဘဲ သွားခြင်း၏ အပြစ်ကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ “မဟာကာဠတ္ထေတဝတ္ထု”၌ ရှုပါ။] န ဒိသာ ပက္ကမိတဗ္ဗာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဒိသံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊) ပက္ကမိတုကာမေန-ဖဲသွားခြင်းငှာ အလိုရှိသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊ ကမ္မ-အလုပ်ကိစ္စကို၊ အာစိန္တိတွာ-ညွှန်ပြလျှောက်ထား၍၊ ယာဝ တတိယံ-သုံးကြိမ်တိုင်အောင်၊ ယာစိတဗ္ဗော-၏၊ သစေ အနုဇာနာတိ-အကယ်၍ ခွင့်ပြုအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သာဓု-ကောင်း၏၊ နော စေ အနုဇာနာတိ-အကယ်၍ ခွင့်မပြုအံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝသတော-နေသော၊ အဿ-ထိုသဒ္ဓိဝိဟာရိက၏၊ ဥဒ္ဓေသော ဝါ-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆာ ဝါ-အနက်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်းရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်းကောင်း၊ စေ န သမ္ပန္နတိ-အကယ်၍ မပြီးစီးအံ့၊ [တွဲဖက် သဟာဒိယောဂပုဒ် မရှိသောကြောင့် “မပြည့်စုံအံ့” ဟု မပေးရ၊] ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ ဗာလော-ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၌ မကျွမ်းကျင်သည်၊ အဗျတ္တော-မထက်မြက်သည်၊ စေ ဟောတိ-အံ့၊ ကေဝလံ-တစ်စုံတစ်ခု အကျိုးရှိမှုနှင့်မဖက် သက်သက်၊ အတ္တနော-၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ဝသာပေကုကာမတာယ ဧဝ-နေစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ ဂန္တု-သွားခြင်းငှာ၊ (သွားခွင့်ကို၊) စေ န ဒေတိ-အကယ်၍ မပေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) ဧဝရူပေ-ဤသို့ သဘောရှိသော ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ နိဝါရေန္တေပိ-တားမြစ်ပါသော်လည်း၊ ဂန္တု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

ဝုဋ္ဌာနမဿ အာဂမေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အဿ-ထို ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ ဂေလညတော-မကျန်းမမာသူ၏ အဖြစ်မှ၊ (ရောဂါမှ၊) ဝုဋ္ဌာနံ-ထမြောက်ခြင်းကို၊ (ထမြောက်ရာ အခါတိုင်အောင်၊) အာဂမေတဗ္ဗ-ဆိုင်းငံ့ထိုက်၏၊ ကတ္တစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်သို့၊ န ဂန္တဗ္ဗ-မသွားရာ၊ အညော-သော၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သစေ အတ္တိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဘောသန္တံ-ဆေးကို၊ ပရိယေသိတွာ-ရှာ၍၊ တဿ-ထိုအလုပ်အကျွေးရဟန်း၏၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ဘန္တေ, အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ-လုပ်ကျွေးရစ်ပါလိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ ဂန္တဗ္ဗ-သွားရာ၏၊ (သွားနိုင်၏။)

ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထကထာ - ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထကထာသည်၊ (ဥပဇ္ဈာယ် အပေါ်၌ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့က ပြုအပ်သော ကျင့်ဝတ်တို့ကို ပြဆိုရာ စကားရပ်သည်၊) နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္ထကထာ

၆၇။ ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကမိ သမ္မာဝတ္ထနာယံ - ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကမိ သမ္မာဝတ္ထနာယံ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဥဒ္ဓေသာဒီဟိ-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော “ပရိပုစ္ဆာ၊ ဩဝါဒ၊ အနုသာသနီ”တို့ကို ယူ၊] အဿ-ထိုသဒ္ဓိဝိဟာရိက၏အပေါ်၌၊ သင်္ဂဟော စ-သိမ်းယူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (သိမ်းသွင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊) အနုဂ္ဂဟော စ-ချီးမြှောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကတ္တဗ္ဗော-၏၊ တတ္ထ-ထိုဥဒ္ဓေသ စသည်တို့တွင်၊ ဥဒ္ဓေသောတိ-ကား၊ ပါဠိဝါစနံ-ပါဠိကို ဆိုစေခြင်းတည်း၊ (ပါဠိကို ပို့ချခြင်းတည်း၊) ပရိပုစ္ဆာတိ-ကား၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ-အနက်ကို ဖွင့်ပြခြင်းတည်း၊ ဩဝါဒေါတိ-ကား၊ ဝတ္ထုသ္မိ-အကြောင်းဝတ္ထုသည်၊ အနောတိဇ္ဈေ-မသက်ရောက်သေးမီ၊ (မပေါ်သေးမီ၊) ဣဒံ-ဤကောင်းသောအမှုကို၊ ကရောဟိ-ပြုပါလော၊ ဣဒံ-ဤမကောင်းသော အမှုကို၊ မာ ကရိ-မပြုပါလင့်၊ [စာအုပ်တို့၌ “မာ ကရိတ္ထ”ဟု ရှိ၏၊ ရှေ့က “ကရောဟိ”ကိုထောက်၍ တုမှယောဂ ဧကဝုဇ်ချင်းကိုက်ညီအောင် ဩကို ဣပြု၍ “မာ ကရိ”ဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်၊] ဣတိ-သို့၊ ဝစနံ-ပြောဆိုဆုံးမခြင်းတည်း၊ အနုသာသနီတိ-ကား၊ ဝတ္ထုသ္မိ-အကြောင်းဝတ္ထုသည်၊ ဩတိဇ္ဈေ-သက်ရောက်လသော်၊ (အကြောင်းပေါ်လာမှ၊) (ဣဒံ-ဤ ကောင်းသောအမှုကို၊ ကရောဟိ-လော၊ ဣဒံ-ဤ မကောင်းသောအမှုကို၊ မာ ကရိ-လင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစနံ-တည်း၊) အပိ စ-သည်သာမကသေး၊ (ဝတ္ထုသ္မိ-သည်၊) ဩတိဇ္ဈေ ဝါ-သက်ရောက်လာသော်လည်းကောင်း၊ အနောတိဇ္ဈေ ဝါ-မသက်ရောက်မီသော်လည်းကောင်း၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဝစနံ-ပြောဆိုဆုံးမခြင်းသည်၊ ဩဝါဒေါ-မည်၏၊ ပုနပျန်-

သင်္ဂဟ အနုဂ္ဂဟ။ ။ ယောဇနာ၌ ဤနှစ်မျိုး၏ အထူးကို အမျိုးမျိုး ဖွင့်၏၊ ဆိုလိုရင်းကား-မိမိ အထံ၌ နေချင်အောင် ပါဠိသင်ပေးခြင်းစသော အမှုကို “သင်္ဂဟ”ဟု ခေါ်၏၊ သင်္ဂဏှနံ-သိမ်းယူခြင်း၊ (သိမ်းသွင်းခြင်း၊) သင်္ဂဟော-ခြင်း၊ ကြီးပွားအောင် ဩဝါဒအနုသာသနီပေးခြင်းကို “အနုဂ္ဂဟ”ဟု ခေါ်၏၊ အနုဂ္ဂဏှနံ အနုဂ္ဂဟော။

ဥဒ္ဓေသ ပရိပုစ္ဆာ။ ။ စာအုပ်မရှိသေးသော ရှေးခေတ်၌ ဆရာက စာချသောအခါ ပါဠိကို ရွတ်ပြရ၏၊ ဥဒ္ဓိသနံ-ရွတ်ပြခြင်း၊ ဥဒ္ဓေသော-ခြင်း၊ ထိုသို့ ရွတ်ပြ၍ တပည့်ကို ထိုအတိုင်း လိုက်၍ဆိုစေရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဒ္ဓေသောကို “ပါဠိဝါစနံ-ပါဠိကို ဆိုစေခြင်း”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုသောအားဖြင့် ပါဠိကို သင်ယူပြီးသောအခါ ထိုပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆရာအထံ၌ အဖန်ဖန် မေးရ၏၊ ပရိပုစ္ဆနံ ပရိပုစ္ဆာ၊ ထိုသို့ မေးသောအခါ ဆရာက အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို (အဋ္ဌကထာဖွင့်သကဲ့သို့) ဖွင့်ပြရ၊ ပြောပြရ၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိပုစ္ဆာကို “ပါဠိယာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဝစနံ-သည်၊ အနုသာသနီ-မည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [ပထမနည်း၌ အနုသဒ္ဓါသည် “ပစ္စာ”အနက်ဟော၊ ဤနည်း၌ကား အနုသဒ္ဓါသည် “ပုနပ္ပုနံ”အနက်ဟောတည်း။]

သစေ၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ကား၊ အတိရေကပတ္တော-အပိုအလွန်ဖြစ်သော သပိတ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ သဗ္ဗတ္ထ-စီဝရံ ဟောတိ စသော အလုံးစုံသော ဝါကျတို့၌၊ ဧသ-သည်၊ နယော-တည်း၊ [အပိုရှိအံ့ဟုချည်း အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ-ဟူလို၊] ပရိက္ခာရောတိ-ကား၊ အညောပိ-သပိတ်သင်္ကန်းမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ သမဏပရိက္ခာရော-ရဟန်းတို့၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော ထီး၊ဖိနပ်စသော ပရိက္ခရာသည်၊ (သစေ ဟောတိ၊) ဣဓ-ဤသဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ်ကို ပြရာ၌၊ ဥဿုက္ကံ နာမ-ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်းမည်သည်၊ ဓမ္မိကေန-တရားရှိသော၊ (ဝိနည်းတရားအားလျော်သော၊) နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဥပါယပရိယေသနံ-ဖြစ်နိုင်သော အကြောင်းကို ရှာခြင်းတည်း၊ (ဖြစ်နိုင်သော နည်းလမ်းကို ရှာခြင်း တည်း၊) ဣတော-ဤပရိက္ခရာကို ရှာခြင်းမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဒန္တကဋ္ဌဒါနံ-ဒန်ပူပေးခြင်းကို၊ အာဒိ-ကတွာ-အစပြု၍၊ အာစမနကုမ္ဘိယာ-သန့်သက်ရေအိုး၌၊ ဥဒကာသိဉ္ဇနပရိယောသာနံ-ရေလောင်းထည့်ခြင်းအဆုံးရှိသော၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကို၊ ဂိလာနသေသဝ-ဂိလာနသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ-၏အပေါ်၌၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ [သဒ္ဓိဝိဟာရိက မကျန်းမာစိုက်၌သာ ဥပဇ္ဈာယ်က ဒန်ပူပေးခြင်း၊ မျက်နှာသစ်ရေ ပေးခြင်း စသောအမှုကို ပြုရမည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “သစေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ဂိလာနော ဟောတိ”စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။]

ပန-ဆက်၊ အနဘိရတိဂူပကာသနာဒိ-အနဘိရတိဂူပကာသန အစရှိသည်ကို၊ (မဓမ္မလျော်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိကကို အရပ်တစ်ပါးသို့ ဆောင်သွားခြင်း အစရှိသည်ကို၊) အဂိလာနဿာပိ-ဂိလာနမဟုတ်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏အပေါ် ၌လည်း၊ ကတ္တဗ္ဗမေဝ-ပြုရာသည်သာ၊ စီဝရံ ရဇန္တေနာတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သည်ပုံသည်နည်း၊) ရဇေယျာသိ-ဆိုးလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပဇ္ဈာယတော-ဥပဇ္ဈာယ်၏အထံမှ၊ ဥပါယံ-နည်းလမ်းကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ရဇန္တေန-ဆိုးသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊ (သာဓုကံ ရန္တိတဗ္ဗံ စပ်၊) သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ (ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာ၌ ဆိုအပ် ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာ-သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာသည်၊ (သဒ္ဓိဝိဟာရိက အပေါ်၌ ဥပဇ္ဈာယ်က ပြုအပ်သော ကျင့်ဝတ်တို့ကို ပြဆိုရာ စကားရပ်သည်၊) နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

န သမ္မာဝတ္ထနာဒိကထာ

၆၈။ န သမ္မာ ဝတ္ထန္တိတိ-ကား၊ ယထာပညတ္တံ-အကြင် အကြင် ပညတ်တော်
မူအပ်ပြီးသော၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ-ကို၊ န ပူရေန္တိ-မပြည့်စေကြကုန်၊ (မဖြည့်ကျင့်ကြ
ကုန်၊) ယော န သမ္မာ ဝတ္ထေယျာတိ-ကား၊ ယော-အကြင် သဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊
ယထာပညတ္တံ-သော၊ ဝတ္တံ-ကို၊ န ပူရေယျ-မပြည့်စေ၊ (မဖြည့်ကျင့်၊) (ယထာ
ပညတ္တံ-သော၊ ဝတ္တံ-ကို၊ အပူရေန္တော-မဖြည့်ကျင့်သော၊) သော-ထိုသဒ္ဓိဝိဟာရိက
သည်၊ ဒုက္ကဋ်-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပဏာမေတဗ္ဗောတိ-ကား၊
အပသာဒေတဗ္ဗော-ဖဲသွားစေထိုက်၏၊ (နှင်ထုတ်ထိုက်၏၊) န အဓိမတ္တံ ပေမံ
ဟောတိတိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈာယမိ-ဥပဇ္ဈာယံ၌၊ (ဥပဇ္ဈာယံ အယေ၌၊) အဓိမတ္တံ-
လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဂေဟသီတပေမံ-အိမ်၌မိသော ချစ်ခြင်းနှင့်
တူသော မေတ္တာစိတ်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ နာဓိမတ္တာ ဘာဝနာ ဟောတိတိ-
ကား၊ အဓိမတ္တာ-သော၊ မေတ္တာဘာဝနာ-မေတ္တာစိတ်ကို တိုးပွားစေခြင်းသည်၊
န ဟောတိ၊ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန-ဆိုအပ်ပြီးသော ကဏ္ဍပက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်
နည်းအားဖြင့်၊ သုက္ကပက္ခော-သုက္ကပက္ခကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [မကောင်းသော
(မည်းနက်သော)အဖို့ကို “ကဏ္ဍပက္ခ”， ဖြူစင်သန့်ရှင်းသောအဖို့ကို “သုက္ကပက္ခ”
ဟု ခေါ်သည်၊] အလံ ပဏာမေတုန္တိ-ကား၊ ပဏာမေတုံ-နှင်ထုတ်ခြင်းငှာ၊
ယုတ္တော-သင့်၏။ [အလံသဒ္ဓါ၏ အရဟအနက်ကို “ယုတ္တော”ဟု ဖွင့်သည်။]

ဝိမတိ။ ။ ဝတ္တံ န ပူရေယျာတိ “ဝတ္ထကရဏကာလော”တိ ဝတ္ထုဝိဇာနနဝသေန
ဥတ္တာ မာနကောသဇ္ဇာဒိဝသေန ဝါ ဥပဇ္ဈာယာဒိသု အနာဒရေန ဝါ “အကာတုံ န
ဝဋ္ဋတိ”တိ အဇာနနတာယ ဝါ န ကရေယျ၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ၊ အသဉ္စိစ္စ အသတိယာတိ
အာဒိဟိ စ အကရောန္တဿ ပန အနာပတ္တိ၊ သဗ္ဗာနိ ဟိ ဝတ္တာနိ သေခိယာနေဝ၊ တသ္မာ
သေခိယေသု ဝုတ္တနယေနဝေတ္ထ သဗ္ဗောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဏာမေတဗ္ဗော။ ။ ပ+နမုဓာတ်+ကာရိတ် ဏာပေပစ္စည်း ဖြစ်သောကြောင့်
“ပဏာမေတဗ္ဗော-ဖဲ၍ ညွတ်စေထိုက်၏”ဟု သဒ္ဓတ္ထပေး၊ ဖဲ၍ ညွတ်စေခြင်းဟူသည်
ထွက်သွားစေခြင်း၊ နှင်ထုတ်ခြင်းတည်း၊ အပသာဒေတဗ္ဗော၌လည်း သဒဓာတ်သည်
“ဂတိ”အနက်ကိုဟော၍ “ထွက်သွားစေထိုက်”ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။

ဂေဟသီတပေမံ။ ။ ဂေဟသီတပေမန္တိ “ပိတာ မေ အယံ”န္တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နပေမံ၊
ဥပဇ္ဈာယမိ ပိတုစိတ္တုပဋ္ဌာနမေဝ ဟိ ဣဓ ဂေဟသီတပေမံ နာမ၊ န ဟိ ဣဒံ
အကုသလပက္ခိယံ ဂေဟသီတပေမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စာနံ(ထိုးထွင်းအပ်ပြီးသော
သစ္စာလေးပါးရှိကုန်သော) ပဟိနာနဂေဓာနံ(ပယ်အပ်ပြီးသော ချစ်ခင်မှုရှိကုန်သော
ရဟန္တာတို့မှာ) တဒသမ္ဘဝတော(ထို ဂေဟသီတပေမ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း) န
စ ဘဂဝါ ဘိက္ခု သံကိလေသေ နိယောဇေတိ၊ ဂေဟသီတပေမသဒိသတ္တာ ပန
ပေမမုခေန မေတ္တာသိနေဟော ဣဓ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။-(သာရတ္ထ)။

အပ္ပဏာမေန္တောပေါ၊ ဟောတိတိ-ကား၊ သဒေါသော-အပြစ်ရှိသည်၊ ဟောတိ-
၏၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ တသ္မာ (နှင်မထုတ်လျှင် ဥပဇ္ဈာယ်မှာ
အာပတ်သင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ န ဝတ္တန္တော-မကျင့်
သော သဒ္ဓိဝိဟာရိကကို၊ ပဏာမေတဗ္ဗောဝ-နှင်ထုတ်ထိုက်သည်သာ၊ စ-ဆက်၊
န သမ္မာ ဝတ္တနာယ-န သမ္မာ ဝတ္တနာကထာဉ္စ၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊
စီဝရရဇနံ-သင်္ကန်းဆိုးခြင်းသည်၊ (အတ္တိ) တာဝ-ထိုသင်္ကန်းဆိုးခြင်းတိုင်အောင်၊
ဝတ္တေ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ အကရိယမာနေ-မပြုအပ်သော်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ ပရိဟာနိ-
ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ဒန်ပူ မျက်နှာသစ်ရေ ကပ်ခြင်းမှစ၍
သင်္ကန်းဆိုးခြင်းတိုင်အောင် ထိုဝတ်များကို ပြုလုပ်မည့် သဒ္ဓိဝိဟာရိကမှ အကူအညီ
မရသဖြင့် ဥပဇ္ဈာယ်မှာ ဒုက္ခရောက်ရသည်-ဟူလို၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထို
ကျင့်ဝတ်ကို၊ အကရောန္တဿ-မပြုသော၊ နိဿယမုတ္တကဿာပိ-နိဿယည်းလွတ်
သော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏လည်းကောင်း၊ (နိဿယည်း လွတ်လောက်အောင် အင်္ဂါ
ပြည့်နေသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏လည်းကောင်း၊) အမုတ္တဿာပိ-နိဿယည်း မလွတ်
သော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏လည်းကောင်း၊ အာပတ္တိယေဝ-သာတည်း၊ ဧကစ္စဿ-
ဝိသဘာဂဖြစ်သော အချို့ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ပတ္တဒါနတော-သပိတ်ပေးခြင်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ-
စ၍၊ [ပဋ္ဌာယဟု ဆိုသောကြောင့် ဒိသာပက္ကမနတိုင်အောင် ယူပါ၊] (ဝတ္တံ-ကို၊
အကရောန္တဿ-မပြုကျင့်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏၊ သာမည) အမုတ္တကနိဿယ
သေဝ-မလွတ်သော နိဿယည်းရှိသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏သာ၊ (ဝိသေသ)
အာပတ္တိ (ဟောတိ)။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ-တို့သည်၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ဝတ္တန္တိ-ကျင့်ကုန်အံ့၊ ဥပဇ္ဈာယော-
သည်၊ သမ္မာ-စွာ၊ န ဝတ္တတိ-မကျင့်အံ့၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊
ဥပဇ္ဈာယော၊ သမ္မာ ဝတ္တတိ-အံ့၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ သမ္မာ၊ န ဝတ္တန္တိ-န်အံ့၊

သဒေါသောပေါ၊ အာပဇ္ဇတိ။ ။ ဘုရားရှင်သည် “ကောင်းစွာ မကျင့်သော
သဒ္ဓိဝိဟာရိကကို နှင်ထုတ်ရမည်၊ နှင်မထုတ်သော ဥပဇ္ဈာယ်မှာ ဒုက္ခ၌အာပတ်သင့်၏” ဟု
ရှေ့နား၌ ပညတ်တော်မူခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် “နှင်မထုတ်သော ဥပဇ္ဈာယ်မှာ သာတိသာရ
ဖြစ်၏” ဟု ဆိုရာ၌ “အပြစ်ရှိ၏၊ ရှေ့၌ ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော ဒုက္ခ၌အာပတ်သို့
ရောက်၏” ဟု ဆိုလိုသည်။

သာတိသာရော။ ။ အတိက္ကမိတွာ-နှင်ထုတ်ရမည်ဟူသော အမိန့်တော်ကို
ကျူးလွန်၍ + သရဏံ ပဝတ္တနံ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ (နှင်မထုတ်ဘဲ နေခြင်းတည်း၊)
သာတိသာရော-ခြင်း၊ နှင်မထုတ်ဘဲ နေခြင်းသည်ပင် ဘုရားရှင်၏ အမိန့်တော်ကို
ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်၍ “ဒေါသ-အပြစ်တစ်မျိုး” ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ အပြစ်ရှိသောကြောင့်
သာတိသာရောကို “သဒေါသော” ဟု ဖွင့်သည်၊ သံဝိဇ္ဇတိ+အတိသာရော ယဿာတိ
သာတိသာရော၊ “အာပတ်သင့်၏” ဟု မိန့်တော်မူသော်လည်း နှင်ထုတ်လျှင် ရန်မူမည်ကို
ကြောက်၍ နှင်မထုတ်မူကား ဇီဝိတအန္တရာယ်ကြောင့် အာပတ်သင့်ဖွယ် မရှိပါ။

တေသံ-ထိုသဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့၏၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ ဝတ္တံ-ကို၊ သာဒယန္တေ-သာယာလသော်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ-တို့သည်၊ ဗဟုကာပိ-များကုန်သည်လည်း၊ ဟောန္တိ-န်အံ၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ မယံ-ငါ၏၊ (ငါ့မှာ) ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးသည်၊ အတ္တိ-ရှိ၏၊ တုမေ-သင်တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ သဇ္ဈာယ မနသိကာရာဒိသု-စာအံခြင်း၊ တရားနှလုံးသွင်းခြင်းစသော အလုပ်တို့၌၊ ယောဂံ-အားထုတ်မှုကို၊ ကရောထ-န်လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သစေ ဝဒတိ-အကယ်၍ ပြောအံ၊ (ဧဝံသတိ) သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ-တို့၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ။)

ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ သာဒယနံ ဝါ-သာယာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အသာဒယနံ ဝါ-မသာယာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ န ဇာနာတိ-နားမလည်၊ ဗာလော-ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်၌ မကျွမ်းကျင်သည်၊ ဟောတိ-အံ၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ-တို့သည်၊ ဗဟုကာ-များကုန်သည်၊ သစေ(ဟောန္တိ)-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ) တေသု-ထို သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့တွင်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဝတ္တသမ္ပန္နော-ကျင့်ဝတ်နှင့်ပြည့်စုံ သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ ကိစ္ဆံ-ကို၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ကရိဿာမိ-ပြုပါအံ၊ တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ အပ္ပောသုက္ကာ-ကြောက်ကြ မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝိဟရထ-နေကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒတိ-အံ၊) ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အတ္တနော-၏၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဣတရေ-မိမိမှတစ်ပါး အခြားသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့ကို၊ စေ ဝိသဇ္ဇေတိ-အကယ်၍ ခွင့်လွှတ်အံ၊ (ဧဝံသတိ) တဿ-ထိုဝတ္တသမ္ပန္နရဟန်းတစ်ပါး၏၊ ဘာရကရဏတော-တာဝန်ကို ပြုရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ တေသံ-ထိုအခြားသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ။)

န သမ္မာဝတ္ထနာဒိကထာ-န သမ္မာ ဝတ္ထနာဒိကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

သစေ ဥပဇ္ဈာယော၊ပေ၊ အနာပတ္တိ။ ။ ဥပဇ္ဈာယ်က ဝိနည်း၌ ကျွမ်းကျင်သည် ဖြစ်၍ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့အား “ငါ့မှာ ပြုစုမည့်သူ ရှိပြီ၊ အသင်တို့ စာအံမှု တရား နှလုံးသွင်းမှု စသည်တို့ကို ပြုကြတော့” ဟု ခွင့်ပြုထားလျှင် ဝတ်မပြုသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက တို့မှာ အာပတ်မသင့်၊ ဤ အဋ္ဌကထာစကားကို အကိုးအကား ပြု၍ ယခုအခါ၌ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတို့က သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့အား ခွင့်ပြုထားကြသည်။

သို့သော် ယခုခေတ်၌ ရဟန်းခံရာ တန်ဆောင်းဝန်းဝယ် အမြဲသွန်သင်ဆုံးမ နိုင်မည်မဟုတ်သော သက်တော်ကြီး ဝါတော်ကြီး ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ရဟန်းပြုကြပြီးလျှင် ရဟန်းဖြစ်ပြီးသော အခါ၌လည်း “ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၊ ကမ္မဝါစာဆရာ တို့အပေါ်၌ တပည့်တော်က ပြုထိုက်သော ဝတ်များကို ခွင့်ပြုတော်မူပါဘုရား၊ တပည့်တော်ကလည်း ခွင့်ပြုပါ၏” ဟု လျှောက်ထားကြခြင်းသည် ဤဥပဇ္ဈာယဝတ်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ နောက်၌ လာမည့် အာစရိယ၊ အန္တေဝါသိကဝတ်ကို လည်းကောင်း ပညတ်တော်မူသော ဘုရားမြတ်၏ အလိုတော်ကား လုံးလုံးမဟုတ်တော့ပါ။

ရာဇဗြာဟ္မဏဝတ္ထုကထာ

၆၉။ ရာဇဗြာဟ္မဏဝတ္ထုသို့-ရာဇဗြာဟ္မဏဝတ္ထု၌ (အာဟဉ္စ စပ်) အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-သည်။ (ဇာနာတိဉ္စ စပ်) ဘဂဝတာ-သည်။ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီမြို့၌၊ တိဟိ သရဏဂမနေဟိ-သုံးပါးသောသရဏဂုံတို့ဖြင့်၊ အနညာတံ- ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇေဝ-ရှင်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒဉ္စ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကိဉ္ဇာပိ ဇာနာတိ-အကယ်၍ကား သိပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ သိပါသော်လည်း၊ (အာဟဉ္စ စပ်) ဘဂဝါ-သည်၊ လဟုကံ- ပေါ့သော၊ တံ ဥပသမ္ပဒံ-ထိုဥပသမ္ပဒကံကို၊ ပဋိကိပိတွာ-ပယ်တော်မူ၍၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မေန-ဥတ္တိစတုတ္ထကံဖြင့်၊ ဂရုကံ-ကြီးလေးသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပသမ္ပဒံ-ကို၊ အနညာတုကာမော-ခွင့်ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူ၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဝါ-ထိုသို့ ခွင့်ပြုတော်မူလိုခြင်းကြောင့်၊ အဿ-ထို မြတ်စွာဘုရားအား၊ (အာဟဉ္စ စပ်) ဝါ-၏၊ (အဇ္ဈာသယံဉ္စ စပ်) ထေရော-သည်၊ အဇ္ဈာသယံ- အလိုတော်ကို၊ ဝိဒိတွာ-သိ၍၊ ဝါ-သိခြင်းကြောင့်၊ ကထာဟံ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပဒေမိတိ- ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီး၊ ဟိ-မှန်၊ [အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာဟူသော စကားသည် မှန်၏-ဟူလို၊] ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ပရိသာ-ပရိသတ်တို့သည်၊ အဇ္ဈာသယကုသလာ- ဘုရားအလိုတော်၌ ကျမ်းကျင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ [ပရိသတ်လေးပါးကို ရည်ရွယ်၍ “ပရိသာ ဟောန္တိ” ဟု ဆိုဟန်တူသည်၊ နောက်၌ “ဗုဒ္ဓပရိသာယ” ကို ထောက်၍ “ပရိသာ ဟောတိ” ဟု ဧကဝုဇ်ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ အယဉ္စ-ဤ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်လည်း၊ ဗုဒ္ဓပရိသာယ-ဘုရားပရိသတ်၌၊ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးတည်း။

ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေနာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယဿ-အကြင် ရဟန်း၏၊ သာဠကထံ-အဠကထာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝိနယပိဋကံ-ဝိနည်းပိဋကသည်၊ ဝါစုဂ္ဂတံ-စကားလုံးအားဖြင့် တက်ရောက်သည်၊ ဝါ-နှုတ်တက်သည်၊ (ဟုတွာ) ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ (သော-ထိုရဟန်းသည်၊) ဗျတ္တော နာမ-ဗျတ္တမည်၏၊ တသ္မိ- ထိုရဟန်းသည်၊ (ဝိနည်းပိဋက နှုတ်တက်ရသော ထိုရဟန်းသည်၊) အသတိ- မရှိလသော်၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့်၊ ဣဒံ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာမတ္တမ္ပိ-ဤဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာမျှသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ [ပိသဒ္ဓါ ဂရဟာဇောတက] သုဂ္ဂဟိတံ-ဆရာအထံ နည်းနာခံ၍

ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ။ ။ ဝိပုဗ္ဗ + အဉ္စ(အဉ္စ) ဓာတ်+တ၊ ဝိယဉ္စတိ-ထိုထို အကြောင်းအရာကို ထင်စွာပြုတတ်၏၊ ဣတိ ဗျတ္တော၊ ဤနေရာ၌ ကမ္မဝါစာအကြောင်း အရာကို ကောင်းစွာသိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဗျတ္တ” ဟု ခေါ်၏၊ “ဗျတ္တော နာမ၊ ပေ၊ ပဝတ္တတိ” ဟူသော ပထမနည်းဖြင့် အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော ဗျတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကိုပြ၏၊ “တသ္မိ”

ကောင်းမွန်စွာ သင်ယူအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ဝါစုဂ္ဂတံ-စကားလုံးအားဖြင့် တက်ရောက်သည်။ ဝါ-နှုတ်တက်သည်။ (ဟုတွာ) ပဝတ္ထတိ-ဖြစ်၏။ အယမ္ဗိ- ဤရဟန်းသည်လည်း၊ (ဤကမ္မဝါစာမျှလောက် ကောင်းစွာသင်ယူပြီး၍ နှုတ်တက် ရသော ရဟန်းသည်လည်း၊) ဣမသ္မိံ အတ္ထေ-ဤဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာဟူသော ပုဒ်၏အနက်၌၊ ဗျတ္တော-ဗျတ္တမည်၏။

ပန-ကား၊ (ဗျတ္တမှတစ်ပါး ပဋိဗလကား၊) ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ကာသသောသသေမှာဒိနာ-ချောင်းဆိုးရောဂါ၊ ပန်းနာရောဂါ၊ သလိပ်ရောဂါအစရှိ သော၊ ဂေလညေန ဝါ-မကျန်းမာသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဩဋ္ဌဒန္တဇိဝ္ဋာဒိနံ-နှုတ်ခမ်း၊ သွား၊ လျှာ အစရှိသောအင်္ဂါတို့၏၊ အသမ္ပတ္တိယာ ဝါ- မပြည့်စုံခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိသတိ-ပရိသတ်၌၊ ဤနေရာဝယ် စာအုပ်များ၌ “ပရိယတ္တိတယံ” ဟု ရှိ၏။ ပရိယတ်၌ မကျွမ်းကျင်သူကိုကား

အသတိ၊ ပေ၊ ပဝတ္ထတိ” ဟူသော ဒုတိယနည်းဖြင့်ကား ဤကမ္မဝါစာရွတ်ဆိုရာ၌ မချွတ် ပြည့်စုံထိုက်သော ဗျတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြသည်။ ဥပသမ္ပဒကံအရာဝယ် ကမ္မဝါစာဆရာဖြစ်သူ သည် ဤဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာမျှကို ဆရာအထံ နည်းနာခံ၍ ကောင်းမွန်စွာ သင်ယူ ပြီးနောက် နှုတ်တက်ရစေရမည်။ ထိုမျှလောက် ရသူမှာ “ဗျတ္တဘိက္ခု” ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ “နှုတ်တက်ရမည်” ဟူသော စကား၌ ရှေးခေတ်က စာအုပ်ပေစာ မရှိသည့်အတွက် နှုတ်တက်မရလျှင် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဆိုခြင်းတည်း။ ယခုခေတ်၌ကား စာအုပ်ပေစာသာမက စာလုံးကြီးကြီးဖြင့် ကမ္မဝါစာကြီးတွေပင် ရှိနေရကား နှုတ်တက် မရမှုကြောင့် ကံကို မထိခိုက်ပါ။ သို့ရာဝယ် “သုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ” အရ ဌာန်၊ ကရိုဏ်း ပီသစွာဖြင့် ကမ္မဝါစာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် သိဖို့ကား အရေးကြီးလှပါသည်။

ပဋိဗလေန။ ။ ပြခဲ့သောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံ၍ ဗျတ္တဖြစ်သော်လည်း ကာသသောသ သေမှစသော ရောဂါကြောင့်ဖြစ်စေ၊ နှုတ်ခမ်း၊ သွား၊ လျှာ စသော ပါးစပ်အင်္ဂါတို့၏ မပြည့်စုံခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ ပရိသတ်၌ ပြောရေးဆိုတာ အလေ့အလာ မရသဖြင့် ကြောက်ရွံ့နေသောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ဌာန်၊ ကရိုဏ်း မှန်ကန်အောင် မရွတ်ဆိုနိုင်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ထိုပြခဲ့သော အကြောင်းတို့ကြောင့် အကွရာ တစ်လုံးတစ်လုံးကို ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်တစ်ပုဒ်လုံးကိုဖြစ်စေ မပါဝင်စေဘဲ ကျရစ်စေသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ပဋိဗလမဟုတ်သော ရဟန်းတည်း။ “အညထာ ဝါ ဝတ္တမ္ဘံ အညထာ ဝဒတိ” ကား ခနိတဖြင့် ရွတ်ရမည်ကို သိထိလဖြင့် ရွတ်ခြင်း၊ ဒန္တဌာန်ဖြင့်ရွတ်ရမည့် “န” ကို မုဒ္ဒဌာန် “ဏ” ဖြင့် ရွတ်ခြင်း ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဌာန်၊ ကရိုဏ်း မှန်ကန်အောင် မရွတ်နိုင်သော ရဟန်းသည်လည်း “အပ္ပဋိဗလ” ရဟန်းပင်တည်း။ ဤနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို “ပရိဝါ-ကမ္မဝဂ်၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ” တို့၌ ရှုပါ။

မှတ်ချက်။ ။ ပါဠိတော်၌ “ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သံဃော ဉာပေတဗ္ဗော” ဝယ် “ဘိက္ခုနာ” ဟု ဧကဝုစံဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ရဟန်းခံ ကမ္မဝါစာရွတ်ရာ၌ ဗျတ္တ ပဋိဗလ တစ်ပါးတည်း ရွတ်ခြင်းသည်သာလျှင် ပါဠိတော်နှင့် ကိုက်ညီ၏။ ယခုအခါ သုံးပါးတစ်တွဲ တွဲ၍လည်းကောင်း၊ ထို သုံးပါးအတွဲသည်ပင် နှစ်ထပ် သုံးထပ် လေးထပ်

“ဗျတ္တ”တုန်းကပင် ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရိသတ်ကို ကြောက်
 နေလျှင် ပီသအောင်ရွတ်ဆိုနိုင်မည်မဟုတ်၍ ပဋိဗလ မဖြစ်ရာသောကြောင့်လည်း
 ကောင်း “ပရိသတ်”ဟု ရှိသင့်သည်။] အကတပရိစယတ္တာ ဝါ-မပြုအပ်သော
 အလေ့အလာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အလေ့အလာ မရခဲ့
 ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိမဏ္ဍလေဟိ-ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းကုန်သော၊
 ပဒဗျဉ္စနေဟိ-ပုဒ်ဗျဉ်းတို့ဖြင့်၊ ကမ္မဝါစံ-ကမ္မဝါစာကို၊ သာဝေတုံ-ကြားသိစေခြင်းငှာ၊
 န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ဗျဉ္စနံ ဝါ-အက္ခရာစာလုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဒံ
 ဝါ-ပုဒ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဟာပေတိ-ယုတ်လျော့စေ၏၊ အညထာ-တစ်ပါး
 သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ရွတ်ဆိုထိုက်သော အက္ခရာပုဒ်ပါဌ်ကို၊
 အညထာ-တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝဒတိ-ရွတ်ဆို၏၊ အယံ-ဤ
 ရဟန်းသည်၊ အပ္ပဋ္ဌိဗလော-အပ္ပဋ္ဌိဗလမည်၏၊ တဗ္ဗိပရိတော-ထိုအပ္ပဋ္ဌိဗလ၏
 ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ရဟန်းကို၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ-ဤပဋ္ဌိဗလေနဟူသော ပုဒ်၏
 အနက်၌၊ ပဋ္ဌိဗလောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ သံဃော ဉာပေတဗ္ဗောတိ-ကား၊
 သံဃော-သံဃာကို၊ ဇာနာပေတဗ္ဗော-သိစေထိုက်၏၊ (အသိပေးထိုက်၏၊) တတော-
 ထိုသိစေရာအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ယံ-အကြင်အခြင်းအရာကို၊ သံဃော-ကို၊
 ဇာနာပေတဗ္ဗော-၏၊ တံ-ထို အခြင်းအရာကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ သုဏာတု မေ
 ဘန္တေတိအာဒိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

၇၁။ ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရာတိ-ကား၊ ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်
 သို့ ရောက်ပြီးသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ သမနန္တရာ-အခြားမဲ့၌၊ အနာစာရံ အာစရတိတိ-
 ကား၊ ပဏ္ဏတ္တိဝိတိက္ကမံ-ဝိနည်းပညတ်တော်ကို လွန်ကျူးခြင်းကို၊ ကရောတိ-၏၊

ထပ်၍လည်းကောင်း ရွတ်ဆို၍ ဥပသမ္ပဒကံကို ဆောင်ကြသည်မှာ အပြစ်မရှိသော်လည်း
 ပါဠိတော်အတိုင်းကား မဟုတ်တော့ချေ၊ ထိုသို့ တွဲ၍ ထပ်၍ရွတ်ဆိုကြရာ၌ “တစ်ပါးက
 မပီ၍ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များက ပီလျှင် ကံအထမြောက်နိုင်သည်”ဟု ရည်ရွယ်ကြသည်၊ သို့သော်
 ထိုကဲ့သို့ စိတ်မချရသောပုဂ္ဂိုလ်များ ပေါင်း၍ရွတ်ကြသောခါလည်း အသံချင်း ညီအောင်ညီ၍
 ဆိုနေရသဖြင့် သာ၍ပင် စိတ်မချစရာ ဖြစ်ပါသေးသည်၊ အမှန်မှာ နှစ်ပါးစသည်တွဲ၍
 ရွတ်ပါသော်လည်း တစ်ပါးက “ဉာ”သာ ပီ၍ တစ်ပါးက “ကမ္မဝါစာ”သာ ပီလျှင်
 ကံအထမြောက်၊ နှစ်ပါးစလုံး အစအဆုံး ပီသအောင် ရွတ်နိုင်မှ ကံအထမြောက်ပါသည်။

ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ သမနန္တရာ။ ။ ဤ၌ “ဟုတွာ”သည် “အာစရတိ”၏ ကြိယာ
 ဝိသေသနတည်း၊ သမနန္တရာ၏ ကြိယာဝိသေသန မဟုတ်၊ ယောဇနာ၌ “ဟုတွာဝ”ဟု
 ဧဝပါ၏၊ ထိုဧဝဖြင့် ကြာမြင့်သောကာလကို ကန့်သည်၊ ရဟန်းပြု၍ မကြာမီ အခြားမဲ့
 ၌ပင် အနာစာရကို ကျင့်သည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ ဤနေရာ၌ “ဟုတွာ”ထည့်၍ ဖွင့်ထားသောကြောင့် ဤသို့ဟုတွာကို
 အာစရတိကြိယာ၏ ဝိသေသနဟု ကြံရသော်လည်း နောက်အာစရိယဝတ္ထကထာ၌
 “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရာ နိဿယေ အာစိက္ခိတုံ”ဟု ရှိပြန်ရကား

ဥလ္လုမ္ပတု မန္တိ-ကား၊ မံ-တပည့်တော်ကို၊ ဥဒ္ဓရတု-ထုတ်ဆောင်တော်မူပါ၊ အကုသလာ-အကုသိုလ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာပေတွာ-ထစေ၍၊ ကုသလေ-ကုသိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌပေတု-ထည်စေတော်မူပါ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သာမဏေရဘာဝါ-သာမဏေအဖြစ်မှ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဘိက္ခုဘာဝေ-ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌပေတု-တည်စေတော်မူပါ၊ ဣတိ(အတ္ထော)၊ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာတိ-ကား၊ အနုဒ္ဓယံ-အဖန်ဖန်စောင့်ရှောက်တတ်သော ကရုဏာကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ မယိ-တပည့်တော်၌၊ (တပည့်တော် အပေါ်၌) [အနုကမ္ပံ၏ အာဇာရအဖြစ်ဖြင့် “မယိ”ဟု အပိုထည့်သည်၊] အနုကမ္ပံ-သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (ဥလ္လုမ္ပတု၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော။

ထိုနေရာ၌ “ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ”ဟု ထည့်လျှင် “အာစိက္ခိတံ”၌ စပ်၍ အဓိပ္ပာယ် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဟုတွာပုဒ်ကို မထည့်နိုင်၊ ထိုနေရာ၌ “ဥပသမ္ပန္နံ သမနန္တရာ ဥပသမ္ပန္နံ သမနန္တရာ”ဟုသာ ဖြစ်နိုင်၏၊ “ရဟန်းဖြစ်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌”ဟုသာ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။

ဥလ္လုမ္ပတု။ ။ ဥပုဗ္ဗ“ဒိဝါဒိ”လုပဓာတ်သည် ဝိလုမ္ပန-လုယက်ခြင်း အနက်ကို ဟောသော်လည်း “ဓာတုနံ အနေကတ္တတ္တာ”အရ ဤနေရာ၌ ဥ-ဥပသာရကြောင့် “ဥဒ္ဓရတု”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ ထိုထုတ်ဆောင်ခြင်းဟူသည်လည်း “အကုသိုလ်နယ်မှ ကုသိုလ်နယ်သို့ ထုတ်ဆောင်ခြင်း၊ သာမဏေအဖြစ်မှ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ထုတ်ဆောင်ခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် “မံ-တပည့်တော်ကို၊ ဥလ္လုမ္ပတု-အကုသိုလ်နယ်မှ ထုတ်ဆောင်၍ ကုသိုလ်နယ်၌ တည်စေတော်မူပါ” တစ်နည်း “သာမဏေအဖြစ်မှ ထုတ်ဆောင်၍ ရဟန်းအဖြစ်၌ တည်စေတော်မူပါ”ဟု အဓိပ္ပာယ်နက် ပေးရသည်၊ အချို့ကား “ရဓာဒိ”လုပဓာတ်၏ “ဝိလုမ္ပန-လုယက်ခြင်းအနက်ကို ယူ၍ “ဥလ္လုမ္ပတု-သာမဏေအဖြစ်မှ ထုတ်ဆောင်၍ ရဟန်းအဖြစ်၌ လုယက်ကယ်တင်တော်မူပါ”ဟု ပေးကြသေး၏၊ ရဟန်းလောင်းက “ရဟန်းပြုပေးပါ”ဟု တောင်းပန်သောကြောင့် ကျေကျေနပ်နပ် ရဟန်းပြုပေးရခြင်းဖြစ်၍ လုယက်စရာ မလိုပါ။

အနုကမ္ပံ။ ။ အနု-လျော်စွာ၊ ကမ္ပ-တုန်လှုပ်တတ်သောတရားဟူသည် “ကရုဏာ” တည်း၊ မှန်၏-ကရုဏာသည် ဒုက္ခိတသတ္တဝါကို မြင်လျှင် တုန်လှုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ ဤ၌လည်း “ရဟန်းပြုပေးပါ”ဟု သုံးကြိမ်တိုင်အောင် တောင်းနေသောကြောင့် ကရုဏာ ဖြစ်စရာရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် “အနုကမ္ပံ”ဟု “အနုဒ္ဓယံ-အဖန်ဖန်စောင့်ရှောက် တတ်သော ကရုဏာ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဥပါဒါယ။ ။ “ဥပါဒါယ”၌ ဥပအနက်မရှိ၊ “အာဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍”ဟု အခြားနေရာ၌ ဖွင့်လေ့ရှိ၏၊ ဆိုလိုရင်းမှာ “အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ-လျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ် သော ကရုဏာကို အကြောင်းပြု၍၊ ဝါ-သနားသမှု အကြောင်းပြု၍”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါယကို “ပဋိစ္စ”ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်၊ ပဋိစ္စကိုလည်း “ပဋိ+ဣ+ တွာ၊ ရှေးရှုရောက်၍”ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ “စွဲမှီ၍၊ အကြောင်းပြု၍”ဟူသော အနက်ကား သင်္ကေတတ္ထ (ဝေါဟာရတ္ထ)တည်း။

၇၃။ အဋ္ဌိတာ ဟောတိတိ-ကား၊ နိစ္စပ္ပဝတ္တိနိ-အမြဲဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ စတ္တာရော နိဿယေတိ-ကား၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ပစ္စယေ-ပစ္စည်းတို့ကို၊ (အာစိက္ခိတုံ အနုဇာနာမိဌံ စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ နိဿယ-မိ၍၊ အတ္တဘာဝေါ-အတ္တဘောသည်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်ရ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ-ထိုပစ္စည်းတို့ကို၊ နိဿယာတိ-နိဿယတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-ကုန်၏။ ရာဗြောဟ္မဏဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

အဋ္ဌိတာ။ ။ “ရပ်မသွားဘူး”ဟုလို၊ ရပ်မသွားလျှင် အမြဲအားဖြင့် ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်နေ၏-ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “နိစ္စပ္ပဝတ္တိနိ”ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်၊ (အဋ္ဌိတာ နေရာဝယ် အဓိဋ္ဌိတာဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊) “အဓိ(နိစ္စဝသေန) ဌာတိ (ပဝတ္တတိ)တိ”ဟု ယောဇနာလည်း ဖွင့်၏။

နိဿယလေးပါး။ ။ အတ္တဘာဝပရိဟရဏတ္ထံ-အတ္တဘောကို ရွက်ဆောင်နိုင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ နိဿယန္တိ-မိအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ နိဿယာ(ဋီကာ)၊ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇန စသော ပစ္စည်းလေးပါးတည်း၊ ထိုပစ္စည်းလေးပါး အမှီရမှ ဓန္ဓာကိုယ်သည် ကြာရှည်စွာ တည်နိုင်သောကြောင့် ပစ္စည်းလေးပါးကို “နိဿယ”ဟု ခေါ်သည်။

ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇန။ ။ ပိဏ္ဍိသဒ္ဓါသည် (ဤနေရာ၌) ခြေသလုံးနောက်ဘက် က အသားစိုက်ကြွက်သားကို ဟော၏၊ ထိုကြွက်သားကြောင့် ခြေမှာ သွားနိုင်သောစွမ်းအား ရှိ၏၊ ဤ၌ “ထိုကြွက်သား၏ အစွမ်းဖြင့် လှည့်လည်ခြင်း” တိုင်အောင် ယူပါ၊ ပိဋိဓာတ် ဣဏ်ပစ္စည်းဖြင့် ပိဏ္ဍိဟု ဖြစ်ပြီးနောက် သွတ္တံ၌ ကပစ္စည်းဖြင့် “ပိဏ္ဍိကာ”ဟု ထောမနိဓိဌံ ရှိ၏၊ ကကို ယပြုလျှင် “ပိဏ္ဍိယာ”ဟု ဖြစ်၏။]

အာလောပံ(တစ်လုတ်စာ)+လဒ္ဓံ+ဘောဇနံ အာလောပဘောဇနံ-တစ်အိမ်လျှင် တစ်လုတ်စာမျှ ရအပ်သော ဘောဇဉ်၊ ထိုဘောဇဉ်လည်း ခြေသလုံးကြွက်သား၏ အစွမ်းအားဖြင့် လှည့်လည်၍ ရအပ်သောကြောင့် “ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ” မည်၏၊ “ပိဏ္ဍိယာယ(ခြေသလုံးကြွက်သား၏)+အာလောပဘောဇနံ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ”။ [“ဧပံပိဏ္ဍိယဗလေန စရိတွာ အာလောပမတ္ထံ လဒ္ဓဘောဇနံ-တေရသကဏ်၊ ဝိမတိဌံ “အာလောပါလောပဝသေန ပရိယိဋ္ဌဘောဇနံ”ဟု ဆို၏၊ “ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ-သလုံးကြွက်သား၊ အစွမ်းအားဖြင့်၊ သွားလာလှည့်ပတ်၊ ဆွမ်းခံရပ်၍၊ တစ်လုတ်စာ တစ်လုတ်စာ ရအပ်သော ဘောဇဉ်ကို” ဟု ပေးပါ။]

အတိရေကလာဘော။ ။ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ နိဿယာတိ ဧဝံ ဝုတ္တဘိက္ခာဟာရလာဘတော (အတိရေက၏ အပါဒါန် ထည့်သည်) အဓိကလာဘော သံဃာဘတ္တာဒိ-ဋီကာ၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ အတိရေကအရ သံဃာဘတ္ထံ ဥဒ္ဓေသဘတ္ထံ စသော ဘတ်တို့ကို ရကြောင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် “အတိရေကော+လာဘော အတိရေကလာဘော”ဟု ကမ္မစာရည်းတွဲ၊ “အတိရေကလာဘော-ပိယာလောပဘောဇနံ ထက် အပိုအလွန်ဖြစ်သော လာဘ်ကား၊ သံဃာဘတ္ထံ-သံဃာကုန် လှူအပ်သောဘတ် လည်းကောင်း၊ ပေါ၊ ပါဠိပဒိကံ-ဥပုသ်ကျော်တက် အထွက်တစ်ရက်နေ့၌ လှူအပ်သော ဘတ်လည်းကောင်းတည်း”၊ ဤသို့ အနက်ပေးပါ။

အာစရိယဝတ္ထကထာ

၇၅။ ကိန္နာယံ ဘိက္ခု ဟောတိတိ-ကား၊ အယံ ဘိက္ခု-ဤရဟန်းသည်၊ တေ-သင်၏၊ ကိ-အဘယ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း?၊ (တစ်နည်း) ကိ-ဟောတိ-ဘာတော်သနည်း?၊ အညေဟိ သြဝဒိယော အနုသာသိယောတိ-ကား၊ အညေဟိ-အခြားသူတို့သည်၊ သြဝဒိတဗ္ဗော စေတ-ဆုံးမထိုက်သူသည်လည်းကောင်း၊ အနုသာသိတဗ္ဗော စ-သွန်သင်ထိုက်သူသည်လည်းကောင်း၊ (သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊ “သြဝဒိတုံ အနုသာသိတုံ မညိဿသိ” ခွံ စပ်၊) [သြဝဒိယော၌ အဝ+ဝဒ+ဣပစ္စည်းဖြစ်၍ ဝ ခွံ ဝုဒ္ဓိရောက်လျက် “သြဝဒိယော” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊] ဗာဟုလ္လာယ အာဝတ္ထော ယဒိဒံ ဂဏဗန္ဓိကန္တိ-ကား၊ ဧတဿ ဗာဟုလ္လာယ-ဤပစ္စည်းတို့၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ်၏၊ ဂဏဗန္ဓော-ဂိုဏ်းဖွဲ့ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ဗာဟုလ္လာယ-သည်၊) ဂဏဗန္ဓိကံ-ကမည်၏၊ ဗာဟုလ္လာယ-ပစ္စည်းတို့၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ (ဂဏဗန္ဓိကံ၏ အဘိဓေယျကို ပြသည်၊) ဂဏဗန္ဓိကံ နာမ-ကမည်သော၊ ယံ ဣဒံ ဗာဟုလ္လာယ-အကြင်ပစ္စည်းတို့၏ များကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ၏၊) တဒတ္ထာယ-ထို ပစ္စည်းတို့၏ များကုန်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂဏဗန္ဓိက အကျိုးငှာ၊ အတိလဟုံ-အလွန်လျင်စွာ၊ တွံ-သည်၊ အာပန္နော-ရောက်သူတည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏။

၇၆။ အဗျတ္တာတိ-ကား၊ ပညာဝေယတ္တိယေန-ပညာ၏ ထက်မြက်သူ၏ အဖြစ်မှ၊ ဝိရဟိတာ-ကင်းကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊ ဥပသမ္မာဒေဿန္တိ ခွံ စပ်၊) [ဗျတ္တ ဝိယတ္တတို့ ပြီးပုံကို ဘိက္ခုနီ ပထမပါရာဇိကအဖွင့် (ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ) ၌ ရှုပါ၊] အညတရောပိ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗောတိ-ကား၊ ပသူရော-ပသူရမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-ပရိဗိုဇ်တည်း၊ [အညတိတ္ထိယဟူသည် အခြားသူမဟုတ်၊ ပသူရ ပရိဗိုဇ်တည်း၊] သော-ထိုပသူရပရိဗိုဇ်သည်၊ ဓမ္မ-တရားကို၊ ထေနေဿာမိ-ခိုးအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥဒါယိတ္ထေရဿ-ဥဒါယိထေရ်၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီး၍၊ တေန-ထိုဥဒါယိထေရ်သည်၊ သဟဓမ္မိကံ-သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ ဝုစ္စမာနော-

ဂဏဗန္ဓိကံ။ ။ “ဂိုဏ်းဖွဲ့ခြင်း” ဟူသည် တပည့် ပရိသတ်များအောင် စုခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ တပည့်ပရိသတ် များသောအခါ ရှင်လူအများ၏ လေးစားခြင်း လှူဒါန်ခြင်းကို ခံရသောကြောင့် ဗာဟုလ္လာယဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဂဏဗန္ဓိက” အရ ဗာဟုလ္လာယကို အရကောက် ရသည်။ [ယခုခေတ် ကျောင်းထိုင်ခြင်း၊ ကျောင်းတိုက်တည်ခြင်းများကို စဉ်းစားကြည့်ပါ၊ လူဝတ်ကြောင် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့သည် အလှူဒါန ပြုကြရာ၌ တစ်ကျောင်း တစ်ပါးသာ ရှိသော်လည်း ပင့်ကြ၏၊ သံဃာများသော ကျောင်းတိုက်၏ ဆရာတော် ကိုလည်း ပင့်လေ့ရှိကြ၏။]

ပြောဆိုအပ်သော်၊ တဿ-ထိုဥဒါယိထေရ်၏(အပေါ်၌) ဝါဒ-ပြောဆိုကြောင်း အပြစ်ကို၊ အာရောပေသိ ကိရ-တင်သတတ်။

အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ ဘိက္ခုနာတိအာဒိမိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဗျတ္တော-ဗျတ္တ ဟူသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကဝဏ္ဏနာယံ-ဘိက္ခုနောဝါဒကသိက္ခပုဒ် အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏာယောဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော ရဟန်းပင်တည်း၊ ပန-ကား၊ (ဗျတ္တမှတစ်ပါး ပဋိဗလကား၊) ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဂိလာနဿ-မကျန်းမာသော၊ အန္တေဝါသိနော ဝါ-အနီးနေတပည့်အားသော်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဝါ-အတူနေတပည့်အားသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာနာ ဒီနိ-လုပ်ကျွေးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ [ဥပဇ္ဈာယဝတ်၊ အာစရိယဝတ်တို့၌လာသော ကျင့်ဝတ်တို့ကို၊] ကာတု-ငှာ၊ သက္ကာတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ အယံ-ဤရဟန်းကို၊ ဣဓ-ဤဥပဇ္ဈာယ်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါကိုပြရာ၌၊ ပဋိဗလောတိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏၊ စ-သာဓကကား၊ ပဉ္စဟုပါလိ အင်္ဂေဟိ၊ပေ၊ ဝိနေတုန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ(သုတ္တံ)-ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ပိ-သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဥပါလိ-ဥပါလိ၊ ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္နဂတေန-ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗံ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေထိုက် ၏၊ ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ရဟန်းပြုပေးထိုက်၏၊ နိဿယော-နိဿယည်းကို၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ သာမဏေရော-သာမဏေကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-လုပ်ကျွေး စေထိုက်၏၊ ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ ကတမေဟိ (အင်္ဂေဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္နဂတေန

ဝါဒ အာရောပေတိ။ ။ “ဝါဒအာရောပန”ဟူသည် သင်္ကန်းရှည်ရှည် တွဲလျားချ၍ ဝတ်လျှင် ဘာအပြစ်ရှိသနည်း၊ ရှည်ရှည်ဝတ်၍ အပြစ်ရှိလျှင် ပရိမဏ္ဍလဖြစ်အောင် ဝတ်ခြင်းလည်း အပြစ်ရှိမှာပေ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သာသန အယူဝါဒဝယ် နှိမ်နင်း ကြောင်းဖြစ်သော အပြစ်တင်ခြင်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ပါဠိတော်၌ “တံယောဝ တိတ္ထာယတနံ သင်္ကမိ”ဟုရှိ၏၊ တိတ္ထာယတနံ ကို တိတ္ထ+အာယတနံဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ “တိတ္ထ”ဟူသည် လူတို့၏ ရေချိုးသောအခါ ငုပ်ရာ ဖော်ရာဖြစ်သော ဆိပ်ကမ်းတည်း၊ ထိုဆိပ်ကမ်းနှင့်တူစွာ အမျိုးမျိုးယူဆသောအားဖြင့် ငုပ်လျက် ဖော်လျက် ကူးခတ်ရာ မိစ္ဆာအယူကိုလည်း “တိတ္ထ”ဟု ဆိုသည်၊ “တရန္တိ ဧတ္တာတိ တိတ္ထံ၊ တိတ္ထံ ဝိယာတိ တိတ္ထံ”ဟု ပြု၊ ထို အယူသည်ပင် အတ္တကိလမထ ဒုက္ခအမျိုးမျိုး၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “အာယတန”လည်း မည်၏၊ တိတ္ထံ စ+တံ+အာယတနံ စာတိ တိတ္ထာယတနံ၊ “တိတ္ထာယတနံ-ဒုက္ခအမျိုးမျိုး၏တည်ရာ မိစ္ဆာအယူသို့၊ သင်္ကမိ-ပြောင်းရွှေ့ပြီ”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။

တစ်နည်း။ ။ တိတ္ထံ ဧတေသံ အတ္တိတိ တိတ္ထိနော၊ မိစ္ဆာအယူရှိသော တိတ္ထိတို့၊ တိတ္ထိနံ+အာယတနံ-ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ပွားရာ မိစ္ဆာအယူတည်း၊ ဝါ-ပေါင်းဆုံရာ မိစ္ဆာအယူ တည်း၊ ဝါ-တိတ္ထိ ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူတည်း၊ ဣတိ တိတ္ထာယတနံ၊-ဋီကာ။

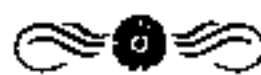
ဘိက္ခုနာ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗံ-နည်း၊ နိဿယော-ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-နည်း?၊ သာမဏေရော၊ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-နည်း?၊] ဂိလာနံ-သော၊ အန္တေဝါသိ ဝါ-အနီးနေတပည့်ကိုသော် လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိ ဝါ-အတူနေတပည့်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝါ-မိမိကိုယ်တိုင် လုပ်ကျွေးခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာပေတုံ ဝါ- သူတစ်ပါးကို လုပ်ကျွေးစေခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ပဋိဗလော-စွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ အနဘိရတံ-မမွေ့မလျော်သော၊ (အန္တေဝါသိ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊) ဂူပကာသေတုံ ဝါ-မိမိ ကိုယ်တိုင် အရပ်တစ်ပါးသို့ ဆောင်သွားခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဂူပကာသာပေတုံ ဝါ-သူတစ်ပါးကို အရပ်တစ်ပါးသို့ ဆောင်သွားစေခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ (ပဋိဗလော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊) ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကုက္ကုစ္စံ-ကုက္ကုစ္စကို၊ ဓမ္မတော-တရားအားဖြင့်၊ ဝိနောဒေတုံ ဝါ-ကိုယ်တိုင် ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာသော် လည်းကောင်း၊ ဝိနောဒါပေတုံ ဝါ-သူတစ်ပါးကို ပယ်ဖျောက်စေခြင်းငှာသော် လည်းကောင်း၊ (ပဋိဗလော ဟောတိ၊) အဘိဓမ္မေ-လွန်ကဲသော ဓမ္မဟူသော နာမ်ရုပ်တရား အပိုင်းအခြား၌၊ ဝိနေတုံ-သွန်သင်ပြသ ဆုံးမခြင်းငှာ၊ (ပဋိဗလော ဟောတိ၊) အဘိဝိနယေ-လွန်ကဲသော ဝိနည်းဟူသော ဝိနည်းပိဋက၌၊ ဝိနေတုံ- ငှာ၊ (ပဋိဗလော ဟောတိ၊) [အဘိဓမ္မေ၊ အဘိဝိနယတို့၏ အဖွင့်ကို နောက် ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗပဉ္စကကထာ၌ တွေ့ရလတ္တံ့၊ အဘိဓမ္မပုဒ်ကို ဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာ တို့၌ “အဘိဓမ္မေ-အညမညသင်္ကရဝိရဟိတေ ဓမ္မေ စ ဝိနယေ စ” ဟု အဘိသဒ္ဓါ၏ “ပရိစ္ဆိန္န” အနက်ကို ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုအလို “အဘိဓမ္မေတိ-အချင်းချင်း ရောယှက်ခြင်း မရှိသော နာမ်ရုပ်တရား အပိုင်းအခြား၌ဟုလည်းကောင်း၊ အဘိဝိနယေ-အချင်းချင်း ရောယှက်ခြင်းမရှိသော ဝိနည်းပိဋက၌” ဟုလည်းကောင်း ပေး။]

၇၇။ ပက္ခသင်္ကန္တေသုတိ-ကား၊ တိတ္ထိယပက္ခသင်္ကန္တေသု-တိတ္ထိတို့ဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ (စရန္တိ၌ စပ်၊) အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ အာစရိယန္တိ- ကား၊ အာစာရသမာစာရသိက္ခာပနကံ-ကောင်းသော အကျင့်ကို သင်ယူစေ တတ်သော၊ (ကောင်းသောအကျင့်ကို သင်ပေးတတ်သော၊) အာစရိယံ-ဆရာကို၊

အာစရိယံ။ ။ “အာစာရသမာစာရသိက္ခာပနကံ”ကို ကြည့်၍ “အာစာရ- ကောင်းသောအကျင့်ကို+သိက္ခာပေတိ-သင်ယူစေတတ်၏၊ (သင်ပေးတတ်၏၊) ဣတိ အာစရိယော” ဟု ယောဇနာ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ အာစာရံနောင် သိက္ခာပေတိအနက်၌ ဣယ ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဟု ကြံပါ၊ “စာ”၌လည်း ရဿပြု၊ သမာစာရသည် အာစာရ၏ အဖွင့်တည်း၊ ယောဇနာ၌ “အာစာရသမာစာရ” ဟု အနက်တူသဒ္ဓါနှစ်ခု ဖြစ်သောကြောင့် “အတိရေက” အနက်ဟောဟု ယူဆ၍ “အတိဝိယ စရိတဗ္ဗံ အဘိ သမာစာရိကသီလံ” ဟု အာစာရသမာစာရပုဒ်ကို ဖွင့်လေသည်၊ ထိုသီလများအပြင် အခြားသော အကျင့်ကောင်းကိုပါ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုယောဇနာအဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ၊ [အာဘိသမာစာရိကအဓိပ္ပာယ်ကို တတိယပါရာဇိက အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အနုဇာနာမိ-မူ၏။ အာစရိယော ဘိက္ခုဝေ အန္တေဝါသိကမှိတိအာဒိ-အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ ဥပဇ္ဈာယော ဘိက္ခုဝေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကမှိတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တဝသေနော-ဆိုအပ်ပြီးသောစကား၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤစကားနှစ်ရပ်တို့၌၊ နာမမတ္တမေဝ-အမည်မျှသာ၊ နာနံ-ထူး၏၊ [ဥပဇ္ဈာယ်ဟူသော အမည်နှင့် အာစရိယဟူသော အမည်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဟူသော အမည်နှင့် အန္တေဝါသိကဟူသော အမည် ဤသို့ နာမည်မျှသာ ထူး၏၊ ကျင့်ဝတ်မှာ မထူးပါ-ဟုလို။]

အာစရိယဝတ္ထကဏ္ဍာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

အန္တေဝါသိကနသမ္မာဝတ္ထနကဏ္ဍာ

၈၀။ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အထူးကား၊ အန္တေဝါသိကာ၊ ပေ၊ ဝတ္ထန္တိတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (နသမ္မာဝတ္ထနာဒိကဏ္ဍာအဖွင့်၌) နသမ္မာဝတ္ထနာယ၊ ပေ၊ အာပတ္တိယေဝါတိ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧကစ္စဿ၊ ပေ၊ အာပတ္တိတိ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယံ လက္ခဏံ-အကြင် မှတ်သားကြောင်း စကားကို၊ (မှတ်ချက်ကို) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တေနော လက္ခဏေန-ထိုလက္ခဏာဖြင့်ပင်၊ နိဿယန္တေဝါသိကဿ-နိဿယည်းယူသောတပည့်၏၊ အာပတ္တိ-ကို၊ န ဝေဒိတဗ္ဗာ-မသိထိုက်၊ ဟိ-ချဲ့၊ နိဿယန္တေဝါသိကေန-နိဿယန္တေဝါသိကသည်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အာစရိယံ-နိဿယည်း ဆရာကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝသတိ-နေ၏၊ တာဝ-ထို မှီ၍နေသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ သဗ္ဗ-သော၊ အာစရိယဝတ္ထံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗ-၏၊ [မှီ၍နေခိုက်သာ ဝတ်ပြုထိုက်သည်၊ မှီ၍ မနေသောအခါ ဝတ်ပြုဖွယ် မလို၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည့်ကား ထိုသို့မဟုတ်၊ အဝေး၌နေစဉ် “ဥပဇ္ဈာယ် မကျန်းမမာ” ဟု သိလျှင် လာ၍ ဝတ်ပြုရသည်။]

ပန - ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒါဓမ္မန္တေဝါသိကေဟိ - ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိက၊ ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိက၊ ဓမ္မန္တေဝါသိက သုံးပါးတို့သည်၊ နိဿယမုတ္တကေဟိပိ- နိဿယည်းလွတ်သော အန္တေဝါသိကတို့သော်မှလည်း၊ အာဒိတော - အစမှ၊ ပဌာယ-စ၍၊ ယာဝ-လောက်၊ စီဝရရဇနံ-သင်္ကန်းဆိုးပေးရခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊)

န တေနော၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ ရှေးစာအုပ်များ၌ “န တေနော” ဟု န အက္ခရာမပါ၊ န အက္ခရာပါမှ အဓိပ္ပာယ်မှန်သည်-ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုစကား သင့်၏- “နိဿယန္တေဝါသိကေနဟိ” စသော ဝိတ္ထာရဝါကျ၌ သဒ္ဓိဝိဟာရိကနှင့် အန္တေဝါသိကလေးမျိုးတို့၏ ဝတ်ပြုရပုံချင်း မတူပုံကို အကျယ်ပြထားသည်၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့ ပြုကျင့်ရပုံနှင့် အန္တေဝါသိကတို့ ပြုကျင့်ရပုံ မတူကြောင်းကိုပြသော ဝါကျ၌လည်း န အက္ခရာပါမှ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

တာဝ-ထို သင်္ကန်းဆိုးပေးရခြင်း တိုင်အောင်၊ ဝတ္ထံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။ အနာပုစ္ဆိတွာ-အာစရိယကို ခွင့်မပန်မူ၍၊ ပတ္တဒါနာဒိမိ ပန-အခြားသူအား သပိတ်ပေးခြင်း အစရှိသော ဝတ်၌ကား၊ ဧတေသံ-ဤတပည့်လေးပါးတို့၏၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ ဧတေသု-ဤအန္တေဝါသိကလေးပါးတို့တွင်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကော စ-ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကသည်လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကော စ-ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကသည်လည်းကောင်း၊ အာစရိယဿ-၏၊ ယာဝဇီဝံ-အသက် ထက်ဆုံး၊ ဘာရော-တာဝန်သည်၊ (ဟောတိ)၊ နိဿယန္တေဝါသိကော စ- နိဿယန္တေဝါသိကသည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မန္တေဝါသိကော စ-ဓမ္မန္တေဝါသိကသည် လည်းကောင်း၊ ယာဝ-လောက်၊ သမိပေ-ဆရာ၏အနီး၌၊ ဝသန္တိ-နေကုန်၏။ တာဝဒေဝ-ဝိုအနီး၌ နေသမျှကာလပတ်လုံးသာလျှင်၊ (ဘာရော ဟောတိ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အာစရိယေနာပိ-ဆရာလေးမျိုးသည်လည်း၊ တေသု-ထိုပစ္စည်း လေးမျိုးတို့၌၊ သမ္မာ-စွာ၊ ဝတ္တိတဗ္ဗံ-ကျင့်ရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ အာစရိယန္တေဝါသိကေသု- ဆရာ၊ တပည့်တို့တွင်၊ ယော ယော အကြင် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သမ္မာ-စွာ၊ န ဝတ္တတိ-မကျင့်၊ တဿ တဿ-ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)။

အန္တေဝါသိကနသမ္မာဝတ္ထနကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

[စာအုပ်တို့၌ “ပဏာမနာမနာကထာ” ဟု တွေ့ရ၏။ ထို ပဏာမန ခမာပနကား နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိကထာအတွင်း၌ ပါဝင်လိမ့်မည်။]

ဆရာလေးမျိုး၊ တပည့်လေးမျိုး။ ။ “အန္တေ-ဆရာ၏ အနီးအပါး၌၊ ဝသတိ- နေတတ်၏။ ဣတိ အန္တေဝါသိကော” အရ အန္တေဝါသိကသည် လေးမျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ရှင်ပြုစဉ်က သရဏဂုံ သိက္ခာပေးသောအားဖြင့် ရှင်ပြုပေးသော ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယ (သရဏ ဂမနာစရိယ) ၏ တပည့်သည် ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိက မည်၏။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ-ရှင်အဖြစ်၌+ အန္တေဝါသိကော-အနီးနေတပည့်ဖြစ်သူတည်း။ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကော-သူ၊ ရဟန်းခံတုန်းက ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုပေးသော ဥပသမ္ပဒါစရိယ (အနုဿာဝနာစရိယ) ၏ တပည့်သည် ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကမည်၏။ ဥပသမ္ပဒါယ+အန္တေဝါသိကော ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကော။

မှီခိုအပ်သော နိဿယာစရိယ၏ တပည့်သည် နိဿယန္တေဝါသိက မည်၏။ နိဿယဿ-နိဿယည်းဆရာ၏+အန္တေဝါသိကော နိဿယန္တေဝါသိကော၊ စာချပေး သော ဓမ္မာစရိယ၏တပည့်သည် ဓမ္မန္တေဝါသိက မည်၏။ ဓမ္မေ-ပါဠိ အဋ္ဌကထာဓမ္မ အရာ၌+အာစရိယော ဓမ္မာစရိယော၊ ဓမ္မေ-၌+အန္တေဝါသိကော ဓမ္မန္တေဝါသိကော၊ [ရဟန်းခံကိစ္စ ပြီးသောအခါ သြဝါဒပေးသော ဆရာကို “သြဝါဒါစရိယ” ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထို ဆရာကား ဥပဇ္ဈာယ်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါစရိယသော်လည်းကောင်း တစ်ပါးပါး ဖြစ်သောကြောင့် သီးခြား မယူရတော့။]

နိဿယပဋိပ္ပဿဒွိကထာ

၈၃။ ဥပဇ္ဈာယမှာ နိဿယပဋိပ္ပဿဒွိသု-ဥပဇ္ဈာယမှာ နိဿယပဋိပ္ပဿဒွိတို့၌၊ ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တောဝါတိအာဒိသု-အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ပက္ကန္တောတိ-ကား၊ တမှာ အာဝါသာ-ထိုကျောင်းတိုက်မှ၊ ဝိပ္ပဝသိတုကာမော-ကင်း၍နေလိုသည်၊ (အရုဏ်တက်သည့်တိုင်အောင် ကင်း၍ နေလိုသည်၊ ဟုတွာ၊) ပက္ကန္တော-ဖဲသွားသည်၊ ဒိသံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဂတော-သွားသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ပက္ကန္တောကို “ဒိသံ ဂတော”ဟု ဖွင့်သည်၊] စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ခွဲ၍ နေလိုသောအားဖြင့်၊) တသ္မိ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဂတေ-သွားလသော်၊ ဝိဟာရေ-၌၊ နိဿယဒါယကော-နိဿယည်းပေးနိုင်သော ဆရာသည်၊ သစေ အတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ယဿ-အကြင်ဆရာ၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ အညဒါပိ-အခြားသောအခါ၌လည်း၊ နိဿယော-နိဿယည်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတပုဗ္ဗော-ရှေး၌ယူအပ်သည်၊ ဝါ-ယူအပ်ဖူးသည်၊ ဟောတိ၏၊ (တဿ)ဝါ-ထိုဆရာ၏သော်လည်းကောင်း၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂေါ-တူသောပစ္စယသမ္ဘောဂ၊ ဓမ္မပရိဘောဂရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿ ဝါ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏သော်လည်းကောင်း၊ သန္တိကေ-၌၊ နိဿယော-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏၊ ဧကဒိဝသံပိ-တစ်နေ့၌လည်း၊ (တစ်နေ့မျှလည်း၊) ပရိဟာရော-အာပတ် မသင့်အောင် ရှောင်လွှဲကြောင်း အစီအရင်သည်၊ (ဝါ-အစောင့်အရှောက်သည်၊) နတ္ထိ။

အာဓာရနုစိမျိုး။ ။ “ဥပဇ္ဈာယမှာ နိဿယပဋိပ္ပဿဒွိသု”ဟူသော အာဓာရသည် နိဿယပဋိပ္ပဿဒွိ ငါးမျိုးနှင့်ဆိုင်သော အပေါင်းအာဓာရ၊ “ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တော ဝါတိအာဒိသု”ကား အစိတ်အာဓာရ၊ “ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တော ဝါတိအာဒိသု”သည် “ဝိနိစ္ဆယော”၌ အပေါင်းအာဓာရ၊ “ဝိနိစ္ဆယော”ကား အစိတ်အာဓာရ။

ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂေါ။ ။ သူ့ပစ္စည်း ကိုယ်ကယူ၊ ကိုယ့်ပစ္စည်း သူကယူသော အားဖြင့် ပစ္စည်းလေးပါး အတူသုံးစွဲခြင်းကို ဧကသမ္ဘောဂဟု ဆို၏၊ စာတက်ခြင်း၊ စာချခြင်း၊ နိဿယည်းယူခြင်း၊ ပေးခြင်းကို ဧကပရိဘောဂဟု ဆိုသည်။

ဝိမတိ။ ။ “ဧတ္ထ စ ပရိဘောဂသဒ္ဓေန ဧကကမ္မာဒိကော သံဝါသော ဂဟိတော၊ ပစ္စယပရိဘောဂဿ သမ္ဘောဂသဒ္ဓေန ဂဟိတတ္တာ၊ ဧတေန စ သမ္ဘောဂသံဝါသာနံ အလနီဟိ သဒ္ဓိံ န ကတ္တဗ္ဗတံ ဒဿေတိ”ဟု ဆို၏၊ ဤသို့ အလနီနှင့် ကံကြီးကံငယ် အတူ မပြုရဟု ဆိုသော်လည်း အဋ္ဌကထာ၌ ဝိမတိဆိုသည့်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ် မပြဟု ဆရာတို့ ယူကြသည်။

ပရိဟာရော။ ။ ပရိဟာရဏံ-အာပတ်မသင့်အောင် ရှောင်လွှဲကြောင်း အစီအရင် တည်း၊ ပရိဟာရော ဤသို့ ရှောင်လွှဲကြောင်း အစီအရင်ကိုပင် ရှေးက “အာပတ် မသင့်အောင် အစောင့်အရှောက်”ဟု ဆိုကြသည်၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ၌ ပိဖြင့် နှစ်ရက် သုံးရက် စသည်မှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိဟု သမ္ဘာဝနာပြု။

တာဒိသော-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သောဆရာသည်၊ (အခြားအခါ၌ နိဿယည်း ယူနေကျဆရာ၊ ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို “တာဒိသော”ဟု ဆိုသည်။) သစေ နတ္ထိ-အံ၊ အညော-အခြားသော၊ လန္တိ-မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်း ရှိသော၊ ပေသလော-သီလကိုချစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သစေ)အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) တဿ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လန္တိပေသလဘာဝံ-လန္တိပေသလ၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနန္တေန- သိသောရဟန်းသည်၊ တဒဟောဝံ-ထိုနေ့၌ပင်၊ (ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ဖဲသွားရာ ထိုနေ့၌ ပင်။) နိဿယော-ကို၊ ယာစိတဗ္ဗော-တောင်းထိုက်၏၊ သစေ ဒေတိ-အကယ်၍ ပေးအံ့၊ ဣစ္ဆေတံ-ဤသို့ပေးခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ လဟံ-လျင်စွာ၊ အာဂမိဿတိ-ပြန်လာလတ္တံ လော?၊ ဣတိ-သို့၊ အထ ပုစ္ဆတိ-အကယ်၍မေးအံ့၊ ဥပဇ္ဈာယေန စ-သည်လည်း၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မြန်မြန်ပြန်လာမည်ဟူ၍၊) (အထ) ဝုတ္တံ- အကယ်၍ ပြောဆိုအပ်ပြီးသည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အာမ ဘန္တေတိ-ဟူ၍၊ (မြန်မြန်ပြန်လာပါလိမ့်မည်ဟူ၍၊) ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (သင်တို့ ဥပဇ္ဈာယ် အမြန်ပြန်လာမည်ဖြစ်လျှင်၊) ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ (သင်တို့ ဥပဇ္ဈာယ်၏၊) အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊ အာဂမေထ-ဆိုင်းငံ့ကြကုန်လော၊ ဣတိ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝဇ္ဇတိ-၏။ (နိဿယည်းမယူဘဲ နေကောင်း၏။)

ပန-သို့မဟုတ်၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (နိဿယည်းဆရာဖြစ်လောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ပကတိယာ-ပင်ကိုအားဖြင့်၊ ပေသလဘာဝံ-သီလကိုချစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို၊ အထ န ဇာနာတိ-အကယ်၍ မသိအံ့၊ (ဧဝံသတိ) စတ္တာရိ-လေးရက် သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ-ငါးရက်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ- နေ့တို့ပတ်လုံး၊ [ဝါသဒ္ဓါ မပါသောကြောင့် “စတုပဉ္စ”ဟု သမာသဖြင့်ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ သို့မဟုတ် “စတ္တာရိ ဝါ ပဉ္စ ဝါ”ဟု သော်လည်း ရှိသင့်၏၊] တဿ တိက္ခုနော-၏၊ သဘာဂတံ-သဘောတူသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဩလောကေတွာ-ကြည့်၍၊ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ (နိဿယည်းယူခွင့်ကို၊) ကာရေတွာ-ပြုစေ၍၊ နိဿယော- ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ နိဿယဒါယကော- နိဿယည်း ပေးနိုင်သော ဆရာသည်၊ သစေ နတ္ထိ-အံ၊ ဥပဇ္ဈာယော စ-သည် လည်း၊ အဟံ-သည်၊ ကတိပါဟေန-အနည်းငယ်သော ရက်ဖြင့်၊ အာဂမိဿာမိ- ပြန်လာအံ့၊ (တုမှေ-တို့သည်၊) မာ ဥက္ကဏ္ဍိတ္ထံ-မပျင်းရစ်ကြကုန်လင့်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ ဂတော-သည်၊ (သစေ ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ) ယာဝ အာဂမနာ-ပြန်လာသည့်တိုင်အောင်၊ ပရိဟာရော-အာပတ်မသင့်အောင် ရှောင်လွှဲ ကြောင်း အစီအရင်ကို၊ ဝါ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏။

နံ - ထို ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ တတ္ထ - ထို ရောက်ရာအရပ်၌၊ မနုဿာ - တို့သည်၊ ပရိစ္ဆိန္နကာလတော-ပိုင်းဖြတ်အပ်ပြီးသောအခါထက်၊ (“ကတိပါဟောန” ဟု ဥပဇ္ဈာယ် ပိုင်းဖြတ်အပ်ခဲ့သောအခါထက်၊) ဥတ္တရိပိ-အလွန်လည်း၊ ပဉ္စ ဝါ-ငါးရက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသ ဝါ-ဆယ်ရက်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ-နေ့တို့ ပတ်လုံး၊ အထာပိ ဝါသေန္တိယေဝ-အကယ်၍မူလည်း နေမြဲနေစေကုန်အံ့၊ [အာဝါသိက တို့က၊ သို့မဟုတ် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့က ဆက်လက်၍ နေစေကုန်အံ့၊] (ဧဝံသတိ-သော်၊) တေန-ထိုဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဝိဟာရ-ကျောင်းတိုက်သို့၊ ပဝတ္တိ- ဖြစ်ပုံကို၊ ပေသေတဗ္ဗာ-စေလွှတ်ပြောပြထိုက်၏၊ (ကိ-အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ် ပြောပြထိုက်သနည်း၊) ဒဟရာ-ရဟန်းငယ်တို့သည်၊ မာ ဥက္ကဏ္ဌန္တု-မပျင်းရိကြ ကုန်လင့်၊ အဟံ-သည်၊ အသုကဒိဝသံ နာမ-ထိုမည်သောနေ့၌၊ အာဂမိဿာမိ- ပြန်လာအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေတဗ္ဗာ-၏၊) ဧဝမိ-ဤသို့မှာ၍ စေလွှတ် ပြန်လျှင်လည်း၊ ပရိဟာရော-ကို၊ လဗ္ဘတိ-၏။

အာဂစ္ဆန္တော-ပြန်လာလသော်၊ (ပြန်လာစဉ်၊) အန္တရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌၊ နဒီပူရေန ဝါ-မြစ်ရေပြည့်နေခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ စောရာဒီဟိ ဝါ- ဓားမြဲအစရှိသည်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒ္ဒဝေါ-ဘေးရန်သည်၊ ဟောတိ- အံ့၊ ထေရော-သည်၊ ဥဒကောသက္ကနံ-ရေ၏ ဆုတ်နစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ရေကျခြင်းကို၊ အထ အာဂမေတိ-အကယ်၍ ဆိုင်းငံ့အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-ဤသို့ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ (“နဒီပူရေန” ကို ဝံ့သည်၊) သဟာယေ-အဖော်တို့ကို၊ အထ ပရိယေသတိ- အကယ်၍ ရှာအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ (“စောရာဒီဟိ” ကို ဝံ့သည်၊) တံ စ ပဝတ္တိ-ထိုအကြောင်းကိုလည်း၊ ဒဟရာ-တို့သည်၊ အထ သုဏ္ဏန္တိ-အကယ်၍ ကြားကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ယာဝ အာဂမနာ-တိုင်အောင်၊ ပရိဟာရော၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ သော-ထိုဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဣဓေဝ-ဤရောက်ရာအရပ်၌သာ၊ အဟံ-သည်၊ ဝသိဿာမိ-နေအံ့၊ ဣတိ-ဤအကြောင်းကို၊ သစေ ပဟိဏတိ-

အထ အာဂစ္ဆန္တော။ ။ ရှေးစာအုပ်တို့၌ “အာဂစ္ဆန္တော” ဟု ပဌမန္တ ရှိ၏၊ နောက်စာအုပ်များ၌ “အာဂစ္ဆတော” ဟု ဆဋ္ဌိယန္တရှိ၏၊ ဆဋ္ဌိယန္တရှိသော ပါဠိအလို “ဥပဒ္ဒဝေါ”၌သာ စပ်နိုင်သည်၊ ပဌမန္တရှိသော ပါဠိအလိုကား ထေရောနှင့် အရတူ ဖြစ်၍ “အာဂမေတိ၊ ပရိယေသတိ”တိုင်အောင် စပ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝါကျ၏ ရှေ့ဖျားကနေသော ပုဒ်သည် ဆိုင်ရာဝါကျ ကုန်သည့်တိုင်အောင် စပ်ရရှိဖြစ်သောကြောင့် “ပဌမန္တပါဠိ” ရှိခြင်းသာ ကောင်းသည်။

တံ စ ပဝတ္တိ။ ။ စာအုပ်များ၌ “တဗ္ဗေ” ဟု ရှိ၏၊ ပရိကပ္ပဇောတကနိပါတ်မှာ အထပုဒ်က လိုက်လျှင် ပြီးနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥပဒ္ဒဝဖြစ်၍ ဆိုင်ငံ့နေရုံ၊ ရှာနေရုံသာမက ထိုအကြောင်းကိုလည်း ရဟန်းငယ်တို့ ကြားမှ အစောင့်အရှောက် ရနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း “တံ စ” ဟု ရှိခြင်းသာ ကောင်းသည်။

အကယ်၍ စေလွှတ်ပြောပြအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပရိဟာရော နတ္ထိ၊ ယတ္ထ-အကြင်
 ကျောင်းတိုက်၌၊ နိဿယော-ကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ် ရနိုင်၏၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းတိုက်သို့၊
 ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ ပန-ကား၊ (ဥပဇ္ဈာယေ-သည်၊) ဝိဗ္ဗန္တေ ဝါ-လူထွက်သော်
 လည်းကောင်း၊ ကာလကံတေ ဝါ-ပျံလွန်တော်မူသော်လည်းကောင်း၊ ပက္ခသင်္ကန္တေ
 ဝါ-တိတ္ထိတို့ဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သော်လည်းကောင်း၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ-လည်း၊
 ပရိဟာရော နတ္ထိ၊ ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်းတိုက်၌၊ နိဿယော-ကို၊ လဗ္ဘတိ-၏၊
 တတ္ထ-သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ရာ၏၊ (အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-အဆုံးအဖြတ်တည်း၊
 ဥပဇ္ဈာယော ပက္ခန္တော ဝါတိအာဒိသု အယံ ဝိနိစ္ဆယောကို ပြန်လှည့်သည်။)

ပန-ကား၊ (ပါဠိတော်၌ “ပက္ခန္တော ဝါ ဝိဗ္ဗန္တော ဝါ ကာလကံတော ဝါ
 ပက္ခသင်္ကန္တော ဝါ” တို့မှတစ်ပါး အာဇာတ္တိကား၊) နိဿယပဏာမနာ-မှီခိုခြင်းကို
 ထုတ်ပစ်ခြင်းကို၊ အာဇာတ္တိတိ-ဟူ၍ ဝုစ္ဆတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-သင့်ကို၊
 ပဏာမေမိ-နှင်ထုတ်၏၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဣဓ-ဤကျောင်း
 တိုက်သို့၊ မာ ပဋိက္ကမိ-မကပ်ဝင်လင့်၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ တေ-
 သင်၏၊ ပတ္တစိဝရံ-သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ နိဟရ-ထုတ်ဆောင်လော့၊ ဣတိ ဝါ-
 သော်လည်းကောင်း၊ အဟံ-ကို၊ တယာ-သည်၊ န ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော-မလုပ်ကျွေးထိုက်၊
 (လုပ်ကျွေးဖွယ်မလို၊) ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဣမိနာ ပါဠိနယေန
 ဝါ-ဤပါဠိတော်နည်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မံ-ကို၊ ဂါမပ္ပဝေသနံ-
 ရွာသို့ဝင်ခြင်းကို၊ မာ အာပုစ္ဆိ-မပန်ပြောလင့်၊ ဣတိအာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသော၊
 ပါဠိမုတ္တကနယေန ဝါ-ပါဠိတော်မှလွတ်သော နည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊
 ယော-အကြင်တပည့်သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိဿယပဏာမနာယ-နိဿယည်းကို
 နှင်ထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ပဏာမိတော-နှင်ထုတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တေန-ထို
 တပည့်သည်၊ ဥပဇ္ဈာယော-ကို၊ ခမာပေတဗ္ဗော-သည်းခံစေထိုက်၏၊ ဝါ-
 ကန်တော့ တောင်းပန်ထိုက်၏။

အာဒိတောဝ-အစဉ်ပင်၊ သစေ န ခမတိ-အကယ်၍ သည်းမခံအံ့၊ (ဧဝံသတိ)
 ဒဏ္ဍကမ္ဘံ-ဒဏ်အမှုကို၊ အာဟရိတွာ-ထမ်းဆောင်ပြီး၍၊ တိက္ခတ္တံ-သုံးကြိမ်၊
 တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ (မဟာထေရ်တို့ကို ပင့်၍ သွားခြင်းမှ ရှေးဦးစွာ၊) သယမေဝ-
 မိမိချည်းသာ၊ ခမာပေတဗ္ဗော-၏၊ နော စေ ခမတိ-အကယ်၍ သည်းမခံအံ့၊
 (ဧဝံသတိ) တသ္မိံ ဝိဟာရေ-ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ မာဟာထေရေ-မဟာထေရ်
 တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ပင့်၍၊ ခမာပေတဗ္ဗော-၏၊ နော စေ ခမတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊

အာဇာတ္တိ။ ။ အာဇာဓာတ်သည် “စေခိုင်းခြင်း” အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌
 “စေခိုင်းခြင်း” ဟူသည်မှာ “မိမိအနီး၌ မနေဖို့ရန် ဖယ်ထုတ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်” ဟု
 သိစေလို၍ “နိဿယပဏာမနာ ဝုစ္ဆတိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ဝုစ္ဆတိ” ပါသောကြောင့်
 “အထင်ရရှိအနက်” ဟု မှတ်ပါ၊ နိဿယသ-မှီခိုအားထုတ်ခြင်းကို+ပဏာမနာ-ဖဲ့၍
 ညွှတ်စေခြင်း၊ ဝါ-ထုတ်ပစ်ခြင်း၊ နိဿယပဏာမနာ-ခြင်း။

သာမန္တဝိဟာရေ-အနီးဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊
ခမာပေတဗ္ဗော-၏၊ ဧဝမိ-ဤသို့၊ ကန်တော့တောင်းပန်အပ်ပါသော်လည်း၊ သစေ
န ခမတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အညတ္ထ-အခြားကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဥပဇ္ဈာယုဿ-
၏၊ သဘာဂါနံ-သဘောတူသော ထေရ်တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဝသိတဗ္ဗ-နေရာ၏၊
(ကိ-အဘယ်သို့ကြံ၍ နေရာသနည်း?)၊ အယံ ဘိက္ခု-ဤ ငါတပည့်ရဟန်းသည်၊
မေ-၏၊ သဘာဂါနံ-တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဝသတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဥတွာပိ-
သိ၍လည်း၊ အပွေဝ နာမ ခမေယျ-အကယ်၍မူလည်း သည်းခံတန်ရာ၏၊ ဣတိ-
သို့ကြံ၍၊ (ဝသိတဗ္ဗ-၏၊) ဧဝမိ-ဤသို့လည်း၊ (သဘာဂထေရ်တို့အထံ၌ နေပါ
သော်လည်း၊) သစေ န ခမတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) တတြေဝ-ထိုသဘာဂထေရ်တို့၏
အထံ၌သာ၊ ဝသိတဗ္ဗ-၏၊ တတြ-ထိုသဘာဂထေရ်တို့၏အထံ၌၊ ဒုဗ္ဘိက္ခာဒိဒေါသေန-
ဒုဗ္ဘိက္ခ အစရှိသောအပြစ်ကြောင့်၊ (ဆွမ်းခဲယဉ်းခြင်း၊ ဥတုသပ္ပာယ မမျှတခြင်း
စသောအကြောင်းကြောင့်၊) ဝသိတံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ စေ န
ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) တံယေဝ ဝိဟာရံ-ထိုမူလကျောင်းတိုက်သို့သာ၊ အာဂန္ဓာ-
ပြန်လာ၍၊ အညဿ-ဥပဇ္ဈာယ်မှတစ်ပါး အခြားထေရ်၏၊ သန္တိကေ-၌၊ နိဿယံ-
ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝသိတံ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အာဏတ္တိယံ-
၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

အာစရိယမှာ နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိသု-အာစရိယမှာ နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိတို့၌၊
အာစရိယော ပက္ကန္တော ဝါ ဟောတိတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော
ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကောစိ-အချို့သော၊ အာစရိယော-သည်၊ အာပုစ္ဆိတွာ-
ပန်ပြော၍၊ (“တပည့်တို့ကို မည်သည့်အရပ်သို့ သွားဦးမည်”ဟု ပန်ပြော၍၊)
ပက္ကမတိ-ဖဲသွား၏၊ ကောစိ-သော၊ (အာစရိယော-သည်၊) အနာပုစ္ဆိတွာ-မပန်
ပြောမူ၍၊ ပက္ကမတိ-၏၊ အန္တေဝါသိကောပိ-သည်လည်း၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်
တည်း၊ [အချို့သည် ဆရာကို ပန်ပြော၍သွား၏၊ အချို့ကား မပန်ပြောဘဲသွားသည်၊]

နိဿယံ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ ရိုးရိုးတန်းတန်း အချိန်အခါမျိုး၌ ဥပဇ္ဈာယ်ရှိသော
ကျောင်းတိုက်ဝယ် အခြား ဆရာအထံ၌ နိဿယည်းယူ၍ မနေရ၊ ဥပဇ္ဈာယ်နှင့်တွေ့ဆုံ
မိရုံမျှဖြင့် နိဿယည်းပျက်၏၊ ထို့ကြောင့် နိဿယည်းယူထားသော်လည်း ဥပဇ္ဈာယ်ကို
မြင်တိုင်း အသံကြားတိုင်း ပျက်နေမည်သာ၊ ဤနေရာ၌ကား ဥပဇ္ဈာယ်က စွန့်လွှတ်ထားပြီး
ဖြစ်သောကြောင့် တွေ့ဆုံမိသော်လည်း နိဿယည်းမပျက်တော့၊ ထို့ကြောင့် “အညဿ၊
ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ”ဟု ဆိုသည်။ [“ဥပဇ္ဈာယေန ပရိစ္စတ္တတ္တာ ဥပဇ္ဈာယ သမောဓာနပရိဟာရော
နတ္ထိ” -ဋီကာ။]

အာစရိယမှာ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။ “အာစရိယမှာ၊ ပေ၊ ပက္ကန္တော ဝါ ဟောတိ”တိ
ဧတ္ထ “ပက္ကန္တောတိ ဒိသံဂတော”တိအာဒိနာ ဥပဇ္ဈာယဿ ပက္ကမနေ ယော ဝိနိစ္ဆယော
ဝုတ္တော၊ သော တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဣဓာပိ သက္ကာ ဝိညာတုံတိ တံ အဝတွာ

တကြ-ထိုဆရာတပည့်တို့တွင်၊ အန္တေဝါသိကော-သည်၊ အာစရိယံ-ကို၊ သစေ အာပုစ္ဆိ-အကယ်၍ ခွင့်ပံ့အံ့၊ (ကိံ) ဘန္တေ၊ အသုကံ နာမ ဌာနံ-ထိုမည်သော အရပ်သို့၊ ကေနစိဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန-ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ဂန္တု-သွားခြင်းငှာ၊ ဣစ္ဆာမိ-အလိုရှိပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ အာပုစ္ဆတိ ဧဝံသတိ၊) အာစရိယေန စ-သည်လည်း၊ ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ ဂမိဿသိ-သွားလတ္တံ့နည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော) သာယနေ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဂမိဿာမိ-သွားပါအံ့၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ရတ္တိံ-ည၌အခါ၌၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ-ထ၍၊ ဂမိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ အာစရိယောပိ-သည်လည်း၊ သာဓူတိ-ကောင်းပြီ ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆတိ-လက်ခံအံ့၊ (ဧဝံသတိ) တဇ်ဏညေဝ-ထိုဇဏ၌ပင်၊ နိဿယော-သည်၊ ပဋိပတ္တိသမ္ပတိ-ငြိမ်း၏။

☞ ပန-ကား၊ ဘန္တေ၊ အသုကံ နာမ ဌာနံ-သို့၊ ဂန္တုကာမော-သွားလိုသည်၊ အမိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-လျှောက်အပ်သော်၊ အာစရိယော-သည်၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဂါမေ-ထိုမည်သောရွာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဇာနိဿတိ-သိရလတ္တံ့၊ (သွားသင့်၊ မသွားသင့် သိရလတ္တံ့၊) ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သောစ-ထိုတပည့်သည်လည်း၊ သာဓူတိ-ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆတိ-လက်ခံအံ့၊ တတော-ထိုဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ ရွာမှ၊ ဂတော-သွားသည်၊ စေ(ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သုဂတော-ကောင်းစွာသွားသည်၊ (ဟောတိ) ပန-သို့မဟုတ်၊ သစေ န ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ မသွားဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော-သည်၊ န ပဋိပတ္တိသမ္ပတိ-မငြိမ်း၊ ဂစ္ဆာမိ-သွားပါအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-လျှောက်အပ်သော်၊ အာစရိယေန-သည်၊ တာဝ-မတိုင်ပင်မီ ရှေးဦးစွာ၊ မာ ဂစ္ဆ-မသွားနှင့်ဦး၊ ရတ္တိံ-၌၊ မန္တေတွာ-တိုင်ပင်၍၊ ဇာနိဿာမ-သိကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) မန္တေတွာ-၍၊ အထာပိ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သုဂတော-သည်၊ (ဟောတိ) နော စေ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော န ပဋိပတ္တိသမ္ပတိ-မငြိမ်း၊ [အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမန္တံကို ပြပြီး၍ အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမန္တံကို ပြလိုသောကြောင့်

“ကောစိ အာစရိယော အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမတိ”တိအာဒိနာ အညောယေဝ နယော အာရဒ္ဓေါ၊ အယံ နယော ဥပဇ္ဈာယပက္ကမနေပိ ဝေဒိတဗ္ဗောယေဝ၊ ဤဒိသေသု ဟိ ဌာနေသု ဧကတ္ထ ဝုတ္တလက္ခဏံ အညတ္တာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊-ဋီကာ၊ ဆိုလိုရင်းကား ဥပဇ္ဈာယမှာ နိဿယပဋိပတ္တိသဒ္ဓိ အခန်း၌ “တမှာ အာဝါသာ၊ပေ၊ ဒိသံ ဂတော”စသော ဖွင့်ပြီး အနက်ကို ဤ၌ မဖွင့်တော့၊ ထိုအနက်ကို ဤ၌လည်း ယူပါ၊ “ကောစိ အာစရိယော အာပုစ္ဆိတွာ”စသော ဤအနက်ကိုလည်း ထို“ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တော ဝါ စသည်၌ ယူပါ” ဟူလို။

အာစရိယံ စသည် မိန့်၊] ပန-ကား၊ အာစရိယံ-ကို၊ အနာပုစ္ဆာ-မပန်ပြောဘဲ၊ ပက္ခမန္တဿ-ဖဲသွားသော ရဟန်း၏၊ ဥပစာရသီမာတိက္ကမေ-ဥပစာရသီမကို လွန်ရာ အခါ၌၊ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-၏၊ အန္တောဥပစာရသီမတော-ဥပစာရ သီမ၏ အတွင်းအရပ်မှ၊ ပဋိနိဝတ္တန္တဿ-ပြန်နစ်သော ရဟန်း၏၊ (နိဿယော) န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-မငြိမ်း။

[တပည့်က ဆရာအား ပန်ပြောပုံမှတစ်ပါး ဆရာက တပည့်အား ပန်ပြောပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “သစေ ပန”စသည် မိန့်၊] ပန-ကား၊ အာစရိယော-သည်၊ အန္တောဝါသိကံ-ကို၊ သစေ အာပုစ္ဆတိ-အကယ်၍ ပန်ပြောအံ့၊ (ကိ?) အာဝုသော- ဝါရှင်၊ အသုကံ နာမ ဌာနံ-သို့၊ ဂမိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ အာပုစ္ဆတိ- အံ့၊ ဧဝံသတိ၊) အန္တောဝါသိကေန စ-သည်လည်း၊ ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ (ဂမိဿထ-ကြွပါကုန်လတ္တံ့နည်း?) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ သာယနေ-၌၊ (ဂမိဿာမိ-အံ့၊) ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ရတ္တိဘာဂေ- ညဉ့်အဖို့၌၊ (ဂမိဿာမိ-အံ့၊) ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ အန္တောဝါသိကောပိ-သည်လည်း၊ သာဓူတိ-ဟူ၍၊ (သစေ)သမ္ပဋိစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တဇ္ဇဏညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ နိဿယော၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-၏၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ အာစရိယော-သည်၊ သေ-နက်ဖြန်၌၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတွာ-ပြီး၍၊ ဂမိဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ ဣတရော စ-ဆရာမှ တစ်ပါးသော တပည့်သည်လည်း၊ သာဓူတိ-ဟူ၍၊ (သစေ)သမ္ပဋိစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့မျှ၊ နိဿယော-သည်၊ တာဝ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-မငြိမ်းသေး၊ ပုနဒိဝသေ- နောက်တစ်နေ့၌၊ (နိဿယော) ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေါ-ငြိမ်းပြီး သည်၊ ဟောတိ၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဂါမေ-၌၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတွာ-ပြီး၍၊ မမ-ငါ၏၊ ဂမနံ ဝါ-သွားဖြစ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အဂမနံ ဝါ-မသွားဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဇာနိဿာမိ-သိအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြောပြီး၍၊ သစေ န ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ မသွားဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော၊ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ဂစ္ဆာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ အန္တောဝါသိကေန-သည်၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ မာ ဂစ္ဆထ-မကြွပါကုန်လင့်၊ (မကြွပါ နှင့်ဦး-ဟူလို၊) ရတ္တိ-၌၊ မန္တောတွာ-၍၊ ဇာနိဿထ-သိပါကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-လျှောက်အပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) မန္တောတွာပိ-တိုင်ပင်ပြီး၍လည်း၊ အထာပိ န ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း မသွားဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော၊ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။

ဥဘောပိ-နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာစရယန္တောဝါသိကာ-ဆရာတပည့် တို့သာည်၊ ကေနစိ-တစုံတစ်ခုသော၊ ကရဏီယေန-ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ဗဟိသိမံ- ဥပစာရသီမ၏ ပြင်ဘက်သို့၊ (ကျောင်းတိုက် ပြင်ဘက်သို့၊) သစေ ဂစ္ဆန္တိ- ကုန်အံ့၊ တတော- ထိုပြင်ဘက် အရပ်မှ၊ အာစရိယော- သည်၊ ဂမိယစိတ္တေ-

ခရီးသွားလိုသူ၏စိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္န-ဖြစ်လသော်၊ အနာပုစ္ဆာဝ-မပန်ပြောဘဲသာလျှင်၊
 ဂန္ဓာ-၍၊ ဒွိန္ဒု လေသူပါတာနံ-ခဲနှစ်ကျတို့၏၊ အန္တောယေဝ-အတွင်း၌သာလျှင်၊
 စေ နိဝတ္တတိ-အကယ်၍ ပြန်နစ်အံ့၊ (စဝံသတိ) နိဿယော၊ န ပဋိပဿမ္ဘတိ၊
 ဒွေ လေသူပါတေ-ခဲနှစ်ကျတို့ကို၊ အတိက္ကမိတွာ-လွန်၍၊ (လွန်ပြီးမှ၊) သစေ
 နိဝတ္တတိ-အံ့၊ (စဝံသတိ နိဿယော၊) ပဋိပဿဒ္ဓေါ-ငြိမ်းပြီးသည်၊ ဟောတိ၊
 အာစရိယုပဇ္ဈာယာ-ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ [ဤနေရာ၌ နိဿယော ပဋိပဿမ္ဘတိ
 ကို ထောက်၍ “အာစရိယန္တေဝါသိကာ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်၊] ဒွေ လေသူ
 ပါတေ-ခဲနှစ်ကျတို့ကို၊ အတိက္ကမ္မ-၍၊ အညတရသ္မိ-တစ်ပါးသော၊ ဝိဟာရေ-
 ကျောင်းတိုက်၌၊ (သစေ) ဝသန္တိ-အကယ်၍ နေကုန်အံ့၊ (စဝံသတိ) နိဿယော၊
 ပဋိပဿမ္ဘတိ၊ [ပက္ကန္တမှတစ်ပါး ဝိဗ္ဘန္တစသည်ကို ပြလိုသောကြောင့် “အာစရိယေ
 ဝိဗ္ဘန္တေ”စသည် မိန့်၊] အာစရိယေ-သည်၊ ဝိဗ္ဘန္တေ-လူထွက်သော်လည်းကောင်း၊
 ကာလကံတေ-ပျံလွန်တော်မူသော်လည်းကောင်း၊ ပက္ခသကံန္တေ စ-တိတ္ထိတို့ဘက်သို့
 ပြောင်းရွှေ့သော်လည်းကောင်း၊ တဓဏညေဝ-၌ပင်၊ (နိဿယော) ပဋိပဿမ္ဘတိ။

ပန-ကား၊ အာဏတ္တိယံ-နှင်ထုတ်ခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော စဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 အာစရိယော-နိဿယည်းဆရာသည်၊ မုဉ္ဇိတုကာမောဝ-လွှတ်လိုသည်သာလျှင်၊
 (ပရိယာယ်မဟုတ်ဘဲ၊ တကယ်ပင် နှင်ထုတ်လိုသည်သာလျှင်၊) ဟုတွာ၊ နိဿယ
 ပဏာမနာယ-နိဿယည်းကို နှင်ထုတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ သစေပိ ပဏာမေတိ-
 အကယ်၍မူလည်း နှင်ထုတ်အံ့၊ [ယောဇနာ၌ “အန္တေဝါသိကာမှာ မုဉ္ဇိတုကာမောဝ”ဟု
 ရှိ၏၊ မုဉ္ဇပုဒ်က သကမ္မက ဖြစ်သောကြောင့် “မုဉ္ဇိတုကာမောဝ”ဟု ရှိရလိမ့်မည်၊]
 အန္တေဝါသိကာ စ-သည်လည်း၊ မံ-ကို၊ အာစရိယော-သည်၊ ကိဉ္စာပိ ပဏာမေတိ-
 အကယ်၍ကား နှင်ထုတ်၏၊ အထ ခေါ-ထိုသို့နှင်ထုတ်ပါသော်လည်း၊ ဟဒယေန-
 စိတ်နှလုံးအားဖြင့်၊ မုဒုကော-နှူးည့်၏၊ [ငါ့အပေါ်၌ ငဲ့နေသေး၏-ဟူလို၊] ဣတိ-
 ဤသို့ ကြံ၍၊ သာလယောဝ-တွယ်တာခြင်းရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊
 နိဿယော န ပဋိပဿမ္ဘတိယေဝ-မငြိမ်းသည်သာ၊ အာစရိယော-သည်၊
 သာလယော-တွယ်တာခြင်းရှိသည်၊ သစေပိ(ဟောတိ)-အံ့၊ အန္တေဝါသိကာ-
 သည်၊ နိရာလယော-တွယ်တာခြင်း မရှိသည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ့၊) ဒါနိ-ယခု
 အခါ၌၊ ဣမံ-ဤဆရာကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ န ဝသိသာမိ-မနေတော့အံ့၊ ဣတိ-
 သို့၊ ဓရံ-နေဖို့ရန် တာဝန်ကို၊ (သစေ) နိက္ခိပတိ-အကယ်၍ လျှော့ချလိုက်အံ့၊
 ဧဝမ္မိ-ဤသို့ လျှော့ချပြန်သော်လည်း၊ (နိဿယော) န ပဋိပဿမ္ဘတိ၊ ပန-ကား၊
 ဥဘိန္ဒု-ဆရာ၊ တပည့် နှစ်ပါးတို့၏၊ သာလယဘာဝေ-တွယ်တာခြင်း ရှိကုန်သည်၏
 အဖြစ်သည်၊ (သတိ-ရှိလသော်၊) (နိဿယော) န ပဋိပဿမ္ဘတိယေဝ-ဧကန်မငြိမ်း
 သည်သာ၊ ဥဘိန္ဒု-တို့၏၊ ဓရနိက္ခေပေန-တာဝန်ကို လျှော့ချလိုက်ခြင်းကြောင့်၊
 (နိဿယော) ပဋိပဿမ္ဘတိ-၏၊ ပဏာမိတေန-နှင်ထုတ်အပ်သော တပည့်သည်၊

ဒဏ္ဍကမ္မံ-ဒဏ်အမှုကို၊ အာဟရိတွာ-ထမ်းဆောင်၍၊ တိက္ခတ္ထံ-သုံးကြိမ်၊ ခမာပေတဗ္ဗော-၏၊ နော စေ ခမတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဥပဇ္ဈာယေ-ဥပဇ္ဈာယ်၌၊ (ဥပဇ္ဈာယ်အခန်းတုန်းက၊) ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ကျင့်ရာ၏။

ဥပဇ္ဈာယေန ဝါ သမောဓာနဂတောတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဒဿနသဝန ဝသေန-ဥပဇ္ဈာယ်ကို မြင်ရခြင်း၊ ဥပဇ္ဈာယ်အသံကို ကြားရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမောဓာနံ-ပေါင်းဆုံခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ အာစရိယံ-နိဿယည်း ဆရာကို၊ နိဿာယ-၍၊ ဝသန္တော-နေသော၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော-သည်၊ [ဤ နေရာ၌ အာစရိယံကို၌ “အန္တေဝါသိကော”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊] ဧကဝိဟာရေ-တစ်ခုသော ကျောင်းတိုက်၌၊ စေတိယံ-စေတီကို၊ ဝန္တန္တံ ဝါ-ရှိခိုး နေစဉ်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဧကဂါမေ-တစ်ခုသော ရွာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ စရန္တံ ဝါ- လှည့်လည်နေစဉ်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ကို၊ သစေ ပဿတိ-အကယ်၍ တွေ့မြင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ (သစေ) ပဿတိ-အံ့၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ပန-သည်ကား၊ (သစေ) န ပဿတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ မဂ္ဂပဋိပန္နံ ဝါ-ခရီးသွားနေသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ အာကာသေန-ကောင်းကင်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တံ ဝါ-သွားနေသည်မူလည်းဖြစ် သော၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ဒုရတ္တာ-ဝေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘိက္ခုတိ- ရဟန်းတစ်ပါးဟူ၍၊ ဇာနာတိ-သိအံ့၊ ဥပဇ္ဈာယောတိ-ဟူ၍၊ န ဇာနာတိ- မသိအံ့၊ (နိဿယော) န ပဋိပ္ပဿတိ၊ သစေ ဇာနာတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ နိဿယော၊) ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ဥပရိပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏အထက်ထပ်၌၊ ဥပဇ္ဈာယော- သည်၊ ဝသတိ-၏၊ ဟေဋ္ဌာ-ပြာသာဒ်၏အောက်ထပ်၌၊ သိဒ္ဓိဝိဟာရိကော- သည်၊ (ဝသတိ-အံ့) တံ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ အဒိသ္မာဝ-မမြင်မူ၍သာ၊ ယာဂုံ- ယာဂုကို၊ ပိဝိတွာ-သောက်ပြီး၍၊ ပက္ကမတိ-ဖဲသွားအံ့၊ အာသနသာလာယ ဝါ- ဆွမ်းစား ဧရပ်၌မူလည်း၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေသော ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ အဒိသ္မာဝ-မမြင်မူ ၍သာ၊ ဧကမန္တေ-တစ်ခုသော အစွန်၌၊ ဘုဉ္ဇိတွာ-စား၍၊ (သစေ) ပက္ကမတိ-အံ့၊ ဓမ္မဿဝနမဏ္ဍပေ ဝါ-တရားနာရာ မဏ္ဍပ်၌မူလည်း၊ နိသိန္နမ္ပိ-ထိုင်နေသည် လည်းဖြစ်သော၊ တံ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ အဒိသ္မာဝ-သာ၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုတွာ-နာပြီး ၍၊ (သစေ) ပက္ကမတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ တာဝ-သဝနမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဒဿနဝသေန-ဥပဇ္ဈာယ်ကို မြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သမောဓာနံ-ပေါင်းစုံခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

[ဒဿန၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ သဝန၏အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် သဝနဝသေန ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ သဝနဝသေန-ဥပဇ္ဈာယ်အသံကို ကြားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ (သဒ္ဓိ၌ စပ်၊)

ဝါ-သည်၊ (ကထေန္တဿ စသည်၌ စပ်၊) ဝိဟာရေ ဝါ-ကျောင်းတိုက်၌သော်လည်းကောင်း၊ အန္တရဃရေ ဝါ-ရွာတွင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ခမ္မ-ကို၊ ကထေန္တဿ ဝါ-ဟောစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ အနုမောဒနံ-ဆွမ်းအနုမောဒနာကို၊ ကရောန္တဿ ဝါ-ပြုစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓံ-ကို၊ သုတ္တာ-ကြား၍၊ မေ-၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ သဒ္ဓေါ-အသံတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ သဉ္စာနာတိ-အကယ်၍ မှတ်မိအံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ အသဉ္စာနန္တဿ-မမှတ်မိသော တပည့်၏၊ (နိဿယော) န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ သမောဓာနေ-ပေါင်းဆုံခြင်း၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

နိဿယပဋိပ္ပဿဒွိကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

[နိဿယည်းဆရာနှင့် အတူနေခိုက် ဥပဇ္ဈာယ်နှင့် ပေါင်းဆုံမိရုံမျှဖြင့် နိဿယည်း ပျက်ရသည်မှာ ဥပဇ္ဈာယ်က သာ၍ ရင်းနှီးသောကြောင့်တည်းဟု မှတ်ပါ။]

ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗပဉ္စကကထာ

၈၄။ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ နိဿယံ ဒါတုန္တိ-ဟူ၍၊ သင်္ခေပတော-အားဖြင့်၊ ဥပဇ္ဈာယာစရိယာနံ-ဥပဇ္ဈာယ်၊အာစရိယတို့၏၊ ယံ လက္ခဏံ-အကြင်မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော လက္ခဏာကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဗျတ္တပဋိဗလဖြစ်၍ ဆယ်ဝါ၊သို့မဟုတ် ဆယ်ဝါထက်အလွန်ရမဟု မှတ်ချက်ချခဲ့သည်၊] တံ-ထို ဗျတ္တ ပဋိဗလလက္ခဏာကို၊ ဝိတ္တာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေနာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိတိ-ကား၊ ပဉ္စဟိ-နိဿယော၊ အဂုဏ္ဏင်္ဂေဟိ-ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်အင်္ဂါတို့နှင့်၊ (သမန္နာဂတေန၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သီလက္ခန္ဓာဒီဟိ-သီလဂုဏ်ကျေးဇူးအစရှိသည်တို့နှင့်၊ အသမန္နာဂတတ္တာဝ-မပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အဂုဏ္ဏင်္ဂေဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈာယေန-သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗံ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ (ရဟန်း ပြုမပေးထိုက်၊) န နိဿယော ဒါတဗ္ဗောတိ-ကား၊ အာစရိယေန-နိဿယည်းဆရာသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိဿယော-ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော-မပေးထိုက်။

☞

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပဉ္စကတို့၌၊ န အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေနာတိအာဒိသုစ- န အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေန အစရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တနာ န အသေက္ခေနာတိအာဒိသု စ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အသဒ္ဓေါတိအာဒိသု စ-လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု-သုံးပါးကုန်သော၊ ပဉ္စကေသု-ပဉ္စကတို့၌၊ အယုတ္တဝသေန-မသင့်လျော်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ (မပြည့်စုံလျှင် မသင့်လျော်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊)

ပဋိက္ခေပေါ-ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊ ကတော-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ အာပတ္တိအင်္ဂဝသေန-
 အာပတ်၏အင်္ဂါအစွမ်းဖြင့်၊ (ပဋိက္ခေပေါ-ကို၊) န(ကတော)-ပြုတော်မူအပ်သည်
 မဟုတ်၊ ဟိ-ချေ၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊
 အသေက္ခေဟိ-အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ သီလက္ခန္ဓာဒီဟိ-တို့နှင့်၊
 အသမန္နာဂတော-မပြည့်စုံသည်၊ ဟုတ္တာ စ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ [ပဌမပဉ္စကကို
 ရည်ရွယ်သည်၊] ပရေ-သူတစ်ပါးတို့ကို၊ တတ္ထ-ထိုအသေက္ခ အစရှိသော ဂုဏ်
 ကျေးဇူးတို့၌၊ သမာဒါပေတုံ-ဆောက်တည်စေခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်
 သည်၊ ဟုတ္တာ စ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ [ဒုတိယပဉ္စကကို ရည်ရွယ်သည်၊]
 အဿဒ္ဓိယာဒိဒေါသယုတ္တောဝ-အဿဒ္ဓိယ အစရှိသော အပြစ်နှင့် ယှဉ်သည်သာလျှင်၊
 ဟုတ္တာ စ-လည်းကောင်း၊ [တတိယပဉ္စကကို ရည်ရွယ်သည်၊] ပရိသံ-ပရိသတ်ကို၊
 ပရိဟရတိ-ရွက်ဆောင်၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပရိသာ-သည်၊ သီလာဒီဟိ-
 သီလအစရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့မှ၊ ပရိဟာယတိယေဝ-ယုတ်လျော့သည်သာ၊
 န ဝဗုတိ-မတိုးပွား၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗံ-
 ထိုက်၊ ဣတိအာဒိ-ဤသို့အစရှိသော စကားကို၊ အယုတ္တဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-
 ပြီ၊ အာပတ္တိအင်္ဂဝသေန-ဖြင့်၊ န(ဝုတ္တံ)-ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊
 [န အာပတ္တိအင်္ဂဝသေနဟူသော စကားသည် မှန်၏၊] ခိဏာသဝဿေဝ-ရဟန္တာ
 ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ၊ ဝါ-၏သာ၊ ဥပဇ္ဈာယာစရိယဘာဝေါ-ဥပဇ္ဈာယ်၏အဖြစ်၊ အာစရိယ
 ၏ အဖြစ်ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ န အနုညာတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည်မဟုတ်၊
 တဿေဝ-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏သာ၊ (ဥပဇ္ဈာယာစရိယဘာဝေါ-ကို၊) အနုညာတော-
 သည်၊ ယဒိ အဘဝိဿ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ၊ ပေ၊
 ဟောတိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ န ဝဒေယျ-ဟောတော်မမူရာ၊ ပန-
 ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ခိဏာသဝဿ-၏၊ ပရိသာ-ပရိသတ်သည်၊ သီလာဒီဟိ-
 တို့မှ၊ န ပရိဟာယတိ-မဆုတ်ယုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊
 ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ။

အဓိသီလေ သီလဝိပူဇ္ဇောတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပါရာဇိကဉ္စ-
 ပါရာဇိကအာပတ်သို့လည်းကောင်း၊ သံဃာဒိသေသဉ္စ-သံဃာဒိသေသ်အာပတ်သို့
 လည်းကောင်း၊ အာပန္နော-ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဓိသီလေ-လွန်ကဲသောသီလ၌၊

အသေက္ခေဟိ။ ။ အသေက္ခဿ-အသေက္ခ(ရဟန္တာ)ပုဂ္ဂိုလ်၏ + အယံ-ဤဟာ
 တည်း၊ (ဥစ္စာတည်း၊) ဣတိ အသေက္ခော၊ “အသေက္ခ၏ဥစ္စာ”ဟူရာ၌ အရဟတ္တမဂ်-
 ဖိုလ် သာမက၊ အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ဖြစ်ထိုက်သမျှ လောကီ လောကုတ္တရာ
 ဖြစ်သော သီလကို ယူရသည်၊ အသေက္ခဿမာဓိက္ခန္ဓ စသည်၌လည်း နည်းတူ။
 [အသေက္ခဿ+အယံတိ ဟိ အသေက္ခော သီလက္ခန္ဓော၊ပေ၊ အသေက္ခသီလန္တိ စ န
 မဂ္ဂဗလမေဝ အဓိပ္ပေတံ၊ အထ ခေါ ယံ ကိဉ္စိ အသေက္ခသန္တာနေ ပဝတ္တသီလံ၊-ဋီကာ။]

သီလဝိပဉ္စော နာမ-ပျက်စီးသော သီလရှိသူမည်၏။ ဝါ-သီလအားဖြင့် ပျက်စီးသူ မည်၏။ ဣတရေ-ပါရာဇိက၊ သံဃာဒိဿသံမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ပဉ္စ-ငါးပါး ကုန်သော၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ-အာပတ်အစုတို့သို့၊ အာပန္နော-ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဇ္ဈာစာရေ-လွန်ကဲသော အကျင့်၌၊ အာစာရဝိပဉ္စော နာမ-ပျက်စီးသောအကျင့် ရှိသူ မည်၏။ ဝါ-အကျင့်အားဖြင့် ပျက်စီးသူမည်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်သောအယူကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ အန္တဂ္ဂါဟိကာယ-သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအဖို့ကို ယူတတ် သော၊ ဒိဋ္ဌိယာ-အယူနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတိဒိဋ္ဌိယာ- လွန်ကဲသောအယူ၌၊ ဒိဋ္ဌိဝိပဉ္စော နာမ-ပျက်စီးသောအယူရှိသူ မည်၏။ ဝါ-အယူ အားဖြင့် ပျက်စီးသူ မည်၏။ [သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခါတံ အန္တံ (အဖို့ကို) ဂဏှာတိ (ကိုယ်တိုင် ယူတတ်၏) ဂါဟယတိ (သူတစ်ပါးကို ယူစေတတ်၏) ဣတိ အန္တဂ္ဂါဟိကာ၊] ယတ္တကံ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သုတံ-ကြားနာအပ်သော တရားကို၊ (ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ စပ်၊) ပရိသံ-ပရိသတ်ကို၊ ပရိဟရန္တဿ-ဆောင်ရွက်သော ဆရာသည်၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ-အလိုရှိထိုက်၏၊ တေန-ထိုသူတမျှ၊ ဝိရဟိတတ္တာ- ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပဿုတော-အပ္ပဿုတ မည်၏၊ အာပတ္တာဒိ- အာပတ် အစရှိသော၊ ယံ-အကြင် အကြောင်းအရာကို၊ တေန-ထိုဆရာသည်၊ ဇာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ တဿ-ထိုအာပတ်အစရှိသော အကြောင်းအရာကို၊ အဇာနနတော-မသိခြင်းကြောင့်၊ ဒုပ္ပညော-ဒုပ္ပည မည်၏၊ ဣမသ္မိံ ပဉ္စကေ- ဤပဉ္စက၌၊ ပုရိမာနိ-ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏိ-သုံးပါးကုန်သော၊ ပဒါနိ- ပုဒ်တို့ကို၊ အယုတ္တဝသေနေဝ-မသင့်လျော်သည်၏အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော် မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပစ္ဆိမာနိ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ (ပဒါနိ- တို့ကို၊) အာပတ္တိအင်္ဂဝသေန-အာပတ်၏ အင်္ဂါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တာနိ)။

အာပတ္တိံ န ဇာနာတိတိ-ကား၊ ဣဒံ နာမ-ဤမည်သော အမှုကို၊ မယာ- တပည့်တော်သည်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပြီ၊ (ပြုမိပါပြီ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက် အပ်သော်၊ ဣမံ နာမ အာပတ္တိံ-ဤမည်သော အာပတ်သို့၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ အာပန္နော-ရောက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ ဝုတ္တာနံ န ဇာနာတိတိ-ကား၊ ဝုတ္တာနဂါမိနိတော-ဝုတ္တာနဂါမိဖြစ်သော၊ အာပတ္တိတော ဝါ-အာပတ်မှသော်လည်း ကောင်း၊ ဒေသနာဂါမိနိတော-ဒေသနာဂါမိဖြစ်သော၊ အာပတ္တိတော ဝါ-မှသော် လည်းကောင်း၊ ဧဝံ နာမ-ဤသို့မည်သော၊ ဝုတ္တာနံ-ထမြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။

ယတ္တကံ သုတံ။ ။ “ဆယ်ဝါပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်းနှစ်ဖြာ၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ဓန္ဓကပုဒ်၊ နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင်၊ ဟောပြနိုင်၊ ကျောင်းထိုင် ငါးအင်္ဂါ”ဟူသည်တို့တွင် နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင် ဟောပြနိုင်ဖို့ရန် သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ၌လာသော သုတကို “ယတ္တကံ သုတံ”ဟု ယူသင့်၏။ ကမ္မာကမ္မ စသည်တို့ကို သိဖို့ကား “ယံ တေန ဇာနိတဗ္ဗံ အာပတ္တာဒိ”အရဖြင့် ယူသင့်၏။

ဣတိ-သို့၊ န ဇာနတ်-မသိ၊ ဣမသ္မိံ ပဉ္စကေ-ဌ၊ ပုရိမာနိ-ကုန်သော၊ ဒွေ-
နသော၊ ပဒါနိ-တို့ကို၊ အယုတ္တဝသေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ ဝုတ္တာနိ-ကုန်ပြီ၊ ပစ္ဆိမာနိ-
ကုန်သော၊ တိဏိ-ကုန်သော၊(ပဒါနိ) အာပတ္တိအင်္ဂဝသေန-ဖြင့်၊ (ဝုတ္တာနိ)။

အာဘိသမာစာရိကာယ သိက္ခာယာတိ(ပဒဿ)-ဟူသောပုဒ်၏၊ ဓနကဝတ္ထေ-
ဓနကကျင့်ဝတ်အရာ၌၊ ဝိနေတုံ-ဆုံးမခြင်းငှာ၊ ပဋိဗလော-စွမ်းနိုင်သည်၊ န
ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယကာယာတိ(ပဒဿ)-၏၊
သေက္ခပဏ္ဏတ္တိယံ-ကျင့်သင့်ကျင့်ထိုက်သော ပညတ်တော်၌၊ (ဥဘတောဝိဘင်းလာ
သိက္ခာပုဒ်အရာ၌) ဝိနေတုံ-ငှာ၊ ပဋိဗလော-သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊

အာဘိသမာစာရိကာယ။ ။ သမာစာရိတဗ္ဗောတိ သမာစာရော၊ အဘိ (ဝိသိဋ္ဌော)
သမာစာရော အဘိသမာစာရော-လွန်ကဲမြင့်မြတ်သော အကျင့်၊ အဘိသမာစာရောဝ
အာဘိသမာစာရိကာ၊ ဣကပစ္စည်း အနက်မရှိ၊ “အာဘိသမာစာရိကာယ-လွန်ကဲမြင့်မြတ်
ဖြည့်ကျင့်အပ်သော၊ သိက္ခာယ-ဓနက၌လာသော ကျင့်ဝတ်သိက္ခာအရာ၌” ဟု ပါဠိတော်၌
ပေပါ။ [အဘိဝိသိဋ္ဌော ဥတ္တမော သမာစာရောတိ အဘိသမာစာရော၊ အဘိသမာစာရောဝ
သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာတိ အာဘိသမာစာရိကာ၊ သိက္ခာ၊-ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။ “အဘိသမာစာရံ အာရဗ္ဘ ပညတ္တာ အာဘိသမာစာရိကာ” ဟု ပြု၊
ဤအလို ဣကပစ္စည်း အနက်ရှိသည်၊ “အာဘိသမာစာရိကာယ-လွန်ကဲမြင့်မြတ်
ဖြည့်ကျင့်အပ်သော အကျင့်ကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်အပ်သော၊ သိက္ခာယ-ဓနက၌
လာသော ကျင့်ဝတ်သိက္ခာအရာ၌” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။ [အဘိသမာစာရံ ဝါ
အာရဗ္ဘ ပညတ္တာ သိက္ခာ အာဘိသမာစာရိကာ၊-ဋီကာ၊] ပဌမနည်းအလို အာဘိသမာ
စာရိကာ အရ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ရသည်၊ ဒုတိယနည်းအလို သိက္ခာပုဒ်ကျင့်ဝတ်ကို
ရသည်။

အာဒိဗြဟ္မစရိယကာယ။ ။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ အစဖြစ်သောကြောင့် “အာဒိ” မည်
၏၊ မြတ်သောအကျင့် ဖြစ်သောကြောင့် “ဗြဟ္မစရိယ”လည်း မည်၏၊ “စရိတဗ္ဗာတိ
စရိယာ။ ဗြဟ္မံ+စရိယာ ဗြဟ္မစရိယာ၊ သုတ္တံ၌ ကပစ္စည်းသက်၍ အာဒိဘူတာဝေ+
ဗြဟ္မစရိယာ အာဒိဗြဟ္မစရိယကာ” ဟု ပြု၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ အစဖြစ်သော မြတ်သော
အကျင့်၊ ဓနကသိက္ခာပုဒ်တို့ကို အာဘိသမာစာရိက အမည်ဖြင့် ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့်
ဤ အာဒိဗြဟ္မစရိယကာ အရ ဥဘတောဝိဘင်း၌ လာသော သိက္ခာပုဒ်များကိုသာ
ယူရတော့သည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သေက္ခာ၊ ပညပိယတိတိ ပဏ္ဏတ္တိ၊ သေက္ခာ စ+သာ+
ပဏ္ဏတ္တိ စာတိ သေက္ခပဏ္ဏတ္တိ။

ဋီကာ။ ။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာတိ အာဒိဗြဟ္မစရိယကာ၊ ဥဘတောဝိဘင်္ဂ
ပရိယာပန္န သိက္ခာယေတံ အဓိဝစနံ၊ တေနေဝ “ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နံ
အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ၊ ဓနကဝတ္ထ ပရိယာပန္နံ အာဘိသမာစရိက” နှိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ
ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ သေက္ခပဏ္ဏတ္တိယန္တိ ဧတ္ထ သိက္ခိတဗ္ဗတော သဗ္ဗာပိ ဥဘတော
ဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နာ ပဏ္ဏတ္တိတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။

အဘိဓမ္မေတိ(ပဒဿ)-၏။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ-နာမ်တရား ရုပ်တရားကို ပိုင်းခြားရာ အဘိဓမ္မာအရာ၌၊ ဝိနေတုံ-ငှာ၊ ပဋိဗလော န ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အဘိဝိနယေတိ(ပဒဿ)-၏။ သကလေ-အလုံးစုံသော၊ ဝိနယပိဋကေ-ဝိနည်း ပိဋက၌၊ ဝိနေတုံ ပဋိဗလော န ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဝိနေတုံ န ပဋိဗလောတိ(ပဒဿ)-ပုဒ်၏။ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အဘိသမာစာရိက စသောအရာ၌၊ သိက္ခာပေတုံ-သင်ပြခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤအနက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဓမ္မတော ဝိဝေစေတုန္တိ-ကား၊ ဓမ္မေန ကာရဏေန-အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝိသဇ္ဇာပေတုံ-စွန့်လွှတ်စေခြင်းငှာ၊ (ပဋိဗလော န ဟောတိ)။

ဣမသ္မိံ ပဉ္စကေ-ဤပဉ္စက၌၊ သဗ္ဗပဒေသု-အလုံးစုံသော ငါးပုဒ်တို့၌၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ အာပတ္တိံ န ဇာနာတိတိ အာဒိပဉ္စကသ္မိမ္မိ-အာပတ္တိံ န ဇာနာတိ အစရှိသော ပဉ္စက၌လည်း၊ သဗ္ဗပဒေသု-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဥိနဒသဝဿပရိယောသာနပဉ္စကေပိ-အဆုံးဖြစ်သော ဥိနဒသဝဿပဉ္စက၌လည်း၊ ဧသေဝ.နယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊

နာမရူပပရိစ္ဆေဒေ။ ။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေတိ ဧတ္ထ ကုသလတ္တိကာဒီဟိ ဝုတ္တံ ဇာတိဘူမိပုဂ္ဂလသမ္ပယောဂဝတ္ထာရမ္မဏကမ္မဒ္ဓါရလက္ခဏာရသာဒိဘောဒေဟိ ဝေဒနက္ခန္ဓာဒိ စတုပ္ပိဓံ သနိဗ္ဗာနံ နာမံ၊ ဘူတုပါဒါယဘောဒံ ရူပဉ္စ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ ဇာနနပညာ၊ တပဉ္စကာသကော စ ဂန္ထော နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ နာမ၊ ဣမိနာ အဘိဓမ္မတ္ထကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗတိ ဒံသေတိ၊-ဝိမတိ။

သကလေ ဝိနယပိဋကေ။ ။ အဘိသမာစာရိကသိက္ခာ၊ အာဒိဗြဟ္မစာရိယကသိက္ခာ တို့၌ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သွန်သင်ဖို့ရန်သာ တာဝန်ရှိ၏။ အဘိဝိနယေ အရ၌ကား ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုပြသော ဝိနည်းပါဠိတော် ပိဋကကို သင်ပြနိုင်ဖို့ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓကပါဠိ၊ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပါဠိနှင့်တကွ ဝိနည်းပိဋကအားလုံးကို အဘိဝိနယ (လွန်ကဲသော ဝိနည်း)ခေါ်ကြောင်း ပြလို၍ “သကလေ ဝိနယပိဋက”ဟု မိန့်သည်။

ဣမသ္မိံ ပဉ္စကေ အာပတ္တိ။ ။ ဤပဉ္စက၌ “အလုံးစုံ အာပတ်သင့်ကြောင်း အင်္ဂါချည်း”ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ကျောင်းထိုင်အင်္ဂါငါးပါး ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ ထို “ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်”ဟူသည် သဒ္ဓိဝိဟာရိကဟု ခေါ်အပ်သော ဥပဇ္ဈာယ်ယူတပည့်ကို လည်းကောင်း၊ အန္တေဝါသိကဟု ခေါ်အပ်သော နိဿယည်းယူတပည့်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဇ္ဈာယ်ယူသော သာမဏေကိုလည်းကောင်း၊ စာတက်သော ဓမ္မေန္တေဝါသိကကိုလည်းကောင်း စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါကို “န ဘိက္ခဝေ ဥိနဒသဝဿေန ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော၊ ယော ဥပသမ္မာဒေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ”စသော ပါဠိတော်ကို ထောက်၍ ဆယ်ဝါ မပြည့်လျှင် ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာ၊ နိဿယည်းဆရာ မလုပ်ကောင်း၊ အာပတ် သင့်၏။

အာဒိတော-အစဉ်၊ တယော-သုံးပါးကုန်သော၊ ပဉ္စကာ-ပဉ္စကတို့လည်းကောင်း၊ စတုတ္ထ-စတုတ္ထပဉ္စကဉ်၊ တိဏိ-သုံးပါးကုန်သော၊ ပဒါနိ-ပုဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စမေ-ပဉ္စမပဉ္စကဉ်၊ ဒွေ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ ပဒါနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ပဉ္စကာ-ပဉ္စကတို့ကို၊ အယုတ္တဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ [စတုတ္ထပဉ္စကဉ် သုံးပုဒ်၊ ပဉ္စမပဉ္စကဉ် နှစ်ပုဒ်တို့ကို ပေါင်း၍ ပဉ္စကတစ်ခု ယူထားသောကြောင့် “စတ္တာရော ပဉ္စကာ” ဟု ဆိုသည်။] စတုတ္ထပဉ္စကေ-ဉ်၊ ဒွေ ပဒါနိ-နောက်ဆုံးနှစ်ပုဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စမေ-ဉ်၊ တိဏိ(ပဒါနိ)-နောက်ဆုံးသုံးပုဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ဆဋ္ဌသတ္တမအဋ္ဌမာ-ဆဋ္ဌ သတ္တမ အဋ္ဌမဖြစ်ကုန်သော၊ တယော-ကုန်သော၊ ပဉ္စကာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗေပိ-န်သော၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ပဉ္စကာ-တို့ကို၊ အာပတ္တိ အင်္ဂဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တာ-န်ပြီ၊ သုက္ကပက္ခေ-သုက္ကပက္ခဉ်၊ အဋ္ဌသု-ရှစ်ပါးသော ပဉ္စကတို့ဉ်၊ အနာပတ္တိယေဝ-အနာပတ်ချည်းသာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗပဉ္စကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။
 [ရှေးစာအုပ်များ၌ “သောဋ္ဌသပဉ္စကဝိနိစ္ဆယော-၁၆-ပါးသော ပဉ္စကတို့၏ အဆုံးအဖြတ်သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ” ဟု ရှိ၏။]

ဆယ်ဝါပြည့်သော်လည်း “အာဒိဗြဟ္မစရိယကာယ သိက္ခာယ ဝိနေတုံ” အရ ဝိဘင်းနှစ်ဖြာကိုလည်းကောင်း၊ “အာဘိသမာစာရိကာယ သိက္ခာယ သိက္ခာပေတုံ” အရ ခန္ဓကဉ်လာသော သိက္ခာပုဒ်များကိုလည်းကောင်း၊ “အဘိဓမ္မေ” အရ နာမ်ရုပ်အပိုင်းအခြားကို လည်းကောင်း၊ သင်ပြပို့ချနိုင်မှ သာမဏေ ရဟန်းပရိသတ်ကို ဥပဇ္ဈာယ်နိဿယည်း ပေး၍ ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ် လုပ်ကောင်းသည်၊ ထိုသို့ အင်္ဂါမပြည့်စုံဘဲ ဥပဇ္ဈာယ်နိဿယည်း ပေးလျှင်ကား အာပတ်သင့်၏။

နိဿယည်းလွတ်အင်္ဂါ။ ။ ဤအင်္ဂါကို ပါစိတ်-ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ်၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။ အချုပ်ကား-ရဟန်း သာမဏေပရိသတ်ကို မမွေးဘဲ ကျောင်းသားကလေးများကိုသာ စာပြ၍လည်းကောင်း၊ မိမိဘာသာ တရားကျင့်၍လည်းကောင်း နေမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဿယည်း(အမှီ) လွတ်နေသူဟု ခေါ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါကား ငါးဝါရခြင်း၊ ဒွေ မာတိကာ (အနက် အဓိပ္ပာယ်)သိခြင်း၊ ဓမ္မပဒစသော သုတ္တန်ထဲမှ လေးဘာဏဝါရလောက် ရခြင်း၊ အဗ္ဗုဒ္ဓသုတ်နှင့် အလားတူ သုတ္တန်စကားတစ်ရပ်ကို ရခြင်း၊ ဆွမ်းတရားစသည် ဟောဖို့ရာ ဝတ္ထုတရား သုံးပုဒ်လောက်ရခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ ပွားများနည်းကို သိခြင်း၊ ဥပုသ် ပဝါရဏာစသော ကံကြီး၊ ကံငယ်များကို သိခြင်းတည်း။

- [ဆောင်] ၁။ ဆယ်ဝါပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်းနှစ်ဖြာ၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ခန္ဓကပုဒ်၊ နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင်၊ ဟောပြနိုင်၊ ကျောင်းထိုင် ငါးအင်္ဂါ။
- ၂။ ငါးဝါပြည့်ဘိ၊ ဒွေမာတိကာ၊ သုတ်လေးဘာဏဝါရ၊ အဗ္ဗုဒ္ဓဟု၊ ဝတ္ထုစကား၊ တရား သုံးပုဒ်၊ အားထုတ်ဖို့ရာ၊ ဘာဝနာနှင့်၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ခုနစ်ဝ၊ နိဿယမုတ္တ ဗဟုသုတတည်း။

ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗဆက္ကကထာ

၈၅။ ဆက္ကေသု-ဆက္ကတို့၌၊ ဦနဒသဝဿပဒံ-ဦနဒသဝဿပဒံသည်။ ဝိသေသော-ပဉ္စကမ္မ ထူး၏။ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဆက္ကတို့၌၊ တံ-ထိုဦနဒသဝဿပဒံသည်။ အာပတ္တိကရံ-အာပတ်ကို ပြုတတ်၏။ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏။ တတ္ထ-ထိုကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်း၌၊ [ယောဇနာ၌ “တတ္တာတိ ဆက္ကေသု”ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအလို “တတ္ထ-ထိုဆက္ကတို့၌”ဟုပေး၊] ဥဘယာနိ ခေါ် ပနဿ၊ပေ၊ ဟောန္တိတိ-ကား၊ ဥဘတောဝိဘင်္ဂဝသေန-ဥဘတောဝိဘင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သွာဂတာနိ-ကောင်းစွာ နှုတ်၌လာပြီးကုန်သည်၊ ဝါ-နှုတ်တက်ပြီးကုန်သည်၊ န (ဟောန္တိ)-ကုန်၊ (အချို့စာအုပ်တို့၌ “ဝုတ္တာနိ”ဟုရှိ၏၊ မကောင်း၊) န သုဝိဘတ္တာနိတိ-ကား၊ မာတိကာဝိဘင်္ဂဝသေန-မာတိကာဝိဘင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သုဝိဘတ္တာနိ-ကောင်းစွာဝေဖန်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ-ကုန်၊) န သုပ္ပဝတ္တိနိတိ-ကား၊ ဝါစုဂ္ဂတဝသေန-စကားလုံးအားဖြင့် တက်ရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-နှုတ်တက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သုပ္ပဝတ္တိနိ-ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ၊) န သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသောတိ-ကား၊ မာတိကာတော စ-မာတိကာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဘင်္ဂတော စ-ဝိဘင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သုဋ္ဌ-ကောင်းစွာ၊ ဝိနိစ္ဆိတာနိ-ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ န (ဟောန္တိ)၊ [“သုတ္တသော”ကို “မာတိကာတော”ဟု လည်းကောင်း၊ “အနုဗျဉ္ဇနတော”ကို “ဝိဘင်္ဂတော”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။]

ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗဆက္ကကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

အညိတ္တိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာ

၈၆။ အညတိတ္တိယပုဗ္ဗဝတ္ထုသ္မိ-အညတိတ္တိယပုဗ္ဗဝတ္ထု၌၊ ဌာဝ-စွာ၊ ယော အယံ ပသူရော-အကြင် ပသူရပရိဗိုဇ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-ထိုပသူရပရိဗိုဇ်ကို၊ တိတ္တိယပက္ကန္တကတ္တာ-တိတ္တိဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ အညောပိ-ပသူရပရိဗိုဇ်မှတစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ န ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗော-ရဟန်းမပြုဖူးသော၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဂစ္ဆတိ-လာ၏၊ တသ္မိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ယံ-အကြင်အမှုကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ တံ-ထိုအမှုကို၊ ဒဿေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ယော သော ဘိက္ခဝေ အညောပိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ တဿ၊ပေ၊ ဒါတဗ္ဗောတိ-ဟူသည်ကား၊ အယံ-ဤပရိဝါသ်သည်၊ တိတ္တိယပရိဝါသော နာမ-တိတ္တိယပရိဝါသ် မည်၏၊ ဝါ-တိတ္တိဖြစ်ဖူးသူအား ပေးအပ်သော ပရိဝါသ်မည်၏၊

အပ္ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသောတိပိ-အပ္ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသ်ဟူ၍လည်း၊ ဝါ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ညဉ့်မရှိသော ပရိဝါသ်ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤပရိဝါသ်ကို၊ နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကဿဝ-အဝတ်မစည်း၊ အချည်းနှီး ပရိဗ္ဗိဇ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာဇီဝကဿ ဝါ-တက္ကတွန်းအားသော်လည်း ကောင်း၊ အစေလကဿ ဝါ-အစေလကအားသော်လည်းကောင်း၊ ဒါတဗ္ဗော-၏၊ သောပိ-ထို နဂ္ဂပရိဗ္ဗိဇ်သည်လည်း၊ သာဠကံ ဝါ-အဝတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါဠကမ္မလာဒိနံ-သားမြီးဖြင့် ရက်အပ်သော ကမ္မလာစသော အဝတ်တို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်မျိုးမျိုးသော၊ တိတ္ထိယဒ္ဓမ္မံ ဝါ-တိတ္ထိတို့၏ အလံသဖွယ်ဖြစ်သော အဝတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်၍၊ သစေ အာဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (စဝံသတိ) အဿ-ထိုပရိဗ္ဗိဇ်အား၊ ပရိဝါသော-ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော-မပေးထိုက်၊ ဝါ-ပေးဖွယ်မလို၊ ပန-ဆက်၊ အညဿ-နဂ္ဂပရိဗ္ဗိဇ်မှတစ်ပါးသော၊ တာပသ ပဏ္ဍရင်္ဂါဒိကဿ-ရသေ့၊ အဝတ်ဖြူဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါရှိသောပရိဗ္ဗိဇ် အစရှိသူအား၊ (ပရိဝါသော-ကို) န ဒါတဗ္ဗောဝ-သည်သာ။ [“ပဏ္ဍရေန ပဋိစ္ဆန္န အင်္ဂံ ယဿာတိ ပဏ္ဍရင်္ဂါ”အရ အဝတ်ဖြူဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါ ရှိသူများကို“ပဏ္ဍရင်္ဂ”ဟု ခေါ်၏၊ ယခုအခါ ဖိုးသူတော်များတည်း၊ ယောဇနာ၌ “ပဏ္ဍရံ သေတဝတ္ထံ အင်္ဂံ သရီရေ ဧတဿ အတ္ထိတိ ပဏ္ဍရင်္ဂါ”ဟုဆို၏။]

ပဌမံ ကေသမဿန္တိအာဒိနာ-အစရှိသော စကားဖြင့်၊ တဿ-ထိုရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဖူးသူ၏၊ အာဒိတောဝ-ပရိဝါသ်မယူမီ အစ၌ပင်၊ သာမဏေရပဗ္ဗန္တံ-သာမဏေရှင်အဖြစ်ကို၊ ဒဿတိ-ပြ၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဗ္ဗာဇေန္တေဟိ-ရှင်ဖြစ်စေသော ဆရာတို့သည်၊ (ရှင်ပြုပေးသော ဆရာတို့သည်) တသ္မိ-ထိုရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဖူးသူသည်၊ သံဃမဇ္ဈေ-သံဃအလယ်၌၊ နိသိန္နယေဝ-ထိုင်နေစဉ်ပင်၊

နဂ္ဂပရိဗ္ဗိဇ်နှစ်မျိုး။ ။ နဂ္ဂပရိဗ္ဗိဇ်သည်“အာဇီဝက၊ အစေလက”ဟု နှစ်မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် “အာဇီဝက”ဆိုသူသည် အပေါ်ခြုံ အဝတ်တစ်ထည်ကို လက်ကတီးကြား၌ သွင်း၍ ခြုံထား၏၊ အောက်ပိုင်း၌ အဝတ်မပါ၊ “အစေလက”ဆိုသူကား အထက်ရော အောက်ပါ အဝတ်မပါ၊ “နတ္ထိ စေလံ (ဝတ္ထံ) ယဿာတိ အစေလကော”ဟုပြု၊ [အာဇီဝကော အစေလကောတိ ဒုဝိဓော နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကောတိ အာဟ“နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကဿဝ အာဇီဝကဿ ဝါတိအာဒိ”၊ တတ္ထ အာဇီဝကော ဥပရိ ဧကမေဝ ဝတ္ထံ ဥပကစ္ဆကော ပဓေသေတွာ ပရိဒဟတိ၊ ဟေဋ္ဌာ နဂ္ဂေါ၊ အစေလကော သဗ္ဗေန သမ္ပံ နဂ္ဂေါယေဝ၊-သာရတ္ထ။]

ဝိမတိ။ ။ အာဇီဝကဿ ဝါတိအာဒိသု အကြိယဝါဒီ အာဇီဝကော နာမ၊ ကြိယဝါဒိနော ပန နိဂဏ္ဌာပိ အညေပိ နဂ္ဂတိတ္ထိကာ အစေလကပဒေ သင်္ဂဟိတာ၊ “အာဇီဝက”ဆိုသူသည် ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို ပြသော်လည်း ပြုရာမရောက်ဟု ပြောလေ့ရှိ၏၊ ကြိယဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုကား“နိဂဏ္ဌ”ဟု ခေါ်၏။

တံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ဝါ-အရှင်ဘုရားက၊ ပဇ္ဇာဇေဟိ-ရှင်ဖြစ်စေပါလော၊
 (သရဏဂုံပေး၍ ရှင်ပြုပေးပါလော၊) တံ-သည်၊ ဝါ-က၊ အာစရိယော-ဆရာ
 သည်၊ (ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊) ဟောဟိ-ဖြစ်ပါလော၊ တံ-သည်၊ ဝါ-က၊
 ဥပဇ္ဈာယော-ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဟောဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ထေရာ-ထေရ်ဖြစ်ကုန်
 သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ န ဝတ္ထဗ္ဗာ-မလျှောက်ထိုက်ကုန်၊ (ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်
 နည်း?)၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ရှင်ပြုပေးပါ၊
 ကမ္မဝါစာဆရာလုပ်ပါ၊ ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်ပါဟု)၊ ဝုတ္တာ-လျှောက်အပ်သောထေရ်တို့
 သည်၊ တဿ-ထိုရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဖူးသူ၏၊ အာစရိယပဇ္ဈာယဘာဝေန-ဆရာ၊
 ဥပဇ္ဈာယ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-ကို၊ ဇီဝုစ္ဆန္တာ-စက်ဆုပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သုစေ
 န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ လက်မခံကုန်အံ့၊ အထ-ထိုသို့ လက်မခံကုန်လသော်၊
 သော-ထိုရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဖူးသူသည်၊ ဣမေ-ဤရဟန်းတို့သည်၊ မယံ-အား၊ န
 သဒ္ဓဟန္တိ-မယုံကြည်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ ကုဇ္ဈိတွာပိ-စိတ်ဆိုး၍လည်း၊
 ဂစ္ဆေယျ-ပြန်သွားရာ၏၊ (တသ္မာ-ထိုသို့ ပြန်သွားရာသောကြောင့်၊ န ဝတ္ထဗ္ဗာ-
 မလျှောက်ထိုက်ကုန်၊) တသ္မာ-ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ သံဃာ့အလယ်၌ မလျှောက်ထိုက်
 ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ-ထိုရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဖူးသူကို၊ ဧကမန္တံ-သင့်တင့်
 လျှောက်ပတ် တစ်ခုသော အရပ်သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ တဿ-ထိုရှေး၌ တိတ္ထိ
 ဖြစ်ဖူးသူ၏၊ အာစရိယပဇ္ဈာယာ-ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့ကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗာ-ရှာမှီး
 ထိုက်ကုန်၏။

၈၇။ ဧဝံ၊ ဝေ၊ အနာရာဓကောတိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤစကားသည်၊ အဿ-
 ထိုရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဖူးသူ၏၊ ပရိဝါသဝတ္ထဒဿနတ္ထံ-ပရိဝါသ်၏ ကျင့်ဝတ်ကို
 ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ မာတိကာ-မာတိကာတည်း၊ ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေတိအာဒိ-အစရှိ
 သော စကားရပ်သည်၊ တဿေဝ-ထိုမာတိကာ၏ပင်၊ ဝိဘင်္ဂါ-အကျယ်ဝေဖန်
 ကြောင်း စကားရပ်တည်း၊ တတ္ထ-ထိုဝိဘင်း၌၊ အတိကာလေန ဂါမံ ပဝိသတိတိ-
 ကား၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဝတ္ထကရဏဝေလာယမေဝ-ဝတ်ပြုချိန်၌ပင်၊ ဂါမံ-သို့၊
 ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ ပဝိသတိ-ဝင်၏၊ အတိဒိဝါ ပဋိက္ကမတိတိ-ကား၊ ကုလဃရေသု-
 အမျိုးအိမ်တို့၌၊ ဣတ္ထိပုရိသဒါရကဒါရိကာဒိဟိ-မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ကလေး၊
 ကလေးမ အစရှိသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဂေဟသိတကထံ-အိမ်၌မှီသော စကားကို၊
 ကထေန္တော-ပြောလျက်၊ တတ္ထေဝ-ထိုအမျိုးအိမ်တို့၌ပင်၊ ဘုဒ္ဓိတွာ-ဆွမ်းစားပြီး၍၊
 ဘိက္ခုသု-တို့သည်၊ ပတ္တစိဝရံ-ကို၊ ပဋိသာမေတွာ-သိုမှီး သိမ်းဆည်းပြီး၍၊
 ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒီနိ-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း၊ အနက်ကို အဖန်ဖန်မေးမြန်းခြင်း အစရှိ
 သည်တို့ကို၊ ကရောန္တေသု ဝါ-ပြုနေကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိသလ္လိနေသု
 ဝါ-ငြိမ်သက်ရာအရပ်၌ ကိန်းအောင်းနေကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ အာဂစ္ဆတိ-
 ပြန်လာ၏၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထံ-ဥပဇ္ဈာယ်၏ဝတ်ကို၊ န ကရောတိ-မပြု၊ အာစရိယဝတ္ထံ-

အာစရိယဝတ်ကို၊ န ကရောတိ-မပြု၊ အညဒတ္တ-စင်စစ်သော်ကား၊ ဝသနဋ္ဌာန-
 နေရာအရပ်သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ နိဒ္ဒါယတိ-အိပ်ပျော်တော့၏၊ ဧဝမ္ပိ၊ ပေ၊
 ဟောတိတိ-ကား၊ ဧဝမ္ပိ-ဤသို့လည်း၊ ကရောန္တော-ပြုလသော်၊ ဝါ-ပြုသော
 အညတိတ္ထိယ ဖြစ်ဖူးသူသည်၊ ပရိဝါသဝတ္တဿ-ပရိဝါသ်၏ ကျင့်ဝတ်ကို၊
 သမ္မာဒကော-ပြီးစေတတ်သည်၊ ပူရကော-ဖြည့်ကျင့်တတ်သည်၊ န ဟောတိ-
 မဖြစ်။ [ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “အနာရာဓကော-ပရိဝါသ်ကို မပြီးစေတတ်သည်”
 ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊ အာပုဗ္ဗ ရာဓဓာတ်သည် “ပြီးစီးခြင်း” အနက်ဟော၊ အခြား
 နေရာ၌ကား “တောသန-နှစ်သက်ခြင်း” အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ဤ၌ မလို။]

ဝေသိယာဂေါစရော ဝါတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝေသိယာတိ-
 ကား၊ အာမိသကိဉ္စိက္ခသမ္ပဒါနာဒိနာ-အနည်းငယ်သော အာမိသကိုပေးခြင်း အစရှိ
 သည်ဖြင့်၊ သုလဘဇ္ဈာန်စာရာ-လွယ်ကူစွာ ရအပ်သော လွန်ကျူးမှု ရှိကုန်သော၊
 (လွန်ကျူးဖို့ရန် လွယ်ကူကုန်သော၊) ရူပပဇိဝိကာ-ရပ်ကိုမှီ၍ အသက်မွေးကုန်သော၊
 ဝါ-ပြည့်တန်ဆာဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-မိန်းမတို့တည်း၊ ဝိဝေဝါတိ-ကား၊
 မတပတိကာ ဝါ-သေသောလင် ရှိသည်မူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဝုတ္တပတိကာ
 ဝါ-အရပ်တစ်ပါး၌ နေသောလင် ရှိသည်မူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-တို့
 တည်း၊ တာ-ထို လင်သေ၊ လင်ပြတ်၊ တစ်ခုလပ်၊ မုဆိုးမတို့သည်၊ ယေန ကေနစိ-
 အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော ယောက်ျားနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ မိတ္တဘာဝံ-
 မိတ်ဆွေ၏ အဖြစ်ကို၊ ပတ္တေန္တိ-တောင့်တကြကုန်၏၊ ထုလ္လကုမာရိကာတိ-ကား၊
 ယောဗ္ဗနပတ္တာ-နုပျိုသောအရွယ် ရောက်သည်မူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယောဗ္ဗနာတိတာ
 ဝါ-နုပျိုသောအရွယ်ကို လွန်ပြီးမူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကုမာရိယော-အပျိုစင်တို့တည်း၊

ဝေသိယာဂေါစရော။ ။ ဝေသိယာ+ဂေါစရော (မိတ္တသန္တဝဝသေန ဥပသက်မိတဗ္ဗ
 ဌာနံ) အဿာတိ ဝေသိယာဂေါစရော၊-သာရတ္ထ၊ “ဂေါစရ” သဒ္ဓါသည် “ဗဟုလံ
 ပဝတ္တိဌာန” (အများအပြား ဖြစ်ရာအရပ်) ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ဥပမာ-နွားတို့၏
 မပြတ်မလပ် ကျက်စားရာအရပ်ကို ဂေါစရ (နွားစားကျက်) ဟု ခေါ်သကဲ့သို့တည်း၊
 ထို့ကြောင့် ဝိမတိ၌ “ဝေသိယာ + ဂေါစရော (ဗဟုလံ ပဝတ္တိဌာနံ) အဿာတိ
 ဝေသိယာဂေါစရော” ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားအရ ခေတ္တခဏ ဆွမ်းခံသွားခြင်း၊ ဆွမ်း
 ရပ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ မပြတ်မလပ်သွား၍ မိတ်ဆွေသဘောကဲ့သို့ စကားစမြည်
 ပြောနေခြင်း စသည်ကိုသာ “ဂေါစရ” ဟု မှတ်ပါ။

ဝိဝေဝါဂေါစရော။ ။ ဝိဂတော+ဝေဝါ ဒတာသန္တိ ဝိဝေဝါ၊ ကွာထားခြင်း၊ အရပ်
 တစ်ပါးသို့ ခေတ္တသွားနေခြင်း စသောအကြောင်းကြောင့် လင်နှင့်ကွဲနေသူကို “ဝိဝေဝါ” ဟု
 ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် “မတပတိကာ ဝါ ပဝုတ္တပတိကာ ဝါ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ “ဝေ”
 သဒ္ဓါသည် “ပတိ” အနက်ဟောတည်း၊ “မျောက်ငိုပင်” ဟူသော သစ်ပင်ဝိသေသကို
 မဟော။

တာ-ထို ထုလ္လကုမာရိကာတို့သည်၊ ပုရိသာဓိပ္ပာယာဝ-ယောကျ်ား၌ အလိုရှိကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိစရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ ယေန ကေနစိ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ မိတ္တဘာဝံ-ကို၊ ပစ္ဆေန္တိ-န်၏၊ ပဏ္ဏကာတိ-ကား၊ ဥဿန္တကိလေသာ-များသောကိလေသာ ရှိကုန်သော၊ အဂ္ဂပဿန္တ ပရိဋ္ဌာဟာ-မငြိမ်းအေးသော ကိလေသာ ပူလောင်ခြင်းရှိကုန်သော၊ နပုံသကာ-နပုံပဏ္ဍုက်တို့တည်း၊ [ဤ“နပုံသကာ”ဟူသော ပါဠိဖြင့် အခြားသော အာသိတ္တက၊ ဥဿူယ၊ ပက္ခပဏ္ဍုက်တို့ကို တားမြစ်သည်၊ မိန်းမတို့၌ကား အာသိတ္တကပဏ္ဍုက် မရှိ၊] တေ-ထိုပဏ္ဍုက်တို့သည်၊ ပရိဋ္ဌာဟာ ဝေဂါဘိဘူတာ-ကိလေသာ ပူပန်ခြင်းအဟုန်သည် လွမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ယေန ကေနစိ သဒ္ဓိ မိတ္တဘာဝံ ပစ္ဆေန္တိ၊ ဘိက္ခုနီယောတိ-ကား၊ သမာနပဗ္ဗဇ္ဇာ-တူသော ရှင်ရဟန်းအဖြစ် ရှိကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-တို့တည်း၊ တာဟိ-ထို ဘိက္ခုနီတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ခိပ္ပမေဝ-လျင်စွာသာလျှင်၊ ဝိဿာသော-အကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တတော-ထိုသို့ အကျွမ်းဝင်လွယ်ခြင်းကြောင့်၊ သီလံ-သီလသည်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်စီးတတ်၏။

ထုလ္လကုမာရိကာ။ ။ “ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တာ ယောဗ္ဗနာတိတာ ဝါ”တိ ဥဘယေနပိ မဟလ္လိကာ အနိဝိဒ္ဓကုမာရိယောဝ ဝဒတိ၊-သာရတ္ထ၊ ဤသာရတ္ထ၌ “မဟလ္လိကာ”ဟု ဆိုသောကြောင့် အသက် အစိတ်၊ သုံးဆယ် စသည်ရှိမှ “ထုလ္လကုမာရိကာ”ဟု ဆိုရမည်ကဲ့သို့ ထင်၏၊ သို့သော် ယောဗ္ဗနပတ္တသဒ္ဓါသည် အပျိုအရွယ်သို့ ရောက်သူကို ဟောသောကြောင့် ထိုမျှလောက်ကြီးမှ ထုလ္လကုမာရိကာ ခေါ်မည်မဟုတ်၊ အပျိုအရွယ် ရောက်လျှင် “ထုလ္လကုမာရိကာ”ဟု ခေါ်နိုင်သည်။

[“အဋ္ဌဝံသာ ဘဝေ ဂေါရီ၊ ဒဿဝဿာ တု ကညကာ၊

သမ္ပတ္တေ ဒွါဒသဝဿေ၊ ကုမာရိတိ ဘိဓိယတေ”ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ ဒွါဒသဝဿကုမာရိထက် ကြီးသောကြောင့် “မဟလ္လိကာ”ဟုလည်း ခေါ်နိုင်၏။]

မှတ်ချက်။ ။ ယောဇနာ၌ “ထုလ္လာ မဟန္တာ+ကုမာရိကာတိ ထုလ္လကုမာရိကာ”ဟု ထုလ္လသဒ္ဓါ မဟန္တ၏ ပရိယာယ်ဟု ဖွင့်၏၊ သို့သော် ထုလ္လနန္ဒာ ထုလ္လစူယာပုဒ်တို့၌ ထုလမှ သကတ္ထ၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ ထုလ္လဖြစ်သကဲ့သို့ ဤနေရာ၌လည်း ကိလေသာ စိတ်က ဆူဖြိုး၍ နေသောကြောင့် “ထုလ္လကုမာရိကာ”ဟု ခေါ်ဟန်တူသည်၊ ထို့ကြောင့် ပိန်သည်ဖြစ်စေ၊ ဝသည်ဖြစ်စေ “ထုလ္လကုမာရိကာ”ပင်တည်း။

ဘိက္ခုနီယော။ ။ ဘိက္ခုနီယော နာမ ဥဿန္တဗြဟ္မစရိယာ (များသော မြတ်သော အကျင့် ရှိကုန်၏)၊ တထာ ဘိက္ခုပိ၊ တေသံ အညမညဝိသဘာဝဝတ္ထုဘာဝတော (မိန်းမနှင့် ယောက်ျားဖြစ်၍ အချင်းချင်း သဘောမတူသော ဝတ္ထုများဖြစ်ခြင်းကြောင့်) သန္တဝဝသေန (အကျွမ်းတဝင် ချစ်ခင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဥပသင်္ကမနေ ကတိပါဟေနေဝ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော သိယာတိ အာဟ “တာဟိ သဒ္ဓိ ခိပ္ပမေဝ ဝိဿာသော ဟောတိ၊ တတော သီလံ ဘိဇ္ဇတိ”တိ၊-သာရတ္ထ။

တတ္ထ-ထိုဝေသိယာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဝေသိယာနံ-ပြည့်တန်ဆာမတို့၏၊ ကုလေသု-အမျိုးတို့၌၊ ဝါ-အိမ်တို့၌၊ ကုလူပဂေါ-အိမ်သို့ကပ်တတ်သော ရဟန်းသည်၊ ဟုတွာ(ဝါ)-၍သော်လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဏပါတစရိယာဒီဟိ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အပဒိသိတွာ ဝါ-ညွှန်ပြ၍သော်လည်းကောင်း၊ (ရိုးမယ်ဖွဲ့၍သော်လည်းကောင်း၊) သိနေဟသန္တဝဇာတေန-ဖြစ်သော ချစ်ခြင်းဖြင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းရှိသော၊ ဟဒယေန-စိတ်ဖြင့်၊ အဘိဏ္ဍဒဿနသလ္လာပကာမတာယ-မပြတ်မြင်ခြင်း၊ စကားပြောခြင်းကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တာသံ-ထိုပြည့်တန်ဆာမတို့၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဥပသကံမန္တော-ချဉ်းကပ်သူကို၊ ဝေသိယာဂေါစရောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-၏၊ သော-ထိုဝေသိယာဂေါစရဖြစ်သူသည်၊ န စိရဿေဝ-မကြာမြင့်မီပင်၊ အသုကဝေသိယာ-ထိုမည်သောပြည့်တန်ဆာမနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဂတော-သွားပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗတံ-ပြောဆိုထိုက်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝိဝေဝါဂေါစရ စသည်တို့၌၊ ဧသ-ဤအစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဝေသိယာဒယော-ပြည့်တန်ဆာ အစရှိသူတို့သည်၊ သလာကဘတ္တာဒိနိ-စာရေးတံဘတ် အစရှိသူတို့ကို၊ သစေ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ သဒ္ဓိယေဝ-အတူသာလျှင်၊ ဘုဒ္ဓိတွာ-စာပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ အာဂန္တု-ပြန်လာခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ [မိမိက ပရိဝါသ်နေသော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေ ဖြစ်သောကြောင့်၊ “ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိ”ဟု ဆိုသည်၊] ဂိလာနာ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ ဩဝဒိတုံ ဝါ-ဆုံးမခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မ-ကို၊ ဒေသေတုံ ဝါ-ဟောခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒိနိ-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း၊ အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ဒါတုံ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆန္တေန-သွားသော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေသည်၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဂန္တု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ [စာအုပ်များ၌ “ဂစ္ဆန္တေဟိ”ဟု ရှိ၏၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေ၏ ကျင့်ဝတ်ကို ပြနေရာဖြစ်သောကြောင့် “ဂစ္ဆန္တေန”ဟု ရှိသင့်၏၊] ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင် အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေသည်၊ တထာ-ထိုညွှန်ပြသည့်အတိုင်း၊ အဂန္တာ-မသွားမူ၍၊ မိတ္တသန္တဝဝသေန-မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ အယံ-ဤအညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေသည်၊ အနာရာဓကော-ပရိဝါသ်ကို မပြီးစေတတ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ဥစ္စာဝစာနိ ကရုဏီယာနိတိ-ကား၊ မဟန္တဓုဒ္ဓကာနိ-အကြီးအငယ် ဖြစ်ကုန်သော၊ (ယာနိ တာနိ) ကမ္မာနိ-အကြင်အလုပ်တို့သည်၊ (သန္တိ-ရှိကုန်၏၊) တတ္ထ-ထိုအလုပ်တို့တွင်၊ ဃဏ္ဍိ-တီးခတ်အပ်သော ခေါင်းလောင်းကို၊ (ကုလားတက်၊ ကြေးမောင်း၊ ကျောက်စည်စသည်ကို) ပဟရိတွာ-တီးခတ်၍၊ သမဂ္ဂေန-ညီညွတ်လော၊

သံဃေဒန-သံဃာသည်။ သန္တိပတိတွာ-စည်းဝေး၍၊ ကတ္တဗ္ဗာနိ-ပြုထိုက်ကုန်သော၊ စေတိယမဟာဝါသာဒပဋိသင်္ခရဏာဒီနိ-စေတီကို ပြုပြင်ခြင်း၊ ပြာသာဒ်ကြီးကို ပြုပြင်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကမ္မာနိ-အလုပ်တို့သည်၊ ဥစ္စာနိ နာမ-ကြီးသော အလုပ်တို့မည်၏၊ စီဝရဓောဝနရဇနာဒီနိ-သင်္ကန်းဖွပ်လျှော်ခြင်း၊ သင်္ကန်းဆိုးခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ခန္ဓကဝတ္ထပရိယာပနာနိ စ-ခန္ဓကဝတ်၌ ပါဝင်သည်လည်းဖြစ် ကုန်သော၊ အဂ္ဂိသာလဝတ္တာဒီနိ-မီးတင်းကုတ်၌ ပြုအပ်သော ဝတ်အစရှိကုန်သော၊ အာဘိသမာစာရိကာနိ-ထူးကဲလွန်မြတ်၊ ကောင်းစွာကျင့်အပ်သော ကျင့်ဝတ်တို့ သည်၊ အဝစာနိ နာမ-ငယ်သော အလုပ်တို့ မည်၏။

တတ္ထ န ဒက္ခော ဟောတိတိ-ကား၊ တေသု ကမ္မေသု-ထိုအလုပ်တို့၌၊ (ယောဇနာ၌ “တေသု တေသု နဝကမ္မေသု” ဟု ရှိ၏၊) ဆေကော-ကျွမ်းကျင်သည်၊ သုသိက္ခိတော-ကောင်းစွာ သင်အပ်ပြီးသော အတတ်ရှိသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ န အနုလသောတိ-ကား၊ ဥဋ္ဌာနဝီရိယသမ္ပန္နော-ထကြွလုံ့လ ဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံသူ သည်၊ န ဟောတိ၊ (ပါဠိတော်၌ “အနုလသော-ပျင်းရိသူ မဟုတ်သည်၊ ဝါ-မပျင်းရိသူသည်” ဟု ပေး၊) ဘိက္ခုသံဃဿ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ကမ္မ-အလုပ်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-ကြား၍၊ ပဂေဝ-စောစောကပင်၊ ဘတ္တကိစ္စ-ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂဗ္ဘန္တရံ-အခန်းတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ယာဝဒတ္ထိ-အလိုရှိတိုင်း၊ (အိပ်ချင်သလောက်၊) သုပိတွာ-အိပ်ပြီး၍၊ သာယံ-ညနေချမ်းမှ၊ နိက္ခမတိ-ထွက်၏၊ တတြုပါယာယာတိ-ကား၊ တေသု တေသု ကမ္မေသု-ထိုထို အလုပ်တို့၌၊ ဥပါယဘူတာယ-နည်းလမ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဝိမံသာယာတိ-ကား၊ ဌာနပုတ္တိကဝိမံသာယ-အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော စူးစမ်းတတ်သော ပညာနှင့်၊ ဝါ-တစ်ခဏချင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော စူးစမ်းတတ်သော ပညာနှင့်၊ (သမန္နာဂတော၌ စပ်၊) ဣဒံ-ဤအမှုကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သည်ပုံ သည်နည်း၊) ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ ဣဒံ-ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ (သည်ပုံ သည်နည်း၊) န ကတ္တဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ တသ္မိယေဝ ခဏေ-ထို အလုပ်ရှိရာ ခဏ၌ပင်၊ (“ဌာန”၏ အဖွင့်) ဥပ္ပန္နပညာယ-ဖြစ်သောပညာနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊

ဥစ္စာဝစာနိ။ ။ ဥစ္စ၌ ဥပုဗ္ဗ+စိဓာတ်+အစ်ပစ္စည်း၊ ဥ(ဗာဟု ဥက္ခိယျ)+စိယန္တေတိ ဥစ္စာနိ၊ (ထောမနိဓိကို မိုးသောဝိဂြိုဟ်၊) လက်ရုံးကို မြှောက်၍ စီအပ်ပြုလုပ်အပ်သော အထက် အမြင့်ရှိသော အလုပ်များကို “ဥစ္စ” ဟု ခေါ်၏၊ ထိုအလုပ်ကဲ့သို့ မမြင့်သော်လည်း ကြီးကျယ်သော အလုပ်များကို တပင်တပန်း ပြုလုပ်ရ၍ မြင့်သောအလုပ်နှင့် တူသောကြောင့် “သဒိသူပစာရ”အားဖြင့် “ဥစ္စ” ဟု ခေါ်ရသည်၊ အဝစ၌ အဝပုဗ္ဗ+စိဓာတ်+အစ်ပစ္စည်း ဟု ကြံ၊ အဝ (ဗာဟု အဝက္ခိယျ) စိယန္တေတိ အဝစာနိ-လက်ရုံးကို အောက်ချ၍ အေးအေးသာ ပြုရသော အလုပ်ငယ်များကို “အဝစ” ဟု ခေါ်ရသည်။ ‘ထောနိဓိ၌ အဝစဟု ရှိ၊ “အဝစယ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုအလို-“ဥစ္စာဝစယာနိ” ဟု ရှိရလိမ့်မည်၊] ယောဇနာ၌ တစ်မျိုး ဖွင့်ထား၏။

န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣဒါသဗ္ဗိသညံ “တစ်ခဏခြင်း”အနက်ကို ဟော၏။ ဤ အဖွင့်ကို ကြည့်၍၊ “ဌာနတော + ဥပ္ပတ္တိ ဌာနပ္ပတ္တိ၊ ဌာနပ္ပတ္တိ ယဿာတိ ဌာနပ္ပတ္တိကာ၊ (ဝိမံသာ)”ဟု ပြု။]

န အလံ ကာတုံ န အလံ သံဝိဇာတုန္တိ-ကား၊ သဟတ္ထာပိ-မိမိလက်ဖြင့်လည်း၊ (ကိုယ်တိုင်လည်း၊) ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော-စွမ်းနိုင်သည်၊ န ‘ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊’ ဂဏှထ-ကိုင်တော်မူပါကုန်၊ ဒဟရ-ဦးပဉ္စင်းငယ်၊ ဂဏှ-ကိုင်လော၊ သာမဏေရ-သာမဏေ၊ ဂဏှ-ကိုင်လော၊ တုမေ ဝါ-သင်တို့ သည်သော်လည်း၊ သစေ န ကရိဿထ-အကယ်၍ မပြုကြကုန်အံ့၊ အမေ ဝါ-ငါတို့သည်သော်လည်း၊ သစေ န ကရိဿထ-အကယ်၍ မပြုကြကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ကော-အဘယ်သူသည်၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဣမံ-ဤအလုပ်ကို၊ ကရိဿတိ-ပြု လတ္တံ့နည်း?၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဥဿာဟံ-အားထုတ်ခြင်းကို၊ (အားတက်သရော ကို) ဇေနော-ဖြစ်စေ၍၊ သံဝိဇာတုံ-စီမံခြင်းငှာလည်း၊ အညမညံ-အခြား တစ်ယောက် အခြားတစ်ယောက်ကို၊ ကာရေတုမ္ပိ-ပြုစေခြင်းငှာလည်း၊ (သံဝိဇာတုံ ကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) သမတ္ထော-သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကရိဿာမ-ပြုကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ရောဂံ-ရောဂါကို၊ အပဒိသတိ-ညွှန်ပြ၏၊ ကမ္မံ-အလုပ် ကို၊ ကရောန္တနံ-ပြုလုပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ သမိပေနေဝ-အနီးဖြင့်သာ၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏၊ သီသမေဝ-ဦးခေါင်းကိုသာ၊ ဒဿတိ-ပြ၏၊ (ရောဂါ တစ်ခုခုကို မညွှန်ပြလျှင်လည်း “သူလည်း ပါဝင်နေသည်”ဟု ဆရာကြီး သမားကြီးတို့က ထင်အောင် အလုပ်လုပ်သော ရဟန်းများ၏အနီး၌ လှည့်လည် နေ၏၊ “သီသံ ဒဿတိ”ကား ထိုခေတ်က အသုံးတစ်မျိုးတည်း၊ ယခုအခါ အလုပ်ကို ထိုက်ရိုက်မလုပ်ဘဲ ကိုယ်ရောင်ပြသည်ဟူသော အသုံးအနှုန်းမျိုး ဖြစ်သည်၊) အယမ္ပိ-ဤ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေသည်လည်း၊ အနာရာဓကော- ပရိဝါသ်ကို မပြီးစေတတ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

န တိဗ္ဗတ္တန္တော ဟောတိတိ-ကား၊ ဗလဝတ္ထန္တော-အားကြီးသော ဆန္ဒရှိသည်၊ န ဟောတိ၊ ဥဒ္ဓေဿတိ-ကား၊ ပါဠိပရိယာပုဏနေ-ပါဠိကို သင်ယူခြင်း၌လည်း ကောင်း၊ ပရိပုတ္တယာတိ-ကား၊ အတ္ထသဝနေ-အနက်ကို နာယူခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အဓိသီလေတိ-ကား၊ ပါတိမောက္ခသီလေ-ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၌လည်းကောင်း၊ “အဓိသီလေ-လူတို့ကျင့်အပ်သော ငါးပါး၊ ရှစ်ပါး စသည်ထက် လွန်ကဲသော

တိဗ္ဗတ္တန္တော။ ။ သက္ကတ၌ “တိဝ”ဓာတ် ရက်ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော “တိဝြ”ပုဒ်သည် ပါဠိ၌ “တိဗ္ဗ”ဟု ဖြစ်၏၊ “တိခိဏ-ထက်မြက်”ဟူသော အနက်နှင့် အခြားအနက်များ ကို ဟော၏၊ ဤ၌ ဗလဝသည် တိခိဏ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဗလဝတ္ထန္တော” ဟု ဖွင့်သည်။ [“ဗလဝံ သုဋ္ဌဇာတိ ဝါ”-အဘိဓာန် ၁၁၃၈။]

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၌”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊) အဓိစိတ္တောတိ-ကား၊ လောကီယသမာဓိဘာဝနာယ-လောကီသမာဓိကို ပွားစေခြင်း၌လည်းကောင်း၊ (“အဓိစိတ္တော-ကာမာဝစရသမာဓိထက် လွန်ကဲသော ဈာန်သမာဓိဘာဝနာ၌”ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊) အဓိပညာယာတိ-ကား၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂဘာဝနာယ-လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွားစေခြင်း၌လည်းကောင်း၊ (လောကီပညာထက် သာလွန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာပညာကို၊ “အဓိပညာ”ဟု ခေါ်သည်၊ “အဓိပညာယ-လောကီပညာထက် သာလွန်သော လောကုတ္တရာမဂ်ပညာ၌”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။)

သင်္ကန္တာ ဟောတိတိ-ကား၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်သို့၊ အာဂတော-ရောက်လာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (“သင်္ကန္တာ-ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊) တဿ သတ္ထုနောတိ-ကား၊ တိတ္ထာယတနသာမိကဿ-တည်ရာဖြစ်သော အယူ၏အရှင်ဖြစ်သော၊ ဝါ-တိတ္ထိတို့၏တည်ရာ မိစ္ဆာအယူ၏အရှင်ဖြစ်သော၊ တဿ (သတ္ထုနော)-ထိုဆရာ၏၊ (အဝဇ္ဇော စသည်၌ စပ်၊) တဿ ဒိဋ္ဌိယာတိ-ကား၊ တဿ-ထိုဆရာ၏၊ သန္တကာယ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ လဒ္ဓိယာ-အယူ၏၊ (အဝဇ္ဇော စသည်၌ စပ်၊) [ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊] သာယေဝလဒ္ဓိ-ထိုအယူကိုပင်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တဿ တိတ္ထကရဿ-ထိုအယူကိုပြုတတ်သော ဆရာကြီးသည်၊ (ဂဟိတာ-၌စပ်၊) ဝါ-အား၊ ခမတိ စေတ-နှစ်သက်လည်း နှစ်သက်၏၊ ရုစ္စတိ စ-ကြိုက်လည်း ကြိုက်၏၊ ဣဒမေဝ-ဤအယူသည်သာ၊ သစ္စံ-မှန်၏၊ ဣတိ စ-ဤသို့လည်း၊ ဒဇ္ဇဂ္ဂါဟေန-မြဲမြံစွာ ယူခြင်းဖြင့်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တဿ-ထိုဆရာကြီး၏၊ ခန္တိရုစိအာဒါယောတိ-ခန္တိရုစိအာဒါယောဟူ၍၊

အဓိစိတ္တော။ ။စိတ္တသဒ္ဓါသည် စိတ် (ဝိညာဉ်)ဟူသော အနက်၌ ထင်ရှားပြီး ဖြစ်၏၊ ဤနေရာ၌ စိတ်ကို ခေါင်းတပ်၍ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဆိုထား၏၊ ထို့ကြောင့် စိတ္တဖြင့် သမာဓိကို ယူစေလိုရကား “လောကီယသမာဓိဘာဝနာယ”ဟု ဖွင့်သည်၊ [စိတ္တသီသေနေတ္ထ သမာဓိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ပဌမဂါထာအဖွင့်၊] မဟာဋီကာကား မုချနည်းလည်း ဖွင့်သေး၏။

တိတ္ထာယတနသာမိကဿ။ ။တရန္တိ ဥပ္ပလဝန္တိ သတ္တာ ဥမ္ပုဇေနိန္တံ ကရောန္တိ ဧတ္တာတိ တိတ္ထံ၊ ငုတ်မှု ဖော်မှု ရေကူးမှုကို ပြုရာဆိပ်ကမ်း၊ တိတ္ထဝိယာတိ တိတ္ထံ-ထိုဆိပ်ကမ်းနှင့်တူသော (မိစ္ဆာအယူ ရှိသူတို့၏ ငုတ်ရာ ဖော်ရာ ကူးရာ) မိစ္ဆာအယူ၊ ထိုအယူသည် ထိုအယူရှိသူတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် အာယတနမည်၏၊ ထိုအယူ၏ အရှင်ဖြစ်သော တိတ္ထိဆရာကြီးကို “တိတ္ထာယတနသာမိက”ဟု ဆိုသည်။

ဣဒါနိ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။“ဣဒါနိ”၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် ပါဠိပျက်နေဟန် တူသည်၊ “သာယေဝ လဒ္ဓိ”ကို “ဝုစ္စတိ”၌ ပဓာနစပ်၊ “ဂဟိတာ”၌ အပဓာနစပ်၊ “ယသ္မာ တဿ၊ပေ၊ ခမတိ၊ တသ္မာ တဿ ခန္တိတိ ဝုစ္စတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ယသ္မာ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မာ တဿ ရုစိတိ ဝုစ္စတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ယသ္မာ ဣဒမေဝ၊ပေ၊ ဂဟိတာ တသ္မာ တဿ အာဒါယောတိ ဝုစ္စတိ”ဟုလည်းကောင်း အသီးသီးတွဲပါ။

ဝုစ္စတိ-၏၊ တေန-ကြောင့်၊ တဿ ခန္တိယာ၊ ပေ၊ အာဒါယဿာတိ-ဟူ၍၊
ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

အဝဇ္ဇေ ဘညမာနေတိ-ကား၊ ဂရဟာယ-ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားကို၊ ဝါ-
ကဲ့ရဲ့အပ်သော အပြစ်ကို၊ ဘညမာနာယ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ (ကုပိတော ဟောတိ
စသည်၌စပ်၊) အနဘိရဒ္ဓေါတိ-ကား၊ အပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါ-မပြည့်စုံသော အကြံ
အစည်ရှိသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) ပဂ္ဂဟိတစိတ္တော-ချီးမြှောက်အပ်သောစိတ်ရှိသည်၊
နော(ဟောတိ)-မဖြစ်၊ [အနဘိရဒ္ဓေါပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ
ပဌမဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] “အပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါ နော ပဂ္ဂဟိတစိတ္တော”
တို့ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊] ဥဒဏ္ဍေါတိ-ကား၊ အဗ္ဘန္တတကာယစိတ္တော (အဘိ+
ဥန္တတကာယစိတ္တော)-အလွန်တက်ကြွသော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣဒံ
ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ အနာရာဓနိယသ္မိန္တိ-ကား၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တဿ သတ္ထုနော-ထို
ဆရာ၏လည်းကောင်း၊ တဿေဝ-ထိုဆရာ၏ပင်၊ လဒ္ဓိယာ စ-အယူ၏လည်း
ကောင်း၊ အဝဇ္ဇေ-ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အပြစ်ကို၊ ဘညမာနေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊
ကိ-အဘယ်ကြောင့်၊ ဣမေ-ဤရဟန်းတို့သည်၊ ပရံ-သူတစ်ပါး ကို၊ ဂရဟန္တိ-
ကဲ့ရဲ့ကုန်ဘိသနည်း?၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကာယဝစီဝိကာရနိဗ္ဗတ္တကံ-ကိုယ်၏ထူးခြား
သော အမှုအရာ၊ နှုတ်၏ထူးခြားသော အမှုအရာကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ယဒိဒံ
အနတ္တမနတ္တံ-အကြင်မိမိစိတ်မရှိသူ၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မနှစ်သက်သူ၏
အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ-တို့၏၊ အဝဇ္ဇေ-ကို၊ ဘညမာနေ-သော်၊(ယဒိဒံ)
အတ္တမနတ္တံ စ-အကြင် မိမိစိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှစ်သက်
ဝမ်းမြောက်သူ၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ တဿေဝ သတ္ထုနော-ထိုဆရာ၏
ပင်လျှင်လည်းကောင်း၊ တဿေဝ-၏ပင်၊ လဒ္ဓိယာစ-၏လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇေ-
ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဘညမာနေ-သော်၊ ယံ အတ္တမနတ္တံ စ-သည်လည်းကောင်း၊
ဗုဒ္ဓါဒိနံ-တို့၏၊ ဝဇ္ဇာဘဏနေ-ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုရာ၌၊ ယံ အတ္တမနတ္တံ စ-
သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ၊) ဣဒံ-ဤအလုံးစုံသည်၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဿ-
ရှေး၌ အညတိတ္ထိယဖြစ်သော သာမဏေ၏၊ အနာရာဓနိယသ္မိ-ပရိဝါသ်၏
ကျင့်ဝတ်ကို မပြီးစေတတ်သောအမှု၌၊ သင်္ဃာတနိယံ-ပေါင်းစုအပ်သော လက္ခဏာ
တည်း၊ အနာရာဓကေ-မပြီးစေတတ်သောအမှု၌၊ ပရိဝါသဝတ္တံ-ပရိဝါသ်၏
ကျင့်ဝတ်ကို၊ အပူရကေ-မပြည့်စေတတ်သော၊ ကမ္မေ-အမှု၌၊ ဣဒံ-ဤအလုံးစုံသည်၊
လိင်္ဂံ-အသွင်တည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ လက္ခဏံ-အမှတ်အသားတည်း၊ ဣဒံ-သည်၊
အစလပမာဏံ-မလျှပ်ရှားနိုင်သော ပမာဏတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အနာ၊ ပေ၊ သင်္ဃာတနိယံ (ကံ)။ ။အနာရာဓနိယသ္မိကို “အနာရာဓကေ”ဟု
ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် အာပုဗ္ဗ + ရာဓဓာတ် + အနိယပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟောကို
ပြ၏၊ ယောနော၌ ကရုဏသာဓိ ပြလေသည်၊ သံဃာတနိယံ၌ သံပုဗ္ဗ + ဟနဓာတ်သည်

ဧဝံ အာရာဓကော၊ပေ၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဣတော-ဤအင်္ဂါ
 တို့တွင်၊ ဧကေနပိ-တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ အင်္ဂေန-အင်္ဂါနှင့်၊ သမန္တာဂတော-
 ပြည့်စုံသော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေကို၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော-မြင့်မြတ်သော
 ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ [ယောဇနာ၌ ဣတောကို အပါဒါန်ပေး၍
 “နိဟဋ္ဌေန”ဟု စပ်ပုဒ်ထည့်သည်၊ “ဣတော-ဤအင်္ဂါတို့မှ၊ နိဟဋ္ဌေန-ထုတ်ဆောင်
 အပ်သော”ဟု ပေး၊] သုတ္တပက္ခေ-၌၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဝုတ္တ
 ဝိပလ္လာသေန-ဆိုအပ်ပြီးသော ကျင့်ဝတ်၏ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊
 ဧဝံ အာရာဓကော ခေါ် ဘိက္ခဝေတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ အတိကာလေန-အလွန်
 စောလွန်းသောအခါ၌၊ န ဂါမပ္ပဝေသန-ရွာတွင်းသို့ မဝင်ခြင်းလည်းကောင်း၊
 (အတ္တမနတာတိဝယ် ဣတိ၌ စပ်၊) အတိဒီဝါ-အလွန် နေမြင့်မှ၊ န ပဋိက္ကမန-
 မပြန်ခြင်းလည်းကောင်း၊ န ဝေသိယာဒိဂေါစရတာ-ပြည့်တန်ဆာမ အစရှိသော
 ကျက်စားရာရှိသူမဟုတ်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ သဗြဟ္မစာရိန-သိတင်းသုံးဖော်
 တို့၏၊ ကိစ္စေသု-ကိစ္စတို့၌၊ ဒက္ခတာဒိ-ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ် အစရှိသည်လည်း
 ကောင်း၊ ဥဒ္ဓေသာဒိသု-ပါဠိကိုရွတ်ပြခြင်းအစရှိသည်တို့၌၊ တိဗ္ဗန္တတာ-ထက်သန်
 သော ဆန္ဒရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တိတ္ထိယာနံ-တို့၏၊ အဝဏ္ဏဘဏနေ-
 ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်အပြစ်ကို ပြောဆိုခြင်း၌၊ အတ္တမနတာ-မိမိစိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်
 လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ-ဘုရား
 အစရှိသော ရံတနာသုံးပါးတို့၏၊ အဝဏ္ဏဘဏနေ-၌၊ အနတ္တမနတာ-လည်း
 ကောင်း၊ ဝါ-လည်းကောင်း၊ တိတ္ထိယာနံ-တို့၏၊ ဝဏ္ဏဘဏနေ-ဂုဏ်ကျေးဇူးကို
 ပြောဆိုခြင်း၌၊ အနတ္တမနတာ-လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ-တို့၏၊ ဝဏ္ဏဘဏနေ-၌၊
 အတ္တမနတာ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဋ္ဌန္တံ-ကုန်သော၊ ဣမေသံ တိတ္ထိယ
 ဝတ္တာနံ-ဤ တိတ္ထိဖြစ်ခဲ့ဖူးသူ၏ ကျင့်ဝတ်တို့ကို၊ ပရိပူရဏေန-ဖြည့်ကျင့်ခြင်း
 အားဖြင့်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့ကို၊ အာရာဓကော ပရိတောသကော-နှစ်သက်စေတတ်သော၊
 အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော-အညတိတ္ထိယ ပုဗ္ဗသာမဏေကို၊ အာဂတော-ရောက်လာပြီး
 သည်၊ (သမာနော) ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗာ-၏၊ [အာရာဓကောကို ပရိတောသကောဟု
 ဖွင့်သည်၊ “ပြီးစေခြင်း”အနက်ဟောမဟုတ်-ဟူလို။]

ပေါင်းစုခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ “သံ ဟညတေတိ သံဃာတနီယံ-ပေါင်းစုအပ်သော
 လက္ခဏာ” မိမိပြောင်းရွှေ့လာခဲ့သော အယူ၏အရှင်ဖြစ်သော ဆရာ၏လည်းကောင်း၊
 ထိုဆရာအယူ၏လည်းကောင်း၊ အပြစ်ပြောလျှင် မနှစ်သက်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓ စသည်တို့၏
 အပြစ်ပြောလျှင် နှစ်သက်ခြင်း၊ ဆရာ၏လည်းကောင်း၊ ဆရာအယူ၏လည်းကောင်း
 ဂုဏ်ကိုပြောလျှင် နှစ်သက်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓ စသည်တို့၏ ဂုဏ်ကိုပြောလျှင် မနှစ်သက်ခြင်း
 ဤလေးပါးသောလက္ခဏာသည် ပရိဝါသကျင့်ဝတ်ကို မပြီးစေတတ်သောအမှု၌ မလျုပ်
 မရှားနိုင် မြဲနိုင်သော အမှတ်လက္ခဏာ ဖြစ်သည်၊ ဤလက္ခဏာကိုကြည့်၍ အယူတစ်ခုမှ
 အယူတစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့လာသူတိုင်းကို အကဲခတ်နိုင်သည်။

ပန-ဆက်၊ ဥပသမ္ပဒမာဠကေပိ-ပဉ္စင်းခံရာ တန်ဆောင်းဝန်း၌လည်း၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ သစေ ဘိန္ဒုတိ-အကယ်၍ ဖျက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပန-တစ်ဖန်၊ စတ္တာရော မာသေ-လေးလတို့ပတ်လုံး၊ ပရိဝသိတဗ္ဗံ-ပရိဝါသနေရာ၏၊ (ထပ်၍ ပရိဝါသနေပါ-ဟူလို၊) ပန-ဆက်၊ ဘိန္ဒုသိက္ခာယ-ပျက်သောသိက္ခာရှိသော၊ သိက္ခာမာနာယ-သိက္ခာမာန်အား၊ ပန-တစ်ဖန်၊ သိက္ခာပဒါနိ စ-သိက္ခာပုဒ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ သိက္ခာသမ္ပုတိ စ-သိက္ခာသမ္ပုတိတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိယျတိယထာ-ပေးအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣမဿ-ဤအညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေအား၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပန-တစ်ဖန်၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးဖွယ်ရှိသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဒိန္နပရိဝါသောယေဝ-ပေးအပ်ပြီးသော ပရိဝါသသည်သာ၊ တဿ-ထိုအညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေ၏၊ ပရိဝါသော-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပန-ဖန်၊ စတ္တာရော မာသေ-တို့ပတ်လုံး၊ ပရိဝသိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ပရိဝသန္တော-ပရိဝါသနေစဉ်၊ အန္တရာ-လေးလမပြည့်မီ အကြား၌၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော-သမာပတ်တို့ကို၊ သစေ နိဗ္ဗတ္တတိ-အကယ်၍ဖြစ်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ) လောကီယဓမ္မော နာမ-လောကီတရားမည်သည်၊ (လောကီဈာန်သမာဓိမည်သည်) ကုပ္ပနသဘာဝေါ-ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိ၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်) န ဥပသမ္ပဒေတဗ္ဗော-ထိုက်၊ စတ္တာရော မာသေ-တို့ပတ်လုံး၊ ပူရိတဝတ္ထောဝ-ဖြည့်အပ်ပြီးသော ကျင့်ဝတ်ရှိသူကိုသာ၊ ဥပသမ္ပဒေတဗ္ဗော-၏။

ပန-သို့မဟုတ်၊ ပရိဝသန္တော-စဉ်၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနိ-မဟာဘုတ်တို့ကို၊ သစေ ပရိဂ္ဂဏတိ-အကယ်၍ ပိုင်းခြား၍ယူနိုင်အံ့၊ ဥပါဒါရူပါနိ-ဥပါဒါရုပ်တို့ကို၊ (သစေ) ပရိစ္ဆိန္နတိ-အကယ်၍ ပိုင်းခြားနိုင်အံ့၊ နာမရူပံ-ကို၊ (သစေ) ဝဝတ္ထပေတိ-အကယ်၍ ပိုင်းခြားမှတ်သားနိုင်အံ့၊ တိလက္ခဏံ-လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးသို့၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊ ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာကို၊ (သစေ) အာရတတိ-အကယ်၍အားထုတ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) လောကီယဓမ္မော နာမ-မည်သည်၊ (လောကီဖြစ်သော ကာမာဝစရဝိပဿနာ မည်သည်) ကုပ္ပနသဘာဝေါ-၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်) နေဝ ဥပသမ္ပဒေတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ပန-ကား၊ ဝိပဿနံ-ကို၊ ဝဗေတွာ-တိုးပွားစေ၍၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ-သောတာပတ္တိမဂ်ကို၊ သစေ ပဋိလဘတိ-အကယ်၍ရအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝတ္တံ-ပရိဝါသ ကျင့်ဝတ်သည်၊ ပရိပုဏ္ဏိယေဝ-ပြည့်ပြီးသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ (လေးလမပြည့်သော်လည်း သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရသဖြင့် ပရိဝါသကျင့်ဝတ် ပြည့်ပြီ-ဟူလို၊) သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဂတာနိ-အလုံးစုံသော မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ သမူဟတာနိ-အကြွင်းမဲ့ ပယ်နှုတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသလ္လံ-ဝိစိကိစ္ဆာတည်းဟူသော မြားငြောင့်ကို၊ အဗ္ဗုဋ္ဌံ-ပယ်နှုတ်အပ်ပြီ၊ တံ ဒီဝသမေဝ-သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရရာ ထိုနေ့၌သာ၊ ဥပသမ္ပဒေတဗ္ဗော-၏၊ တိတ္ထိယလိင်္ဂေ-တိတ္ထိ အသွင်၌၊ ဌိတော-တည်လျက်၊

သောတာပန္နော-သောတာပန်သည်။ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်းဖြစ်အံ့၊
(ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) ပရိဝါသကိစ္စံ-ပရိဝါသကျင့်ဖွယ်ကိစ္စသည်။ နတ္ထိ-မရှိ
တော့၊ တဒဟောဝ-ထိုနေ့၌ပင်၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-ရှင်ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗောတိ-
၏။

ဥပဇ္ဈာယမူလကံ စီဝရံ ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊
ဣဿရံ-အစိုးရသူကို၊ (သင်္ကန်းပိုင်ဆိုင်သူကို၊) ကတွာ-၍၊ တဿ-ထိုအညတိတ္ထိယ
ပုဗ္ဗသာမဏေဖို့၊ စီဝရံ-ကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ-ရှာမှီးထိုက်၏၊ ပတ္တမိ-ကိုလည်း၊
ထထေဝ-ထို့အတူပင်၊ (ပရိယေသိတဗ္ဗံ-၏၊ “ဥပဇ္ဈာယမူလကသပိတ်ကို ရှာပါ”
ဟူလို၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ပတ္တစီဝရံ-သည်၊ ယဒိ
အတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဣမဿ-ဤအညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေအား၊ ဒေဟိ-
ပေးလိုက်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော-လျှောက်ထိုက်၏၊ အထ နတ္ထိ-အကယ်၍
မရှိအံ့၊ အညေ-ဥပဇ္ဈာယ်မှ အခြားသောရဟန်းတို့သည်၊ ဒါတုကာမာ-ပေးလိုကုန်
သည်၊ (အထ) ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တေဟိပိ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်မှ အခြား
ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဣဒံ-ဤသပိတ်သင်္ကန်းကို၊ တုမှာကံ-အရှင်တို့၏ ဥစ္စာကို၊
ကတွာ-ပြု၍၊ ဣမဿ-ဤအညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေအား၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊
ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ဥပဇ္ဈာယသေဝ-အားသာလျှင်၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊
(အညတ္တိတ္ထိယပုဗ္ဗအား အခြားရဟန်းတို့က ထိုက်ရိုက်မပေးလိုက်ပါနှင့်၊ ဥပဇ္ဈာယ်
အား လှူပြီးမှ ဥပဇ္ဈာယ်ကတစ်ဆင့် ပေးပါစေ-ဟူလို။)

ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်နည်း?၊ တိတ္ထိယာ နာမ-တိတ္ထိတို့မည်သည်၊ ဝိလောမာ-
ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ သံဃေန-သည်၊ မေ-တပည့်တော်အား၊
ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဒိန္နံ-အပ်ပြီ၊ မယံ-တပည့်တော်၏၊ တုမှေသု-အရှင်ဘုရားတို့၌၊
(ဥပဇ္ဈာယ်ကို ဆိုသည်၊) အာယတ္တံ-စပ်ဆိုင်သော အရာဝတ္ထုသည်၊ ကိ-အဘယ်
မှာနည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-လျှောက်၍၊ ဩဝါဒါနုသာသနိ-ဆုံးမကန်မြစ်
ခြင်းကို၊ န ကရေယျံ-မပြုကုန်ရာ၊ ဝါ-မလိုက်နာကုန်ရာ၊ ပန-အနွယ်ကား၊
ဥပဇ္ဈာယေန-နှင့်၊ များသောအားဖြင့် အာယတ္တနှင့် တွဲရာဝယ် ဆဋ္ဌိသာရှိသည်၊
ထို့ကြောင့် “ဥပဇ္ဈာယဿ”ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏၊ အာယတ္တဇီဝိကတ္တာ-စပ်သော
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သပိတ်၊ သင်္ကန်းက ဥပဇ္ဈာယ်ထံမှ
ရသောကြောင့်၊) တဿ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်၏၊ ဝစနကရော-စကားကို ပြုလုပ်သူသည်၊
ဝါ-စကားကို လိုက်နာသူသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-
ထိုအညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဖို့၊ ဥပဇ္ဈာယမူလကံ-ဥပဇ္ဈာယ်လျှင် အရင်းခံရှိသော၊ စီဝရံ-
ကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဣတိ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [“တေနဿ”ဟု “အဿ”မပါလျှင်
ကောင်း၏၊ “တေန-ကြောင့်၊ ဥပဇ္ဈာယမူလကံ စီဝရံ ပရိယေသိတဗ္ဗံတိ-ဟူ၍၊
ဝုတ္တံ-ပြီ”ဟု ပေး။]

ဘဏ္ဍုကမ္မာယာတိ-ကား၊ ကေသောရောပနတ္ထံ-ဆံကို ရိတ်ချခြင်းအကျိုးငှာ၊
 (အပလောကေတဗ္ဗောဋ္ဌံ စပ်၊) ဘဏ္ဍုကမ္မကထာ-ဘဏ္ဍုကမ္မကထာ-သည်၊
 ပရတော-နောက်၌၊ အာဂမိဿတိ-လာလတ္တံ့၊ အဂ္ဂိကာတိ-ကား၊ အဂ္ဂိပရိစရဏကာ-
 မီးကို ပြုစုလုပ်ကျွေးတတ်ကုန်သော၊ ဇဋ္ဌိလကာတိ-ကား၊ တာပသာ-ရသေ့တို့သည်၊
 (“သန္တိ”ဟု ထည့်စပ်၊) ဧတေ ဘိက္ခဝေ ကရိယဝါဒီနောတိ-ကား၊ ဧတေ-ဤ
 ရသေ့တို့သည်၊ ကိရိယံ-ကိရိယကို၊ ဝါ-ကံကို ပြုအပ်ရာရောက်၏ဟူသောအယူကို၊
 န ပဋိဗာဟန္တိ-မတားမြစ်ကြကုန်၊ ကမ္မံ-ကံသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ကမ္မဝိပါကော-
 ကံ၏အကျိုးသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိကာ-ဤသို့ အယူရှိကြကုန်၏၊ ဟိ-
 မှန်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါ-အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ နေက္ခမ္မပါရမိ-နေက္ခမ္မပါရမိကို၊
 ပူရယမာနာ-ဖြည့်ကျင့်ကုန်လသော်၊ ဧတဒေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ဤ ရသေ့ အဖြစ်ကိုပင်၊
 ပဗ္ဗဇိတွာ-ကျင့်ကြကုန်၍၊ ပူရေသုံ-ဖြည့်ကျင့်ကြကုန်ပြီ၊ (အချို့စာအုပ်တို့၌ “ပါရမီ-
 တို့ကို၊ ပူရေသုံ-ကုန်ပြီ”ဟု ရှိသည်၊) မယာပိ-ငါဘုရားသည်လည်း၊ တထေဝ-
 ထိုရှေးဘုရားတို့ အတူပင်၊ ပူရိတာ-ဖြည့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဧတေသံ-ဤရသေ့
 တို့၏၊ သာသနေ-၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ ဝိလောမာ-ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊
 န (ဟောတိ)-မဖြစ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ တေသံ-ထို
 ရသေ့တို့အား၊ ပရိဝါသော-ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော-မပေးထိုက်၊ (ပေးဖွယ်မလို၊)
 ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဣမာဟံ၊ပေ၊ ပရိဟာရံ ဒမ္မိတိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ တေသံ-ထို ဆွေတော်
 မျိုးတော်တို့အား၊ ပါဠေက္ကံ-အသီးအခြား တစ်မျိုးသော၊ ဩဒိဿကံ-ရည်ညွှန်း
 အပ်သော၊ ဣမံ ပရိဟာရံ-ဤ အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဒဒါမိ-ပေးတော်မူ၏၊
 [ဤစကားတော်အရ “ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဆန္ဒာဂတိလိုက်ရာ မရောက်ပါလော?”ဟု
 မေးဖွယ်ရှိ၍ “ကသ္မာ”စသည်ကို မိန့်သည်၊] ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-
 မိန့်တော်မူသနည်း?၊ ဟိ(ယသ္မာ)-အကြင့်ကြောင့်၊ တေ-ထို သာကီဝင်တို့သည်၊
 တိတ္ထာယတနေ-တိတ္ထိတို့၏တည်ရာ သာသနာ၌၊ ပဗ္ဗဇိတာ-ရဟန်းပြုကြကုန်သည်၊
 (သမာနာ) ပိ-ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ သာသနဿ-ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏၊
 အဝဏ္ဏကာမာ-ကျေးဇူးမဲ့ကို လိုလားသူတို့သည်၊ န ဟောန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ အမှောက်-
 တို့၏၊ ဉာတိသေဋ္ဌဿ-မြတ်သော ဆွေမျိုး၏၊ သာသနံ-သာသနာတော်တည်း၊
 ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဏ္ဏဝါဒီနောဝ-ဂုဏ်ကို ပြောလေ့ရှိကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ-
 ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့ “ဣမာဟံ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ပရိဟာရံ ဒမ္မိ”
 ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပဉ္စာဗာဓဝတ္ထုကထာ

၈၈။ မဂဓေသု၊ပေ၊ ဟောန္တိတိ-ကား၊ မဂဓနာမကေ-မဂဓအမည်ရှိသော၊ ဇနပဒေ-ဇနပုဒ်၌၊ [တိုင်း၊ခရိုင်၊နိုင်ငံအနက်ဟော ပုဒ်တို့၌ ပုလ္လိင် ဗဟုဝစ် အမြဲ ရှိရသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ “မဂဓေသု”ဟု ရှိ၍ အရကောက်မှာ တိုင်း၊ခရိုင်၊ နိုင်ငံ တစ်ခုသာဖြစ်သောကြောင့်“မဂဓနာမကေ ဇနပဒေ”ဟု ဧကဝစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။] မနုဿာနဉ္စ-တို့၏လည်းကောင်း၊ အမနုဿာနဉ္စ-လူမှတစ်ပါး အခြားသတ္တဝါတို့၏ လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ရောဂါ-ရောဂါတို့သည်၊ ဥဿန္နာ- များကုန်သည်၊ ဝုဗ္ဗိပ္ပတ္တာ-တိုးပွားခြင်းသို့ရောက်ကုန်သည်၊ ဖာတိပ္ပတ္တာ-ပြန့်ပွား ခြင်းသို့ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ [“အမနုဿ”အရ လူမှတစ်ပါး အနီးအပါး၌ ရှိသော တိရစ္ဆာန်များနှင့် ပြိတ္တာများကိုသာ ယူသင့်သည်၊ တစ္ဆေ ပြိတ္တာတို့၌လည်း ဤရောဂါမစွဲဟု မဆိုနိုင်၊] ဇီဝကကောမာရတစ္ဆကထာ-ဇီဝကကောမာရတစ္ဆကထာ သည်၊ စိဝရက္ခန္ဓကေ-စိဝရက္ခန္ဓကဉ္စ၊ အာဝိ-ထင်စွာ၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့။

န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ-ဂား၊ ကုဠာဒယော-နူနာအစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စ-ငါးမျိုးကုန်သော၊ ယေ တေ အာဗာဓာ-အကြင် လွန်စွာနှိပ်စက်တတ်သော ရောဂါတို့သည်၊ ဥဿန္နာ-များကုန်၏၊ တေဟိ-ထိုငါးမျိုးသော ရောဂါတို့သည်၊ ဖုဋ္ဌော-တွေ့ထိအပ်သူကို၊ အဓိဘူတော-လွမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သူကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော- ရှင်အဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ ဝါ-ရှင်ပြုမပေးထိုက်။

တတ္ထ-ထို “န ဘိက္ခဝေ ပဉ္စဟိ အာဗာဓေဟိ”အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ကုဠန္တိ- ကား၊ ရတ္တကုဋ္ဌံ ဝါ-နီသောအဆင်းရှိသော နူနာသည်မူလည်း၊(နနီသည်မူလည်း၊) ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ကာဠကုဋ္ဌံ ဝါ-မည်းနက်သောအဆင်းရှိသော နူနာသည်မူလည်း၊ (နနက်သည်မူလည်း၊) ဟောတု-စေ၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကဋိဘဒဒ္ဒုကဏ္ဍအာဒိပ္ပဘေဒမ္ပိ - သမင်ရက်နာ၊ ပွေးနာ၊ ယားနာ အစရှိသော

ဖုဋ္ဌော၊ပေ၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ။ “ဖုဋ္ဌော”၌ ဖုသဓာတ် တပစ္စည်းဖြစ်၍ ထိမိကာမျှကို ယူမည်စိုးသောကြောင့်“အဓိဘူသော-လွမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သူ”ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်၊ “ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော” ၌ ပပုဗ္ဗ ဝဇေဓာတ် ကာရိတ် ဇော ပစ္စည်းဖြစ်၍ “န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ရှင်မဖြစ်စေထိုက်၊ ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ သရဏဂုံဆရာ လုပ်၍ ရှင်ပြု မပေးထိုက်”ဟု မှတ်ပါ၊ ရှင်သာမဏေသော်မှ ပြု၍မပေးထိုက်လျှင် (န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗ) ရဟန်းပြုမပေးထိုက်ကြောင်းမှာ အထူး ပြောစရာမလို၊ “န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”ဟု လာသမျှ၌ ရှင်သာမဏေအဖြစ်ကစ၍ ပယ်သည်-ဟု မှတ်ပါ။

ကိဋိဘ ဒဒ္ဒု ကဏ္ဍ။ ။ ကိဋိဘကို “ကိဋ+ဣဘ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ကိဋ သဒ္ဒါလည်း ပိုးလောက်အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ပိုးလောက်ကျနေသောအနာကို ယူရမည်၊ ဣဘသဒ္ဒါသည် “ဆင်”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ဆင်၌ ပေါက်တတ်သော အနာမျိုးကို (ဆင်ခုလည်ပြတ်နာ)ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ယောဇနာ၌ကား“ယံ လောကေ

အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော အနာသည်၊ ကုဋ္ဌမေဝ-ကုဋ္ဌ ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုအနာသည်၊ နဓပိဋ္ဌိပမာဏံ-လက်သန်း၏ လက်သည်းကျောက်ကုန်းပြင်မျှ ပမာဏရှိသည်၊ (သမာနံ)ပိ-သော်လည်း၊ ဝဗုနကပက္ခေ-တိုးပွားမည့်အဖို့၌၊ ဌိတံ-တည်သည်၊ စေ(ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ထိုက်။

ပန-ဆက် နိဝါသနပါရပနေဟိ-သင်းပိုင်၊ ကိုယ်ရုံတို့ဖြင့်၊ ပကတိပဋိစ္ဆန္နေ- ပင်ကိုအားဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ဌာနေ-၌၊ နဓပိဋ္ဌိပမာဏံ-လက်သန်း၏ လက်သည်းပြင်မျှ ပမာဏရှိသည်၊ (ဟုတွာ) အဝဗုနကပက္ခေ-တိုးပွားမည်မဟုတ် သော အဖို့၌၊ ဌိတံ-တည်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ- ရှင်ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးခြင်းငှာ၊) ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ မုခေန-မျက်နှာ ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထပါဒပိဋ္ဌေသု ဝါ-လက်ဖမိုး၊ ခြေဖမိုးတို့၌သော်လည်း ကောင်း၊ အဝဗုနကပက္ခေ-၌၊ ဌိတံ-တည်သော နူနာသည်၊ နဓပိဋ္ဌိတော စ- လက်သန်း၏ လက်သည်းပြင်မျှ ပမာဏအောက်လည်း၊ ခုဒ္ဒကတရမ္ဗိ-သာ၍ သေးငယ်သည်မူလည်း၊ သစေပိ(ဟောတိ)-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ ပဗ္ဗာဇေတုံ-ငှာ၊) န ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရန္တိယံ- ကုရန္တိအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တိကိစ္ဆာပေတွာ-ဆေးကုစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗာဇေန္တေနာပိ- ရှင်ဖြစ်စေသော ဆရာသည်လည်း၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးသော ဆရာသည်လည်း၊ ပကတိဝဇ္ဇေ-ပကတိအရေအဆင်းသည်၊ ဇာတေယေဝ-ဖြစ်သော်သာ၊ ဝါ- ဖြစ်မှသာ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏၊ ဂေါဓပိဋ္ဌိသဒိသစုဏ္ဏဩကိရဏကသရီရမ္ဗိ-ဖွတ်၏ ကျောက်ကုန်းနှင့်တူသော အမှုန်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသောကိုယ်ရှိသူကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ- ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်။

သမင်ရက်ဣတိ ဝေါဟရန္တိ-သမင်ရက်နာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ကဏ္ဍနေရာ၌ “ခဇ္ဇ”ဟု ယောဇနာဆို၏၊ “ဒဒ္ဒါ-ပွေး၊ ကဏ္ဍ-ဝဲ”ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ အဘိဓာန်၌ “ခဇ္ဇ- ယားယံခြင်း”ဟု ရှိ၏၊ “ကဏ္ဍ-ယားနာ”ဟုလည်း ရှိ၏၊ “ယားနာအကြီးစား” ဟုလို၊ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍၊ “ကုဋ္ဌ-နုနီ-နုနက်၊ သမင်ရက်နှင့်၊ အကွက်ကြီးစွာ၊ ပွေး-ဝဲ စသော နူနာမျိုးလည်းကောင်း”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

သစေ ပန၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ ဤဝါကျကို ကောက်ချက်ချလျှင် နဓပိဋ္ဌိပမာဏ ရှိသော်လည်း ဝဗုနပက္ခေ၌ တည်လျှင် ရှင်ပြုမပေးအပ်၊ အဝဗုနကပက္ခေ၌တည်မှ ရှင်ပြု ပေးရမည်၊ အဝဗုနကပက္ခေ၌ တည်သော်လည်း နဓပိဋ္ဌိပမာဏထက် ကြီးနေပြန်လျှင် ရှင်ပြုမပေးအပ်၊ နဓပိဋ္ဌိပမာဏသာ ရှိသော်လည်း သင်းပိုင်၊ ဧကသီတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းရိုး မဟုတ်သော ခြေသလုံးအောက်၊ လက်ကောက်ဝတ်အောက်၊ လည်ပင်း၊ မျက်နှာ စသည်၌ ရှိနေလျှင် ရှင်ပြုမပေးအပ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ သို့ကြောင့် မုခေ ပန စသည်ဖြင့် နောက်ဝါကျကို မိန့်ရသည်။

ဂဏ္ဍောတိ-ကား၊ မေဒဂဏ္ဍော ဝါ-အဆီရှိသော မြင်းဖုသည်မူလည်း၊ ဝါ-ထွတ်မြင်းအနာသည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ [မေဒဂဏ္ဍောတိ မေဒေါ အသ္မိ အတ္ထိတိ မေဒေါ၊ ဂဏ္ဍောတိ ဖောဠော ဘဝတိတိ ဂဏ္ဍော၊ မေဒေါယေဝ ဂဏ္ဍော မေဒဂဏ္ဍော၊ ယံ လောကေ “ထွတ်မြင်း” ဣတိ ဝေါဟရန္တိ-ယောနော၊] အညော ဝါ-အခြားသော မြင်းဖုသည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ ယော ကောစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကောလဋ္ဌိမတ္တကော-ဇီးစေ့မျှ ပမာဏရှိသည်၊ (သမာနော)ပိ-သော်လည်း၊ ဝဗုနကပက္ခေ-ဌ၊ ဌိတော-သော၊ ဂဏ္ဍော-ထွတ်မြင်းအနာသည်၊ စေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ပဋိစ္ဆန္နဌာနေ-သင်္ကန်းဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သောအရပ်၌၊ ကောလဋ္ဌိမတ္တေ-သည်၊ အဝဗုနကပက္ခေ-ဌ၊ ဌိတေ-တည်သည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ (ပဗ္ဗာဇေတု) ဝဋ္ဋတိ-၏၊ မုခါဒိကေ-မျက်နှာအစရှိသော၊ အပဋိစ္ဆန္နဌာနေ-သင်္ကန်းဖြင့် မဖုံးလွှမ်းအပ်သောအရပ်၌၊ အဝဗုနကပက္ခေ-ဌ၊ ဌိတေ-တည်သည်၊ (သတိပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) (ပဗ္ဗာဇေတု) န ဝဋ္ဋတိ၊ [အဝဗုနကပက္ခေ ဌိတောပီတိ ဧတ္ထ ပိသဒ္ဓေါ အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော၊ တေန ကောလဋ္ဌိမတ္တတော ခုဒ္ဒကတရောပိ န ဝဋ္ဋတိတိ အယမတ္ထော ဒသသိတော ယေဝါတိ အယမမှာကံ ခန္တိ-ဋီကာ၊] တိကိစ္ဆာပေတွာ-ဆေးကုစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗာဇေန္တေနာပိ-သည်လည်း၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ သုဆဝိ-ကောင်းသောအရေ ရှိသည်ကို၊ တစ်နည်း၊ သဉ္စဝိ-ထင်ရှားသော အရေရှိသည်ကို၊ ကာရေတွာဝ-ပြုစေပြီး၍သာလျှင်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏၊ [သုဆဝိ ကာရေတွာတိ သဉ္စာတဆဝိ ကာရေတွာ၊ သဉ္စဝိ ကာရေတွာတိပိ ပါဌော၊ ဝိဇ္ဇမာနဆဝိ ကာရေတွာတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ။]

ဥဏ္ဍိဂဏ္ဍာ နာမ-အထက်သို့ အသားတက်၍နေသော ကြွက်နို့တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိတတ်ကုန်၏၊ ဂေါထနာ ဝိယ-နွားမ၏ နို့တံတို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အင်္ဂုလိကာ ဝိယ စ-လက်ချောင်းကလေးတို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို ကိုယ်အရပ်၌၊ လမ္ဗန္တိ-တွဲလျားကျကုန်၏၊ ဧတေပိ-ဤကြွက်နို့တို့သည်လည်း၊ ဂဏ္ဍာယေဝ-ဂဏ္ဍတို့ပင်တည်း၊ တေသု-ထိုကြွက်နို့တို့သည်၊ သတိ-ရှိကုန်လသော်၊

ပဋိစ္ဆန္နဌာနေ၊ပေ၊ ဌိတေ ဝဋ္ဋတိ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ကောလဋ္ဌိမတ္တေ အဝဗုနက ပက္ခေ ဌိတော”ဟု တွေ့ရ၏၊ ကောလဋ္ဌိမတ္တအရနှင့် ဌိတအရတို့ ဂဏ္ဍချည်းရသော ကြောင့် ဝိဘတ်မကွဲသင့်၊ ထို့ပြင် ဝဋ္ဋတိ၏ ကတ္တာသည် ဂဏ္ဍမဟုတ်၊ ပဗ္ဗာဇေနိယာသာ တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဌိတောလည်း မသင့်၊ “ကောလဋ္ဌိမတ္တေ အဝဗုနကပက္ခေ ဌိတေ” ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ ယောနော၌လည်း “အဝဗုနကပက္ခေ ဌိတေ သတိတိ ယောနော” ဟု ကောလဋ္ဌိမတ္တနှင့် ဌိတေကို ဝိဘတ်တူဖွင့်ထားသည်။

ဥဏ္ဍိဂဏ္ဍာ။ ။ ဥဒ္ဓံ နမန္တိတိ ဥဏ္ဍိယော၊ တာယေဝ ဂဏ္ဍာ ဥဏ္ဍိဂဏ္ဍာ၊ ယေ လောကေ “ကြွက်နို့” ဣတိ ဝေါဟရန္တိ-ယောနော။

ပဗ္ဗာဇေတုံ-ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-အပ်၊ ဒဟရကာလေ-ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌၊ ခီရပိဋက-
 နို့ရည်ရှိသော အဖုကလေးတို့သည်၊ ဝါ-မိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိတတ်ကုန်၏၊
 ယောဗ္ဗနကာလေ စ-နပျိုသူအခါ၌လည်း၊ (အရွယ်ရောက်သူ၏အခါ၌လည်း၊) မုခေ-
 မျက်နှာ၌၊ ခီရပိဋက နာမ-နို့ရည်ရှိသော အဖုတို့မည်သည်၊ ဝါ-ဝက်ခြင်(ဝက်ခြံ)
 တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ မဟလ္လကကာလေ-ကြီးရင့်သူ၏အခါ၌၊ နဿန္တိ-
 ပျောက်ကုန်၏၊ တာ-ထိုမိတ်ဖု ဝက်ခြံဖုတို့သည်၊ ဂဏ္ဍာသင်္ချ-ဂဏ္ဍာဟူသော
 အရေအတွက်သို့၊ န ဂစ္ဆန္တိ-မရောက်ကုန်၊ တာသု-ထို မိတ်ဖု ဝက်ခြံဖုတို့သည်၊
 သတိ-ရှိကုန်လသော်၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ။

ပန-ကား၊ အညေ-မိတ်၊ ဝက်ခြံတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊
 ခရပိဋက နာမ-ကြမ်းတမ်းသော အဖုတို့မည်သော၊ (ဂဏ္ဍော-အဖုတို့သည်လည်း
 ကောင်း၊) အပရာ-ခရပိဋကမှတစ်ပါးကုန်သော၊ ပဒမကဏ္ဍိကာ နာမ-ပဒမာကြာချပ်
 နှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပဒမကဏ္ဍိကမည်ကုန်သော၊ (ဂဏ္ဍာ-တို့သည်လည်း
 ကောင်း၊) ဟောန္တိ-န၏၊ အညာ-ဆိုအပ်ပြီးသော အဖုတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊
 သာသပဗီဇကာ နာမ-မုန်ညင်းစေ့ပမာဏ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သာသပဗီဇကာ
 မည်ကုန်သော၊ (ဂဏ္ဍာ-တို့သည်၊) သာသပမတ္တာ ဧဝ-မုန်ညင်းစေ့အတိုင်းအရှည်
 ရှိကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ) သကလသရီရံ-တစ်ကိုယ်လုံးကို၊ ဖရန္တိ-ပြန်ကုန်၏၊
 တာ သဗ္ဗာ-ထို အလုံးစုံသောအဖုတို့သည်၊ ကုဋ္ဌဇာတိကာ ဧဝ-နူနာသဘော
 ရှိကုန်သည်သာ၊ တာသု-ထိုအဖုတို့သည်၊ သတိ-သော်၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

☞ ကိလာသောတိ-ကား၊ န ဘိဇ္ဇနကံ-ပေါက်ကွဲတတ်သည်လည်း မဟုတ်သော၊
 န ပဋ္ဌရဏကံ-အရည်ကို ယိုချတတ်သည်လည်း မဟုတ်သော၊ [“ကုဋ္ဌဂဏ္ဍ”တို့ကဲ့သို့
 ပေါက်ကွဲသည်လည်းမဟုတ်၊ အရိအရွဲလည်း မယိုသော၊] ပဒမပုဏ္ဏရိကပတ္တဝဏ္ဏံ-
 ပဒမာကြာရွက်၊ ပုဏ္ဏရိက်ကြာရွက်အဆင်းရှိသော၊ ကုဋ္ဌ-နူနာတစ်မျိုးတည်း၊
 ယေန- ယင်း နူနာကြောင့်၊ ဂုန္တိ- နွားတို့၏၊ သရီရံ- ကိုယ်သည်၊ သဗလံ-

ခီရပိဋကာ။ ။ ခီရံ ဧတ္ထ အတ္ထိတံ ခီရာ၊ တာ ဧဝ+ပိဋကာ ခီရပိဋကာ၊ ယာ
 လောကေ “မိတ်”ဣတိ စ “ဝက်ခြင်(ဝက်ခြံ)”ဣတိ စ ဝေါဟရန္တိ၊-ယောဇနာ၊
 စာအုပ်များ၌ “မုခေ ခရပိဋကာ”ဟု ရှိ၏၊ ဝက်ခြံအဖုတို့သည် မကြမ်းတမ်းကြ၊
 အထဲ၌ နို့ရည်ကဲ့သို့ အဖြူနှစ်ကလေးသာ ရှိသောကြောင့် “ခီရပိဋကာ”ဟု ယောဇနာ၌
 ရှိသည့်အတိုင်းသာ ပါ၌မှန် ဖြစ်သင့်သည်။

ခရပိဋကာ စသည်။ ။ ခရပိဋကာတိ ခရသဘာဝါ ပိဋကာ၊ ခရသဘာဝတ္တာ
 တေန သတ္တာ မရဏမ္ပိ ဂစ္ဆန္တိ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ ယာ လောကေ “ကျောက်”ဣတိ
 ဝေါဟရန္တိ၊ ပဒမဿ ကဏ္ဍိကာ ဝိယ ပဒမကဏ္ဍိကာ၊ ယာ လောကေ “ကြာဆူး”ဣတိ
 ဝေါဟရန္တိ၊ သာသပဿ ဗီဇံ ပမာဏမေတာသန္တိ သာသပဗီဇကာ၊ ယာ လောကေ
 “ဝက်သက်”ဣတိ ဝေါဟရန္တိ၊-ယောဇနာ၊ “ဂဏ္ဍော-မြင်းဖု၊ ကြွက်နို့၊ ကြာဆူး၊
 ကျောက်၊ ဝက်သက် စသော အဖုအနာမျိုးလည်းကောင်း”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။

အပြောက်အကွက်ရှိသည်။ (ဟောတိ)ဝိယ-ဖြစ်ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) သရီရံ-သည်၊ သဗလံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိ-ထိုခရုသင်း၌၊ ကုဋေ-နုနာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ သောသောတိ-ကား၊ သောသဗျာဓိ-အသားအသွေးကို ခန်းခြောက်စေတတ်သော အနာတည်း၊ ဝါ-ဓယရုဂ်ချောင်းဆိုး၊ ပန်းနာမျိုးတည်း၊ [ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “သောသော-အသားအသွေးကို ခန်းခြောက်စေတတ်သော ဓယရုဂ်ချောင်းဆိုး ပန်းနာမျိုးလည်းကောင်း” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊] တသ္မိ-ထိုအနာမျိုးသည်၊ သတိ-သော်၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

အပမာရောတိ-ကား၊ ပိတ္တုမ္မာရော ဝါ-သည်းခြေပျက်ခြင်းကြောင့် ရူးသူလည်းကောင်း၊ ယက္ခုမ္မာရော ဝါ-ဘီလူးဖမ်းစားခြင်းကြောင့် ရူးသူလည်းကောင်းတည်း၊ [ဝက်ရူး၊ ကြက်ရူးနှင့်တကွ အရူးဟူသမျှ ဤအပမာရ၌ ပါဝင်သည်၊ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “အပမာရော-သည်းခြေသွေးလျှမ်း၊ ဘီလူးဖမ်းသဖြင့်၊ ရူးနှမ်းသောအနာမျိုးလည်းကောင်း” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊] တတ္ထ-ထိုအရူးတို့တွင်၊ ပုဗ္ဗဝေရိကေန-ရှေး၌ ရန်သူဖြစ်ခဲ့ဖူးသော၊ အမနုဿေန-ဘီလူးသဘက်သည်၊ ဂဟိတော-ဖမ်းစားအပ်သူသည်၊ ဒုတ္တိကိစ္ဆော-ခဲယဉ်းသဖြင့် ဆေးကုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆေးကု၍ မရကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ အပ္ပမတ္တကေပိ-အနည်းငယ်အတိုင်း အရှည် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အပမာရေ-အရူးရောဂါသည်၊ သတိ-သော်၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ [မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကား “ပရိသတ်ထဲ၌ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ဖြစ်နေသူ၊ တရားအားမထုတ်နိုင်လောက်အောင် ရောဂါဖြစ်နေသူများကို ရှင်ပြုမပေးထိုက်” ဟု မိန့်တော်မူလိုသည်။]

ပဉ္စာဗာဓဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ကိလာသော။ ။ “ကိလံ-မစင်မကြယ်၊ ရွံ့စွယ်ကို၊ အသတိ-ပစ်ချတတ်၏၊ ဣတိ ကိလာသော” ဟု ထောမနိဓိပြု၏၊ ကိလသဒ္ဓုပပဒ၊ အသဓာတ် ဣပစ္စည်း၊ “ကိလာသော-မစင်မကြယ်၊ ရွံ့စွယ်ပစ်သွင်း၊ ခရုသင်းနှင့်၊ ဆင်ညှင်းကြီးမျိုး၊ အနာဆိုးလည်းကောင်း” ဟု ပေးပါ။

သောသော။ ။ “ထိုထိုသူ” ဟု အနက်မှတ်မည် စိုးသောကြောင့် “သောသဗျာဓိ” ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအနာကို အဘိဓာန်၌ “ဓယရောဂေါ” ဟု ပရိယာယ်ဆို၏ ဓယ-အသားအသွေးတို့ကို ကုန်ခန်းစေတတ်သောရောဂါ၊ “သောသောတိတိ သောသော-အသားအသွေးတို့ကို ခြောက်ခန်းစေတတ်သော အနာ”၊ ဓယရောဂေါကိုကြည့်၍ ရှေးက ဓယရုဂ်ဟုလည်းကောင်း၊ ချောင်းဆိုးသွေးပါ၊ ပန်းနာ၊ ရှူနာဟုလည်းကောင်း၊ ကုတ်ဟီးနာဟုလည်းကောင်း သရုပ်ဖော်ကြသည်၊ ယခုခေတ် မြစ်ခြောက်နာ၊ အဆုတ်နာများလည်း ပါဝင်ဖွယ်ရှိ၏။

အပမာရော။ ။ သက္ကတ၌ “အပသ္မာရ” ဟုသာ ရှိ၏၊ သကိုချေ၍ ပါဠိ၌ “အပမာရ” ဟု ဖြစ်၏၊ သ္မာရသဒ္ဓါသည် သိခြင်းတစ်မျိုးကို ဟော၏၊ “အပဂတော+သ္မာရော ယသ္မာတိ အပသ္မာရော” ဟု ထောမနိဓိ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်၊ သတိလစ်တတ်သည့်အတွက် “ကင်းသော သိခြင်းရှိကြောင်း ရောဂါ” ဟုလို။

ရာဇာဋ္ဌဝတ္ထုကထာ

၉၀။ ရာဇာဋ္ဌဝတ္ထုသို့-၌၊ ပစ္စန္တံ ဥစ္စိနထာတိ-ကား၊ ပစ္စန္တံ-တိုင်း၏အစွန်အဖျားကို၊ ဝဗေထ-တိုးပွားစေကုန်လော၊ (“စိ စယေ သွာ ကိဘူစု ဥ ဝဗေန” ဟူသော ဓာတ္ထသင်္ဂဟနှင့်အညီ ဥပုဗ္ဗသွာဒိဂိုဏ်း စိဓာတ်ကို “ဝဗေထ”ဟုဖွင့်သည်။) စောရေ-သူပုန်တို့ကို၊ ပလာပေတွာ-ပြေးစေ၍၊ စောရဘယေန-သူပုန်ဘေးကြောင့်၊ ဝုဋ္ဌိတေ-ထွက်သွားပြီးကုန်သော၊ ဂါမေ-ရွာတို့ကို၊ ဝါ-ရွာ၌နေသူ လူတို့ကို၊ အာဝါသာပေတွာ-လာရောက် နေထိုင်စေပြီး၍၊ အာရက္ခ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဒတွာ-၍၊ ကသိကမ္မာဒိနိ-လယ်ထွန်ခြင်းအစရှိသော အလုပ်တို့ကို၊ ပဝတ္တာပေထ-ဖြစ်ကြကုန်လော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ဤကဲ့သို့ စောင့်ရှောက်မှ ပစ္စန္တရဇိဋ္ဌတိုးတက် စည်ကားလိမ့်မည်-ဟုလို၊) ရာဇာ ပန-ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည်ကား၊ သောတာပန္နတ္တာ-သောတာပန်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စောရေ-သူပုန်တို့ကို၊ ဃာတေထ-သတ်ဖြတ်ကြကုန်၊ ဟနထ-ညှင်းဆဲကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ န အာဏာပေတိ-မစေခိုင်း။

ဥပဇ္ဈာယဿ ဒေဝ သိသံ ဆိန္ဒိတဗ္ဗန္တိအာဒိ-အစရှိသော၊ (“အာဒိ”ဟု စာအုပ်များ၌ရှိ၏၊ “အာဟံသု”၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် “အာဒိ”ဟု ရှိရမည်။) သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော စကားကို၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ဥပဇ္ဈာယော-ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ သောဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးတည်း၊ တတော-ထို ဥပဇ္ဈာယ်အောက်၊ အာစရိယော-ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ (သေဋ္ဌော-မြတ်၏၊) တတော-ထိုကမ္မဝါစာဆရာအောက်၊ ဂဏော-ကာရကသံဃာဟူသော ဂိုဏ်းသည်၊ (သေဋ္ဌော-၏၊) ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ ဣဒံ-ဤအဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဝေါဟာရေ အခူဝိနိစ္ဆယေ-တရားဆုံးဖြတ်ရာ ကျမ်း၌၊ အာဂတံ-လာပါ၏၊ (“ဝေါဟာရေ”ကို “အခူဝိနိစ္ဆယေ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ရာဇသတ် ဓမ္မသတ်ကျမ်း၌ လာပါသည်-ဟုလို၊) ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-သံတော်ဦးတင်ကြကုန်ပြီ။ [ဤစကားကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သော တရားသူကြီးတို့က လိမ်၍ သံတော်ဦးတင်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “အာဟံသုတိ မုဿ ဝဒိသု”ဟု ဖွင့်သည်။]

န ဘိက္ခဝေ ရာဇာဋ္ဌော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ အမစ္စော ဝါ-သာမန်အမတ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ မဟာမတ္တာ ဝါ-ပဓာနအမတ်သည်မူလည်း၊ ဝါ-ဝန်ကြီးသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ သေဝကော ဝါ-

အမစ္စော စသည်။ ။ သက္ကတ၌ “အမာတျ”သည် ပါဠိ၌ “အမစ္စ”ဟု ဖြစ်၏၊ “အမာ-မင်းနှင့်အတူတကွ+ဝသတိ-နေတတ်၏၊ ဣတိ အမာတျော(အမစ္စော)”ဟု ထောမနိမိ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဝသတိအနက်၌ တျ(စ္စ)ပစ္စည်းသက်၊ မဟာမတ္တာကို ဘေသဇ္ဇဓန္ဒကဋီကာ၌ “မဟတိယာ ဣဿရိယမတ္တာယ သမန္နာဂတာ”ဟု ဖွင့်၏၊ “မဟတိ+မတ္တာ(အစိုးရခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်သည်) ယေသံတိ မဟာမတ္တာ”ဟုပြု၊

အမြဲစားသော သက်တော်စောင့်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခု
 သော၊ ဌာနန္တရံ-ရာထူးသို့၊ (အန္တရသဒ္ဓါ ဝိသေသအနက်ဟော၊) ပတ္တော ဝါ-
 ရောက်သူသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ အပတ္တော ဝါ-မရောက်သူသည်မူလည်း၊
 ဟောတု၊ ယော ကောစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ရညော-မင်း၏၊
 ဘတ္တဝေတနဘဋ္ဌော-ထမင်းရိက္ခာဖြင့် စားတတ်သော၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော
 လူသည်၊ ရာဇဘဋ္ဌောတိ-ရာဇာဓိပတိ၊ သန္ဓု-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊
 ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ သော-ထို မင်းစားယောက်ျားကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ထိုက်၊
 ပန-ဆက်၊ တဿ-ထိုမင်းစားယောက်ျား၏၊ ပုတ္တနုတ္တဘာတုကာ-သားမြေး
 ညီနောင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ-အကြင်သူတို့သည်၊ ရာဇတော-မင်းထံမှ၊ ဘတ္တ
 ဝေတနံ-ထမင်းရိက္ခာကို၊ န ဂဏ္ဌန္တိ-မယူကုန်၊ တေ-ထိုသူတို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတု-
 ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ရာဇတော-မင်း၏အထံမှ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်
 သော၊ နိဗဒ္ဓဘောဂံ ဝါ-အမြဲဆက်စပ်နေသော အသုံးအဆောင်ကိုသော်လည်း
 ကောင်း၊ မာသသံဝစ္ဆရပရိဗ္ဗယံ ဝါ-လစာရိက္ခာ၊ နှစ်စာရိက္ခာကိုသော်လည်းကောင်း၊
 ရညောယေဝ-မင်းအားသာ၊ နိယျာတေတိ-အပ်နှင်း၏၊ ပုတ္တဘာတုကေ ဝါ-
 သားညီနောင်တို့ကိုမူလည်း၊ တံ ဌာနံ-ထိုအရာကို၊ သမ္ပဋ္ဌိတ္တာပေတွာ-လက်ခံစေ၍၊
 ဝါ-လွှဲအပ်၍၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဟံ-ကျွန်တော်မျိုးသည်၊
 ဒေဝဿ-အရှင်မင်းမြတ်၏၊ န ဘဋ္ဌော-အစား မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့၊
 အာပုစ္ဆတိ-ခွင့်ပန်၏၊ ယေန ဝါ-အကြင်သူသည်မူလည်း၊ ယံ ကမ္မကာရဏာ-
 အကြင်အလုပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝေတနံ-ရိက္ခာကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီ၊
 တံ ကမ္မံ-ထိုအလုပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ဤ
 ယေန ဝါစသည်ဖြင့်၊ အမြဲရာထူးမရှိဘဲ ကံထရိုက်အလုပ်စသည် လုပ်သူများကို
 ပြသည်၊) ယော ဝါ-အကြင်သူသည်မူလည်း၊ ပဗ္ဗဇေတု-ရှင်ရဟန်းပြုလော၊
 ဣတိ-သို့၊ ရညာ-သည်၊ အနုညာတော-ခွင့်ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (ယခုအခါ
 ခွင့်ယူ၍ ရဟန်း ပြုသူမျိုးတည်း၊) တမ္ဗိ-ထိုသူကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတု ဝဋ္ဋတိ။

မတ္တာ သဒ္ဓါသည် ဤနေရာ၌ ဣဿရိယ စသော အတိုင်းအရှည်အနက်ကို ဟော၏၊
 သေဝတိ-မင်းကို မှီခို ဆည်းကပ်တတ်၏၊ ဣတိ သေဝကော။ [ယောဇနာ၌ကား
 တစ်မျိုးဖွင့်ထား၏။]

ရာဇဘဋ္ဌော။ ။ ဘဋ္ဌ ဓာတ်သည် ပေါသန (မွေးမြူခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊
 (အ ပစ္စည်း) ဘဋ္ဌတိ-အရှင်သခင်ကို မွေးမြူ လုပ်ကျွေးတတ်၏၊ ဣတိ ဘဋ္ဌော၊
 ဘဋ္ဌိယတိ-အရှင်သည် မွေးမြူအပ်၏၊ ဣတိ ဘဋ္ဌော၊ “စားသူ”ဟူသော အနက်ကား
 ဝေါဟာရတ္ထတည်း၊ ရညော+ဘဋ္ဌော ရာဇဘဋ္ဌော-မင်းစား။

စောရာဒိဝတ္ထုကထာ

၉၁။ စောရာဝတ္ထုသု-စောရာဝတ္ထုတို့၌၊ မနုဿာ ပဿိတွာတိ-ကား၊ ယေဟိ-
 အကြင်လူတို့သည်၊ ဂိဟိကာလေ-လူဝတ်ကြောင်၏အခါ၌၊ (လူဝတ်ကြောင်
 တုန်းက၊) ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော-မြင်အပ်ဖူးပြီ၊ ယေ စ-အကြင်လူတို့သည်လည်း၊ သော-
 ထိုအင်္ဂုလိမာလဆိုသူသည်၊ အယံ-ဤရဟန်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အညေသံ-
 အခြားသူတို့၏(အထံမှ)၊ သုဏန္တိ-ကြားကြကုန်၏၊ တေ-ထိုမြင်ဖူးကြားဖူးသူတို့
 သည်၊ ပဿိတွာ-မြင်၍၊ ဥဗ္ဗိန္တိပိ-အချို့လည်း ကိုယ်အားဖြင့် ထိတ်ကြကုန်၏၊
 ဥတ္တသန္တိပိ-အချို့လည်း စိတ်အားဖြင့် လန့်ကြကုန်၏၊ ပလာယန္တိပိ-အချို့လည်း
 ထွက်ပြေးကြကုန်၏၊ အညေနပိ-အရှင်အင်္ဂုလိမာလ ရှိရာလမ်းမှ အခြား လမ်းဖြင့်
 လည်း၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကြကုန်၏၊ (တစ်နည်း) အညေနပိ ဂစ္ဆန္တိ-လမ်းလွဲ၍လည်း
 သွားကြကုန်၏၊ အညေနပိ-အရှင်အင်္ဂုလိမာလ ရှိရာဘက်မှ အခြားဘက်၌လည်း၊
 မုခံ-မျက်နှာကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ (တစ်နည်း) အညေနပိ မုခံ ကရောန္တိ-
 မျက်နှာလွဲ၍လည်း နေကြကုန်၏၊ (ပြေးလည်း မပြေးသာ၊ လမ်းလွဲ၍လည်း
 မသွားသာသောကြောင့် မျက်နှာလွဲ၍ နေကြကုန်၏၊) ဒွါရမ္ပိ-တံခါးကိုလည်း၊
 ထကေန္တိ-ပိတ်ထားကြကုန်၏၊ (အိမ်၌ နေသူတို့က တံခါးပိတ်ထားကြကုန်၏၊)
 ယေ ပန-အကြင်သူတို့သည်ကား၊ န ဇာနန္တိ-အရှင်အင်္ဂုလိမာလမှန်း မသိကြကုန်၊
 တေသံ-ထိုသူတို့၏၊ ဃရေသု-အိမ်တို့၌၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ လဘတိ-ရ၏။

န ဘိက္ခဝေတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သယံ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဓမ္မဿာမိ-
 တရား၏အရှင် ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဝါ-တရားသဖြင့် ရဟန်းတို့၏အရှင် ဖြစ်တော်မူ၏၊
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ အာယတိ-နောင်အခါ၌၊ အကရဏတ္ထာယ-မပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊
 ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ဝါ-တို့ကို၊ သိက္ခာပဒံ-ကို ပညပေန္တော-ပညတ်တော်မူလိုသည်၊
 (ဟုတွာ) ဧဝံ-သို့ န ဘိက္ခဝေ ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ [အရှင်အင်္ဂုလိမာလကို ရဟန်း
 ပြုပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ပညတ်တော်
 မူရသနည်း?ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဘဂဝါ သယံ ဓမ္မဿာမိ”စသည်ကို
 မိန့်တော်မူသည်၊ “ဓမ္မဿာမိ ဖြစ်တော်မူသောကြောင့် နောင်အခါ၌ မပြုဖို့ရန်
 ပညတ်တော်မူသည်” ဟုလို။]

တတ္ထ-ထို န ဘိက္ခဝေ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ယော-အကြင်တောပုန်းဓားပြ
 သည်၊) ဓဇံ-တံခွန်အလံကို၊ ဗန္တိတွာ ဝိယ-ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့၊ ဝိစရတိ-အထင်အရှား
 လှည့်လည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုတောပုန်းဓားပြသည်၊) ဓဇေဗန္တော-
 ဓဇေဗန္တမည်၏၊ [“ဗန္တနံ ဗန္တော၊ ဓဇဿ ဗန္တော ယဿာတိ ဓဇေဗန္တော၊ ဓဇေဗန္တော
 ဝိယာတိ ဓဇေဗန္တော”ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်၊ အလံကို ဖွဲ့ချည်ခြင်းရှိသူနှင့်တူသော
 သူပုန်၊ (အလံစိုက်ထားသကဲ့သို့ ထင်ရှားသော သူပုန်၊)] မူလဒေဝါဒယော ဝိယ-

မူလဒေဝအစရှိသော သူပုန်တို့ကဲ့သို့၊ လောကေ-လောက၌၊ ပါကဋ္ဌော-ထင်ရှားသော သူပုန်တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထင်ရှားသော တောပုန်းဓားပြကို ရဟန်းပြု မပေးရဟု တားမြစ်တော်မူခြင်းကြောင့်၊) ယော-အကြင် တောပုန်းဓားပြသည်၊ ဂါမဃာတံ ဝါ-ရွာကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပန္နဒုဟနံ ဝါ-လမ်းကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-လမ်းသွားလမ်းလာကို လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ နဂရေ-မြို့၌၊ သန္နိစ္ဆေဒါဒိကမ္မံ ဝါ-အိမ်အစပ်ကို ဖောက်ဖြတ်ခြင်း အစရှိသော အမှုကိုသော်လည်းကောင်း၊ (အိမ်ဖောက်၍ အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခိုးယူခြင်း အစရှိသောအမှုကို၊) ကရောန္တော-ပြုလျက်၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏၊ အသုကော နာမ-ထိုမည်သော တောပုန်းဓားပြသည်၊ ဣဒံ ဣဒံ-ဤအမှု ဤအမှုကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ဣတိ စ-ဤသို့လည်း၊ ဗညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ သော-ထိုတောပုန်းဓားပြကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ရာဇပုတ္တော-မင်းသားသည်၊ (ဟုတွာ) ရန္တံ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ပတ္တေန္တော-တောင့်တလျက်၊ ဂါမဃာတာဒိနိ-ရွာကို ဖျက်ဆီးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောတိ-၏၊ သော-ထိုသူပုန်မင်းသားကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ (ကသ္မာ-နည်း?)၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ရာဇာနော-မင်းတို့သည်၊ တသ္မိ-ထိုသူပုန်မင်းသားသည်၊ ပဗ္ဗဇိတေ-ရှင်ရဟန်းပြုလသော်၊ တုဿန္တိ-နှစ်သက်ကုန်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုသူပုန်မင်းသားကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊) ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ (ရာဇာနော-တို့သည်၊ တသ္မိ-ထိုမင်းသားသည်၊ ပဗ္ဗဇိတေ-လသော်၊) သစေ န တုဿန္တိ-အကယ်၍ မနှစ်သက်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ မဟာဇနေ-များစွာသော လူအပေါင်း၌၊ ပါကဋ္ဌော-ထင်ရှားသော၊ စောရော-တောပုန်းဓားပြသည်၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ စောရကမ္မံ-တောပုန်းဓားပြ၏ အမှုကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ပဉ္စသီလာဒိနိ-ငါးပါးသီလ အစရှိသည်တို့ကို၊ သမာဒိယတိ-ဆောက်တည်၏၊ တံ-ထို တောပုန်းဓားပြကို၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ (သီလကို ဆောက်တည်နေပြီဟူ၍၊) စေ ဇာနန္တိ-အကယ်၍ သိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ယေ အမ္မလဗုဇာဒိစောရကာ-အကြင် သရက်သီး၊ တောင်ပိန္နသီး အစရှိသည်ကို ခိုးတတ်သော သူခိုးကလေးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊) သန္နိစ္ဆေဒါဒိစောရာ ဒေဝ-အိမ်အစပ်ကို ဖောက်ဖြတ်တတ်သူ အစရှိသော သူခိုးတို့သည်ပင်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-ဖြစ်၍လည်း၊ အဒိဿမာနာ-မမြင်အပ်ကုန်သည်၊ ဝါ-မထင်ရှားကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ထေယျံ-ခိုးသူ၏အမှုကို၊ ကရောန္တိ-ကုန်၏၊ ပစ္ဆာပိ-နောက်၌လည်း၊ ဣမိနာ-ဤသူသည်၊ ဣဒံ နာမ-ဤမည်သော အမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ န ပညာယန္တိ-မထင်ရှားကုန်၊ တေပိ-ထိုသူတို့ကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

၉၂။ ကာရံ ဘိန္နိတွာတိ-ကား၊ အဒ္ဓုဗန္ဓနာဒိ-အချုပ်ထောင် အစရှိသည်ကို၊ ဘိန္နိတွာ-ဖောက်ဖျက်၍၊ (“ပဗ္ဗမိတော ဟောတိ” ခွဲ စပ်၊) [စာအုပ်များ၌ “အဋ္ဌဗန္ဓနာဒိ” ဟု ရှိ၏၊ နောက်၌ “အဒ္ဓုဗန္ဓနံ ဝါ” ဟု စ၍ ရှိသောကြောင့် “အဒ္ဓုဗန္ဓနာဒိ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်၊] အဘယူဝရာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယေ-အကြင် သူတို့သည်၊ ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ (ကြောက်လို့၊) ဥပရမန္တိ-ရှောင်ကြဉ် ဆုတ်နစ်ကြကုန်၏၊ ဥပရမန္တိတိ ဝိရမန္တိ နိဝတ္တန္တိ-ငြိကာ၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-ထိုသူတို့သည်၊) ဘယူဝရာ-ဘယူဝရတို့ မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧတေ-ဤရဟန်းတို့သည်၊ လဒ္ဓါဘယတ္တာ-ရအပ်ပြီးသော ဘေးမဲ့ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ဘေးမဲ့ရထားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘယူဝရာ-ကြောက်ခြင်းကြောင့် ရှောင်ကြဉ်ရသူတို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘယူဝရာ-တို့မည်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အဘယူဝရာဟူသော ပါ၌၌၊ ပကာရဿ-ပ အက္ခရာ၏၊ ဝကာရော-ဝ အက္ခရာကို၊ ကတော-ပြုအပ် ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ ဗန္ဓနာဂါရံ-ဖွဲ့နှောင်ရာအိမ်ကို၊ ဝါ-နှောင်အိမ်ကို၊ ဝါ-အချုပ်ထောင်ကို၊ ကာရာ-ကာရာဟူ၍၊ ပူစ္စတိ-၏၊ [အဘိဓာန်၌ “ကာရာတု ဗန္ဓနာဂါရံ” ဟု ဣတ္ထိလိင် ကာရာ သဒ္ဓါသာ ရှိ၏၊ ကရဓာတ် ဣပစ္စည်း၊ ကိနောတိ ဟိံသတိတိ ကာရာ၊ အချုပ်ခံရသူကို ညည်းဆဲတတ်သောကြောင့် အချုပ်ထောင်ကို “ကာရာ” ဟု ခေါ်သည်၊] ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အဒ္ဓုဗန္ဓနံ ဝါ-ဖွဲ့နှောင်ကြောင်းဖြစ်သော အချုပ်ထောင် သည်မူလည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်စေ၊ သင်္ခလိကဗန္ဓနံ-ဖွဲ့ချည်ကြောင်းဖြစ်သော သံကြိုး သံကွင်းသည်မူလည်း၊ ဝါ-သံကြိုးသံကွင်း အနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ ရဇ္ဇုဗန္ဓနံ ဝါ-ဖွဲ့ချည်ကြောင်းဖြစ်သော ကြိုးသည်မူလည်း၊ ဝါ-ကြိုးအနှောင် အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဂါမဗန္ဓနံ ဝါ-ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော ရွာသည် မူလည်း၊ ဝါ-ရွာ အနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ [ယခုခေတ်၌ ထိုရွာမှ မသွားရအောင် အကျယ်ချုပ်ခြင်းမျိုးတည်း၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ။]

အဘယူဝရာ။ ။ “ဘယ+ဥဝရ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ “ဥဝရ” ၌ ဥပရေးရှိသော ရမုဓာတ်၊ ကိပစ္စည်း၊ ဓာတွန်ကို ချေ/ပကို ဝပြု၍ “ဥဝရ” ဟု ဖြစ်၏၊ “ဥပရမန္တိတိ ဥဝရာ၊ ဘယေန ဥဝရာ ဘယူဝရာ” ဟု ပြု၊ “ဘယေန” ၌ နာဝိဘတ်ကို ပဉ္စမိအနက်၌ သက်စေ၍ “ဘယတော” ဟု ယောနောဖွင့်၏၊ သို့သော် “ဘယေန” ၌ “ဘယ” အရ ကြောက်စရာအာရုံ ဘေးကို မယူဘဲ ကြောက်တတ်သော အာရမဏိကစိတ်ကိုယူလျှင် နာဝိဘတ်ကို ဟိတ်အနက်၌ သက်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့်” ဟု အနက်ပေးလိုက်သည်၊ ထို့နောက် “န+ဘယူဝရာ အဘယူဝရာ” ဟု သမာသ်ပြု၊ “ဘေးမဲ့ရပြီး ဖြစ်ရကား ကြောက်၍ ရှောင်ကြဉ်စရာမလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များ” ဟုလို။

နိဂမဗန္ဓနံ ဝါ-ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော နိဂုံးသည်မူလည်း၊ ဝါ-နိဂုံးအနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ နဂရဗန္ဓနံ ဝါ-ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော မြို့သည်မူလည်း၊ ဝါ-မြို့အနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ပုရိသဂုတ္တိ ဝါ-ယောက်ျားတို့၏ စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်မူလည်း၊ (ယခုအခါ ရဲသား၊စစ်သားတို့ စောင့်ခြင်းမျိုးတည်း၊) ဟောတု၊ ဇနပဒဗန္ဓနံ ဝါ-ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော ဇနပုဒ်သည်မူလည်း၊ ဝါ-ဇနပုဒ်အနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ (ဟောတု) ဒိပဗန္ဓနံ ဝါ-ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော ကျွန်းသည်မူလည်း၊ ဝါ-ကျွန်းအနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)။

ယော-အကြင်သူသည်၊ ဧတေသု-ဤအနှောင်အဖွဲ့တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဗန္ဓနံ-အနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ ဝါ-ဖောက်ဖျက်၍သော်လည်းကောင်း၊ (ထောင်ကိုဖောက်၍သော်လည်းကောင်း၊) ဆိန္ဒိတွာ ဝါ-ဖြတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ (သံခြေကျင်းကို ဖြတ်၍သော်လည်းကောင်း၊) မုဉ္ဇိတွာ ဝါ-ဖြေ၍သော်လည်းကောင်း၊ (ကြိုးကို ဖြေ၍သော်လည်းကောင်း၊) ဝိဝရိတွာ ဝါ-ဖွင့်၍သော်လည်းကောင်း၊ (ထောင်တံခါးကို ဖွင့်၍သော်လည်းကောင်း၊) အပဿမာနာနံ ဝါ-စောင့်ရှောက်သော ယောက်ျားတို့ မမြင်ကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ “ပဿမာနာနံ ဝါ အပဿမာနာနံ ဝါ”ဟု ရှိ၏၊ မြင်စဉ်ပြေးလျှင် ပစ်သတ်လိမ့်မည်ဖြစ်သောကြောင့် “အပဿမာနာနံ”တစ်ခုသာ ပါသင့်သည်၊] ပလာယတိ-ထွက်ပြေး၏၊ သော-ထို ထွက်ပြေးသူသည်၊ ကာရဘောဒကောတိ-ဟူ၍၊ သင်္ချ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ [မုချအားဖြင့် ထောင်ကိုဖောက်ဖျက်၍ ပြေးသူကိုသာ “ကာရဘောဒက”ဟု ခေါ်နိုင်သော်လည်း ဖြတ်၍ဖြေ၍ ဖွင့်၍ပြေးသူ၊ မမြင်စဉ် ပြေးသူများကိုလည်း သဒိသူပစာရအားဖြင့် “ကာရဘောဒက”ဟု ခေါ်နိုင်သည်၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဤဒိသော-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ကာရဘောဒကော-နှောင်အိမ်ကို ဖောက်ဖျက်တတ်သော၊ စောရော-ခိုးသူကို၊ ဒိပဗန္ဓနံ-ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော ကျွန်းကို၊ ဝါ-ကျွန်းအနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖောက်ဖျက်၍၊ ဒိပန္တရံ-တစ်ပါးသောကျွန်းသို့၊ ဂတော-ရောက်သည်၊ (သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ စောရော-ခိုးသူသည်၊ န-မဟုတ်၊ ကေဝလံ-ခိုးခြင်းမဖက် သက်သက်၊ ဟတ္ထကမ္ပ-လက်ဖြင့်ပြုအပ်သော အမှုကို၊ အကရောန္တော-မပြုသည်၊(ဟုတွာ) ဧဝံ-ဤသို့၊ ချုပ်နှောင်၍ထားလသော်၊ နော-ငါတို့၏ (အလုပ်ကို)၊ အပလာယန္တော-မပြေးဘဲ၊ ကရိဿတိ-ပြုလုပ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ရာဇာယုတ္တာဒိဟိ-မင်း၏အလုပ်ကိစ္စ၌ အားထုတ်သူ အစရှိသူတို့သည်၊ ဝါ-မင်းမှုထမ်း စသူတို့သည်၊ ဗဒ္ဒေါ-နှောင်ဖွဲ့အပ်ပြီ၊ သော-ထိုသူကို၊ ကာရံ-နှောင်အိမ်ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖောက်ဖျက်၍၊ ပလာတော-ပြေးသည်၊ (သမာနော)ပိ-သော်လည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ယော-အကြင် သူသည်၊

ဂါမနိဂမပဋ္ဌနာဒိနိ-ရွာဆိပ်ကမ်း၊ နိဂုံးဆိပ်ကမ်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကေဏိယာ-
ဝယ်ယူကြောင်းဖြစ်သော အခွန်အတုတ်ဖြင့်၊ ဝါ-အခွန်ဆောင်ခြင်းဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-
ယူပြီး၍၊ တံ-ထိုအခွန်ကို၊ အသမ္မာဒေန္တော-မပြီးစေနိုင်သည်၊ (ကျေအောင် မပေး
နိုင်သည်၊) (ဟုတွာ) ဗန္ဓနာဂါရုံ-နှောင်အိမ်သို့၊ ပဝေသိတော-သွင်းထားအပ်သည်၊
ဟောတိ၊ သော-ထိုသူကို၊ ပလာယိတွာ-ပြေး၍၊ အာဂတော-လာသည်၊ (သမာနော-
သော်၊) န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ [အစိုးရ၏ဘဏ္ဍာကို ကျေအောင်မဆပ်နိုင်သောသူ
ဖြစ်သောကြောင့် ရှင်ပြုမပေးထိုက်၊] ယောပိ-အကြင်သူသည်လည်း၊ ကသိကမ္မာဒိဟိ-
လယ်ထွန်မှု အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ သမ္မာဒေတွာ-ပြီးစေ၍၊ ဇီဝန္တော-
အသက်မွေးပါလျက်၊ ဣမိနာ-ဤသူသည်၊ နိဓာနံ-ရွှေအိုးကို၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီ၊
ဣတိ-သို့၊ ပေသုညံ-ချောပစ်ကုန်းတိုက်ခြင်းကို၊ ဥပသံဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ (ဘုရင့်
ထံသို့ ကုန်းတိုက်ခြင်းအမှုကို ဆောင်၍၊) ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊
ဗန္ဓာပိတော-နှောင်ဖွဲ့စေအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ-ထို သူ့ကို၊ တတ္ထေဝ-
ထိုနှောင်ဖွဲ့အပ်ရာ အရပ်၌သာ၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပလာယိတွာ-ပြေး၍၊ ဂတံ ပန-
သွားသူကိုကား၊ ဂတဋ္ဌာနေ-ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၉၃။ န ဘိက္ခဝေ လိခိတကောတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ လိခိတကော
နာမ-လိခိတက မည်သူသည်၊ ကေဝလံ-ထွက်ပြေးခြင်း စသည်မဖက် သက်သက်၊
ယတ္ထ ပဿတိ၊ တတ္ထ ဟန္တဗ္ဗောတိ-တွေ့ရာအရပ်၌ သတ်ထိုက်၏ဟူ၍၊
(လိခိတောဝ-ရေးသားအပ်သူသည်သာ၊) န-မဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ-စင်စစ်ကား၊
ယော ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ စောရိကံ ဝါ-ခိုးသူ၏အမှုကိုသော်လည်း
ကောင်း၊ အညံ-ခိုးမှုမှတစ်ပါးသော၊ ဂရံ-ကြီးလေးသော၊ ရာဇာပရာဓံ ဝါ-မင်း၏
အပြစ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ပလာတော-ထွက်ပြေးပြီ၊ ရာဇာ စ-
သည်လည်း၊ နံ-ထိုသူ့ကို၊ ပဏ္ဏေ ဝါ-ကြော်ငြာစာရွက်၌သော်လည်းကောင်း၊
ပေါတ္ထကေ ဝါ-လူဆိုးစာရင်းစာအုပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထန္နာမော-ဤအမည်
ရှိသူကို၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏၊ တတ္ထ-ထိုတွေ့ရာအရပ်၌၊
ဂဟေတွာ-ဖမ်းယူ၍၊ မာရေတဗ္ဗော-သတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်း
ကောင်း၊ (ယတ္ထ-၌၊ ဒိဿတိ-၏၊ တတ္ထ-၌၊ ဂဟေတွာ-၍၊) အဿ-ထိုသူ၏၊
ဟတ္ထပါဒါနိ-လက်ခြေတို့ကို၊ ဆိန္နိတဗ္ဗာနိ-ဖြတ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝါ-
ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဧတ္တကံ နာမ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည် မည်သော၊

ကေဏိယာ။ ။ သက္ကတ၌ ကြိဓာတ်ဟု ရှိသောကြောင့် ပါဠိ၌ နငယ်ကို ကကြီး
ပြန်၍ “ကေဏိယာ”ဟု ရှိရသည်။ “ကိယတေ ဇတာယာတိ ကေဏိ” ဆိပ်ကမ်းစသည်ကို
ဝယ်ကြောင်းဖြစ်သော အခွန်အတုတ်၊ ယခုအခါ လေလံဆွဲခြင်းမျိုးကို “ကေဏိယာ
ဂဟေတွာ”ဟု ဆိုသည်။ [ကေဏိယာတိ ရညော ဒါတဗ္ဗအာယေန-မင်းအားပေးထိုက်
သော အခွန်အတုတ်ဖြင့်၊-ယောနော။]

ဒဏ္ဍိ-ဒဏ်ကို၊ အာဟာရာပေတဗ္ဗော-ဆောင်စေထိုက်၏၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ လိခါပေတိ-ရေးထားစေ၏၊ အယံ-ဤသူသည်၊ လိခိတကော နာမ-မည်၏၊ [လိခိယိတ္တာတိ လိခိတံ၊ လိခိတံ ယဿ အတ္ထိတိ လိခိတော၊ လိခိတောယေဝ လိခိတကော၊] သော-ထိုသူကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

၉၄။ ကသာဟတော ကတဒဏ္ဍကမ္မောတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယော-အကြင်သူကို၊ ဝစနပေသနာဒိနိ-ပြောဆိုအပ်သောစကား စေခိုင်းကြောင်းအမှု အစရှိသည်တို့ကို၊ အကရောန္တော-မပြုသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ဟညတိ-ညှဉ်းဆဲအပ်၏၊ သော-ထိုသူသည်၊ (စကား နားမထောင်ခြင်း၊ စေခိုင်းအပ်သည်ကို မပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ညှဉ်းဆဲအပ်သူသည်၊) ကတဒဏ္ဍကမ္မော-ကတဒဏ္ဍကမ္မ မည်သည်၊ န-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ယော-အကြင်သူကို၊ ကေဏိယာ ဝါ-ဝယ်ယူကြောင်းဖြစ်သော အခွန်အတုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အညထာ ဝါ-အခွန်အတုတ်မှတစ်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိ-တုစုံတစ်ခုကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ ခါဒိတွာ-ခဲစားပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ) အယမေဝ-ဤကြိမ်ဒဏ် ခတ်ခြင်းသည်ပင်၊ တေ-သင်၏အပေါ်၌၊ ဒဏ္ဍော-ဒဏ်သည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောဆို၍၊ ကသာဟိ-ကြိမ်တို့ဖြင့်၊ ဟညတိ-ညှဉ်းဆဲ၏၊ အယံ-ဤသူသည်၊ ကသာဟတော-ကြိမ်တို့ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သော၊ ကတဒဏ္ဍကမ္မော-ပြုအပ်ပြီးသော ဒဏ်အမှုရှိသူတည်း၊ [“ဟညတိတိ ဟတော၊ ကသာဟိ ဟတော ကသာဟတော” အဋ္ဌကထာ၌ တံ ကာလာပေက္ခဝတ္တမာန်အားဖြင့် “ဟညတိ” ဟု ရှိသော်လည်း ရဟန်းပြုသည့်အချိန် ရောက်သောအခါ “ဟညတိ”မဟုတ်၊ “ဟညိတ္ထ” ဖြစ်နေပြီ၊ “ကတံ ဒဏ္ဍကမ္မံ ယဿာတိ ကတဒဏ္ဍကမ္မော”ဟု ပြု၊ “ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အပေါ်၌”ဟု ပေး။]

သော စ-ထိုသူသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ကသာဟိ ဝါ-ကြိမ်တို့ဖြင့်မူလည်း၊ ဟတော-ညှဉ်းဆဲအပ်သည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အဒ္ဓဒဏ္ဍကာဒိနိ-(လေးတောင် ထက်ဝက်) နှစ်တောင်ရှိသော တုတ်အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရေန ဝါ-တစ်မျိုးမျိုး သော တုတ်ဖြင့်မူလည်း၊ ဟတော-သည်၊ ဟောတု-စေ၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အလ္လဝဏော-စိုစွပ်သော အနာရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တာဝ-ထို စိုသောအနာ ရှိသေးသမျှ၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဝဏော-အနာတို့ကို၊ ပါကတိကေ-ပင်ကိုသဘောရှိသည်တို့ကို၊ (အနာပျောက်သည်တို့ကို) ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဝါ-ပြုပြီး မှ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ဇာဏူဟိ ဝါ-ဒူးပုဆစ်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပရေဟိ ဝါ-တတောင်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ နာဠိကေရပါသာဏာဒိဟိ ဝါ-အုန်းခွက်၊ကျောက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဃာတေတွာ-ညှဉ်းဆဲ ၍၊ မုတ္တော-လွှတ်အပ်သည်၊ သုစေ ဟောတိ-အံ့၊ အဿ-ထိုသူ၏၊ သရီရေ စ-

参考文献

ဣဏာယိကဝတ္ထုကထာ

၉၆။ န ဘိက္ခုဝေ ဣဏာယိကောတိ ဧတ္ထ-ဟူသောဤပါဌ်၌၊ ဣဏာယိကော နာမ-ဣဏာယိကမည်သည်ကား၊ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ ပိတိပိတာမဟေဟိ- အဘ၊အဘိုးတို့သည်၊ ဣဏံ-ကြွေးမြီသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (သော) ဝါ-ထိုမိဘ ဘိုးဘွားတို့ ယူအပ်သော ကြွေးရှိသူသည် လည်းကောင်း၊ (ယေန-အကြင်သူသည်၊) သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဣဏံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတံ-သည်၊ ဟောတိ၊ (သော)ဝါ-ထိုကိုယ်တိုင် ကြွေးယူထားသူသည်လည်း ကောင်း၊ ယံ-အကြင်သူ့ကို၊ အာထပေတွာ-အပ်နှံထား၍၊ (ခိုင်းစေဖို့ရန် အပ်နှံ ထား၍၊) မာတာပိတူဟိ-အမိအဘတို့သည်၊ ကိဉ္စ-တစ်စုံတစ်ခုသော ဥစ္စာသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတံ-သည်၊ ဟောတိ၊ (သော)ဝါ-ထိုအပ်နှံခံရသူသည်လည်းကောင်း၊ တံ ဣဏံ-ထိုကြွေးမြီကို၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဓာရေတိ-ဆောင်နှင်းရ၏၊ (ဆပ်ပေးရ၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဏာယိကော-က မည်၏။

ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင်သူ့ကို၊ အညေ-မိဘတို့မှ အခြားကုန်သော၊ ဉာတကာ- ဆွေမျိုးတို့သည်၊ အာထပေတွာ-၍၊ ကိဉ္စ-တစ်စုံတစ်ခုသော ဥစ္စာကို၊ ဂဏန္တိ- ယူကြကုန်၏၊ သော-ထိုသူသည်၊ ဣဏာယိကော-ဣဏာယိကသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တေ-ထိုဆွေမျိုးတို့သည်၊ တံ-ထိုသူ့ကို၊ အာထပေတွာ-အပ်နှံထားခြင်းငှာ၊ န ဣဿရာ-အစိုးမရကုန်၊ (မစိုးမပိုင်ကုန်၊) တသ္မာ- ကြောင့်၊ သော-သည်၊ ဣဏာယိကော-သည်၊ န-မဟုတ်၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ဆွေမျိုးတို့ အပ်နှံထားအပ်သော ထိုသူ၏ ဣဏာယိက မဟုတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊) တံ-ထိုသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတရံ-ဆွေမျိုးတို့ အပ်နှံထားအပ်သူမှ တစ်ပါးသော မိဘတို့ အပ်နှံထားအပ်သူကို၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ) န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုသူ၏၊ ဉာတိသာလောဟိတာ-ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည်၊ မယံ- တပည့်တော်တို့သည်၊ ဒဿာမ-ပေးလိုက်ပါကုန်အံ့၊ (ကြွေးကို ဆပ်လိုက် ပါကုန်အံ့၊) နံ-ထိုသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ရှင်ဖြစ်စေကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဣဏံ-ကို၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ (ဆွေမျိုးသားချင်းဟူသော မိမိ၏၊)

ဣဏာယိကော။ ။ သူတစ်ပါးတို့ကို ဆပ်ပေးရမည့်ကြွေးကို “ဣဏ”ဟုခေါ်၏။ “ဓာရေတိ”ကို ကြည်၍ “ဣဏံ+ဓာရေတိတိ ဣဏာယိကော”ဟုပြု၊ ဓာရေတိအနက်၌ အာယိကပစ္စည်းသက်၊ ရေဓာတ်က သမ္ပဒါန်ကို ငဲ့သောကြောင့်“ပရေသံ”ဟု ဆိုသည်။ [“ဣဏံ ဂဏှာတိတိ ဣဏာယိကော”ဟုလည်း ပြုကြ၏၊ သို့သော် မိဘတို့ယူထားသော အခါ၊ မိဘတို့ အပ်နှံထားသောအခါ သူ့ကိုယ်တိုင် “ဂဏှာတိ”၏ ကတ္တာမဖြစ်နိုင် သောကြောင့် ထို ဝစနတ္ထကို စဉ်းစားပါ၊] “အာထပေတွာ”၌ “အာ”သဒ္ဒါကြောင့် ရိုးရိုးထားခြင်းမဟုတ်၊ အပ်နှံထားခြင်းဟု မှတ်ပါ၊ ယောနော၌ကား အာ အက္ခရာသည် “ပေသန အနက်ဟော”ဟု ဆို၏။

ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-အကယ်၍ ပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ ဝါ-ဤသို့ ပြုကုန်သော်လည်းကောင်း၊) အညော-ဉာတိသာလောဟိတမှ အခြားသော၊ ကောဓိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ တဿ-ထိုသူ၏၊ အာစာရသမ္ပတ္တိ-အကျင့်၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ နံ-ထိုသူကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ကုန်၊ အဟံ-သည်၊ ဣဏံ-ကို၊ ဒဿာမိ-ပေးလိုက်ပါအံ့၊ (ဆပ်လိုက်ပါအံ့၊) ဣတိ-သို့၊ (သစေ)ဝဒတိ-အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-ဤသို့လျှောက်သော်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

တေသု-ထိုသူတို့သည်၊ (ဉာတိသာလောဟိတ၊ သို့မဟုတ် အခြားသူတို့သည်၊) အသတိ-မရှိကုန်လသော်၊ ဘိက္ခုနာ-ရှင်ပြုပေးမည့် ဥပဇ္ဈာယ်ရဟန်းသည်၊ တထာရူပဿ-ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ (သဒ္ဓါတရားလည်းရှိ၊ ကြွေးဆပ်နိုင်လောက်အောင် ပစ္စည်းလည်းရှိသော၊) ဥပဋ္ဌာကဿာပိ-အလုပ်အကျွေး ဒါယကာအားသော်လည်း၊ အာရောစေတဗ္ဗံ-ပြောပြရာ၏၊ (ကိံ-နည်း?)၊ သဟေတုကော-မဂ်ဖိုလ်ရဖို့ရန် အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သတ္တော-သတ္တဝါတည်း၊ ဣဏပလိဗောဓေန-ကြွေးမြီ၏ နှောင့်ယှက်ခြင်းကြောင့်၊ န ပဗ္ဗဇေတိ-ရှင်ရဟန်း မပြုနိုင်ရှာ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာရောစေတဗ္ဗံ-၏၊) သော-ထိုအလုပ်အကျွေး ဒါယကာသည်၊ သစေ ပဋိပဇ္ဇတိ-အကယ်၍ကျင့်အံ့၊ (ကြွေးဆပ်ဖို့ရန် တာဝန်ယူအံ့၊ ဧဝံသတိ) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ အတ္တနော-မိမိ၏ (ရှင်ပြုပေးလိုသော ဆရာမှာ၊) ကပ္ပိယဘဏ္ဍာ-ကပ္ပိယဘဏ္ဍာသည်၊ သစေပိ အတ္တိ-အကယ်၍မူလည်း ရှိအံ့၊ (သပိတံ သင်္ကန်းစသည်ဖြစ်စေ၊ နဝကမ္မအတွက် ကပ္ပိယထံ အပ်နှံထားသော ငွေဖြစ်စေ ရှိအံ့၊) ဧတံ-ဤကပ္ပိယဘဏ္ဍာကို၊ ဒဿာမိ-ကြွေးရှင်တို့အား ဆပ်ပေးအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ [“အရည်အချင်းရှိသော ရှင်လောင်းအတွက် ဆရာကိုယ်တိုင် ကြွေးဆပ်၍ ရှင်ပြုပေးရမည်”ဟူလို။]

ပန-သို့မဟုတ်၊ ဉာတကာဒယော-ဆွေမျိုး အစရှိသူတို့သည်၊ (အာဒိဖြင့် သာလောဟိတ ဥပဋ္ဌာကတို့ကို ယူ၊) သစေ နေဝ ပဋိပဇ္ဇန္တိ-အကယ်၍ မကျင့်ကြကုန်အံ့၊ (ကြွေးမဆပ်ကုန်အံ့၊) အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝါ-မိမိမှာ၊ ဓနံ-အပ်စပ်သော ဥစ္စာသည်၊ သစေ နတ္ထိ-အကယ်၍ မရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဗ္ဗာဇေတွာ-ရှင်ဖြစ်စေပြီး၍၊ (ရှင်ပြုပေးပြီးမှ၊) ဘိက္ခာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ (ကြွေးဆပ်ဖို့ရန် ထိုထိုအိမ်မှ အနည်းငယ်စီရအပ်သော ပစ္စည်းကို ဆွမ်းရပ်သလို ခံယူ၍ သို့မဟုတ် ဆွမ်းရပ်သလို ရပ်၍ လူတို့က မေးသောအခါ အကြောင်းကို ပြောပြ၍၊) မောစေဿာမိ-လွတ်စေအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ သစေ ပဗ္ဗာဇေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ [“န ဘိက္ခဝေ ဣဏာယိကော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ယော ပဗ္ဗာဇေယျ၊ အပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ”ဟူသော သိက္ခာပုဒ်တော်အရ ဒုက္ကဋ္ဌံအာပတ်သင့်သည်-ဟူလို။]

ပလာတောပိ-ထွက်ပြေးသော သာမဏေကိုလည်း၊ (ရှင်ပြုပြီး၍ ထွက်ပြေးသော သာမဏေကိုလည်း၊) အာနေတွာ-ဆောင်၍၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ (ကြွေးရှင်တို့အား ပေးထိုက်၏၊) (အာနေတွာ-၍၊) နော စေ ဒေတိ-အကယ်၍ မပေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ ဣဏံ-ကြွေးမြီသည်၊ ဂီဝါ-အစားထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ အဇာနိတွာ-ကြွေးရှိရိုးမှန်း မသိမူ၍၊ ပဗ္ဗာဇယတော-ရှင်ဖြစ်စေသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် အာပတ်မသင့်ပါသော်လည်း၊ ပဿန္တေန-တွေ့မြင်အပ်သော ဆရာသည်၊ (ရှင်ဖြစ်ပြီးနောက် ထွက်ပြေးနေသည်ကို ပြန်၍တွေ့သော ဆရာသည်၊) အာနေတွာ-၍၊ ဣဏာသာမိကာနံ-ကြွေးရှင်တို့အား၊ ဒဿတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏၊ အပဿန္တဿ-မတွေ့သော ဆရာ၏၊ ဂီဝါ-သည်၊ န ဟောတိ၊ [နဂိုက ကြွေးရှိသူမှန်း မသိဘဲ ရှင်ပြုပေးသောကြောင့် ထွက်ပြေးသောအခါ မတွေ့လျှင် ဘဏ္ဍာစား မထိုက်ပါ-ဟူလို။]

ဣဏာယိကော-ကြွေးယူသူသည်၊ အညံ-မိမိနေရာအရပ်မှ တစ်ပါးသော၊ ဒေသံ-အရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ပုစ္ဆိယမာနော-ကြွေးရှိသလားဟု မေးအပ်ပါသော်လည်း၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်အား၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ဥစ္စာကို၊ န ဓာရေတိ-ဆောင်မထားရပါ၊ ဝါ-ဆပ်စရာ မရှိပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-လျှောက်၍၊ သစေ၊ ပဗ္ဗဇတိ-အကယ်၍ ရှင်ရဟန်းပြုအံ့၊ ဣဏာသာမိကော စ-သည်လည်း၊ တံ-ထိုကြွေးယူသူကို၊ ပရိယေသန္တော-ရှာမှီးစဉ်၊ တတ္ထ-ထိုရှင်ရဟန်းပြုရာအရပ်သို့၊ (သစေ) ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ ရောက်သွားအံ့၊ ဒဟရော-ရဟန်းငယ်သည်၊ တံ-ထိုကြွေးရှင်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ (သစေ) ပလာယတိ-အကယ်၍ ထွက်ပြေးအံ့၊ သော စ-ထိုကြွေးရှင်သည်လည်း၊ ထေရံ-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်ကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ကေန-အဘယ်ရဟန်းသည်၊ အယံ-ဤသူကို၊ ပဗ္ဗာဇိတော-ရှင်ဖြစ်စေအပ်ပါသနည်း?၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးအပ်ပါသနည်း?၊ မမ-၏၊ ဧတ္ထကံ နာမ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်မည်သော၊ ဓနံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပလာတော-ထွက်ပြေးသူပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ) ဝဒတိ-အယ်၍ လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ထေရေန-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြောဆိုရာ၏၊ (ကိံ) ဥပါသက-ဥပါသကာ၊ မယာ-သည်၊ အဏဏော အဟန္တိ-တပည့်တော်မှာ ကြွေးမရှိပါဟူ၍၊ ဝဒန္တော-လျှောက်သည်၊ (ဟုတွာ) ပဗ္ဗာဇိတော-ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ပြီ၊ ဒါနိ-ယခု အခါ၌၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ကရောမိ-ပြုရတော့အံ့နည်း?၊ (တစ်နည်း၊ ကိံ ကရောမိ-ဘာတတ်နိုင်တော့အံ့နည်း?)၊ မေ-၏၊ ပတ္တစီဝရမတ္တံ-သပိတ်၊ သင်္ကန်းမျှကို၊ ပဿ-ကြည့်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ-၏၊) အယံ-ဤသို့ ပြောခြင်းသည်၊ တတ္ထ-ထို ကြွေးရှိသူကို ရှင်ပြုပေးမိရာ၌၊ သာမိစိ-လောကုတ္တရာအားလျော်သော ကျင့်ဝတ်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ပလာတေ-ထွက်ပြေးလသော်၊ ဂီဝါ-သည်၊ န ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ နံ-ထိုကြွေးရှိသူကို၊ သမ္မုခါဝ-မျက်မှောက်၌ပင်၊ ဒိသွာ-တွေ့မြင်၍၊ (ကြွေးရှင်က တွေ့မြင်၍) အယံ-ဤသာမဏေသည်၊ ဝါ-ဤရဟန်းသည်၊ မမ-၏၊ ဣဏာယိကော-ကြွေးရှိသူပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) တဝ-သင်၏၊ ဣဏာယိကံ-ကြွေးရှိသူကို၊ တွမေဝ-သင်ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဇာနာဟိ-သိလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော-၏၊ ဧဝမ္ပိ-ဤသို့ ပြောဆိုပြန်ပါသော်လည်း၊ ဂီဝါ-သည်၊ န ဟောတိ၊ သော-ထိုကြွေးရှင်သည်၊ (“ဝဒတိ”၌ စပ်) အယံ-ဤသူသည်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးပါပြီ၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂမိဿတိ-သွားနိုင်ပါတော့လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သစေပိ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ထေရေန-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်သည်၊ တံ-ယေဝ-သာ၊ ဇာနာဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဧဝမ္ပိ-ဤသို့ ပြောဆိုပြန်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်၏၊ ပလာတေ-တပည့်၏ ထွက်ပြေးခြင်းကြောင့်၊ ဂီဝါ-သည်၊ န ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ထေရော-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်သည်၊ (“ဝဒတိ”၌ စပ်) ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အယံ-ဤသာမဏေသည်၊ ဝါ-ဤရဟန်းသည်၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂမိဿတိ-သွားလတ္တံ့နည်း၊ ဣဇေဝ-ဤအရပ်၌သာ၊ အစ္ဆတု-နေပါစေတော့၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဥပဇ္ဈာယ်က ပြောအံ့) သော-ထိုတပည့်သည်၊ စေ ပလာယတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဂီဝါ ဟောတိ၊ သော-ထိုသာမဏေသည်၊ ဝါ-ထိုရဟန်းသည်၊ သဟေတုကသတ္တော-မဂ်ဖိုလ်ရဖို့ရန် အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တဝါသည်၊ ဝါ-ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါသည်၊ ဝတ္တသမ္ပန္နော-ကျင့်ဝတ်နှင့်ပြည့်စုံသူသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ထေရေန-သည်၊ အယံ-ဤသာမဏေသည်၊ ဝါ-ဤရဟန်းသည်၊ ဤဒိသော-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-၏၊ ဣဏာသာမိကော-သည်၊ သာဓူတိ-ကောင်းပါပြီဟူ၍၊ စေ ဝိသဇ္ဇေတိ-အကယ်၍ စွန့်လွှတ်အံ့၊ (ကြွေးများကို မတောင်းသောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်အံ့) ဣဇ္ဈေတံ-ဤသို့ စွန့်လွှတ်ခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ ဥပဗျုပ္ပန္နိ-ထက်ဝက် ထက်ဝက်ကို၊ ဝါ-နည်းနည်း နည်းနည်းကို၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဒါတဗ္ဗံ၊ [ဥပဗျုပ္ပန္နိ ထောက် ထောက်၊-ဋီကာ။]

အပရေန သမယေန-နောက်အခါ၌၊ (ရှင် ရဟန်းပြုပေးပြီးသည်မှနောက်၌) အတိအာရာဓကော-ကျင့်ဝတ်ကို အလွန်ပြီးစေတတ်သူသည်၊ (အလွန် ဝတ်ကျေသူသည်) ဟောတိ-အံ၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ဒေထ-ကုန်၊ (နည်းနည်းမက အကုန်လုံး ပေးပါကုန်) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-လျှောက်အပ်သော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ-ပေးထိုက်သည်သာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်က “မပေးတော့” ဟု ခုရန်ကွပ်ပြုလျှင် ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုးလိုက်၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ဒါတဗ္ဗမေဝ” ဟု ဧဝံဖြင့် ဆိုသည်၊-ဝိမတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒီသု-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း၊ အနက်ကို အဖန်ဖန်မေးမြန်းခြင်း

အစရှိသည်တို့၌၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်သည်၊ ဗဟုပကာရော-များသောကျေးဇူးရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဘိက္ခုနံ-ရဟန်းအားလုံးတို့၏၊ ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းဟူသော ကျင့်ဝတ်ဖြင့်၊ ပရိယေသိတွာပိ-ရှာမှီးပြီး၍လည်း၊ ဣဏံ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ [သာမဏေကသို့မဟုတ် ရဟန်းကလေးက စာတော်လှ၍ သံဃာအား ကျေးဇူးများလျှင် ရဟန်းအားလုံးကပင် ကြွေးဆပ်ဖို့ရန် ဝိနည်းတော်အတိုင်းရှာ၍ ကြွေးဆပ်ရမည်-ဟူလို။]

ဣဏာယိကဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ടിയാറസ്സനാ

၉၇။ န ဘိက္ခုဝေ ဒါသောတိ ဧတ္ထ-ဟူသောဤပါဌ၌၊ (လိဗ္ဗမာနာ-ရထိုက်ကုန်သော၊) ဒါသာ-ကျွန်တို့သည်၊ အန္တောဇာတော-အန္တောဇာတကျွန်လည်းကောင်း၊ ဓနက္ကိတော-ဓနက္ကိတကျွန်လည်းကောင်း၊ ကရမရာနိတော-ကရမရာနိတကျွန်လည်းကောင်း၊ သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဒါသဗျ-ကျွန်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတော-ကပ်ရောက်သောကျွန်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော-လေးယောက်တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထိုလေးယောက်သော ကျွန်တို့တွင်၊ အန္တောဇာတော နာမ-အိမ်တွင်း၌ဖြစ်သောကျွန်မည်သည်၊ ဝါ-သားပေါက်မည်သည်၊ ဇာတိဒါသော-မွေးဖွားခြင်းအားဖြင့်ကျွန်ဖြစ်သော၊ (မွေးကတည်းက ကျွန်ဖြစ်သော၊) ဃရဒါသိယာ-အိမ်ကျွန်မ၏၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ [အန္တော-အိမ်၏အတွင်း၌၊ ဇာတော-ဖြစ်သောကျွန်တည်း၊ အန္တောဇာတော-ကျွန်၊] ဓနက္ကိတော နာမ-ဥစ္စာဖြင့် ဝယ်အပ်သောကျွန်မည်သည်၊ မာတာပိတုနံ-မိဘတို့၏၊ သန္တိကာ-အထံမှ၊ ပုတ္တော ဝါ-သားကိုသော်လည်းကောင်း၊ သာမိကာနံ-ကျွန်ပိုင်ရှင်တို့၏၊ သန္တိကာ-မှ၊ ဒါသော ဝါ-ကျွန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဓနံ-ကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ဒါသစာရိတ္တံ-ကျွန်၏ စာရိတ္တသို့၊ (ကျွန်၏ ထုံးစံသို့၊) အာရောပေတွာ-တင်၍၊ ကိတော-ဝယ်အပ်သူတည်း၊ [ဓနေန-ဥစ္စာဖြင့်၊ ကိတော-ဝယ်အပ်သောကျွန်တည်း၊ ဓနက္ကိတော-ကျွန်၊] ဒွေပိ-နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊

ဒါသာ။ ။ ဒါသဇာတ်သည် ဒါနအနက်ဟော၊ ဘူဝါဒိ၊ စုရာဒိတည်း။ “ဒါသာတေ-
အရှင်သခင်တို့အား ပေးအပ်၏။ ဣတိ ဒါသာ”ဟု ပြု၊ အစိပစ္စည်းဟု ထောမနိဓိ
ဆို၏။ ယောဇနာ၌ကား “ဒု+အာသာ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ ဆင်းရဲသောကိစ္စ မကောင်းသော
ကိစ္စတို့၌ ပစ်ချအပ် သုံးစွဲအပ်သောကြောင့် “ဒါသ”ခေါ်သည်ဟု ကြံလေသည်။

ဒါသစာရိတ္တံ၊ ဟေ၊ ကံတော။ ။ မြို့ရွာဒေသအလိုက် ကျွန်အဖြစ်ကို အသိအမှတ် ပြုဖို့ရန် ထုံးစံရှိ၏။ အများသိအောင် ကြော်ငြာခြင်း စသည်ကို ပြုရ၏။ ထိုထုံးစံကို “ဒါသစာရိတ္တံ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ ကျွန်ဖြစ်ကြောင်းကို အများအသိအမှတ်ပြုစေ၍ ဝယ်အပ်သောသူသာလျှင် နေက္ခိတကျွန်ဖြစ်သည်။

ကရမရာနီတော နာမ-ကရမရာနီတကျွန်မည်သည်ကို၊ ဝါ-သူတစ်ပါးလက်ဖြင့်
သေထိုက်သူ၏အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သော ကျွန်မည်သည်ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် ထည့်သည်။) တိရောရဋ္ဌ-တိုင်းတစ်ပါးကို၊ ဝိလောပံ-
လုယက်ဖျက်စီးမှုကို၊ ကတွာ ဝါ-ပြု၍သော်လည်းကောင်း၊ ဥပလာပေတွာ ဝါ-
ဖြားယောင်း၍သော်လည်းကောင်း၊ တိရောရဋ္ဌတော-တိုင်းတစ်ပါးမှ၊ ဘုဇိဿ
မာနုသကာနိ-ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်ဆိုင်သော လူတို့ကို၊ ဝါ-ကျွန်မဟုတ်သောလူတို့ကို၊
အာဟရန္တိ-ဆောင်ယူတတ်ကြကုန်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အန္တောရဋ္ဌယေဝ-မိမိတိုင်း
၏ အတွင်း၌ပင်၊ ကတာပရာဓံ-ပြုအပ်ပြီးသော မင်းပြစ်ရှိသော၊ ကဉ္စိ-တစ်စုံ
တစ်ခုသော၊ ဂါမံ-ကို၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝိလုဗ္ဗထ-လုယက်ဖျက်ဆီးကြကုန်၊ ဣတိ-
သို့၊ အာဏာပေတိ-စေခိုင်း၏၊ တတော-ထိုတစ်စုံတစ်ခုသောရွာမှ၊ မာနုသကာနိပိ-
လူတို့ကိုလည်း၊ အာဟရန္တိ-ဆောင်ယူတတ်ကြကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုလူတို့တွင်၊ သဗ္ဗေ-
အလုံးစုံကုန်သော၊ ပုရိသာ-တို့သည်၊ ဒါသာ-ကျွန်ယောက်ျားတို့တည်း၊ ဣတ္ထိယော-
တို့သည်၊ ဒါသိယော-ကျွန်မိန်းမတို့တည်း၊ ဧဝရူပေါ-သော၊ ကရမရာနီတော-
ကရမရာနီတဖြစ်သော၊ ဒါသော-ကို၊ ယေဟိ-အကြင်သူတို့သည်၊ အာနီတော-
ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ တေသံ-ထိုကျွန်ပိုင်ရှင်တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဝသန္တော ဝါ-နေဆဲ
ကျွန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓနာဂါရေ-နှောင်အိမ်၌၊ ဗဒ္ဒေါ ဝါ-ချုပ်နှောင်အပ်သော

ကရမရာနီတော။ ။ ကရ သဒ္ဒါသည် “လက်” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ မရိတဗ္ဗောတိ မရော၊ ကရေန-သူတစ်ပါးလက်ဖြင့်+မရော-သေထိုက်သူတည်း။ ကရမရာ-သူ၊ ကရမရာ+ဟုတွာ+အာနီတော ကရမရာနီတော-သူတစ်ပါးလက်ဖြင့် သေထိုက်သူ၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သော ကျွန်၊ လုယက်ဖျက်ဆီး၍ဖြစ်စေ၊ ဖြားယောင်း၍ဖြစ်စေ တိုင်းတစ်ပါးမှ ဆောင်ယူအပ်သော သုံ့ပန်း(သုံ့ရ)ကျွန်တည်း။ “တိရောရန္တံ ဝိလောပံ ကတွာ ဝါ”ဖြင့် တိုင်းတစ်ပါးကို လုယက်ဖျက်ဆီး၍ ဆောင်ယူအပ်သော ယောက်ျား မိန်းမတို့ကို ပြ၏။ “ဥပလာပေတွာ ဝါ”ဖြင့် တိုင်းတစ်ပါးကိုပင် ဥစ္စာစသည်ဖြင့် ချော့မော့ဖြားယောင်း၍ ထိုတိုင်းတစ်ပါးမှ ဆောင်ယူအပ်သော ယောက်ျား မိန်းမတို့ကို ပြ၏။ ယောက်ျား မိန်းမ နှစ်မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် “မာနုသကာနိ”ဟု နပုလ္လိင် သာမညအားဖြင့် ဆိုထားကြောင်းကို ယောဇနာဖွင့်၏။

ကျွန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုရိသာဟိ-အစောင့်အရှောက် ယောက်ျားတို့သည်၊
 (ရဲသား စသူတို့သည်၊) ရက္ခိယမာနော ဝါ-စောင့်ရှောက်အပ်ဆဲ ကျွန်ကိုသော်
 လည်းကောင်း၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ပလာယိတွာ-ထွက်ပြေး၍၊
 ဂတော-သွားသောကျွန်ကို၊ ဂတဌာနေ-ရောက်အပ်သောအရပ်၌၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊
 ရညာ-သည်၊ တုဋ္ဌေန-နှစ်သက်သည်၊ (ဟုတွာ) ကရမရာနီတကေ-ကရမရာနီတ
 ကျွန်တို့ကို၊ မုဉ္ဇထ-လွတ်ကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ ဝါ-ပြော၍သော်လည်းကောင်း၊
 သဗ္ဗသာဓာရဏေန-အလုံးစုံတို့နှင့် ဆက်ဆံသော၊ နယေန ဝါ-နည်းဖြင့်သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဗန္ဓနာ-အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ မောက္ခေ-လွတ်ခြင်းကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊
 ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောဝ-မှချ ရှင်ဖြစ်စေထိုက်သည်သာ။

သာမ-ကိုယ်တိုင်၊ ဒါသဗျ-ကျွန်၏အဖြစ်သို့၊ (ဒါသဿ ဘာဝေါ ဒါသဗျ၊
 ဘာဝအနက်၌ ဒါသနောင် ဗျပစ္စည်း သက်၊) ဥပဂတော နာမ-ကပ်ရောက်သူ
 မည်သည်၊ ဇီဝိတဟေတု ဝါ-အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်
 သော်လည်းကောင်း၊ အာရက္ခဟေတု ဝါ-အစောင့်အရှောက်ဟူသော အကြောင်း
 ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ (စောင့်ရှောက်မည့် မိဘစသည်မရှိ၍ အစောင့်ရောက်ခံ
 လိုသော်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊) အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊ တေ-အရှင်၏၊
 ဒါသော-ကျွန်ပါတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊
 ဒါသဘာဝံ-ကျွန်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတော-ကပ်ရောက်သူတည်း၊ (ကေ ဝိယ-
 အဘယ်သူတို့ကဲ့သို့နည်း၊) ရာဇနံ-တို့၏၊ ဟတ္ထိအဿဂေါမဟိသဂေါပကာဒယော-
 ဝိယ-ဆင်ထိန်း၊ မြင်းထိန်း၊ နွားထိန်း၊ ကျွဲထိန်း အစရှိသူတို့ကဲ့သို့တည်း၊ တာဒိသော-
 သော၊ ဒါသော-ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ရညော-၏၊ ဝဏ္ဏဒါသိနံ-အဆင်းရှိသော
 ကျွန်မတို့၏၊ ဝါ-ပြည့်တန်ဆာမတို့၏၊ ပုတ္တာ-သားတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိတတ်ကုန်
 ၏၊ အမစ္စပုတ္တသဒိသာ-အမတ်တို့၏ သားနှင့်တူကုန်၏၊ တေပိ-ထိုသားတို့ကို
 လည်း၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

အသံယတာ-စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် မရှိကုန်သော၊
 ဘုဒ္ဓိသိတ္တိယော-ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်ဆိုင်သော မိန်းမတို့သည်၊ ဝဏ္ဏဒါသိဟိ-
 တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဝိစရန္တိ-ကုန်၏၊ တာသံ-ထိုမစောင့်စည်းသော မိန်းမတို့၏၊
 ပုတ္တေ-တို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ (တာ-ထိုအသံယတမိန်းမတို့သည်၊) သယမေဝါ-
 သာလျှင်၊ ပဏ္ဏံ-ဝဏ္ဏဒါသိ စာရင်းစာရွက်သို့၊ အာရောပေန္တိ-တင်စေကြကုန်၏၊

☞

သဗ္ဗသာဓာရဏေန ဝါ နယေန။ ။ အဘိသေကာဒိသု သဗ္ဗဗန္ဓနာနိ မောစာပေန္တိ
 တံ သန္ဓာယ “သဗ္ဗသာဓာရဏေနာ”တိ ဝုတ္တံ၊-ဝိမတိ၊ အဘိသိက်သွန်းသောအခါ
 လွတ်လပ်ရေးရသောအခါ စသည်တို့၌ အလုံးစုံသော ထောင်တို့ကိုဖွင့်၍ လွတ်တတ်
 ကြကုန်၏၊ ဤနည်းကို “သဗ္ဗသာဓာရဏနည်း”ဟု ခေါ်၏၊ “ကျွန် ဟုတ်-မဟုတ်
 အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံသောနည်း”ဟုလို။

(တာသံ-ထို ဝဏ္ဏဒါသီစာရင်းဝင် မိန်းမတို့၏၊ ပုတ္တေ-တို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ-ငှာ၊) န ဝဋ္ဋတိ၊ ဘဒ္ဒိပုတ္တကဂဏာဒိနံ-ကုမာရနတ်ကို ဆည်းကပ်သောဂိုဏ်း အစရှိသူ တို့၏၊ ဒါသာပိ-တို့ကိုလည်း၊ (ထိုအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့လုံးနှင့်ဆိုင်သော ကျွန်တို့ကိုလည်း၊) တေဟိ-ထိုဂိုဏ်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဒိန္နာ-ကျေကျေနပ်နပ် မပေးအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ။

ဝိဟာရေသု-ကျောင်းတိုက်တို့၌၊ ရာဇူဟိ-တို့သည်၊ အာရာမိကဒါသာ နာမ-အရံစောင့်ကျွန် မည်သည်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဒိန္နာ-လှူအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နံ၏၊ တေပိ-ထို အာရာမိကကျွန်တို့ကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဘုဇိဿေ-ကျွန် မဟုတ်သူတို့ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဝါ-ပြုပြီးမှ၊

သယမေဝ၊ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ။ ။ သယမေဝ ပဏ္ဏံ အာရောပေန္တိ၊ န ဝဋ္ဋတိတိ တာ ဘုဇိဿိတ္ထိယော မယမ္ပိ ဝဏ္ဏဒါသီယော ဟောမာတိ အတ္တနော ရက္ခဏတ္ထာယ သယမေဝ ရာဇနံ ဒါသိမဏ္ဍေ အတ္တနော နာမံ လိခါပေန္တိ၊ တာသံ ပုတ္တာ စ ရာဇဒါသာဝံ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ တေ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဝိမတိ။

ဘုဇိဿေ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ ဘုဇိဿေ ပန ကတွာ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိတိ ယဿ ဝိဟာရဿ တေ အာရာမိကာ ဒိန္နာ၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ သံဃံ ဉာပေတွာ ဖာတိကမ္မေန (တိုးပွားစေမှုဖြင့်) ဓနာနိ ဒတွာ ဘုဇိဿေ ကတွာ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊-ဝိမတိ။

ဘုဇိဿော။ ။ ဘုဇော အတ္တနော ယထာသုခံ ဝိနိယောဂေါ ဣဿော ဣန္ဒြိတဗ္ဗော ဧတ္တာတိ ဘုဇိဿော၊ မူလပံ၊ မဟာအဿပုရသုတ်ဋီကာ၊ ဘုဇောကို “အတ္တနော ယထာသုခံ ဝိနိယောဂေါ”ဟု ဝိဿသနထည့်၍လည်းကောင်း၊ ဣဿောကို “ဣန္ဒြိတဗ္ဗော” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ “ဘုဇော+ဣဿော ဧတ္တာတိ ဘုဇိဿော”သာ လိုရင်းတည်း၊ ဧတ္ထ-ဤကိုယ်ကိုယ်ကို ပိုင်သ၍၊ ဣဿေ-အလိုရှိထိုက်သော၊ ဘုဇော-လက်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ ဘုဇိဿော၊ ကျွန်သည် မိမိလက်ဖြင့် အရှင်က ခိုင်းအပ်သော အမှုကို ပြုလုပ်ပေးရ၏၊ ဘုဇိဿကား ထိုသို့ မလုပ်ရဘဲ ကိုယ်အလိုရှိရာကို လုပ်ပေးသောလက် ရှိသည်-ဟူလို။

တစ်နည်း။ ။ “ဘုဇာနိ ဝိယ အတ္တနော ကိစ္စေ ဣသိတဗ္ဗောတိ ဘုဇိဿော”ဟု သာမညဖလသုတ်ဋီကာ ပြု၏၊ ဣသဓာတ် ဣပစ္စည်း၊ ဘုဇာနိ ဝိဇာ-လက်တို့ကဲ့သို့+ ဣဿော-မိမိကိစ္စ၌ အလိုရှိအပ် စေခိုင်းအပ် စေခိုင်းနိုင်သူတည်း၊ ဘုဇိဿော-သူ။

တစ်နည်း။ ။ “ဘုဇော ဧတဿ အတ္ထိတိ ဘုဇိဿော”ဟု ယောဇနာဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဘုဇေသဒ္ဒါနောင် ကိဿနိပစ္စည်းဟု ထောမနိဓိလည်း ဆို၏၊ သူတစ်ပါးတို့က စောင့်ရှောက် ပေးစရာလည်း မလို၊ ကျွေးမွေးစရာလည်း မလိုဘဲ ကိုယ်ကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်နိုင်၊ စားနိုင်ဖို့ရန် လက်ရှိသူ-ဟူလို။ [ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်သောအခါ အမိန့်တော်ကို မလိုက်နာတော့ဘဲ ပယ်လွန်နိုင်သောကြောင့် ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်သူကို “တော်လွန်သူ”ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်၊ နဂိုကပင် ကျွန်မဟုတ်ဘဲ လွတ်လပ်သော ဘုဇိဿကို “တော်လွန်”ဟု အနက်မပေးရ။]

ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ မဟာပစ္စရိယံ-မဟာပစ္စရိ အဋ္ဌကထာ၌၊ အန္တောဇာတ ဓနက္ကိတကေ-အန္တောဇာတကျွန်၊ ဓနက္ကိတကျွန်တို့ကို၊ အာနေတွာ-၍၊ ဘိက္ခု သံဃဿ-အား၊ အာရာမိကေ-အရံစောင့်တို့ကို၊ ဒေမ-လှူပါကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ-လှူတတ်ကြကုန်၏၊ တက္ကံ-ရက်တက်ရည်ကို၊ သီသေ- ဦးခေါင်း၌၊ အာသိတ္တကသဒိသာဝ-သွန်းလောင်းအပ်သည်နှင့် တူကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ တေ-ထိုအရံစောင့်ဖြစ်သော ကျွန်တို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ကုရန္တိယံ ပန-ကုရန္တိအဋ္ဌကထာ၌ကား၊ အာရာမိကံ-ကို၊ ဒေမ-ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကပ္ပိယဝေါဟာရေန-အပ်သော အသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဝေါဟာရေန- အသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ ဒိန္နော-လှူအပ်သည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ နေဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဒုဂ္ဂတမနုဿာ-ဒုက္ခသို့ရောက်သော လူတို့သည်၊ ဝါ-လူဆင်းရဲတို့သည်၊ သံဃံ-ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဇီဝိဿာမ-အသက်မွေးကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ ကပ္ပိယကာရကာ-အပ်စပ်အောင် ပြုတတ်သူတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဧတေပိ-ဤ ကပ္ပိယကာရကတို့ကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ- ဌာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ မာတာပိတရော-မိဘတို့သည်၊ ဒါသာ- ကျွန်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ-န်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ မာတာ ဧဝ-အမိသည်သာ၊ ဒါသိ- ကျွန်မတည်း၊ ပိတာ-အဘသည်၊ အဒါသော-ကျွန်မဟုတ်၊ တံ-ထိုသူကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ မာတာ-အမိသည်၊ အဒါသိ- ကျွန်မ မဟုတ်၊ ပိတာ-အဘသည်၊ ဒါသော-ကျွန်တည်း၊ တံ-ထိုသူကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ

တက္ကံ၊ပေ၊ ဟောန္တိ။ ။တက္ကံ သီသေ အာသိတ္တကသဒိသာဝ ဟောန္တိတိ ကေသုစိ နေပဒေသု အဒါသေ ကရောန္တာ တက္ကံ သီသေ အာသိဉ္စန္တိ၊ တေန ကိရ တေ အဒါသာ ဟောန္တိ၊ ဧဝမိဒမ္ပိ အာရာမိကဝစနေန ဒါနမှီတိ အဓိပ္ပာယော၊-ဝိမတိ၊ “ရက်တက်ရည်ကို ဦးခေါင်းပေါ်၌ သွန်းလောင်းခြင်းသည် ဒေသထုံးစံအတိုင်း ကျွန်အဖြစ်မှ တော်လှန် လိုက်ခြင်းတည်း၊ အန္တောဇာတ ဓနက္ကိတကျွန်တို့ကို အာရာမိက အဖြစ်ဖြင့် လှူခြင်းသည် ထိုတော်လှန်ခြင်းနှင့် သဘောတူ၏၊ ထို့ကြောင့် ရှင်ပြုပေး နိုင်သည်”ဟုလို။

ယေန ကေနစိ ဝေါဟာရေန။ ။ အာရာမိကံ ဒေမာတိ ဝါ အာရာမိကဒါသံ ဒေမာတိ ဝါ ကပ္ပိယကာရကံ ဒေမာတိ ဝါ ယေန ကေနစိ ဝေါဟာရေန (အပ်သော အသုံးအနှုန်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မအပ်သော အသုံးအနှုန်းဖြင့်ဖြစ်စေ)၊-ယောဇနာ။ [နေဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံတိ ကပ္ပိယဝစနေန ဒိန္နောပိ သံဃဿ အာရာမိကဒါသတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တံ(အာရာမိကကျွန် ဖြစ်နေသောကြောင့် ဧကန်မှချ ရှင်ပြုမပေးရဟုဆိုသည်၊-သာရတ္ထ။)]

ဝဋ္ဋတိ၊ (မိဘနှစ်ပါးတို့တွင် အဓိက ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ဤနှစ်ဝါကျကို ဆိုရသည်။) ဘိက္ခုဿ-၏၊ ဉာတကာ ဝါ-ဆွေမျိုးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာကာ ဝါ-အလုပ်အကျွေးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒါသံ-ကို၊ ဒေန္တိ-လှူတတ်ကြကုန်၏၊ (ကိ-အဘယ်သို့လျှောက်၍ လှူကြကုန်သနည်း?)၊ ဣမံ-ဤသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ကုန်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဝေယျာဝစ္စ-ဝေယျာဝစ္စကို၊ ကရိဿတိ-ပြုပါလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ (ဒေန္တိ-နံ၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဒါသော-သည်၊ အတ္တိ-ရှိအံ့၊ ဘုဇိဿော-တော်လှန်သည်ကို၊ ကတောဝ-ပြုအပ်ပြီးသူကိုသာ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ သာမိကာ-ကျွန်ုပ်ငှါတို့သည်၊ ဒါသံ-ကို၊ ဒေန္တိ-ကုန်၏၊ (ကိ-နည်း?)၊ ဣမံ-ဤသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ကုန်၊ သစေ အဘိရမိဿတိ-အကယ်၍ မွေ့လျော်လတ္တံ့အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အဒါသော-ကျွန်မဟုတ်တော့ပါ၊ စေ ဝိဗ္ဗမိဿတိ-အကယ်၍ လူထွက်လတ္တံ့အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အမှာကံ-တို့၏၊ ဒါသောဝ-ကျွန်ုပ်ငြိမ်းတိုင်းသာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ (ဒေန္တိ) အယံ-ဤသူသည်၊ တာဝကာလိကော နာမ-တာဝကာလိကမည်၏၊ ဝါ-အခိုက်အတန့်မျှ လွတ်လပ်သူမည်၏၊ တံ-ထိုသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရန္တိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ နိဿာမိကဒါသော-အရှင်မရှိသော ကျွန်သည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ သောပိ-ထိုကျွန်ကိုလည်း၊ ဘုဇိဿော-ကို၊ ကတောဝ-ကိုသာ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ အဇာနိန္ဒော-ကျွန်အဖြစ်ကို မသိသည်၊ (ဟုတွာ) ပဗ္ဗာဇေတွာ ဝါ-ရှင်ဖြစ်စေပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပာဒေတွာ ဝါ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဇာနာတိ-သိအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဘုဇိဿံ-ကို၊ ကာတုမေဝ-ပြုခြင်းငှာသာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

စ-ဆက်၊ ဣမဿ အတ္ထဿ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (ရှင်ရဟန်းပြုပြီးမှ သိရသော်လည်း တော်လှန်မှုကို ပြုထိုက်၏ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊) ပကာသနတ္ထံ-ထင်ရှားပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣမံ-ဤဝတ္ထုကို၊ ဝဒန္တိ-ပြောကြကုန်၏၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဧကာ-တစ်ယောက်သော၊ ကုလဒါသိ-အမျိုးတစ်ဦး၏ ကျွန်မသည်၊ ဧကေန-တစ်ယောက်သော ယောက်ျားနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ အနုရာဓပုရာ-အနုရာဓမြို့မှ၊ ပလာယိတွာ-လိုက်ပြေး၍၊ ရောဟဏေ-ရောဟဏဇနပုဒ်၌၊ ဝံသမာနာ-နေစဉ်၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ပဋိလဘိ-ရပြီ၊ သော-ထိုသားသည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး၍၊ ဥပသမ္ပန္နကာလေ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ လဇ္ဇိ-မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်းရှိသည်၊ ကုက္ကုစ္ဆကော-အပ်လေသလော၊ မအပ်လေသလောဟု တွေးတောယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧကံဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ မာတရံ-မယ်တော်ကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးရှာပြီ၊ (ကိ-နည်း?)၊ ဥပါသိကေ-မယ်တော် ဥပါသိကာ၊ ကိ-အသို့နည်း?၊ တုမှာကံ-သင်မယ်တော်တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊

ဘာတာ ဝါ-မောင်ကြီး မောင်ငယ်သည်လည်းကောင်း၊ ဘင်္ဂနီ ဝါ-အစ်မ ညီမ သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ-မရှိပါတကား၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဉာတကံ-ဆွေမျိုးကို၊ န ပဿာမိ-မမြင်ပါတကား၊ ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆိ-ပြီ။)

တာတံ-ချစ်သား၊ အဟံ-မယ်တော်သည်၊ အနုရာဓပုရေ-၌၊ ကုလဒါသီ-အမျိုးတစ်ဦး၏ ကျွန်မတည်း၊ တဝ ပိတရာ-ကိုယ်တော် ခမည်းတော်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ပလာယိတွာ-လိုက်ပြေးခဲ့၍၊ ဣဓ-ဤရောဟဏဇနပုဒ်၌၊ ဝဿာမိ-နေပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ သီလဝါ-သီလရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ မေ-၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ အသုဒ္ဓါ ကိရ-မစင်ကြယ်သတတ်၊ ဣတိ-သို့၊ သံဝေဂံ-ထိတ်လန့်ကြောင်း သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ မာတရံ-ကို၊ တဿ ကုလဿ-ထိုသခင်မျိုး၏၊ နာမဂေါတ္တံ-အမည်အနွယ်ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍၊ အနုရာဓ ပုရံ-သို့၊ အာဂမ္မ-လာ၍၊ တဿ ကုလဿ-၏၊ ဃရဒ္ဓါရေ-အိမ်ပေါက်၌၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်ပြီ။

အတိစ္ဆယ ဘန္တေတိ-အတိစ္ဆယ ဘန္တေဟူ၍၊ (တစ်နည်း၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အတိစ္ဆယ-ဤအိမ်ကို ကျော်လွန်၍ အခြားအိမ်၌ အလိုရှိပါကုန်၊ ဝါ-ကန်တော့ဆွမ်းပါ ဘုရား၊ ဣတိ-သို့၊) ပုတ္တောပိ-လျှောက်အပ်ပါသော်လည်း၊ နာတိက္ကမိ-အိမ်ကို လွန်၍မသွား၊ တေ-ထိုအိမ်ရှင်တို့သည်၊ အာဂန္တာ-၍၊ ဘန္တေ-ရား၊ ကိ-အသို့ပါ နည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိသု-ကုန်ပြီ၊ တုမှာကံ-သင်တို့၏၊ ဣတ္ထန္နာမာ-ဤ အမည်ရှိသော၊ ပလာတာ-ထွက်ပြေးသော၊ ဒါသီ-ကျွန်မသည်၊ အတ္ထိ-ရှိသလော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ အတ္ထိ-ပါ၏၊ အဟံ-ငါသည်၊ တဿာ-ထို ကျွန်မ၏၊ ပုတ္တော-သားပါတည်း၊ မံ-ငါ့ကို၊ တုမေ-တို့သည်၊ သစေ အနုဇာနာထ-အကယ်၍ အနူးအညွတ် ခွင့်လွှတ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ လဘာမိ-ရပါအံ့၊ တုမေ-တို့သည်၊ မယံ-၏၊ သာမိကာ-အရှင်တို့ပါတည်း၊ ဣတိ-သို့ပြောပြီ။

၀၃

တေ-ထိုသခင်တို့သည်၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ-ရွှင်လန်းနှစ်သက်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဘန္တေ-ရား၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-သည်၊ သုဒ္ဓါ-စင်ကြယ်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ ဘုဒ္ဓိဿံ-ကျွန်အဖြစ်မှလွတ်သူကို၊ ကတွာ-၍၊ စ်တူဟိ-ကုန်သော၊ ပစ္စယေဟိ-ပစ္စည်းတို့ဖြင့်၊ ပဋိဇ္ဇေန္တာ-ပြုစုလုပ်ကျွေးကုန် လျက်၊ မဟာဝိဟာရေ-မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်၌၊ ဝဿာပေသံ-နေစေကြကုန် ပြီ၊ ထေရော-သည်၊ တံ ကုလံ-ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ဝသမာနောယေဝ-နေစဉ်ပင်၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ၊ ဣတိ (ဣမံ ဝတ္ထု-ကို၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏၊) ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဒါသဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ကမ္မာရဘဏ္ဍာဝတ္ထာဒိကထာ

၉၈-၉။ ကမ္မာရဘဏ္ဍာတိ-ကား၊ တုလာဓာရမုဏ္ဍကော-ချိန်ခွင်ကို ဆောင် တတ်သော ရွှေပန်းထိန်သည်၏ ဦးပြည်းကလေးဖြစ်သော၊ သုဝဏ္ဏကာရပုတ္တော- ရွှေပန်းထိန်သည်၏သားတည်း၊ ပဉ္စသိခေါ-ငါးခုသော ဦးစွန်းရှိသော၊ တရုဏ ဒါရကော-ငယ်ရွယ်သောကလေးတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ခေါင်တုံးဆိုသော်လည်း ရိတ်ထားအပ်သော ခေါင်းတုံးမဟုတ်၊ သျှောင်မထုံးဘဲ ထားအပ်သော ခေါင်းတုံးတည်း၊ ခေါင်းပေါ်၌ ဦးစွန်းကလေးကား ပါသေး၏။]

သံဃံ အပလောကောတုံ ဘဏ္ဍာကမ္မာယာတိ-ကား၊ သံဃံ-ကို၊ ဘဏ္ဍာကမ္မတ္တာယ- ဦးပြည်းခေါင်းတုံးမှုကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ (ဆံရိတ်ဖို့ရာ၊) အာပုစ္ဆိတုံ-ပန်ပြောခြင်း ငှာ၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တတြ-ထို သံဃံ အပလောကောတုံ အစရှိသောပါဌ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အာပုစ္ဆနဝိဓိ-ပန်ပြောပုံအစီအရင် တည်း၊ သီမာပရိယာပနန္ဒ-ဥပစာရသိမ်၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော၊ (ဥပစာရသိမ်ဟူသည် ကျောင်းတိုက်တစ်တိုက်လုံးတည်း၊ ထိုကျောင်းတိုက်တွင် ပါဝင်ကုန်သော၊) ဘိက္ခု- တို့ကို၊ သန္နိပါတေတွာ-စုဝေးစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ-(ရှင်အဖြစ်ကို ရှင့်သော) ရှင်လောင်းကို၊ တတ္ထ-ထိုသံဃာအစည်းအဝေးသို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ ဘန္တေ- တို့၊ သံဃံ-ကို၊ ဣမဿ ဒါရကဿ-ဤသူငယ်၏၊ ဘဏ္ဍာကမ္မ-ဦးပြည်းခေါင်းတုံး မှုကို၊ (ဆံရိတ်ခြင်းကို၊) အာပုစ္ဆာမိ-ပန်ပြောပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ တိက္ခတ္တံ၊ ဝါ- သုံးကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တံ၊ ဝါ-နှစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ သကံ ဝါ-တစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ လျှောက်ရာ၌၊ ဣမဿ ဒါရကဿ ဘဏ္ဍာကမ္မ အာပုစ္ဆာမိတိပိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ကမ္မာရဘဏ္ဍာ။ ။ ဒဟရတာယ(ငယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) အမောဠိဗန္ဓော(ဆံထုံး မထုံးရသေးသော) မုဏ္ဍိကသီသော(ဦးပြည်းခေါင်းတုံး ဦးခေါင်းရှိသော) ကမ္မာရဒါရကော ဧဝံ ဝုတ္တော (ရွှေပန်းထိန်သည်၏ သားကလေးကိုပင် “ကမ္မာရဘဏ္ဍာ”ဟု ဆိုအပ်ပြီ)။- ဝိမတိ။

တုလာဓာရမုဏ္ဍကော။ ။ ရွှေပန်းထိန်သည်ကိုပင် ရွှေကိုဖြစ်စေ၊ ကြေးကိုဖြစ်စေ ချိန်ဖို့ရန် ချိန်ခွင်ကို လက်ဖြင့် ဆောင်ယူတတ်သောကြောင့် “တုလာဓာရ”ဟုခေါ်၏၊ တုလံ-ချိန်ခွင်ကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တုလာဓာရော-မည်၏။ [တုလာဓာရမုဏ္ဍကောတိ ဧတ္ထ တုလာဓာရာတိ တမ္မသုဝဏ္ဏာဒီနံ တုလံ ဟတ္ထေန ဓာရေတိတိ ကမ္မာရာ “တုလာဓာရာ”တိ ဝုတ္တာ၊ တေသု ဧကော မုဏ္ဍိကသီသော ဒဟရောတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။]

ပဉ္စသိခေါ။ ။ ပဉ္စ+သိခါ ယဿာတိ ပဉ္စသိခေါ၊ ဦးစွန်းတစ်ခုကို ငါးစုခွဲ၍ ဖွတ်မြီးထိုးလျက် သျှောင်မထုံးဘဲ နောက်ဆံ တွဲလဲထားသောကြောင့် “ပဉ္စသိခ”ဟု ခေါ်၏။ [ဧကာ ဝါ သိခါ ပဉ္စ ဝေဏိယော ကတွာ ဗန္ဓုနေန “ပဉ္စသိခါ”တိ ဝုစ္စတိ၊ တာ ဧတဿ အတ္ထိတိ ပဉ္စသိခေါ၊-ဝိမတိ။]

ဝါ-ဤသုဇယံ၏ဆံရိတ်ခြင်းကို ခွင့်ပန်ပါ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဣမဿ သမဏကရဏံ အာပုစ္ဆာမိတိပိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဤသုဇယံ၏ ရဟန်းပြုမှုကို ခွင့်ပန်ပါ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဣမဿ ပဗ္ဗာဇနံ အာပုစ္ဆာမိတိပိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဤသုဇယံကို ရှင်ပြုပေးခြင်းကို ပန်ပြောပါ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အယံ သမဏော ဟောတုကာမောတိပိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဤသုဇယံသည် ရဟန်းဖြစ်လိုပါ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အယံ ပဗ္ဗဇိတုကာမောတိပိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဤသုဇယံသည် ရှင်ရဟန်းပြုလိုပါ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝတ္တု-လျှောက်ခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ (မြန်မာလိုလည်း လျှောက်ကောင်းပါ၏။)

သဘာဂဋ္ဌာနံ-သဘောတူသူတို့၏ အရပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ခေါင်းရိတ်ရာကျောင်းတိုက်က သံဃာအချင်းချင်း မကွဲမပြား သဘောတူ နေကြလျှင်၊) ဒသ-တစ်ကျိပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု ဝါ-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိသံ-နှစ်ကျိပ်သော၊ ဘိက္ခု ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ တိသံ-သုံးကျိပ်သော၊ ဘိက္ခု ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝသန္တိ-နေကြကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားသည်၊ သစေ ပညာယတိ-အကယ်၍ ထင်ရှားအံ၊ (ဧဝံသတိ) တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ ဌိတောကာသံ ဝါ-တည်ရာအရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ နိသိန္နောကာသံ ဝါ-ထိုင်ရာအရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာပိ-သွား၍လည်း၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-ပန်ပြောရာ၏၊ (သံဃံ ဘန္တေ ဣမဿ ဒါရကဿ စသော ရှေးနည်းအတိုင်းပင် ပန်ပြောပါ-ဟုလို၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ-ရှင်လောင်းကို၊ ဝိနာဝ-ကြဉ်၍သာ၊ ဒဟရဘိက္ခု ဝါ-ရဟန်းငယ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဓာမဏေရေ ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပေသေတွာပိ-စေလွှတ်၍လည်း၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ တဿ-ထိုရှင်လောင်း၏၊ ဘဏ္ဍုကမ္မံ-ကို၊ အာပုစ္ဆာမ-ကုန်၏၊ ဣတိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အာပုစ္ဆာပေတံ-ပန်ပြောစေခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ။

ကေစိ-အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သေနာသနံ ဝါ-ကျောင်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဂုမ္မာဒီနိ ဝါ-ချုံအစရှိသော အရပ်တို့သို့သော်လည်းကောင်း၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ သစေ နိဒ္ဒါယန္တိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း အိပ်ပျော်နေကုန်အံ၊ သမဏဓမ္မံ-ရဟန်းတရားကို၊ သစေ ကရောန္တိ ဝါ-အကယ်၍လည်း ပြုနေကုန်အံ၊ အာပုစ္ဆကာ စ-ပန်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ပရိယေသန္တာပိ-ရှာမှီးပါကုန်သော်လည်း၊ အဒိသွာ-မတွေ့မြင်၍၊ ဝါ-မတွေ့မြင်ခြင်းကြောင့်၊ အမေဟိ-ငါတို့သည်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ကို၊ အာပုစ္ဆိတာ-ပန်ပြောအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ သညိနော-ဤသို့ မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ) ပဗ္ဗဇ္ဇာနာမ-ရှင်အဖြစ်မည်သည်၊ လဟကံ-ပေါ့သော၊ ကမ္မံ-ကံတည်း၊ တသွာ-ထို့ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်သူသည်၊ သုပဗ္ဗဇိတောဝ-ကောင်းစွာ ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်သာတည်း၊ (ရှင်ပြုပေးခြင်း အထမြောက်သည်- ဟုလို၊) ပဗ္ဗာဇန္တိ သာပိ-ရှင်ဖြစ်စေသော ဆရာ၏လည်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ အနေကဘိက္ခုသဟဿာဝါသော-ထောင်ပေါင်းများစွာသော ရဟန်းတို့၏ နေရာဖြစ်သော၊ မဟာဝိဟာရော-ကျောင်းတိုက်ကြီးသည်၊ သဗ္ဗေ ဟောတိ-အံ၊ သဗ္ဗေ၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ သန္နိပါတေတုမ္ပိ-စည်းဝေးခြင်းငှာသော်မှလည်း၊ ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သေး၏၊ ဝါ-ပြုနိုင်ခဲ့သေး၏၊ ပဋိပါတိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ (တစ်ပါးပြီးတစ်ပါး၊) အာပုစ္ဆိတုံ-ပန်ပြောခြင်းငှာ၊ ပဂေဝ-ရှေးဦးမဆွအစကပင်၊ (ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊ ဝါ-ပြုနိုင်ခဲ့၏၊) (ဧဝံသတိ) ခဏ္ဍသီမာယံ-ခဏ္ဍသိမ်၌၊ ဌတွာ ဝါ-တည်၍သော်လည်းကောင်း၊ နဒီသမုဒ္ဒါဒီနိ-မြစ်၊သမုဒ္ဒရာ အစရှိသောအရပ်တို့သို့၊ ဂန္ဓာ ဝါ-သွား၍သော်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏၊ [ထိုအရပ်၌လည်း ဥဒကုက္ကေပသိမ် ရနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာမှ လွန်သွားသောကြောင့်လည်းကောင်း “နဒီသမုဒ္ဒါဒီနိ ဝါ ဂန္ဓာ”ဟု ဆိုသည်၊] ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင် ရှင်လောင်းသည်၊ နဝမုဏ္ဍော-အသစ်ဖြစ်သော ခေါင်းတုံးပြီးသူသည်၊ ဝါ-ခေါင်းတုံးပြီးခါစသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဗ္ဗန္တကော-လူထွက်ပြီးခါစသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ၊ နိဂဏ္ဌာဒီသု-နိဂဏ္ဌအစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရော-တစ်ယောက်ယောက်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ၊ ဒွိဂုံလကေသော ဝါ-လက်နှစ်သစ်ရှည်သော ဆံရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥနဒ္ဒဂုံလကေသော ဝါ-လက်နှစ်သစ် အောက်ယုတ်လျော့သော ဆံရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ-၏၊) တဿ-ထိုရှင်လောင်း၏၊ ကေသန္တေဒနကိစ္စံ-ဆံကိုဖြတ်ဖွယ်ကိစ္စသည်၊ ဝါ-ခေါင်းရိတ်ဖွယ် ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဏ္ဍုကမ္မံ-ကို၊ အနာပုစ္ဆိတွာပိ-၍လည်း၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှိအပ်သော ရှင်လောင်းကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရှင်လောင်းသည်၊ ဒွိဂုံလာတိရိတ္တကေသော-လက်နှစ်သစ်ထက်ပိုလွန်သော ဆံရှိသည်၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဧကသိခါမတ္တဓရောပိ-ဦးစွန်းတစ်ခုမျှကို ဆောင်သူသည်မှလည်း၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထိုရှင်လောင်းကို၊ ဘဏ္ဍုကမ္မံ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာပိ-၍သာ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ဥပါလိဝတ္ထု-သည်၊ မဟာဝိဘင်္ဂေ-ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်း၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။

အနာပတ္တိ။ ။ ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သံဃံ အပလောကေတုံ ဘဏ္ဍုကမ္မာယာ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ၊ န ပန အနပလောကေန္တဿ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ၊ တဏှာပိ အဋ္ဌကထာယံ “သဗ္ဗေ အာပုစ္ဆိတာ အမေဟိတိ သညိနောပေ၊ ပဗ္ဗာဇေန္တဿာပိ အနာပတ္တိတိ ဝုတ္တတ္တာ သဉ္စိစ္စ အနာပုစ္ဆာ ကေသေ ဩဟာရေန္တဿ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝါတိ ဒဋ္ဌမ္ပံ” (မပန်ပြောဘဲ ရှင်ပြုပေးလျှင် ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်၏ဟု မှတ်ပါ၊)-ဝိမတိ။

၁၀၀။ အဟိဝါတကရောဂေနာတိ-ကား၊ မာရိဗျာဓိနာ-သေစေတတ်သော အနာရောဂါကြောင့်၊ (“ကာလင်္ကတံ ဟောတိ” ခွံ စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ ယတြ-အကြင် အမျိုး၌၊ သော ရောဂေါ-ထိုရောဂါသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ တံ ကုလံ-ထိုရောဂါ ဖြစ်ရာ အမျိုးသည်၊ ဒွိပဒစတုပဒံ-အခြေနှစ်ချောင်းရှိသော လူစသော သတ္တဝါ၊ အခြေလေးချောင်းရှိသော ခွေးစသောသတ္တဝါဖြစ်သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသည်၊ နဿတိ-သေကြေပျက်စီး၏၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ဘိတ္တံ ဝါ-နံရံကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဆဒနံ ဝါ-အမိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖေါက်ဖျက်၍၊ ပလာယတိ-ထွက်ပြေး၏၊ တိရောဂါမာဒိဂတော ဝါ-အခြားရွာ အစရှိသည်သို့ ရောက်နေသည်မူလည်း၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထိုသူသည်၊ မုစ္ဆတိ-ရောဂါမှလွတ်၏၊ စ-ဆက်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ထိုအခြင်းအရာအတိုင်း၊) ဧတ္ထ- ဤအမျိုး၌၊ ဝါ-ဤအမျိုးတွင်၊ ပိတာပုတ္တာဝ-အဘ၊ သားတို့သည်သာ၊ မုစ္ဆိ-သု- ရောဂါမှ လွတ်ကြကုန်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ ပိတာပုတ္တကာဝ သေသာ ဟောန္တိ တိ- ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ-တို့သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ကာကုဇ္ဈပကန္တိ-ကား၊ ယော-အကြင်သူငယ်သည်၊ ဝါမဟတ္ထေန- လက်ဝဲလက်ဖြင့်၊ လေဉ္စု-ခဲကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ အာဂတာဂတေ-လာကုန် လာကုန်သော၊ ကကေ-ကျီးတို့ကို၊ ဥဉ္စာပေတွာ- ပျံတက်စေ၍၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ နိက္ခိတ္တံ-ချထားအပ်သော၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဘုဉ္ဇိတုံ-စားခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏ အယံ-ဤသူငယ်သည်၊ ကာကုဇ္ဈပကော နာမ-က မည်၏၊ တံ-ထိုကျီးချောက်နိုင်သော သူငယ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ [“ဥဇ္ဈပကော”၌ ဥပုဗ္ဗ ချောက်၊ ကာရိတံ ဇာပေပစ္စည်း၊ ဣပစ္စည်းတည်း၊ ဥဉ္စံ ချေပယတိတိ ဥဇ္ဈပကော၊ ကာကာနံ-တို့ကို+ဥဇ္ဈပကော ကာကုဇ္ဈပကော၊ ကျီးတို့ကို ပျံသွားစေနိုင်သူ၊ ဝါ-ကျီးချောက်နိုင်သူ။]

၁၀၂။ ဣတ္ထရောတိ-ကား၊ အပ္ပမတ္တကော-နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ (ဝါသော ဘဝိဿတိ၌ စပ်၊) ကတိပါဟမေဝ-အနည်းငယ်သော ရက်ပတ်လုံးသာ၊ ဝါသော-နေရခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ အတ္ထော။

၁၀၃။ ဩဂဏေနာတိ-ကား၊ ပရိဟိနဂဏေန-ယုတ်လျော့သောဂိုဏ်းဖြစ် သော၊ (ဩ၌ အဝသဒ္ဓါသည် ဟိနအနက်ဟောဟု ပြ၏၊) အပ္ပမတ္တကေန- နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃေန-ရဟန်းသံဃာနှင့်တကွ၊ ဣတိ အတ္ထော။

အဟိဝါတကရောဂေန။ ။ မြွေဆိပ်တက်သကဲ့သို့ အဆိပ်ပိုးပါသော လေရောဂါ တစ်မျိုးကို “အဟိဝါတရောဂါ”ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ ထိုရောဂါဖြစ်လျှင် ကူးစက်တတ် သောကြောင့် တစ်အိမ်လုံး တစ်မျိုးလုံး အများအပြားသေ၍ အနည်းငယ်သာ ကြွင်းကျန် တတ်၏။ ထို့ကြောင့် “မာရိဗျာဓိနာ”ဟု ဖွင့်သည်။ မာရိ-တစ်အိမ်လုံး သေစေတတ် သော၊ ဗျာဓိ-အနာရောဂါကိုပင် “ပုလိပ်ကပ်ရောဂါ”ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြ၏။

အဗျတ္တေန ယာဝဇီဝန္တိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ အယံ-ဤအဗျတ္တရဟန်းသည်၊ ဝုဗ္ဗတရံ-
မိမိထက်ကြီးသော၊ အာစရိယံ-နိဿယည်းဆရာကို၊ သဗ္ဗေ န လဘတိ-အံ၊
(ဧဝံသတိ) ဥပသမ္ပဒါယ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ သဌိဝသော
ဝါ-ဝါ ၆၀ ရှိသူမူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ သတ္တတိဝသော ဝါ-ဝါ ၇၀ ရှိသူမူလည်း၊
ဟောတု၊ ဗျတ္တဿ-ဝိနည်းအရာ၌ ကောင်းစွာ ထက်မြက်သော၊ နဝကတရဿာပိ-
သီတင်းငယ်၏သော်မှလည်း၊ သန္တိကေ-ဌံ၊ ဥက္ကဋ္ဌိကံ-ဆောင့်ကြောင့်၊ နိသီဒိတွာ-
ထိုင်၍၊ အဉ္စလိ-လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂဟေတွာ-ချီမြှောက်၍၊ အာစရိယော မေ
အာဝုသော ဟောဟိ၊ အာယသ္မတော နိဿာယ ဝတ္ထာမိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊
တိက္ခတ္တု-သုံးကြိမ်၊ ဝတွာ-ဆို၍၊ နိဿယော-နိဿယည်းကို၊ ဂဟေတဗ္ဗောဝ-
ယူထိုက်သည်သာ၊ ဝါ-ယူရမည်သာ။

ဂါမပ္ပဝေသနံ-ရွာတွင်းသို့ ဝင်ခြင်းကို၊ အာပုစ္ဆန္တေနာပိ-ပန်ပြောသော
နိဿယည်းယူ တပည့်သည်လည်း၊ ဥက္ကဋ္ဌိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္စလိ ပဂ္ဂဟေတွာ
“ဂါမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမိ အာစရိယာ”တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗွံ-လျှောက်ရာ၏၊ သဗ္ဗ
အာပုစ္ဆနေသု-အလုံးစုံသော ပန်ပြောခြင်းတို့၌၊ ဧသနယော-ဤနည်းချည်းတည်း၊
စ-သည်သာမကသေး၊ ဧတ္ထ-ဤနိဿယဂ္ဂဟဏအရာ၌၊ ပဉ္စကဆက္ကေသု-တို့၌၊
ယတ္တကံ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သုတံ-ကြားနာအပ်သော ပရိယတ်ကို၊
နိဿယမုတ္တကဿ-နိဿယည်းလွတ်သော ရဟန်းအတွက်၊ ဣန္ဒြိယဗွံ-အလိုရှိ
ထိုက်၏၊ တံ-ထို ကြားနာအပ်သော ပရိယတ်ကို၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကဝဏ္ဏနာယံ-
ဘိက္ခုနောဝါဒကသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တဿ-ထိုကြားနာအပ်သော ပရိယတ်
၏၊ နတ္ထိတာယ-မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပဿုတောတိ စ-အပ္ပဿုတဟူ၍
လည်းကောင်း၊ အတ္ထိတာယ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟုဿုတောတိ စ-
ဗဟုဿုတဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်
သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ရှိသည်သာ။

ဂဟေတဗ္ဗောဝ။ ။ မိမိက သီတင်းကြီးသူဖြစ်သော်လည်း ထိုကဲ့သို့ လက်အုပ်ချီ၍
ဆောင့်ကြောင့် မထိုင်ဘဲ မနေပါနှင့်၊ အလုပ်ကို လေးစားရာရောက်အောင် လက်အုပ်ချီ၍
ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍သာ ယူပါ-ဟူလို။ [မိမိအောက် ငယ်သူကို ဝပ်ချခြင်းဟူသော
ဝန္တနသာ မပြုရ၊ အလုပ်ကို လေးစားသောအားဖြင့် လက်အုပ်ချီမှုကား ပြုရပါသည်။]

အာယသ္မတော ဝတ္ထာမိ။ ။ “အာစရိယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိ၊ အာယသ္မတော
နိဿာယ ဝတ္ထာမိ”ဟုသုံးခေါက်ဆိုရမည်ကို ရှေ့အာစရိယကထာ၌ ပါဠိတော်ဝယ် ပြခဲ့ပြီ၊
“အာယသ္မတောတိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ”ဟုလည်းကောင်း၊ ဝတ္ထာမိကို “ဝသိဿာမိ”
ဟုလည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်ခဲ့၏၊ ဝတ္ထာမိ၌ “ဝသဓာတ် သာမိဝိဘတ်”ဟု သိစေလိုသည်၊
[“ဘန္တေ-ရား၊ မေ-၏၊ အာစရိယော-ဆရာသည်၊ ဟောဟိ-ဖြစ်တော်မူပါ၊ အာယသ္မတော-
အရှင်ဘုရားကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝတ္ထာမိ-နေပါအံ့”ဟု အနက်ပေးပါ။]

ရာဟုလဝတ္ထုကထာ

၁၀၅။ ယေန ကပိလဝတ္ထုပေ၊ ပက္ခမိတိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ၊ ကား၊ အနုပုဗ္ဗိ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော၊ ကထာ-စကားတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇာ-သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာသည်၊ ဗောဓိသတ္တဿ-ဘုရားအလောင်း၏၊ အဘိနိက္ခမနဒိဝသတော-ရှေးရှုထွက်တော်မူရာ နေ့မှ၊ ဝါ-တောထွက်တော်မူရာ နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ မမ-ငါ၏၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမိတိ-ဘုရားဖြစ်အံ့ဟု ကြံ၍၊ နိက္ခန္ဓော-ထွက်သွားပြီ၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားသည်၊ ဇာတော န ခေါ-ဖြစ်လေပြီလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဝတ္ထိသဝနတ္ထံ-ဖြစ်ပုံကို ကြားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဩဟိတသောတော-ရှေးရှုထားအပ်သော နားရှိသည်၊ (ဟုတွာ)ဝ-ဖြစ်၍သာ၊ ဝိဟရတိ-၏၊ (“နားစွင့်နေသည်”ဟုလို၊) သော-ထိုသုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာသည်၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပဓာနာစရိယဉ္စ-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်းဟူသော အကျင့်ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မောဓိဉ္စ-သစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဘုရားဖြစ်တော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပတ္တနာဒိနိ စ-ဓမ္မစကြာကို လည်စေခြင်းအစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သုဏန္ဓော-ကြားရသည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ပြီးနောက်၊) ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ မေ-ငါ၏၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ ရာဇဂဟံ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ ဝိဟရတိ ကိရ-နေသတတ်၊ ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-၍၊ ဧကံ-တစ်ယောက်သော၊ အမစ္စံ-အမတ်ကို၊ အာဏာပေသိ-စေခိုင်းပြီ၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ပြော၍ စေခိုင်းသနည်း?)၊ တာတ-အမောင်၊ အဟံ-သည်၊ ဝုဗ္ဗော-ရင့်ပြီ၊ မဟလ္လကော-ကြီးပြီ၊ သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏၊ မေ-ငါ့အား၊ (“ဒဿဟိ”၌ စပ်၊) ဝါ-ငါ၏၊ (“ပုတ္တံ”၌ စပ်၊) ဝါ-ငါသည်၊ (ဇီဝန္တဿေဝံ၌ နာက္ခဏဝန္တ စပ်၊) ဇီဝန္တဿေဝ-အသက်ရှင်စဉ်ပင်၊ ပုတ္တံ-သားတော်ကို၊ ဒဿဟိ-ပြပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍ စေခိုင်းပြီ။

သော-ထိုအမတ်သည်၊ သာဓုတိ-ကောင်းပါပြီဟူ၍၊ ပဋိသုဏိတွာ-ပြီး၍၊ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော-ယောက်ျားတစ်ထောင် အခြံအရံရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ရာဇဂဟံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပါဒေ-ခြေတော်တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ-ဝပ်ချ၍၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုအမတ်အား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဓမ္မကထံ-တရားစကားကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ သော-ထိုအမတ်သည်၊ ပသီဒိတွာ-ကြည်ညို၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇေဝ-ရှင်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒဉ္စ-မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ရဟန်းအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ယာစိ-တောင်းပြီ၊ တတော-ထိုသို့တောင်းခြင်းကြောင့်၊ နံ-ထိုအမတ်ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒါယ-ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းအဖြစ်အားဖြင့်၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်စေပြီ၊ သော-ထိုအမတ်သည်၊ သပရိသော-ပရိသတ်နှင့်တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ) အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊

တထေဝ-ထိုရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ပင်၊ ဖလသမာပတ္တိသုခံ-ဖလသမာပတ်ချမ်းသာကို၊ အနဘဝမာနော-ခံစားလျက်၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ ရာဇာ-သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်၊ တေနော ဥပါယေန-ထိုနည်းဖြင့်ပင်၊ အပရေပိ-အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ယောက် ကုန်သော၊ ဒူတေ-တမန်တော်တို့ကို၊ ပဟိဏိ-စေလွှတ်ပြီ၊ တေပိ-ထိုတမန်တော် တို့သည်လည်း၊ သဗ္ဗေ-အားလုံးတို့သည်၊ သပရိသာ-ပရိသတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန် သည်၊ (ဟုတွာ) တထေဝ-ထိုရေးအမတ်အတူသာ၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပတွာ-၍၊ တထေဝ-ထိုရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ပင်၊ ဝိဟရိသု-နေကြကုန်ပြီ၊ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန- ဤမည်သော အကြောင်းကြောင့်၊ တေ-ထိုအမတ်တို့သည်၊ နာဂစ္ဆန္တိ-မလာကြ ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ရညော-အား၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ပဝတိမတ္တမ္ပိ- ဖြစ်ပုံကိုမျှလည်း၊ အာရောစေန္တော-ပြောလာသူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ရာဇာ-သည်၊ ဗောဓိသတ္တေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်ခုသောနေ့၌၊ ဝါ-တစ်နေ့တည်း၌၊ ဇာတံ-မွေးဖွားသော၊ (ဖွားဖက်တော်ဖြစ် သော၊) ကာဠုဒါယိံ နာမ-ကာဠုဒါယီမည်သော၊ အမတ္တံ-ကို၊ ပဟိဏိတုကာမော- စေလွှတ်လိုသည်၊ (ဟုတွာ) ပုရိမနယေနော-ရေးနည်းဖြင့်ပင်၊ ယာစိ-တောင်းပန် ပြီ၊ သော-ထိုကာဠုဒါယီအမတ်သည်၊ အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတုံ-ရှင်ရဟန်း ပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ-ရှင်ရဟန်းပြုခွင့်ကို၊ သစေ လတာမိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဒသေဿာမိ- ပြပါအံ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-သံတော်ဦးတင်ပြီ၊ တံ-ထိုကာဠုဒါယီအမတ်ကို၊ ရာဇာ-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာပိ-ရှင်ရဟန်းပြု၍လည်း၊ မေ-အား၊ ဝါ-၏၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ဒသေဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့ပြော၍၊ ပဟိဏိ-စေလွှတ်ပြီ၊ သောပိ-ထိုကာဠုဒါယီ အမတ်သည်လည်း၊ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော-သည်၊ (ဟုတွာ) ဂန္ဓာ-၍၊ တထေဝ- ထိုရေးအမတ်တို့ အတူသာ၊ သပရိဝါရော-အခြံအရံနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ) အရဟတ္တံ၊ ပါပုဏိ-ပြီ၊ သော-ထိုကာဠုဒါယီထေရ်သည်၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ သဗ္ဗသဿေသု-အလုံးစုံသော ကောက်စပါးတို့ကို၊ သမ္ဘတေသု-ကောင်းစွာ ဆောင်ယူ အပ်ကုန်ပြီးလသော်၊ (စပါးများသိမ်းပြီးကုန်လသော်၊) ဇနပဒမနဿေသု-ဇနပုဒ်၌ နေသူလူတို့သည်၊ (နယ်သူနယ်သား လူအများတို့သည်၊) ဝိသဋ္ဌကမ္မန္တေသု-စွန့်လွှတ် အပ်သောအလုပ်ရှိကုန်လသော်၊ (အလုပ်အကိုင်ပြီးကုန်လသော်၊) ထလဇေလဇပုပ္ဖေသု- ကုန်း၌ဖြစ်သော ပန်း၊ ရေ၌ဖြစ်သော ပန်းတို့သည်၊ (ကုန်းပန်း၊ ရေပန်းတို့သည်၊)

သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသံ ဇာတံ။ ။ ဖွားဖက်တော် ၇ ပါးကား“ဗောဓိပင်၊ ယသော်ဓရာ၊ ရွှေအိုးကြီးလေးလုံး၊ စီးတော်ဆင်၊ ကဏ္ဍကမြင်းတော်၊ ဆန္ဒအမတ်၊ ကာဠုဒါယီအမတ်” တည်း၊-ဇီကာ၊ အချို့စာများ၌ စီးတော်ဆင် မပါဘဲ ရှင်အာနန္ဒာကို ဖွားဖက်တော် အဖြစ်ဖြင့် သတ်မှတ်ထားကြ၏၊ မြတ်စွာဘုရားအောက်ငယ်သော ဝမ်းကွဲညီတော် ဖြစ်သောကြောင့် ရှင်အာနန္ဒာသည် ဖွားဖက်တော် ၇ ပါး၌ မပါနိုင်ပါ။

ပုပ္ဖိတေသု-ကောင်းစွာဖြစ်သော အပွင့်ရှိကုန်လသော်၊ ဝါ-ပွင့်ကုန်လသော်၊
[သဉ္ဇာတံ+ပုပ္ဖံ+ယေသန္တိ ပုပ္ဖိတာ၊ သဉ္ဇာတ အဿတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်းသက်၊]
မဂ္ဂေ-လမ်းခရီးသည်၊ ပဋိပဇ္ဇနက္ခမေ-သွားခြင်း၌ခံလသော်၊(သွားဖို့ရန် သင့်လျော်
လသော်၊) ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-ဝပ်ချ၍၊ သဗ္ဗိမတ္တာဟိ-၆၀ အတိုင်းအရှည်
ရှိကုန်သော၊ ဂါထာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဂမနဝဏ္ဏံ-ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူခြင်း၌
ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဝဏ္ဏေသိ-ချီးမွမ်းပြီ။

ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတံ-ဤချီးမွမ်းခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ကံ-အဘယ်နည်း?၊
ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ၊ တုမှာကံ-ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ ပိတာ-
ခမည်းတော်ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ-သည်၊ (ပေသေသိ၌ စပ်၊) အဟံ-
သည်၊) မဟလ္လကော-ကြီးရင့်သည်၊ အမိ-ဖြစ်၏၊ ဇီဝန္တဿေဝ-အသက်ရှင်စဉ်ပင်၊
မေ-အား၊ ဝါ-၏၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ဒဿဟိ-ပြပါလော၊ ဣတိ-သို့မှာ၍၊ မံ-တပည့်
တော်ကို၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပါပြီ၊ ဘန္တေ၊ သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဂဝါ-
သည်၊ ဉာတကာနံ-ဆွေတော်မျိုးတော်တို့အား၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်မှုကို၊
ကရောတု-ပြုတော်မူပါ၊ စာရိကံ-ဒေသစာရိကို၊ ပက္ကမိတု-ဖဲကြွတော်မူခြင်းငှာ၊
ကာလော-အချိန်တန်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊
(ဒေသစာရိလှည့်လည်ဖို့ရန် အချိန်တန်လျှင်၊) သံဃဿ-အား၊ အာရောစေဟိ-
ပြောလိုက်လော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဂမိယဝတ္ထံ-ခရီးသွားမည့်သူ၏ဝတ်ကို၊ ပုရေသန္တိ-
ဖြည့်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ၊ သာဓု-ကောင်းပါပြီ၊
ဣတိ-သို့၊ ထေရော-ကာဠုဒါယီထေရ်သည်၊ တုဏှာ-ထိုမိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း၊
အကာသိ-ပြုပြီ။

ဘဂဝါ-သည်၊ အင်္ဂမဂ္ဂဝါသီနံ-အင်္ဂတိုင်း၊ မဂ္ဂတိုင်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊
ကုလပုတ္တာနံ-အမျိုးသားတို့၏၊ ဒသဟိ သဟဿေဟိ-တစ်သောင်းတို့လည်း
ကောင်း၊ ကပိလဝတ္ထုဝါသီနံ-ကပိလဝတ်မြို့၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ (ကုလပုတ္တာနံ-
တို့၏၊) ဒသဟိ(သဟဿေဟိ)-တစ်သောင်းတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗေ
ဟေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိသတိ သဟဿေဟိ-နှစ်သောင်းကုန်သော၊
ခိဏာသဝေဟိ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရိဝုတော-ခြံရံအပ်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)
ရာဇဂဟာ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်တော်မူ၍၊ ရာဇဂဟတော-မှ၊ သဗ္ဗိ
ယောဇနိကံ-ယူဇနာ ၆၀ ရှိသော၊ ကပိလဝတ္ထု-ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့၊
ဒိဝသေ ဒိဝသေ-တစ်နေ့ တစ်နေ့၌၊ ယောဇနံ-တစ်ယူဇနာတိုင်တိုင်၊ (တစ်နေ့
တစ်ယူဇနာကျ၊) ဂစ္ဆန္တော-ကြွတော်မူလသော်၊ ဒွိဟိ မာသေဟိ-နှစ်လတို့ဖြင့်၊
ပါပုဏိဿာမိ-ရောက်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့မှန်း၍၊ အတုရိတစာရိကံ-လျှင်လျှင်
မြန်မြန် မဟုတ်သော ဒေသစာရိကို၊ ပက္ကမိ-ဖဲကြွတော်မူပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊
ယေန၊ပေ၊ ပက္ကမိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ပတ္တန္တေ-ဖဲကြွတော်မူလသော်၊ ဥဒါယိတ္ထေရာ-သည်၊ နိက္ခန္တဒိဝသတော-ထွက်တော်မူရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ-၏၊ ဂေဟေ-နန်းတော်၌၊ ဘတ္တကိစ္ဆံ-ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကရောတိ-၏၊ ရာဇာ-သည်၊ ထေရံ-ကို၊ ပရိဝိသိတွာ-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးပြီး၍၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန-နံသာမှုန့်ဖြင့်၊ ဥဗ္ဗဋ္ဌေတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ ဥတ္တမဘောဇနဿ-မြတ်သောဘောဇဉ်ဖြင့်၊ (အချို့စာအုပ်တို့၌ “ဥတ္တမဘောဇနရဿဿ-မြတ်သောဘောဇဉ်အရသာဖြင့်” ဟု ရှိ၏၊) ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ဘဂဝတော-အား၊ ဒေဟိ-လှူပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ထေရဿ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ထပေတိ-ထား၏၊ ထေရောပိ-သည်လည်း၊ တထေဝ-ထိုလျှောက်အပ်သည့်အတိုင်းပင်၊ ကရောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌၊ ရညောယေဝ-၏သာ၊ ပိဏ္ဏပါတံ-ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိ-ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီ၊ စ-ဆက်၊ ထေရောပိ-သည်လည်း၊ ဘတ္တကိစ္ဆာဝသာနေ-ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စ၏အဆုံး၌၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်း၊ နေ့တိုင်း၊ ရညော-အား၊ အာရောစေတိ-ပြောပြ၏၊ (ကိ?) အဇ္ဇ-ယနေ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်သို့၊ အာဂတော-ရောက်တော်မူလာပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာရောစေတိ-၏၊) စ-သည်သာ မကသေး၊ ဗုဒ္ဓဂုဏပဋိသံယုတ္တာယ-ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ကထာယ-စကားဖြင့်၊ သာကိယာနံ-သာကီဝင်တို့အား၊ ဘဂဝတိ-၌၊ သဒ္ဓံ-ယုံကြည်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ-ဖြစ်စေပြီ၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ နံ-ထိုဥဒါယိ ထေရ်ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတဒဂ္ဂံပေ၊ ကာဠုဒါယိတိ-ဟူ၍၊ ဧတဒဂ္ဂေ-ဧတဒဂ္ဂံ အရာ၌၊ ထပေသိ-ထားတော်မူပြီ၊ ဩကွဝေ-တို့၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ သာဝကာနံ-သာဝကဖြစ်ကုန်သော၊ ကုလပ္ပသာဒကာနံ-ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို ကြည်ညိုစေ တတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့တွင်၊ ယဒိဒံ(ယော အယံ) ကာဠုဒါယိ-အကြင် ကာဠုဒါယိသည်၊ (အတ္ထိ) ဧတံ (ဧသော)-ဤ ကာဠုဒါယိသည်၊ (မမ-၏၊ သာဝကာနံ-ကုန်သော၊ ကုလပ္ပသာဒကာနံ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့တွင်၊) အဂ္ဂံ (အဂ္ဂေါ)-အမြတ်ဆုံးတည်း။

သာကိယာပိ-တို့သည်လည်း၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ အနုပ္ပတ္တေ-ရောက်တော်မူလ သော်၊ အမှောက်-တို့၏၊ ဉာတိသေဋ္ဌံ-ဆွေမျိုးမြတ်ကို၊ ပဿိဿာမ-ဖူးကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သန္နိပတိတွာ-စုဝေး၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-သီတင်း သုံးတော်မူရာအရပ်ကို၊ ဝိမံသမာနာ-စူးစမ်းဆင်ခြင်ကုန်လသော်၊ နိဂြောဓသက္ကဿ- နိဂြောဓသောကီဝင်၏၊ အာရာမော-ခြံကို၊ ရမဏီယော-မွေ့လျော်ထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗက္ခေတွာ-မှတ်သား၍၊ တတ္ထ-ထို နိဂြောဓသောကီဝင်၏ခြံ၌၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ပဋိဇ္ဇေနဝိမိ-သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှု အစီအစဉ်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေပြီး၍၊ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒိဟတ္တာ-လက်၌ နံသာပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်ရှိကုန်သည်၊

ဝါ-နံသာပန်းအစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ကို လက်စွဲကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ပစ္စုပ္ပန်-
 ရှေးရှုတက်သွားခြင်းကို၊ ဝါ-ခရီးဦး ကြိုဆိုခြင်းကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်လသော်၊
 သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတေ-ဆင်အပ်သော အလုံးစုံသော တန်ဆာရှိကုန်သော၊ ဒဟရ
 ဒဟရေ-ငယ်ကုန် ငယ်ကုန်သော၊ နာဂရိကဒါရကေ စ-မြို့၌နေသော သတို့သား
 ကလေးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (နာဂရိကာ-မြို့၌နေကုန်သော၊) ဒါရိကာယော စ-
 သတို့သမီးကလေးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဌမံ-ရှေ့ဦးစွာ၊ ဝါ-ရှေ့က၊ ပဟိဏိသု-
 စေလွှတ်ကုန်ပြီ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ရာဇကုမာရေ စ-မင်းမျိုး သတို့သားတို့ကို
 လည်းကောင်း၊ ရာဇကုမာရိကာယော စ-မင်းမျိုး သတို့သမီးတို့ကိုလည်းကောင်း၊
 (ပဟိဏိသု) တေသံ-ထိုမင်းသား၊မင်းသမီးတို့၏၊ (ကုမာရိကာယောကို ဝံ့၍
 “တာသံ”ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏၊) အနန္တရာ-အခြားမဲ့၌၊ သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ (လူကြီးများ
 ကိုယ်တိုင်၊) ဂန္ဓာ-၍၊ ပုပ္ဖဂန္ဓစုဏ္ဍာဒိဟိ-ပန်း၊နံသာမှုန့် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊
 ပူဇယမာနာ-ပူဇော်ကုန်လျက်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ပင့်၍၊ နိဂြောဓာရာမမေဝ-
 နိဂြောဓာရုံကျောင်းတိုက်သို့သာ၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ တတြ-ထိုနိဂြောဓာရုံ
 နေကျောင်းတိုက်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဝိသတိသဟဿခိဏာသဝပရိဝုတော-
 နှစ်သောင်းသော ရဟန္တာတို့ ခြံရံအပ်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ) ပညတ္ထဝရဗုဒ္ဓါသနေ-
 ခင်းထားအပ်သော မြတ်သောဘုရားနေရာတော်၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်တော်မူပြီ။

သာကိယာ-တို့သည်၊ မာနဇာတိကာ-မာနသဘောရှိကုန်၏၊ ဝါ-မာနကြီး
 ကုန်၏၊ မာနထဒ္ဓါ-မာနကြောင့် ခက်ထန်ကုန်၏၊ ဇုတေ-ထိုသာကီဝင်တို့သည်၊
 သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော-သည်၊ အမွေဟိ-ငါတို့အောက်၊ ဒဟရတရောဝ-ငယ်သည်သာ၊
 အမှာကံ-တို့၏၊ ကနိဋ္ဌော-ညီငယ်တည်း၊ ဘာဂိနေယျော-နှမတော်၏သားတည်း၊
 ဝါ-တူတည်း၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ နတ္တာ-မြေးတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-
 ကြံ၍၊ ဒဟရဒဟရေ-ငယ်ကုန် ငယ်ကုန်သော၊ ရာဇကုမာရေ-မင်းသားတို့ကို၊
 အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိ?) တုမေ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့က၊ ဝန္တထ-ဝပ်ချ
 ကြကုန်၊ မယံ-တို့သည်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ပိဋ္ဌိတော-နောက်၌၊ ဝါ-နောက်က၊
 နိသီဒိဿာမ-ထိုင်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟံသု) တေသု-ထိုသာကီဝင်တို့သည်၊
 ဧဝ-ဤသို့၊ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော စိတ်နေစိတ်ထားဖြင့်၊) နိသိန္ဓေသု-ထိုင်နေပြီးကုန်
 လသော်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေသံ-ထိုသာကီဝင်တို့၏၊ အဇ္ဈာသယံ-အလိုကို၊
 ဩလောကေတွာ-ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်တော်မူ၍၊ မံ-ကို၊ ဉာတိ-ဆွေတော်မျိုးတော်
 တို့ကို၊ ဝန္တာပယိဿာမိ-ဝပ်ချစေအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ အဘိညာပါဒကံ-
 အဘိညာဉ်၏ အခြေခံဖြစ်သော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ-စတုတ္ထဇ္ဈာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ-
 ဝင်စားတော်မူ၍၊ ဝုဠာယ-ထတော်မူပြီး၍၊ ဣဒ္ဓိယာ-တန်ခိုးဖြင့်၊ အာကာသံ-
 ကောင်းကင်သို့၊ အဗ္ဗုဂ္ဂန္တာ-ရှေးရှု ကြွတော်မူ၍၊ တေသံ-ထို သာကီဝင်တို့၏၊

သီသေ-ဦးခေါင်း၌၊ ပါဒပံသုံ-ခြေတော်မူန့်ကို၊ ဩကိရမာနော ဝိယ-ကြံဖြန့်
တော်မူသကဲ့သို့၊ ကဏ္ဍမ္မမူလေ-ကဏ္ဍမည်သော သရက်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊
ယမကပါဠိဟာရိယသဒိသံ-ရေ မီး အစုံဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာနှင့် တူသော၊
ပါဠိဟာရိယံ-တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပြီ၊ [တာဝတိံသာ ကြွခါ
နီးဝယ် ကဏ္ဍဥယျာဉ်စောင့် စိုက်ပျိုးအပ်သော သရက်ပင်အနီးအောက်၌ ပြုအပ်သော
တန်ခိုးပြာဠိဟာက ထင်ရှားသောကြောင့် ထိုတန်ခိုးပြာဠိဟာကို ဥပမာပြုလေသည်။

ရာဇာ-ခမည်းတော်မင်းသည်၊ တံ အတ္တရိယံ-ထိုအံ့ဩဖွယ်ကို၊ ဒိသွာ-
မြင်ရ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိံ?) ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ တုမ္မာကံ-သားတော်
ဘုရားတို့၏၊ မင်္ဂလဒိဝသေ-မင်္ဂလာနေ့၌၊ (ကင်္ဂပွန်းတပ်ရာနေ့၌)၊ ဗြာဟ္မဏဿ-
အသိတရှင်ရသေ့ကို၊ ဝန္တနတ္ထံ-ရှိခိုးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥပနိတာနံ-အနီးသို့ ကပ်ဆောင်
အပ်ကုန်သော၊ ဝေါ-အသင်သားတော်တို့၏၊ ပါဒေ-ခြေတို့ကို၊ ပရိဝတ္တိတွာ-
ပြောင်းပြန် ပြန်၍၊ ဗြာဟ္မဏဿ-အသိတရှင်ရသေ့၏၊ မတ္တကေ-အထက်၌၊
ပတိဋ္ဌိတေ-တည်သည်တို့ကို၊ ဒိသွာပိ-မြင်ရ၍လည်း၊ အဟံ-သည်၊ တုမေ-
အသင် သားတော်တို့ကို၊ ဝန္တိ-ရှိခိုးခဲ့ဖူးပါပြီ၊ အယံ-ဤရှိခိုးခြင်းသည်၊ မေ-
ခမည်းတော်၏၊ ပဌမဝန္တနာ-ပထမရှိခိုးခြင်းပါတည်း၊ ဝပ္ပမင်္ဂလဒိဝသေ-စိုက်ပျိုးခြင်း
မင်္ဂလာနေ့၌၊ (“လယ်ထွန်မင်္ဂလာ”ဟု ခေါ်ကြသည်)၊ ဇမ္ဗုတ္ထာယာယ-ဇမ္ဗုသပြေပင်
ရိပ်၌၊ ဝါ-ဝယ်၊ သိရိသယနေ-အသရေရှိသော အိပ်ရာပေါ်၌၊ ဝေါ-အသင်
သားတော်တို့သည်၊ နိပန္နာနံ-လျောင်းနေကုန်စဉ်၊ ဇမ္ဗုတ္ထာယာယ-၏၊ အပရိဝတ္တနံ-
မပြန်လည်ခြင်းကို၊ (သပြေပင်ရိပ် မရွေ့ခြင်းကို)၊ ဒိသွာပိ-၍လည်း၊ ပါဒေ-တို့ကို၊
ဝန္တိ-ပြီ၊ အယံ-သည်၊ မေ-၏၊ ဒုတိယဝန္တနာ-နှစ်ကြိမ်မြောက် ရှိခိုးခြင်းပါတည်း၊
ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ-ရှေး၌ မမြင်အပ်သော၊ ဝါ-မမြင်အပ်ဖူးသော၊
ဣမံ ပါဠိဟာရိယံ-ဤ ရေ၊မီးအစုံ ထွက်ပေါ်လာသော တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊
ဒိသွာပိ-၍လည်း၊ တုမ္မာကံ-တို့၏၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ဝန္တာမိ-၏၊ အယံ-သည်၊
မေ-၏၊ တတိယဝန္တနာ-သုံးကြိမ်မြောက် ရှိခိုးခြင်းပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ)။

ပန-ဆက်၊ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇေန-သည်၊ ဘဂဝတိ-ကို၊ ဝန္တိတေ-ရှိခိုးအပ်
သော်၊ အဝန္တိတွာ-ရှိမခိုးမူ၍၊ ဝါ-ရှိမခိုးဘဲ၊ ဌိတော နာမ-တည်နိုင်သူမည်သော၊
ဧကသာကိယောပိ-တစ်ယောက်သော သာကီဝင်သည်လည်း၊ နာဟောသိ-မရှိတော့
ပြီ၊ သဗ္ဗေယေဝ-အားလုံးကုန်သော သာကီဝင်တို့သည်ပင်၊ ဝန္တိသု-ကုန်ပြီ၊
ဣတိ-သို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဉာတယော-တို့ကို၊ ဝန္တာပေတွာ-ရှိခိုးစေပြီး၍၊
အာကာသတော-ကောင်းကင်မှ၊ ဩရယု-သက်ဆင်းတော်မူ၍၊ ပညတ္တေ-ခင်းထား
အပ်ပြီးသော၊ အာသနေ-၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်တော်မူပြီ၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ နိသီန္နေ-

ထိုင်တော်မူပြီးလသော်၊ သိခါပွတ္တော-အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော၊ ဉာတိသမာဂမော-ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ စုဝေးခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ [နဂိုက မလိုက်လာမိသော ဆွေတော်မျိုးတော်များလည်း “တန်ခိုးပြသည်” ဟု ကြားရ၍ ခပ်သွက်သွက်လာကြသဖြင့် ကြီးကျယ်သော ဉာတိသမာဂမဖြစ်သည်၊] သဗ္ဗေ-အားလုံးကုန်သော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့သည်၊ ဧကဂ္ဂါ-တစ်ခုတည်းသော ဘုရားအာရုံရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ-တည်ကြည်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သန္နိပတိံ-သု-စုဝေးကြကုန်ပြီ၊ တတော-ထိုဆွေတော်မျိုးတော်တို့ စုဝေးမိခြင်းကြောင့်၊ မဟာမေဃော-ကြီးသော မိုးသည်၊ ပေါက္ခရဝဿံ-ကြာဖက်မိုးကို၊ (ပိန်းကြာဖက်တွင်၊ ရေမတင်သို့၊ စွတ်စေချင်သူတို့ကိုသာ စွတ်အောင်ရွာသော မိုးကို၊) ဝဿိ-ရွာချပြီ၊ တဗ္ဗဝဏ္ဏံ-နိမြန်းသောအဆင်းရှိသော၊ ဥဒကံ-မိုးရေသည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်သို့၊ (မြေခိုမဲ့ရာ အရပ်သို့၊) ဝိရဝန္တံ-မြည်တမ်းလျက်၊ (တဝေါဝေါမြည်လျက်၊) ဂစ္ဆတိ-သွားလေ၏၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ ဧကဗိန္ဒုမတ္တမ္ပိ-မိုးရေတစ်ပေါက်မျှလည်း၊ နပတတိ-မကျ၊ တံ-ထိုမိုးရေတစ်ပေါက်မှ၊ မကျရောက်ခြင်းကို၊ ဒိသွာ-၍၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့သည်၊ အစ္ဆရိယဗျူတဇာတာ-ဖြစ်သော အံ့ဩထူးဆန်းဖွယ်ရှိကုန်သည်၊ အဟောသံ-ကုန်ပြီ။

ဘဂဝါ-သည်၊ ဣဒါနေဝ-ယခုအခါ၌သာ၊ မယံ-၏၊ ဉာတိသမာဂမေ-ဆွေတော် မျိုးတော်တို့၏ စုဝေးမိရာ၌၊ ပေါက္ခရဝဿံ-ကြာဖက်၌ ကျသော မိုးရေနှင့်တူသော မိုးသည်၊ ဝဿတိ-ရွာသည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ အတိတေပိ-လွန်လေပြီးသောအခါ၌လည်း၊ ဝဿိ-ရွာဖူးပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မိန့်တော်မူ၍၊ ဣမိဿာ အဋ္ဌပ္ပတ္တိယာ-ဤအဋ္ဌပ္ပတ်ကြောင့်၊ (ဤဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်၊) ဝေဿန္တရဇာတကံ-ဝေဿန္တရာဇာတ်ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရားဒေသနာတော်ကို၊ သုတွာ-ကြားနာပြီး၍၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့သည်၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ဝန္တိတွာ-ဝပ်ချ၍၊ ပဒက္ခိဏံ-အရိုအသေကို၊ ကတွာ-၍၊ ပက္ကမိသု-ဖဲသွားကြကုန်ပြီ၊ ဧကောပိ-တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သော၊ ရာဇာ ဝါ-မင်းသည်လည်းကောင်း၊ ရာဇမဟာမတ္တော ဝါ-

ပေါက္ခရဝဿံ။ ။ ပေါက္ခရဝဿန္တိ ပေါက္ခရေ ပဒုမဂစ္ဆေ ဝိယ အတေမိတုကာမာနံ သရီရတော ပဝဋ္ဋနကဝဿံ၊ တသ္မိံ ကိရ ဝဿန္တေ တေမိတုမာဝ တေမေန္တိ၊ န ဣတရေ-ဝိမတိ၊ ပဒုမ္မာကြာဖက်၌ ရေလျှောသကဲ့သို့ မစွတ်စေလိုသူတို့၏ ကိုယ်၌ ရေမစွတ်အောင် ရွာသောမိုးကို ပဒုမ္မာကြာဖက်ပေါ်၌ကျသော မိုးနှင့်တူသောကြောင့် “ပေါက္ခရဝဿ” ဟု ခေါ်သတတ်၊ [ပေါက္ခရေ+ဝဿော ပေါက္ခရဝဿော၊ ပေါက္ခရဝဿော ဝိယာတိ ပေါက္ခရဝဿော-ကြာဖက်၌ ရွာသောမိုးနှင့်တူသော မိုး၊] ယခုအခါ၌ကား မိုးမလိုသော နေရာဝယ် မိုးမရွာဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်၌သာ မိုးရွာခြင်းကို “မိုးကွင်းသည်” ဟု ခေါ်စမှတ် ပြကြသည်။

မင်း၏အမတ်ကြီးသည်လည်းကောင်း၊ သွေ-နက်ဖြန်၌၊ အမှောက်-တို့၏၊ ဘိက္ခု-
 ဆွမ်းကို၊ ဂဏှထ-ခံယူတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-လျှောက်၍၊ ဂတော
 နာမ-သွားသူမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဒုတိယဒိဝသေ-ဒုတိယနေ၌၊
 ဝိသတိဘိက္ခုသဟဿပရိဝါရော-ရဟန်းနှစ်သောင်း အခြံအရံ ရှိတော်မူသည်၊
 (ဟုတွာ) ကပိလဝတ္ထု-ကပိလဝတ္ထုမြို့သို့၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပါဝိသိ-ဝင်တော်မူပြီ၊
 ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ပစ္စုဂ္ဂန္ဓာ-၍၊ န နိမန္တေသိ ဝါ-ပင့်ဖိတ်လည်း
 မပင့်ဖိတ်၊ ပတ္တံ ဝါ-ကိုမူလည်း၊ န အဂ္ဂဟေသိ-မယူ။

ဘဂဝါ-သည်၊ ဣန္ဒြိယ-တံခါးခုံ၏အနီး၌၊ ဌိတော-ရပ်တော်မူလျက်၊
 အာဝဇ္ဇေသိ-ဆင်ခြင်တော်မူပြီ၊ (ကိ?) ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊
 ဗုဒ္ဓါ-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ကုလနဂရေ-ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏မြို့၌၊ ပိဏ္ဍာယ-
 ဆွမ်းအလိုငှာ၊ စရိသု န ခေါ-လှည့်လည်တော်မူကြလေကုန်သနည်း?၊ ဥပ္ပဋ္ဌိပါဠိယာ-
 အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဣဿရဇနာနံ-အစိုးရသူလူတို့၏၊ ဃရာနိ-အိမ်တို့သို့၊
 အဂမံသု ကိ-ကြွတော်မူလေကုန်သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ သပဒါနစာရိကံ-
 အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်တော်မူခြင်းကို၊ စရိသု ကိ-သလော၊ ဣတိ (အာဝဇ္ဇေသိ)၊
 တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ ဧကဗုဒ္ဓဿပိ-တစ်ဆူသော ဘုရားရှင်၏လည်း၊ ဥပ္ပဋ္ဌိ
 ပါဠိယာ-အားဖြင့်၊ ဂမနံ-ကြွတော်မူခြင်းကို၊ အဒိသွာ-မြင်တော်မမူ၍၊ မယာပိ-
 ငါသည်လည်း၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အယမေဝ ဝံသော-ဤအနွယ်တော်ကိုသာ၊
 အယံ(ဧဝ) ပဝေဏီ-ဤအဆက်တော်ကိုသာ၊ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ-ချီးမြှောက်ထိုက်၏၊
 အာယတိံ စ-နောင်အခါ၌လည်း၊ မေ-၏၊ သာဝကာပိ-သာဝကတို့သည်လည်း၊
 မမေဝ-ငါ့ကိုသာ၊ အနုသိက္ခန္ဓာ-အတုလိုက်၍ ကျင့်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ပိဏ္ဍာ
 စာရိကဝတ္ထံ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်သော ရဟန်း၏ကျင့်ဝတ်ကို၊ ပူရေဿန္တိ-ဖြည့်ကြ
 ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ ကောဋီယံ-အစွန်၌၊ နိဝိဋ္ဌဂေဟတော-
 တည်နေသောအိမ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သပဒါနံ-ကြားဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်
 တကွ၊ ဝါ-အစဉ်အတိုင်း၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ စရတိ-လှည့်လည်တော်မူ၏၊ [သပဒါနံ၏
 အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာ ဋီကာ သေခိယခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အယျော သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော-အရှင်သိဒ္ဓတ်မင်းသားသည်၊ ပိဏ္ဍာယ-ထမင်း
 အလိုငှာ၊ ဝါ-ထမင်းတောင်းခြင်းငှာ၊ စရတိ ကိရ-လှည့်လည်သတတ်၊ ဣတိ-
 ဤသို့ ကြားရ၍၊ စတုဘူမကာဒီသု-ဘုံလေးဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ်အစရှိကုန်သော၊
 ဝါ-လေးထပ်တိုက် အစရှိကုန်သော၊ ပါသာဒေသု-ပြာသာဒ်တို့၌၊ သီဟပဉ္ဇရံ-
 ခြင်္သေ့ရပ်အခံရှိသော လေသောက်ပြတင်းကို၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ မဟာဇနော-
 များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ ဒဿနဗျာဝဇ္ဇော-ကြည့်ရှုခြင်း၌ ဗျာများလျက်ရှိသည်၊

အဟောသိ-ပြီ၊ ရာဟုလမာတာ-ရာဟုလာ၏မယ်တော်ဖြစ်သော၊ ဒေဝိပိ-မိဖုရားသည်လည်း၊ အယျပုတ္တော-အရှင်သားသည်၊ ဣမသ္မိယေဝ နဂရေ-ဤမြို့၌ပင်၊ မဟတာ-ကြီးကျယ်သော၊ ရာဇာနုဘာဝေန-မင်း၏ အာနုဘော်ဖြင့်၊ သုဝဏ္ဏသိဝိကာဒီဟိ-ရွှေဝေါတော် အစရှိသောယာဉ်တို့ဖြင့်၊ ဝိစရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ကေသမသု-ဆံ၊ မုတ်ဆိတ်၊ ကျင်စွယ်ကို၊ ဩဟာရေတွာ-ရိတ်ပယ်၍၊ ကာသာယဝတ္ထဝသနော-ဝတ်အပ်သော ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ရှိသည်၊ ဝါ-ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို ဝတ်သည်၊ ကပါလဟတ္ထော-လက်၌ ခွက်ရှိသည်၊ ဝါ-ခွက်လက်စွဲသည်၊ (ဟုတွာ) ပိဏ္ဏာယ-ထမင်းအလို့ငှာ၊ ဝါ-ထမင်းတောင်းခြင်းငှာ၊ စရတိ ကိရ-သတတ်၊ သောဘတိ န ခေါ-တင့်တယ်လေသလော၊ နော(သောဘတိ) န ခေါ-မတင့်တယ်လေသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သိဟပဉ္စရံ-ကို၊ ဝိစရိတွာ-၍၊ ဩလောကယမာနာ-ကြည့်ရှုလဲသော်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ နာနာဝိရာဂသမုဇ္ဈလာယ-အမျိုးမျိုးသော စွဲမက်ဖွယ်တို့ဖြင့် တောက်ပသော၊ သရီရပ္ပဘာယ-ကိုယ်တော်၏ အရောင်ဖြင့်၊ နဂရဝီထိယော-မြို့လမ်းမတို့ကို၊ ဩဘာသေတွာ-ထွန်းလင်းစေတော်မူလျက်၊ ဗုဒ္ဓသိရိယာ-ဘုရားရှင်၏အသရေတော်ဖြင့်၊ ဝိရောစမာနံ-တင့်တယ်သပ္ပာယ်တော်မူသည်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ဥဏှိသတော-သင်းကျစ်တော်မှ၊ ဝါ-နဖူးတော်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယာဝပါဒတလာ-ခြေဖဝါး အပြင်တိုင်အောင်၊ နရသီဟဂါထာဟိ နာမ-နရသီဟဂါထာတို့ မည်သော၊ အဋ္ဌဟိ ဂါထာဟိ-ရှစ်ဂါထာတို့ဖြင့်၊ အဘိတ္ထဝိတွာ-ချီးမွမ်းပြီး၍၊ ရညော-သုဇ္ဈေဒနမင်း၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ တုမှာကံ-ခမည်းတော်ဘုရားတို့၏၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရတိ-လှည့်လည်နေ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ရညော-အား၊ အာရောစေသိ-သံတော်ဦးတင်ပြီ။

ရာဇာ-သည်၊ သံဝိဂ္ဂဟဒယော-ထိတ်လန့်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်၊ (ရင်ထဲ၌ ဒိတ်ခနဲ ဖြစ်သွားသည်၊ ဟုတွာ) ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ သာဠကံ-ပုဆိုးကို၊ သဏ္ဌာပယမာနော-ကောင်းစွာ တည်စေလျက်၊ (ပြင်၍ မဝတ်နိုင်တော့ဘဲ လက်ဖြင့် ကျွတ်မကျအောင် ထိန်းထားလျက်၊) တုရိတတုရိတံ-ဆောဆောလျင်လျင်၊ (ပျာယိပျာယာ၊) နိက္ခမိတွာ-နန်းတော်မှထွက်၍၊ ဝေဂေန-လျင်စွာ၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပုရတော-ရှေ့တော်၌၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိ?) ဘန္တေ-သားတော်ဘုရား၊ ကိ-အဘယ့်ကြောင့်၊ အမေ-ခမည်းတော်တို့ကို၊ လဇ္ဇာပေထ-ရှက်စေပါကုန်သနည်း?၊ ဝါ-အရှက်ခွဲပါကုန်သနည်း?၊ ကိမတ္ထံ-အဘယ်အကျိုးငှာ၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရထ-လှည့်လည်ပါကုန်သနည်း?၊ ဧတ္တကာနံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့ဖို့၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ လဒ္ဓါ-ရခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ သညိနော-ဤသို့ မှတ်ထင်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ အဟုဝတ္ထ ကိ-ဖြစ်ပါကုန်သလော၊ ဣတိ (အာဟ)၊ မာဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊

တေ-ဤဆွမ်းခံ လှည့်လည်ခြင်းသည်၊ အမှောက်-ငါတို့၏၊ ဝံသစာရိတ္တံ-အနွယ်၏ အကျင့်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြ၊ ဘန္တေ-ရား၊ အမှောက်-တို့၏၊ မဟာသမ္မတ ခတ္တိယဝံသော နာမ-မဟာသမ္မတ ခတ္တိယအနွယ်မည်သည်၊ ဝံသော နနု-အနွယ် မဟုတ်ပါလော၊ တတ္ထ စ-ထိုမဟာသမ္မတ ခတ္တိယအနွယ်၌လည်း၊ ဧကခတ္တိယောပိ- တစ်ယောက်သောမင်းသည်လည်း၊ ဘိက္ခာစာရော နာမ-ထမင်းအလိုငှာ လှည့်လည် သူမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြ၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ အယံ ဝံသော နာမ-ဤမဟာသမ္မတ ခတ္တိယအနွယ်မည်သည်၊ တဝ-အသင် ခမည်းတော် ၏၊ ဝံသော-အနွယ်တည်း၊ အမှောက် ပန-တို့၏ကား၊ ဗုဒ္ဓဝံသော-ဘုရားအနွယ်တော် သည်၊ ဝံသော နာမ-အနွယ်မည်၏၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါ စ-အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့ သည်လည်း၊ ပိဏ္ဏစာရိကာ-ဆွမ်းအလိုငှာ လှည့်လည်ခြင်း ရှိတော်မူကြကုန်သည်၊ အဟေသု-န်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူ၍၊ အန္တရဝိထိယံ-လမ်းအကြား၌၊ ဌိတောဝ-ရပ်တော်မူလျက်ပင်၊ ဥတ္တိဋ္ဌေ၊ပေ၊ ပရမီစာတိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ- ဤဂါထာကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

ဥတ္တိဋ္ဌေ-ဆွမ်းကို ရည်မှတ်, ရပ်ရသောအကျင့်၌၊ န ပမဇ္ဇေယျ-မမေ့မလျော့ရာ၊ ခမ္မ-ဆွမ်းခံအကျင့်ကို၊ သုစရိတံ-ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သည်မည်လောဏ်အောင်၊ စရေ-ကျင့်ရာ၏၊ ဓမ္မစာရိ-ဆွမ်းခံအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသို့ လောကေ-ဤလောက၌လည်းကောင်း၊ ပရမီ စ-နောက်လောက၌လည်း ကောင်း၊ သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ သေတိ-အိပ်ရ၏၊ ဂါထာပရိယောသာနေ-ဂါထာ၏ အဆုံး၌၊ ရာဇာ-သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်၊ သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၊ သစ္စာကာသိ (သစ္စိ+အကာသိ)-မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ ဤဂါထာသည် မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှ၍ အနက်ကျယ်ကို ပြပါဦးအံ့၊- ဥတ္တိဋ္ဌေ-ဆွမ်းကို ရည်မှတ်, မတ်မတ် ရပ်၍, ကျင့်အပ်မှန်မှန်, ဆွမ်းခံခြင်း၌၊ န ပမဇ္ဇေယျ-ကောင်းသည့် ဘောဇနံ, စားသောက်ရန်ဖြင့်, ဆွမ်းခံဖျက်၍, မမေ့မလျော့ရာ၊ ခမ္မ-ကောင်း ဆိုး နှစ်တန်,

ဥတ္တိဋ္ဌေ စသည်၌။ ။ ဥ(ဥဒ္ဒိဿ)-ဆွမ်းကိုရည်မှတ်၍၊ တိဋ္ဌ-ရပ်ခြင်းဟူသော အကျင့်ဟူသည် “ဆွမ်းခံအကျင့်”ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သာရတ္ထံ၌ “ဥတ္တိဋ္ဌိတွာ (မတ်မတ်ရပ်၍) ပရေသံ ဃရဒ္ဓါရေ ဌတွာ ဂဟေတဗ္ဗပိဏ္ဏေ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ နပမဇ္ဇေယျာတိ ပိဏ္ဏစာရိကဝတ္တံ ဟာပေတွာ ပဏိတဘောဇနာနိ ပရိယေသန္တော ဥတ္တိဋ္ဌေ ပမဇ္ဇတိ နာမ၊ သပဒါနံ ပိဏ္ဏာယ စရန္တော ပန နပဇ္ဇတိ နာမ၊ ဧဝံ ကရောန္တော (ဤသို့ပြုလျက်) ဥတ္တိဋ္ဌေ နပမဇ္ဇေယျ၊ ဓမ္မန္တိ အနေသနံ ပဟာယ သပဒါနံ စရန္တော တမေဝ ဘိက္ခာစရိယဓမ္မံ သုစရိတံ စရေယျ၊ သုခံ သေတိတိ ဒေသနာမတ္ထမေတံ၊ ဧဝံ ပနေတံ ဘိက္ခာယ စရိယဓမ္မံ စရန္တော ဓမ္မစာရိ, ဣဓလောကေ စ ပရလောကေ စ စတူဟိပိ ဣရိယာပထေဟိ သုခံ ဝိဟရတိတိ အတ္ထော၊-သာရတ္ထ။ [“သေတိ”ကား ဣရိယာပုထံ လေးပါးကို အိပ်ခြင်းကြိယာဖြင့် မှတ်၍ပြသော ဥပလက္ခဏနိဒဿန၊ နည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “စတူဟိ၊ပေ၊ ဝိဟရတိ”ဟု ဖွင့်သည်။

ရရာခံ၍၊ ခြိုးခြံစားလင်း၊ တရားအကျင့်ကို၊ သုစရိတ်-မိစ္ဆာဇီဝ၊ အနေသနတို့၊ စစ လွတ်ကင်း၊ သန့်ရှင်းစွာ ကျင့်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ စရေ-ရောဂါဘေးဒဏ်၊ မရှိမှန်လျှင်၊ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်သင့်လှပေ၏၊ ဓမ္မစာရီ-ဆွမ်းခံအကျင့်၊ မှန်မလင့်အောင်၊ အသင့်ကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသို့ လောကေ-လက်ရှိမှန်စွာ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ၏၊ ရရာကာလ၊ ဤလောက၌လည်းကောင်း၊ ပရမီ စ-အနာဂတ်ရောက်၊ နောက်နောက်ခန္ဓာ၊ ရရာကာလ၊ နောက်လောက၌လည်းကောင်း၊ သုခံ သေတိ-သွား ရပ် ထိုင် လျောင်း၊ လိုရာပြောင်း၍၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ချမ်းသာလေတော့သတည်း။]

ပန-ဆက်၊ ဓမ္မစရေပေ၊ ပရမီစာတိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ဤဂါထာကို၊ သုတွာ-နာရ၍၊ သကဒါဂါမိဖလေ-သကဒါဂါမိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ [ဓမ္မ-ဆွမ်းခံခြင်းဟူသော အကျင့်ကို၊ သုစရိတ်-အနေသနစသည် လွတ်ကင်း၍၊ သန့်ရှင်းစွာ ကျင့်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ စရေ-ကျင့်ရာ၏၊ နံ-ထိုဆွမ်းခံခြင်းဟူသော အကျင့်ကို၊ ဒုစရိတ်-ဝေသီယာဂေါစရ၊ စသည်စုပေါင်း၊ မကောင်းသဖြင့် ကျင့်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ န စရေ-မကျင့်ရာ၊ ဓမ္မစာရီ-ဆွမ်းခံအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသို့ လောကေ-ဤလောက၌လည်းကောင်း၊ ပရမီ စ-နောက်လောက၌လည်းကောင်း၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ သေတိ-အိပ်ရ၏၊ [ဤဒုတိယဂါထာကို နန်းတော်ရောက်မှ ဟောတော်မူသည်၊ ဂါထာ၏အဆုံး၌ ခမည်းတော်ကြီး သကဒါဂါမိဖိုလ်၌ တည်၍ မိထွေးတော်ဂေါတမီ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်သည်၊] ဓမ္မပါလဇာတကံ-ဓမ္မပါလဇာတ်ကို၊ သုတွာ-၍၊ အနာဂါမိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ-ပြီ၊ မရဏသမယေ-ကွယ်လွန်ခါနီးအချိန်၌၊ သေတစ္ဆတ္တဿ-ထီးဖြူ၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ သိရိသယနေ-အသရေရှိသော အိပ်ရာ၌၊ နိပန္နောယေဝ-လျောင်းလျက်သာ၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ၊ ရညော-ခမည်းတော်မင်း၏၊ ဝါ-မှ၊ အရညဝါသေန-တော၌နေခြင်းဖြင့်၊ ပဓာနာနုယောဂကိစ္စံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ရခြင်း ကိစ္စသည်၊ နာဟောသိ-မဖြစ်ပြီ။

အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ။ နောက်တစ်ရက်၌ ဓမ္မပါလဇာတ်ကို နာရ၍ ခမည်းတော်မင်းတရားကြီး အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်လေသည်၊ ထိုဇာတ်ကိ ဟောတော်မူရခြင်း အကြောင်းအချုပ်မှာ-ဘုရားရှင် ဒုတ္တရစရိယာ ကျင့်တော်မူစဉ် မူးမိုက်၍ လဲသွားသောအခါ နတ်တစ်ယောက်လာ၍ “အသင်မင်းကြီး၏ သားတော်ဆုံးပြီ” ဟု သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးအား ပြောလာလေသည်၊ ထိုအခါတုန်းက နတ်ပြောအပ်သောစကားကို မယုံကြောင်း မင်းကြီးက လျှောက်လေသည်၊ ထိုအခါ ဓမ္မပါလဇာတ်တုန်းကလည်း သိုး၏ အရိုးကို ပြ၍ “အသင်တို့၏ သားဖြစ်သော ဓမ္မပါလ ဆုံးရှာလေပြီ” ဟု တက္ကသိုလ်ဆရာကြီးက ပြောသည်ကို မယုံခဲ့ဘူးကြောင်း ဟောတော်မူသည်။

စ-ဆက်၊ သောတာပတ္တိဖလံ-ကို၊ သန္တိကတွာဇေ-မျက်မှောက်ပြုပြီး၍သာ၊
 (ဇေ နောက်မှ ပန ရှိသည်ကား အနက်မရှိ၊) ဘဂဝတော-၏၊ ပတ္တံ-ကို၊
 ဂဟေတွာ-၍၊ သံပရိသံ-ပရိသတ်နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊
 မဟာပါသာဒံ-မြတ်သော နန်းပြာသာဒ်ထက်သို့၊ အာရောပေတွာ-တက်ရောက်စေ
 တော်မူပြီး၍၊ ပဏီတေန-မွန်မြတ်သော၊ ခါဒနီယေန-ခဲဖွယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊
 ဘောဇနီယေန-ဘောဇဉ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိဝိသိ-ပြုစု လုပ်ကျွေးပြီး၊ ဘတ္တကိစ္စာ
 ဝသာနေ-ဆွမ်းကိစ္စ၏အဆုံး၌၊ ရာဟုလမာတရံ-ရာဟုလာမယ်တော်ကို၊ ထပေတွာ-
 ထား၍၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ဣတ္တာဂါရံ-မောင်းမအပေါင်းသည်၊ အာဂန္တာ-၍၊
 ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝန္တိ-ရှိခိုးပြီး၊ [“ဣတ္တာဂါရံ”အရ မောင်းမတို့၏နေရာ အိမ်ဆောင်ကို
 ရသော်လည်း ဌာနပစာရအားဖြင့် ထိုအဆောင်၌ နေသော မောင်းမအပေါင်းကို
 ယူရသည်၊] ပန-ဆက်၊ သာ-ထိုရာဟုလာမယ်တော် သည်၊ (နာဂမာသိ၌ စပ်၊)
 ဂစ္ဆ-ကြွပါလော၊ အယျပုတ္တံ-အရှင့်သားကို၊ ဝန္တာဟိ-ရှိခိုးပါလော၊ ဣတိ-သို့၊
 ပရိဇနေန-အခြွေအရံအပေါင်းသည်၊ ဂုစ္စမာနာပိ-သံတော်ဦးတင်အပ်ပါသော်လည်း၊
 မယံ-ငါ၏၊ ဂုဏော-ကျေးဇူးသည်၊ သစေ အတ္ထိ-အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)
 သယမေဝ-ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ အယျပုတ္တော-သည်၊ အာဂမိဿတိ-ကြွလာလိမ့်
 မည်၊ အာဂတံ-ကြွလာသော၊ နံ-ထို အရှင့်သားကို၊ ဝန္တိဿာမိ-ရှိခိုးအံ့၊ ဣတိ-
 သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ နာဂမာသိ-မသွား။

အထ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ရာဇာနံ-ခမည်းတော်မင်းကို၊ ပတ္တံ-ကို၊
 ဂါဟာပေတွာ-ယူစေ၍၊ ဒွိဟိ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကေဟိ-အဂ္ဂသာဝက
 တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ရာဇဓိတာယ-မင်းသမီး၏၊ သိရိဂပ္ပံ-အသရေရှိသော
 တိုက်ခန်းသို့၊ ဂန္တာ-ကြွတော်မူ၍၊ (နိသိဒိ၌ စပ်၊) ရာဇဓိတာ-ကို၊ ဝါ-သည်၊
 ယထာရုစိယာ-အကြင် အကြင် အလိုအားဖြင့်၊ ဝါ-အလိုရှိတိုင်း၊ ဝန္တမာနာ-
 ရှိခိုးလသော်၊ ကိဉ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မပြောဆိုထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-
 မိန့်တော်မူ၍၊ ပညတ္တေ-သော၊ အာသနေ-၌၊ နိသိဒိ-ပြီး၊ [ခြေတော် အစုံကို
 အောက်၌ချ၍ ထိုင်ခုံပေါ်၌ ထိုင်တော်မူသည်၊] သာ-ထိုမင်းသမီးသည်၊ ဝေဂေန-
 လျင်စွာ-အာဂန္တာ-၍၊ ဂေါပ္ပကေသု-ဖမျက်တော်တို့၌၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ပါဒပိဋိယံ-
 ခြေဖမိုး အပြင်၌၊ သီသံ-ဦးခေါင်းကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ-လိမ့်စေ၍
 လိမ့်စေ၍၊ ဝါ-လှိမ့်၍ လှိမ့်၍၊ ယထာဇ္ဈာသယံ-အလိုရှိတိုင်း၊ ဝန္တိ-ရှိခိုးပြီး၊
 [သရိဂပ္ပံ ဂန္တာတိ ဧတ္ထ ယဒိ ဟိ ဘဂဝါ တဒဟေဝ ဂန္တာ န ပဿယျ၊ သာ
 ဟဒယေန ဖလိတေန မရေယျာတိ အဂမာသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊-ဝိမတိ၊] ရာဇာ-သည်၊
 ရာဇဓိတာယ-၏၊ ဘဂဝတိ-၌၊ သိနေဟဗဟုမာနာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိံ-ချစ်ခြင်းများစွာ
 မြတ်နိုးခြင်းအစရှိသော ဂုဏ်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ကထေသိ-ပြီး၊ (ဂုဏသမ္ပတ္တိ
 ပြောပုံကို စန္ဒကိန္နရီဇာတ်၌ ကြည့်ပါ၊) ဘဂဝါ-သည်၊ မဟာရာဇေ၊ ဣဒါနိ-၌၊

ဉာဏေ-ဉာဏ်သည်၊ ပရိပက္ခေ-ရင့်ကျက်လသော်၊ (ယသော်ရာ၏ဉာဏ် ရင့်ကျက်လသော်၊) တယာ-အသင် ခမည်းတော်သည်၊ ရက္ခိယမာနာ-စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) ရာဇဓိတာ-သည်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ယံ ရက္ခိ-အကြင် စောင့်ရှောက်နိုင်ပြီ၊ (ဧတံ-ဤစောင့်ရှောက်နိုင်ခြင်းကို၊) အနစ္စရိယံ-မအံ့ဩအပ်သေးပါ၊ ဝါ-မအံ့ဩလောက်သေးပါ၊ သာ-ထိုမင်းသမီးသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ (စန္ဒကိန္နရီ ဖြစ်စဉ်အခါ၌၊) အနာရက္ခာ-စောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိသည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ပါလျက်၊) ပဗ္ဗတပါဒေ-တောင်ခြေ၌၊ ဝိစရမာနာ-လှည့်လည်နေရပါလျက်၊ ဉာဏေ-သည်၊ အပရိပက္ခေ-မရင့်ကျက်သေးမီ၊ အတ္တာနံ-ကို၊ ရက္ခိ-စောင့်ရှောက်ခဲ့ဖူးပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ စန္ဒကိန္နရီဇာတကံ-စန္ဒကိန္နရီဇာတ်တော်ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ။

စ-ဆက်၊ တံ ဒိဝသမေဝ-ထိုနေ့၌ပင်၊ [ယသော်ရာ၏ အဖူးအမြော် ခံတော်မူရာနေ့၌ပင်၊ ဤနေ့ကား ကပိလဝတ္ထုနေပြည်သို့ရောက်၍ ဒုတိယမြောက်နေ့တည်း၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ကား၊ တတိယနေ့ကျမှ နန္ဒမင်းသားကို ရဟန်းပြုပေးသည်ဟု ဆို၏၊] နန္ဒရာဇကုမာရဿ-နန္ဒမင်းသား၏၊ ကေသဝိသဇ္ဇနံ-ဆံထုံးကို ဖြေခြင်းမင်္ဂလာလည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌဗန္ဓော-နဖူး၌ သင်းကျစ်ပြားကို ဖွဲ့ခြင်းမင်္ဂလာလည်းကောင်း၊ ဃရမင်္ဂလံ-အိမ်ရှေ့မင်း၏ နန်းသစ်သို့ဝင်ခြင်းမင်္ဂလာလည်းကောင်း၊ အာဝါဟမင်္ဂလံ-ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းမင်္ဂလာလည်းကောင်း၊ ဆတ္တမင်္ဂလံ-အိမ်ရှေ့ထီးဖြူ၊ ဆောင်းယူခြင်းမင်္ဂလာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-ငါးမျိုးကုန်သော၊ မဟာမင်္ဂလာနိ-ကြီးစွာသော မင်္ဂလာတို့သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ နန္ဒ-နန္ဒမင်းသားကို၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-၍၊

ကေသဝိသဇ္ဇနံ။ ။ “ကုလမရိယာဒဝသေန-အမျိုးတို့ စည်းကမ်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကေသာရောပနံ-ဆံချခြင်း”ဟု သာရတ္ထဖွင့်၏၊ “ဝိသဇ္ဇနပုဒ်အနေနှင့် မလျော်တတ်”ဟု ထင်သည်၊ ဝိမတိ၌ကား “ရာဇမောဋ္ဌိ ဗန္ဓနတ္ထံ-မင်းတို့၏ ဥသျှောင်ကိုဖွဲ့ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကုမာရကာလေ-မင်းသားအခါတုန်းက၊ ဗန္ဓိတသိခါဝေဏိမောစနံ-ဖွဲ့အပ်သော ဦးစွန်းသျှောင်ထုံးကို ဖြေခြင်း”ဟု ဖွင့်၏၊ “ကေသာနံ+ဝိသဇ္ဇနံ ကေသဝိသဇ္ဇနံ-ဆံတို့ကို ဖြေခြင်း”ဟု ပြု။

ပဋ္ဌဗန္ဓော။ ။ ပဋ္ဌဗန္ဓောတိ ယုဝရာဇပဋ္ဌဗန္ဓော-အိမ်ရှေ့မင်း၏ နဖူးသင်းကျစ်ပြားကို (နဖူး၌) ဖွဲ့ဆင်ခြင်းမင်္ဂလာ၊-သာရတ္ထ၊ ဝိမတိ၌ကား “အသုက ရာဇာတိ-ထိုမည်သော မင်းဟူ၍၊ နဋ္ဌာဋေ သုဝဏ္ဏပဋ္ဌဗန္ဓနံ-နဖူး၌ နာမည်တံဆိပ်ပါသော ရွှေပြားကို ဖွဲ့ဆင်ခြင်း”ဟု ဆို၏။

ဃရမင်္ဂလံ စသည်။ ။ အဘိနဝဃရပဝေသမဟော-အသစ်အိမ်တော်သို့ ဝင်ရောက်ခြင်းဟူသော ပွဲသဘင်သည်၊ ဃရမင်္ဂလံ-မည်၏၊ ဝိဝါဟကရဏမဟော-လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုကို ပြုခြင်းဟူသော ပွဲသဘင်သည်၊ အာဝါဟမင်္ဂလံ-မည်၏၊ ဆတ္တမင်္ဂလန္တိ-ယုဝရာဇဆတ္တမင်္ဂလံ(အိမ်ရှေ့ထီးကို ဆောင်းခြင်းမင်္ဂလာတည်း)၊-ဋီကာ။

မင်္ဂလံ-င်္ဂလာကို၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ-ထတော်မူ၍၊ ပက္ခမိ-ဖဲကြွတော်မူပြီ၊ ဇနပဒကလျာဏီ-ဇနပဒကလျာဏီမင်းသမီးသည်၊ ကုမာရံ-နန္ဒမင်းသားကို၊ ဂစ္ဆန္တံ-ဘုရားနောက်တော်သို့ လိုက်သွားသည်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ အယျပုတ္တ-အရှင်သား၊ တုဝဋ်-လျင်လျင်မြန်မြန်၊ အာဂစ္ဆေယျာသိ-ပြန်လာခဲ့ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဂီဝံ-လည်ပင်းကို၊ ပသာရေတွာ-ဆန့်တန်း၍၊ ဩလောကေသိ-ကြည့်လိုက်ပြီ၊ သောပိ-ထိုနန္ဒမင်းသာ သည်လည်း၊ ဘဂဝန္တံ-နောင်တော်ဘုရားကို၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဏှထ-ယူတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တု-လျှောက်ခြင်းငှာ၊ အဝိသဟမာနော-မဝံသည်၊ (ဟုတွာ) ဝိဟာရယေဝ-ကျောင်းတော်သို့သာ၊ အဂမာသိ-လိုက်သွားရပြီ၊ တံ-ထိုနန္ဒမင်းသားကို၊ အနိစ္စမာနယေဝ-ရဟန်းမပြုလိုဘဲလျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ရှင်ရဟန်း ဖြစ်စေတော်မူပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကပိလပုရံ-ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့၊ အာန္တာ-ရောက်၍၊ ဒုတိယဒိဝသေ-နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ နန္ဒ-နန္ဒမင်းသားကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ပြီ။

ဇနပဒကလျာဏီ။ ။ ဇနပဒကလျာဏီတိ ဇနပဒမိ (ဇနပုဒ်နယ်ပယ် တစ်ခုလုံး၌) ကလျာဏီ (ကောင်းသော ဂုဏ်အင်္ဂါရှိသော မင်းသမီး) ဥတ္တမာ (မြတ်သော) ဆသရီရဒေါသရဟိတာ (၆ ပါးသော ကိုယ်၏အပြစ်တို့မှ ကင်းသော) ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတာ(၅ ပါးသော အကောင်းဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော မင်းသမီးတည်း)၊ [ဥတ္တမာစသည်တို့ကား ကလျာဏီကို ထပ်ဖွင့်သည်၊ “မည်း-ဖြူ-ဆူ-ကြုံ၊ နိမ့်-မြင့်-တုံ၊ မှတ်ကုန် ပြစ်ခြောက်ပါး” ဟူသည်နှင့်အညီ မည်းလွန်း-ဖြူလွန်းခြင်း၊ ဝလွန်း-ပိန်လွန်းခြင်း၊ နိမ့်လွန်း-မြင့်လွန်းခြင်းအားဖြင့် ကိုယ်၏အပြစ် ခြောက်ပါးရှိသည်၊ ဇနပဒကလျာဏီသည် ထိုအပြစ်ခြောက်ပါးမှ ကင်းလွတ်၍ လူ့လောက်လဲမက နတ်လောက်လဲမကျ အလွန်လှသော မင်းသမီးတည်း။

အကောင်းဂုဏ် ငါးပါးကား။ ။ ဆဝိကလျာဏ၊ နန္ဒာကလျာဏ၊ နဟာရကလျာဏ၊ အဋ္ဌိကကလျာဏ၊ ဝယကလျာဏတို့တည်း။ ထိုဟွင် ညဉ့်မှောင်မိုက်သော အခါ (၁၂)တောင်ရှိသော အခန်း၌ မီးမထွန်းရဘဲ သူ၏ကိုယ်ရောင်ဖြင့် လင်းခြင်းသည် အသားအရေ၏ ကောင်းခြင်းမည်၏၊ လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါး၊ နှုတ်ခမ်းဖျားတို့၏ သန္တာရိုးကဲ့သို့ နီမြန်းခြင်းသည် အသားအသွေး၏ ကောင်းခြင်း မည်၏၊ လက်သည်း ခြေသည်းတို့၏ အသားမှ မလွတ်သော အရပ်၌၊ ချိပ်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သကဲ့သို့ နီ၍ အသားမှ လွတ်သော အရပ်၌ကား နီရည်ကဲ့သို့ ဖြူဖွေးနေခြင်းသည် အကြော၏ကောင်းခြင်းမည်၏၊ သွားတို့၏ ကောင်းစွာ ဆေးကြောအပ်သော ဝရဇိန်ကဲ့သို့ ညီညွတ်ဖြူစင်ခြင်းသည် အရိုး၏ကောင်းခြင်း မည်၏၊ အသက် ၁၂၀ ရှိသော်လည်း ၁၆နှစ် အရွယ်ကဲ့သို့ အရေမတွန့်၊ ဆံမဖြူခြင်းသည် အရွယ်၏ ကောင်းခြင်းမည်၏၊ ဤသို့ ငါးပါးသော အကောင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဇနပဒကလျာဏီမည်၏၊ [ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာဝိသာခါဝတ္ထု၌ကား နဟာရကလျာဏ နေရာဝယ် “ကောသကလျာဏ-ဆံပင်၏ ကောင်းခြင်းတစ်မျိုး” ဟု ဆိုထား၏။]

သတ္တမေ ဒိဝသေ-ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ ရာဟုလမာတာ-သည်၊ ကုမာရ်-မင်းသားကို၊ အလင်္ကေတွာ-တန်ဆာဆင်ပြီး၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်သနည်း?) တာတ-ချစ်သား၊ ဝိသတိသဟဿသမဏပရိဝုတ်-နှစ်သောင်းသော ရဟန်းအပေါင်းသည် ခြံရံအပ်တော်မူသော၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ-ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိတော်မူသော၊ ဗြဟ္မရူပဝဏ္ဏံ-ဗြဟ္မာမင်း၏ ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိတော်မူသော၊ ဧတံ သမဏ-ဤရဟန်းတော်ကို၊ ပဿ-ကြည့်စမ်းလော၊ အယံ-ဤရဟန်းတော်သည်၊ တေ-အသင် သားတော်၏၊ ပိတာ-ခမည်းတော်တည်း၊ ဧတဿ-ဤသင့်ခမည်းတော်၏၊ မဟန္တာ-ကြီးကျယ်ကုန်သော၊ နိဓယော-ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးတို့သည်၊ အဟေသု-ရှိခဲ့ဖူးကုန်ပြီ၊ တေ-ထို ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးတို့ကို၊ အဿ-ထိုသင့်ခမည်းတော်၏၊ နိက္ခမနတော-တောထွက်တော်မူရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ န ပဿာမ-မမြင်ရတော့ကုန်၊ ဂစ္ဆ-သွားချေ၊ နံ ဒါယန္တံ-ထိုအမွေကို၊ ယာစ-တောင်းချေလော့၊ (ကိ-အဘယ်သို့ပြော၍ တောင်းရမည်နည်း?) တာတ-ခမည်းတော်၊ အဟံ ကုမာရော-ကျွန်ုပ်မင်းသားသည်၊ ဆတ္တံ-ထီးဖြူကို၊ ဥဿာပေတွာ-စိုက်ထူ၍၊ စက္ကဝတ္တိ-စကြာမင်းသည်၊ ဘဝိဿာမိ-ဖြစ်လိုပါ၏၊ မေ-ကျွန်ုပ်အား၊ ဓနေန-ဥစ္စာဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုရှိပါ၏၊ မေ-အား၊ ဓနံ-ကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ ဟိ-တောင်းသင့်ပါ၏၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ သန္တကဿ-ဥစ္စာ၏၊ သာမိကော-အရှင်ပါတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ (ယာစ-တောင်းချေလော၊) ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ။)

ရာဟုလကုမာရော-ရာဟုလာမင်းသားသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္ဓာဝ-ရောက်၍သာလျှင်၊ (ရောက်လျှင် ရောက်ခြင်းပင်၊) ပိတုသိနေဟံ-အဘဉ္စဖြစ်သော ချစ်ခြင်းကို၊ ပဋိလဘိတွာ-ရ၍၊ ဟဋ္ဌစိတ္တော-ရွှင်လန်းသော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) သမဏ-ခမည်းတော်ရဟန်း၊ တေ-အရှင်ခမည်းတော်၏၊ ဆာယာ-အရိပ်တော်သည်၊ သုခါ-ချမ်းအေးပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ အညမ္ဗိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဗဟု-များစွာသော၊ အတ္တနော-မိမိအား၊ အနုရူပံ-သင့်လျော်သောစကားကို၊ ဝဒန္တော-ပြောလျက်၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကတဘတ္တကိစ္စော-ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ) အနုမောဒနံ-ဆွမ်းအနုမောဒနာကို၊ ကတွာ-၍၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ပက္ကမိ-ပြီ၊ ကုမာရောပိ-သည်လည်း၊ သမဏ-ခမည်းတော် ရဟန်းမြတ်၊ မေ-သားတော်အား၊ ဒါယန္တံ-အမွေကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ သမဏ၊ မေ-အား၊ ဒါယန္တံ-ကို၊ ဒေဟိ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့ တတွတ်တွတ်ပြော၍၊ ဘဂဝန္တံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ အနုဗန္ဓိ-လိုက်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အနုပုဗ္ဗေန၊ ပေ၊ ဒေဟိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

☸ အထ ခေါ၊ပေါ၊ အာမန္တေသီတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကုမာရုံ-ကို၊ န နိဝတ္တာပေသိ-ပြန်နစ်စေတော်မမူ၊ ပရိဇနောပိ-အခြံအရံ လူအပေါင်းသည်လည်း၊ (မင်းသား၏ အခြံအရံ လူအပေါင်းသည်လည်း၊) ဘဂဝတာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-က၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားနေသော မင်းသားကို၊ နိဝတ္တေတုံ-ပြန်နစ်စေခြင်းငှာ၊ န ဝိသဟတိ-မဝံ၊ အထ-နောက်တော်သို့ လိုက်သွားရာ ထိုအခါ၌၊ အာရာမံ-သို့၊ ဂန္တာ-ရောက်၍၊ အယံ-ဤသားတော်သည်၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ယံ ဓနံ-အကြင် ရွှေအိုးကြီး လေးလုံးတည်းဟူသော ဥစ္စာကို၊ ဣစ္ဆတိ-လိုလား၏၊ တံ-ထိုရွှေအိုးကြီး လေးလုံးတည်းဟူသော ဥစ္စာသည်၊ ဝဇ္ဇာနဂတံ-ဝဋ်ဒုက္ခသို့ အစဉ်လိုက်၏၊ ဝါ-ဝဋ်ဒုက္ခတွင် ပါဝင်၏၊ သဝိဃာတကံ-နှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခနှင့်တကွဖြစ်၏၊ [ဝဇ္ဇာနဂတန္တိ ဝဇ္ဇပရိယာပန္နံ၊ ကိလေသာဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ် တို့၌ ပါဝင်နေသည်-ဟူလို၊ သဝိဃာတကန္တိ ဒုက္ခသဟိတတ္တာ သဝိဃာတကံ၊ သဒုက္ခန္တိ အတ္ထော၊-သာရတ္ထံ၊] ဟန္တ-ယခု၊ အဿ-ဤသားတော်အား၊ ဗောဓိမဏ္ဍော-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌၊ ပဋိလဒ္ဓံ-ရအပ်ခဲ့ပြီးသော၊ သတ္တဝီဓံ-ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော၊ အရိယဓနံ-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာကို၊ ဒေမိ-ပေးတော်မူအံ့၊ လောကုတ္တရဒါယဇ္ဇဿ-လောကုတ္တရာအမွေ၏၊ နံ-ထို သားတော်ကို၊ သာမိကံ-ဥစ္စာရှင်ကို၊ ကရောမိ-ပြုတော်မူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ အာယသန္တံ သာရိပုတ္တံ-ကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်တော်မူပြီး၊ စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်တော်မူပြီး၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီး (ကိံ?) သာရိပုတ္တံ-တ္တရာ၊ တေန ဟိ-တိုက်တွန်းတော်မူ၏၊ တစ်နည်း၊ တေန ဟိ-ထိုသို့ အမွေကို တောင်းခြင်းကြောင့်၊ တွံ-သည်၊ ရာဟုလကုမာရုံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ-လော၊ ဣတိ (အာဟ)၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အယံ-ဤရာဟုလာသည်၊ ဒါယန္တံ-ကို၊ ယာစတိ-တောင်း၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ အမွေတောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ-ထိုရာဟုလာကို၊ လောကုတ္တရဒါယဇ္ဇပဋိလာဘာယ-လောကုတ္တရာအမွေကို ရခြင်းငှာ၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ-လော၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ (ပဋိက္ခိပိတွာ စသည်၌ စပ်၊) ဘဂဝတာ-သည်၊ ဗာရာဏသီယံ-၌၊ တီဟိ-သုံးပါးကုန်သော၊ သရဏဂမနေဟိ-သရဏဂုံတို့ဖြင့်၊ ယာ သာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ-အကြင် ရှင်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ယာ သာ ဥပသမ္ပဒါ စ-အကြင်မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီး၊ တတော-ထိုရှင်အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်မှ၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပဒံ-ကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-ပယ်မြစ်တော်မူပြီး၍၊ ဂရုဘာဝေ-လေးသည်၏အဖြစ်၌၊ ထပေတွာ-

အရိယဓနံ။ ။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမြဲရှိနေသော ဥစ္စာကို “အရိယဓန”ဟု ခေါ်၏။ ဓမ္မပဒ၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓဝတ္ထုလာ ထိုအရိယာဓနကား -
 “သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ၊ ဟိရိ ဩတ္တပ္ပိယဓနံ၊
 သုတနေဉ္စ ဇာဂေါ စ၊ ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဓနံ”-တည်း။

ထားတော်မူပြီး၍၊ ဥတ္တိစတုတ္ထေန-ဥတ်ဟူသော လေးကြိမ်မြောက်ရှိသော၊ ကမ္မေန-
 ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ ဥပသမ္ပဒါ-ကို၊ အနုညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပန-
 ရှင့်အဖြစ်ကိုကား၊ နေဝံ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်လည်း ပယ်တော်မမူအပ်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊
 န အနုညာတာ-ခွင့်ပြုလည်း ခွင့်ပြုတော်မမူအပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဥပသမ္ပဒါ
 ကိုသာ ပယ်၍ အသစ်ခွင့်ပြုတော်မူပြီးလျှင် ပဗ္ဗဇ္ဇာကိုကား ပယ်လည်း မပယ်အပ်၊
 ခွင့်လည်း မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာဂတေ-၌၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊
 ဝိမတိ-တွေးတောခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ပြစ်လတ္တံ့၊ (ကိ?) အယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ-
 ဤရှင့်အဖြစ်မည်သည်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဥပသမ္ပဒါ သဒိသာ-ဥပသမ္ပဒါနှင့် တူ၏၊ ကိ-
 အသို့နည်း?၊ ဣဒါနိပိ-ယခုအခါ၌လည်း၊ ဥပသမ္ပဒါ ဝိယ-ဥပသမ္ပဒါကိုကဲ့သို့၊
 ကမ္မဝါစာယံ ဧဝံ-ကမ္မဝါစာဖြင့်သာ၊ ကတ္တဗ္ဗာ န ခေါ-ပြုထိုက်လေသလော၊
 ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ သရဏဂမနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ကတ္တဗ္ဗာ န ခေါ-ပြုထိုက်လေသလော၊)
 ဣတိ၊ (ဝိမတိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ) စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဣမံ အတ္ထံ-ဤအနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပုန-ဖန်၊ တိဟိ-ကုန်သော၊
 သရဏဂမနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သာမဏောရပဗ္ဗဇ္ဇံ-သာမဏော ရှင့်အဖြစ်ကို၊ အနုဇာနိတု
 ကာမော-ခွင့်ပြုတော်မူလို၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဓမ္မသေနာပတိ-တရားစစ်သူကြီး
 ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ တံ အဇ္ဈာသယံ-ထို
 အလိုတော်ကို၊ ဝိဒိတွာ-၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ပုန-ဖန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ အနုဇာနာပေတု
 ကာမော-ခွင့်ပြုစေတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) ကထာဟံ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေသိတိ-ဟူ၍၊
 အာဟ-လျှောက်ပြီ။

အထ ခေါ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေသိတိ-ကား၊ ကုမာရဿ-အား၊ (“ဒတွာ အဒါသိ”၌
 စပ်၊) မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော-သည်၊ ဧကသေ-ဆံပင်တို့ကို၊ ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊
 ကာသာယာနိ-သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဒတွာ-၍၊ သရဏာနိ-သရဏတို့ကို၊ ဝါ-ကိုးကွယ်
 ကြောင်းဖြစ်သော စကားတို့ကို၊ အဒါသိ-ပြီ၊ မဟာကဿပတ္ထေရော-သည်၊
 သြဝါဒါစရိယော-သြဝါဒပေးသော ဆရာတော်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပန-ကား၊
 ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ-သည်လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါ စ-သည်လည်းကောင်း၊
 ဥပဇ္ဈာယမူလကာ-ဥပဇ္ဈာယ်လျှင် အရင်းခံရှိ၏၊ ဥပဇ္ဈာယောဝ-သည်သာ၊ တတ္ထ-
 ထိုရှင်အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ဣဿရော-အစိုးရ၏၊ အာစရိယော-သရဏဂုံဆရာ၊
 သြဝါဒဆရာသည်၊ န(ဣဿရော)-အစိုးမရ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ပေ၊
 ပဗ္ဗာဇေသိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ [အရှင်သာရိပုတ္တရာကသာ
 မင်းသား၏ ဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်၍ အစိုးရသူဖြစ်သောကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာကို
 ခေါင်းတပ်၍ “အထ ခေါ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေသိ”ဟု သင်္ဂါယနာတင် ဆရာတို့ မိန့်တော်မူ
 သည်-ဟူလို၊] ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤအစဉ်အားဖြင့်၊ ကုမာရော-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတော-
 ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီတဲ့၊ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေန-

ဖြစ်သော ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသော၊ ဟဒယေန-နှလုံးဖြင့်၊ အထ-ကြားရရာ ထိုအခါ၌၊ သုဒ္ဓေါဒနော-သုဒ္ဓေါဒနမည်သော၊ သက္ကော-သင်္ကဏ်ဝင်သည်၊ (ယေန-အကြင် အရပ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အတ္ထိ၊ တေန-မြတ်စွာဘုရားရှိတော်မူရာ ထို အရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ၊) ဣတိ-ဤသို့၊ အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အားလုံးသော စကားကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗ-ဆိုထိုက်၏။

တတ္ထ-ထို အထ ခေါ် သုဒ္ဓေါဒနောအစရှိသောစကားရပ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥဉ္ဇာစရိယာယ-ထမင်း တောင်းဖို့ရန် လှည့်လည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ဆွမ်းခံ လှည့်လည် ခြင်းဖြင့်၊ (ဥဉ္ဇာယ + စရိယာ ဥဉ္ဇာစရိယာ၊) ဇီဝတော-အသက်မွေးရသော၊ ပဗ္ဗဇိတဿ-ရှင်ရဟန်းအား၊ (“အပ္ပတိရူပံ”၌ စပ်၊) အဝိသေသေန-(မည်သည့်ဆု ဟု အထူးမမ) သာမညအားဖြင့်၊ ဝရ်-ဆုကို၊ ယာစာမိ-တောင်းလိုပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ယာစသု-တောင်းလော့၊ ဣတိ ဝစနံ-ဤသို့ ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အပ္ပတိရူပံ-မလျှောက်ပတ်၊ [ကိုယ်ကမှ တောင်းစားနေရသူ ဖြစ်သောကြောင့် သူ့အား ဆုလာဘ်ပေးဖို့ မဖြစ်နိုင်-ဟူလို၊] ဗုဒ္ဓါနုဉ္စ-တို့၏လည်း၊ အာစိဏ္ဏံ-လေ့ကျက်အပ်သော အကျင့်တော်သည်၊ န-မဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အတိက္ကန္တဝရာ ခေါ် ဂေါတမ တထာဂတာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဂေါတမ-အနွယ်အားဖြင့် ဂေါတမမည်သော ခမည်းတော်၊ တထာဂတာ- ဘုရားရှင်တို့သည်၊ (ရှေးရှေး ဘုရားအားလုံးတို့သည်၊) အတိက္ကန္တဝရာ-အလွန် နှစ်သက်အပ် ကောင်းမြတ်သော ဆုရှိတော်မူကုန်၏၊ “မြတ်စွာဘုရားတိုင်းမှာ ပေးဖို့ရန် အပြစ်ကင်းသောဆုသာ ရှိကြကုန်သည်၊ အပြစ်မကင်းသော ပေးစရာ ဆုမရှိကြ”ဟူလို၊] ယဉ္စ၊ပေ၊ အနဝဇ္ဇန္တိ-ကား၊ ယံ-အကြင်ဆုသည်၊ တုမှာကံ- သားတော်ဘုရားတို့အား၊ ဒါတုံ စေဝ-ပေးခြင်းငှာလည်း၊ ကပ္ပတိ-အပ်ပါ၏၊ အနဝဇ္ဇန္တိ-အပြစ်မရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ မမ စ-ခမည်းတော်၏လည်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆနပစ္စယာ-ဆုကို လက်ခံခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝိညုဟိ- ပညာရှိသည်၊ န ဂရဟိတဗ္ဗံ-မကဲ့ရဲ့နိုင်ပါ၊ တံ-ထိုဆုကို၊ ယာစာမိ-တောင်းလိုပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [“အနဝဇ္ဇန္တိ ဟောတိ”ကို “မမ၊ပေ၊ န ဂရဟိတဗ္ဗံ”ဟု ထပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ဖော်သည်။]

တထာ၊ပေ၊ ရာဟုလေတိ-ကား၊ ဗောဓိသတ္တံ-ဘုရားအလောင်းကို၊(ဗျာကရိသု) ယထေဝ-တင်ကြို၍ ပြောဟောကြကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ နန္ဒမ္ပိ-နန္ဒမင်းသားကို လည်းကောင်း၊ ရာဟုလမ္ပိ-ရာဟုလာမင်းသားကိုလည်းကောင်း၊ မင်္ဂလဒိဝသေ- မင်္ဂလာနေ၌၊ (ကင်ပွန်းတပ်ရာနေကဲ့သို့ နေ့မျိုး၌၊) နေမိတ္တိကာ-နိမိတ်ကျမ်းကို တတ်ကုန်သော ပုဏ္ဏားတော်တို့သည်၊ ဝါ-နိမိတ်ဖတ်သော ပုဏ္ဏားတော်တို့သည်၊ စက္ကဝတ္တိ-စကြာမင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဗျာကရိသု- တင်ကြို၍ ဟောပြောကြကုန်ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ-သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်၊

ပုတ္တဿ-သားတော်၏၊ စက္ကဝတ္တိသိရိ-စကြာမင်း၏အသရေကို၊ ပဿိဿာမိ-
 မြင်ရတော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဿာဟဇာတော-ဖြစ်သော အားတက်သရောရှိသည်၊
 (ဟုတွာ) ဘဂဝတော-စကြာမင်းလောင်းဖြစ်သော သားတော်ဘုရား၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ-
 ရှင်ရဟန်းပြုရာအခါ၌၊ မဟန္တ-ကြီးစွာသော၊ ဣစ္ဆာဝိယာတံ-အလို၏ ပျက်စီးခြင်း
 သို့၊ (မျှော်လင့်ချက်၏ ပျက်စီးခြင်းသို့) ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ၊ တတော-ထို့မှနောက်၌၊
 နန္ဒဿ-နန္ဒမင်းသား၏၊ စက္ကဝတ္တိသိရိ-ကို၊ ပဿိဿာမိ-တွေ့မြင်ရလိမ့်ဦးအံ့၊
 ဣတိ-သို့၊ ဥဿာဟံ-အားတက်သရောကို၊ ဇနေသိ-ဖြစ်စေပြီ၊ တမ္ပိ-ထိုနန္ဒ
 မင်းသားကိုလည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ပြီ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ တမ္ပိ ဒုက္ခံ-
 ထိုဆင်းရဲကိုလည်း၊ အဓိဝါသေတွာ-မိမိအထက်၌ ဝင်သက်တည်နေစေ၍၊ ဝါ-
 အောင့်အည်း သည်းခံ၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ရာဟုလဿ-မြေးတော် ရာဟုလာ၏၊
 စက္ကဝတ္တိသိရိ-ကို၊ ပဿိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဿာဟံ-ကို၊ ဇနေသိ-ပြီ၊
 တမ္ပိ-ထိုရာဟုလာကိုလည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊
 အဿ-ထိုသုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ၏၊ ကုလဝံသောပိ-အမျိုး၏အနွယ်သော်မှလည်း၊
 ဣဒါနိ-၌၊ ပစ္ဆိန္နော-ပြတ်စဲပါပေ၊ စက္ကဝတ္တိသိရိ-သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှာ
 ရှိပါတော့အံ့နည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ အဓိကတရံ-သာ၍ လွန်ကဲသော၊ (သားတော်နှစ်ပါး
 ရဟန်းပြုသွားတုန်းကထက် သာ၍လွန်ကဲသော၊) ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-
 ဖြစ်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ တထာ၊ပေ၊ ရာဟုလေတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊
 ပန-ဆက်၊ ရညော-သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ၏၊ ဣတော-ဤအခါမှ၊ (နန္ဒမင်းသား၊
 ရာဟုလာမင်းသားတို့ ရဟန်းပြုရာအခါမှ) ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ အနာဂါမိဖလပတ္တိ-
 အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်၏။ [အနာဂါမိ မဖြစ်သေး၍
 ဤကဲ့သို့ နှလုံးမသာယာခြင်း ဒေါမနဿ ဖြစ်ရသည်၊ အနာဂါမိဖြစ်ပြီးမူကား
 ထိုကဲ့သို့ ဒေါမနဿ မဖြစ်ပါ-ဟူလို။]

သာဓု ဘန္တေ အယျာတိ ဣဒံ-ဟူသော စကားကို၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အာဟ-
 လျှောက်သနည်း?၊ ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထိုသုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာသည်၊ စိန္တေ သိ-ပြီ၊
 (ကံ) ယတြ ဟိ(ယသ္မာ-ကြောင့်) အဟံ-သည်၊ ဗုဒ္ဓမာမကော-ဘုရားကို
 မြတ်နိုးသူသည်၊ ဓမ္မမာမကော - တရားကို မြတ်နိုးသူသည်၊ သံဃမာမကော-

ယတြ ဟိ နာမ။ ။ “ယတြ ဟိ နာမာတိ ယော နာမ”ဟု သာရတ္ထ၌ဖွင့်၏၊
 ဟိ အနက်မရှိ၊ ယတြ၌ ဩပစ္စည်း ပထမအနက်၌ သက်ဟု ကြံစေလိုသည်၊ ယောနော၌
 “အဟမ္မိ နာမ ယော ယာဒိသော၊ပေ၊ သမာနော၊ သော တာဒိသော အဟမ္မိ န သက္ကော
 မိတိ ယောနော”ဟု ယောအတွက် သောကို ထည့်စွက်၍ ဖွင့်၏၊ ကြိယာတစ်ခု မဆုံး
 သေးဘဲ “ယော၊ သော”ဟု နိယမ အနိယမ မရှိထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ယောနောဖွင့်ပုံကို
 စဉ်းစားပါ၊ မိမိကား နောက်၌ တသ္မာဝါကျ ရှိသောကြောင့် “ယတြ”ကို“ယသ္မာ”ဟု
 ပေးရလျှင် ကောင်းမည်ထင်၍ ထိုအတိုင်းပင် ပေးလိုက်သည်၊ ဟိ အနက်မရှိ။

သံဃာကို မြတ်နိုးသူသည်။ သမာနောပိ-ဖြစ်ပါလျက်လည်း။ အတ္တနော-၏။ ပိယတရပုတ္တေ-အလွန်ချစ်အပ်သော သားတော်ကို၊ ပဗ္ဗာဇိယမာနေ-ရှင်ရဟန်း ဖြစ်စေ အပ်သော်၊ ဉာတိဝိယောဂဒုက္ခံ-ဆွေမျိုးတို့နှင့် ကွေကွင်းရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲကို၊ အဓိဝါသေတုံ-မိမိအထက်၌ ဝင်သက်တည်နေစေခြင်းငှာ၊ (အောင့်အည်း သည်းခံခြင်းငှာ၊) န သက္ကောမိ နာမ-မစွမ်းနိုင်တုံသေး၏။ (ဂရဟာဝါကျ) အညေ-ငါမှတစ်ပါးကုန်သော၊ နော-လူတို့သည်၊ ပုတ္တနတ္တကေသု-သား၊ မြေး တို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇိတေသု-ရှင်ဖြစ်စေအပ်ကုန်လသော်၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ အဓိဝါသေဿန္တိ-သည်းခံနိုင်ကုန်လတ္တံ့နည်း၊ (သမ္ဘာဝနာ၊ ထိုနှစ်ဝါကျလုံး အနိယမ ဝါကျ) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အညေသမ္ပိ-အခြားသူတို့၏လည်း၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲသည်၊ မာ အဟောသိ-မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ) ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အာဟ-သာဓု ဘန္တေ အစရှိသော စကားကို လျှောက်ပြီ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ (“ပညာပေသိ”၌ စပ်၊) သာသနေ-၌၊ နိယျာနိကကာရဏံ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သော အကြောင်းကို၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ ဓမ္မကထံ-တရားစကားကို၊ ကတွာ-၍၊ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ- ဟူ၍၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပညပေသိ-ပညတ်တော်မူပြီ။ ဤ သိက္ခာပုဒ်၌ “န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”ဟု ရှင်ပြုမပေးဖို့ရန် တားမြစ်တော်မူသောကြောင့် “ရှင်ပြုပေး လို့လျှင်သော်မှ ဆိုင်ရာ မိဘကို ခွင့်ပန်ရသေး၏၊ ရဟန်းအဖြစ်မှာ အထူးဆိုဖွယ် မရှိ”ဟု မှတ်ပါ။]

တတ္ထ-ထို န ဘိက္ခဝေ အနုညာတော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မာတာ ပိတူဟိတိ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဇနနိဇနကေ-ဖြစ်စေတတ်သော အမိရင်း၊ ဖြစ်စေတတ်သော အဘရင်းတို့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဒွေ-နှစ်ယောက်သော မိဘတို့သည်၊ သစေ အတ္ထိ-န်အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဒွေပိ-နှစ်ယောက်သော မိဘတို့ကို လည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာ-ပန်ပြောထိုက်ကုန်၏၊ ပိတာ-အဘသည်၊ မတော-သေပြီး သည်၊ သစေ(ဟောတိ)-အံ၊ မာတာ ဝါ-အမိသည်သော်လည်း၊ (မတာ-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ) ယော-အကြင်သူသည်၊ ဇီဝတိ-အသက်ရှင်၏၊ သော- ထိုသူကို၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော-၏၊ ပဗ္ဗဇိတာပိ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသော မိဘတို့ကိုလည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာဝ-န်သည်သာ၊ (မိဘတို့က ဘိက္ခုဘိက္ခုနီဖြစ်စေ ကာမူ ထိုသူတို့ကိုလည်း ပန်ပြောပါ-ဟူလို၊) အာပုစ္ဆနန္တေန-ပန်ပြောသော ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ သယံ ဝါ-ကိုယ်တိုင်သော်လည်း၊ ဂန္ဓာ-၍၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ အညော ဝါ-အခြားသူကိုသော်လည်း၊ ပေသေတဗ္ဗော-စေလွှတ်ထိုက်၏၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ သော ဧဝ-ထိုရှင်လောင်းကိုပင်၊ ပေသေတဗ္ဗော-၏၊ (ကိ-အဘယ်သို့ မှာ၍ စေလွှတ်ထိုက်သနည်း?)၊ ဂစ္ဆ-သွားချေ၊ မာတာပိတရော-တို့ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ-

ပန်ပြောပြီး၍၊ ဝါ-ပန်ပြောပြီးမှ၊ ဒေဟိ-လာခဲ့လော၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေတဗ္ဗော) အနုညာတော-ခွင့်ပြုအပ်ပြီးသည်၊ အမှိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ သဒေဝဒတိ-အကယ်၍ ရှင်လောင်းက လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သဒ္ဒဟန္တေန-သူ၏စကားကို ယုံကြည်သော ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏။

ပိတာ-သည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ) ပုတ္တမ္မိ-ကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုကာမော-ရှင်ဖြစ်စေလိုသည်၊ (ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ရှင်ပြုပေးလိုသည်၊) ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) မာတရံ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ-၍သာ၊ ပဗ္ဗာဇေတု-ရှင်ဖြစ်စေလော၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးပါလော၊ မာတာ ဝါ-အမိသည်သော်လည်း၊ ဇီတရံ-သမီးကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုကာမာ-သည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ) ပိတရံ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ-၍သာ၊ ပဗ္ဗာဇေတု-လော၊ [မိဘကိုယ်တိုင်က ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ လုပ်လိုလျှင် အိမ်၌ရှိသော မိဘကို ပန်ပြောပါ-ဟူလို၊] ပိတာ-သည်၊ ပုတ္တဒါရေန-သားမယားဖြင့်၊ အနတ္ထိကော-အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ပလာယိ-ထွက်ပြေးပြီးဖြစ်အံ့၊ မာတာ-သည်၊ ဣမံ-ဤကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ဒေဟိ-ပေးလှူအံ့၊ အဿ-ထိုကလေး၏၊ ပိတာ-သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာနည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ရဟန်းတို့က မေးအပ်သော်၊ စိတ္တကေဠိယံ-စိတ်အားလျော်စွာ ပျော်ပါးခြင်းကို၊ ဝါ-စိတ်ကြိုက်ပျော်ပါးခြင်းကို၊ ကိဋ္ဌိတံ-ပျော်ပါးခြင်းငှာ၊ ပလာတော-ထွက်ပြေးပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ-ထိုကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေတု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ (ထွက်ပြေးသော အဘကို လိုက်၍ ခွင့်မပန်ဘဲ ရှင်ပြုပေးကောင်း၏၊) မာတာ-သည်၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ပုရိသေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ပလာတာ-လိုက်ပြေးသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ ပိတာ ပန-သည်ကား၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒေတိ-အံ့၊ ဧတ္တာပိ-ဤသို့ပေးလှူရာ၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ ပိတာ-သည်၊ ဝိပ္ပဝုတ္တော-အရပ်တစ်ပါး၌ နေသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ မာတာ-သည်၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အနုဇာနာတိ-ခွင့်ပြုအံ့၊ အဿ-ထိုကလေး၏၊ ပိတာ-သည်၊ ကုဟိ-နည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့အား၊ ပိတရာ-သူ၏အဘဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း?၊ အဟံ-သည်၊ ဇာနိဿာမိ-သိပါအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဗ္ဗာဇေတု ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရန္တိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ။

☰

မာတာပိတရော-တို့သည်၊ မတာ-သေပြီးကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ-န်အံ့၊) ဒါရကော-သည်၊ စူဠမာတာဒိနံ-အဒေါ်လေး အစရှိသူတို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ သံဝဇ္ဇေါ-ကြီးပွားရသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ တသ္မိံ-ထိုကလေးကို၊ ပုဗ္ဗာဇိယမာနေ-ရှင်ဖြစ်စေအပ်သော်၊ ဉာတကာ-ဆွေမျိုးတို့သည်၊ ကလဟံ-ငြင်းခုံခြင်းကို၊ ကရောန္တိ ဝါ-ပြုသော်လည်း ပြုတတ်ကြကုန်၏၊ ခိယန္တိ ဝါ-ရှုံ့ချသော်လည်း ရှုံ့ချတတ်ကြကုန်၏၊

တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိဝါဒပစ္စေဒနတ္ထံ-ငြင်းခုံခြင်းကို ဖြတ်တောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဆွေမျိုးများ မငြင်းခုံကြရအောင်၊) အာပုစ္ဆိတွာဝ-၍သာ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပန်ပြော၍ ရှင်ပြုပေးထိုက်ပါသော်လည်း၊ အနာပုစ္ဆာ-မပန်ပြောဘဲ၊ ပဗ္ဗာဇေန္တဿ-ရှင်ဖြစ်စေသော ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ အာပတ္တိ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဒဟရကာလေ-ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပေါသနကာ-မွေးစားတတ်ကုန်သော၊ မာတာပိတရော နာမ-မိဘတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ တေသုပိ-ထိုမွေးစားသော မိဘတို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ [“ခိုက်ရန်ဖြစ်မှာ စိုး၍ ပန်ပြောသင့်သည်၊ အာပတ် မသင့်ပါ” ဟုလို။]

ပုတ္တော-သည်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဇီဝတိ-အသက်မွေးအံ့၊ မာတာပိတရော-တို့ကို၊ (နိဿာယ-မှီ၍၊) န (ဇီဝတိ)-အသက်မွေးသူ မဟုတ်အံ့၊ ရာဇာ-သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ) အာပုစ္ဆိတွာဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ မာတာပိတူဟိ-တို့သည်၊ အနညာတော-ခွင့်ပြုအပ်သော သားသည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ပုန-ဖန်၊ ဝိဗ္ဗမတိ-လူထွက်အံ့၊ သတ္တက္ခတ္တံ-ခုနစ်ကြိမ် တိုင်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-၍၊ သစေပိ ဝိဗ္ဗမတိ-အကယ်၍မူလည်း လူထွက်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ) အာဂတာဂတကာလေ-ပြန်လာရာ ပြန်လာရာ အခါ၌၊ ပုနပ္ပုနံ-ထပ်ကာ ထပ်ကာ၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ (အလွန်အကျွံ ပြောသည့် အရာ ဖြစ်၍ “သတက္ခတ္တံ” ဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်၊) ဧဝံ-သို့၊ သစေ ဝဒန္တိ-အကယ်၍ မိဘတို့က လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ကိံ?) အယံ-ဤကလေးသည်၊ ဝိဗ္ဗမိတွာ-၍၊ ဂေဟံ-သို့၊ အာဂတော-လာသည်၊ (သမာနော) အမှောက်-တို့၏၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ န ကရောတိ-မပြုလုပ်ပါ၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-၍၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ န ပူရေတိ-မဖြည့်ကျင့်ပါ၊ (တသ္မာ) ဣမဿ-ဤကလေး၏ အတွက်၊ အာပုစ္ဆန ကိစ္စံ-ပန်ပြောဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ အာဂတာဂတံ-ပြန်လာတိုင်း ပြန်လာတိုင်းသော ဤကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေယျာထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ ဝဒန္တိ) ဧဝံ-သို့၊ နိသဋ္ဌံ-စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသော ကလေးကို၊ ပုန-ဖန်၊ အနာပုစ္ဆာပိ-မပန်ပြောဘဲလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယောပိ-အကြင်ကလေးကိုလည်း၊ ဒဟရကာလေယေဝ-ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌ ပင်၊ (ငယ်ရွယ်စဉ် အခါတုန်းကပင်၊) အယံ-ဤကလေးကို၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့အား၊ ဒိန္နော-ပေးလှူအပ်ပါပြီ၊ ယဒါ-အကြင် အခါ၌၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ-ငှာ၊) ဣစ္ဆထ-အလိုရှိကုန်၏၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ပါကုန်၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒိန္နော-ပေးလှူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ အာဂတာဂတော-ပြန်လာတိုင်း ပြန်လာတိုင်းသော၊ သောပိ-ထို ကလေးကိုလည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ အာပုစ္ဆာဝ-၍သာ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဆက်၊ ယံ- အကြင် ကလေးကို၊

ဒဟရကာလေယေဝ-ပင်၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဣမံ-ဤကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေယျာထ-
 ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အနုဇာနိတွာ-အနူးအညွတ် ခွင့်လွှတ်ပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊
 ဝုဗ္ဗိပုတ္တကာလေ-ကြီးရင့်ခြင်းသို့ရောက်ရာအခါ၌၊ နာနုဇာနန္တိ-ခွင့်မပြုကုန်အံ့၊
 အယံ-ဤကလေးကို၊ အနာပုစ္ဆာ၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ဧကော-တစ်ယောက်
 သော ကလေးသည်၊ မာတာပိတူဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဘဏ္ဍိတွာ-ငြင်းခုံပြီး၍၊
 မံ-တပည့်တော်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ အာဂစ္ဆတိ-
 လာအံ့၊ အာပုစ္ဆိတွာ-ပန်ပြောပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဧဟိ-လာခဲ့လော၊ ဣတိ စ-ဤသို့
 လည်း၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော) အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ န
 ဂစ္ဆာမိ-မသွားလိုပါ၊ မံ-ကို၊ သစေ န ပဗ္ဗာဇေထ-အကယ်၍ ရှင်ပြုမပေးကုန်အံ့၊
 (ဧဝံသတိ) ဝိဟာရံ-ကျောင်းကို၊ ဈာပေမိ-မီးတိုက်အံ့၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်
 လည်းကောင်း၊ 'သတ္တေန-လက်နက်ဖြင့်၊ တုမေ-တို့ကို၊ ပဟရာမိ-ပုတ်ခတ်အံ့၊
 ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ တုမှာဂံ-တို့၏၊ ဉာတကဥပဋ္ဌာကာနံ-ဆွေမျိုး၊
 အလုပ်အကျွေးတို့၏၊ အာရာမဇ္ဈေဒနာဒိဟံ-ဥယျာဉ်ခြံကို ခုတ်ဖြတ်ခြင်း အစရှိသည်
 တို့ဖြင့်၊ အနတ္တံ-အကျိုးမဲ့ကို၊ ဥပ္ပာဒေမိ-ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊
 ရက္ခာ-သစ်ပင်ပေါ်မှ၊ ပတိတွာ-ခုန်ချ၍၊ မရာမိ-သေအံ့၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်း
 ကောင်း၊ စောရမဇ္ဈံ-ခိုးသူတို့၏အလယ်သို့၊ ပဝိသာမိ-ဝင်သွားအံ့၊ ဣတိ ဝါ-
 လည်းကောင်း၊ ဒေသန္တရံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဂစ္ဆာမိ-သွားအံ့၊ ဣတိ ဝါ-လည်း
 ကောင်း၊ ဝဒတိ-ပြောနေအံ့၊ တံ-ထိုသူကို၊ ဇီဝဿေဝ-အသက်ကိုသာ၊
 ရက္ခဏတ္တာယ-စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-
 ထိုကလေး၏၊ မာတာပိတရော-တို့သည်၊ အာဂန္တာ-၍၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အမှာကံ-
 တို့၏၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေယိတ္ထ-န်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ
 သတိ) တေသံ-ထိုမိဘတို့အား၊ တမတ္ထံ-ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေတွာ-ပြောပြ၍၊
 ရက္ခဏတ္တာယ-ငှာ၊ နံ-ထိုသင်တို့၏သားကို၊ ပဗ္ဗာဇေယိမှ-ကုန်ပြီ၊ တုမေ-တို့သည်၊

ယံ ပန၊ပေ၊ နာနုဇာနန္တိ။ ။ “ရှင်ပြုချိန် ရောက်ရာ ငယ်ရွယ်စဉ် အခါတုန်းက
 ရှင်ပြုပေးဖို့ရန် ခွင့်ပြုထားကြသော်လည်း ရှင်ပြုချိန်ရောက်ရာ ကြီးရင့်သောအခါ၌
 ခွင့်မပြုကြလျှင် ခွင့်မပန်ဘဲ ရှင်ပြုမပေးကောင်း”ဟု ဆို၏၊ ဤစကားသည်၊
 ရှင်မပြုရသေးသူအတွက် ဆိုအပ်သောစကား ဖြစ်၏၊ “ပထမ ခွင့်ပြုချိန်တုန်းကပင်
 ရှင်ပြုပေးခဲ့လျှင် ရှင်သာမဏေကို ရဟန်းပြုပေးလိုသောအခါ မိဘများက ခွင့်မပြုသော်
 လည်း ရှင်သာမဏေက သီတင်းသုံးဖော် ငါးပါးတွင် တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်နေပြီး
 ဖြစ်၍ မိဘတို့နှင့် မဆိုင်တော့၊ သဘောမတူသော်လည်း ရဟန်းပြုပေးကောင်း၏”ဟု
 မှတ်ပါ၊ “န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”ဟု ရှင်ပြုတုန်းကသာ အနုညာတပုတ္တကို
 ရှင်ပြုမပေးဖို့ရန် တားမြစ်တော်မူသည်၊ “န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”ဟု ပဗ္ဗာဇေ ကြိယာဖြင့်
 မိန့်တော်မူခြင်းကို ထောက်ပါ။

ပုတ္တေန-ဖြင့်၊ ပညာယထ-ထင်ရှားကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထဗ္ဗာ-ပြောဆို
ထိုက်ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ရက္ခာ-သစ်ပင်ပေါ်မှ၊ ပတိဿာမိ-ခုန်ချအံ့၊ ဣတိ-
ဤသို့ ပြော၍၊ အာရဟိတွာ-တက်ပြီး၍၊ ဟတ္ထပါဒေ-လက်ခြေတို့ကို၊ မုဉ္ဇန္တိ-
လွှတ်နေဆဲ ဖြစ်သူကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

☞ ကောပိ-တစ်ယောက်သောသူသည်လည်း၊ ဝိဒေသံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဂန္ဓာ-
သွား၍၊ ပဗ္ဗန္တံ-ကို၊ ယာစတိ-တောင်းအံ့၊ အာပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ဂတော-သွားသူသည်၊
စေ(ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ (အာပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ဂတော-သည်၊) နော
စေ (ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ) ဒဟရဘိက္ခု-ရဟန်းငယ်ကို၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊
အာပုစ္ဆာပေတွာ-ပန်ပြောစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ အတိဒူရံ-အလွန်ဝေးသည်၊
စေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ပဗ္ဗာဇေတွာပိ-၍လည်း၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊
ပေသေတွာ-၍၊ ဒသေတုံ-မိဘတို့အား ပြခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊
ကုရန္တိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိံ?) ဒူရံ-ဝေးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ မဂ္ဂေါ စ-
လမ်းသည်လည်း၊ မဟာကန္တာရော-ကြီးစွာသော ခရီးခဲသည်၊ သစေ ဟောတိ၊
(ဧဝံသတိ) ဂန္ဓာ-၍၊ အာပုစ္ဆိဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ
ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝုတ္တံ)၊ ပန-ဆက်၊ မာတာပိတုနံ-တို့၏၊ ဗဟူ-များစွာ
ကုန်သော၊ ပုတ္တာ-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-န်အံ့၊ ဧဝဉ္စ-ဤသို့လည်း၊ (သစေ)
ဝဒန္တိ-န်အံ့၊ (ကိံ?)၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဧတေသံ ဒါရကာနံ-ဤကလေးတို့တွင်၊ ယံ-
အကြင်ကလေးကို၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ)၊ ဣစ္ဆထ၊ တံ-ထိုကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေယျာထ-
ပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝဒန္တိ)၊ ဒါရကေ-ကလေးတို့ကို၊ ဝိမံသိတွာ-စူးစမ်း၍၊
ယံ-ကို၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ)၊ ဣစ္ဆတိ၊ သော-ထိုကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ သကလေန-
အလုံးစုံသော၊ ကုလေန ဝါ-အမျိုးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂါမေန ဝါ-
ရွာသည်သော်လည်းကောင်း၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အံ့၊
(ကိံ-အဘယ်သို့ ခွင့်ပြုအပ်သနည်း?)၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဣမသ္မိံ ကုလေ-ဤအမျိုး၌၊
ယံ-အကြင်ကလေးကို၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ)၊ ဣစ္ဆထ-န်၏၊ တံ-ထိုကလေးကို၊
ပဗ္ဗာဇေယျာထ-ပါကုန်၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဣမသ္မိံ ဂါမေ-
ဤရွာ၌၊ ယံ (ပဗ္ဗာဇေတုံ)၊ ဣစ္ဆထ၊ တံ ပဗ္ဗာဇေယျာထ-ပါကုန်၊ ဣတိ ဝါ-
သော်လည်းကောင်း၊ (အနုညာတံ-သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ ယံ-
ကို၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ)၊ ဣစ္ဆတိ-၏၊ သော-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ယာဝတကေ ဝါ ပန ဥဿဟတိတိ-ကား၊ ယတ္ထကေ-အကြင်မျှ
အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော သာမဏေတို့ကို၊ (ဩဝဒိတုံ အနုသာသိတုံ) သက္ကောတိ-
စွမ်းနိုင်၏၊ (တတ္ထကေ-ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော သာမဏေတို့ကို၊
ဥပဋ္ဌာပေတုံ-လုပ်ကျွေးစေခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ စပ်။)

ရာဟုလဝတ္ထုကဏ္ဍာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

သိက္ခာပဒဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုကထာ

၁၀၆။ ဒသသု-ဆယ်ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒသု-သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ ပုရိမာနံ-ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ-ငါးပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ အတိက္ကမော-ကျူးလွန်ခြင်းသည်၊ နာသနဝတ္ထု-အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်စေခြင်း၏အကြောင်း ဝတ္ထုတည်း၊ ပစ္ဆိမာနံ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ပဉ္စန္ဒ-တို့ကို) အတိက္ကမော-သည်၊ ဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထု-ဒဏ်ပေးမှု၏ အကြောင်းဝတ္ထုတည်း။

၁၀၇။ အပ္ပတိဿာတိ-ကား၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ-အကြီးအကဲ တို့၏အရာ၌၊ ဣဿာရဋ္ဌာနေ-အစိုးရသူတို့၏အရာ၌၊ န ယပေန္တိ-မထားကြကုန်၊ အသဘာဂဝုတ္တိကာတိ-ကား၊ သမာနဇီဝိကာ-တူသော အသက်မွေးခြင်း ရှိကြကုန် သည်၊ န ဘဝန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ ဝိသဘာဂဇီဝိကာ-သဘောမတူသော အသက်မွေးခြင်း ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ) ဣတိ အတ္ထော၊ [“သဘာဂ”ကို “သမာန” ဟုလည်းကောင်း၊ “ဝုတ္တိ”ကို “ဇီဝိကာ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊] အလာဘာယ ပရိသက္ကတိတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် အားထုတ်လသော်၊ လာဘ်-လာဘ်ကို၊ န လဘန္တိ-မရနိုင်ကုန်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ လာဘ်မရနိုင်လောက် အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပရက္ကမတိ-အားထုတ်၏၊ [ပရိပုဗ္ဗ သက္ကဓာတ် သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ကမုဓာတ်လည်း ဂတိအနက်ကိုပင် ဟော၏၊ သဒ္ဓါနက်အားဖြင့် “အဆင့်ဆင့် တိုး၍ တိုး၍ သွား၏”ဟုဖြစ်၏၊ ထို အဆင့်ဆင့် တိုး၍ တိုး၍ သွားခြင်းသည်၊ ဝေါဟာရတ္ထအားဖြင့် “အားထုတ်ခြင်း”ပင်တည်း။]

အနတ္တာယာတိ-ကား၊ ဥပဒ္ဒဝါယ-ဘေးဥပါဒ်ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ (ပရက္ကမတိ)၊ အဝါသာယာတိ-ကား၊ ကိန္တိ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဣမသ္မိ အာဝါသေ-ဤကျောင်း၌၊ န ဝသေယျ-မနေနိုင်ကုန်ရာပါအံ့နည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ပရက္ကမတိ-၏၊ [“အဝါသာယ-

အပ္ပတိဿာ။ ။ ပတိပုဗ္ဗ သိဓာတ်သည် မှီခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ပတိဿိယတေ- မှီခိုအပ်၏၊ ဣတိ ပတိဿော၊ “နတ္ထိ ပတိဿော ယေသန္တိ အပ္ပတိဿာ”ဟု ပြု၊ ထို မှီခိုအပ်သူဟူသည် အကြီးအကဲဖြစ်သူ၊ အစိုးရသူတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ၊ ယေ၊ န ယပေန္တိ”ဟု မိန့်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား “အပ္ပတိဿာတိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုနံ ဝစနဿ ပတိမုခံ အာဒရေန အဿဝနံ ဘိက္ခု ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ န ယပေတိ နာမာတိ ဒဿေန္တော အာဟ ဘိက္ခု ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေတိအာဒိ”ဟု ဆိုလေ၏၊ ထိုအလို ပတိ ရှေးရှိသော သုဓာတ်ဟု ကြံရမည်၊ “ပတိဿဝနံ-ရှေးရှုနားထောင်ခြင်း၊ ပတိဿာ- ခြင်း၊ နတ္ထိ ပတိဿော ယေသန္တိ အပ္ပတိဿာ”ဟု ပြု၊ “ရှေးရှုနားထောင်ခြင်း မရှိ” ဟူသည် ရဟန်းတို့၏ စကားကို နားမထောင်ခြင်း၊ အကြီးအကဲအရာ၌ မထားခြင်းပင် တည်း၊ “ဣဿရိယဋ္ဌာနေ”ဟု စာတို့၌ ရှိ၏၊ ဣဿရိယသဒ္ဓါသည် “ရာထူးစည်းစိမ်” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ဣဿရသဒ္ဓါသည် “အစိုးရသောပုဂ္ဂိုလ်ခြံ”ဟု ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ဣဿရဋ္ဌာနေ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။

နေရာမရခြင်းငှာ”ဟု ရှေးက ပေးကြ၏။ ဤအဖွင့်နှင့် မညီ၊ “နေမြဲတိုင်းသော ကျောင်း၌ မနေနိုင်ခြင်းငှာ”ဟု ပေး၊] အက္ခောသတိ ပရိဘာသတိတိ-ကား၊ အက္ခောသတိ စေတ-ဆဲလည်းဆဲ၏။ ဘယဒဿနေန-ဘေးကိုပြခြင်းဖြင့်၊ တဇ္ဇေတိ စ-ခြိမ်းခြောက်လည်း ခြိမ်းခြောက်၏။ ဘောဒေတိတိ-ကား၊ ပေသုည-ချောပစ် ကုန်းတိုက်ကြောင်း စကားကို၊ ဥပသံဟရိတွာ-ကပ်ဆောင်၍၊ ဘောဒေတိ-ကွဲပြားစေ၏။ ဝါ-ကွဲပြားအောင် ကုန်းတိုက်၏။

အာဝရဏံ ကာတုန္တိ-ကား၊ ဣဒံ-ဤကျောင်းသို့၊ မာ ပဝိသ-မဝင်ခဲ့လင့်၊ ဣတိ-သို့၊ နိဝါရဏံ-တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကာတု-ငှာ၊ (အနုဇာနာမိ) ယတ္ထ ဝါ၊ပေ၊ ပဋိက္ခမတိတိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်း၌၊ ဝသတိ ဝါ-နေမှုလည်း နေ၏။ ပဝိသတိ ဝါ-ဝင်မှုလည်း ဝင်၏။ (“ပဝိသတိ”ကား “ပဋိက္ခမတိ”၏ အဖွင့်၊ “တတ္ထ-ထိုကျောင်း၌၊ အာဝရဏံ ကာတု အနုဇာနာမိ”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဥဘယေနာပိ-ယတ္ထ ဝါ ဝသတိ ယတ္ထ ဝါ ပဋိက္ခမတိဟူသော စကားနှစ်ရပ်ဖြင့် လည်း၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော ဆရာ၏၊ ပရိဝေဏဉ္စ-ပရိဝုဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကျောင်းဝိုင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝဿဂ္ဂေန-ဝါအပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဝါ-ဝါစဉ်အားဖြင့်၊ ပတ္တသေနာသနဉ္စ-ရောက်အပ် ရအပ်သော ကျောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

အာဝရဏံ။ ။ ပါဠိတော်ဝယ် “သဗ္ဗ သံဃာရာမံ အာဝရဏံ ကရေန္တိ”၌ “သဗ္ဗ သံဃာရာမေ-အလုံးစုံသော သံဃာအရံ၌၊ ပဝေသနိဝါရဏံ-ဝင်ခြင်းကို တားမြစ်မှုကို၊ ကရေန္တိ-ကုန်၏”ဟု ဝိမတိ၌ အနက်ဖွင့်၏။ [“သံဃာရာမံ”၌ ဒုတိယာကို သတ္တမိ အနက်၌ သက်စေလိုသည်။]

ထို့ပြင် “သံဃာရာမော အာဝရဏံ ကာတဗ္ဗော”၌လည်း ကရဓာတ်၏ ဒွိကမ္မက ကို ဆိုလိုလျှင် “သုဝဏ္ဏံ ကဋကံ ကရေတိ”၌ကဲ့သို့ ကံနှစ်ခု အရတူရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် “အာဝရဏံ”ကို “သံဃာရာမော”နှင့် အရတူအောင် “သံဃာရာမော-ကို၊ အာဝရဏော-တားမြစ်အပ်သည်ကို”ဟု အနက်ပေးစေလိုသတတ်၊ “အာဝရဏံ”ကို “လိင်္ဂဝိပလ္လာသ”ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ (တစ်နည်း) သံဃာရာမောကို “သံဃာရာမေ”ဟု သတ္တမိအနက်၌ ပဌမာသက်စေ၍ “အာဝရဏံ-တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗ-၏”ဟု ပေးစေလိုသတတ်၊ ထိုစကားကိုလည်း “တတ္ထ အာဝရဏံ ကာတု”ဟု “တတ္ထ”၌ အာဓာရအားဖြင့် မိန့်တော်မူသော ပါဠိတော်ကို ထောက်၍ဆိုသည်။ [“အာဟာရံ အာဝရဏံ” စသည်၌လည်း ဤနည်းကို မှီးပါ။]

ယတ္ထ ဝါ၊ပေ၊ ပဋိက္ခမတိ။ ။ “ယတ္ထ ဝါ ဝသတိတိ ဣမိနာ သာမဏေရဿ ဝဿဂ္ဂေန လဒ္ဓံ ဝါ၊ သကသန္တကမေဝ ဝါ နိဗ္ဗာနသနကသေနာသနံ ဝုတ္တံ၊ ယတ္ထ ဝါ ပဋိက္ခမတိတိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ” (ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ နေရာဝယ် မိမိက ခေတ္တသွားရောက်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် အာစရိယ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ နေရာကို “ယတ္ထ ပဋိက္ခမတိ”ဟု ဆိုသည်။) -ဝိမတိ။

မုခဒ္ဒါရိကံ၊ပေ၊ ကရောန္တိတိ-ကား၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ မာ ခါဒ-မခဲလင့်၊ မာ ဘုဉ္ဇ-မစားလင့်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ နိဝါရေန္တိ-တားမြစ်ကြကုန်၏၊ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊
 ၉ ကာတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-ဟူသောဤပါဌ်၌၊ မာ ခါဒ မာ ဘုဉ္ဇာတိ-ဟူ၍၊ ဝဒတောပိ-
 ပြောသော ရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ (ဒုက္ကဋ္ဌံ ၌ စပ်၊) အာဟာရံ-အာဟာရကို၊
 နိဝါရေဿာမိ-တားမြစ်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပတ္တစီဝရံ-သာမဏေ၏
 သပိတ်၊သင်္ကန်းကို၊ အန္တော-အခန်းတွင်းသို့၊ နိက္ခိပတောပိ-သွင်းထားသောရဟန်း၏
 လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗပယောဂေသု-အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-သည်၊
 (ဟောတိ) ပန-ဆက်၊ အနာစာရဿ-မလျောက်ပတ်သော အကျင့်ရှိသော၊ ဒုဗ္ဗစ
 သာမဏေရဿ-အပြောအဆိုခက်သော သာမဏေ၏အပေါ်၌၊ ဒဏ္ဍကမ္မံ-ဒဏ်အမှု
 ကို၊ ကတွာ-၍၊ [ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတွာတိ ဒဏ္ဍကမ္မံ ယောဇေတွာ-ဋီကာ၊ “ကတွာ”
 ဟု ဆိုသောကြောင့် ဆရာကိုယ်တိုင် ပြုရမည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေရကား “ယောဇေတွာ”
 ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊] ယာဂံ ဝါ-ယာဂကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တံ ဝါ-
 ဘတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တစီဝရံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒဿေတွာ-
 ပြု၍၊ ဧတ္တကေ နာမ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်မည်သော၊ ဒဏ္ဍကမ္မေ-ကို၊
 အာဟာဠေ-ဆောင်အပ်ပြီးသော်၊ ဣဒံ-ဤဟာကို၊ (ယာဂ သို့မဟုတ် ဘတ္တံ၊သို့မဟုတ်
 ပတ္တစီဝရကို၊) လစ္ဆတိ-ရလတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။
 (ဒဏ်ထမ်း၍ ပြီးလွယ်အောင် ယာဂစသည်ကိုပြု၍ ပြောခြင်းငှာ အပ်၏-ဟူလို။)

ဟိ-မှန်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အာဝရဏမေဝ-တားမြစ်ခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊
 ဒဏ္ဍကမ္မံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အာဝရဏဒဏ္ဍကမ္မကို မိန့်တော်မူအပ်ပါ
 သော်လည်း၊ ဓမ္မသင်္ဂဟကတ္ထေရေဟိ-သုတ်၊အဘိဓမ္မာ၊ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာတင်
 သော ထေရ်တို့သည်၊ အပရာဓာနရူပံ-အပြစ်အားလျော်စွာ၊ ဥဒကဒါရဝါလိကာဒိနံ-
 ရေ၊ ထင်း၊ သဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ အာဟာရာပနံပိ-ဆောင်စေခြင်းကိုလည်း၊
 ကာတမ္မံ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တဿာ-ကြောင့်၊ တမ္မိ-ထိုရေကို ဆောင်စေခြင်း
 အစရှိသော ဒဏ်အမှုကိုလည်း၊ ကာတမ္မံ-၏၊ တဉ္စ-ထို ဒဏ်အမှုကိုလည်း၊
 ဩရမိဿတိ-ရှောင်ကြဉ်လတ္တံ့၊ (ယောဇော၌ “ကိုယ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်လတ္တံ့။”)

မုခဒ္ဒါရိကံ၊ပေ၊ ကရောန္တိ။ ။ မုခဒ္ဒါရိကန္တိ မုခေန ဘုဉ္ဇိတမ္ပံ၊-သာရတ္ထ၊
 “မုခဒ္ဒါရိကံ-ခံတွင်းပေါက်ဖြင့် စားသောက်ထိုက်သော၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊
 အာဝရဏံ-တားမြစ်အပ်သည်ကို၊ (တစ်နည်း) အာဟာရံ-၌၊ အာဝရဏံ-တားမြစ်ခြင်းကို၊
 ကရောန္တိ-ကုန်၏”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။

ဒဏ္ဍကမ္မံ။ ။ ဒဋ္ဌိ-အာဏာယံ ဟု အာဏာပေးခြင်းအနက်ကို ဒဋ္ဌိဓာတ်က
 ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ဆုံးမခြင်းအနက်ကိုပင် “အာဏာပေးခြင်း”ဟု ယူပါ၊ ဒဏ္ဍေန္တိ
 ဝိနေန္တိ ဧတေနာတိ ဒဏ္ဍော၊ ကတ္တမ္ပတိ ကမ္မံ၊ ဒဏ္ဍောယေဝ ကမ္မံ ဒဏ္ဍကမ္မံ၊ ဤ
 ဒဏ်အမှုကို ပါဠိတော်၌ အာဝရဏ(ကျောင်းသို့ မဝင်လာဖို့ရန်)သာ တိုက်ရိုက်လာ၏။

ဝိရမိဿတိ-အထူးသဖြင့် ရှောင်ကြဉ်လတ္တံ့၊ (ယောနော၌ “နှုတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ် လတ္တံ့”ဟု ဖွင့်၏၊) ဣတိ-သို့၊ အနုကမ္မာယ-သနားစောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့်၊ (ကာတမ္ပ)၊ နဿိဿတိ-ပျက်စီးလတ္တံ့၊ ဝိဗ္ဗမိဿတိ-လူထွက်လတ္တံ့၊ ဣတိအာဒိ နယပ္ပဝတ္တေန-ဤသို့ အစရှိသော နည်းဖြင့်ဖြစ်သော၊ ပါပဇ္ဈာသယေန-ယုတ်မာ သော အလိုဆန္ဒဖြင့်၊ န(ကာတမ္ပ)၊ စ-ဆက်၊ ဒဏ္ဍကမ္ပ-ကို၊ ကရောမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ (ရိုးမယ်ဖွဲ့၍) ဥဏှပါသာဏေ-ပူသော ကျောက်ဖြာပေါ်၌၊ နိပဇ္ဇာပေတုံ ဝါ-လည်းလျောင်းနေစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပါသာဏိဋ္ဌကာဒိနိ- ကျောက်၊ အုတ်ခဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ သီသေ-ဦးခေါင်းပေါ်၌၊ နိက္ခိပါပေတုံ ဝါ- ချထားစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဥဒကံ-ရေထဲသို့၊ ပဝေသေတုံ ဝါ-ဝင်စေခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ န ဝဋ္ဋတိ။

နောက်မှ သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်တို့က ဥဒကဒါရဝါလိကာ(ရေဒဏ်၊ထင်းဒဏ်၊သဲဒဏ် စသည်)ပေးမှုကို ဒဏ်အဖြစ်ဖြင့် ပြုတော်မူကြသည်။ ထိုသို့ ဒဏ်ပေးရာ၌ “နောင် မပြု ဝံအောင် ရည်ရွယ်၍ ဒဏ်ပေးမှုကို ပြုရမည်၊ သက်သက် နိပ်စက်လို၊ ပျက်စီးစေလို၊ လူထွက်သွားစေလိုသော သဘောဖြင့်ကား မပြုရ”ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။ [“ဥဒကံ ပဝေသေတုံ”၌ ရေကန်စသည်ဝယ်ရှိသော ရေ၏အတွင်း၌ ဝင်နေစေမှုကို ဆိုလိုသည်။]

အနာပုစ္ဆာဝရဏာဒိကထာ

၁၀၈။ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ အနာပုစ္ဆာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ တုမှာကံ- အရှင်တို့၏၊ သာမဏေရဿ-၏၊ အယံ နာမ အပရာဓော-ဤမည်သော အပြစ် သည်၊(ဟောတိ)၊ အဿ-ထိုသာမဏေ၏အပေါ်၌၊ ဒဏ္ဍကမ္ပ-ကို၊ ကရောထ- ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ တိက္ခတ္ထု-သုံးကြိမ်၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ဥပဇ္ဈာယော- သည်၊ ဒဏ္ဍကမ္ပ-ကို၊ သစေ န ကရောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အာဒိတောဝ-အစ၌ပင်၊ ဝါ-အစကပင်၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ သစေပိ ဝဒတိ-အကယ်၍မူလည်း ပြောထားအံ့၊ (ကိ?) မယုံ-၏၊ သမဏေရာနံ- တို့၏၊ ဒေါသေ-အပြစ်သည်၊ သတိ-သော်၊ တုမှေဝ-အရှင်ဘုရားတို့ကိုယ်တိုင် သာ၊ (အချို့စာတို့၌ “ဝ” မပါ၊) ဒဏ္ဍကမ္ပ-ကို၊ ကရောထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေပိ ဝဒတိ၊ ဧဝံသတိပိ ဒဏ္ဍကမ္ပ-ကို)၊ ကာတုံ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ စ-ဆက်၊ သာမဏေရာနံ-တို့၏အပေါ်၌၊ (ဒဏ္ဍကမ္ပ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ) ယထာ-အပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကန္တေဝါသိကာနံပိ-ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေ တပည့်ရဟန်း၊ အနီးနေ တပည့်ရဟန်းတို့၏အပေါ်၌လည်း၊ ဒဏ္ဍကမ္ပ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အပလာဋ္ဌေန္တိတိ-ကား၊ တုမှာကံ-သင်တို့အား၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဒဿာမ-ပေးကုန် အံ့၊ စိဝရံ-ကို၊ ဒဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အတ္တနော-မိမိအား၊ဝါ-ကို၊

ဥပဋ္ဌာနကရဏတ္ထံ-လုပ်ကျွေးမှုကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ သင်္ဂဏန္တိ-ချီးမြှောက်ကြကုန်၏။ ဝါ-သိမ်းသွင်းကြကုန်၏။ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ အပလာဠေတဗ္ဗာတိ ဧတ္ထ-ဉ္စ၊ သာမဏေရာ ဝါ-တို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်စေကုန်၊ ဥပသမ္ပန္နာ ဝါ-ဦးပဉ္စင်းတို့သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တု)၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဒုဿီလဘိက္ခုဿာပိ-ဒုဿီလရဟန်းလည်းဖြစ်သော၊ ပရဿ-သူတစ်ပါး၏၊ ပရိသဘူတေ-ပရိသတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သူတို့ကို၊ ဘိန္နိတွာ-ခွဲ၍၊ ဂဏှိတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ [ဘိန္နိတုမ္ပိ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဂဏှိတုမ္ပိ န ဝဇ္ဇတိတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ၊] ပန-အနွယ်ကား၊ အာဒိနဝံ-အပြစ်ကို၊ ဝတ္ထု-ပြောခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ (ကိံ?) ဒုဿီလံ-ဒုဿီလဆရာကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝိဟရန္တေန-နေသော၊ တယာ-သည်၊ နာယိတုံ-ရေချိုးခြင်းငှာ၊ အာဂတေန-လာသူသည်၊ ဂူထမက္ခနံ-မစင်ဖြင့် သုတ်လိမ်းခြင်းကို၊ ကတံ ဝိယ-ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ (ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊) ဣတိ (ဝတ္ထု ဝဇ္ဇတိ)၊ [“သူတော်ကောင်း ဖြစ်အောင် သာမဏေပြုပါလျက် ဒုဿီလကို မှီ၍ နေခြင်းကြောင့် သာ၍ သူယုတ်မာ ဖြစ်နေသည်”ဟူလို၊] သော-ထိုသာမဏေသည်၊ ဝါ-ထိုဦးပဉ္စင်းသည်၊ (ဒုဿီလဆရာကို မှီနေသော သာမဏေ သို့မဟုတ် ဦးပဉ္စင်းသည်၊) သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဇာနိတွာ-သိ၍၊ (မှီနေဖို့ရန် မသင့်ကြောင်းသိ၍၊) ဥပဇ္ဈံ ဝါ-ကို သော်လည်းကောင်း၊ နိဿယံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သစေ ယာစတိ-အကယ်၍ တောင်းအံ့၊ (စဝံသတိ) ဒါတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

အပလာဠန္တိ။ ။ စုရာဒိ လဠာဓာတ်သည် “အစ္စန္တုပါလ-စင်စစ် စောင့်ရှောက်ခြင်း” အနက်ကို ဟော၏။ ထိုသို့ စောင့်ရှောက်ခြင်းကိုပင် “ချောမြူ ဖြားယောင်းခြင်း”ဟု ခေါ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် “ဥပဋ္ဌာနကရဏတ္ထံ သင်္ဂဏန္တိ”ဟု ဖွင့်သည်။ အပအနက် မရှိ၊ [သင်္ဂဏန္တိတိ ဒါနာဒိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ ဥပလာဠနဝသေန (ချောမြူဖြားယောင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) သင်္ဂဏန္တိ၊-ဋီကာ]၊ ယောဇနာဌ်ကား “လဠ-ဥပသေဝါယံ”ဟု ဓာတ်နက်ဆို၍ “ထေရေ လဠတော ဥပသေဝတော အပဂမေန္တိ=ထေရ်တို့ကို ဆည်းကပ်ခြင်းမှ ကင်းစေကြကုန်၏”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်ပြီးလျှင် အဋ္ဌကထာဖွင့်ကို အဓိပ္ပာယ်တ္ထဟု ဆို၏။ ထိုအဆိုကို “ဥပလာဠနဝသေန သင်္ဂဏန္တိ”ဟူသော ဋီကာအဖွင့်ဖြင့် စဉ်းစားပါ။

သစေ၊ပေ၊ ယာစတိ။ ။ ဤဝါကျ၌ “ဥပဇ္ဈံ ဝါ ယာစတိ”သည် သာမဏေ အတွက်တည်း၊ “နိဿယံ ဝါ ယာစတိ”ကား ရဟန်းအတွက်တည်း၊ ဤစကားကို ထောက်၍ သာမဏေသည် မူလဥပဇ္ဈာယ်မှ အခြား ဥပဇ္ဈာယ်ကို တစ်ကျောင်းတိုက်တည်းပင် ဖြစ်သော်လည်း ပြောင်း၍ ယူကောင်း၏ဟုလည်းကောင်း၊ ရဟန်းဖြစ်သူသည် တစ်ကျောင်းတိုက်တည်းမှာပင် ဥပဇ္ဈာယ်ရှိလျက် ထိုဥပဇ္ဈာယ်က အလဇ္ဇိဖြစ်နေသောကြောင့် အခြား တစ်ပါးထံ နိဿယည်း ယူကောင်း၏။ ထိုသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ နိဿယည်းယူလျှင် မူလဥပဇ္ဈာယ်နှင့် တွေ့သော်လည်း အချင်းချင်း စွန့်လွှတ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် နိဿယည်း မပျက်ဟုလည်းကောင်း မှတ်ပါ။

အနုဇာနာမိပေ၊ နာသေတုန္တိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ ကဏ္ဍကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ-
 ကဏ္ဍကသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်ဌံ၊ (သပ္ပာဏကဝဂ် ဒသမသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်ဌံ၊) ဝုတ္တာသု-
 ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ တီသု-သုံးပါးကုန်သော၊ နာသနာသု-ဖျက်ဆီးခြင်းတို့တွင်၊
 လိင်္ဂနာသနာဝ-အသွင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ (လိင်္ဂနာသနာကိုသာ အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ယော-
 အကြင် သာမဏေသည်၊ ပါဏာတိပါတာဒီသု-ပါဏာတိပါတ အစရှိသော
 အမှုတို့တွင်၊ ဧကမ္မိ-တစ်ခုတည်းလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မ-အမှုကို၊ ကရောတိ-၏၊
 သော-ထိုသာမဏေကို၊ လိင်္ဂနာသနာယ-သာမဏေ၏ အသွင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့်၊
 နာသေတဗ္ဗော-ဖျက်ဆီးထိုက်၏၊ စ-ဆက်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ပါဏာတိပါတာဒီသု-
 တို့၌၊ တာတာအာပတ္တိယော-ထိုထို အာပတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိယထာ-ဖြစ်ကုန်
 သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ သာမဏေရာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ (နာနာ-အမျိုးမျိုးသော
 အပြစ်တို့သည်၊) န (ဟောန္တိ)၊ [အချို့စာ၌ တာတာအာပတ္တိယော နေရာဝယ်
 “နာနာအာပတ္တိယော”ဟု ရှိ၏၊ ယောနော၌ “တာတာအာပတ္တိယောတိ ပါရာဇိက
 ထုလ္လစ္စယပါစိတ္တိယာပတ္တိယော”ဟု ဖွင့်၏၊ လူကိုသတ်ခြင်း၊ နတ်ကိုသတ်ခြင်း၊
 တိရစ္ဆာန်ကိုသတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောအာပတ်များတည်း။]

ဟိ-မှန်၊ သာမဏေရာ-သည်၊ ကုန္တကိပိလ္လိကမ္မိ-ခြ၊ ပုရွက်ကိုလည်း၊ မာရေတွာ
 ပိ-သေစေ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-သတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဂ်ရဏ္ဏကမ္မိ-
 ကြမ်းပိုးဥကိုလည်း၊ ဘိန္နိတွာပိ-ခွဲ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ခွဲခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 နာသေတဗ္ဗတယေဝ-အသွင်ကို ဖျက်ဆီးထိုက်သူ၏အဖြစ်သို့သာ၊ ပါပုဏာတိ-
 ရောက်၏၊ တာဝဒေဝ-ထိုလိင်္ဂကျရာခံဏ၌ပင်၊ အဿ-ထိုသာမဏေ၏၊ သရဏ
 ဂမနာနိ စ-သရဏဂုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏဉ္စ-ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်း
 သည်လည်းကောင်း၊ သေနာသနဂ္ဂါဟော စ-ကျောင်းကို ယူထားခြင်းသည်လည်း
 ကောင်း၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-ငြိမ်း၏၊ [ဝါဆိုခါနီး၌နေဖို့ရန် သံဃိကကျောင်းကို မိမိ
 အတွက် နေရာယူထားရသည်၊ လိင်္ဂကျလျှင် ထိုကျောင်းယူထားခြင်းသည် ပျက်၏၊
 စူဠဝါသေနာသနက္ခန္ဓကဉ္စ အကျယ်တွေ့ရလတ္တံ့၊] သံဃလဘာတံ-သံဃလဘာတံကို၊
 န လဘတိ-မရတော့၊ [သာမဏေမဟုတ်တော့ခြင်းကြောင့် သံဃလဘာတံကိုလည်း
 ဝေစုမရ၊] လိင်္ဂမတ္တမေဝ-သာမဏေအသွင်မျှသာဖြစ်သော၊ ဧကံ-တစ်မျိုးသည်၊
 အဝသိဉ္စ-ကြွင်းကျန်တော့သည်၊ ဟောတိ-၏၊ (သင်္ကန်းမချွတ်ရသေးသောကြောင့်
 သာမဏေအသွင်မျှသာ ကျန်တော့သည်၊) သော-ထိုလိင်္ဂကျပြီးသော သာမဏေသည်၊
 အာကိဏ္ဏဒေါသောဝ-ရောပြွမ်းသော အပြစ်ရှိသည်သာ၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊
 [လိင်္ဂကျဖွယ် အပြစ်အမျိုးမျိုး၊ ဒဏ်ပေးဖွယ် အပြစ်အမျိုးမျိုး ရှိနေအံ့၊] အာယတိ-
 နောင်အခါ၌၊ သံဝရေ-စောင့်စည်းကြောင်း အကျင့်၌၊ (သစေ) န တိဋ္ဌတိ-
 အကယ်၍ မတည်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိက္ကမိတဗ္ဗော-နှင်ထုတ်ထိုက်၏။

အထ-သို့မဟုတ်၊ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ ဝိရုဇ္ဈိတွာ-ချွတ်ယွင်း၍၊ မယာ-သည်၊ ဒဋ္ဌ-မကောင်းသဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပြီ၊ (အချို့စာတို့၌၊ “ဒုဋ္ဌ” နေရာတွင် “ဒုက္ကဋ္ဌ” ဟု ရှိ၏၊) ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ပုန-ဖန်၊ သံဝရေ-၌၊ ဌာတုကာမော-တည်လိုသည်၊ (သစေ) ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) လိင်္ဂနာသနကိစ္စ-အသွင်ကို ဖျက်ဆီးဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ယထာနိဝတ္ထုပါရတသေဝ-အကြင် အကြင်ဝတ်အပ်သော သင်းပိုင်ရှိသူ၊ ရမ်းအပ်သော ဧကသီရှိသူအားသာလျှင်၊ (ဝတ်မြဲတိုင်းသာလျှင်၊) သရဏာနိ-သရဏတို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-၏၊ [သရဏဂုံပေးပြီးလျှင် ဥပဇ္ဈာယ်ကိုလည်း ပေးပါ၊ ဥပဇ္ဈာယ် မရှိသူကို နဂိုကပင် ရှင်ပြုမဲပေးကောင်း၊] ပန-ဆက်၊ သိက္ခာပဒါနိ-တို့သည်၊ သရဏဂမနေနေဝ-သရဏဂုံဖြင့်ပင်၊ သိဇ္ဈန္တိ-ပြီးစီးကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သာမဏေရာနိ-တို့၏၊ သရဏဂမနံ-သည်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာသဒိသံ-ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာနှင့် တူ၏၊ တဿာ-ထို့ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလံ-စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသည်၊ ဝါ-ကို၊ (သမာဒိန္န-ကောင်းစွာ ဆောက်တည် အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ)ဝိယ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဣမိနာပိ-ဤသာမဏေ သည်လည်း၊ ဒသ-ကုန်သော၊ သီလာနိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ သမာဒိန္နာနေဝ-ကောင်းစွာဆောက်တည်အပ်ပြီးကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ဧဝံ သန္တေပိ-ဤသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဒဋ္ဌိကရဏတ္ထံ-ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ အာယတိ-၌၊ သံဝရေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ-တည်စေခြင်း အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ပုန-ဖန်၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ ပုရိမိကာယ-ပုရိမဝါ၌၊ ပုန-ဖန်၊ သရဏာနိ-တို့ကို၊ သစေ ဂဟိတာနိ-အကယ်၍ ယူအပ်ပြီးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပစ္စိမိကာယ-ပစ္စိမဝါ၌၊ ဝဿာဝါသိကံ-မိုးလပ်ပတ်လုံး နေထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရထိုက်သော လာဘ်ကို၊ လစ္ဆတိ-ရလိမ့်ဦးလတ္တံ့၊ ပစ္စိမိကာယ-၌၊ (သရဏာနိ-တို့ကို) သစေ ဂဟိတာနိ - ကုန်သည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သံဃေန - သည်၊

ဒသ၊ပေ၊ သမာဒိန္နာနေဝ။ ။ ရဟန်းခံရာဝယ် ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာ အဆုံး၌ ရဟန်းများ၏ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသည် (အထူးမပေးရဘဲ၊ အထူးမဆောက်တည်ရဘဲ) အလိုလို တည်ပြီးဖြစ်သကဲ့သို့၊ သာမဏေတို့မှာလည်း သရဏဂုံ ပြီးစီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သာမဏေ၏သိက္ခာ (ဆယ်ပါးသီလ) အလိုလို ပြီးစီး၏၊ တမင်တကာ ခံယူ ဆောက်တည်နေဖွယ် မလို။

ဧဝံ သန္တေပိ၊ပေ၊ ဒါတဗ္ဗာနိ။ ။ ဤသို့ ဆယ်ပါးသီလ အလိုလို ပြီးစီးပါသော် လည်း ထိုသီလဖြည့်မှု၌ ခိုင်မြဲဖို့ရန်၊ စောင့်စည်းဖို့ရန် ထပ်မံ၍ ဆယ်ပါးသီလ ပေးရသေးသည်။ [ထိုသီလပေးပုံကို ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ယခုတစ်ကြိမ်၌ မစောင့်စည်း သည့်အတွက် လိင်္ဂနာသန အပြုခံရသောကြောင့် “အာယတိ သံဝရေ ပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ” ဟု “အာယတိ” သဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။]

အပလောကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ လာဘော-ဝဿာဝါသိကလာဘ်ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-
၏၊ [ပုရိမဝါ မရခဲ့သောကြောင့် ဝဿာဝါသိကလာဘ်ကို မရနိုင်၊ ပေးလိုလျှင်
သံဃာအား ပန်ပြော၍ ပေးပါ-ဟူလို။]

[“ပါဏာတိပါတိ ဟောတိ”၌ ပါဏာတိပါတအရကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “အဒိန္နာဒါယိ
ဟောတိ”စသည်၌ အဒိန္နာဒါနစသည်တို့အရကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “အဒိန္နာဒါနေ”
စသည်မိန့်၊] အဒိန္နာဒါနေ-မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို ယူခြင်း၌၊ တိဏသလာက
မတ္တေနာပိ-မြက်ဝါးခြမ်းစိပ်မျှလည်းဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုနာ-ဝတ္ထုကြောင့်လည်းကောင်း၊
(ဝတ္ထုကို ယူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ “အဿမဏော ဟောတိ”၌ စပ်၊ ပိ-
ဂရဟာဇောတက၊) အဗြဟ္မစရိယေ-မမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၌၊ တီသု-
သုံးပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂေသု-မဂ်တို့တွင်၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါး
သော မဂ်၌၊ ဝိပုဋ္ဌိပတ္တိယာ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျင့်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
မုသာဝါဒေ-မုသားပြောခြင်း၌၊ ဟဿာခိပ္ပာယတာယပိ-ရယ်ရွှင်ခြင်း၌ဖြစ်သော
အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ မုသာ-မုသားကို၊ ဘဏိတေ-ပြောဆိုခြင်းကြောင့်
လည်းကောင်း၊ အဿမဏော-သမဏမဟုတ်ဟောသည်၊ ဝါ-မကောင်းမှုကို
ငြိမ်းစေပြီးသူ မဟုတ်တော့သည်၊ ဟောတိ-၏၊ နာသေတဗ္ဗံ-ဖျက်ဆီးထိုက်သူ၏
အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ (“အဿမဏော”ကို စဉ်းစားသင့်၏၊
“အဿမဏောရော”ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊) ပန-အထူးကား၊ မဇ္ဇပါနေ-
သေရည်ကို သောက်ခြင်း၌၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ အဇာနိတွာပိ-မသိ၍လည်း၊ ဗီဇတော-
မျိုးစေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယံ-၍၊ မဇ္ဇံ-သေရည်ကို၊ ပိဝန္တဿ-သောက်လသော်၊ (တစ်နည်း)
ပိဝန္တဿ-သောက်သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ပါစိတ္တိယံ-ပါစိတ်အာပတ်သည်၊
(ဟောတိ)၊ သာမဏောရော-သည်၊ ဇာနိတွာ-သိ၍၊ ပိဝန္တော-သောက်လသော်၊
သီလဘောဒံ-သီလပျက်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ အဇာနိတွာ-၍၊ (ပိဝန္တော
သီလဘောဒံ) န အာပဇ္ဇတိ။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုသာမဏေ၏၊ ဣတရာနိ-ရှေ့ငါးပါးမှ တစ်ပါးကုန်
သော၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ယာနိ သိက္ခာပဒါနိ-တို့သည်၊ (ဝိကာလဘောဇနစသော
သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ သန္တိ၊) တေသု-ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဘိန္ဒေသု-ပျက်ကုန်လ
သော်၊ န နာသေတဗ္ဗော-မဖျက်ဆီးထိုက်၊ ဒဏ္ဍကမ္မံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊
သိက္ခာပဒေ ပန-သိက္ခာပုဒ်ကိုကား၊ ပန-ဖန်၊ ဒိန္နေပိ-ပေးအပ်သော်လည်းကောင်း၊
အဒိန္နေပိ-မပေးအပ်သော်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်အပ်ပါသော်
လည်း၊ ဒဏ္ဍကမ္မေန-ဖြင့်၊ ပီဠေတွာ-နှိပ်ကွပ်၍၊ အာယတိ-၌၊ သံဝရေ-၌၊
ဌာပနတ္ထာယ-တည်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ-ပေးရာသည်သာ၊ ဝါ-ပေးရမည်
သာ၊ သာမဏောရနံ-တို့၏၊ မဇ္ဇပါနံ-သေရည်ကို သောက်ခြင်းသည်၊ သစိတ္တကံ-
ဝတ္ထုကိုသိသော စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ (သေရည်မှန်းသိသောစိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊)

ပါရာဇိကဝတ္ထု-ပါရာဇိက၏ အကြောင်းတည်း၊ (အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်ရခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊) အယံ-ဤသမိတ္တက၏အဖြစ်သည်၊ ဝိသေသော-ရဟန်းတို့၏ မဇ္ဇပါနမှ အထူးတည်း။ (ရဟန်းတို့၏ မဇ္ဇပါန၌ မသိသော်လည်း အာပတ်သင့် သောကြောင့် အမိတ္တက ဖြစ်သည်။)

(ဆယ်ပါးသီလကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ”စသည်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “အဝဏ္ဏဘာသနေ” စသည် မိန့်၊) ပန-ကား၊ အဝဏ္ဏဘာသနေ- ရုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ်ကို ပြောခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အရဟံ သမ္မသမ္ဗုဒ္ဓေါတိအာဒိနံ-အရဟံ သမ္မသမ္ဗုဒ္ဓေါ အစရှိသော ရုဏ်တော်တို့၏၊ ပဋိပက္ခဝသေန-ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အရဟံမဟုတ်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မဟုတ် စသည်ဖြင့်၊) ဗုဒ္ဓဿ ဝါ-ဘုရား၏သော်လည်းကောင်း၊ သွာက္ခာတောတိ အာဒိနံ-သွာက္ခာတော အစရှိသော ရုဏ်တော်တို့၏၊ ပဋိပက္ခဝသေန-ဖြင့်၊ (ဒုရက္ခာတော စသည်ဖြင့်၊) ဓမ္မဿ ဝါ-တရား၏သော်လည်းကောင်း၊ သုပ္ပဋိပန္နောတိ အာဒိနံ-သုပ္ပဋိပန္နော အစရှိသော ရုဏ်တော်တို့၏၊ ပဋိပက္ခဝသေန-ဖြင့်၊ (ဒုပ္ပဋိ ပန္နော စသည်ဖြင့်၊) သံဃဿ ဝါ-အရိယာသံဃာတော်၏သော်လည်းကောင်း၊ အဝဏ္ဏံ-ရုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ်ကို၊ ဘာသန္တော-ပြောဆိုလသော်၊ ဝါ- ပြောဆိုသော သာမဏေကို၊ ရတနတ္ထယံ-ရတနာသုံးပါးအပေါင်းကို၊ နိန္ဒန္တော- ရှုံ့ချလသော်၊ ဝါ-ရှုံ့ချသောသာမဏေကို၊ ဂရဟန္တော-ကဲ့ရဲ့လသော်၊ ဝါ-ကဲ့ရဲ့ သော သာမဏေကို၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒိဟိ-ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ မာ အဝစ-မပြောပါလင့်၊ ဣတိ-သို့၊ အဝဏ္ဏဘာသနေ-၌၊ အာဒိနံ-အပြစ်ကို၊ ဒေသေတွာ-ပြ၍၊ နိဝါရေတဗ္ဗော-တားမြစ်ထိုက်၏။

ယာဝတတိယံ-သုံးကြိမ်တိုင်အောင်၊ ဝုစ္စမာနော-ပြောဆိုအပ်ပါလျက်၊ သစေ န ဖြေတိ-အကယ်၍ မရှောင်ကြဉ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ကဏ္ဍကနာသနာယ-ကဏ္ဍက သာမဏေကို ဖျက်ဆီးကြောင်းနည်းဖြင့်၊ နာသေတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရန္တိယံ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုစ္စမာနော-ပြောဆိုအပ် သော်၊ တံ လဒ္ဓိ-ထိုအယူကို၊ သစေ နိသဇ္ဇတိ-အကယ်၍ စွန့်လွှတ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဒဏ္ဍကမ္မံ-ကို၊ ကာရေတွာ-၍၊ အစွယံ-အပြစ်ကို၊ ဒေသာပေတဗ္ဗော- လျှောက်ထားစေထိုက်၏၊ သစေ န နိသဇ္ဇတိ-အကယ်၍ မစွန့်လွှတ်အံ့၊ တထေဝ- ထိုပြောမြဲတိုင်းသာ၊ (ဗုဒ္ဓ စသည်၏ အပြစ်ကို ပြောမြဲတိုင်းသာ၊) အာဒါယ- ယူ၍၊ ပဂ္ဂယု-ချီးမြှောက်၍၊ (သစေ) တိဋ္ဌတိ-အယ်၍ တည်နေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)

အစွယံ ဒေသာပေတဗ္ဗော။ ။ အစွယော မံ ဘန္တေ အစွာဂမာ၊ ယထာ ဗာလံ ယထာ မူဠံ ယထာ အကုသလံ၊ ယောဟံ ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ အဘာသိ၊ တဿ မေ ဘန္တေ အစွယံ အစွယတော ပဋိဂ္ဂဏှထ အာယတိ သံဝရာယ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အပြစ်ကို လျှောက်စေရမည်။

လိင်္ဂနာသနာယ-ဖြင့်၊ နာသေတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ ယုတ္တံ-သင့်မြတ်စ၊ (ကသ္မာ-နည်း?)၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အယမေဝ နာသနာ-ဤလိင်္ဂနာသနာကိုသာ၊ ဣမ-ဤအဝဏ္ဏဘာသန အရာ၌၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ (တံ ယုတ္တံ)။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေပိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူ ရှိသည့်လည်း၊ ဒေသေ နယော-တည်း၊ [“ဒေသေ နယော”၏အဓိပ္ပာယ်ကို ခိုင်မြဲအောင် ပြလို၍၊ တစ်နည်း-ချဲ့လို၍ “သဿတုဇ္ဈေဒါနဉ္စိ” စသည်မိန့်၊] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ သဿတုဇ္ဈေဒါနံ-သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥဇ္ဈေဒဒိဋ္ဌိတို့တွင်၊ အညတရဒိဋ္ဌိကော-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အယူရှိသော သာမဏေသည်၊ အာစရိယာဒိဟိ-ဆရာ အစရှိသူတို့သည်၊ သြဝဒိယမာနော-ဆုံးမအပ်သော်၊ သစေ နိသဇ္ဇတိ-အံ့၊ (ဝေသတိ) ဒဏ္ဍကမ္မံ ကာရေတွာ အစွယ် ဒေသာပေတဗ္ဗော၊ အပ္ပဋ္ဌိနိသဇ္ဇန္တောဝ-မစွန့်သော သာမဏေကိုသာ၊ နာသေတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ [“ကသ္မာ ဒေသေ နယော၊ ဟိ ယသ္မာ၊ပေ၊ ဣတိ တသ္မာ ဒေသေ နယော”ဟုလည်း ထည့်၍ ပေးနိုင်သည်၊] စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသာမဏေတို့တွင်၊ ဘိက္ခုနီဒူသကော-ဘိက္ခုနီကို ဖျက်ဆီးသော သာမဏေကို၊ အဗြဟ္မစရိယဂ္ဂဟဏေန-အဗြဟ္မစာရီ သဒ္ဓါဖြင့်၊ ကာမံ ဂဟိတောဝ-အကယ်၍ကား ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ (အဗြဟ္မစရိယချင်း တူသောကြောင့် ယူအပ်ပြီး ဖြစ်သည်သာ၊) ပန-ထိုသို့ပင် ယူအပ်ပြီး ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဗြဟ္မစာရိ-မမြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သောသာမဏေကို၊ အာယတိ-၌၊ သံဝရေ-၌၊ ဌာတု ကာမံ-တည်ခြင်းငှာ အလိုရှိသူကို၊ သရဏာနိ-တို့ကို၊ ဒတွာ-၍၊ ဥပသမ္မာဒေတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်သေး၏၊ ဘိက္ခုနီဒူသကော-သည်၊ အာယတိ သံဝရေ၊ ဌာတု ကာမော-တည်ခြင်းငှာအလိုရှိသည်၊(သမာနောပိ-သော်လည်း၊ “ဝိ”ကား သမ္ဘာဝနာ)၊ ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ-ရှင်အဖြစ်ကိုသော်မှလည်း၊ (“ဝိ”ကား ဂရဟာ၊) န လဘတိ-မရ၊ ဥပသမ္ပဒံ-မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းဟူသော ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ပဂေဝ-အဘယ်မှာ ရတော့အံ့နည်း?၊ ဣတိ ဧတမတ္ထံ-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ဘိက္ခုနီဒူသကောတိ-ဟူ၍၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ ဒသမံ-ဆယ်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဣဒံ အင်္ဂ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝေဒိတမ္ပံ။ (ဤအဋ္ဌကထာကိုယူ၍ ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။)

အယမေဝ၊ပေ၊ အဓိပ္ပေတာ။ ။ ရတနာသုံးပါး၏အပြစ်ကို ပြောမူသည် သာမဏေများအတွက် အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်စေဖို့ရန် လိင်္ဂနာသနဝတ္ထု ဖြစ်၏၊ ရဟန်းများအတွက်ကား ထိုသို့ ရတနာသုံးပါး အပြစ်ကို ပြောဆိုရေးသားခြင်းကြောင့် အရိဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်၌လာသော အစီအရင်အားဖြင့် မပြောဖို့ရန် တားမြစ်ရမည်၊ တားမြစ်၍ မရလျှင် ဆိုင်ရာ ကံတစ်ခုခုကို ပြုရသည်၊ ယခုအခါ၌ကား အရှင်ဒေဝဒတ်ကို ပြုတုန်းကကဲ့သို့ ပကာသနီယကံ ပြုလေ့ရှိကြသည်။

ပဏ္ဍကဝတ္ထုကထာ

၁၀၉။ ဒဟရေ ဒဟရေတိ-ကား၊ တရုဏေ တရုဏေ-ငယ်ကုန် ငယ်ကုန်
 သော၊ (ဘိက္ခုန္တံ စပ်၊) မောဠိဂလ္လေတိ-ကား၊ ထူလသရီရေ-ဝဖြိုးသောကိုယ်ရှိကုန်
 သော၊ (သာမဏေရေဉ္စံ စပ်၊) [“မောဠိဂလ္လ”သဒ္ဒါသည် ထူလသရီရ ရှိသူကို
 ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဒ်တည်း၊] ဟတ္ထိဂန္ဓေ အဿဂန္ဓေတိ-ကား၊ ဟတ္ထိ
 ဂေါပကေ စ-ဆင်ထိန်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဿဂေါပကေ စ-မြင်းထိန်းတို့ကို
 လည်းကောင်း၊ (ဥပသင်္ကမိတွာဉ္စံ စပ်၊) [ဤ ဟတ္ထိဂန္ဓေ၊ အဿဂန္ဓေသဒ္ဒါတို့ကိုလည်း
 ဟတ္ထိဂေါပက၊ အဿဂေါပကအနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဒ်တို့ပင်
 တည်း၊ ယောဇနာဉ္စံ “ဟတ္ထိဘဏ္ဍေ” ပါဠိကို ယူ၍ “ဟတ္ထိသင်္ခါတံ + ဘဏ္ဍံ
 ဧတေသန္တိ ဟိတ္ထိဘဏ္ဍာ-ဆင်ဘဏ္ဍာရှိသူတို့”ဟု ပြုလေသည်။]

ပဏ္ဍကော ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ-ဉ္စံ၊ (သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဘာဝေန-သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၏
 အဖြစ်ဖြင့်၊ လဗ္ဘမာနာ-ရထိုက်ကုန်သော၊) ပဏ္ဍကော-ပဏ္ဍုက်တို့သည်၊ အာသိတ္တ
 ပဏ္ဍကော-အာသိတ္တပဏ္ဍုက်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ နပုံသကပဏ္ဍကော-လည်းကောင်း၊
 ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-ငါးယောက်တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထိုငါးယောက်သော ပဏ္ဍုက်တို့
 တွင်၊ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ (ပရိဋ္ဌာဟောဉ္စံ စပ်၊) ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏၊
 အင်္ဂဇာတံ-ကို၊ မုခေန-ပါးစပ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အသုစိနာ-သုက်ဖြင့်၊
 အာသိတ္တဿ-သွန်းလောင်းအပ်သည်ဖြစ်၍၊ (သမာနဿ-ဖြစ်လသော်၊) ပရိဋ္ဌာဟော-
 ကိလေသာပူလောင်ခြင်းသည်၊ ဂူပသမ္ပတိ-ငြိမ်း၏၊ အယံ-ဤသူသည်၊ အာသိတ္တ
 ပဏ္ဍကော-မည်၏၊ ယဿ-၏၊ ပရေသံ-တို့၏၊ အဇ္ဈာစာရံ-မေထုန်ကျူးလွန်မှုကို၊
 ပဿတော-ကြည့်ရလသော်၊ ဥဿယာယ-ငြူစူခြင်းသည်၊ ဥပ္ပနာယ-ဖြစ်လသော်၊
 ပရိဋ္ဌာဟော-သည်၊ ဂူပသမ္ပတိ-၏၊ အယံ-သည်၊ ဥဿယပဏ္ဍကော-မည်၏၊
 [ဥဿယတိတိ ဥဿယော၊] ယဿ-၏၊ ဥပက္ကမေန-လုံ့လဖြင့်၊ ဗီဇာနိ-
 မျိုးစေ့တို့ကို၊ (ဝှေးစေ့တို့ကို၊) အပနီတာနိ-ပယ်ထုတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ အယံ-သည်၊
 ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကော-မည်၏။ [ဥပက္ကမေန အပနီတာနိ ဩပက္ကမိကာနိ၊
 ဩပက္ကမိကာနိ ယဿ အတ္ထိတိ ဩပက္ကမိကော။]

ပန-ကား၊ ဧကဇ္ဈော-အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အကုသလဝိပါကာနုဘာဝေန-
 အကုသလဝိပါက်၏ အာနုဘော်တော်ကြောင့်၊ ကာဠပက္ခေ - လဆုတ်ပက္ခဉ်၊

အာသိတ္တပဏ္ဍကော။ ။ ပဉ္စတိ ဝိကလာဝံ ဂစ္ဆတိတိ ပဏ္ဍကော၊ အာသိဉ္စိယတေတိ
 အာသိတ္တံ၊ (သုက္ကံ) အာသိတ္တံ ယဿ အတ္ထိတိ အာသိတ္တော၊ အာသိတ္တော စ သော
 ပဏ္ဍကော စာတိ အာသိတ္တပဏ္ဍကော၊ ပါးစပ်၌ သွန်းလောင်းအပ်သော သုက်ရှိသော
 ပဏ္ဍုက်၊ ယောဇနာဉ္စံ “အသုစိနာ အာသိတ္တဿ”ကို ကြည်၍ “အသုစိနာ မုခေ
 အာသိဉ္စိတဗ္ဗေတိ အာသိတ္တော”ဟု ပြု၏။

ပဏ္ဏကော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဇုဏ္ဍပက္ခေန-လဆန်းပက္ခဋ္ဌ်ကား၊ အဿ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပရိဋ္ဌာဟော-သည်၊ ဝုပသမ္ပတိ-၏၊ အယံ-သည်၊ ပက္ခပဏ္ဏကော-မည်၏၊ [ပက္ခေ+ပဝတ္တော-ပဏ္ဏကော ပက္ခပဏ္ဏကော၊] ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋိသန္ဓိယံယေဝ-ပဋိသန္ဓေအခါ၌ပင်၊ (ပဋိသန္ဓေအခါတုန်းကပင်၊) အဘာဝကော-ဘာဝရုပ်မရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အယံ-သည်၊ နပုံသကပဏ္ဏကော-မည်၏၊ ဣတိ-ဤကား အကျယ်တည်း။

တေသု-ထိုငါးယောက်သော ပဏ္ဏုက်တို့တွင်၊ အာသိတ္တပဏ္ဏကဿ စ-၏ လည်းကောင်း၊ ဥဿူယပဏ္ဏကဿ စ-၏လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရှင်အဖြစ်ကို၊ န ဝါရိတာ-မတားမြစ်အပ်၊ ဣတရေသံ-အာသိတ္တပဏ္ဏုက်၊ ဥဿူယပဏ္ဏုက်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ တိဏ္ဍံ-သုံးယောက်သော ပဏ္ဏုက်တို့၏၊ (ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို၊) ဝါရိတာ-တားမြစ်အပ်ပြီ၊ တေသုပိ-ထိုဩပက္ကမိက၊ ပက္ခ၊ နပုံသကပဏ္ဏုက်တို့ တွင်လည်း၊ ပက္ခပဏ္ဏကဿ-၏၊ ယသ္မိံ ပက္ခေ-အကြင်ပက္ခဋ္ဌ်၊ ပဏ္ဏကော-သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံယေဝ ပက္ခေ-ထိုပက္ခဋ္ဌ်သာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို၊ ဝါရိတာ-ပြီ၊ ဣတိ ကုရန္တိယံ ဝုတ္တံ၊ [“ပက္ခပဏ္ဏကဿ”ပုဒ်ကို “ယသ္မိံ တသ္မိံ”၏ အပြင်ဘက်၌ရှိသော “ပဗ္ဗဇ္ဇာ”ပုဒ်၌ စပ်ရသောကြောင့် “တသ္မိံယေဝဿ”ဟု “အဿ” မပါထိုက်၊] စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပဏ္ဏုက်တို့တွင်၊ ယဿ-အကြင်ပဏ္ဏုက်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို၊ ဝါရိတာ-ပြီ၊ တံ-ထိုပဏ္ဏုက်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အနုပသမ္ပန္နောပေ၊ နာသေတဗ္ဗောတိ-ဟူသော၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [ပါဠိတော်၌ “န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော” ဟု ဆိုသော်လည်း ဤအဋ္ဌကထာ၌ “ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါရိတာ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ရှင်အဖြစ်ကစ၍ တားမြစ်ထားသည်၊] သောပိ-ထိုပဏ္ဏုက်ကိုလည်း၊ လိင်္ဂနာသနေ နေဝ-အသွင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ နာသေတဗ္ဗော-၏၊ (ရှေး၌ “လိင်္ဂနာသနာယ”ဟု ရှိခဲ့၏၊) ဣတော-ဤပဏ္ဏကဝတ္ထုမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ နာသေတဗ္ဗောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေသုပိ-ဆိုအပ်သော ဝတ္ထုတို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။ [“လိင်္ဂနာသနကို ဆိုသည်”ဟု မှတ်ပါဟူလို။]

☰

ပက္ခပဏ္ဏကော။ ။ “ယော ကာဠပက္ခေ ဣတ္ထိ ဟောတိ၊ ဇုဏ္ဍပက္ခေ ပရိသော၊ အယံ ပက္ခပဏ္ဏကော”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန “ကာဠပက္ခေ ပဏ္ဏကော ဟောတိ၊ ဇုဏ္ဍပက္ခေ ပနဿ ပရိဋ္ဌာဟော ဝုပသမ္ပတိ”တိ အပဏ္ဏကပက္ခေ ပရိဋ္ဌာဟ ဝုပသမသေဝ ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဏကပက္ခေ ဥဿန္နပရိဋ္ဌာဟတာ ပဏ္ဏကဘာဝါပတ္တိတိ ဝိညာယတိ၊ တသ္မာ ဣဒမေဝေတ္ထ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ-ဋီကာ။

နပုံသကပဏ္ဏကော။ ။ ပုရိသော ဝိယ သာတိသယံ ပစ္စာမိတ္တေ နပုံသေတိ အဘိမဒ္ဒနံ ကာတုံ န သက္ကောတိတိ နပုံသကော၊ န ပုမာ န ဣတ္ထိတိ နပုံသကောတိ ကတွာ န ပုမ န ဣတ္ထိသဒ္ဒဿ နိရုတ္တိနယေန နပုံသကကရဏန္တိ ဝဒန္တိ၊ နပုံသကောယေဝ ပဏ္ဏကော နပုံသကပဏ္ဏကော၊-ယောဇနာ။

ထေယျသံဝါသကဝတ္ထုကထာ

၁၁၀။ ပုရာဏကုလပုတ္တောတိ - ကား၊ ပုရာဏဿ - ရှေး၌ ဖြစ်သော၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပါရိဇဉ်-ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပတ္တဿ-ရောက်သော၊ ကုလဿ-အမျိုး၏၊ ပုတ္တော-သားသည်၊ (သုခုမာလော ဟောတိ၌ စပ်၊) အဿ-ထိုသတို့သား၏၊ မာတိပက္ခပိတိပက္ခတော-အမိဘက်၊ အဖဘက်မှ၊ ကောလညာ-အမျိုး၌ဖြစ်သော မိဘစသူတို့သည်၊ ခိဏာ-ကုန်ကုန်ပြီ၊ ဝိနဋ္ဌာ-ပျက်စီးကုန်ပြီ၊ မတာ-သေကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ခိဏကောလညာ-မည်၏၊ အနဓိဂတန္တိ-ကား၊ အပုတ္တံ-မရောက်အပ်၊ မရအပ်သေးသော၊ (ဘောဂံ ဝါ၌စပ်၊) ဖာတိ ကာတန္တိ-ကား၊ ဝဗေတုံ-တိုးပွားစေခြင်းငှာ၊ (န ပဋိဗလော၌စပ်၊ ဝဗေတုံ ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၊ “တိုးပွားအောင် ပြုခြင်းငှာ”ဟု ပေး၊) ဣဃာတိ-ဣဃံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥယျောနေတ္ထေ-တိုက်တွန်းခြင်းအနက်၌၊ နိပါတော-နိပါတ်တည်း၊ အနုယုတ္တိယမာနောတိ-ကား၊ ဧကမန္တံ-တစ်ခုသော အရပ်အစွန်သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ ကေသမသုဩရောပနကာသာယ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏသရဏဂမန ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏကမ္မဝါစာနိဿယဓမ္မေ-ဆံ၊ မုတ်ဆိတ်၊ ကျင်စွယ်တို့ကို ပယ်ရှားပုံ၊ သင်္ကန်းကို လက်ခံပုံ၊ သရဏဂုံ ယူပုံ၊ ဥပဇ္ဈာယ် ယူပုံ၊ ကမ္မဝါစာ၊ နိဿယည်း ကျင့်ဝတ်တို့ကို၊ ပုစ္ဆယမာနော-မေးစိစစ်အပ်သော်၊ [ခေါင်းရိတ်တုန်းက ဘယ်ပုံ ရိတ်ခဲ့သနည်း?၊ သင်္ကန်းကို ဆရာက ဘယ်ပုံ ပေး၍ ဘယ်ပုံ လက်ခံခဲ့သနည်း?၊ သရဏဂုံကို ဘယ်ပုံ ယူခဲ့သနည်း?၊ ဥပဇ္ဈာယ်ကို ဘယ်ပုံ ယူခဲ့သနည်း?၊ ကမ္မဝါစာကို ဘယ်သို့ ရွတ်ဖတ်သနည်း?၊ မှီရာပစ္စည်းများကို ဘယ်သို့ ပြောတော် မူကြသနည်း? ဤသို့ မေးစိစစ်အပ်သော်၊] ဧတမတ္ထံ အာရောစေသီတိ-ကား၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဧတံ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ-ဤရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သူ၏ အဖြစ်ကို၊ အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အာစိက္ခံ-လျှောက်ပြီ။

ထေယျသံဝါသကော ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ-၌၊ (သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဘာဝေန လဗ္ဘမာနာ) ထေယျသံဝါသကာ-ထေယျသံဝါသကတို့သည်၊ လိင်္ဂတ္ထေနကော-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဥဘယတ္ထေနကော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တယော-သုံးယောက်တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထိုသုံးယောက်တို့တွင်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-

ခိဏကောလညော။ ။ ကုလေ-မိမျိုး ဘမျိုး၌၊ ဇာတာ-ဖြစ်သော မိဘစသူတို့ တည်း၊ ကောလညာ-တို့၊ ကုလနောင် ဇာတအနက်၌ ဣပစ္စည်း သက်၊ န လာ၊ ခိဏာ ကောလညာ ယဿာကိ ခိဏကောလညော။

ထေယျသံဝါသကော။ ။ “ထေနဿ ဘာဝေါ ထေယျံ”ဟု ရှေး၌ ပြုခဲ့သော်လည်း ဤ၌ကား “ထေနနံ ထေယျာ”ဟု ဣတ္ထိလိင်ပြု၊ ထေယျာယ သံဝါသော ယဿာတိ ထေယျသံဝါသကော၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်း၊ ခိုးခြင်းဖြင့် ပေါင်းသင်းခြင်းရှိသူ၊

ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဘိက္ခုဝဿာနိ-ရဟန်းဝါတို့ကို၊ န ဂဏေတိ-မရေတွက်၊ ယာထာဝရံ-ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်၊ ဝန္ဓနံ-ရှိခိုးခြင်းကို၊ န သာဒယတိ-မသာယာ၊ [ယထာဝရံ- ဘိက္ခုနံ ဝါ သာမဏေရာနံ ဝါ ဝန္ဓနံ န သာဒယတိ-ဋီကာ၊] အာသနေန-နေရာဖြင့်၊ န ပဋိဗာဟတိ-မတားမြစ်၊ (သီတင်းငယ်တို့ကို နေရာဖြင့် မတားမြစ်၊) ဥပေါသထပဝါရဏာဒီသု-ဥပုသ်ပဝါရဏာ အစရှိသော သံဃာတို့၌၊ န သန္နိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ (မပါဝင်-ဟူလို၊) အယံ-ဤသူသည်၊ လိင်္ဂမတ္တသေဝ-ရင်၊ ရဟန်းအသွင်မျှ၏သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ထေနိတတ္တာ-ခိုးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ခိုးခြင်း ကြိယာကြောင့်၊) လိင်္ဂတ္ထေနကော နာမ-မည်၏။

ပန-ကား၊ ယော-သည်၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ ပဗ္ဗာဓိတော-ရှင်ဖြစ်စေအပ်သော၊ သာမဏေရာ-သည်၊ သမာနောပိ-သော်လည်း၊ ဝိဒေသံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ဒသဝသော-ဆယ်ဝါရှိသည်၊ (အမှီ)၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဝိသတိဝသော-ဝါနှစ်ဆယ်ရှိသည်၊ (အမှီ)၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ မုသာ-မုသားကို၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ ဘိက္ခုဝဿာနိ-တို့ကို၊ ဂဏေတိ-၏၊ ယထာဝရံ၊ ဝန္ဓနံ-ကို၊ သာဒယတိ-၏၊ [အတ္တနာ မုသာဝါဒံ ကတွာ ဒသဝိတဝဿာနုရူပံ ယထာဝရံ ဝန္ဓနံ သာဒယတိ-ဋီကာ၊] အာသနေန-ဖြင့်၊ ပဋိဗာဟတိ-၏၊ ဥပေါသထပဝါရဏာဒီသု-တို့၌၊ သန္နိဿတိ-၏၊ အယံ-သည်၊ သံဝါသမတ္တသေဝ-ပေါင်းသင်းခြင်းမျှ၏သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ထေနိတတ္တာ-ကြောင့်၊ သံဝါသတ္ထေနကော နာမ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခုဝဿ ဂဏနာဒိကော-ရဟန်းဝါကို ရေတွက်ခြင်း အစရှိသော၊ သဗ္ဗောပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ကိရိယတေဒေါ-အမှုအရာ အထူးအပြားကို၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ-ဤထေယျသံဝါသကောဟူသော ပါဌ်၏အနက်၌၊ သံဝါသောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ သိက္ခံ-ကို၊ ပစ္စက္ခာယ-ပယ်စွန့်၍၊ မ-ကို၊ ကောစိ-သည်၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ (ရဟန်းဝါကို ရေတွက်ခြင်း စသည်ကို၊) ပဋိပဇ္ဇန္တေပိ-ကျင့်သူ၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

ဤဝိဂြိုဟ်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ယူလျှင် သံဝါသတ္ထေနက တစ်မျိုးသာ ယူသင့်သော်လည်း သံဝါသတ္ထေနကကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့်မှတ်၍ ရှင်ရဟန်းအသွင်ကို ခိုးသော လိင်္ဂတ္ထေနကကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်ပါးစုံကို ခိုးသော ဥဘယတ္ထေနကကိုလည်းကောင်း ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “တယော ထေယျသံဝါသကာ”ဟု မိန့်သည်။

ဘိက္ခုဝဿ၊ပေ၊ သံဝါသော။ ။ အခြားနေရာ၌ “သံဝါသ”အရတူနေကြောင်း ဖြစ်သော ဧကကမ္မ၊ဧကုဒ္ဒေသ၊သမသိက္ခတာ သုံးမျိုးကို ယူရိုးဖြစ်သော်လည်း ဤနေရာ ၌ကား “ရဟန်းဝါ မည်မျှရပြီ”စသည်ဖြင့် ရဟန်းဝါကို ရေတွက်ခြင်း ရှိခိုးဝပ်ချခံခြင်း စသော အပြုအမူ အားလုံးကိုပါ “သံဝါသ”ဟု ခေါ်ရသည်။

ပန-ကား၊(သံဝါသတ္ထေနကမှတစ်ပါး ဥဘယတ္ထေနကကား၊) ယော-သည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-၍၊(လိင်္ဂတ္ထေနကကို ပြသည်၊) ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဘိက္ခုဝဿာနိ-တို့ကို၊ ဂဏေတိ-၏၊ ယထာဝုဗ္ဗံ၊ ဝန္ဓနံ-ကို၊ သာဒယတိ-၏၊ အာသနေန-ဖြင့်၊ ပဋိဗာဟတိ-၏၊ ဥပေါသထပဝါရဏာဒိသု-တို့၌၊ သန္နိဿတိ-၏၊ အယံ-သည်၊ လိင်္ဂဿစေဝ-ရှင်၊ ရဟန်းအသွင်၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ သံဝါသဿ စ-ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ထေနိတတ္တာ-ကြောင့်၊ ဥဘယတ္ထေနကော နာမ-မည်၏၊ တိဝိဓောပိ-သုံးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံထေယျသံဝါသကော-ကို၊ အနုပသမ္ပန္နော-ဦးပဉ္စင်း မဖြစ်နိုင်သည်၊ (ဟုတွာ) န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသူကို၊ နာသေတဗ္ဗော-အသွင်ကိုဖျက်လှူထွက်စေထိုက်၏၊ ပုန-ဖန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ရှင်အဖြစ်ကို၊ ယာစန္ဒောပိ-တောင်းပါသော်လည်း၊ ဝါ-တောင်းသူကိုလည်း၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

☞ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤထေယျသံဝါသက၊ အရာ၌၊ အသံမောဟတ္ထံ-မတွေဝေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်ခြင်းအကျိုးငှာ၊) ဣဒံ ပကိဏ္ဍကံ-ဤရောပြွမ်းသော စကားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ (ကိ?) ရာဇဒုမ္ဘိက္ခကန္တာရရောဂဝေရိဘယေန ဝါ-မင်းဘေး၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဘေး၊ ခရီးခဲဘေး၊ ရောဂါဘေး၊ ရန်သူဘေးကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ (အချို့စာ၌ “ဘယေဟိ” ဟု ရှိသည်၊) စိဝရာဟရဏတ္ထံ ဝါ-သင်္ကန်းကို ဆောင်ယူခြင်းအကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ လိင်္ဂ-ရှင်ရဟန်းအသွင်ကို၊ အာဒိယတိ-ယူ၏၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ သော-ထိုသူသည်၊ သုဒ္ဓမာနသော-စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိသည်၊(ဟုတွာ) သံဝါသံ-ရဟန်းဝါရေတွက်ခြင်းစသော သံဝါသကို၊ နာဓိဝါသေတိ-လက်မခံ၊ ဝါ-မသာယာ၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်၊ ဒေသ-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ထေယျသံဝါသကော နာမ-က မည်၏ဟူ၍၊ န ဝုစ္စတိ-မဆိုအပ်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

တတြ-ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ ဝိတ္တာရနယော-အကျယ်နည်းတည်း၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စဿ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဝါ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၏အပေါ်၌၊ ရာဇာ-သည်၊ ကုဒ္ဓေါ-စိတ်ဆိုးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ရှင်ရဟန်းအသွင်ကို ယူရသော်၊ မေ-၏၊ သောတ္ထိ-မင်းဘေးကင်း၍ ချမ်းသာခြင်းသည်၊

ယထာဝုဗ္ဗံ ဝန္ဓနံ။ ။ ယထာဝုဗ္ဗံ ဘိက္ခုနံ ဝါ သာမဏေရာနံ ဝါ ဝန္ဓနံ-ဋီကာ၊ ဤ၌ သာမဏေတို့၏ ယထာဝုဗ္ဗံ ဝန္ဓနံကို ပြထားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရှေး၌လည်း “အတ္တနော ပရိဝေဏဉ္စ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တသေနာသနဉ္စ ဝုတ္တံ”စသည်ဖြင့် သာမဏေများ ဝါစဉ်အတိုင်း သံဃလာဘ်ကို ယူရပုံကို ပြထားသောကြောင့်လည်းကောင်း သာမဏေများလည်း ဝါဆိုရမည်၊ ထိုဝါကိုလည်း မကျိုးမပေါက် ကျင့်ရသည်ဟုမှတ်ပါ။

ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သယမေဝ-သာလျှင်၊ လိင်္ဂ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပလာယတိ-ထွက်ပြေး၏၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ရညော-အား၊ အာရောစေန္တိ-သံတော်ဦး တင်ကြကုန်၏၊ ရာဇာ-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတော-သည်၊ စေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ-ထိုသူ့ကို၊ ကိဉ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ ကာတုံ-ငှာ၊ န လဗ္ဘာ-မရထိုက်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တသ္မိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ကောဓံ-ဒေါသကို၊ ပဋိဝိနေတိ-ပယ်ဖျောက်၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောဋ္ဌစပ်)၊ မေ-၏၊ ရာဇဘယံ-မင်းဘေးသည်၊ ဝုပသန္တံ-ငြိမ်အေးပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သံဃမဇ္ဈ-သို့၊ အနောသရိတွာဝ-မသက်ရောက်မှု၍သာ၊ (သက်ရောက်လျှင် သံဝါသတ္ထေနက ဖြစ်စရာရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် မသက်ရောက်မှု၍)၊ ဂိဟိလိင်္ဂ-လူအသွင်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အာဂတော-ရှင်၊ ရဟန်း ပြုဖို့ရန်လာသည်၊ (သမာနော) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏။

သာသနံ-သာသနာတော်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ မယာ-သည်၊ ဇီဝိတံ-ကို၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်ပေပြီ၊ ဟန္တ-ချက်ချင်းလက်ငင်း၊ ဒါနိ-ဘေးရန်လွတ်ရာ ယခုအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇာမိ-အံ့၊ (ဟန္တသည် ရဟန်းပြုရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပုံကိုပြသော နိပါတ်ပုဒ်တည်း)၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေါ-ဖြစ်သော သံဝေဂရှိသည်၊ (ဟုတွာ) တေနေဝ လိင်္ဂေန-ဖြင့်ပင်၊ အာဂန္တာ-၍၊ အာဂန္တုကဝတ္တံ-ကို၊ အထာပိ န သာဒယတိ-အကယ်၍မူလည်း မသာယာအံ့၊ ဘိက္ခုဟိ-ရဟန်းစစ်တို့သည်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-ဖြစ်၍သော်လည်းကောင်း၊ အပုဋ္ဌော-မမေးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ အာဝိကတွာ-ထင်စွာပြု၍၊ (မင်းဘေးကြောင့် သင်္ကန်းဝတ်လာခဲ့ရသည့် အကြောင်းကို လျှောက်ထား၍)၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ (အထာပိ) ယာစတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ သော-ထိုသူ့ကို)၊ လိင်္ဂံ-အသွင်ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်ရှား၍၊ (သူ့ဘာသာ ဝတ်လာသော သင်္ကန်းကို ချွတ်၍)၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ (ထိုသင်္ကန်းကို ပြန်ဝတ်စေ၍ ဖြစ်စေ၊ အခြားသင်္ကန်းကို ဝတ်စေ၍ဖြစ်စေ ရှင်ပြုပေးထိုက်၏)၊ ပန-ဆက်၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကို၊ သစေ သာဒယတိ-အံ့၊ ပဗ္ဗဇိတာလယံ-ရှင်၊ ရဟန်းတို့၏ အာလယကို၊ (ရှင်၊ ရဟန်းတို့၏ အမှုအရာကို)၊ (သစေ)ဒသေတိ-အကယ်၍ ပြအံ့၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဝုတ္တဝဿဂဏနာဒိဘောဒံ-ဆိုအပ်ပြီးသော ဝါကို ရေတွက်ခြင်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဝိမိ-အစီအရင်ကို၊ (သစေ) ပဋိပဇ္ဇတိ-အကယ်၍ ကျင့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊ ထိုသို့ ကျင့်လျှင် သံဝါသကို ခိုးရာရောက်သည်)၊ အယံ-ဤသူ့ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ထိုက်။

[ရာဇဘယကို ပြပြီး၍ ဒုဗ္ဘိက္ခဘယကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် ဣဓ ပန စသည် မိန့်၊] ပန-ကား၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ဇကဇ္ဈော-အချို့သူကို၊ ဒုဗ္ဘိက္ခေ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သော ထမင်းရှိရာ အခါ၌၊ ဝါ-ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး၊ အစာရှားရာ

အခါ၌၊ ဇီဝိတုံ-အသက်မွေးခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ) သယမေဝ-သာ၊ လိင်္ဂ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ-အလုံးစုံ ပါသဏ္ဍိအယူ ရှိသူတို့နှင့် ဆက်ဆံသော ဘတ်တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တော-စားလျက်၊ ဒုမ္ဘိက္ခေ-သည်၊ ဝိတိဝတ္ထေ-ကျော်လွန်လသော်၊ သံဃမဇ္ဈ-သို့၊ အနောသရိတွာဝ-၍သာ၊ ဂိဟိလိင်္ဂ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အာဂတော-လာသည်၊ (သမာနော-သော်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊) ဣတိ-ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ ပုရိမသဒိသမေဝ-ရှေးရာဇာယဉ်ဆိုအပ်သော အစီအရင်နှင့်တူသည်သာ။

[ဒုမ္ဘိက္ခဘယကို ပြပြီး၍ ကန္တာရဘယကို ပြလိုသောကြောင့် အပရောစသည် မိန့်၊] အပရော-အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟာကန္တာရ-ကြီးစွာသော ခရီးခဲကို၊ နိတ္ထရိတုကာမော-လွန်မြောက်လိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သတ္ထဝါဟော စ-ကုန်သည် သည်လည်း၊ [သတ္ထေ+ဝါဟောတိတိ သတ္ထဝါဟော၊ ယောနော၌ “သတ္ထဝါဟော” ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဌ်ပျက်ဟန်တူသည်၊] ပဗ္ဗဒိတေ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွားတတ်၏၊ 'သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝါ-သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ ရှင်ရဟန်းအသွင်ကို ယူလသော်၊ မံ-ကို၊ သတ္ထဝါဟော-သည်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂမိဿတိ-သွားလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သယမေဝ-သာ၊ လိင်္ဂ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ သတ္ထဝါဟောန-နှင့်၊ (“သတ္ထေန-ကုန်သည်အပေါင်းနှင့်” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊) သဒ္ဓိ-ကွ၊ ကန္တာရ-ခရီးခဲကို၊ နိတ္ထရိတွာ-လွန်မြောက်၍၊ ခေမန္တံ-ဘေးမရှိရာအရပ်သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ သံဃမဇ္ဈ-သို့၊ ပေ၊ အာဂတော-သည်၊ (သမာနော၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊) ဣတိ သဗ္ဗ ပုရိမသဒိသမေဝ။

[ကန္တာရဘယကို ပြပြီး၍ ရောဂဘယကို ပြလိုသောကြောင့် အပရောစသည် မိန့်၊] အပရော-သည်၊ ရောဂဘယေ-ရောဂါဘေးသည်၊ ဥပ္ပန္န-ဖြစ်လသော်၊ (တစ်နယ်လုံး ရောဂါဘေးဖြစ်လသော်၊) ဇီဝိတုံ-ငှာ၊ ပေ၊ ရောဂဘယေ-သည်၊ ဝူပသန္တေ-ငြိမ်အေးလသော်၊ ပေ၊ ပုရိမသဒိသမေဝ၊ [ရောဂဘယကိုပြပြီး၍ ဝေရိဘယ ကို ပြလိုသောကြောင့် အပရဿစသည်မိန့်၊] အပရဿ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်၏အပေါ်၌၊

သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ။ ။ သဗ္ဗသာမယိကာနံ (အလုံးစုံသော အယူရှိသူတို့ဖို့) သာဓာရဏံ ကတွာ ပညတ္တဘတ္တာနိ(ဝတ်တည်အပ်သောဘတ်တို့) ဣဒဉ္စ ဘိက္ခုနုညေဝ နိယမိတဘတ္တဂ္ဂဟဏေ သံဝါသောပိ သမ္ဘဝေယျာတိ သဗ္ဗသာဓာရဏဘတ္တံ ဝုတ္တံ၊ သံဝါသံ ပန အသာဒယိတွာ အဘိက္ခုကဝိဟာရာဒိသု ဝိဟာရဘတ္တာဒိနိ ဘုဉ္ဇန္တောပိ ထေယျသင်္ဂါသကော န ဟောတိဝေ၊-ဝိမတိ၊ “ပါသဏ္ဍိ”ဟူသည် ၉၆ပါးသော အယူတည်း၊ ထို အယူအမျိုးမျိုး ရှိသူကို ပါသဏ္ဍိယ(ပါသဏ္ဍိက)ဟု ခေါ်၏၊ သဗ္ဗ+ပါသဏ္ဍိယာ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယာ-အလုံးစုံ ပါသဏ္ဍိအယူရှိသူတို့၊ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယာနံ+သာဓာရဏာနိ ဘတ္တာနိ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ-အလုံးစုံ ပါသဏ္ဍိ အယူရှိသူတို့နှင့် ဆက်ဆံသော ဘတ်တို့။

ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ ဝေရိကော-ရန်သူသည်၊ ကုဒ္ဓေါ-စိတ်ဆိုးသည်၊
 ဟောတိ-၏၊ န-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဃာတေတုကာမော-သတ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊
 (ဟုတွာ) ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏၊ သော-သည်၊ ဧဝံ-သော်၊ မေ-၏၊ သောတ္ထိ-
 ရန်ဘေးကင်း၍ ချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊
 သယမေဝ လိင်္ဂံ ဂဟေတွာ ပလာယတိ-၏၊ ဝေရိကော-သည်၊ သော-တိုပုဂ္ဂိုလ်
 သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်၌နည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိယေသန္တော-ရှာမှီးလသော်၊
 ပဗ္ဗဇိတွာ-၍၊ ပလာတော-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-၍၊ ပေ၊ ပဋိဝိနေတိ-၏၊ သော-
 သည်၊ မေ-၏၊ ဝေရိဘယံ-သည်၊ ဝူပသန္တံ-ပြီ၊ ဣတိ၊ ပေ၊ ပုရိမသဒိသမေဝ။

[ဝေရိဘယကို ပြပြီး၍ စိဝရာဟရဏတ္ထကို ပြလိုသောကြောင့် အပရောစသည်
 မိန့်၊] အပရော-သည်၊ ဉာတိကုလံ-ဆွေမျိုးအိမ်သို့၊ ဂန္တော-၍၊ သိက္ခံ-ကို၊
 ပစ္စက္ခာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဂိဟိ-လူသည်၊ ဟုတွာ၊ ဣမာနိ စိဝရာနိ-တို့သည်၊ ဣဓ-
 ဤအိမ်၌၊ ဝိနဿိဿန္တိ-ပျက်စီးကုန်လတ္တံ့၊ ဣမာနိ-ဤသင်္ကန်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-
 ၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ သဗေပိ ဂမိဿာမိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အန္တရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌၊
 မံ-ကို၊ စောရောတိ-ဟူ၍၊ ဂဟေဿန္တိ-ဖမ်းယူကုန်လတ္တံ့၊ အဟံ-သည်၊ ကာယ
 ပရိဟာရိယာနိ-ကိုယ်ဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သည်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ယန္တုန ဂစ္ဆေယျ-
 သွားရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ စိဝရာဟရဏတ္ထံ-သင်္ကန်းကို
 ဆောင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိဝါသေတွာ စ-သင်းပိုင်ကို ဝတ်၍လည်းကောင်း၊ ပါရပိတွာ
 စ-ဧကသီကို ရန်း၍လည်းကောင်း၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ တံ-ထိုသူကို၊
 ဒူရတောဝ-အဝေး၌ပင်၊ အာဂစ္ဆန္တံ-လာနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ သာမဏေရာ စ-
 တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒဟရာ စ-ရဟန်းငယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဗ္ဗုဂ္ဂစ္ဆန္တိ-
 ခရီးဦး ကြိုဆိုကြကုန်အံ့၊ ဝတ္တံ-ကို၊ ဒဿေန္တိ-ပြကြကုန်အံ့၊ သော-သည်၊ န
 သာဒယတိ-မသာယာ၊ ယထာဘူတံ-စွာ၊ အတ္တာနံ-ကို၊ အာဝိကရောတိ-၏၊
 ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဒါနိ-၌၊ မယံ-တို့သည်၊ တံ-သင့်ကို၊ န မုဉ္ဇိဿာမ-မလွတ်
 ကုန်တော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဗလက္ကာရေန-အားကို ပြခြင်းဖြင့်၊ (အနိုင်
 အထက်၊) ပဗ္ဗာဇေတုကာမာ-ရှင်ဖြစ်စေခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ (ရှင်ပြုပေးလို
 ကုန်သည်၊) ဟောန္တိ(ဧဝံသတိ) ကာသာယာနိ-တို့ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်ရှား၍၊
 (အသွင်ကို ဖျက်ပြီး၍) ပုန ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ ဣမေ-ဤရဟန်း
 သာမဏေတို့သည်၊ မေ-၏၊ ဟိနာယ-ယုတ်ညံ့သော လူ့အဖြစ်အကျိုးငှာ၊
 အာဝတ္တဘာဝံ-လည်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကို၊ န ဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့
 ကြံ၍၊ တံယေဝ ဘိက္ခုဘာဝံ-ထိုရှေးရဟန်းအဖြစ်ကိုပင်၊ ပဋိဇာနိတွာ-ဝန်ခံ၍၊
 သဗ္ဗံ-သော၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (သံဝါသတ္ထေနကအခန်း၌) ဝုတ္တံ-သော၊ ဝဿဂဏနာဒိ
 ဘောဒံ-သော၊ ဝိမိ-ကို၊ သဗေ ပဋိပဇ္ဇတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အယံ-ကို၊ န
 ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

[စီဝရာဟရဏတ္ထကို တစ်နည်းပြလိုသောကြောင့် အပရော စသည်မိန့်၊ အပရော-သည်၊ မဟာသာဓကရော-သာမဏေကြီးသည်၊ (ဟုတွာ) ဉာတိကုလံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတွာ-လူထွက်ပြီး၍၊ ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေန-အလုပ်၌ ထထကြွကြွ မရှိခြင်းသည်၊ (ပျင်းရိခြင်းသည်)၊ ဥဗ္ဗာဇ္ဇော-အိမ်မှ ထွက်သွားစေအပ်သည်၊ ဝါ-နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟုတွာ၊ ပုန၊ ဒါနိ၊ အဟံ-သည်၊ သမဏောဝ-ရဟန်းသည်သာ၊ (“သာမဏေရောဝ”ဟု မူကွဲရှိ၏)၊ ဘဝိဿာမိ-အံ၊ ထေရောပိ-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်သည်လည်း၊ မေ-၏၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ-လူထွက်ပြီး၏အဖြစ်ကို၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တဒေဝ ပတ္တစီဝရံ-ကိုပင်၊ အာဒါယ-ဟူ၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ အာဂစ္ဆတိ-လာအံ၊ တမတ္ထံပိ-ထိုအကြောင်းကိုလည်း၊ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ န အာရောစေတိ-မလျှောက်အံ၊ သာမဏေရဘာဝံ-သာမဏေ၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံအံ၊ အယံ-သည်၊ ထေယျသံဝါသကောယေဝ-ထေယျသံဝါသက ဖြစ်သည်သာ၊ ပဗ္ဗန္တံ-ကို၊ န လဘတိ-မရ။

အဿ-ထိုရှင်လူထွက်၏၊ လိင်္ဂဂ္ဂဟဏကာလေ-အသွင်ကိုယူရာ အခါ၌၊ ဧဝံ-ဤသို့သော အကြံသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ကိ?)၊ အဟံ-သည်၊ ကဿစိ-အား၊ န အာရောစေဿာမိ-မပြောအံ၊ ဣတိ-ဤအကြံသည်၊ (သစေပိ ဟောတိ)၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂတော-ရောက်သည်၊ (သမာနော)စ-ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ (သစေပိ) အာရောစေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂဟဏေနဝ-အသွင်ကို ယူခြင်းဖြင့်ပင်၊ ထေယျသံဝါသကော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အဿ-ထိုရှင်လူထွက်၏၊ ဂဟဏကာလေ-အသွင်ကို ယူရာအခါ၌၊ အာစိက္ခိဿာမိ-ပြောအံ၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သည်၊ အထာပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ စ-ရောက်၍ကား၊ အာဝုသော၊ တံ-သည်၊ ကုဟိ-သို့၊ ဂတော-သွားသနည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော)၊ ဒါနိ-၌၊ မံ-ကို၊ ဣမေ-ဤ ရဟန်း၊ သာမဏေတို့သည်၊ န ဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ ဣတိ-သို့ကြံ၍၊ ဝဇ္ဇေတွာ-လှည့်ပတ်၍၊ နာစိက္ခတိ-မှန်သည့်အတိုင်း မပြော၊ နာစိက္ခိဿာမိ-မပြောတော့အံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဓုရနိက္ခေပေန-ပြောဖို့ရန် လုံ့လဝီရိယကို လျှောချခြင်းနှင့်၊ သဟ-

ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေန။ ။ ကမ္မ-လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း၊ နွားကျောင်းမှ၌+အနုဋ္ဌာန (န+ဥဋ္ဌာန)-ထကြွလုံ့လ မရှိခြင်း၊ အလုပ်၌ ပျင်းရိခြင်း၊ ဤသို့သာ သာရတ္ထံ၌ တွေ့ရ၏၊ ဋီကာတို့၌ “ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေနာတိ ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မကရဏေန”ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုအတိုင်းဆိုလျှင် “လယ်ထွန် နွားကျောင်းမှစသော အလုပ်ကို လုပ်ရခြင်းသည်”ဟု အနက်ဖြစ်၏၊ “ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မကရဏေန(ကမ္မ+အကရဏန)”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ “လယ်ထွန် နွားကျောင်းမှစသော အလုပ်ကို မပြုလုပ်ခြင်းသည်”ဟုလို။ [ဥ+ဗာဇ္ဇော၊ ဝဟဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ ကာရိတ်ကျေ၊ “ထွက်သွားစေအပ်”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။]

တစ်ပြိုင်နက်၊ အယမ္ဗိ-ဤ ရှင်လူထွက်သည်လည်း၊ ထေယျသံဝါသကောဝ-
 သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုရှင်လူထွက်၏၊ ဂဟဏကာလေပိ-
 ဌ်လည်း၊ အာစိက္ခိဿာမိ-မှန်သည့်အတိုင်းပြောအံ့၊ (မိမိဘာသာ အသွင်ကို
 ယူလာကြောင်း ပြောအံ့၊) ဣတိ-သို့၊ စိတ္တံ၊ ဥပ္ပန္နံ-သည်၊ သစေ (ဟောတိ)၊
 ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာပိ-ရောက်၍လည်း၊ (သစေ) အာစိက္ခတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)
 အယံ-ဤ ရှင်လူထွက်သည်၊ ပန-တစ်ဖန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ လဘတိ-၏၊ (ထေယျ
 သံဝါသက မဖြစ်-ဟူလို။)

☞ ပန-ဆက်၊ အပရော-သည်၊ ဒဟရသာမဏောရော-သာမဏောငယ်သည်၊
 (ဟောတိ-၏၊) မဟန္တော-ကြီးသည်၊ (သမာနော) ဝါ-ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊
 အဗျတ္တော-ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၌ မကျွမ်းကျင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ သော-ထိုသာမဏော
 သည်၊ ပုရိမနယေနဝ-ဖြင့်ပင်၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇ္ဇိတွာ-၍၊ ဃရေ-အိမ်၌၊ ဝတ္ထကရက္ခဏာဒီနိ-
 န္နားငယ်ကို ထိန်းကျောင်းခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကမ္မာနိ-အလုပ်တို့ကို၊ ကာတု-
 ငှာ၊ န ဣစ္ဆတိ-အလိုမရှိ၊ တမေနံ-ထိုရှင်လူထွက်ကို၊ ဉာတကာ-တို့သည်၊
 တာနိယေဝ ကာသာယာနိ-ထိုသင်္ကန်းတို့ကိုပင်၊ အတ္ထဒေတွာ-ဖိုးလွှမ်း၍၊ ထာလကံ
 ဝါ-ခွက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တံ ဝါ-သပိတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေ-
 လက်၌၊ ဒတွာ-ပေးလိုက်၍၊ ဂစ္ဆ-သွားတော့၊ သမဏောဝ-ရဟန်းသည်သာ၊
 ဟောဟိ-ဖြစ်လေတော့၊ (“သင့်လို ပျင်းတဲ့လူဟာ လူ့ဘောင်နှင့် မတော်ဘူး၊
 ဘုန်းကြီး လုပ်ချေတော့” ဟူလို၊ “သာမဏောရောဝ” ဟု မှုကွဲရှိ၏၊) ဣတိ-ဤသို့
 ပြော၍၊ ဃရာ-အိမ်မှ၊ နိဟရန္တိ-နှင်ထုတ်ကြကုန်အံ့၊ သော-သည်၊ ဝိဟာရံ-သို့၊
 ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ နံ-ထိုရှင်လူထွက်ကို၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ နေဝ ဇာနန္တိ-ကုန်၊ (ကိ?)
 အယံ-ဤသူသည်၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇ္ဇိတွာ-၍၊ ပန-ဖန်၊ သယမေဝ-သာလျှင်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတော-
 သူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (နေဝ ဇာနန္တိ) သယမ္ဗိ-လည်း၊ [မိမိဘာသာ သင်္ကန်းဝတ်သူ
 ကိုယ်တိုင်လည်း၊] န ဇာနာတိ-မသိ၊ (ကိ?) ယော-အကြင်သူသည်၊ ဧဝံ-သို့၊
 (လူထွက်ပြီး၍ မိမိဘာသာ၊) ပဗ္ဗဇတိ-၏၊ သော-သည်၊ ထေယျသံဝါသကော
 နာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ (န ဇာနာတိ)၊ တံ-ထိုသူကို၊ ပရိပုဏ္ဏဝသံ-
 ပြည့်သော အသက်နှစ်ဆယ် ရှိသူကို၊ သစေ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)
 သူပသမ္ပန္နော-ကောင်းစွာ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်သည်၊ (ဟောတိ)။

ပန-သို့မဟုတ်၊ အနုပသမ္ပန္နကာလေယေဝ-လူသာမဏောဖြစ်ရာ အခါ၌ပင်၊
 ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ-ဝိနည်းအဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဝတ္တမာနေ-ဖြစ်လသော်၊ သစေ
 သုဏာတိ-အကယ်၍ ကြားအံ့၊ (ကိ?) ယော-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဗ္ဗဇတိ-၏၊
 သော-သည်၊ ထေယျသံဝါသကော နာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ (သစေ
 သုဏာတိ၊ ဧဝံသတိ)၊ တေန-ထိုသူသည်၊ မယာ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ကတံ-ပြီး

ဣတိ-သို့၊ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ အာစိန္တိတဗ္ဗံ-ပြောပြရအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပြောပြလ
သော်၊ ပုန-ဖန်၊ ပဗ္ဗန္ဓု-ကို၊ လဘတိ-၏၊ ဒါနိ-၌၊ မ-ကို၊ ကောစိ-သည်၊ န
ဇာနာတိ-မသိ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သစေ နာရောစေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဓုရံ
(ဓုရေ)-တာဝန်ကို၊ (ပြောဖို့ရန် လုံ့လ ဝီရိယကို) နိက္ခိတ္တမတ္တေ-ချအပ်ကာမျှ
ဖြစ်လသော်၊ ထေယျသံဝါသကော-သည်၊ (ဟောတိ)။

ဘိက္ခု-သည်၊ သိက္ခံ-ကို၊ ပစ္စက္ခာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဝါ-ချ၍၊ လိင်္ဂ-ရဟန်း
အသွင်ကို၊ အနုပနေတွာ-မပယ်ရှားမှု၍၊ (အချို့စာတို့၌ အပနေတွာ ဟု ရှိ၏၊
မကောင်း၊) ဒုဿီလကမ္မံ-ဒုဿီလ၏အလုပ်ကို၊ (မေထုန်မှီဝဲမှု၊ ခိုးမှုစသည်ကို) ကတွာ
ဝါ-၍လည်းကောင်း၊ အကတွာ ဝါ-မပြုဘဲသော်လည်းကောင်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊
သဗ္ဗံ-သော၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တံ-သော၊ ဝဿဂဏနာဒိဘေဒံ-သော၊ ဝိဓိ-ကို၊ ပဋိပဇ္ဇတိ-
အံ့၊ ထေယျသံဝါသကော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သိက္ခံ-ကို၊ အပစ္စက္ခာယ-မပယ်
စွန့်မှု၍၊ ဝါ-မချမှု၍၊ သလိင်္ဂေ-မိမိ၏ ရဟန်းအသွင်၌၊ ဌိတော-တည်လျက်၊
မေထုနံ-မေထုန်ကို၊ ပဋိသေဝိတွာ-မှီဝဲပြီး၍၊ ဝဿဂဏနာဒိဘေဒံ-သော၊ ဝိဓိ-
သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော-ရောက်လသော်၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ ပဗ္ဗန္ဓာမတ္တံ-
ရှင်အဖြစ်ကို၊ လဘတိ-၏၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အန္တကဋ္ဌာကထာယံ-၌၊ ဧသော-
ဤသူသည်၊ (သိက္ခာမချဘဲ မေထုန်မှီဝဲသူသည်၊) ထေယျသံဝါသကော-တည်း၊
ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ-မယူထိုက်၊ ဝါ-မမှတ်
ထိုက်၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ကာသာယေ-၌၊ သဉ္ဇဿာဟောဝ-(ပြန်၍
ဝတ်မည်ဟု) အားထုတ်ခြင်း ရှိသည်သာ၊ (ဟုတွာ) သြဒါတံ-အဝတ်ဖြူကို၊
နိဝါသေတွာ-ဝတ်၍၊ မေထုနံ-ကို၊ ပဋိသေဝိတွာ-မှီဝဲပြီး၍၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိ-အံ့၊
အယမ္ပိ-ဤရဟန်းသည်လည်း၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ (သင်္ကန်း၌
ပြန်ဝတ်မည်ဟု ဉဿာဟ ရှိသောကြောင့်တည်း၊) ပဗ္ဗန္ဓာမတ္တံ-ကို၊ လဘတိ-၏၊
ပန-သို့မဟုတ်၊ ကာသာယေ-၌၊ ဓုရံ-တာဝန်ကို၊ (ပြန်၍ဝတ်ဖို့ရန် လုံ့လဝီရိယ
ကို) နိက္ခိပိတွာ-ချ၍၊ ပေ၊ ထေယျသံဝါသကော ဟောတိ။

သာမဏေရော-သည်၊ သလိင်္ဂေ-မိမိ၏ သာမဏေအသွင်၌၊ ဌိတော-လျက်၊
မေထုနာဒိအဿမဏကရဏဓမ္မံ-မေထုန်အစရှိသော ရဟန်းမဟုတ်သူ၏အဖြစ်ကို
ပြုတတ်သော အကျင့်ကို၊ (အဿမဏံ၌ ဘာဝပ္ပဓာနကြံ၊) အာပဇ္ဇိတွာပိ-လည်း၊
ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ ကာသာယေ-၌၊ သဉ္ဇဿာဟောဝ-သည်သာ၊
(ဟုတွာ)၊ ပေ၊ သစေပိ နိဝါသေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ထေယျသံဝါသကော နေဝ
ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ကာသာယေ-၌၊ ဓုရံ-ကို၊ နိက္ခိပိတွာ-၍၊ နဂ္ဂေါ-အဝတ်
မဆီး အချည်းနှီးသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သြဒါတံနိဝတ္ထော-
ဝတ်အပ်သော အဝတ်ဖြူရှိသည်၊ ဝါ-အဝတ်ဖြူကိုဝတ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-သော်
လည်းကောင်း၊ မေထုနသေဝနာဒိဟိ- မေထုန် မှီဝဲခြင်း အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊

အဿမဏော-သည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ ကာသာယံ-ကို၊ နိဝါသေတိ-အံ၊ ထေယျသံဝါသကော၊ ဟောတိ၊ (သင်္ကန်း၌ ဓုရနိက္ခေပ ပြုခဲ့သောကြောင့် ထေယျသံဝါသကဖြစ်သည်။) ဂိဟိဘာဝံ-လူ့အဖြစ်ကို၊ ပတ္ထယမာနာ-တောင့်တလျက်၊ ကာသာဝံ-ကို၊ သြဝဋ္ဌိကံ-အောက်ဘက်၌ လုံးအောင်ပြုအပ်သည်ကို၊ ဝါ-ခါးတောင်းကျိုက်ခြင်းကို၊ ကတွာ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အညေန-အခြားသော၊ အာကာရေန ဝါ-အခြင်းအရာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဂိဟိနိဝါသနေန-လူတို့၏ဝတ်နည်းဖြင့်၊ မေ-၏၊ ဂိဟိလိင်္ဂံ-လူ့အသွင်သည်၊ သောဘတိ န ခေါ-တင့်တယ်လေသလော၊ ဝါ-လှလေသလော၊ န သောဘတိ န ခေါ-မတင့်တယ်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိမံသနတ္ထံ-စုံစမ်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိဝါသေတိ-ဝတ်အံ၊ တာဝ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်သေး၏၊ သောဘတိ-တင့်တယ်၏၊ ဝါ-လှ၏၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ပဋ္ဌိစ္စိတွာ ပန-လက်ခံပြီး၍ကား၊ ပန-ဖန်၊ လိင်္ဂံ-သာမဏေအသွင်ကို၊ သာဒယန္တော-သာယာလသော်၊ ထေယျသံဝါသကော ဟောတိ၊ သြဒါတံ-ကို၊ နိဝါသေတွာ-၍၊ ဝိမံသနသမ္ပဋ္ဌိစ္စနေသုပိ-စုံစမ်းခြင်း လက်ခံခြင်းတို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

ပန-ဆက်၊ နိဝတ္ထကာသာယာယသ-ဝတ်အပ်သောသင်္ကန်း၏၊ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ (အပေါ်က၊) သြဒါတံ-ကို၊ နိဝါသေတွာ-ထပ်ဝတ်၍၊ သစေ ဝိမံသတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း စုံစမ်းအံ၊ သစေ သမ္ပဋ္ဌိစ္စတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း လက်ခံအံ၊ ရက္ခတိယေဝ-စောင့်ရှောက်သေးသည်ပင်၊ ဘိက္ခုနီယာပိ-၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သာပိ-ထိုဘိက္ခုနီသည်လည်း၊ ဂိဟိဘာဝံ-ကို၊ ပတ္ထယမာနာ-တောင့်တသည်၊ (ဟုတွာ) ကာသာယံ-ကို၊ ဂိဟိနိဝါသနံ-လူတို့၏ ဝတ်ခြင်းကို၊ ပေ၊ သစေ နိဝါသေတိ-အံ၊ တာဝ ရက္ခတိ-၏၊ (ဘိက္ခုနီအဖြစ်ကို စောင့်ရှောက်သေး၏၊) သောဘတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ သမ္ပဋ္ဌိစ္စတိ-အံ၊ န ရက္ခတိ၊ ပေ၊ ဧသေဝ နယော၊ ပန-ကား၊ နိဝတ္ထကာသာယာယသ-၏၊ ဥပရိ-၌၊ သြဒါတံ နိဝါသေတွာ၊ ဝိမံသတု ဝါ-စုံစမ်းမူလည်း စုံစမ်းပစေ၊ သမ္ပဋ္ဌိစ္စတု ဝါ-လက်ခံမူလည်း လက်ခံပစေ၊ ရက္ခတိယေဝ-စောင့်ရှောက်သေးသည်ပင်။

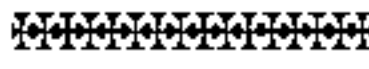
ကောစိ-သော၊ ဝုဗုဗဗ္ဗဇိတော-ကြီးရင့်သည်ဖြစ်၍ ရဟန်းဖြစ်သူသည်၊ ဝါ-တောထွက်ရဟန်းကြီးသည်၊ ဝဿာနိ-ဝါတို့ကို၊ အဂဏေတွာ-မရေတွက်မူ၍၊ ပါဠိယမ္ပိ-သံဃာ အစဉ်အတန်း၌လည်း၊ အဋ္ဌတွာ-မတည်မူ၍၊ (သံဃာ အစဉ်

သြဝဋ္ဌိကံ။ ။ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌+ဝဋ္ဌနံ-လုံးနေခြင်း၊ သြဝဋ္ဌော-ခြင်း၊ သြဝဋ္ဌံ-အောက်၌ လုံးနေအောင် (တွဲလျားမကျစေဘဲ လုံးနေအောင်)+ကရိယတေ-ပြုအပ်၏၊ ဣတိ သြဝဋ္ဌိကာ-အောက်၌ လုံးနေအောင် ပြုအပ်သော ဝတ်ခြင်းဟူသည် ခါးတောင်းကျိုက်ခြင်းတည်း၊ ရှေးက ကုလားလူမျိုးဖြစ်၍ ထုံးစံအတိုင်း ခါးတောင်းကျိုက်ခြင်းကို “ပုဆိုးဝတ်ခြင်းတစ်မျိုး”ဟု မှတ်ပါ။

အတန်းထဲ၌ မလိုက်မူ၍၊) ဧကပဿေန-တစ်ခုသောဘေးဖြင့်၊ ဝါ-ဘေးတစ်ဖက်က၊ အာဂန္တု-လိုက်လာ၍၊ မဟာပေဠာဒိသု-ပေဠိကြီးအစရှိသည်တို့၌၊ ဝါ-တောင်းကြီး ပဠုပ်ကြီး အစရှိသည်တို့၌၊ [ဝီလီဝါဒိမယေသု ဃာရဒ္ဒါရေ ထပိတဘတ္တဘာဇန ဝိသေသေသု၊-ဝိမတိ၊] ကဋ္ဌဗ္ဗနာ-ယောက်ချိုဖြင့်၊ ဝါ-ဇွန်းဖြင့်၊ ဘတ္တပိဏ္ဍေ-ထမင်းခဲကို၊ ဥက္ခိတ္တေ-မြှောက်ချီအပ်သော်၊ (လောင်းဖို့ရန် မြှောက်ချီအပ်သော်၊) ပတ္တံ-ကို၊ ဥပနာမေတွာ-အနားသို့ ညွတ်စေ၍၊ သေနော-သိန်းစွန်သည်၊ မံသပေသိ-အသားတစ်ကို၊ ဂဟေတွာ-သုတ်ယူ၍၊ ဝါ-ကုတ်ယူ၍၊ ဂစ္ဆတိ ဝယ-သွားသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဂဟေတွာ-၍၊ ဂစ္ဆတိ-အံ၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဘိက္ခုဝဿာနိ-တို့ကို၊ ဂဏေတွာ-ရေတွက်၍၊ ဂဏှန္တော-ယူလသော်၊ ထေယျသံဝါသကော ဟောတိ။

သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ သာမဏေရော-သည်၊ (သမာနော)ဝ-ဖြစ်လျက်ပင်၊ သာမဏေရပဋိပါဠိယာ-သာမဏေတို့၏အစဉ်အားဖြင့်၊ ကုဋ္ဌဝဿာနိ-ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသော ဝါတို့ကို၊ ဝါ-မမှန်သော ဝါတို့ကို၊ ဂဏေတွာ-၍၊ ဂဏှန္တော-ယူသောသာမဏေသည်၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ [ရှေးခေတ်က သာမဏေပင် ဖြစ်သော်လည်း ဝါစဉ်အတိုင်း သံဃလာဘ်ကို ယူကြရသည်၊ ဝါဆိုပြီးနောက် ဝါမပျက်အောင်လည်း စောင့်ရှောက်ကြရသည်၊] ဘိက္ခု-ကို၊ (ကာရေတဗ္ဗောဋ္ဌစပ်၊) ဘိက္ခုပဋိပါဠိယာ-ရဟန်းတို့၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ ကုဋ္ဌဝဿာနိ-တို့ကို၊ ဂဏေတွာ-၍၊ ဂဏှန္တော-ယူလသော်၊ ဘဏ္ဍုဏ္ဍေန-ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုးဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ [ရှေးခေတ်၌ ဝါကြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းသော ဘဏ္ဍာကို ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဘဏ္ဍုဏ္ဍေန”ဟု ဆိုသည်၊] ဣတိ-အပြီးတည်း။

ထေယျသံဝါသကဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာ

ပန-ကား၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဘိက္ခုဝေတိ ဧတ္ထ-၌၊ တိတ္ထိယေသု-တိတ္ထိ တို့၌၊ ပက္ကန္တော-(သာသနာတော်မှ)ဖဲသွားပြီးသူတည်း၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်သွားပြီးသူ တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော-က မည်၏၊ [တိတ္ထိယေသု+ပက္ကန္တော တိတ္ထိယပက္ကန္တော၊ ပပုဗ္ဗ ကမုဓာတ် တပစ္စည်း အတိတ်ဟော၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တော ယေဝ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော၊] သော-ထိုတိတ္ထိယပက္ကန္တကကို၊ ကေဝလံ-ပဗ္ဗဇာမဖက် သက်သက်၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေ နိုင်သည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ်-စင်စစ်ကား၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောပိ- ရှင်အဖြစ်သို့လည်း မရောက်စေထိုက်၊ ဝါ-ရှင်ပြု၍လည်း မပေးထိုက်၊ တတြ- ထို န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော ဟူသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊
 (ရဟန်းမှန်ပါလျက်၊) တိတ္ထိယော-သည်၊ ဘဝိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊
 သလိင်္ဂေနဝ-မိမိ၏ ရဟန်းအသွင်ဖြင့်သာ၊ တေသံ-ထိုတိတ္ထိတို့၏၊ ဥပဿယံ-
 မှီတင်းနေထိုင်ရာ ကျောင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ-အံ၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ-ခြေလှမ်းတိုင်း
 ခြေလှမ်းတိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌ(ဟောတိ)၊ တေသံ-ထိုတိတ္ထိတို့၏၊ လိင်္ဂ-အသွင်ကို၊
 အာဒိန္နမတ္တေ-ယူအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတိ၊

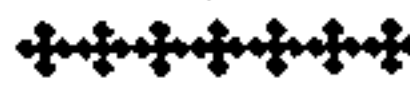
☸ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ တိတ္ထိယော-သည်၊
 ဘဝိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ကုသစိရာဒိနိ-သမန်းမြက် အဝတ် အစရှိသည်
 တို့ကို၊ နိဝါသေတိ-အံ၊ (သော)ပိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော-
 သည်၊ ဟောတိယေဝ-သည်သာ၊ [တိတ္ထိယပက္ကန္တက မဟုတ်သော်လည်း တိတ္ထိယ
 ပက္ကန္တကနှင့် တူသောကြောင့် တိတ္ထိယပက္ကန္တကဟု ခေါ်ရသည်၊] ပန-ကား၊
 ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ နဂ္ဂေါ-အဝတ်မဆီး အချည်းနှီးသည်၊ (ဟုတွာ)
 နှာယန္တော-ရေချိုးစဉ်၊ အတ္တာနံ-ကို၊ ဩလောကေတွာ-ငုံကြည့်၍၊ မေ-၏၊
 အာဇီဝကဘာဝေါ-အာဇီဝက၏အဖြစ်သည်၊ သောဘတိ-တင့်တယ်၏၊ အာဇီဝကော-
 သည်၊ ဘဝိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ကာသာယာနိ-တို့ကို၊ အနာဒါယ-
 မယူမူ၍၊ နဂ္ဂေါ-အဝတ်မဆီး အချည်းနှီးသာလျှင်၊ အာဇီဝကာနံ-အာဇီဝကတို့၏၊
 ဥပဿယံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ (သော-သည်၊) ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ ဒုက္ကဋ္ဌ(ဟောတိ)၊
 ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ ဟိရောတ္တပုံ-အရှက်အကြောက်
 သည်၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အံ၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ-တို့ကို၊ ဒေသေတွာ-ဒေသနာပြော၍၊
 မုစ္ဆတိ-တိတ္ထိယပက္ကန္တကအဖြစ်မှ လွတ်၏၊ တေသံ-ထိုအာဇီဝကတို့၏၊ ဥပဿယံ-
 သို့၊ ဂန္ဓာပိ-ရောက်၍လည်း၊ တေဟိ-ထိုအာဇီဝကတို့သည်၊ ဩဝဒိတော-
 ဆုံးမအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-ဖြစ်၍သော်လည်းကောင်း၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊
 (ဒိသွာ)ဝါ-မြင်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဣမေသံ-ဤအာဇီဝကတို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-
 သည်၊ အတိဒုက္ခာ-အလွန်ခက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နိဝတ္တန္တောပိ-ပြန်နစ်သော
 ရဟန်းသည်လည်း၊ မုစ္ဆတိယေဝ-တိတ္ထိယပက္ကန္တက အဖြစ်မှ လွတ်သည်သာ၊
 (ဒုက္ကဋ္ဌများကိုကား ဒေသနာပြောရဦးမည်။)

ပန-ကား၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ-၌၊ ဥက္ကဋ္ဌ-အမြတ်ဆုံးသည်၊ ကိ-
 အဘယ်နည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ကေသမဿုလုဉ္ဇနာဒိနိ-ဆံပင်၊ မုတ်ဆိတ်
 တို့ကို နုတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ (မရိတ်ဘဲ နုတ်ခြင်းအစရှိသည်တို့သည်၊)
 (ဥက္ကဋ္ဌ-တည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-သည်၊ (ဟုတွာ) ဧကကေသမ္ပိ-ဆံပင်တစ်ပင်
 ကိုလည်း၊ သစေ လုဉ္ဇာပေတိ-အကယ်၍ နုတ်စေအံ့၊ ဥက္ကဋ္ဌိကပ္ပဓာနာဒိနိ-
 ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ တရားအားထုတ်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ဝတ္တာနိ ဝါ-
 ကျင့်ဝတ်တို့ကိုမူလည်း၊ (သစေ)အာဒိယတိ-အကယ်၍ယူအံ့၊ မောရပိဉ္ဇာဒိနိ ဝါ-

ဥဒေါင်းမြီးစည်း အစရှိသည်တို့ကိုမူလည်း၊ (သစေ) နိဝါသေတိ-အံ၊ တေသံ-
 ထိုအာဇီဝကတို့၏၊ လိင်္ဂ-ကို၊ (သစေ) ဂဏှာတိ-အံ၊ အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ဤအာဇီဝက
 တို့၏ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ သေဋ္ဌာ-မြတ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သေဋ္ဌဘာဝံ
 ဝါ-မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့မူလည်း၊ (သစေ) ဥပဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ ကပ်ရောက်အံ၊
 (ဧဝံသတိ) န မုစ္ဆတိ-တိတ္ထိယပက္ကန္တကအဖြစ်မှ မလွတ်၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော
 ဟောတိ၊ (န မုစ္ဆတိကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) ပန-ဆက်၊ မေ-၏၊ တိတ္ထိယပဗ္ဗဇ္ဇာ-
 တိတ္ထိရဟန်းအဖြစ်သည်၊ သောဘတိ န ခေါ-သလော၊ န သောဘတိ န ခေါ-
 သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိမံသနတ္ထံ-ငှာ၊ ကုသစီရာဒိနိ ဝါ-တို့ကိုမူလည်း၊ သစေ
 နိဝါသေတိ-အံ၊ ဇေ ဝါ-ဆံကျစ်ကိုမူလည်း၊ ဗန္ဓတိ-ထုံးဖွဲ့အံ၊ ခါရိကာဇံ ဝါ-
 ပရိက္ခရာတို့ကို ထမ်းကြောင်းဖြစ်သော ထမ်းပိုးကိုမူလည်း၊ အာဒိယတိ-အံ၊
 ယာဝ-လောက်၊ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ-လက်မခံသေး၊ တာဝ-ထိုသို့ လက်မခံသေးသမျှ၊
 န-ထိုစုံစမ်းသော ရဟန်းကို၊ လဒ္ဓိ-အယူသည်၊ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်သေး၏၊
 (ရဟန်းအဖြစ်မှ စောင့်ရှောက်သေး၏၊) သမ္ပဋိစ္ဆိတမတ္တေ-လက်ခံအပ်ပြီးကာမျှ
 ဖြစ်လသော်၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ အတ္ထိန္ဒစိဝရော-လုယူအပ်
 သော သင်္ကန်းရှိသော ရဟန်းသည်၊ ကုသစီရာဒိနိ-တို့ကို၊ နိဝါသေန္တော ဝါ-
 ဝတ်သော်လည်းကောင်း၊ ရာဇောယာဒိဟိ-မင်းဘေးအစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ (အာဒိဖြင့်
 ဒုဗ္ဘိက္ခဘယ၊ ကန္တာရဘယ စသည်ကိုယူ၊) တိတ္ထိယလိင်္ဂ-ကို၊ ဂဏှန္တော ဝါ-
 ယူသော်လည်းကောင်း၊ လဒ္ဓိယာ-၏၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ တိတ္ထိယ
 ပက္ကန္တကော-သည်၊ နေဝ ဟောတိ-မဖြစ်သည်သာ။

စ-ဆက်၊ အယံ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော နာမ-မည်သည်ကို၊ ဥပသမ္ပန္နတိက္ခုနာ-
 မြင့်မြတ်သူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသော ရဟန်းဖြင့်၊ ကထိတော-မိန့်တော်မူအပ်
 ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာမဏေရော-သည်၊ သလိင်္ဂေန-မိမိ၏ သာမဏေအသွင်
 ဖြင့်၊ တိတ္ထာယတနံ-တိတ္ထိတို့၏တည်ရာ ကျောင်းသို့၊ ဂတော-သွားသည်၊
 (သမာနော)ပိ-သော်လည်း၊ ပန-ဖန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇေ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒဉ္စ-ကို
 လည်းကောင်း၊ လဘတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရန္တိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ၊ ပန-ကား၊ ပုရိမော-
 ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ထေယျသံဝါသကော-ကို၊ အနုပသမ္ပန္နေန-လူသာမဏေဖြင့်၊
 ကထိတော-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပန္နော-သည်၊ ကုဋ္ဌဝသံ-ကောက်ကျစ်
 သောဝါကို၊ (မမှန်သောဝါကို၊) ဂဏှန္တောပိ-ရေတွက်ပါသော်လည်း၊ အဿမဏော-
 သမဏ မဟုတ်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ လိင်္ဂ-မိမိအသွင်၌၊ သဥဿာဟော-
 သည်၊ (ဟုတွာ) ပါရာဇိကံ-သို့၊ အာပဇ္ဇိတွာ-ရောက်ပြီး၍၊ ဘိက္ခုဝဿာဒိနိ-
 တို့ကို၊ ဂဏှန္တောပိ-သော်လည်း၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ ဣတိ-
 အပြီးတည်း။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

တိရစ္ဆာနဂတဝတ္ထုကထာ

၁၁၁။ နာဂယောနိယာ အဋ္ဌိယတိတိ ဧတ္ထ-ဌှိ၊(ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သော-ထိုနဂါးသည်၊ ပဝတ္တိယံ-ပဝတ္တိအခါ၌၊ ကုသလဝိပါကေန-ကုသိုလ်၏ အကျိုးကြောင့်၊ ဒေဝသမ္ပတ္တိသဒိသံ-နတ်စည်းစိမ်နှင့်တူသော၊ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ- အစိုးရသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စည်းစိမ်ကို၊ ကိဉ္ဇာပိ အနုဘောတိ-အကယ်၍ကား ခံစားရပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ခံစားရပါသော်လည်း၊ အကုသလဝိပါက ပဋိသန္ဓိကဿ-အကုသလဝိပါက်ဟူသော ပဋိသန္ဓေရှိသော၊ တဿ-ထိုနဂါး၏၊ (“နာဂသရီရံ ပါတုဘဝတိ”ဌှိ စပ်၊) သဇာတိယာ-တူသောဇာတ်ရှိသော နဂါးမ၌၊ မေထုနပဋိသေဝနေ စ-မေထုန်မှီဝဲရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ဝိသဋ္ဌနိဒ္ဒေါက္ကမနေ စ-စွန့်လွှတ်အပ်သော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ အိပ်ပျော်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ (လွတ်လွတ်လပ်လပ် အိပ်ပျော်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊) ဥဒကသဉ္ဇာရိကံ-ရေ၌ လှည့်လည်ရခြင်းရှိသော၊ မဏ္ဍုကဘက္ခံ-ဖားဟူသော အစာရှိသော၊ နာဂသရီရံ- နဂါး၏ကိုယ်သည်၊ ပါတုဘဝတိ-ထင်ရှားဖြစ်၏၊ တဿ-ကြောင့်၊ သော-ထို နဂါးကို၊ တာယ နာဂယောနိယာ-ထိုနဂါးမျိုးသည်၊ အဋ္ဌိယတိ-နှိပ်စက်အပ်သူ ကဲ့သို့ ပြုအပ်၏၊ [အဋ္ဌိယတိပုဒ်၏ အဖွင့်ကို တတိယပါရာဇိက၌ ပြခဲ့ပြီ၊] ဟရာယတိတိ-ကား၊ လဇ္ဇတိ-ရှက်၏၊ (ဟရေ-လဇ္ဇာယံဇာတ်တည်း၊) ဇီရုစ္ဆတိတိ- ကား၊ အတ္တဘာဝံ-အတ္တဘောကို၊ ဇီရုစ္ဆတိ-စက်ဆုပ်၏။

တဿ ဘိက္ခုနော နိက္ခန္ဓတိ-ကား၊ တသ္မိံ ဘိက္ခုသ္မိံ-ထိုရဟန်းသည်၊ နိက္ခန္ဓေ-ထွက်ပြီးလသော်၊ [သဝိဘတ် သတ္တမိအနက်၌ သက်၊ ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ ကြံ၊ တပစ္စည်း ကတ္တာဟော၊] အထ ဝါ-ထိုပြင် တစ်နည်းကား၊ တဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ နိက္ခမနေ-ထွက်ခြင်းကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဤအလို နိက္ခန္ဓ၌ တပစ္စည်း ဘောဟော၊] ဝိသဋ္ဌော နိဗ္ဗံ ဩက္ကမိတိ-ကား၊ တသ္မိံ-ထိုရဟန်းသည်၊ အနိက္ခန္ဓေ-မထွက်သေးမီ၊ ဝိသံရဘယေန-ဖောက်ပြန်သော အသံကို ပြုမည်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ (လန့်၍အော်မည်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊) သတိံ-သတိကို၊ အဝိသန္ဓိတွာ-မစွန့်လွှတ်ဝံ့ဘဲ၊ ကပိမိဒ္ဓဝသေနဝ-မျောက်တို့၏ ငိုက်မြည်းခြင်းနှင့် တူသော ငိုက်မြည်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သာ၊ နိဒ္ဒါယန္တော-အိပ်လျက်၊ (တသ္မိံ-ထို ရဟန်းသည်၊) နိက္ခန္ဓေ-ထွက်ပြီးလသော်၊ သတိံ-ကို၊ ဝိသန္ဓိတွာ-စွန့်လွှတ်၍၊ ဝိသဋ္ဌော-စွန့်လွှတ်အပ်သော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်၊ နိရာသကော-ကင်းသော ယုံမှား ခြင်းရှိသည်၊ (လန့်၍ အော်လိမ့်မည်ဟု ယုံမှားခြင်းမရှိတော့သည်၊) (ဟုတွာ) မဟာနိဗ္ဗံ-ကြီးစွာသော အပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ ပဋိပဇ္ဇိ-ရောက်ပြီ၊ ဝိဿရမကာသီတိ- ကား၊ ဘယဝသေန-ကြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သမဏသညံ-မိမိ၏ ရဟန်းဟူ သော အမှတ်သည်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဝိရူပံ-ဖောက်ပြန်သော၊ မဟာသဒ္ဓံ- ကျယ်စွာသော အသံကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ [ဝိကို ဝိရူပံဟု ဖွင့်သည်။]

တုမေ ခေါတ္တာတိ(ပဒဿ)-ဟူသောပုဒ်၏။ တုမေ ခေါ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ (ပဒစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော၊) အကာရဿ-အ အက္ခရာကို၊ လောပံ-ချေခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [“ဇ္ဇေတ္ထ”ဟု မရှိစေရ၊ “ခေါတ္ထ”ဟုသာ ရှိရမည်။] တုမေ နာဂါ-အသင်နဂါးတို့သည်၊ ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနံ-ဈာန် ဝိပဿနာ မဂ်ဖိုလ်တို့၏၊ အဘဗ္ဗတ္တာ-မဖြစ်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ-တရားသဖြင့် ဆုံးမရာဤသာသနာတော်၌၊ အဝိရုဠိဓမ္မာ- စည်ပင်ခြင်းသဘော မရှိကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝိရုဠိဓမ္မာ-စည်ပင်ခြင်း သဘော ရှိကုန်သည်၊ န ဘဝထ-မဖြစ်ကုန်၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇတ္ထ- ဤ တုမေ ခေါတ္ထ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ သင်္ခေပတ္တော-အကျဉ်းချုပ်အနက်တည်း၊ သဇာတိယာတိ-ကား၊ နာဂိယာ ဧဝ-နဂါးမ၌သာ၊ (မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတိ၌ စပ်၊) ယဒါ ပန-အကြင်အခါ၌ကား၊ မနုဿိတ္ထိအာဒိဘောဒါယ-လူမိန်းမ အစရှိ သော အပြားရှိသော၊ အညဇာတိယာ-အခြားဇာတ်ရှိသော မိန်းမ၌၊ ပဋိသေဝတိ- မှီဝဲ၏၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဒေဝပုတ္တော ဂိယ-နတ်သားကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ စ- ဆက်၊ ဇတ္ထ-ဤဝတ္ထု၌၊ ပဝတ္ထိယံ-ပဝုတ္တိအခါ၌၊ အဘိဏှံ-မပြတ်၊ (များသော အားဖြင့်၊) သဘာဝပါတုကမ္မဒဿနဝသေန-ပင်ကိုသဘော၏ ထင်ရှားပုံကို ပြခြင်း ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဒွေ ပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ နာဂဿ- ၏၊ ပဋိသန္ဓိကာလေ-ပဋိသန္ဓေနေရာအခါလည်းကောင်း၊ တစဟေနကာလေ- အရေဟောင်းကို စွန့်ရာအခါလည်းကောင်း၊ (အရေလဲရာအခါလည်းကောင်း၊) သဇာတိယာ-တူသောဇာတ်ရှိသော နဂါးမ၌၊ မေထုနကာလေ-မေထုန်မှီဝဲရာအခါ လည်းကောင်း၊ ဝိသဋ္ဌိနိဒ္ဒေါက္ကမနကာလေ-လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် အိပ်ခြင်းသို့ သက်ရောက်ရာအခါလည်းကောင်း၊ စုတိကာလေ-စုတိရာအခါလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စသု-ငါးပါးကုန်သော၊ ကာလေသု-အခါတို့၌၊ သဘာဝပါတုကမ္မ- ပင်ကိုသဘောကို ထင်စွာပြုခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ဤငါးပါးတို့တွင် ပဋိသန္ဓိ စုတိကာလသည် တစ်ဘဝလျှင် တစ်ခါစီသာ ရှိ၏၊ တစဟေနကာလလည်း တစ်ခါတစ်ရံ၌သာဖြစ်၏၊ သဇာတိမေထုနကာလဝိသဋ္ဌိနိဒ္ဒေါက္ကမနကာလကား မပြတ်မပြတ်ဖြစ်ရသည်၊ ထိုမပြတ်မပြတ်ဖြစ်ရာအခါကို ပြလို၍ “ဒွေပစ္စယာ”ဟု ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်။]

တိရစ္ဆာန်ဂတော ဘိက္ခဝေတိ ဇတ္ထ-၌၊ နာဂေါ ဝါ-နဂါးသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ သုပဏ္ဏမာဏဂကာဒိနံ-ဂဠုန်လုလင် အစရှိသည်တို့တွင်၊ (လုလင်ယောင်ဆောင်လာသော ဂဠုန် အစရှိသည်တို့တွင်၊) အညတရော ဝါ-

နာဂိယာ ဧဝ။ ။ သမာနာ+ဇာတိ ယဿာတိ သဇာတိ၊ သမာနကို သပြု၊ တူသောဇာတ်ရှိသူဟူသည် နဂါးမတည်း၊ ထို့ကြောင့် နာဂိယာဟုလည်းကောင်း၊ ဧဝတ္ထဖလ ရသင့်ရာ၌ “သဗ္ဗဗဒံ သာဝဇာရဏံ”နှင့်အညီ ဧဝကို ထည့်၍လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ထိုဧဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္တကို ပြလို၍ ယဒါ ပန စသည် မိန့်။

အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု-စေ၊) အန္တမသော-
 အထက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ (အောက်ဆုံးမဟုတ်၊ အထက်ဆုံးတည်း၊)
 သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ-သိကြားနတ်မင်းကို၊ ဥပါဒါယ-အစပြု၍၊ ယော ကောစိ-
 အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ အမနုဿဇာတိယော-လူမဟုတ်သူ၏အဖြစ်
 ဟူသော သဘောရှိသူသည်၊ ဝါ-အမနုဿဇာတ်၌ ဖြစ်သူသည်၊ (ဟောတု-စေ၊)
 [အမနုဿဇာတိယံ ဇာတော အမနုဿဇာတိယော၊] သဗ္ဗောဝ-အလုံးစုံသော
 အမနုဿဇာတိယကိုသာ၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ-ဤတိရစ္ဆာနဂတော ဘိက္ခဝေဟူသော
 ပုဒ်၏ အနက်၌၊ တိရစ္ဆာနဂတောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [“တိရစ္ဆာနဂတော”
 အရ ရိုးရာအားဖြင့် ဒုဂ္ဂတိဘုံသား အဟိတ်တိရစ္ဆာန်ကိုသာရသော်လည်း ဤနေရာ၌
 ထိုစကားကို ဥပလက္ခဏပြု၍ သုဂတိဘုံသား နတ်များကိုလည်း ယူရသည်၊]
 သော-ထို တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သူကို၊ နေဝ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော-မြင့်မြတ်သောရဟန်း
 အဖြစ်သို့လည်း မရောက်စေထိုက်၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ရှင်အဖြစ်သို့လည်း မရောက်
 စေထိုက်၊ ဥပသမ္မန္နောပိ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသူကိုလည်း၊
 နာသေတဗ္ဗော-အသွင်ကိုမျက် လူထွက်စေထိုက်၏၊ ဣတိ-တည်း။

တိရစ္ဆာနဂတဝတ္ထုကဏ္ဍ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

မာတုဃာတကာဒိဝတ္ထုကဏ္ဍ

၁၁၂။ မာတုဃာတကာဒိဝတ္ထုသု-မာတုဃာတက အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊
 (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) နိက္ခန္တိ ကရေယုန္တိ-ကား၊ နိက္ခမနံ နိဂမနံ-ထွက်
 မြောက်ခြင်းကို၊ အပဝါဟနံ-ကင်းခြင်းကို၊ ဝါ-ကုစားခြင်းကို၊ ကရေယျံ-ပြုရာ
 ပါအံ့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [နိက္ခမနံဟု ဖွင့်သောကြောင့် နိက္ခန္တိ၌ တိပစ္စည်း
 ဘောဟောဟု ကြံရသည်၊ ထွက်မြောက်ခြင်းဟူသည် ထိုအပြစ်မှ ကင်းလွတ်အောင်
 နိဂုံးချုပ်ခြင်းတည်းဟု သိစေလို၍ “နိဂမနံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ [အပဝါဟနံကို
 သာရတ္ထ၌ “အပဂမနံ-ကင်းခြင်း”ဟုလည်းကောင်း၊ “ပတိကရဏံ-ကုစားခြင်း”ဟု
 လည်းကောင်း၊ ဝိမတိ၌ “သောမနံ-သုတ်သင်ခြင်း”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊
 အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊] မာတုဃာတကာ ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယေန-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်၊ မနုဿိတ္ထိဘူတာ-လူမိန်းမဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဇနိကာ-မိမိကိုဖြစ်စေတတ်သော၊

☰

မနုဿိတ္ထိဘူတာ ဇနိကာ။ ။တိရစ္ဆာနာဒိ အမနုဿဇာတိတော မနုဿဇာတိကာန
 ညေဝ ပုတ္တေသု မေတ္တာဒယောပိ တိက္ခဝိသဒါ ဟောန္တိ၊-(ဝိမတိ)၊ တိရစ္ဆာန်စသော
 အမနုဿဇာတ်ထက် မနုဿဇာတ်ရှိသူတို့မှာသာ သားသမီးတို့အပေါ်၌ မေတ္တာစသော
 တရားများ ထက်သန်၍ သန့်ရှင်းစွာ ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် မနုဿဣတ္ထိ (လူဇာတ်ရှိသော
 အမိရင်း)ကို သတ်မှ သာ၍ အပြစ်ကြီးသည်၊ [ဇနေတိ-မိမိကို ဖြစ်စေတတ်၏၊
 မွေးဖွားတတ်၏၊ ဣတိ ဇနိကာ (အမိရင်း)။]

ဝါ-အရင်းဖြစ်သော၊ မာတာ-အမိကို၊ သယမ္ဗိ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ မနုဿဇာတိကေ နေဝ-လူဇာတ်ရှိသောသူသည်သာလျှင်၊ သတာ-ဖြစ်လျက်၊ သဗ္ဗိစ္စ-လူဟုသိသော သညာနှင့်တကွ သတ်လိုသော စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ ဇီဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပိတာ-ခွင်းအပ်ပြီ၊ [မနုဿဇာတိကေနေဝ နောက်၌ သတာ-ဟု အချို့စာ ရှိ၏၊ သတာတိ သန္တေန ဟု ယောဇနာဖွင့်သောကြောင့် ရှေးပါဌပင် ဖြစ်ဟန်တူသည်၊] အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာနန္တရိယေန-စုတိ၏အခြားမဲ့ အကျိုး၌ယှဉ်သော၊ မာတုဃာတကာကမ္မေန-မာတုဃာတကာကံအားဖြင့်၊ မာတုဃာတကော-အမိကို သတ်သူမည်၏၊ ဧတဿ-ဤမာတုဃာတက၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ။

ပန-ကား၊ ယေန-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မနုဿိတ္ထိဘူတာ-သည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ အဇနိကာ-မိမိကို ဖြစ်စေတတ်သူ မဟုတ်သော၊ ဝါ-အရင်းမဟုတ် သော၊ ပေါသာဝနိကာ-မွေးမြူစေအပ်သော(မွေးစားသော)၊ မာတာ ဝါ-အမိကိုသော် လည်းကောင်း၊ မဟာမာတာ ဝါ-အမိကြီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အဒေါ်ကြီး ကိုသော်လည်းကောင်း၊ စူဠမာတာ ဝါ-အမိလေးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ- အဒေါ်လေးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဇနိကာ-မိမိကိုဖြစ်စေတတ်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-

မှတ်ချက်။ ။ ဇနိကာပါဌဖြင့် ပေါသာဝနိကာ(မွေးစားသော) အမိကို တားမြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “အဇနိကာ ပေါသာဝနိကာပေ၊ န စ အာနန္တရိကော ဟောတိ” ဟု မိန့်သည်၊ ပေါသာဝနိကာ၌ ပုသဇာတ်-ဏာပေပစ္စည်း၊ အနိယပစ္စည်းဖြင့် “ပေါသာပီယတေ-မွေးမြူစေအပ်၏၊ ဣတိ ပေါသာပနီယာ”ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ပ-ကို ဝ- ပြု၊ နိ-ဤ ရဿပြု၊ ယ-ကို က-ပြုဟု ကြံသင့်၏၊ ယောဇနာ၌ကား “ပေါသေတိ ဝဗ္ဗေတိတိ ပေါသာဝနီယာ”ဟု ကတ္တုသာမိပြု၏၊ ပုသဇာတ်၏ ဝဗ္ဗနအနက်ကို ဇာတ်ကျမ်းတို့၌ မတွေ့ရ။

မနုဿဇာတိကေနေဝ။ ။ ယထာမနုဿာနညေဝ ကုသလပ္ပဝတ္တိတိက္ခဝိသဒါ၊ ဧဝံ အကုသလပ္ပဝတ္တိပီတိ အာဟ သယမ္ဗိ မနုဿဇာတိကေနေဝါတိအာဒိ၊-(ဝိမတိ)၊ လူဇာတ်ရှိသူတို့မှာ ကုသိုလ်ဖြစ်ရာ၌ လောကုတ္တရာကုသိုလ်တိုင်အောင် ထက်မြက် သန်ရှင်းသကဲ့သို့ အကုသိုလ်ဖြစ်ရာ၌လည်း ထက်မြက်၏၊ ထို့ကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင် လူအဖြစ်ဖြင့် သတ်မှ အာနန္တရိယကံထိုက်သည်။

အာနန္တရိယေနပေ၊ ကမ္မေန။ ။ အနန္တရသဒ္ဓါသည် စုတိ၏အခြားမဲ့ကာလကို ဟောသော်လည်း ဌာနပစာရအားဖြင့် ထိုကာလ၌ဖြစ်သော ငရဲ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ယူရသည်၊ အနန္တရေ-စုတိ၏အခြားမဲ့ဖြစ်သော အကျိုး၌၊ နိယုတ္တံ-(အကျိုးပေးသော အားဖြင့်)ယှဉ်သောကံတည်း၊ အာနန္တရိယံ (ကံ)၊ [စုတိအနန္တရံ နိရယေ ပဋိသန္ဓိဖလံ အနန္တရံ နာမ၊ တသ္မိ အနန္တရေ (ဇနကတ္တေန) နိယုတ္တံ အာနန္တရိယံ-ဝိမတိ၊] “အာနန္တရိကံ”ဟု ဣကပစ္စည်းဖြင့် ပြီးပြီးနောက် ကကို ယပြု၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရာ၌ ဤအတိုင်း ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ “အာနန္တရိကော”ဟု ဖြစ်၏။

ဖြစ်ပြန်ပါသော်လည်း၊ န မနုဿိတဘူတာ-လူမိန်းမ မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊
 မာတာ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဃာတိတာ-သတ်အပ်ပြီ၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊
 ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို၊ န ဝါရိတာ-တားမြစ်တော်မမူအပ်၊ အာနန္တရိကော စ-စုတိ၏ အခြားမဲ့၌
 ယှဉ်သူသည်လည်း၊ ဝါ-အာနန္တရိယကံထိုက်သူသည်လည်း၊ န ဟောတိ၊ ယေန-
 အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ တိရစ္ဆာနဘူတေသု-တိရစ္ဆာန်ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊
 (ဟုတွာ) မနုဿိတ္ထိဘူတာ-သော၊ မာတာ-ကို၊ ဃာတိတာ-ပြီ၊ သောပိ-ထို
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ အာနန္တရိကော-သည်၊ န ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အာနန္တရိယကံ
 မထိုက်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တိရစ္ဆာနဂတတ္တာ-တိရစ္ဆာန်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပြီ၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊
 ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ။

ပိတုဃာတကောပိ-ပိတုဃာတကပုဂ္ဂိုလ်၌လည်း၊ ဒေသေ နယော-တည်း၊
 ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)ဟိ-ချဲ့၊ ဝေသိယာ-ပြည့်တန်ဆာမ၏၊ ပုတ္တော-သည်၊ သစေပိ
 ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ [“ဝေသိယာ ပုတ္တောတိ ဥပလက္ခဏ
 မတ္တံ၊ ကုလိတ္တိယာ အတိစာရိနိယာ ပုတ္တောပိ အတ္တနော ပိတရံ အဇာနိတွာ
 ဃာတေန္တော ပိတုဃာတကောဝ ဟောတိ”]-ဝိမတိ၊] အယံ-ဤသူသည်၊ မေ-
 ၏၊ ပိတာ-အဘတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေပိ) န ဇာနာတိ-အကယ်၍မူလည်း
 မသိစေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) ယဿ-အကြင်သူ၏၊ သမ္ဘဝေန-
 သက်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီ၊ (အချို့စာ၌ နိဗ္ဗတ္တောနောင် “ပိတာ” ဟုရှိ၏၊
 ပိုဟန် တူသည်၊] သော-ထိုသူကို၊ အနေန-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဃာတိတော-
 သတ်အပ်သည်၊ စေ (ဟောတိ - အံ၊ ဧဝံသတိ၊ သော - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊)
 ပိတုဃာတကောတွေဝ-က ဟူ၍သာ၊ သင်္ချ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-
 ရောက်၏၊ အာနန္တရိယဉ္စ-သို့လည်း၊ ဖုသတိ-ထိရောက်၏။

၁၁၄။ အရဟန္တဃာတကောပိ-ရဟန္တာသတ်သူကိုလည်း၊ မနုဿအရဟန္တ
 ဝသေနေဝ-လူရဟန္တာ၏အစွမ်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ-မှန်၊ မနုဿဇာတိယံ-
 လူဇာတ်၌ဖြစ်သော၊ [မနုဿဇာတိယံ+ဇာတော၊ မနုဿဇာတိယော၊ ဇာတအနက်
 ဣယပစ္စည်း၊] (တစ်နည်း) မနုဿဇာတိကံ-လူဇာတ်ရှိသော၊ [မနုဿဇာတိ+အဿ
 အတ္ထိတိ မနုဿဇာတိကော၊ အဿတ္ထိအနက်၌ ဣကပစ္စည်း၊] အန္တမသော-
 အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ အပဗ္ဗဇိတမ္ပိ-ရဟန်း မဟုတ်သူလည်းဖြစ်သော၊ ခိဏာသဝံ-
 ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော၊ ဒါရကံ ဝါ-ကလေးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒါရိကံ
 ဝါ-ကလေးမကိုသော်လည်းကောင်း၊ သဉ္စိစ္စ-၍၊ ဇီဝိတာ-မှ၊ ဝေါရောပေန္တော-
 ခွင်းလသော်၊ အရဟန္တဃာတကောဝ-က သည်သာ၊ ဟောတိ၊ အာနန္တရိယဉ္စ-
 သို့လည်း၊ ဖုသတိ-၏၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ-ကိုလည်း၊ ဝါရိတာ-ပြီ။

ပန-ကား၊ အမနုဿဇာတိကံ-အမနုဿဇာတ်ရှိသော၊ (လူနှင့်တူသော နတ်ဇာတ်ရှိသော၊) အရဟန္တံ ဝါ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မနုဿဇာတိကံ-သော၊ အဝသေသံ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှ ကြွင်းသော၊ အရိယပုဂ္ဂလံ ဝါ-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယာတေတွာ-သတ်၍၊ ဝါ-သတ်ခြင်းကြောင့်၊ အာနန္တရိယော-သည်၊ န ဟောတိ၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဗ္ဗဇာပိ-ကိုလည်း၊ န ဝါရိတာ-အပ်၊ ပန-ထိုသို့ပင် မတားမြစ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ-ကံသည်၊ ဗလဝံ-အားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တိရစ္ဆာနော-တိရစ္ဆာန်သည်၊ (ဟုတွာ) မနုဿအရဟန္တမ္ပိ-လူရဟန္တာကိုလည်း၊ ယာတေတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ အာနန္တရိယော န ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အာနန္တရိယကံ မထိုက်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ-ကံသည်၊ ဘာရိယံ-ဝန်လေး၏၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ မာတုဃာတကော ဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

တေ ဝဇာယ ဩနိယန္တိတိ-ကား၊ ဝေတ္တာယ-သတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဩနိယန္တိ-ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်၏၊ မာရေတုံ-သတ်ခြင်းငှာ၊ နိယန္တိ-ဆောင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [“နိယန္တိ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဩနိယန္တိ”၌ ဩ အနက်မရှိဟု ကြံပါ၊] ပန-ဆက်၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ သစာ စ မယန္တိ-ဟူသော၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ (ဘိက္ခုဟိ-ခိုးသူရဟန်းတို့သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တဿ-ထိုစကား၏၊ သစေ မယန္တိ-ဟူ၍၊ အယမေဝတ္ထော-ဤအနက်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ သစေတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗေ-ဆိုထိုက်လျက်၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိရပ်၌၊ သစာ စ ဣတိ-သစာ စ ဟူ၍၊ အယံ နိပါတော-ဤနိပါတ်ကို၊ ဝုတ္ထော-ပြီ၊ [ပါဠိသုံးကို နားမလည်သောကြောင့် “သစေ မယံ”သုံးရမည်နေရာ၌၊ “သစာ စ မယံ”ဟု သုံးထားသည် ဟူလို၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ သစေ စ ဣစ္စေဝ-ဟူ၍သာ၊ ပါဠော-ပါဠိတော်ပါ၌သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထိုပါဠိတော်ပါ၌၌၊ သစေတိ-သစေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သမ္ဘာဝနတ္ထေ-သမ္ဘာဝနာအနက်၌၊ (ပဝတ္ထော) နိပါတော-နိပါတ်တည်း၊ စ ဣတိ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပဒပူရဏမတ္ထေ-ပုဒ်၏ပြည့်ကြောင်းမျှ၌၊ (ပဝတ္ထော-သော၊ နိပါတော-တည်း၊) သစေ မယန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ-ထို၌၏၊ သစေ အဇ္ဇမယန္တိ-ဟူသော၊ အတ္ထော (ဟောတိ)။

၁၁၅။ ဘိက္ခုနိဒူသကော ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ပကတတ္ထံ-ပကတတ်ဖြစ်သော၊ ဝါ-ပင်ကို သီလဟူသော သဘောရှိသော၊ [ပကတိ+အတ္တာ၊ သဘာဝေါသီလံ+ယဿာတိ ပကတတ္တာ၊] ဘိက္ခုနိ-ကို၊ တိဏ္ဏံ-သုံးပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂါနံ-မဂ်တို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ-တစ်ပါးပါးသော မဂ်၌၊ ဒူသေတိ-ဖျက်ဆီး၏၊ အယံ-ဤသူသည်၊ ဘိက္ခုနိဒူသကော နာမ-ဘိက္ခုနိဒူသက မည်၏၊ ဝါ-ဘိက္ခုနိကို ဖျက်ဆီးတတ်သူ မည်၏၊ ဧတဿ-ဤသူ၏ပေ၊ ဝါရိတာ-ပြီ၊

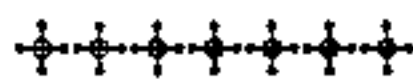
ပန-ကား၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ကာယသံသဂ္ဂေန-ကာယသံသဂ္ဂဖြင့်၊ သီလ
 ဝိနာသံ-သီလ၏ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပေတိ-ရောက်စေ၏၊ တဿ-ထိုသူ၏၊ ပေ၊
 န ဝါရိတာ၊ [ဘိက္ခုနီသည် ကာယသံသဂ္ဂပြု၍ သာယာလျှင် ပါရာဇိကကျ၏၊
 ထို့ကြောင့် “သီလဝိနာသံ ပါပေတိ”ဟု မိန့်သည်၊] ဗလက္ကာရေန-အားကို
 အသုံးပြုခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-အနိုင်အထက် နှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်၊ ဩဒါတဝတ္ထဝသနံ-
 ဖြူသောအဝတ်ကို ဝတ်ခြင်းရှိသူကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (အဝတ်ဖြူကို အတင်းလဲခိုင်း၍၊)
 အနိစ္ဆမာနံယေဝ-အလိုမရှိသော ဘိက္ခုနီကိုပင်၊ ဒုဿန္တောပိ-ဖျက်ဆီးသောယောက်ျား
 သည်လည်း၊ ဘိက္ခုနီဒုသကောယေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဝန-ဆက်၊
 ဗလက္ကာရေန-ဖြင့်၊ ဩဒါတဝတ္ထဝသနံ-ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဣစ္ဆမာနံ-အလိုရှိသော
 ဘိက္ခုနီကို၊ ဒုဿန္တော-ဖျက်ဆီးသော ယောက်ျားသည်၊ ဘိက္ခုနီဒုသကော န
 ဟောတိ၊ ကဿာ-အဘယ့်ကြောင့်နည်း?၊ ယဿာ-ကြောင့်၊ ဂိဟိဘာဝေ-လူအဖြစ်ကို၊
 သမ္ပုဋ္ဌိစိတမတ္တေယေဝ-လက်ခံအပ်ကာမျှဖြစ်သော်သာလျှင်၊ သာ-ထို ဘိက္ခုနီသည်၊
 အဘိက္ခုနီ-ဘိက္ခုနီ မဟုတ်တော့သည်၊ ဟောတိ၊ (တဿာ-ထို့ကြောင့်တည်း၊)
 [လူအဝတ်ကို သာယာလျှင် ဘိက္ခုနီမဟုတ်၊ ပါရာဇိက ကျပြီးဖြစ်သောကြောင့်
 တည်း၊] ပန-ကား၊ သကိ-တစ်ကြိမ်၊ သီလဝိပုန္နံ-သီလပျက်ပြီးသော ဘိက္ခုနီကို၊
 ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဒုဿန္တော-ဖျက်ဆီးသော ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း၊ သိက္ခမာန
 သာမဏေရိသု-သိက္ခမာန်သာမဏေမတို့၌၊ ဝိပုဋ္ဌိပဇ္ဇန္တော စ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်
 ကျင့်သော ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီဒုသကော နေဝ ဟောတိ၊
 ပဗ္ဗဇ္ဇမိ ဥပသမ္ပဒမိ၊ လဘတိ။

သံဃဘောဒကော ဘိက္ခုဓေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒေဝဒတ္တော
 ဝိယ-အရှင်ဒေဝဒတ်ကဲ့သို့၊ သာသနံ-ကို၊ ဥဒ္ဓမ္မံ-ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိသည်ကို၊
 ဝါ-တရားမှ ထွက်သွားအောင်၊ ဥဗ္ဗိနယံ-ထွက်သွားသော ဝိနည်းရှိသည်ကို၊ ဝါ-
 ဝိနည်းမှထွက်သွားအောင်၊ ကတွာ-ပြု၍၊ [ဥဒ္ဓမ္မံ-ဥဗ္ဗိနယံတို့၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်
 ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္စကဏ္ဍ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ယောနောဉ္စကား ဥကို ဝိရဟိတ အနက်ဟော
 ကြ၍ “ဥဒ္ဓမ္မန္တိ ဓမ္မတော ဝိရဟိတံ၊ ဥဗ္ဗိနယန္တိ ဝိနယတော ဝိရဟိတံ”ဟု
 ဖွင့်လေသည်၊] စတုန္နံ-နံသော၊ ကမ္မာနံ-တို့တွင်၊ အညတရဝသေန-တစ်ပါးပါး
 သောက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သံဃံ-ကို၊ ဘိန္ဒုတိ-ခွဲ၏၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊
 သံဃဘောဒကော နာမ-က မည်၏၊ ဝါ-သံဃာကို သင်းခွဲသောရဟန်း မည်၏၊
 ဧတဿ-ဤသံဃဘောဒက၏၊ ပဗ္ဗာဇာ စ ဥပသမ္ပဒါ စ၊ ဝါရိတာ-ပြီ။

လောဟိတုပ္ပာဒကော ဘိက္ခုဓေတိ ဧတ္တာပိ-၌လည်း၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်၊ ဒေဝဒတ္တောဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဒုဋ္ဌစိတ္တေန-ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သောစိတ်ဖြင့်၊
 ဝကေစိတ္တေန-သတ်ကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊ ဝါ-သတ်တတ်သူ၏စိတ်ဖြင့်၊ (ဒုဋ္ဌစိတ္တေနကို
 ယပ်ဖွင့်သည်၊) တထာဂတဿ-၏၊ ဇီဝမာနကသရီရေ-အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော

ကိုယ်တော်၌၊ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ-ယင်ငယ်သည်၊ ပိဝနကမတ္တမ္ပိ-သောက်အပ်
လောက်ရုံမျှလည်းဖြစ်သော၊ လောဟိတံ-သွေးကို၊ ဥပ္ပာဒေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ အယံ-
ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လောဟိတုပ္ပာဒကော နာမ-က မည်၏၊ ဝါ-သွေးကို ဖြစ်စေတတ်သူ
မည်၏၊ ဧတဿ-ဤပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပေ၊ ဝါရိတာ၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
ရောဂဝူပသမနတ္ထံ-ရောဂါ၏ ငြိမ်းပျောက်ခြင်းအကျိုး၊ ငှာ၊ ဇီဝကော ဝိယ-အရှင်
ဇီဝကကဲ့သို့၊ သတ္တေန-ဓားဖြင့်၊ ဖာလေတွာ-ခွဲ၍၊ ပူတိမံသဉ္စ-ပုပ်သောအသားကို
လည်းကောင်း၊ လောဟိတဉ္စ-သွေးကိုလည်းကောင်း၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်၍၊ ဖာသု-
ချမ်းသာအောင်၊ ကရောတိ-၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗဟံ-များစွာ၊ ပုည-
ကောင်းမှုကို၊ ပသဝတိ-ပွားစေ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝတ္ထုကထာ

၁၁၆။ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ဘိက္ခုဝေတိ-ကား၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊
ဣတ္ထိနိမိတ္တုပ္ပာဒနကမ္မတော စ-မိန်းမနိမိတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံလည်းဖြစ်သော၊
ပုရိသနိမိတ္တုပ္ပာဒနကမ္မတော စ-ယောက်ျားနိမိတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံလည်း
ဖြစ်သော၊ ဥဘတော-နှစ်ပါးစုံသောကံကြောင့်၊ ဗျဉ္ဇနံ-ဗျည်းသည်၊ ဝါ-နိမိတ်
သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော-
က မည်၏၊ [ဥဘတောဗျဉ္ဇနမဿ အတ္ထိတိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကောတိ ဣမိနာ
အသမာနာဓိကရဏ ဝိသယော ဗာဟိရတ္ထသမာသောယံ၊ ပုရိမပဒေ စ ဝိဘတ္ထိ
အလောပေါတိ ဒဿတိ၊ (တောပစ္စည်း မကျေခြင်းကို ဝိဘတ္ထိအလောပဟုဆိုသည်၊)
“ဥဘတောဗျဉ္ဇနံ အဿ အတ္ထိတိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော”သာ လိုရင်းတည်း၊
ဣတ္ထိနိမိတ္တုပ္ပာဒနကမ္မတော၊ ပုရိသနိမိတ္တုပ္ပာဒနကမ္မတော”တို့ကား “ဥဘတော”၏
သရုပ်ကိုပြသော စကားတည်း။]

ကရောတိတိ-ကား၊ ပုရိသနိမိတ္တေန-ယောက်ျားနိမိတ်ဖြင့်၊ ဣတ္ထိသု-တို့၌၊
မေထုနဝိတိက္ကမံ-မေထုန်ကျူးလွန်မှုကို၊ ကရောတိ-၏၊ ကာရာပေတိတိ-ကား၊
ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ သမာဒါပေတွာ-ဆောက်တည်စေ၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဣတ္ထိ
နိမိတ္တေ-၌၊ ကာရာပေတိ-ပြုစေ၏၊ သော-ထိုဥဘတောဗျည်းသည်၊ ဣတ္ထိဥဘတော
ဗျဉ္ဇနကော-မိန်းမဥဘတောဗျည်းလည်းကောင်း၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကော-
ယောက်ျားဥဘတောဗျည်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဇော-နှစ်ပါးအပြားရှိသည်၊
ဟောတိ၊ [ဣတ္ထိဘာဝေနလက္ခိတော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော၊]
တတ္ထ-ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ-၏၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ-သည်၊
ပါကဋ်-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပုရိသနိမိတ္တံ-သည်၊ ပဋိစ္ဆန္တံ-ဖုံးကွယ်အပ်သည်၊
ဟောတိ၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ-၏၊ ပုရိသနိမိတ္တံ-သည်၊ ပါကဋ်-သည်၊

(ဟောတိ)၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ-သည်၊ ပဋိစ္စန္ဒံ (ဟောတိ)၊ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ-
 ၏၊ ဣတ္ထိသု-တို့၌၊ ပုရိသတ္တံ-ယောက်ျား၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ယောက်ျားကိစ္စကို၊
 ကရောန္တဿ-ပြုလသော်၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ-သည်၊ ပဋိစ္စန္ဒံ (ဟောတိ)၊ ပုရိသနိမိတ္တံ
 ပါကဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ-၏၊ ပုရိသာနံ-တို့၏၊ ဣတ္ထိဘာဝံ-
 မိန်းမ၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ-မိန်းမကိစ္စသို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တဿ-ကပ်ရောက်လသော်၊ ပေ၊
 ပါကဋ္ဌံ ဟောတိ၊ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော-သည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊
 ဂဗ္ဘံ-ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဂဏှာတိ-ယူနိုင်၏၊ ပရစ္ဆ-သူတစ်ပါးကိုလည်း၊ (ဂဗ္ဘံ-ကို)၊
 ဂဏှာပေတိ-ယူစေနိုင်၏၊ ပန-ကာ၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကော-သည်၊ သယံ-
 ကိုယ်တိုင်၊ (ဂဗ္ဘံ) န ဂဏှာတိ-မယူနိုင်၊ ပရံ-ကို၊ ဂဏှာပေတိ-၏၊ ဣတိ ဣဒံ-
 ဤသည်ကား၊ ဧတေသံ-ဤဥဘတောဗျဉ္ဇနတို့၏၊ နာနာကရဏံ-အသီးအခြား
 ပြုကြောင်း အထူးတည်း။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရန္တိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိ?) ပဋိသန္ဓိယံ-ပဋိသန္ဓေ
 အခါ၌၊ ပုရိသလိင်္ဂံ-ယောက်ျားအသွင်သည်၊ ယဒိ(ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံသတိ)၊
 ပဝတ္ထေ-ပဝတ္တိအခါ၌၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ-မိန်းမအသွင်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ ပဋိသန္ဓိယံ-
 ၌၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ-သည်၊ ယဒိ(ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံသတိ)၊ ပဝတ္ထေ-၌၊ ပုရိသလိင်္ဂံ-
 သည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ)၊ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ ဝိစာရဏက္ကမော-
 စိစစ်ပုံအစဉ်ကို၊ ဝိတ္ထာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌသာလိနိယာ-အဋ္ဌသာလိနိ
 မည်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယ-ဓမ္မသင်္ဂဟီအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊
 ပန-ဆက်၊ ဒုဝိဓသာပိ-နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဣမဿ ဥဘတော
 ဗျဉ္ဇနကဿ-၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-သည်၊ နေဝ အတ္ထိ-မရှိ၊ ဥပသမ္ပဒါ-သည်၊ န အတ္ထိ၊
 ဣတိ ဣဒံ-ဤ ရှင်၊ ရဟန်း မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ ဣဓ-ဤဝိနည်း
 အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော။ ။ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကောတိ ဣတ္ထိန္ဒြိယယုတ္တော၊
 ဣတရော ပန ပုရိသိန္ဒြိယယုတ္တော၊ ဧကဿ ဟိ ဘာဝဒ္ဓယံ သဟ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ယမကော
 ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ၊ ဒုတိယဗျဉ္ဇနံ ပန ကမ္မသဟာယေန အကုသလစိတ္တေန ဘာဝဝိရဟိတံ
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ဒုတိယနိမိတ်ကား ကံလျှင် အဖော်ရှိသော အကုသိုလ်စိတ် (ကာမစိတ်)
 ကြောင့်သာ ဘာဝရုပ် မရှိဘဲလျက် ဖြစ်ရသည်၊) ပကတိတ္ထိပုရိသာနမ္ပိ ကမ္မမေဝ
 ဗျဉ္ဇနလိင်္ဂါနံ(နိမိတ်နှင့် လက်ခြေစသော အသွင်တို့၏) ကာရဏံ၊ န ဘာဝေါ၊ တဿ
 ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယတ္တဿ ပဋ္ဌာနေ အဝုတ္တတ္တာ၊ ကေဝလံ ဘာဝသဟိတာနံယေဝ
 ဗျဉ္ဇနလိင်္ဂါနံ ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ အဋ္ဌကထာသု “ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ”တိ
 အာဒိနာ ဣန္ဒြိယံ ဗျဉ္ဇနကာရဏတ္ထေန ဝုတ္တံ၊ ဣဓ-ပန အကုသလဗလေန ဣန္ဒြိယံ
 ဝိနာပိ ဗျဉ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဝုတ္တံ၊-ဝိမတိ။

အနုပဇ္ဈာယကာဒီဝတ္ထုကထာ

၁၁၇။ တေန ခေါ ပန သမယေနာတိ-ကား၊ ယေန သမယေန-အကြင် အခါ၌၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ အပညတ္တံ-ပညတ်တော်မမူအပ်သေး သည်၊ ဟောတိ၊ (“န ဘိက္ခဝေ အနုပဇ္ဈာယကော ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော၊ ယော ဥပသမ္မာဒေယျ၊ အာပတ္တိဒုက္ကဋ္ဌဿ”ဟူသော ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မမူ ရသေး၊) တေန သမယေန-သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မမူရသေးမီ ထိုအခါ၌၊ (“ဥပသမ္မာဒေန္တိ” ၌ စပ်၊) အနုပဇ္ဈာယကန္တိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈံ-ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ အဂါဟာပေတွာ-မယူစေမူ၍၊ (“ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောတိ”ဟု ဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ် မယူစေဘဲ၊) သဗ္ဗေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံအကုန် အစင်၊ ဥပဇ္ဈာယဝိရဟိတံ-ဥပဇ္ဈာယ်မှကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (“ဥပသမ္မာဒေန္တိ” ၌ စပ်၊) [“သဗ္ဗန သဗ္ဗံ”ကား နောက်လာမည့် ဥပဇ္ဈာယ်အမျိုးမျိုးတွင် မည်သည့် ဥပဇ္ဈာယ်မျှ မပါဘဲ-ဟူလို၊] ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဥပဇ္ဈာယ်မရှိဘဲ၊) ဥပသမ္မန္နာ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သူတို့သည်၊ ဓမ္မတော-တရားလမ်းကြောင်း အားဖြင့်၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်ခြင်းကို၊ နေဝ လဘန္တိ-မရကုန်၊ အာမိသတော- အာမိသအားဖြင့်၊ သင်္ဂဟံ-ကို၊ န လဘန္တိ-န်၊ တေ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်မရှိသူတို့သည်၊ ပရိဟာယန္တိယေဝ-ဆုတ်ယုတ်ကုန်သည်သာ၊ န ဝဗန္တိ-မကြီးပွားနိုင်ကုန်၊ [န ဝဗန္တိ ဖြင့် “မဆုတ်ယုတ်ဘဲ တန်နေရုံသာမက တိုးတက်သင့်သလောက်လည်း မတိုးတက်ကြ”-ဟုပြသည်။]

န ဘိက္ခဝေ အနုပဇ္ဈာယကောတိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈံ-ကို၊ အဂါဟာပေတွာ-၍၊ နိရုပဇ္ဈာယကော-ဥပဇ္ဈာယ် မရှိသူကို၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော၊ ယော ဥပသမ္မာဒေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ-ကား၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိတော-သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူရာ အခါမှ၊ [“န ဘိက္ခဝေ အနုပဇ္ဈာယကော”စသော သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူပြီးရာ အခါမှ၊] ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဥပဇ္ဈာယ်မယူစေဘဲ) ဥပသမ္မာဒေန္တဿ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာပတ္တိ-ဒုက္ကဋ္ဌ အာပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ (ကမ္မဝါစာဆရာ၊ ကာရကသံဃာတို့ပါ အာပတ် သင့်စရာ ရှိ၏၊) ပန-ထိုသို့ပင် အာပတ်သင့်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ-ဥပသမ္မဒကံသည်၊

ဥပဇ္ဈံ အဂါဟာပေတွာ။ ။ ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိတိ၊ ဧဝံ ဥပဇ္ဈံ အဂါဟာပေတွာ၊ ကမ္မဝါစာယ ပန ဥပဇ္ဈာယကိတ္တနံ ကတယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ (ဥပဇ္ဈာယ် ကို မယူစေသော်လည်း ကမ္မဝါစာ၌ကား “အာယသ္မတော တိဿဿ ဥပသမ္မဒါ ပေက္ခော”ဟု ရွတ်ဆိုပြမှုကို ပြုရမည်သာဟုမှတ်ပါ၊) အညထာ ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတိတိ ဝုတ္တကမ္မဝိပတ္တိ သမ္ဘဝတော ကမ္မံ ကုပ္ပေယျ၊ တေနေဝ “ဥပဇ္ဈာယံ အကိတ္တေတွာ”တိ အဝတွာ “ဥပဇ္ဈံ အဂါဟာပေတွာ” ဣစ္ဆေဝ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။

န ကုပ္ပတိ-မပျက်၊ ကေစိ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ (ကမ္မ-သည်၊) ကုပ္ပတိ-၏၊
 ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ တံ-ထိုစကားကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗ-မယူထိုက်၊
 သံဃေန ဥပဇ္ဈာယေနာတိအာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကုပဇ္ဈာယ
 ပရိယောသာနေသုပိ-ဥဘတောဗျည်း၊ ဥပဇ္ဈာယ်အဆုံးရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း၊
 ဒေသေ နယော-တည်း၊ [ကံ မပျက်ပါ၊ ကမ္မဝါစာ၌ကား “အာယသ္မတော
 တိဿဿ”စသည်ဖြင့် ထည့်၍ ဖတ်ရသည်။]

ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတိ။ ။ ယထာ စ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစိဝရဿ ဥပသမ္မာဒနကာလေ
 ကမ္မဝါစာယ “ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစိဝရ”န္တိ အသန္တဝတ္တံ ကိတ္တေတွာ ကမ္မဝါစာယ
 ကတာယပိ ဥပသမ္မဒါ ရဟတိ၊ ဧဝံ “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မတော
 ဓမ္မရက္ခိတဿ ဥပသမ္မဒါပေက္ခော”တိ အသန္တံ ပုဂ္ဂလံ(ထင်ရှားမရှိသော ဥပဇ္ဈာယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို)
 ကိတ္တေတွာ ကေဝလံ သန္တပဒနိဟာရေန ကမ္မဝါစာယ ကတာယ ဥပသမ္မဒါ
 ရဟတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ တေနေဝါဟ “ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတိ”တိ၊-ဋီကာ။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကုပဇ္ဈာယပရိယောသာနေသုပိ။ ။ ဤ၌ ပဏ္ဏကဥပဇ္ဈာယ
 စသည်တို့ ပါနေကြ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝဇ္ဇနီယများ ဖြစ်ကြ၏၊ ဤသို့ ဝဇ္ဇနီယ
 ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါနေလျှင် ကံမပျက်သည်ကို ထောက်၍ ဥပသံပဝါရဏာစသော ကံတို့၌လည်း
 ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ ပါနေလျှင် ကံကား မပျက်ပါ၊ သိလျက်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ အာပတ်
 သင့်စရာ ရှိပါသည်။

အပတ္တကာဒိဝတ္ထုကထာ

၁၁၈။ ဟတ္ထေသု ပိဏ္ဏာယ စရန္တိတိ-ကား၊ ဟတ္ထေသု-လက်တို့၌၊ ယော
 ပိဏ္ဏော-အကြင်ဆွမ်းကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ တဒတ္ထာယ-ထိုဆွမ်းအကျိုးငှာ၊
 စရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ [ကမ္မကရဏနိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမိသုတ်၌ ဤပါဠိကို
 ပုံစံထုတ်၍ “ဟတ္ထေသု-လက်တို့ဖြင့်”ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ပေးကြသော်လည်း
 ဤအဋ္ဌကထာ အလိုကား “လက်တို့၌”ဟုသာ ပေးသင့်၏၊] သေယျထာပိ
 တိတ္ထိယာတိ-ကား၊ အာဇီဝကနာမကာ-အာဇီဝကအမည်ရှိကုန်သော၊ တိတ္ထိယာ
 ယထာ-တိတ္ထိတို့ကဲ့သို့တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သူပဗျဉ္ဇနေဟိ-ဟင်းရည် ဟင်းလျာတို့ဖြင့်၊
 မိဿေတွာ-ရော၍၊ ဟတ္ထေသု-လက်တို့၌၊ ဌပိတပိဏ္ဏမေဝ-ထားအပ်သော ထမင်း
 ကိုသာ၊ တေ-ထိုအာဇီဝကတို့သည်၊ ဘုဉ္ဇန္တိ-စားကြကုန်၏၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ-
 ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သပိတ်မရှိဘဲ၊) ဥပသမ္မာဒေန္တဿေဝ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်း
 အဖြစ်သို့ ရောက်စေသော ဆရာ၏သာ၊ အာပတ္တိ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင်
 အာပတ်သင့်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ န ကုပ္ပတိ၊ အစိဝရကာဒိဝတ္ထုသုပိ-အစရှိသော
 ဝတ္ထုတို့၌လည်း၊ ဒေသေ နယော-တည်း၊ [ဆရာသာ အာပတ်သင့်၍၊ ကံကား
 မပျက်-ဟူလို။]

ယာစိတကေနာတိ-ကား၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဥပသမ္ပဒံ-မြင့်မြတ်သော
 ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ကရောမ-ပြုကြကုန်၏၊ တာဝ-ထိုက်ပြုနေသမျှ၊ ဒေသ-
 ပေးကြပါကုန်၊ ဝါ-ငှားကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ယာစိတွာ-တောင်း၍၊ ဂံဟိတေန-
 ယူအပ်သော၊ တာဝ ကာလိကေန-ထိုက်ပြုရာကာလပတ်လုံး အသုံးပြုထိုက်သော၊
 ဝါ-ခေတ္တမျှ ငှားရမ်းအပ်သော၊ (ပတ္တစီဝရေန၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊
 ဤဒိသေန-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (ငှားရမ်းအပ်သော၊) ပတ္တေန ဝါ-သပိတ်ဖြင့်
 သော်လည်းကောင်း၊ စီဝရေန ဝါ-သင်္ကန်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တစီဝရေန
 ဝါ-လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တဿေဝ-၏သာ၊ အာပတ္တိ ဟောတိ၊ ကမ္မ-ပန
 န ကုပ္ပတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ကံ မပျက်သော်လည်း အာပတ် သင့်သေးသော
 ကြောင့်၊) ပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရောဝ-ပြည့်စုံသော သပိတ်၊ သင်္ကန်း ရှိသူကိုသာ၊
 ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော-၏။

တဿ-ထိုရဟန်းလောင်း၏၊ (ပတ္တစီဝရံ-သည်၊) သစေ နတ္ထိ-အံ့၊
 အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ-ကမ္မဝါစာဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်လည်း၊ အဿ-ထို
 ရဟန်းလောင်းအား၊ ဒါတုကာမာ-ပေးလိုကုန်သည်၊ (သစေ)ဟောန္တိ-န်အံ့၊ အညေ-
 အာစရိယုပဇ္ဈာယမှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု ဝါ-တို့သည်မူလည်း၊ (ဒါတုကာမာ၊
 သစေ ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ၊) နိရပေက္ခေဟိ-သပိတ်၊ သင်္ကန်းအပေါ်၌ ငဲ့ကွက်ခြင်း
 မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) နိသဇ္ဇိတွာ-စွန့်၍၊ အဓိဋ္ဌာနပဂံ-အဓိဋ္ဌာန်လောက်သော၊
 ပုတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ [ဤ၌ အပိုင်ပေးလိုက်ခြင်းကို “နိရုဓေက္ခနိသဇ္ဇန”ဟု
 ခေါ်၏၊ အနပေက္ခံ ဝိသဇ္ဇနနှင့် သဘောတူပင်၊] ပန-ကား၊ ပဗ္ဗန္ဓာပေက္ခံ-ရှင်အဖြစ်
 ကို ရှင်သော၊ ပဏ္ဍုပလာသံ-ရှင်လောင်းကို၊ ယာစိတကေနပိ-ငှားရမ်းအပ်သည်လည်း
 ဖြစ်သော၊ ပတ္တစီဝရေန-ဖြင့်၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [“န ဘိက္ခုဓေ ယာစိတကေန
 ပတ္တစီဝရေန ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော”ဟု ဥပသမ္ပဒါအတွက်သာ မိန့်တော်မူသောကြောင့်
 ရှင်လောင်းကိုကား သပိတ်၊ သင်္ကန်း အပိုင်မရှိသော်လည်း ငှားရမ်း၍ ရှင်ပြုပေးကောင်း
 ၏၊] သဘာဂဋ္ဌာနေ-သဘောတူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အထံ၌၊ ဝိဿာသေန-
 အကျွမ်းဝင်ခြင်းဖြင့်၊ ဂဟေတွာပိ-ယူ၍လည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပန-ဆက်၊ (ပဏ္ဍုပလာသော-ရှင်လောင်းသည်၊) အပက္ကံ-မကျက်သေးသော၊
 ပတ္တံ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ စီဝရူပဂါနိ-သင်္ကန်းသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ-
 သင်္ကန်းချုပ်လောက်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ စ-အဝတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-
 ၍၊ အာဂတော-လာသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ယာဝ-လောက်၊
 ပတ္တော-ကို၊ ပစ္စတိ-ကျက်အောင်ဖုတ်အပ်၏၊ စီဝရာနိ စ-တို့ကိုလည်း၊ ကရိယန္တိ-
 ပြုအပ်ကုန်၏၊ တာဝ-ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊
 ဝသန္တဿ-နေသော ရှင်လောင်းအား၊ အနာမဋ္ဌပိဏ္ဏပါတံ-မသုံးသပ်အပ်သော
 အဦးအဖျား ရှိသော ဆွမ်းကို၊ ဝါ- ဆွမ်းဦး ဆွမ်းဖျားကို၊ ဒါတုံ- ငှား၊ ဝဋ္ဋတိ၊

☰

ထာလကေ-ခွက်၌၊ ဘုဉ္ဇိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။ (သပိတ်၌ကား မစားကောင်း၊) ပုရေဘတ္တံ-နံနက်အခါ၌၊ သာမဏေရတာဂသမကော-သာမဏေတို့၏အဖို့နှင့် ညီမျှသော၊ အာမိသဘာဂေါ-အာမိသအဖို့ကို၊ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ သေနာသနဂ္ဂါဟော-ကျောင်းခံယူခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဝါတွင်း၌ နေဖို့ရန် မိမိနေရာကို မှတ်ယူခြင်းသည်လည်းကောင်း၊) သလာကဘတ္တ ဥဒ္ဒေသဘတ္တနိမန္တနာဒိနိ စ-သလာကဘတ်၊ ဥဒ္ဒေသဘတ်၊ နိမန္တနဘတ် အစရှိသည် တို့သည်လည်းကောင်း၊ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ [ထိုသလာကဘတ် စသည်တို့ကို ရှင်လောင်းအား ပေးလျှင် အလှူရှင်တို့ သဒ္ဓါတရားပျက်လိမ့်မည်၊] ပစ္ဆာဘတ္တမ္ပိ-ဆွမ်းစားရာကာလ၏ နောက်အဖို့၌လည်း၊ ဝါ-ညချမ်းအခါ၌လည်း၊ သာမဏေရတာဂသမော-သော၊ တေလမဓုဖာဏိတာဒိဘေသဇ္ဇဘာဂေါ-ဆီ၊ ပျားရည်၊ တင်လဲ အစရှိသော ဆေးအဖို့ သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဂိလာနော-မကျန်းမာသည်၊ စေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဘေသဇ္ဇ-ဆေးကို၊ အဿ-ထိုရှင်လောင်း၏အတွက်၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ သာမဏေရဿဝိယ-သာမဏေ၏အပေါ်၌ကဲ့သို့၊ သဗ္ဗ-အားလုံးစုံသော၊ ပဋိဇေဂ္ဂနကမ္မံ စ-စောင့်ရှောက် သုတ်သင်မှုကိုလည်း၊ (ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊) ဣတိ-အပြီးတည်း။

အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတံ။ ။ အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတန္တိ အဂ္ဂဟိတအဂ္ဂံ ပိဏ္ဍပါတံ၊-ဋီကာ၊ လူဝတ်ကြောင်တို့က လှူအပ်သော ပစ္စည်းကို မိမိကိုယ်တိုင် အနည်းငယ်မျှ မသုံးဘဲ လူဝတ်ကြောင်တို့အား မပေးကောင်း၊ ပေးလျှင် သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတနဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် “အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ”ဟု ရှင်လောင်းအတွက် ခြွင်းချက်ပြု၍ မိန့်တော်မူသည်။

သာမဏေရတာဂသမကော။ ။ ဆွမ်း၊သစ်သီး စသည်ကို ဝေရာ၌ ရှေ့ပိုင်းက နှစ်လုံးစီစသည် ရသော်လည်း နောက်ကျလေ နည်းသွားလေ၊ နောက်ကျလေ နည်းသွား လေဖြစ်လျှင် လျှော့၍ လျှော့၍ ဝေရ၏၊ ထို့ကြောင့် သာမဏေများ၌ ဝေရိုးဝေစဉ်အားဖြင့် ရဟန်းများနှင့် အညီအမျှ ရနိုင်သော်လည်း မလောက်တတ်သောအခါ လျှော့၍ရတတ် သောကြောင့် ရှင်လောင်းများကိုလည်း သာမဏေများအဖို့နှင့် ညီမျှအောင် ဝေရမည်၊ ရှေ့ပိုင်းက ရှင်လောင်းများကို မဝေပါနှင့်၊ သာမဏေများပြီးမှ ဝေပါဟု ဆိုလိုသည်၊ [သာမဏေရတာဂသမကော အာမိသဘာဂေါတိ ဧတ္ထ ကိဉ္ဇာပိ သာမဏေရာနံ အာမိသဘာဂဿ သမကမေဝ ဒိယျမာနတ္တာ ဝိသုံ သာမဏေရတာဂေါ နာမ နတ္ထိ၊ ဟေဋ္ဌာဂစ္ဆန္တိ ပန ဘတ္တံ ကဒါစိ မန္တံ ဘဝေယျ၊ တသ္မာ ဥပရိ အဂ္ဂဟေတွာ သာမဏေရ ပါဠိယာဝ ဂဟေတွာ ဒါတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော၊-ဋီကာ။]

သဗ္ဗံ ပဋိဇေဂ္ဂနကမ္မံ။ ။ ဤကဲ့သို့ ရှင်လောင်းကို ပြုစုရမည်ဟုဆိုရာ၌ ကျောင်းသား သာမညကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ ရှင်ပြုဖို့ရန် အစီအစဉ်လုပ်နေသော ရှင်လောင်းကို ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ယာဝ၊ ပတ္တော ပစ္စတိ၊ စီရာနိ စ ကရိယန္တိ”ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ ယခုခေတ် ကျောင်းသားများကိုကား ကျောင်း၌ ဝေယျာဝစ္စ ခိုင်းရသောကြောင့် ဝေယျာဝစ္စကရ အနေအားဖြင့်သာ ပြုစုကောင်းသည်ဟု မှတ်ပါ။

ဟတ္ထစွိန္ဒာဒိဝတ္ထုကထာ

၁၁၉။ ဟတ္ထစွိန္ဒာဒိဝတ္ထုသု-အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ
 ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဟတ္ထတလေ ဝါ-လက်ဖဝါးအပြင်၌သော်
 လည်းကောင်း၊ မဏိဗန္ဓေ ဝါ-လက်ကောက်ဝတ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပရေ
 ဝါ-တတောင်၌သော်လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော
 အရပ်၌၊ ဧကော ဝါ-တစ်ဖက်သော်လည်းဖြစ်သော၊ ဒွေ ဝါ-နှစ်ဖက်သော်လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထာ-လက်တို့သည်၊ ဆိန္ဒာ-ပြတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န၏၊
 (ဓားစသည်တို့ဖြင့် ခုတ်မိ၍ ပြတ်ရာထင်နေ၏၊) (သော) ဟတ္ထစွိန္ဒောတိ-
 ဟတ္ထစွိန္ဒမည်၏၊ ယဿ-၏၊ အဂ္ဂပါဒေ ဝါ-ခြေဖျား၌သော်လည်းကောင်း၊
 ဂေါပ္ပကေသု ဝါ-ဖျောက်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ဇယံယ ဝါ-ခြေသလုံး၌သော်
 လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအရပ်၌၊ ဧကော
 ဝါ-တစ်ဖက်သော်လည်းဖြစ်သော၊ ဒွေ ဝါ-နှစ်ဖက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 ပါဒါ-ခြေတို့သည်၊ ဆိန္ဒာ ဟောန္တိ၊ (သော-သည်၊) ပါဒစွိန္ဒောတိ-န မည်၏၊
 ယဿ-၏၊ ဝုတ္တပကာရေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်သာ၊ (ဟတ္ထတလေ
 ဝါ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်သာ၊) စတုသု-လေးဖက်ကုန်သော၊
 ဟတ္ထပါဒေသု-လက်ခြေတို့၌၊ ဒွေ ဝါ-နှစ်ဖက်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တယော
 ဝါ-သုံးဖက်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေ ဝါ-အလုံးစုံ လေးဖက်သော်လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထပါဒါ-တို့သည်၊ ဆိန္ဒာ ဟောန္တိ၊ (သော-သည်၊) ဟတ္ထ
 ပါဒစွိန္ဒောတိ-န မည်၏။

ယဿ-၏၊ ကဏ္ဍမူလေ ဝါ-နားရင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍသက္ခလီ
 ကာယ ဝါ-နားရွက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဧကော ဝါ-တစ်ဖက်သော်လည်းဖြစ်သော၊
 ဒွေ ဝါ-နှစ်ဖက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကဏ္ဍာ-နားတို့သည်၊ ဆိန္ဒာ ဟောန္တိ၊
 (သော-သည်၊) ကဏ္ဍဆိန္ဒောတိ-န မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ ယဿ-၏၊ ကဏ္ဍာ-
 နားတို့သည်၊ ဝိဒ္ဓေ-ဖောက်အပ်သောအရပ်၌၊ (နားညောင်းစသည် ဝတ်ဖို့ရန်
 ဖောက်အပ်သော အရပ်၌၊) ဆိန္ဒန္တိ-ပြတ်နေကုန်၏၊ သဗ္ဗာဋေတုံ-ဆက်စပ်ခြင်း
 ဌာ၊ သက္ကာ စ-တတ်ကောင်းသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ (နားဖောက်ရာ၌ ပြတ်နေသော်
 လည်း ချုပ်စပ်ခြင်းငှာ တတ်ကောင်း၏၊) သော-ထိုသူကို၊ ကဏ္ဍံ-ပြတ်နေသော
 နားကို၊ သဗ္ဗာဋေတွာ-ဆက်စပ်၍၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ယဿ-၏၊ အပေဒကေ ဝါ-ဆိတ်ခွာသဏ္ဌာန်ရှိသော နှာခေါင်းတွင်း၌သော်
 လည်းကောင်း၊ [ဆိတ်ခွာသဏ္ဌာန်ရှိသော အရပ်ဟူသည် ဃာနပသာဒရုပ်တည်နေရာ
 အတွင်းအကျဆုံးအရပ်တည်း၊ ထိုနေရာ၌ နှာခေါင်းရိုးဆုံးသည်၊] အဂ္ဂေ ဝါ-
 အဖျား၌သော်လည်းကောင်း၊ ဧကပုဋ္ဌေ ဝါ-တစ်ဖက်သော ဘု၌သော်လည်းကောင်း၊
 ယတ္ထ ကတ္ထစိ-၌၊ နာသာ-နှာခေါင်းသည်၊ ဆိန္ဒာ ဟောတိ၊ (သော) နာသဗ္ဗိန္ဒောတိ-
 န မည်၏၊ ပန-ကား၊ ယဿ-၏၊ နာသိကာ-နှာခေါင်းသည်၊ သဗ္ဗေတုံ-

ဆက်စပ်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ တံ-ထိုပြတ်သော နှာခေါင်းကို၊ ဖာသုကံ-ချမ်းသာသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ (နဂို အတိုင်းဖြစ်အောင် ဆက်စပ်၍၊) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ကဏ္ဍနာသစ္စိန္နော-ပြတ်သော နား၊နှာခေါင်းရှိသူကို၊ ဥဘယဝသေန-နှစ်ပါးစုံသော နား၊နှာခေါင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ယဿ-၏၊ နခသေသံ-ကြွင်းကျန်သော လက်သည်း၊ခြေသည်း အရပ်ကို၊ အဒဿေတွာ-မပြုမူ၍၊ (လက်သည်းအားလုံး ပျောက်သွားအောင်၊) ဧကာ ဝါ-တစ်ချောင်းသော်လည်းဖြစ်သော၊ ဗဟူ ဝါ-များစွာသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အင်္ဂုလိယော-လက်ချောင်း၊ ခြေချောင်းတို့သည်၊ ဆိန္ဒာ ဟောန္တိ၊ (သော) အင်္ဂုလိန္တိန္နောတိ-နွ မည်၏၊ ပန-ကား၊ ယဿ-၏၊ သုတ္တတန္တုမတ္တမ္ပိ-ချည်မျှင်မျှ လောက်လည်းဖြစ်သော၊ နခသေသံ-ကြွင်းသော လက်သည်းခြေသည်းသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝဋ္ဋတိ၊ ယဿ-၏၊ စတုသု-လေးချောင်းကုန်သော၊ အင်္ဂုဋ္ဌကေသု-လက်မ၊ခြေမတို့တွင်၊ အင်္ဂုလိယံ-လက်ချောင်း၊ခြေချောင်း၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဧကာ ဝါ-တစ်ချောင်းသော် လည်းဖြစ်သော၊ ဗဟူ ဝါ-များစွာသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အင်္ဂုဋ္ဌကာ-လက်မ၊ ခြေမတို့သည်၊ ဆိန္ဒာ ဟောန္တိ၊ (သော) အဋ္ဌန္တိန္နောတိ-နွ မည်၏။

ယဿ-၏၊ ကဏ္ဍရနာမကာ-ကဏ္ဍရ အမည်ရှိကုန်သော၊ မဟာနာရု-အကြောကြီးတို့သည်၊ ပုရတော ဝါ-ရှေ့၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရှေ့ကသော် လည်းကောင်း၊ ပစ္စတော ဝါ-နောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-နောက်ကသော် လည်းကောင်း၊ ဆိန္ဒာ ဟောန္တိ၊ (သော) ကဏ္ဍရန္တိန္နောတိ-နွ မည်၏၊ (ပြတ်သော အကြောကြီးရှိသူ၊အကြောကြီး ပြတ်နေသူမည်၏၊) ယေသု-ယင်း အကြောကြီးတို့ တွင်၊ ဧကဿပိ-တစ်ခုသော အကြောကြီး၏လည်း၊ ဆိန္ဒတ္တာ-ပြတ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ အဂ္ဂပါဒေန ဝါ-ခြေဖျားဖြင့်သော်လည်း၊ စင်္ကမတိ-စင်္ကြံသွားရ၏၊ မူလေန ဝါ-အရင်းဖြင့်သော်လည်း၊ ဝါ-ခြေဖနောင့်ဖြစ်သော်လည်း၊ စင်္ကမတိ-၏၊ ပါဒံ ဝါ-ခြေကိုမူလည်း၊ ပတိဋ္ဌာပေတံ-တည်တံ့စေခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်။

ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝဂ္ဂုလိပက္ခကာ ဝိယ-လင်းနို့၏ အတောင်ကလေး ကဲ့သို့၊ အင်္ဂုလိယော-တို့သည်၊ သမ္ပဒ္ဓါ-ဆက်စပ်နေကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (သော-သည်၊) ဖဏဟတ္ထကောတိ-က မည်၏၊ (လက်ပါးပျဉ်း၊ခြေပါးပျဉ်းရှိသူမည်၏၊) ဧတံ-ဤလက်ပါးပျဉ်းရှိသူကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုကာမေန-သည်၊ အင်္ဂုလန္တရိကာယော-လက်ချောင်းတို့၏ အကြားတို့ကို၊ ဖာလာပေတွာ-ခွဲ၍၊ သဗ္ဗံ-သော၊ အန္တရစမ္ပ-ခြေချောင်းအကြား၌ ဖြစ်သောအရေကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်ရှား၍၊ ဖာသုကံ-ကို၊ (အနာပျောက်အောင်၊) ကတွာ-၍၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ယဿပိ-၏လည်း၊ ဆ-
☞ ခြောက်ချောင်းကုန်သော၊ အင်္ဂုလိယော-လက်ချောင်း၊ခြေချောင်းတို့သည်၊ ဟောန္တိ-နံ၏၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုကာမေန-သည်၊ အဓိကအင်္ဂုလိ-ပိုနေသော လက်ချောင်း၊ခြေချောင်းကို၊ ဆန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ ဖာသုကံ ကတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥရဿ ဝါ-ရင်ဘတ်၏သော်လည်းကောင်း၊ ပိဋိယာ ဝါ-ကျောက်ကုန်း၏သော်လည်းကောင်း၊ ပဿဿ ဝါ-နံဘေး၏သော်လည်းကောင်း၊ နိက္ခန္တတ္တာ-ထွက်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ငေါ်၍၊ စူ၍၊ ကိုင်း၍၊ ထွက်နေသောကြောင့်၊) ခုဇ္ဇသရီရော-ကောက်သော ကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ (ခုဇ္ဇသရီရောတိ ဝင်္ကံသရီရော၊-ဝိမတိ၊) (သော) ခုဇ္ဇောတိ-မည်၏၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ယဿ-၏၊ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခု တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂ-အင်္ဂါကြီးငယ်သည်၊ ဤသကံ-စဉ်းငယ်၊ ဝင်္ကံ-ကောက်သည်၊ (ဟောတိ၊ ခုဇ္ဇကိုပင် ဝင်္ကံဟု ဖွင့်သည်၊) တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ မဟာပုရိသော ဧဝ-ဘုရားအလောင်း ယောက်ျားမြတ်သည်သာ၊ ဗြဟ္မဇုဂတ္ထော-ဗြဟ္မာမင်း၏ကိုယ်ကဲ့သို့၊ ဖြောင့်မတ်သော ကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊) အဝသေသော-မဟာပုရိသမှ ကြွင်းသော၊ အခုဇ္ဇော-မကောက်သော၊ သတ္တော နာမ-သတ္တဝါမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

ဇေယျဝါမနော ဝါ-ခြေသလုံးအားဖြင့် ပုက္ကသုသည်သော်လည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌိဝါမနော ဝါ-ခါးအားဖြင့် ပုက္ကသုသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥဘယဝါမနော ဝါ-နှစ်ပါးစုံအားဖြင့် ပုက္ကသုသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါမနောတိ-မည်၏၊ ဇေယျဝါမနဿ-ခြေသလုံးအားဖြင့် ပုက္ကနေသူ၏၊ ကဋ္ဌိတော-ခါးမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဟေဋ္ဌိမကာယော-အောက်ပိုင်းကိုယ်သည်၊ ရသော-ပုတိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဥပရိမကာယော-အထက်ပိုင်းကိုယ်သည်၊ ပရိပုဏ္ဏော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတိ)၊ ကဋ္ဌိဝါမနဿ-ခါးအားဖြင့် ပုက္ကနေသူ၏၊ ကဋ္ဌိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဥပရိမကာယော-သည်၊ ရသော ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌိမကာယော ပရိပုဏ္ဏော (ဟောတိ)၊ ဥဘယဝါမနဿ-နှစ်ပါးစုံအားဖြင့် ပုက္ကနေသူ၏၊ ဥဘောပိ-နှစ်ပိုင်းလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာယာ-ကိုယ်တို့သည်၊ ရဿာ-ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ယေသံ-ယင်းနှစ်ပိုင်းသော ကိုယ်တို့၏၊ ရဿတ္တာ-ပုတိုကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူတာနံ ဝိယ-တစ္ဆေ၊ မြေဖုတ်တို့၏ကဲ့သို့၊ ပရိဝဋ္ဋုမော-ထက်ဝန်းကျင် လုံးဝိုင်းသော၊ မဟာကုမ္ဘိယဋ္ဌသဒိသော-ဗိုက်ကြီးသော ရေအိုးနှင့်တူသော၊ အတ္တဘာဝေါ-အတ္တဘောသည်၊ ဟောတိ၊ တိဝိဓမ္မိ-သုံးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ တံ-ထိုပုက္ကသုကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ယဿ-၏၊ ကုမ္ဘဏ္ဍ(ဏ္ဍော)ဝိယ-ကျောက်ဖရုံသီးကဲ့သို့၊ ဂလေ-လည်ပင်း၌၊ ဂဏ္ဍော-မြင်းဖုသည်၊ ဟောတိ၊ (သော) ဂလဂဏ္ဍိတိ-မည်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ-ဤ ဂလဂဏ္ဍိဟူသော အမည်သည်၊ ဒေသနာမတ္တမေဝ-ဒေသနာမျှသာတည်း၊ (ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် လည်ပင်းဖုကို မှတ်၍ ပြောခြင်းသာတည်း၊) ပန-စင်စစ်ကား၊ ယသ္မိ ကိသ္မိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊

ဂဏ္ဍေ-မြင်းဖုသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ တတ္ထ-ထိုမြင်းဖုအနာ၌၊
 ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဇတ္ထ-ဟူသော ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊
 ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ လက္ခဏာဟတကသာဟတလိခိတကောသု-
 အမှတ်တံဆိပ် ခတ်နှိပ်အပ်သူ၊ ကြိမ်ဒဏ်ခတ်အပ်သူ၊ ကြော်ငြာကပ်အပ်သူတို့၌၊
 ယံ-အကြင် အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တဗ္ဗံ-ဆိုထိုက်၏၊ တံ-ထို အဆုံးအဖြတ်
 စကားရပ်ကို၊ န ဘိက္ခဝေ လက္ခဏာဟတောတိအာဒိသု-အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်
 တို့၌၊ ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

ဘာရပါဒေါ-ဝန်လေးသော ခြေရှိသူကို၊ ဝါ-ခြေဒရွတ်ဆွဲသူကို၊ သီပဒိတိ-
 ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ (ယခုအခါ ဆင်ခြေထောက်ရောဂါရှိသူမျိုးတည်း၊) ယဿ-
 ၏၊ ပါဒေါ-ခြေသည်၊ ထူော-ထူနေသည်၊ သဉ္ဇာတပိဋကော-လွန်စွာဖြစ်သော
 အဖုရှိသည်၊ ခရော-ကြမ်းတမ်းသည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ န
 ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ယဿ-၏၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်၊ (သွား၍
 မဖြစ်နိုင်လောက်အောင်၊) ခရတာဝံ-ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်ကို၊ န ဂဏ္ဍာတိ-
 မယူ၊ ဥပနာဟံ-တင်းကြပ်စွာဖွဲ့အပ်သော အဖွဲ့အစည်းကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့စည်းပြီး၍၊
 ဥဒကအာဝါဠေ-ရေရှိသော တွင်းငယ်၌၊ ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ ဥဒကဝါလိကာယ-
 ရေစိုသော သဲဖြင့်၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်
 ညှိုးနွမ်းစေ လသော်၊ သိရာ-အကြောတို့သည်၊ ပညာယန္တိ-ထင်ရှားလာကုန်၏၊
 ဇယံ စ-သလုံးမြင်းခေါင်းသည်လည်း၊ တေလနာဠိကာ ဝိယ-ဆီကျည်တောက်ကဲ့သို့၊
 ဟောတိ-ဖြစ်လာ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊
 မိလာပေတုံ-ညှိုးနွမ်းစေခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-သည်၊ ဟောတိ၊ တဿ-၏၊ ပါဒံ-
 ဖောယောင်နေသော ခြေကို၊ ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ တံ-
 ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ (ရှင်ဖြစ်စေပြီးမှ၊) သစေ ဝဗုတိ-
 အကယ်၍ တိုးလာပြန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဥပသမ္မာဒေန္တေနာပိ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်း
 အဖြစ်သို့ ရောက်စေသော ဆရာသည်လည်း၊ တထာ-ထို ဆိုအပ်ပြီးသော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတွာဝ-ပြု၍သာ၊ (အဖောအယောင်ပျောက်အောင် ကု၍
 သာ၊) ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော။

အရိသဘဂန္ဓရပိတ္တသေမှကာသသောသာဒိသု-အရိယိုရောဂါ၊ ဘဂန္ဓိရ်ရောဂါ၊
 သည်းခြေရောဂါ၊ သလိပ်ရောဂါ၊ ချောင်းဆိုးရောဂါ၊ မြစ်ခြောက်ရောဂါ အစရှိသည်
 တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ရောဂေန-ရောဂါဖြင့်၊
 နိစ္စာတုရော-အမြဲနာကျင်သော၊ အတေကိစ္ဆရောဂေါ-ဆေးကု၍ မရလောက်အောင်
 ရောဂါရှိသော၊ ဇေဂုစ္ဆော-စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော၊ အမနာပေါ-နှစ်သက်ဖွယ်
 မကောင်းသူသည်၊ ပါပရောဂီတိ-ဂီ မည်၏၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိရူပတာယ-ဖောက်ပြန်သော အဆင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိသံ-ပရိသတ်ကို၊ ဒူသေတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ (သော) ပရိသဒ္ဓသကောတိ-က မည်၏၊ [ထို ပရိသဒ္ဓသကဖြစ်ပုံ အကျယ်ကို ပြလို၍ အတိဒိဃော ဝါ စသည်မိန့်၊] အညေသံ-အခြားသူတို့၏၊ သီသပ္ပမာဏ နာဘိပ္ပဒေသော-ဦးခေါင်းပမာဏနှင့် ညီမျှသော ချက်အရပ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်လောက်အောင်၊) အတိဒိဃော ဝါ-အလွန်ရှည်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဥဘယဝါမနဘူတရူပံ ဝိယ-အထက်ပိုင်း အောက်ပိုင်း နှစ်ပိုင်းစုံ ကွသည်ဖြစ်၍ တစ္ဆေမြေဖုတ်၏ရပ်ကဲ့သို့၊ အတိရသော ဝါ-အလွန်တိုသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဈာပိတဓေတ္တေ-မီးရှို့အပ်ပြီးသော လယ်၌၊ (ဈာယိတ ဓေတ္တေ-မီးလောင်အပ်ပြီးသော လယ်၌)၊ ခါဏုကော ဝိယ-သစ်ငုတ်ကဲ့သို့၊ အတိကာဠော ဝါ-အလွန်မည်းသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဒဓိတက္ကာဒိဟိ-နို့ဓမ်း၊ ရက်တက်ရည်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (မဇ္ဈိတမဋ္ဌတဗ္ဗလောဟဝဇ္ဇော-ပွတ်တိုက် အပ်သော ညက်ညောသော ကြေးနီအဆင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အစ္စောဒါတော ဝါ-အလွန်ဖြူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ မန္တမံသလောဟိတော-နည်းသော အသားအသွေးရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဋ္ဌိသိရာစမ္မသရီရော ဝိယ-အရိုး၊ အကြော၊ အရေမျှသာရှိသော ကိုယ်ရှိသူကဲ့သို့၊ အတိကိသော ဝါ-အလွန်ပိန်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဘာရိယမံသော-ဝန်လေးသောအသားရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတိထူလော ဝါ-အလွန်ဝဖြိုးသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။

မဟာဘူတသဒိသော-တစ္ဆေမြေဖုတ်ကြီးနှင့်တူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟောဒရော ဝါ-ကြီးသော ဝမ်းဗိုက်ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ပစ္ဆိ-တောင်းကို၊ သီသေ-ဦးခေါင်းပေါ်၌၊ ကတွာ-၍၊ ဌိတော ဝိယ-တည်နေသူကဲ့သို့၊ အတိမဟန္တ သီသော ဝါ-အလွန်ကြီးသော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ သရီရဿ-ကိုယ်အား၊ အနနုရူပေန-မလျောက်ပတ်သော၊ အတိခုဒ္ဒကေန-အလွန်သေးငယ် သော၊ သီသေန-ဦးခေါင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတိခုဒ္ဒက သီသော ဝါ-အလွန်သေးငယ်သော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ တာလဖလပိဏ္ဍိသဒိသေန-ထန်းသီးခိုင်နှင့်တူသော၊ (အသီးထွက်စ ထန်းသီးခိုင်နှင့် တူသော၊) သီသေန-နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ကုဋကုဋသီသော ဝါ- အထွတ် အထွတ်ရှိသော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (အဖု အဖုထသော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ)၊ [ကုဋကုဋသီသောတိ အနေကေသု ဌာနေသု ပိဏ္ဍိကမံသတံ ဒသေတုံ အာမေဋ္ဌိတံ ကတံ၊ တေနာဟ “တာလဖလ ပိဏ္ဍိသဒိသေနာ”တိ၊-ဝိမတိ၊] ဥဒ္ဓ-အထက်၌၊ အနုပုဗ္ဗတနုကေန-အစဉ်အတိုင်း သေးသော၊ သီသေန-နှင့်၊ [အနုပုဗ္ဗတနုကေန သီသေနာတိ စေတိယထူပိကာ ဝိယ ကမေန ကိသေန သီသေန၊ - ဝိမတိ၊] သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)

သီခရသီသော ဝါ-တောင်ထွတ်နှင့်တူသော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊
(ဟောတိ)၊ မဟာဝေဠုပဗ္ဗသဒိသေန-ကြီးစွာသော ဝါးဆစ်နှင့်တူသော၊ သီသေန
သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ နာဠိသီသော ဝါ-ကျည်တောက်နှင့်တူသော ဦးခေါင်း
ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။

စတူသု-လေးဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု-ဘေးတို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-
အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပဿေန-ဘေးအားဖြင့်၊ ဩဏတေန-ညွှတ်ကိုင်း
သော၊ သီသေန သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ကပ္ပသီသော ဝါ-နှစ်ခွဲဖြစ်သောဦးခေါင်း
ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ [ကပ္ပသီသောတိ ဒွိဓာဘူတသီသော၊-ဋီကာ၊]
ပဗ္ဗာရသီသော ဝါ-ကိုင်းသော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊
ဝဏသီသော ဝါ-အနာရှိသော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဒက်အကြီး
စားတွေများသော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊) ပူတိသီသော ဝါ-
ပုပ်သော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (အနာတွေများ၍ ခေါင်းပုပ်နေသူ
သည်သော်လည်းကောင်း၊) ပါဏကေဟိ-ပိုးကောင်ငယ်တို့သည်၊ ခါယိတကေဒါရေ-
ခဲစားအပ်သော လယ်၌၊ သဿသဒိသေဟိ-ကောက်ပင်တို့နှင့်တူကုန်သော၊ တဟိ-
တဟိ-ထိုထို ဦးခေါင်းအရပ်၌၊ ဥဋ္ဌိတေဟိ-ထကုန်သော၊ ဝါ-ပေါက်ကုန်သော၊
ကေသေဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ကဏ္ဍိကကေသော ဝါ-ကြာချက်နှင့်
တူသော ဆံပင်ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ နိလ္လောမသီသော ဝါ-
ဆံပင်တည်းဟူသော အမွေးမရှိသော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊
တာလဟိရသဒိသေဟိ-ထန်းမျှင်နှင့် တူကုန်သော၊ ကေသေဟိ သမန္နာဂတော
(ဟုတွာ)၊ ထူလထဒ္ဓကေသော ဝါ-တုတ်သော ကြမ်းသောဆံပင်ရှိသူသည်သော်
လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဇာတိပလိတေဟိ-မွေးဖွားခြင်းအားဖြင့် ဖြူသောဆံပင်
တို့ဖြင့်၊ (မွေးသည်ကစ၍ ဖြူသောဆံပင်တို့ဖြင့်၊) ပဏ္ဏာရသီသော ဝါ-ဖြူသော
ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ အာဒိတ္တေဟိ ဝိယ-မီးလောင်အပ်သကဲ့သို့
ဖြစ်ကုန်သော၊ ကေသေဟိ-ဆံပင်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ပကတိတမ္မ
ကေသော ဝါ-ပင်ကိုအားဖြင့် နီသောဆံပင်ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊
ဂုန္တ-နွားတို့၏၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ အာဝဋ္ဌသဒိသေဟိ-ဗွေနှင့်တူကုန်သော၊ ဥဒ္ဓဂ္ဂေဟိ-
အထက်၌ အဖျားရှိကုန်သော၊ ကေသဝဋ္ဌေဟိ-ဆံဗွေတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော
(ဟုတွာ)၊ အာဝဋ္ဌသီသော ဝါ-ဗွေရှိသော ဦးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။

ဇာလာဗဒ္ဓေန ဝိယ-ဇာဖြင့် ဖွဲ့အပ်သကဲ့သို့ဖြစ်သော၊ နလာဋ္ဌေန-နဖူးနှင့်၊
သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ သီသလောမေဟိ-ဦးခေါင်းမွေးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊
ကောဗဒ္ဓဘမုကလောမော ဝါ-တစ်ဆက်တည်း စပ်နေသော မျက်ခုံးမွေးရှိသူသည်
သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ သမ္ပဒ္ဓဘမုကော ဝါ-ဆက်စပ်သော မျက်ခုံးရှိသူသည်
သော်လည်းကောင်း၊ [နဖူးနှင့် မျက်ခုံးမွေးများ မကွဲပြားဘဲ ဆက်နေသောကြောင့်

နဖူး၌ ဇာပိုက်ကွန် တပ်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။] နိလ္လောမဘမုကော ဝါ-
 အမွေးမရှိသော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ မက္ကဋ္ဌဘမုကော ဝါ-
 မျောက်၏မျက်လုံးနှင့်တူသော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊
 [မက္ကဋ္ဌဘမုကောတိ နလာဋ္ဌလောမေ ဟိ အဝိဘတ္တလောမဘမုကော၊-ဝိမတိ၊]
 အတိမဟန္တကိ ဝါ-အလွန်ကြီးသော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ မဟိသ
 စမ္မေ-ကွဲရေ၌၊ ဝါသိကောဇောန-ဓား၏ အထောင့်ဖြင့်၊ ပဟရိတွာ-ပေါက်၍၊
 ကတဆိဒ္ဓသဒိသေဟိ-ပြုအပ်သော အပေါက်နှင့်တူကုန်သော၊ အက္ခိဟိ-မျက်လုံး
 တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ အတိဓုဒ္ဓကကိ ဝါ-အလွန်သေးငယ်သော
 မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဧကေန-တစ်လုံးသော၊ မဟန္တေန-
 ကြီးသော၊ အက္ခိနာ-မျက်လုံးနှင့်လည်းကောင်း၊ ဧကေန-သော၊ ဓုဒ္ဓကေန-
 သေးငယ်သော၊ အက္ခိနာ-နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ဝိသမက္ခိ
 ဝါ-မညီမညွတ်သော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။

ဧကေန-တစ်လုံးဖြင့်၊ ဝါ-တစ်လုံးက၊ ဥဒ္ဓ-အထက်၌လည်းကောင်း၊ ဧကေန-
 ဖြင့်၊ ဝါ-က၊ အဓော-အောက်၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝိသမဇာတေဟိ-
 မညီမညွတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ အက္ခိစက္ကလေဟိ-မျက်နက်ဝန်းတို့နှင့်၊ [အက္ခိစက္ကလေဟိတိ
 ကဏှမဏှလေဟိ၊-ဝိမတိ၊] သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ဝိသမစက္ကလော ဝါ-
 မညီညွတ်သော မျက်နက်ဝန်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ကေကရော
 ဝါ-မျက်စိစွေသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ [ကေကရောတိ ကိရိယံ ပဿန္တော၊-
 ဋီကာ၊] ဂမ္ဘီရကိ ဝါ-နက်ရှိုင်းသော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊
 ယဿ-ယင်း ဂမ္ဘီရကိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဂမ္ဘီရေ-နက်ရှိုင်းသော၊ ဥဒပါနေ-ရေတွင်း၌၊
 ဥဒကတာရကာ ဝိယ-ရေ၌ထင်သော အရိပ်တို့ကဲ့သို့၊ ဝါ-ရေပွက်ကလေးတို့ကဲ့သို့၊
 အက္ခိတာရကာ-မျက်လုံး၏ အရိပ်တို့သည်၊ ဝါ-ကြယ်တာရာနှင့်တူသော မျက်လုံး
 တို့သည်၊ ပညာယန္တိ-ထင်ရှားကုန်၏၊ (မျက်လုံးချိုင့်ဝင်နေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)
 [ဥဒကတာရကာတိ ဩလောကေန္တာနံ ဥဒကေ ပဋိဗိမ္မတ္တယာ၊ ဥဒကပုပ္ဖုဋ္ဌတိ
 ကေစ၊-ဝိမတိ၊] နိက္ခန္တကိ ဝါ-ပြူးထွက်သော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊
 (ဟောတိ)၊ ယဿ-ယင်း နိက္ခန္တကိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကက္ကဋ္ဌကဿ-ပုဇွန်၏၊ အက္ခိတာရကာ
 ဝိယ-မျက်လုံးတို့ကဲ့သို့၊ နိက္ခန္တာ-ထွက်နေကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န၏၊ (မျက်လုံး
 ပြူးနေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

မဟတိဟိ-ကြီးကုန်သော၊ ကဏ္ဏသက္ခလိကာဟိ-နားရွက်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော
 (ဟုတွာ)၊ ဟတ္ထိကဏ္ဏော ဝါ-ဆင့်နားရွက်နှင့်တူသော၊ နားရွက်ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊
 (ဟောတိ)၊ ဓုဒ္ဓိကာဟိ-သေးငယ်ကုန်သော၊ ကဏ္ဏသက္ခလိကာဟိ သမန္နာဂတော
 (ဟုတွာ)၊ မူသိကကဏ္ဏော ဝါ-ကြွက်နားရွက်နှင့်တူသော နားရွက်ရှိသူသည်သော်
 လည်းကောင်း၊ ဧဗ္ဗကကဏ္ဏောဝါ-လင်းနို့နားရွက်နှင့်တူသော နားရွက်ရှိသူသည်

နားရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ၊ မတ္တဖြင့် နားရွက်ကို ကန့်၊) ယဿ-ယင်း ဆိဒ္ဓမတ္တကဏ္ဍပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကဏ္ဍသက္ခလိကာဟိ-တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ကဏ္ဍဆိဒ္ဓမတ္တ မေဝ-နားပေါက်မျှသည်သာ၊ (နားဂလောင်မျှသာ၊) ဟောတိ၊ အဝိဒ္ဓကဏ္ဍော ဝါ-မဖောက်အပ်သော နားရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယောနက ဇာတိကော-ယောနကအမျိုးဇာတ် ရှိသူသည်၊ ပရိသဒ္ဓသကော-နားမဖောက်သော် လည်း ပရိသတ်ကို ဖျက်ဆီးသူသည်၊ န ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တဿ-ထိုယောနက အမျိုးသား၏၊ သော-ထိုနားမဖောက်ခြင်းသည်၊ သဘာဝေါယေဝ-ပင်ကိုသဘောပင် တည်း၊ [လူမျိုး၏ ထုံးစံပင်တည်း၊] နိစ္စပူတိနာ-အမြဲပုပ်သော၊ ကဏ္ဍေန-နားနှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ကဏ္ဍဘဂန္ဓရိကော ဝါ-နားဘဂန္ဓရိနာ ရှိသူသည်သော် လည်း၊ (နားထဲမှ အရိအရွဲ ယိုနေသူသည်လည်း၊) (ဟောတိ) သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ပဌရိတပုဗ္ဗေန-ယိုစီးသော ပြည်ရှိသော၊ ကဏ္ဍေန သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ဂဏ္ဍကဏ္ဍော ဝါ-အနာရှိသော နားရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဂေါဘတ္တ နာဠိကာယ-နွားစာအရည်ကို (ပါးစပ်သို့) ထည့်သွင်းကြောင်း ကျည်တောက်၏၊ အဂ္ဂသဒိသေဟိ-အဖျားနှင့်တူကုန်သော၊ ကဏ္ဍေဟိ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ဋ္ဌကိတကဏ္ဍော ဝါ-ဖောက်ခွဲအပ်သော နားရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ [ဋ္ဌကိ (ဋ္ဌက်)ဇာတ်သည် ဝိဒါရ(ဖောက်ခွဲခြင်း)အနက်ကိုဟော၏၊ နားပေါက်ကို ဖောက်တုန်း က လုံးလုံးဝိုင်းဝိုင်းမဟုတ်ဘဲ နွားစာအရည်ကို ပါးစပ်သို့သွင်းသော ကျည်တောက် ၏အဖျားကဲ့သို့ နားပေါက်ကွဲနေသည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဋ္ဌကိတကဏ္ဍော ဝါ-ရှူးသော၊ ဝါ-ချွန်သော နားရှိသည်လည်း”ဟုပေး၏။]

အတိပိင်္ဂလက္ခိ ဝါ-အလွန်ကြောင်သော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ မဓပိင်္ဂလံ-ပျားကဲ့သို့ ကြောင်သော မျက်လုံးရှိသူကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ နိပ္ပဓုမက္ခိ ဝါ-မျက်တောင်မွေးမရှိသော မျက်လုံးရှိသူသည်သော် လည်းကောင်း၊ အဿုပဋ္ဌရဏက္ခိ ဝါ-ယိုသော မျက်ရည်ရှိသော မျက်လုံးရှိသူသည် သော်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတက္ခိ ဝါ-ပန်းပွင့်ကဲ့သို့ ပွင့်သောမျက်လုံးရှိသူသည်သော် လည်းကောင်း၊ ဝါ-မျက်ခွံလန်သော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ အက္ခိပါကေန-မျက်စိ၏ကျက်ခြင်းနှင့်၊ ဝါ-မျက်ခမ်းစပ်ခြင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတက္ခိ ဝါ-ပြည့်စုံသော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ အတိမဟန္တ နာသိကော ဝါ-အလွန်ကြီးသော နှာခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ စိပိဋ နာသိကော ဝါ-ပိညှပ်သော နှာခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ အပ္ပတိဋ္ဌဟိတွာ-မတည်မှု၍၊ ဧကပဿေ-တစ်ခုသောဘေး၌၊ ဌိတဝက်နာသိကော ဝါ-တည်သော ကောက်သောနှာခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ သုကတုဏ္ဍ သဒိသာယ-ကျေး၏နှုတ်သီးနှင့်တူသော၊ (နာသိကာယ၌ စပ်၊) ဇိဝှာယ-လျှာဖြင့်၊ လေဟိတုံ-လျက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကုဏေယျာယ-တတ်ကောင်းသော၊ နာသိကာယ

သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ဒီဃနာသိကော ဝါ-ရှည်လွန်းသောနာခေါင်းရှိသူသော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ နိစ္စပဋ္ဌရိတသိဃာဏိကနာသော ဝါ-အမြဲယို၍နေသော နှပ်ရှိသော နာခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။

မဟာမုခေါ ဝါ-ကြီးသော မုခနိမိတ်ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ယဿ-ယင်း မဟာမုခပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဋ္ဌင်္ဂမဏ္ဍုကဿ-ပဋ္ဌင်္ဂမည်သော ဖား၏၊ (မုခနိမိတ္တံ) ဣဝ-ပါးစပ်၏အမှတ်အသားကဲ့သို့၊ မုခနိမိတ္တံယေဝ-သည်သာ၊ မဟန္တ-ကြီးသည်၊ ဟောတိ၊ မုခပန-ပါးစပ်ပေါက်သည်ကား၊ လာဗုသဒိသံ-ဗူးပေါက်နှင့်တူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတိရဒ္ဒကံ-အလွန်သေးငယ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ပါးစပ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီးသော်လည်း ပါးစပ်ပေါက်ကား သေးနေသည်၊] ဘိန္နမုခေါ ဝါ-ကွဲသော ပါးစပ်ပေါက်ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝက်မုခေါ ဝါ-ကောက်သော ပါးစပ်ပေါက် ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥက္ကလိမုခဝဋ္ဋိသဒိသေဟိ-ထမင်းအိုး၏ မျက်နှာရစ်နှင့်တူကုန်သော၊ ဩဠေဟိ-လန်နေသော နှုတ်ခမ်းတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ မဟာဩဠေ ဝါ-ကြီးသော နှုတ်ခမ်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဘေရိစမ္မသဒိသေဟိ-စည်ကြက်ကြောင်း သားရေနှင့်တူကုန်သော၊ ဒန္တေ-သွားတို့ကို၊ ပိဒဟိတုံ-ပိတ်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္တေဟိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ ဩဠေဟိ-တိုသောနှုတ်ခမ်းတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ တနုကဩဠေ ဝါ-သေးငယ်သော နှုတ်ခမ်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။

မဟာဓရောဠေ-ကြီးသော အောက်နှုတ်ခမ်းရှိသူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တနုကဥတ္တရောဠေ ဝါ-သေးငယ်သော အထက်နှုတ်ခမ်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ တနုကအဓရောဠေ-သေးငယ်သော အောက်နှုတ်ခမ်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟာဥတ္တရောဠေ ဝါ-ကြီးသော အထက်နှုတ်ခမ်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ [“မဟာဓရောဠေ ဝါ တနုကဥတ္တရောဠေ ဝါ”စသည်ဖြင့် အသီးအသီး ဝါသဒ္ဓါ ပါနေသည်ကား မကောင်း၊ နှစ်ပုဒ်မှ ဝါ တစ်လုံးသာ ပါစေရမည်၊] ဩဠေဆိန္နကော ဝါ-ပြတ်သောနှုတ်ခမ်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဧဠမုခေါ ဝါ-အရိယိုသော ခံတွင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (အမြဲ သွားရည်ယိုနေသော ခံတွင်းရှိသူသည် သော်လည်းကောင်း၊) ဥပက္ကမုခေါ ဝါ-ဖုရယုထသော ခံတွင်းရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ (အဖုကလေးတွေ ပေါက်နေသော ခံတွင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊) [ရှေးနိဿယ၌ “ဥပက္ကမုခေါ ဝါ-စပ်သော နှုတ်ခမ်းရှိသည်လည်း”ဟု ပေး၏၊] ဗဟိ-အပြင်၌၊ ဝါ-အပြင်က၊ သေတေဟိ-ဖြူကုန်သော၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ဝါ-အတွင်းက၊ အတိရတ္တေဟိ-အလွန်နီကုန်သော၊ ဩဠေဟိ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ သင်္ခတုဏ္ဏကော ဝါ-ခရသင်းစွဲရှိသော နှုတ်ခမ်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (တုဏ္ဏသဒ္ဓါ နှုတ်သီးအနက်ဟော၊) ဒုဂ္ဂန္ဓကုဏပမုခေါ ဝါ-မကောင်းသော အနံ့ရှိသော ပုပ်သော ခံတွင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။

အဋ္ဌကဒန္တသဒိသေဟိ-ရှစ်ချောင်းရှိသော ထွန်၏ အသွားတို့နှင့် တူကုန်သော၊
 ဒန္တေဟိ-သွားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ မဟာဒန္တော ဝါ-ကြီးသောသွား
 ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဟေဋ္ဌာ ဝါ-အောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-
 အောက်ကသော်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ ဝါ-အထက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-
 အထက်ကသော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခန္တဒန္တော-ထွက်သော
 သွားရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အသုရဒန္တော ဝါ-ခေါ်သော သွားရှိသူသည်သော်လည်း၊
 (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဩဋ္ဌေဟိ-နှုတ်ခမ်းတို့ဖြင့်၊
 (ဒန္တေ-သွားတို့ကို) ပိဒဟိတုံ-ပိတ်ဖုံးခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊
 ကထေန္တဿေဝ-စကားပြောသော်သာ၊ ဝါ-စကားပြောမှသာ၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား
 ၏၊ အကထေန္တဿ-စကားမပြောလသော်၊ နော(ပညာယတိ)-မထင်ရှား၊ တံ-
 ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပူတိဒန္တော ဝါ-ပုပ်သောသွားရှိသူသည်သော်
 လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒန္တော ဝါ-သွားမရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊
 ပန-ဆက်၊ ယဿ-၏၊ ဒန္တန္တရေ-သွားတို့၏ အကြား၌၊ ကလန္တကဒန္တော ဝိယ-
 ရှည်၏သွားကဲ့သို့၊ သုခုမဒန္တော-သေးငယ်သော သွားသည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊
 တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဂေါဟနုသဒိသေန-နွား၏ မေးနှင့်တူသော၊ ဟနနာ-မေးနှင့်၊ သမန္နာဂတော
 (ဟုတွာ)၊ မဟာဟနကော ဝါ-ကြီးသောမေးရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊
 ဒိဃဟနကော ဝါ-ရှည်သောမေး ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ အန္တော-အတွင်း၌၊
 ပဝိဋ္ဌေန ဝိယ-ဝင်နေသကဲ့သို့ဖြစ်သော၊ အတိရဿေန-အလွန်တိုသော၊ ဟနကေန-
 မေးနှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ စိပိဋ္ဌဟနကော ဝါ-ပိညှတ်သောမေး ရှိသူသည်
 သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဘိန္နဟနကော ဝါ-ကွဲသောမေးရှိသူသည်သော်
 လည်းကောင်း၊ ဝက်ဟနကော ဝါ-ကောက်သောမေးရိုး ရှိသူသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊(ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနိသဒိသမုခေါ-ဘိက္ခုနီ၏ မျက်နှာနှင့်တူသော မျက်နှာရှိ
 သော၊ နိဗ္ဗဿုဒါဌိကော ဝါ-မုတ်ဆိတ်၊ကျင်စွယ် မရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊
 ဗကဂလသဒိသေန-ဗျိုင်း၏ လည်ပင်းနှင့်တူသော၊ ဂလေန-လည်ပင်းနှင့်၊
 သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ဒိဃဂလော ဝါ-ရှည်သော လည်ပင်းရှိသူသည်သော်
 လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ အန္တော-၌၊ ပဝိဋ္ဌေန ဝိယ-ဝင်နေသကဲ့သို့ဖြစ်သော၊
 ဂလေန သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ရဿဂလော ဝါ-တိုသောလည်ပင်းရှိသူသည်
 သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဘိန္နဂလော ဝါ-ကွဲပြားသောလည်ပင်းရှိသူသည်သော်
 လည်းကောင်း၊ ဝါ-အောက်သို့ညွတ်သော လည်ပင်းရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊
 [ဘိန္နဂလောတိ အဝနတဂလော၊-(ဝိမတိ) အတွင်းချိုင့်နေသောကြောင့် လည်ပင်း
 နှစ်ခုကဲ့သို့ ကွဲပြားနေသည်-ဟူလို။]

ဘဋ္ဌအံသကူဇော ဝါ-လျှောကျသော ပခုံးစွန်းရှိသူသော်လည်းကောင်း၊
 အဟတ္တော ဝါ-လက်မရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကဟတ္တော ဝါ-တစ်ဖက်သော

လက်ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ အတိရဿဟတ္ထော ဝါ-အလွန်တိုသော လက်ရှိ
 သူသည်သော်လည်းကောင်း၊ အတိဒိဃဟတ္ထော ဝါ-အလွန်ရှည်သော လက်ရှိသူသည်
 သော်လည်းကောင်း၊ ဘိန္နုဥရော ဝါ-ကွဲပြားသော ရင်ဘတ်ရှိသူသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊ [ဘိန္နုဥရောတိ အတိနိန္နုဥရမဇ္ဈော-(ဝိမတိ) ရင်ဘတ်နှစ်ခု၏ အလယ်ခေါင်
 ၌ ချိုင့်ဝင်နေသောကြောင့် ကွဲပြားသကဲ့သို့ဖြစ်နေသည်။] ဘိန္နုပိဋ္ဌိ ဝါ-ကွဲပြားသော
 ကျောက်ကုန်းရှိသူသော်လည်းကောင်း၊ ကဗ္ဗဂတ္ထော ဝါ-ဝဲစားသော ကိုယ်ရှိသူ
 သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ခွေးဝဲစားကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်လုံး ဝဲတွေပေါက်နေသူသည်
 သော်လည်းကောင်း၊) ကဏ္ဍဂတ္ထော ဝါ-ယားနာရှိသော ကိုယ်ရှိသူသည်သော်
 လည်းကောင်း၊ ဒဒ္ဒဂတ္ထော ဝါ-ပွေးနာရှိသောကိုယ်ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊
 ဂေါဓဂတ္ထော ဝါ-ဖွတ်၏ကိုယ်နှင့်တူသော ကိုယ်ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊
 (ဟောတိ)၊ ယဿ-ယင်း ဂေါဓဂတ္ထပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဂေါဓယ ဝိယ-ဖွတ်၏ကဲ့သို့၊
 ဂတ္တတော-ကိုယ်မှ၊ စုဏ္ဏာနိ-အမှုန်တို့သည်၊ ပတန္တိ-ကျကုန်၏၊ စ-ဆက်၊
 သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ ဧတံ-ဤ ကဗ္ဗဂတ္ထော စသော စကားကို၊ ဝိရူပကရဏံ-
 ဖောက်ပြန်သော အဆင်းရှိအောင် ပြုတင်သော ရောဂါကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊
 ဝိတ္တာရိတဝသေန-အကျယ်ချဲ့အပ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊
 ဧတ္ထ-ဤ ကဗ္ဗဂတ္ထ အစရှိသည်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ န ဘိက္ခဝေ ပဉ္စဟိ
 အာဗာဓေဟိတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနော-ဖြင့်သာ၊
 ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [“သဗ္ဗမ္မေတံတိ ကဗ္ဗဂတ္တာတိအာဒိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဧတ္ထ စ
 ဝိနိစ္ဆယော ကုဋ္ဌာဒိသု ဝုတ္တာ ဝေါ အာဟ ဝိနိစ္ဆယောတိ”-ဝိမတိ။]

ဘဠကဋီကော ဝါ-လျှောကျသောခါးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓနကုဋ္ဌ
 သဒိသေဟိ-ဖိုခနောက်အဖျားနှင့်တူကုန်သော၊ အစ္စဂ္ဂတေဟိ-အထက်သို့ ချွန်တက်
 ကုန်သော၊ အာနိသဒမံသေဟိ-တင်ပါး၏အသားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊
 မဟာအာနိသဒေါ ဝါ-ကြီးသောတင်ပါးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊(ဟောတိ)၊
 မဟာဥရုကော ဝါ-တုတ်သောပေါင်ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါတဏ္ဍိကော
 ဝါ-လေဝင်သောဥရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (မုတ်ကြီးသူသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊) [ဝါတဏ္ဍိကောတိ အဏ္ဏဝါတရောဂေန ဥဒ္ဓုမာတဗီဇဏ္ဏကောသေန
 သမန္နာဂတော၊ ယဿ နိဝါသနေန ပဋိစ္ဆန္တမ္ပိ ဥန္နတံ ပကာသတိ၊ သောဝ န
 ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊-ဝိမတိ၊] မဟာဇာဏုကော-ကြီးသော ဒူးပုဆစ်ရှိသူသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊ သဃ်ဋ္ဌနဇာဏုကော ဝါ-အချင်းချင်း ထိခိုက်သော ဒူးပုဆစ်ရှိသူသည်
 သော်လည်းကောင်း၊ ယဋ္ဌိသဒိသဇေဟိ-ဝါးတောင်ရိုးနှင့်တူသော ခြေသလုံးရှိ
 သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒီဃဇေဟိ ဝါ-ရှည်သော ခြေသလုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊
 (ဟောတိ)၊ ဝိကဋ္ဌော ဝါ-ဖိလာသွားသော ခြေရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊
 [ဝိကဋ္ဌောတိ တိရိယံ ဂမနပါဒေဟိ သမန္နာဂတော၊ ယဿ စ စင်္ဂမတော
 ဇာဏုကာ ဗဟိ ဂစ္ဆန္တိ၊-ဋီကာ။]

ပဏှော ဝါ-နောက်သို့လည်သော ခြေရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ [ပဏှောတိ
 ပစ္ဆတော ပရိဝတ္တပါဒေဟိ သမန္နာဂတော၊ ယဿ စင်္ဂမတော ဇာဏုကာ အန္တော

ပဝိသန္တိ - ဋီကာ၊] ဥပဒ္ဒပိဏ္ဍိကော ဝါ-အောက်သို့သက်သော ကြီးသော သလုံး
 မြင်းခေါင်းသား ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အထက်သို့တက်သော ကြီးသော
 သလုံးမြင်းခေါင်းသား ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ သော-ထိုဥပဒ္ဒ
 ပိဏ္ဍိကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟောဋ္ဌာ-အောက်သို့၊ ဩရုဏ္ဏဟိ ဝါ-သက်ဆင်းသည်မူလည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပရိ-အထက်သို့၊ အာရုဏ္ဏဟိ ဝါ-တက်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 မဟတီဟိ-ကြီးကုန်သော၊ ဇယံပိဏ္ဍိကာဟိ-သလုံးမြင်းခေါင်းသားတို့နှင့်၊ သမန္နာ
 ဂတော (ဟုတွာ)၊ ဒုဝိဇော-နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ မဟာဇယော ဝါ-ကြီးသော ခြေသလုံး
 ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ထုလဇယံပိဏ္ဍိကော ဝါ-ဝဖျိုးကြီးမားသော သလုံး
 မြင်းခေါင်းသား ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ မဟာပါဒေါ ဝါ-ကြီးသော ခြေ
 ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ မဟာပဏှိ ဝါ-ကြီးသောဖနောင့် ရှိသူသည်သော်
 လည်းကောင်း၊ ပါဒဝေမဇ္ဈတော-ခြေဖမိုး၏အလယ်မှ၊ ဥဋ္ဌိတဇယော-ပေါ်ထွက်
 သော ခြေသလုံးရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပိဋ္ဌိကပါဒေါ ဝါ-ခြေဖမိုး၏အလယ်မှပေါက်သော
 ခြေသလုံးရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။

ဝင်္ကပါဒေါ ဝါ-ကောက်သောခြေရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ သော-
 ထိုဝင်္ကပါဒပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အန္တော ဝါ-အတွင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိ ဝါ-
 ပြင်ဘက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဝတ္တပါဒေါ-လည်သောခြေရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊
 ဒုဝိဇော-၏၊ သိင်္ဂီဝေရဖဏသဒိသာဟိ-ချင်းတက်၏ ပါးပျဉ်းနှင့်တူကုန်သော၊
 အင်္ဂုလီဟိ-လက်ချောင်း၊ ခြေချောင်းတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊ ဂဏ္ဍိကင်္ဂုလိ
 ဝါ-ချင်းတက်အလား များသောအဖုရှိသော လက်ချောင်း၊ ခြေချောင်းရှိသူသည်
 သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ကာဠဝဏ္ဏေဟိ-မည်းနက်သော အဆင်းရှိကုန်သော၊
 ပူတိနဓေဟိ-ပုပ်သော လက်သည်း၊ ခြေသည်းတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော (ဟုတွာ)၊
 အန္ဓနခေါ ဝါ-ကန်းသော လက်သည်း၊ ခြေသည်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊
 သဗ္ဗောပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဧသ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရိသဒ္ဓသကော-ပရိသတ်
 ကို ဖျက်ဆီးတတ်သူတည်း၊ ဧဝရူပေါ-သော၊ ပရိသဒ္ဓသကော-ပရိသတ်ကို
 ဖျက်ဆီးတတ်သူကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ [ဤကဲ့သို့ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်ပါသော
 ပရိသတ်သည် ငါးခုံးမတစ်ကောင်ကြောင့် တစ်လှေလုံး ပုပ်ရသကဲ့သို့၊ ကြည့်၍
 မကောင်းအောင် အသရေပျက်၏၊ ထို့ကြောင့် “ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သာမဏေလည်း
 ပြုမပေးရ၊ ရဟန်းလည်း ပြုမပေးရ”ဟု မိန့်တော်မူသည်။]

ကာဏောတိ-ကား၊ ပသန္နန္တော ဝါ-ကန်းသော စက္ခုအကြည်ရှိသူသည်သော်
 လည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ပုဗ္ဗာဒိဟိ-ပြည်အစရှိသည်တို့သည်၊ (အာဒိဖြင့် သလိပ်၊
 သည်းခြေ၊ သွေး၊ လေတို့ကို ယူ၊) ဥပဟတပသာဒေါ ဝါ-ဖျက်ဆီးအပ်သော စက္ခု
 အကြည်ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတု)၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒွိဟိ-
 နှစ်လုံးကုန်သော၊ (အက္ခိဟိ)ဝါ-မျက်စိတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကေန-သော၊

အက္ခိနာ ဝါ-လည်းကောင်း၊ န ပဿတိ-မမြင်ရ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဧက္ခိကာဏော-တစ်လုံးသော မျက်စိတို့ဖြင့် ကန်းသူကို၊ ကာဏောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဒွိအက္ခိကာဏော-နှစ်လုံးသော မျက်စိဖြင့်ကန်းသူကို၊ အန္ဓေန-အန္ဓသဒ္ဒါဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတော-သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဇစ္စန္ဓော-ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကန်းသူကို၊ အန္ဓောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥဘယမ္ပိ-နှစ်မျိုးလုံးသော စကားသည်လည်း၊ ပရိယာယေန-ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ ဟတ္ထကုဏီ ဝါ-လက်အားဖြင့် ကောက်သူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒကုဏီ ဝါ-ခြေအားဖြင့် ကောက်သူသည်သော်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂုလိကုဏီ ဝါ-လက်ချောင်း၊ ခြေချောင်းအားဖြင့် ကောက်သူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ကုဏီတိ-မည်၏၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧတေသု ဟတ္ထာဒိသု-ဤ လက်အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအင်္ဂါသည်၊ ဝင်္က-ကောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ သော-သည်၊ ကုဏီ နာမ-မည်၏။

ခဏ္ဍောတိ-ကား၊ နတဇာဏုကော ဝါ-ကိုင်းညွတ်သော ဒူး ပုဆစ်ရှိသူသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဘိန္နဇယော ဝါ-ကွဲပြားသော သလုံးမြင်းခေါင်းရှိသူ သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ သင်္ကဋ္ဌိတပါဒတ္တာ-တွန့်သောခြေ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ခွေလိပ်သောခြေ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ပိဋ္ဌိပါဒ မဇ္ဈေန-ခြေဖမိုး၏ အလယ်ဖြင့်၊ စင်္ကမန္တော-လမ်းသွားရသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကုဏ္ဍ ပါဒကော ဝါ-တုံးသော ချို့တဲ့သော ခြေရှိသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ အဂ္ဂေ-အဖျား၌၊ သင်္ကဋ္ဌိတပါဒတ္တာ-ကြောင့်၊ ပိဋ္ဌိပါဒဂ္ဂေန-ခြေဖမိုး၏အဖျားဖြင့်၊ စင်္ကမန္တော-လမ်းသွားရသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကုဏ္ဍပါဒကော ဝါ-သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ အဂ္ဂပါဒေနဝ-ခြေဖျားဖြင့်ပင်၊ စင်္ကမနခဏ္ဍော ဝါ-ခွင်သောလမ်းသွားရခြင်းရှိသူသည် သော်လည်း၊ ဝါ-လမ်းသွားရခြင်းအားဖြင့် ခွင်သူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊

မဇ္ဈေ၊ပေ၊ စင်္ကမန္တော။ ။ မဇ္ဈေ သင်္ကဋ္ဌိတပါဒတ္တာသည် ကုဏ္ဍပါဒကော၏ အကြောင်းပြဟိတ်တည်း၊ ပိဋ္ဌိပါဒမဇ္ဈေန စင်္ကမန္တောသည် ထို ကုဏ္ဍပါဒပုဂ္ဂိုလ်၏ သွားပုံကိုပြသော စကားတည်း၊ [စာအုပ်တို့၌ “ကုဏ္ဍ”ဟု ရှိသော်လည်း (၇၂၉) အဘိဓာန်၌ “ကုဏ္ဍော မန္တော ကြိယာသုဟိ-ထိုထိုကြိယာတို့၌ ညံဖျင်းသူကို ကုဏ္ဍ ခေါ်သည်”ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝေကလ္လ(ချို့တဲ့ခြင်း)အနက်ဟော ကုဋ္ဌိဓာတ်ဖြင့် “ကုဏ္ဍ”ဟုသာ ရှိသင့်၏။]

အဂ္ဂေ၊ပေ၊ စင်္ကမန္တော။ ။ အဂ္ဂေသင်္ကဋ္ဌိတပါဒတ္တာသည် ကုဏ္ဍပါဒကော၏ ဟိတ်တည်း၊ ပိဋ္ဌိပါဒဂ္ဂေန စင်္ကမန္တောသည် ထိုကုဏ္ဍပါဒပုဂ္ဂိုလ်၏ သွားပုံကိုပြသော စကားတည်း၊ [ကုဏ္ဍပါဒသေဝ ဂမနသဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ “ပိဋ္ဌိပါဒဂ္ဂေန စင်္ကမန္တော”တိ-ဋီကာ။]

ပဏှိကာယ-ခြေဖနောင့်ဖြင့်၊ စင်္ကမနုခဏ္ဍော ဝါ (ဟောတိ)၊ ပါဒဿ-ခြေ၏၊
ဗာဟိရန္တေန-ပြင်ဘက်အစွန်ဖြင့်၊ စင်္ကမနုခဏ္ဍော ဝါ (ဟောတိ)၊ ပါဒဿ-ခြေ၏၊
အပ္ပန္တရန္တေန-အတွင်းအစွန်ဖြင့်၊ စင်္ကမနုခဏ္ဍော ဝါ (ဟောတိ)၊ ပါဒဿ-၏၊
ဂေါပ္ပကာနံ-ခြေဖမျက်တို့၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဘဂ္ဂတ္တာ-ပျက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
သကလေန-သော၊ ပိဋ္ဌပါဒေန-ခြေဖမိုးဖြင့်၊ စင်္ကမနုခဏ္ဍော ဝါ (ဟောတိ)၊
သဗ္ဗောပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဧသ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ခဏ္ဍောယေဝ-ခဏ္ဍချည်းသာ
တည်း၊ သော-ထိုခဏ္ဍပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

≡ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧကော-တစ်ဖက်သော၊ ဟတ္ထော ဝါ-လက်သည်
သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒေါ ဝါ-ခြေသည်သော်လည်းကောင်း၊ အမုသရီရံ ဝါ-
ထက်ဝက်သော ကိုယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ န ဝဟတိ-
မဆောင်ရွက်နိုင်၊ (သော) ပက္ခဟတောတိ-မည်၏၊ ပိဋ္ဌသပ္ပိ-ဘီး(ဘိန်း)တပ်အပ်
သော အင်းပျဉ်ငယ်ဖြင့် သွားရသူကို၊ ဆိန္နိရိယာပတောတိ-ထဟူ၍၊ ဝါ-ပြတ်သော
ဣရိယာပုတ်ရှိသူဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ-၏၊ ဇရာဒုဗ္ဗလောတိ-ကား၊ ဇိဏ္ဏဘာဝေန-
အိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗလော-အားမရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊
စိဝရံရနောဒိကမ္မံ-သင်္ကန်းဆိုးခြင်း အစရှိသောအမှုကို၊ ကာတုမ္မိ-ပြုခြင်းငှာလည်း၊
အသမတ္ထော-မစွမ်းနိုင်သူတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟလ္လကော-
ကြီးသည်၊ (သမာနော)ပိ-သော်လည်း၊ ဗလဝါ-အားရှိသေးသည်၊ ဟောတိ၊
အတ္တာနံ-ကို၊ ပဋိဇေဂ္ဂိတုံ-သုတ်သင်ခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်သေး၏၊ သော-
ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ဇစ္စန္တော-ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကန်းသူကို၊ အန္တောတိ-ဟူ၍၊
ဇ္ဇောတိ-၏၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝစီဘောဒေါ-စကားလုံး၏ကွဲပြားခြင်းသည်၊
နပ္ပဝတ္တတိ-မဖြစ်၊ (စကားမပီ၊) (သော) မူဂေါတိ-မည်၏၊ ဝါ-အ သူ မည်၏၊
ယဿာပိ-၏လည်း၊ (ဝစီဘောဒေါ-သည်၊) ပဝတ္တတိ-၏၊ (စကားတော့ ပီ၏၊)

ပါဒဿ၊ပေ၊ စင်္ကမနုခဏ္ဍော ဝါ။ ။ ဖြေဖဝါး၏အပြင်ဘေး အစွန်ဖြင့် လမ်းသွား
ရသူ၊ အတွင်းဘေးအစွန်ဖြင့် လမ်းသွားရသူ၊ ဤနှစ်မျိုးလုံးပင် ဖြေဖဝါးအပြင်၏
အပြင်ဘေး အတွင်းဘေး အစွန်တို့ဖြင့် လမ်းသွားရသူကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်၊ [ပါဒဿ
ဗာဟိရန္တေနာတိ စ၊ အပ္ပန္တရန္တေနာတိ စ ဣဒံ ပါဒတလဿ ဥဘောဟိ ပရိယန္တေဟိ
စင်္ကမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊-ဝိမတိ။]

ပက္ခဟတော။ ။ ပက္ခ-တစ်ဖို(တစ်ပိုင်း)+ဟတ-ပျက်သူ၊ ပက္ခော+ဟတော
ယဿာတိ ပက္ခဟတော၊ ဝဲဘက် ယာဘက် နှစ်ဘက်တွင်ဖြစ်စေ၊ အထက်ဘက်
အောက်ဘက် နှစ်ဘက်တွင်ဖြစ်စေ ပျက်သူတည်း၊ “သုက္ခာပါဒစွဲသူ”ဟု ခေါ်ကြ၏။

ပိဋ္ဌသပ္ပိ။ ။ ခြေဖြင့် မသွားနိုင်သောကြောင့် အင်းပျဉ်ငယ်ကို အောက်၌ ဘီး(ဘိန်း)
တပ်၍ ထို အင်းပျဉ်ပေါ်ဝယ် ထိုင်ပြီးလျှင် တုတ်ဖြင့် လှေလှော်သကဲ့သို့ လှော်၍
သွားရသူ၊ သပ္ပတိတိ သပ္ပိ၊ ပိဋ္ဌေန+သပ္ပိ ပိဋ္ဌသပ္ပိ၊ [သပ္ပဓာတ်+ဣပစ္စည်း။]

ပန-ထိုသို့ပင် စကားပီပါသော်လည်း၊ သရဏဂမနံ-သရဏဂုံကို၊ ဘာသိတုံ- ရွတ်ဆိုခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ မမ္မနမ္မိ-မန်းစွဲသူကိုလည်း၊ ဝါ-ထစ်အသူကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန- အန္တယကား၊ ယော-သည်၊ သရဏဂမနမတ္တံ-သရဏဂုံမျှကို၊ ပရိပုဏ္ဏံ-စွာ၊ ဘာသိတုံ-ငှာ၊ သက္ကောတိ၊ တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဗ္ဗေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံ အကုန်အစင်၊ (တစ်နည်း) သဗ္ဗေန သဗ္ဗ-အချင်းခပ်သိမ်း၊ န သုဏာတိ- မကြားရ၊ (သော-ထိုအလုံးစုံ မကြားရလောက်အောင် နားထိုင်းသူသည်၊) ဗမိရောတိ- ရမည်၏၊ ပန-အန္တယကား၊ ယော-သည်၊ မဟာသဒ္ဓံ-ကျယ်သောအသံကို၊ သုဏာတိ-ကြားရသေး၏၊ တံ-ထိုသူကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အန္တမူဂါဒယော- အန္တမူဂအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဥဘယဒေါသဝသေန-ကုန်းခြင်း၊ (အ)ခြင်း ဟူသော နှစ်ပါးစုံသောအပြစ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာ-မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (အန္တမူဂ ပမိရပုဂ္ဂိုလ်ကား ဥဘယဒေါသ သာမက ဒေါသတ္တယ၏ အစွမ်းဖြင့် မိန့်တော် မူသည်၊) စ-ဆက်၊ ယေသံ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရှင့်အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိတ္တာ- ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဥပသမ္ပဒါပိ-မြင့်မြတ်သောရဟန်း အဖြစ်ကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိတ္တာဝ-ပယ်အပ်ပြီးသည်သာ။

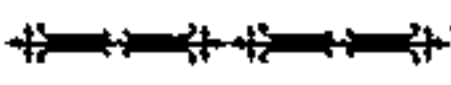
ပန-ဆက်၊ တေ-ထိုပယ်အပ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သံဃော-သည်၊ သစေ ဥပသမ္ပာဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သဗ္ဗေပိ-န်သော၊ ဟတ္ထစွိန္ဒာဒယော-ဟတ္ထစွိန္ဒ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သူပသမ္ပန္နာ-ကောင်းစွာ ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ (ရဟန်းအဖြစ် အထမြောက်ကုန်၏၊) ပန-ထိုသို့ပင် သူပသမ္ပန္န ဖြစ်ပါကုန်သော် လည်း၊ ကာရကသံဃော-ဥပသမ္ပဒကံကိုပြုသော သံဃာသည်လည်းကောင်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ - ကမ္မဝါစာဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အာပတ္တိတော-ဒုက္ကဋ်အာပတ်မှ၊ န မုစ္ဆန္တိ။ [ဥတ္တာ ကရောဇ္ဇောဝ န မုစ္ဆတိ၊ ဇီဝိတန္တရာယာဒိအာပဒါသု အရုစိယာ ကာယသာမဂ္ဂိ ဒေန္တဿ အနာပတ္တိ၊-ဝိမတိ။]

စ-သာဓကကား၊ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ဒုဩသာရိတောတိ-ဟူ၍၊ ဝက္ခတိ- မိန့်တော်မူလတ္တံ့၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဩသာရဏံ-သံဃာ့ဘောင်သို့ သွတ်သွင်းခြင်းသို့၊

မမ္မန။ ။ သက္ကတ၌ မရ်(န်)သည် 'ပါဠိ၌ "မမ္မန"ဟု ဖြစ်၏၊ စကားပြောရာ၌ ချွတ်ယွင်းသူတည်း၊ [မမ္မနန္တိ-ဌာနကရဏဝိသုဒ္ဓိယာ အဘာဝေန အယုတ္တက္ခရဝစနံ၊ (မသင့်သော မမှန်သော အက္ခရာစကားလုံးရှိသူ) ဝစနာနကရဏေနဟိ (စကားတစ်လုံး ကို အထပ်ထပ်ပြောခြင်းကြောင့်) မမ္မနောတိ ဝုတ္တော၊ ယော စ ကရဏသမ္ပန္နောပိ (ဌာန်ကရိုဏ်း ပြည့်စုံသော်လည်း) ဧကမေဝ အက္ခရံ ဟိက္ကာရဗဟုလော (အီး-အဲ မယားလျက်) ဝဒတိ၊ သောပိ ဣမေဝ သင်္ဂယုတိ၊-ဝိမတိ၊] စကားတစ်လုံးကို အထပ်ထပ် ဆိုရသူ၊ အသံကို ဒရွတ်ဆွဲ၍ အီး-အဲနှင့် ဆိုနေရသူ၊ စကားထစ်သူတည်း။

အပ္ပတ္တော-မရောက်သော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သံဃော-သည်၊ စေ သြဿာရေတိ-အကယ်၍ သံဃာဘောင်သို့ သွတ်သွင်းအံ့၊ ဧကဇ္ဇော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ဟတ္ထစ္ဆိန္န စသူကို၊) သုသြဿာရိတော-ကောင်းစွာသွတ်သွင်းအပ်ပြီ၊ ဧကဇ္ဇော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ဥနဝိသတိဝဿ စသူကို၊) ဒုသြဿာရိတော-မကောင်းသဖြင့် သွတ်သွင်းအပ်ပြီ၊] တဿ-ထို အတ္ထိ ဘိက္ခုဝေ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္တော-အနက်သည်၊ အာဂတဋ္ဌာနေယေဝ-တိုက်ရိုက်လာရာ ပါဠိရပ်၌သာ၊ [စမ္ပေယျက္ခန္ဓက၊ ဒွေနိဿာရနာဒိကထာကို ဆိုသည်၊] အာဝိ-ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

အလန္တိနိဿယဝတ္ထုကထာ

၁၂၀။ အလန္တိနိဿယ ဝသန္တိတိ(ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါဌ၌၊ ဥဘယောဂတ္ထေ-ဒုတိယာဝိဘတ်၏အနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်တည်း၊ အလန္တိပုဂ္ဂလေ-အလန္တိပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ နိဿယ-မှီ၍၊ ဝသန္တိ-နေကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္တော၊ ယာဝ ဘိက္ခုသဘာဂတံ ဇာနာတိတိ-ကား၊ နိဿယဒါယကဿ-နိဿယည်း ပေးနိုင်သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဘိက္ခုဟိ-အခြားအလန္တိရဟန်းတို့နှင့်၊ သဘာဂတံ-သီလစသော ဂုဏ်အားဖြင့် တူသောအဖို့ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ လန္တိဘာဝံ-လန္တိပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်ကို၊ (သဘာဂတံကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) ယာဝ-လောက်၊ ဇာနာတိ-သိရ၏၊ (တာဝ စတူဟပဉ္စာဟံ အာဂမေတုံ အနုဇာနာမိဉ္စ စပ်၊) ဣတိ အတ္တော၊ တဿ-ထို့ကြောင့်၊ (ဘိက္ခုသဘာဂ၏အဖြစ်ကို သိသည့်တိုင်အောင် ဆိုင်ငံဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နဝံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ ဌာနံ-အရပ်သို့၊ ဂတေန-ရောက်သော ရဟန်းသည်၊ (ဝုစ္စမာနေနာပိဉ္စ စဉ်းငယ်စပ်၍ ဂဟေတဗ္ဗောဉ္စ စပ်၊) ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ ဧဟိ-လာလော၊ နိဿယံ-ကို၊ ဂဏှာဟိ-ယူလှည့်လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုစ္စမာနေနာပိ-ပြောဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ စတူဟပဉ္စာဟံ-လေးရက်၊ ငါးရက်မျှ၊ နိဿယဒါယကဿ-နိဿယည်းပေးမည့်ဆရာ၏၊ လန္တိဘာဝံ-ကို၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-စုံစမ်း၍၊ နိဿယော-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏။

ဘိက္ခုသဘာဂတံ။ ။ “ဘိက္ခုဟိ+သဘာဂတံ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဘိက္ခုဟိ+သဘာဂေါ ဘိက္ခုသဘာဂေါ”ဟု ပြု၊ သဘာဂေါကို “သ+ဘာဂေါ”ဟုခွဲ၊ သမာနောဘာဂေါ (ဒိဋ္ဌိသီလစသော ဂုဏ်အဖို့) ယဿာတိ သဘာဂေါ၊ ဘိက္ခုသဘာဂဿ+ဘာဂေါ ဘိက္ခုသဘာဂတာ၊ ဘိက္ခုသဘာဂတံ နောက်၌ “ဇာနာမိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ “ဘိက္ခု-နိဿယည်းယူမည့် ရဟန်းသည်”ဟု ကတ္တာထည့်သင့်သောကြောင့် “ဇာနာတိ”ဟု ရှိသင့်သည်။

ထေရော-ထေရ်သည်၊ လန္တီ-လန္တီပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘိက္ခုနံ-အခြား
 ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ (ကြားရလျှင်၊) အာဂတ
 ဒိဝသေယေဝ-ကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်ရာနေ့၌ပင်၊ (နိဿယံ-ကို၊) ဂဟေတု
 ကာမော-ယူခြင်းငှာအလိုရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ယူလိုပါ
 သော်လည်း၊ ထေရော-သည်၊ (နိဿယည်းပေးမည့်ထေရ်သည်၊) တာဝ အာဂမေဟိ-
 ဆိုင်းငံ့ဦးလော့၊ ဝသန္တော-နေလသော်၊ (နေရင်း၊) ဇာနိဿသိ-လန္တီ ဟုတ်၊ မဟုတ်
 သိရလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ကတိပါဟံ-အနည်းငယ်သောရက်မျှ၊ အာစာရံ-
 အကျင့်ကို၊ (နိဿယည်းယူမည့် ရဟန်း၏အကျင့်ကို၊) ဥပပရိက္ခိတွာ-၍၊ နိဿယံ-
 ကို၊ (သစေ) ဒေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ (ထိုရက်အတွင်း နိဿယည်း
 မယူဘဲ နေခြင်းငှာ အပ်၏၊) ပကတိယာ-ပင်ကိုအားဖြင့်၊ နိဿယဂ္ဂဟဏဋ္ဌာနံ-
 နိဿယည်းယူရာ အရပ်သို့၊ (နိဿယည်းယူနေကျ နေရာသို့၊) ဂတေန-ရောက်
 သော ရဟန်းသည်၊ တဒဟေဝ-ထိုရောက်ရာနေ့၌ပင်၊ (နိဿယော) ဂဟေတဗ္ဗော၊
 ဧကဒိဝသမ္ပိ-တစ်နေ့မျှလည်း၊ ပရိဟာရော-အာပတ်မသင့်ဖို့ရန် အစောင့်အရှောက်
 သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပဌမယာမေ-ပဌမယံ၌၊ အာစရိယဿ-နိဿယည်းအရာ၏၊
 ဩကာသော-အားလပ်ခွင့်သည်၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ) ဩကာသံ-ကို၊
 အလဘန္တော-မရသည်၊ (ဟုတွာ) ပစ္စုသသမယေ-မိုးသောက်အခါ၌၊ (အရုဏ်
 မတက်မီ အခါ၌၊) ဂဟေဿာမိ-ယူအံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ (သစေ) သယတိ-
 အကယ်၍ အိပ်အံ၊ အရုဏံ-အရုဏ်ကို၊ ဥဂ္ဂတမ္ပိ-တက်သွားသည်ကိုလည်း၊
 (သစေ) န ဇာနာတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အနာပတ္တိ။

ပန-သို့မဟုတ်၊ ဂဏိဿာမိ-နိဿယည်းယူအံ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဘောဂံ-
 နှလုံးသွင်းမှုကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ သစေ သယတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အရုဏဂ္ဂမနေ-
 အရုဏ်တက်ရာအခါ၌၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အဂတပုဗ္ဗံ-မရောက်အပ်ဖူး
 သော၊ ဌာနံ-အရပ်သို့၊ ဂတေန-ရောက်သောရဟန်းသည်၊ ဒွတ္တိဏိ ဒိဝဿာနိ-
 နှစ်ရက်၊ သုံးရက်တို့ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ-နေပြီး၍၊ ဂန္တုကာမေန-သွားလိုလသော်၊
 အနိဿိတေန-မမှီဘဲ၊ ဝသိတဗ္ဗံ-နေနိုင်၏၊ (နှစ်ရက်၊ သုံးရက်နေပြီး သွားမည်
 ဖြစ်သောကြောင့် နိဿယည်းမယူဘဲ နေနိုင်၏၊) သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊
 ဝသိဿာမိ-နေအံ၊ ဣတိ-သို့၊ အာလယံ-အာလယကို၊ (ထိုအရပ်၌ တွယ်တာသော
 ဆန္ဒကို အာလယဟု ခေါ်သည်၊) ကရောန္တေန ပန-ပြုသော ရဟန်းသည်ကား၊
 နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗော၊ ထေရော-သည်၊ သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်လောက်၊ ဝသန္တဿ-
 နေသူ၏၊ နိဿယေန-နိဿယည်းဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အကယ်၍ ပြောအံ၊ (ဧဝံသတိ) ပဋိက္ခိတ္တကာလတော-
 ပယ်မြစ်အပ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ လဒ္ဓပရိဟာရော-ရအပ်သော အစောင့်အရှောက်
 သည်၊ ဟောတိ-၏။

ဂမိကာဒိနိဿယဝတ္ထုကဏ္ဍ

၁၂၁။ နိဿယ ကရဏီယောတိ-ကား၊ ကရဏီယနိဿယော-ပြုထိုက်သော နိဿယည်း ယူခြင်းရှိ၏၊ မယာ-သည်၊ နိဿယော-နိဿယည်း ယူမှုကို၊ ကရဏီယော-ပြုထိုက်၏၊ (နိဿယော-ကို) ဂဟေတဗ္ဗော-ယူတိုက်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ နိဿယံ အလဘမာနေနာတိ-ကား၊ အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နေသု-အစွန့်ရှည်သောခရီးကို သွားသူတို့တွင်၊ နိဿယဒါယကေ- နိဿယည်းပေးနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ (မပါလသော်)၊ နိဿယံ-ကို၊ န လဘတိ နာမ-မရသည် မည်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အလဘန္တေန- မရလသော်၊ ဝါ-မရသောရဟန်းသည်၊ အနိဿိတေန-နိဿယည်းဆရာကို မမှီဘဲ၊ ဗဟူနိပိ-များစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ-နေတို့ပတ်လုံး၊ ဂန္တဗ္ဗ-ခရီးသွားနိုင်၏၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ နိဿယံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝုတ္တပုဗ္ဗ-နေအပ်ဖူးရာဖြစ်သော၊ ကဗ္ဗိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အာဝါသံ-ကျောင်းတိုက်သို့၊ သစေ ပဝိသတိ-အကယ်၍ ဝင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဧကရတ္တံ-တစ်ည၌မျှ၊ ဝသန္တေနာပိ-နေသော အာဂန္တုကရဟန်း သည်လည်း၊ နိဿယော-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-လမ်းခရီးအကြား၌၊ ဝိဿမန္တော ဝါ-အပန်းဖြေလျက်သော်လည်းကောင်း၊ သတ္တံ-ကုန်သည်အပေါင်းကို၊ ပရိယေသန္တော ဝါ-ရှာမိုးလျက်သော်လည်းကောင်း၊ ကတိပါဟံ-အနည်းငယ်သော ရက်မျှ၊ ဝသတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ အန္တောဝသေ- ဝါတွင်း၌၊ နိဗဒ္ဓဝါသံ-အမြဲနေရာအရပ်၌၊ ဝသိတဗ္ဗ-နေရာ၏၊ နိဿယော စ- ကိုလည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ နာဝါယ-လေ့ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တဿ- သွားသောရဟန်း၏၊ ဝဿာနေ-မိုးလသည်၊ အာဂတေပိ-ရောက်ပါသော်လည်း၊ နိဿယံ-ကို၊ အလဘန္တဿ-မရလသော်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

နိဿယကရဏီယော။ ။ “ကရဏီယနိဿယော”ဟု ရှေ့နောက်ပြန်၍ ဖွင့်သော ကြောင့် ဝိသေသနနောက်ကျသော ပုဒ်ဟု သိစေ၏၊ ကရဏီယောကိုလည်း “ဂဟေတဗ္ဗော” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် နိဿယဖြင့် နိဿယဂဟဏတိုင်အောင် ယူ၊ ဂဟဏဟူသော နောက်ပုဒ် ကျေ၊ “ပြုထိုက်သော နိဿယည်း ယူရခြင်းရှိ၏”ဟု သဒ္ဓတ္ထ၊ “နိဿယည်း ယူတိုက်၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်၏၊ [နိဿယဂ္ဂဟဏံ နိဿယော၊-ဋီကာ။]

ဝသတိ အနာပတ္တိ။ ။ဂမနေ သဉ္ဇဿာဟတာယံ တဏှာ ဝသန္တေနာပိ အဒ္ဓိကောဝ- ဆက်၍သွားဖို့ရန် အားထုတ်ခြင်းရှိသောကြောင့် ထိုသို့ သွားနေ၊ သတ္တကို စောင့်နေ သော်လည်း ခရီးသွားနေသူဖြစ်၏၊ ဤစကားဖြင့် (ပင်ပန်းခြင်းစသည် မရှိပါမူ) အာပတ်ဟု ပြ၏၊ သင်္ကန်းဆိုးဖို့ရန် စသည်ကိစ္စဖြင့် ဆရာက စေခိုင်း၍ သွားရလျှင် လည်း “ကိစ္စပြီးလျှင် ပြန်ခဲ့ရမည်၊ ဆက်၍ မနေရ”ဟု ပြ၏၊ ဆရာတို့ကလည်း “နိဿယည်းဆရာ မရှိသော အရပ်သို့ အကြာကြီး နေဖို့ရန် မစေခိုင်းကောင်း”ဟု ဝိမတိဋီကာ ဆိုသည်။

ယာစိယမာနေနာတိ-ကား၊ တေန ဂိလာနေန-ထိုဂိလာနသည်၊ (ပါဠိတော်၌ ခရီးသွားဖော် ရဟန်းနှစ်ပါးတို့တွင် တစ်ပါးက ဂိလာနဖြစ်နေသောကြောင့် ထို ပါဠိတော်၌ လာသော ဂိလာနကို ညွှန်၍ “တေန” ဟု ဆိုသည်၊) ယာစိယမာနေန- နေဖို့ရန် တောင်းပန်အပ်သော်၊ အနိဿိတေန-နိဿယည်းဆရာကို မမှီဘဲ၊ ဝသိတဗ္ဗ-နေနိုင်၏၊ မ-တပည့်တော်ကို၊ ယာစာဟိ-နေဖို့ရန် တောင်းပန်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စမာနောပိ-ပြောဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ (ဂိလာနပဋ္ဌာကက နိဿယည်း မယူဘဲ နေကောင်းအောင် မိမိကို ဆိုင်းငံ့ဖို့ရန် တောင်းပန်ခိုင်းပါသော်လည်း၊) ဂိလာနော-သည်၊ မာနေန-မာနကြောင့်၊ သစေ န ယာစတိ-အကယ်၍ နေဖို့ရန် မတောင်းပန်အံ့၊ (ဒဝံသတိ) ဂန္တဗ္ဗ-သွားရာ၏၊ [နိဿယည်းဆရာ မရှိဘဲ မနေကောင်းသောကြောင့် သွားရမည်။]

ဗာသု ဟောတိတိ-ကား၊ သမထဝိပဿနာနံ-သမထ၊ ဝိပဿနာတို့ကို၊ ပဋိလာဘဝသေန-ရခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဗာသု-ချမ်းသာသည်၊ ဟောတိ၊ [သမထ ဝိပဿနာနံ ပဋိလာဘဝသေနဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ဆွမ်းကွမ်းချမ်းသာမှုစသည် ကိုပယ်သည်၊] ဟိ-မှန်၊ ဣမံ ပရိဟာရံ-ဤအာပတ် မသင့်အောင် စောင့်ရှောက်ခြင်း ကို၊ သောတာပန္နော-သောတာပန်ဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နေဝ (လဘတိ)-မရ၊ သကဒါဂါမိ အနာဂါမိ အရဟန္တာ-သကဒါဂါမိ အနာဂါမိ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နေဝ လဘန္တိ-မရကုန်၊ ထာမဂတဿ-အားအစွမ်းသို့ရောက်သော၊ (အားရှိနေသော၊) သမာဓိနော ဝါ-သမာဓိကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာယ ဝါ-ဝိပဿနာကို သော်လည်းကောင်း၊ လဘတိ-ရခြင်းရှိသူသည်၊ န (လဘတိ)၊ ဝိသဋ္ဌ ကမ္မဋ္ဌာနေ-စွန့်လွှတ်အပ်သောကမ္မဋ္ဌာန်းရှိသော၊ ဗာလပုထုဇ္ဇနေ ပန-ညံ့ဖျင်းသော ပုထုဇဉ်ရဟန်း၌ကား၊ ကထာဝ-ပရိဟာရ မရဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

ပန-အနွယ်ကား၊ ယဿ-အကြွင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သမထော ဝါ-သည် သော်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ တရုနာ-နုနေသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ အယံ-ဤတရုဏသမထ၊ တရုဏဝိပဿက ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမံ ပရိဟာရံ-ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ (နိဿယည်းမယူသော်လည်း အာပတ်မသင့် ကြောင်းဖြစ်သော ဤအစောင့်အရှောက်ကိုရ၏)၊ ပဝါရုဏသင်္ဂဟောပိ-ပဝါရုဏာဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းကိုလည်း၊ ဧတဿေဝ-ဤပုဂ္ဂိုလ်အားသာ၊ (တရုဏသမထ၊ တရုဏ ဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်အားသာ၊) အနုညာတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန-သည်၊ အာစရိယေ-နိဿယည်းဆရာသည်၊ ပဝါရေတွာ- ပဝါရုဏာပြုပြီး၍၊ ဂတေပိ-အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားပါသော်လည်း၊ ယဒါ-အကြင် အခါ၌၊ ပတိရူပေါ-လျှောက်ပတ်သော၊ နိဿယဒါယကော-နိဿယည်းပေးမည့် ဆရာသည်၊ အာဂစ္ဆိယတိ-လာလတ္တံ့၊ တဿ-ထိုရဟန်းကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊

ဝသိဿာမိ-နေအံ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဘောဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ ပုန-
 တစ်ဖန်၊ ယာဝ-လောက်၊ အာသာဠီပုဏ္ဏမာ-ဝါဆိုလပြည့်နေ့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊
 တာဝ-ထို ဝါဆိုလပြည့်နေ့တိုင်အောင်၊ အနိဿိတေန-မမှီဘဲ၊ ဝတ္ထု-နေခြင်းငှာ၊
 ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ အာသာဠီမာသေ-ထိုဝါဆိုလ၌၊ အာစရိယော-နိဿယည်း
 ဆရာသည်၊ သစေ နာဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ မလာအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ယတ္ထ-အကြင်
 ကျောင်း၌၊ နိဿယော-ကို၊ လဗ္ဘတိ-အပ်၏၊ ဝါ-ရနိုင်၏၊ တတ္ထ-ထိုနိဿယည်း
 ရနိုင်ရာကျောင်းသို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ရွှေ့ပြောင်းသွားရာ၏။

၁၂၂။ ဂေါတ္တေနာပိ အနုဿာဝေတုန္တိ -ကား၊ မဟာကဿပဿ ဥပသမ္ပဒါ
 ပေက္ခောတိ-ဟူ၍၊ (အရှင်မဟာကဿပ၏ ပဉ္စင်းလောင်းပါတည်းဟူ၍၊) ဧဝံ-
 ဤသို့၊ ဂေါတ္တံ-အနွယ်ကို၊ ဝတွာ-ရွတ်ဆို၍၊ အနုဿာဝေတံ-အဖန်ဖန် ကြားသိ
 စေခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

သစေပေ၊ ဂန္တဗ္ဗံ။ ။ ဝါဆိုလပြည့်နေ့တိုင်အောင် နိဿယည်းပေးနိုင်သော ဆရာ
 မလာလျှင် နိဿယည်ဆရာရှိသော အရပ်သို့ သွား၍ ဝါကပ်ရမည်၊ လာလိမ့်မည်ဟု
 မျှော်စဉ် မလာဘဲ ဝါဆိုနေ့ရောက်မှ ပုရိမဝါ မကပ်ဘဲ နိဿယည်းဆရာရှိရာသို့ သွား၍
 ပစ္စိမဝါ ကပ်ရမည်ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ နိဿယည်း ယူမှုသည် ဝါကပ်ခြင်းထက်ပင်
 အရေးကြီးနေပြန်သည်။

ဂေါတ္တေနာပိ အနုဿာဝေတံ။ ။ [ကမ္မဝါစာကို သုံးကြိမ်မျှ ရွတ်ဆိုခြင်းသည်
 အနု-အထပ်ထပ်+သာဝန-ကြားသိစေခြင်းမည်၏၊] အရှင်မဟာကဿပ၏ လူတုန်းက
 နာမည်သည် “ပိပ္ပလိ”မည်၏၊ အနွယ်အားဖြင့် ကဿပအနွယ်တည်း၊ အရှင်အာနန္ဒာ
 သည် ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဆိုရာ၌ “ပိပ္ပလိ”နာမည်ကို အသုံးပြု၍ “အာယုတော
 ပိပ္ပလိဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”စသည်ဖြင့် မရွတ်ဆိုဝံ့၊ ထို့ကြောင့် အနွယ်နာမည်ဖြင့်
 (“အာယုတော မဟာကဿပဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”စသည်ဖြင့်) ရွတ်ဆိုဖို့ရန်
 ခွင့်ပြုတော်မူရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ အနွယ်နာမည်သည် ထိုအနွယ်ရှိသူအားလုံးနှင့် ဆိုင်သောကြောင့်
 တစ်ဦးတည်းနှင့်ဆိုင်သော နာမည်ကို ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းလောက် မရင့်သီးချေ၊
 ထို့ကြောင့် အနွယ်နာမည်ကိုကား အရှင်အာနန္ဒာသည် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုဝံ့ပေသည်၊ ဤ
 စကားကို ထောက်၍ မိမိ၏ ဆရာသမားစသော အလေးပြုလောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏
 နာမည်ရင်းကို ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲဖို့ရန် ရှောင်နိုင်သမျှ ရှောင်ကြရသည်။

ပိအတွက် အနက်။ ။ “ဂေါတ္တေနာပိ”၌ ပီသည် မူလထင်ရှားပြီးသော နာမည်ကို
 ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနအနက်ဟောသာမက ရဟန်းခံကိစ္စပြုနေရာ ထိုခဏ၌ ကမ္မဝါစာဝယ်
 ရွတ်ဆို၍ လွယ်ကူဖို့ရန် မှည့်အပ်သော “အာယုသ္မာ တိဿော”စသော နာမည်ကိုလည်း
 ဆည်းကပ်အပ်သော အဝုတ္တသမုစ္စည်းအနက်ဟောဟု ယူ၍ “အရှင်တိဿ”စသော
 နာမည်သစ်ကို မှည့်လေ့ရှိကြသည်၊ ထိုသို့ နာမည်သစ်မှည့်ရာ၌ ရဟန်းလောင်းအတွက်
 လည်း ရွတ်ဆို၍ လွယ်ကူဖို့ရာ နာမည်သစ်ကို မှည့်ကြသည်။

၁၂၃။ ခွေ ဧကေနုဿာဝနေတိ-ကား၊ ခွေ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းလောင်းတို့ကို၊ ဧကတော အနုဿာဝနေ-တစ်ပြိုင်နက် ကမ္မဝါစာရှိသူတို့ကို၊ (ကာတုံ အနုဇာနာမိ ဌ်စပ်၊) ဧကေန-တစ်ပါးသော ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော ရဟန်းလောင်းအတွက်လည်းကောင်း၊ အညေန-အခြားသော ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ ဣတရဿ-အခြားသော ရဟန်းလောင်းအတွက်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဒွိဟိ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ အာစရိယေဟိ ဝါ-ကမ္မဝါစာဆရာတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကေန ဝါ-တစ်ပါးသောကမ္မဝါစာဆရာသည်လည်းကောင်း၊ ဧကက္ခဏေ-တစ်ပြိုင်နက်သောဧကဌ၊ ကမ္မဝါစာ-ကမ္မဝါစာကို၊ အနုဿာဝနေေဟိ-အဖန်ဖန် ကြားသိစေကုန်လျက်၊ ဥပသမ္မာဒေတုံ-ငှာ၊ အနုဇာနာမိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဒွတ္တယော၊ပေ၊ ဥပဇ္ဈာယေနာတိ-ကား၊ ခွေ ဝါ-နှစ်ပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တယော ဝါ-သုံးပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနေ-ရဟန်းလောင်းတို့ကို၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဧကတော အနုဿာဝနေ-တစ်ပြိုင်နက် ကမ္မဝါစာရှိသူတို့ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ အနုဇာနာမိ၊ တဉ္စ အနုဿာဝနေကိရိယံ-ထို အဖန်ဖန် ကြားသိစေခြင်း ကိရိယာကိုလည်း၊ ဝါ-ထိုကမ္မဝါစာရွတ်ဆိုခြင်းကိရိယာကိုလည်း၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-ဥပဇ္ဈာယ်အားဖြင့်၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ရဟန်းလောင်း နှစ်ပါး သုံးပါးတို့ကို

ဧကတော နုဿာဝနေ။ ။ ရှေ့က“ခွေ”ပုဒ်နှင့် အရတူရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဧကတော အနုဿာဝနေကို ဗဟုဗွိဟိသမာသ် တစ်ပုဒ်တည်းဟု ယူပါ၊ ဧကတော၌ တောပစ္စည်းလည်း မကျေသော အလုတ္တသမာသ်တည်း၊ [အနု-အဖန်ဖန်+သာဝန-ကြားသိစေကြောင်း ကမ္မဝါစာ၊ အနုဿာဝိယတေ ဧတေနာတိ အနုဿာဝနံ၊ ဧကတော အနုဿာဝနံ ဧတေသန္တိ ဧကတော အနုဿာဝနာ၊ ဧကတော အနုဿာဝနေတိ ဧတ္ထ၊ ပေ၊ အသမာနာဓိကရဏဝိသယော ဗာဟိရတ္ထသမာသောတိ ဒဠဗ္ဗံ၊ပေ၊ တတ္ထ ဧကတောတိ ဧကက္ခဏေတိ အတ္ထော၊ ဝိဘတ္တိအလောပေန စာယံ နိဒ္ဒေသော၊-ဋီကာ၊ တောပစ္စည်း မကျေခြင်းကို “ဝိဘတ္တိအလောပ”ဟု ဆိုသည်၊ ဝိမတိ၌ ဧကတောကို “ဧကတော သဟေဝ ဧကသ္မိ ခဏေ”ဟု ဖွင့်၏။]

ခွေ ဝါ၊ပေ၊ ပုရိမနယေနေဝ။ ။ ထေရ်များစွာတို့၌ ရဟန်းလောင်းတွေများစွာ ရှိနေသောကြောင့် ရဟန်းလောင်း သုံးပါးအထိ ဧကေနုဿာဝနပြုဖို့ရန် ထပ်မံခွင့်ပြု တော်မူရပြန်သည်၊ “ခွေ ဝါ တယော ဝါ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ခွေ ဝါ+တယော ဝါ ဒွတ္တယော”ဟု သင်္ချေဘာယဗဟုဗွိဟိ ပြု၊ ပါဠိတော်၌ “ဒွတ္တယော”ဟု ရှိစေရမည်၊ “ခွေ ဝါ တယော ဝါ သာမဏေရေ”ဟု မဆိုဘဲ “ဇနေ”ဟု ဆိုသောကြောင့် “ရဟန်း လောင်းများအတွက် သာမဏေ ဖြစ်၊ မဖြစ်ကို စိစစ်ဖွယ် မလို”ဟု သိသာ၏၊ ပုရိမ နယေနေဝဖြင့် ရှေ့၌ဆိုခဲ့ပြီးသော “ဧကေန ဧကဿ၊ အညေန ဣတရဿ၊ပေ၊ အနုဿာဝနေေဟိ ဥပသမ္မာဒေတုံ”ကို ညွှန်ပြသည်၊ ထိုသို့ ရဟန်းလောင်း နှစ်ပါး သုံးပါးကို တစ်ပြိုင်နက် ရဟန်းပြုပေးရာ၌ ဥပဇ္ဈာယ်ကား တူရမည်ဟု သိစေတော်မူလို၍ “ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေန”ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ဧကတော အနုဿာဝန ပြုဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူခြင်းကြောင့်၊) ဧကေန-တစ်ပါးသော၊ အာစရိယေန-ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ ဒွေ ဝါ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းလောင်းတို့ကို သော်လည်းကောင်း၊ တယော ဝါ-သုံးပါးသော ရဟန်းလောင်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနုဿာဝေတဗ္ဗာ-အဖန်ဖန် ကြားသိစေနိုင်ကုန်၏၊ ဝါ-ကမ္မဝါစာ ရွတ်ပေးနိုင်ကုန်၏၊ ဒွိဟိ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ အာစရိယေဟိ ဝါ-ကမ္မဝါစာဆရာတို့ သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ရဟန်းလောင်း နှစ်ပါးရှိရာကိုဆိုသည်၊) တိဟိ-သုံးပါး ကုန်သော၊ အာစရိယေဟိ ဝါ-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ရဟန်းလောင်းသုံးပါး ရှိရာကိုဆိုသည်၊) ဝိသု ဝိသု-အသီးအသီး၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော ကမ္မဝါစာဆရာ သည်၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော ရဟန်းလောင်းအတွက်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧကပ္ပဟာရေ နေဝ-တစ်ပြိုင်နက်တည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒွေ ဝါ-နှစ်မျိုးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (နှစ်ပါးအတွက် ဆိုသည်၊) တိဿော ဝါ-သုံးမျိုးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (သုံးပါးအတွက် ဆိုသည်၊) ကမ္မဝါစာ-တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-နံ၏။

ပန-ဆက်၊ နာနာစရိယာ-အမျိုးမျိုးသော ကမ္မဝါစာဆရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ နာနုပဇ္ဈယာ-အမျိုးမျိုးသော ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောန္တိ-နံအံ၊ (ထိုနာနာဖြစ်ပုံကို ပြလို၍ တိဿတ္ထေရောစသည်မိန့်၊) တိဿတ္ထေရော-တိဿထေရ်ဟူသော ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ သုမနတ္ထေရဿ-သုမနထေရ်ဟူသော ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ-အတူနေတပည့်ကိုလည်းကောင်း၊ သုမနတ္ထေရော-သုမနထေရ်ဟူသော ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ တိဿတ္ထေရဿ-တိဿထေရ်ဟူသော ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ-ကိုလည်းကောင်း၊ အနုဿာဝေတိ-အဖန်ဖန်ကြားသိ စေအံ၊ (ဧဝံသတိ) အညမညဉ္စ-အချင်းချင်းလည်း၊ ဂဏပူရကာ-ဂိုဏ်းကို

ဧကေန၊ပေ၊ အနုဿာဝေတဗ္ဗာ။ ။ဥပဇ္ဈာယ်က တစ်ပါးတည်း၊ ရဟန်းလောင်းက နှစ်ပါးဖြစ်လျှင် ကမ္မဝါစာဆရာတစ်ပါးတည်းက ထိုနှစ်ပါးအတွက် ဒွန်ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုနိုင်၏၊ ရဟန်းလောင်းက သုံးပါးဖြစ်လျှင်လည်း ထိုအတူပင် ရွတ်ဆိုနိုင်၏။

ဒွိဟိ ဝါ၊ပေ၊ ဧကဿ။ ။ဥပဇ္ဈာယ်တစ်ပါးတည်းဝယ် ရဟန်းလောင်းနှစ်ပါး ရှိရာ၌ ဒွန်မတွဲဘဲ ကမ္မဝါစာဆရာ နှစ်ပါးက ရဟန်းလောင်း တစ်ပါးစီအတွက် တစ်ပြိုင်နက် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုနိုင်၏၊ ရဟန်းလောင်း သုံးပါးရှိရာ၌လည်း ဆရာ သုံးပါးက ရဟန်းလောင်း တစ်ပါးစီအတွက် တစ်ပြိုင်နက် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုနိုင်၏။

သစေ ပန နာနာ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ ရဟန်းလောင်း နှစ်ပါးသုံးပါးမှာ ဥပဇ္ဈာယ် အသီးအသီး၊ ကမ္မဝါစာဆရာလည်း အသီးအသီး ဖြစ်နေစေကာမူ တစ်ပြိုင်နက် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုကောင်း၏၊ ထိုသို့ ရွတ်စေရာ၌ (၁)နံပါတ် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည် (၂)နံပါတ် ရဟန်းလောင်းအတွက် ရွတ်ဆိုခြင်း ဤသို့ (ဆရာအလဲအလှယ်) ရွတ်ဆို ကောင်း၏၊ ထိုရွတ်ဆိုသော ကမ္မဝါစာဆရာများလည်း ထိုသံဃာကို ပြည့်စေနိုင်၏၊ [ဥပမာ-ကမ္မဝါစာဆရာ နှစ်ပါးထည့်မှ ဥပသမ္ပဒကံအတွက် သံဃာပြည့်မည်ဖြစ်လျှင် ထိုဆရာနှစ်ပါးသည် ထိုသံဃာအရေအတွက်ကို ပြည့်စေနိုင်သည်-ဟူလို။]

ပြည့်စေတတ်သူတို့သည်၊ ဟောန္တိ-နံ၏၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ နာနာ ဥပဇ္ဈာယာ-အမျိုးမျိုးသော ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧကော- တစ်ပါးသော၊ အာစရိယော-ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ (သစေ) ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) နတွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေနာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ-ဤနာနုပဇ္ဈာယဖြင့် ဧကာစရိယ၏ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဧသ(ဧသော)ပဋိက္ခေပေါ- ဤ “နတွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေန”ဟု ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

သစေ ပန နာနာဥပဇ္ဈာယာပေ၊ ပဋိက္ခေပေါ။ ။ဥပဇ္ဈာယ်က နှစ်ပါး၊ သုံးပါး ဖြစ်၍ တစ်ပြိုင်နက် ရွတ်ဆိုမည့် ကမ္မဝါစာဆရာက တစ်ပါးတည်းသာဖြစ်လျှင် မအပ်၊ ဤသို့သော အရာကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ “နတွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေန”ဟု ပယ်မြစ်တော် မူလေသည်။

ဥပဇ္ဈာယ်၏ ကမ္မဝါစာဆရာ ဖြစ်နိုင်ပုံ။ ။သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော သယမေဝ အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အနုဿာဝေတိ၊ ဧတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ၊ ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ၊ အနုပဇ္ဈာယကဿာပိ (ဥပဇ္ဈာယ်မရှိသူအတွက်သော်မှလည်း) ယေန ကေနစိ အနုဿာဝိတေ ဥပသမ္ပဒါ ဟောတိ၊ ကိမံပံ ပန သဥပဇ္ဈာယဿ ဥပဇ္ဈာယေနေဝ အနုဿာဝိတေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ - ဥပဇ္ဈာယ်ရှိသူအတွက် ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုရာ၌ အပ်၊ မအပ်ကို စိစစ်ဖွယ်မလိုဟု မှတ်ပါ၊-ဝိမတိ၊ ကင်္ခါဋီကာဟောင်း ဦးနဝိသတိဝံသသိက္ခာပုဒ်ဝယ် အောက်ပါနှစ်ဂါထာဖြင့် “ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင် ကမ္မဝါစာ မရွတ်ကောင်း”ဟု ဆိုထား၏၊ ထိုစကားကို ဝိမတိဋီကာဖြင့် ပယ်ရှားပါလေ။

ဥပဇ္ဈာယော သစေ သာမံ၊ ကမ္မဝါစဉ္စ သာဝေတိ၊
 ကမ္မံ ရဟတိ ဣစ္ဆေကေ၊ နေတိ ဝိနယကောဝိဒေါ။
 ဒုက္ကဋ္ဌံ ဝိဟိတံ ယသ္မာ၊ အာစရိယဿ ဂဏဿ စ၊
 တသ္မာ ဘိန္နာဝ အာစရိယ-ဥပဇ္ဈာယာ ဝိသု ဣဓ။

ယေန ကေနစိဆိုပုံ။ ။ ဝိမတိဋီကာ၌ “ယေန ကေနစိ-မည်သူမဆို ကမ္မဝါစာ ရွတ်ကောင်း၏”ဟု ဆိုထား၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် “ပါရာဇိကကျနေသူ ရွတ်ဆိုလျှင် ကံအထ မြောက်မည်လော?”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ပါရာဇိကကျနေသော်လည်း ဘိက္ခုအသွင်ဖြင့် ရှိနေသေးလျှင် ထိုသူက ကမ္မဝါစာရွတ်သော်လည်း ကံအထမြောက်၏၊ ရဟန်းအသွင် မရှိတော့ဘဲ လူအသွင်ဖြင့် ရွတ်လျှင်သာ “ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သံဃော ဉာပေတဗ္ဗော”နှင့် မညီသောကြောင့် ကံပျက်သည်ဟု ဆိုကြသည်၊ [ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သံဃော ဉာပေတဗ္ဗောတိအာဒိ ဝစနတော ထေယျသံဝါသကာဒိ အာစရိယေ ပီအနုဿာဝနာယ ကတာယ ဥပသမ္ပဒါ န ရဟတိ၊ တေသံ အဘိက္ခုကတ္တာတိ ဝစနမ္ပိ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊-ဝဇီရဗုဒ္ဓိ၊ မဟာဓန္ဓက၊ တတြိဒံ ယုတ္တံ၊ ဥပသမ္ပန္နပုဗ္ဗော ဧဝ စေ ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ၊ သံဃော စ တသ္မိံ ဥပသမ္ပန္နသညိ၊ ဧဝဉ္စ ကမ္မံ ရဟတိ န အညထာတိ နော ခန္တိတိ၊-၎င်းဋီကာ ပထမပါရာဇိကအဖွင့်။]

[မေး] ကမ္မဝါ ရွတ်မှု၌၊ ဘိက္ခုမှ ပြည့်စုံ၊ ဆိုပုံက လွန်များ၊
လူဖြစ်သူ၊ မှန်မှန်ရွတ်က၊ ကံချွတ်မည်လား။

[ဖြေ] ကမ္မဝါ ရွတ်မှု၌၊ ဘိက္ခုမှ ပြည့်စုံ၊ ဆိုပုံက လွန်များ၊
လူ့အသွင်၊ သာမဏသညာစင်သည့်၊ ထိုသူပင် မှန်မှန်
ရွတ်သော်လည်း၊ ကံချွတ်မည်သား။ [သတပဒိကပုစ္ဆာ။]

ဆိုလိုရင်း။ ။ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုမှု၌ “ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန” ဟုဆို၏။
ထိုစကားအရ ဘိက္ခုသော်မှလည်း သာမန် ဘိက္ခုမဟုတ်ရ၊ အရာရာ ပြည့်စုံသောဘိက္ခု
ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုလို၏။ ဘိက္ခုမဟုတ်သူလူက မှန်မှန်ရွတ်နိုင်လျှင် ကံချွတ်ယွင်းမှာလား
ဟု မေးသည်။ ထိုအမေး၏ အဖြေအကျယ်မှာ ပြခဲ့သော ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာပင်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ယခုခေတ်၌ ဥပဇ္ဈာယ်တစ်ပါး၏ ရဟန်းလောင်းတစ်ပါးကို ကမ္မဝါစာ
ဆရာသုံးပါး၊ သုံးပါးထက်အများပင် တစ်ပြိုင်နက် ရွတ်ဆိုကြ၏။ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုရာ၌
အပြစ်မရှိသော်လည်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ အတိုင်းကား မဟုတ်ချေ။ တစ်ပါး၏အသံကို
အခြားပုဂ္ဂိုလ်က ညီအောင်ညှိ၍ လိုက်နေရသဖြင့် ဌာန်ကရိုဏ်းမှန်အောင် သတိထားဖို့
လစ်ဟင်းဖွယ်ရှိ၏။ တစ်ပါးက မပီလျှင် အခြားပုဂ္ဂိုလ်က ပီသောကြောင့် အကျိုးရသည်
မဟုတ်ပါလော့? ဟူအံ့။ ထိုသို့ပီဖို့ဆိုလျှင် တစ်ပါးစီ ရွတ်ခြင်းက သာ၍ပီစရာ ရှိ၏။
အမှန်အားဖြင့် ရှေးခေတ်က ကမ္မဝါစာဆရာ တစ်ပါးတည်းသာ ရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင်
ယခုအခါ ရဟန်းလောင်း တစ်ပါးအတွက် သုံးပါးထက်ပို၍ တစ်ပြိုင်နက် ရွတ်ဆိုကြ
သေး၏။ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုရာ၌လည်း သုံးပါးပြိုင်၍ ရွတ်ဆိုသည်နှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်သည်။
“ဒွတ္တယော ဧကေနဿာဝနေ ကာတုံ” ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် ရဟန်းလောင်း
သုံးပါးထက်ပို၍ကား ဥပဇ္ဈာယ်အသီးသီး ကမ္မဝါစာအသီးသီး ဖြစ်စေကာမူ တစ်ပြိုင်နက်
မရွတ်ကောင်းဟု မှတ်ပါ။

ဒွန်ကမ္မဝါစာ။ ။ ဥပဇ္ဈာယ်တူသော ရဟန်းလောင်း နှစ်ပါး၊ သုံးပါးကို တစ်ပြိုင်နက်
ရဟန်းဖြစ်စေလိုလျှင် ကမ္မဝါစာကို ဒွန်တွဲ၍ ရွတ်ဆိုရ၏။ ထိုကမ္မဝါစာကို “ဒွန်ကမ္မဝါစာ”
ဟု ခေါ်၏။ ထိုဒွန်ကမ္မဝါစာသည် ဤနေရာ၌ ပါဠိတော်ဝယ် တိုက်ရိုက်မလာပါ။
ထို့ကြောင့် အခြားပါဠိတော်လာ ဒွန်ကမ္မဝါစာကို နည်းမှီ၍ ဆရာတို့ ရွတ်ဆိုတော်မူ
ကြသည်။ [ထိုသို့ ရွတ်ဆိုပုံကို ဝေရဉ္စကဏ္ဍ၊ ဒုတိယဈာန်အခန်း အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]
ဝိမတိဋ္ဌိကား “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော စ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော စ အာယသ္မတော သံဃ
ရက္ခိတဿာတိအာဒိနာ နယေန” ဟု တွေ့ရ၏။ ထို၌ “ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော” သည်
မူရင်း ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မည်၊ ဘာကြောင့်နည်း? ဈာန်ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ “အယဉ္စ
ဝိတက္ခော အယဉ္စ ဝိစာရော သန္တာ ဟောန္တိ သမိတာ” ဟုလည်းကောင်း၊ ကုဋိကာရ
သိက္ခာပုဒ် ကုဋိဝတ္ထု ဩလောကနသမ္မုတိ ပေးခန်း၌ “သံဃော ဣတ္ထနာမဉ္စ
ဣတ္ထနာမဉ္စ ဘိက္ခု သမ္ပနေယျ” ဟုလည်းကောင်း အစိတ်၌သာ ဧကဝုဇ်ထား၍
အပေါင်း၌ ဗဟုဝုဇ်ထားသည်ကို တွေ့ရသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဒွန်ကမ္မဝါစာနှင့်
စပ်၍ မိမိတို့ ဆရာအထံ၌ သဒ္ဓါနည်း၊ ပါဠိတော်နည်းကျအောင် သင်ယူသင့်ကြပါသည်။

ဥပသမ္ပဒါဝိမိကတာ

၁၂၆။ ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပေတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ ဝိဇ္ဇာဝဇ္ဇ-အပြစ်ငယ်၊ အပြစ်ကြီးကို၊ ဥပနိဇ္ဈာယတိ-ဂရုတစိုက် ကြည့်ရှုတတ်၏၊ (ကပ်၍ ရှုတတ်၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပဇ္ဈာ-မည်၏၊ တံ ဥပဇ္ဈံ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒါပေတွာ-ဆိုစေ၍၊ (ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော- ရဟန်းလောင်းကို၊) ဂါဟာပေတဗ္ဗော-ယူစေထိုက်၏၊ ဝိတ္ထာယန္တိတိ-ကား၊ ဝိတ္ထဒ္ဓဂတ္တာ-အထူးသဖြင့် တောင့်တင်းသောကိုယ်ရှိကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ယံ ဇာတန္တိ-ကား၊ ယံ-အကြင်အရာဝတ္ထုသည်၊ တဝ-သင်၏၊ သုရီရေ-ကိုယ်၌၊ ဇာတံ-ဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်၏၊ ဝိဇ္ဇမာနံ-ထင်ရှားရှိ၏၊ တံ-ထိုအရာဝတ္ထုကို၊ (ဝတ္ထုဗွဲ၌ စပ်၊) သံဃမဇ္ဈေ-သံဃာ့အလယ်၌၊ (သမ္မတေ-သမုတ်အပ်သောရဟန်း သည်၊ ဝါ-သမ္မုတိရသော ရဟန်းသည်၊) ပုစ္ဆန္တေ-မေးလသော်၊ သန္တံ-ထင်ရှား ရှိသော အရာဝတ္ထုကို၊ အတ္တိတိ-အတ္တိဟူ၍၊ (ရှိပါသည်ဘုရား၊ ဟုတ်ပါသည် ဘုရားဟူ၍၊) ဝတ္ထုဗွဲ-လျှောက်ရာ၏၊ ငါ-လျှောက်ပါလေ၊ ဣတိအာဒိ-ဤသို့ အစရှိသည်တည်း၊ ဥလုမ္မတု မန္တိ-ကား၊ မံ-တည့်တော်ကို၊ ဥဒ္ဓရတု-ထုတ်ဆယ် တော်မူပါ၊ [ရှေ့ရာဝေတ္ထု၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

ဥပဇ္ဈာ။ ။ “ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပေတဗ္ဗော”၌ “ဥပဇ္ဈာ”ပုဒ်ကို “အာကရန္တပုဒ်” ဟုလည်းကောင်း၊ “ပဌမာ ဒုတိယာတို့ နှောင်းရာ၌ ဥပဇ္ဈာယပုဒ်မှ ယကို ချေထားသော ပုဒ်”ဟုလည်းကောင်း ဝိမတိဖွင့်၏၊ မိဘသည် သားသမီး၏ အပြစ်ငယ်၊ အပြစ် ကြီးကို သတိပြု၍ ကြည့်ရှုကာ အမြဲသွန်သင်ပြသ ဆုံးမသကဲ့သို့ သဒ္ဓိဝိဟာရိက တပည့်၏ အပြစ်အသီးသီးကို သတိပြု၍ ကြည့်ရှုကာ သွန်သင်ပြသ ဆုံးမသောဆရာကို “ဥပဇ္ဈာယ်”ဟု ခေါ်သည်။

ဝိတ္ထာယန္တိ။ ။ သက္ကတ၌ “ဗျူ”ဇာတ်သည် ပါဠိ၌ “ထေ”ဇာတ်ဖြစ်၏ဟု မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ တျာဒိကဏ္ဍ၌ ဆရာတို့ မိန့်တော်မူကြသည်၊ သဒ္ဓံ၊ သဃံတ နှစ်နက်ကို ဟော၏၊ ဘူဝါဒိတည်း၊ ဧကို အာယပြ၊ ဝိရှေးရှိသောကြောင့် ပျောက်သော (သံ)အစား ဒွေဘော်လာ၍ “ဝိတ္ထာယတိ၊ ဝိတ္ထာယန္တိ”ဟုဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဝိတ္ထာယန္တိ- အသံမထွက်ကြကုန်၏၊”ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏၊ “ဝိတ္ထဒ္ဓဂတ္တာ ဟောန္တိ”ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထ တည်း၊ “အန္တရာယိကဓမ္မတို့ကို မေးသောအခါဖြေဖို့ရန် အသံမထွက်ကြ၊ ကြောက်ရွံ့၍ ကိုယ်လက်တွေ တောင့်တင်းနေသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြသည်”ဟုလို။

ယံ ဇာတံ။ ။ “ဇာတံ”၌ မွေးဖွားခြင်းစသော အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “နိဗ္ဗတ္တံ” ဟု ဖွင့်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တံ အရလည်း ရှေးကဖြစ်ပြီးကို ယူမည်စိုး၍ “ဝိဇ္ဇမာနံ-ယခုထင်ရှား ရှိနေ၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ “ဇာတံ၊ နိဗ္ဗတ္တံ”တို့၌ တပစ္စည်းကို “အတိတ်အနက် ဟောဟု မယူလင့်” ဟုလို၊ [ယောနော၌ “ယံ”ကို “အန္တရာယဇာတံ”ဟု ဖွင့်၏၊ ဖြစ်သမျှကို ရှိသည့်အတိုင်း လျှောက်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် သာမညပေးလိုက်သည်။]

အမှာ။ ။ ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ဖို့ရာ ဤနေရာ၌ ထို ကမ္မဝါစာ၏ နိဿယအဓိပ္ပာယ်ကို အပိုအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်းပါဦးမည်။

ဥတံ။ ။ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့၊ သံဃော-သံဃာတော်သည်၊ မေ-တပည့်တော်၏၊ (ဝစနံ-စကားကို၊) သုဏ္ဍာတု-နားစိုက်တော်မူပါ၊ အယံ နာဂေါ-ဤနာဂသည်၊ အာယသ္မတာ တိဿဿ-အရှင်တိဿ၏၊ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခာ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို ရှင့်သူပါတည်း၊ ဝါ-ရဟန်းလောင်းပါတည်း၊ အန္တရာယိကေဟိ-အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-သဘောတရားတို့မှ၊ ပရိသုဒ္ဓေါ-စင်ကြယ်ပါပြီ၊ အဿ-ထိုရဟန်းလောင်း၏၊ ပတ္တစီဝရံ-သပိတ်၊ သင်္ကန်းသည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ-ပြည့်စုံပါပြီ၊ နာဂေါ-နာဂသည်၊ အာယသ္မတာ တိဿေန-အရှင်တိဿ မည်သော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ သံဃံ-သံဃာတော်ကို၊ ဥပသမ္ပဒံ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို၊ ယာစတိ-တောင်းပါ၏၊ သံဃဿ-သံဃာတော်၏၊ (ကမ္မံ-ဥပသမ္ပဒါကံသည်၊) ပတ္တကလ္လံ-လျောက်ပတ်သောအခါရှိသည်၊ ယဒိ(သိယာ)-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) သံဃော-သံဃာတော်သည်၊ နာဂံ-နာဂကို၊ အာယသ္မတာ တိဿေန-အရှင်တိဿ မည်သော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပာဒေယျ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေရာပါ၏၊ ဝါ-ရဟန်းပြုပေးရာပါ၏၊ ဒေသာ-ဤသည်ကား၊ ဥတ္တိ-ဥတ်တည်း၊ ဝါ-သံဃာတော်ကို သိစေခြင်းတည်း။

သုဏ္ဍာတု မေ ဘန္တေ သံဃော။ ။ သုဏ္ဍာတု သဒ္ဓါသည် ကြားနာဖို့ရန်(နားထောင်ဖို့ရန်) တိုက်တွန်းခြင်းအနက်ကို ဟောသော ပဌမပုရိသံ ဧကဝုဇ်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ သံဃသဒ္ဓါ၊ အာယသ္မန္တုသဒ္ဓါ၊ ဘန္တေသဒ္ဓါဟူသော အာလုပ်သဒ္ဓါ အနီးရှိရာ၌ ရိသေလေးစားသောအားဖြင့် ပဌမပုရိသံဖြင့် တိုက်တွန်းမှုကို ပြုလေ့ရှိကြသည်၊ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်က သံဃာထဲတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်လျှင် “ဘန္တေ”နေရာ၌ “အာဝုဿော”ပုဒ်ကို လဲလှယ်၍ ရွတ်ဆိုပါ၊ မေသဒ္ဓါသည် သမ္ဗုဒ္ဓိပုဒ်ကို ငဲ့သော သာမိသဒ္ဓါတည်း၊ ထို့ကြောင့် “မေ-တပည့်တော်၏၊ ဝစနံ-ကမ္မဝါစာ စကားကို”ဟု ထည့်၍ အနက်ပေးရသည်၊ [တကြာယံ ပိဏ္ဏတ္ထော-ဘန္တေ သံဃော မေ ဝစနံ သုဏ္ဍာတူတိ၊-ဝိမတိ။]

အယံ နာဂေါ။ ။ အယံသဒ္ဓါသည် ရဟန်းလောင်း၏ နှစ်တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသံအတွင်း၌ တည်ရှိကြောင်းကို ပြနိုင်သော အနီးအနက်ဟော သဒ္ဓါတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်ချိန်၌ ရဟန်းလောင်းသည် သံဃာ၏ ဟတ္ထပါသံ၌ တည်ရှိရသည်၊ နာဂေါကား ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုရာ၌ လွယ်ကူဖို့ရန် ရဟန်းလောင်း၏ နာမည်သစ်တည်း၊ ထိုနာဂဟု နာမည်သစ် မမှည့်ဘဲ မူလနာမည်အတိုင်း ရွတ်ဆိုလျှင် အများသိပြီဖြစ်သောကြောင့် သာ၍ကောင်း၏၊ နာဂစသည်ဖြင့် နာမည်သစ် မှည့်ရာ၌ကား ရဟန်းလောင်းကိုယ်တိုင် သူ၏ နာမည်သစ်ဖြစ်ကြောင်း သံဃာအများကလည်း ရဟန်းလောင်း၏ နာမည်သစ်ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းကောင်း သိထားဖို့ လိုပါသည်။

ဝိမတိ။ ။ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပကတိနာမံ ပရိဝတ္တေတွာ အပုဗ္ဗေန နာဂါဒိနာမေန အနုဿာဝေတုကာမေန တံ နာဂေါတိအာဒိနာ (သင်သည် နာဂမည်သူ တည်း၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်) ဝိညာပေတွာ အနုဿာသနအန္တရာယိကဓမ္မ ပုစ္ဆနက္ခဏေသုပိ (ရဟန်းလောင်းကို သွန်သင်ရာဓဏ၊ အန္တရာယိကဓမ္မကို မေးရာဓဏတို့၌လည်း) တဿ စ သံဃဿ စ ယထာ ပါကဋ္ဌံ ဟောတိ၊ တထာ ပကာသေတွာဝ နာဂါဒိနာမေန အနုဿာဝေတဗ္ဗ။

တင်ကြိ၍ နာမည်မှည့်ပါ။ ။ နာမည်ဟူသည် နောက်၌ ခေါ်ဝေါ်ဖို့ရန် မှည့်အပ်သော ပညတ်တစ်မျိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် နာမည်သစ်ကို မှည့်လိုလျှင် အနုဿာသကသမ္မုတိဥတ် (အဟံ နာဂံ အနုဿာသေယျ-ဟူသောဥတ်) မရွတ်ဆိုခင် မှည့်ရသည်၊ ထိုသို့ မှည့်ပြီးနောက်လည်း သွန်သင်နည်းပေးရာအခါ၌ “ကိံ နာမောသိ” ဟုမေးလျှင် (နာဂဟု မှည့်သူအတွက် “အဟံ ဘန္တေ နာဂေါ နာမ” ဟုဖြစ်စေ၊ “တပည့်တော် နာဂမည်ပါ၏ဘုရား” ဟု မြန်မာလိုဖြစ်စေ ဖြေနည်းကိုသင်ပြရသည်၊ ထို့နောက် အန္တရာယိကဓမ္မ ပုစ္ဆနဥတ်ထားသောအခါ မေးဖြေသောအခါတို့၌လည်း ထိုနာမည်ကိုပင် အသုံးပြုရသည်။

ဝိမတိ။ ။ တသ္မိံပိ ခဏေ အယံ တိသောတိ ဝါ နာဂေါတိ ဝါ နာမံ ကရောန္တေဟိ အနုဿာသကသမ္မုတိတော ပဌမမေဝ ကာတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ ကတွာပိ အန္တရာယိကဓမ္မာနုဿာသန ပုစ္ဆနကာလေသု “ကိံ နာမောသိ၊ အဟံ ဘန္တေ နာဂေါ နာမ၊ ကော နာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော၊ ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ တိသော နာမာ” တိအာဒိနာ ဝိညာပေန္တေန ဥဘိန္နံပိ စိတ္တေ မမေဒံ နာမန္တိ ယထာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ ဝိညာပေတဗ္ဗံ၊ မိမိနာမည်သစ်ကို ဥပဇ္ဈာယ်ကာရကသံဃာနှင့် ရဟန်းလောင်းပါ နားလည်အောင် အသိပေးပါ။]

နာမည် ထပ်တူကျစေရခြင်း။ ။ ဥပဇ္ဈာယ်၊ ရဟန်းလောင်းတို့၌ နာမည်အမျိုးမျိုး ရှိလျှင် ထိုနာမည်ထဲမှ တစ်ခုခုကို ဥတ်ကမ္မဝါစာတွင်းသို့ ယူ၍ ရွတ်ဆိုခြင်းငှာ အပ်၏၊ သို့ရာတွင် ဥတ်၌ ရွတ်ဆိုအပ်သောနာမည်နှင့် ကမ္မဝါစာ၌ ရွတ်ဆိုအပ်သော နာမည်သည်လည်းကောင်း၊ အနုဿာသနဓဏ၊ အန္တရာယိကဓမ္မတို့ကို မေးရာဓဏတို့၌ ရွတ်ဆိုအပ်သောနာမည်နှင့် ဥတ်ကမ္မဝါစာဝယ် ရွတ်ဆိုအပ်သော နာမည်သည်လည်းကောင်း၊ တစ်ထပ်တည်း ကျစေရမည်၊ ထိုသို့ မကျလျှင်လည်း ကံပျက်၏ဟု ဝိမတိဆို၏။

ဝိမတိ။ ။ ယံ ပန ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဥပဇ္ဈာယာနံ ဧကတ္ထံ ဂဟိတံ နာမံ၊ တဒေဝ ဥတ္တိယာ သဗ္ဗတ္ထံ (ဥတ်ဟူသမျှတို့၌လည်းကောင်း) အနုဿာဝနာသု စ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ဂဟိတတော ဟိ အညသ္မိံ ဂဟိတေ ဗျဉ္ဇနံ ဘိန္နနာမ ဟောတိ၊ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ၊ အတ္တတော ဟိ ဗျဉ္ဇနတော စ အဘိန္နာ ဧဝ ဥတ္တိ အနုဿာဝနာ စ ဝတ္တန္တိ။

အာယသ္မတော တိဿဿ။ ။ တိဿဟူသော နာမည်လည်း ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာကို ရိုသေလေးစားသောအားဖြင့် မှည့်အပ်သော နာမည်သစ်တည်း၊ အရှင်အာနန္ဒာသည် အရှင်မဟာကဿပ၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည့်ကို ရဟန်းခံပေးရာ၌ အရှင်မဟာကဿပ၏ ပိပ္ပလိဟူသော နာမည်ကို မရွတ်ဆိုဝံ့သောကြောင့် အနွယ်နာမည်စသည်ဖြင့် ရွတ်ဆိုနိုင်ကြောင်း ခွင့်ပြုတော်မူရသည်၊ အနွယ်နာမည် မဟုတ်စေကာမူ ထိုခဏ၌ မှည့်အပ်သော နာမည်သစ်ဖြင့် ကမ္မဝါစာတွင်း၌ ရွတ်ဆိုကောင်း၏။

ဝိမတိ။ ။ တသ္မာ (ထိုသို့ အနွယ်နာမည်ဖြင့်လည်း ရွတ်ဆိုကောင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) အညမ္ဘိ ကိဉ္စိ တဿ နာမံ ပသိဒ္ဓံ၊ တသ္မိံ ဝါ ခဏေ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ နာမံ ပညပိတံ၊ တံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာပိ အနုဿာဝနာ ကာတဗ္ဗာ၊ ယထာ ဥပဇ္ဈာယဿ၊ ဧဝံ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿာပိ ဂေါတ္တာဒိ နာမေန တခံဏိကနာမေန စ အနုဿာဝနံ ကာတံ ဝဋ္ဋတိ။

မှတ်ချက်။ ။ ရဟန်းလောင်းနာမည်ကို ပြရာ၌ အယံ နာဂေါဟု ဣမသဒ္ဓါနှင့် တွဲဖက်၍ ပြသကဲ့သို့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ နာမည်ကို ပြရာ၌ “ဣမဿ အာယသ္မတော တိဿဿ”ဟု ဣမသဒ္ဓါ မပါသောကြောင့် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည် ဤသံဃာအတွင်း၌ မပါဘဲ သိမ်၏ပြင်ဘက် အခြားတစ်နေရာ၌ ရောက်နေစေကာမူ ကံမပျက်ဟု မှတ်ပါ။ မှန်၏-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ လုံးဝမရှိစေကာမူ “အာယသ္မတော တိဿဿ”ဟု ဥပဇ္ဈာယ် နာမည်ကို ထည့်၍ ရွတ်ဆိုလျှင်ပင် ကမ္မဝါစာ၌ ယုတ်လျော့မှု မရှိသောကြောင့် ကံ အထမြောက်ပါသည်။

ဝိမတိ။ ။ ကိဉ္စာပိ ဥပဇ္ဈာယဿေဝ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာ ယေန ကေနစိ နာမေန တိဿဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခောတိအာဒိနာပိ ပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ ကမ္မံ သုကတ မေဝဟောတိ၊ အနုပဇ္ဈာယကာဒိနံ ဥပသမ္ပဒါကမ္မဝိယ ဥပဇ္ဈာယဿ အဘာဝေပိ အဘဗ္ဗတ္တေပိ ကမ္မဝါစာယပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ ကမ္မဿ သိဇ္ဈနတော။

ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော။ ။ ဥပသမ္ပဒ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ကောင်းစွာရောက်ခြင်းကို၊ အပေက္ခော-ရှုငဲ့သူတည်း၊ (ရှုငဲ့သော ရဟန်းလောင်းတည်း၊) ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော၊ ဝိမတိ၌ “ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပန ယထာသကံ နာမံ ဝိနာ အညေန နာမေန အနုဿာဝိတေ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ရဟန်းလောင်း၏ နာမည်ကို ရွတ်ဆိုရာ၌ “ယထာသကံ နာမံ-သူ၏ဥစ္စာဖြစ်သော နာမည်ရင်းကို ရွတ်ဆိုရမည်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူ၍ နာမည်သစ် မမှည့်ကောင်းဟု ထင်မှားစရာ ရှိ၏၊ အယံ နာဂေါ၌ ပြခဲ့သောစကားအရ နာမည်သစ်သည်ပင် ရဟန်းလောင်း၏ “ယထာသကံ နာမံ”ပင်တည်း။

ပရိသုဒ္ဓေါ အန္တရာယိကေဟိ။ ။ ရဟန်းဖြစ်ခြင်း၏အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော အန္တရာယိကဓမ္မဟူသည် ရဟန်းမဖြစ်ထိုက်သော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နေခြင်း၊ အနာကြီး ငါးမျိုး စွဲနေခြင်းစသော အနုသာသနအခန်းတွင် ပါဝင်သော အပြစ်တို့မှ မလွတ်ခြင်း တည်း၊ ထိုအပြစ်တို့မှ လွတ်သူကို “အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိသုဒ္ဓေါ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် “ပဏ်-ထေ-ပက်-ဆန်၊ ပဉ္စာနန်၊ ဒူသံ-ဥဘောဗျည်း”ဟူသော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်နှင့် အသက်နှစ်ဆယ် မပြည့်သေးသူတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် ရဟန်းမဖြစ်နိုင်ရုံသာမက၊ သိလျက် ရဟန်းပြုပေးသော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ကာရကသံဃာတို့မှာလည်း အာပတ်သင့်ခြင်းဟူသော အပြစ်မှ မလွတ်ကြ၊ အနာကြီး ငါးမျိုးရှိသူ စသည်တို့ကို ရဟန်းပြုပေးရာ၌ကား အာပတ်မှ မလွတ်သော်လည်း သူတို့ ကိုယ်တိုင်မှာ ရဟန်းဖြစ်ကြသေး၏၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းလောင်းက အန္တရာယိကဓမ္မတို့မှ မစင်ကြယ်သော်လည်း “ပရိသုဒ္ဓေါ အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ”ဟု ဥတ်ကမ္မဝါစာ၌ ထည့်၍ရွတ်ဆိုအပ်လျှင် “အနာကြီး ငါးမျိုး နှိပ်စက်အပ်သူ စသည်တို့မှာ ရဟန်းအဖြစ် အထမြောက်သည်”ဟု မှတ်ပါ။

ဝိမတိ။ ။ အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ အဘဗ္ဗတာဒိကေဟိ ဥပသမ္ပဒါယ အဝတ္ထုတ္တကရေဟိ စေဝ ပဉ္စာဗာဓာဒိဟိ စ အာပတ္တိမတ္တကရေဟိ (မတ္တဖြင့် ရဟန်းဖြစ်နိုင်သေး၏ဟု ပြသည်) အန္တရာယိကေဟိ သဘာဝေဟိ ပရိမုတ္တာ၊ (ဓမ္မေဟိ ကို သဘာဝေဟိ ဟု ဖွင့်သည်) ဧဝံ ဝုတ္တောဧဝံ စ အာပတ္တိမတ္တကရေဟိ ပဉ္စာဗာဓာဒိဟိ အပရိမုတ္တဿပိ ဥပသမ္ပဒါ ရဟတိ။

ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစိဝရံ။ ။ ဥတိကမ္မဝါစာ၌ ဤပါဠိကို ထည့်၍ ရွတ်ဆိုလျှင် ကိုယ်ပိုင် သပိတ်၊ သင်္ကန်း မရှိသော်လည်း ဥပသမ္ပဒကံ အထမြောက်၏။ ဤဝါကျကို ထည့်၍မရွတ်လျှင်ကား “သာဝနံ ဟာပေတိ”အရ ကမ္မဝါစာကို ယုတ်လျော့စေသောကြောင့် ကံ အထမမြောက်၊ [ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစိဝရန္တံ ပရိပုဏ္ဏမဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပတ္တစိဝရံ၊ ဧဝံ ဝုတ္တောဧဝံ အပတ္တစိဝရဿာပိ ဥပသမ္ပဒါ ရဟတိ။]

ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိ။ ။ “သံဃံ ဘန္တေ ဥပသမ္ပဒံ ယာစာမိ”စသည်ဖြင့် ရဟန်း ပြုပေးပါရန် တောင်းပန်မှု ပြုခဲ့သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိ”ဟူသော ဤစကားကို ဆိုသည်။ ဥတိကမ္မဝါစာအတွင်း၌ ဤစကားကို ထည့်၍ဆိုလျှင် ရဟန်း လောင်းက မတောင်းပန်ခဲ့သော်လည်း ကံမပျက်ပါ။ [ဧဝံ တေန သံဃေ အယာစိတေပိ ဣတ္ထန္တာမော သံဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိတိ ဝုတ္တောဧဝံ ကမ္မံ အဝိပန္နံ ဟောတိ။]

အာယသ္မတာ တိဿေန ဥပဇ္ဈာယေန။ ။ ဥပဇ္ဈာယေနပုဒ်ကို ဝိမတိ၌ “ဥပဇ္ဈာယေန ကရုဏာဘူတေန”ဟု တွေ့ရ၏။ မိမိကား ကြိယာဝိဿေသန ထင်သည်။ အရှင်တိဿဟူသော ဥပဇ္ဈာယ်အားဖြင့် သံဃာတော်ကို ရဟန်းပြုပေးပါရန် ခွင့်တောင်းသည်-ဟူလို၊ [ယာစတိကံ ဒွိကမ္မက ဖြစ်သောကြောင့် “သံဃံ၊ ဥပသမ္ပဒံ” ဟု ကံနှစ်ပုဒ် ရှိရသည်။]

ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိ။ ။ ဥပသမ္ပဒါအဖွင့်ကို “ဥပရိဘူတာ၊ အဂ္ဂဘူတာ သမ္ပဒါတိ ဥပသမ္ပဒါ-မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်း”ဟု ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထနသုတ်၌ သာရတ္ထဋီကာ ဖွင့်ပြခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် “ဥပသမ္ပဒံ-မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ “ရဟန်းအဖြစ်ကို”ဟူသော အနက်ကား ဝေါဟာရတ္ထသာတည်း။ “ယာစတိ-တောင်းပန်ပါ၏”ဟု အနက်မပေးရ၊ တောင်းပန်ဟူသော စကားသည် အပြစ်ရှိရာ၌ ခွင့်လွှတ်ဖို့ရန် တောင်းပန်ခြင်းတည်း။ ဤနေရာ၌ကား “ဗြာဟ္မဏံ ကမ္မလံ ယာစတိ”ကဲ့သို့ ဥပသမ္ပဒါကို ပေးနိုင်သော သံဃာကို တောင်းခြင် ဖြစ်၍ “ယာစတိ-တောင်း၏”ဟူသာ ပေးပါ။ “သံဃာကို ဥပသမ္ပဒါကို တောင်းနေပါသည်”ဟူလို။

ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ။ ။ ပတ္တော ကာလော ဣမဿ (ကမ္မဿာ)တိ ပတ္တကာလံ၊ ရောက်လာသော အခါရှိသောကံ၊ ပြုဖို့ရန် အချိန်တန်သောကံ၊ ဤသို့ အချိန်တန်သော ကံကိုပင် “သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော အခါရှိသောကံ”ဟု ဆိုကြ၏။ ပတ္တကာလောပုဒ်နောင် သွတ္တံ၌ ယပစ္စည်းသက်၍ လျှက် လပြုပြီးလျှင် ဒွေဘော်လာသော အားဖြင့် “ပတ္တကလ္လံ”ဟု ဖြစ်ရသည်။ [တဒေဝ သံကတ္ထေ ယပစ္စယေန ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတိ၊-ဝိမတိ၊] ဤအဓိပ္ပာယ်အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။]

ပတ္တကလ္လအင်္ဂါ။ ။ ဤဥပသမ္ပဒကံအရာ၌ ဝတ္ထုသမ္ပဒါ အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိသုဒ္ဓတာ သီမာသမ္ပဒါ ပရိသသမ္ပဒါ ပုဗ္ဗကိစ္စနိဋ္ဌာပန ဟု အင်္ဂါငါးပါး ရှိ၏။ ထိုတွင် အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်တွင် မပါဝင်ခြင်း၊ အန္တိမဝတ္ထု ပါရာဇိကသို့

မရောက်ဖူးခြင်း၊ အသက်နှစ်ဆယ်ပြည့်ခြင်းသည် ရဟန်းမဟုတ်သော လူဇာတ်ရှိသော ဝတ္ထုသမ္ပဒါ-ရဟန်းလောင်းတည်းဟူသော ဝတ္ထု၏ပြည့်စုံခြင်း မည်၏၊ အန္တရာယိကဓမ္မ တို့မှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်းသည် ပရိသုဒ္ဓတာ မည်၏၊ သိမ်၏ပြည့်စုံခြင်း(အပြစ်ကင်း သော သိမ်ဖြစ်ခြင်းသည်) သီမာသမ္ပဒါ မည်၏။

ပရိသသမ္ပဒါ။ ။ ဥပုသ်ကံပြုရာဝယ် “ဥပေါသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခု ကမ္မပ္ပတ္တာ” စသည်ဖြင့် လာသကဲ့သို့ ပါရာဇိကလည်း မကျ၊ ဥက္ခိတ္တကလည်း မဟုတ်သော ရဟန်းစစ်စစ်၏ မဇ္ဈိမဒေသ အိန္ဒိယ၌ဆယ်ပါးရှိ၍ မြန်မာနိုင်ငံစသော ပစ္စန္န၌ ငါးပါး ရှိ၍ ထိုရဟန်းတို့၏ တစ်သိမ်တည်း၌ ဟတ္ထပါသ်ကို မစွန့်မူ၍ တည်ခြင်းဟူသော အင်္ဂါ တစ်ပါး၊ ဆန္ဒထိုက်သူ၏ ဆန္ဒဆောင်ခြင်းဟူသော အင်္ဂါတစ်ပါး၊ မျက်မှောက်ပါဝင်သော ရဟန်းတို့၏ ထိုကံကို မတားမြစ်ခြင်းဟူသော အင်္ဂါတစ်ပါး၊ ရဟန်းလောင်းမှတစ်ပါး လူစသော ဝဇ္ဇနိယပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဟတ္ထပါသ်၌ မရှိခြင်းတည်းဟူသော အင်္ဂါတစ်ပါး၊ ဤအင်္ဂါ လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို ပရိသသမ္ပဒါဟု ဆိုသည်။ [ဣမေဟိ စတုဟိ သင်္ဂဟိတာ၊ ဧဝရူပါယ ပရိသသမ္ပဒါယ သတိ ဧဝ ဣဒံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ၊-ဝိမတိ။]

မှတ်ချက်။ ။ ထိုအင်္ဂါလေးပါးတို့တွင် ရှေ့သုံးပါးသာ အရေးကြီး၏၊ ဝဇ္ဇနိယ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဟတ္ထပါသ်၌ မရှိခြင်းဟူသော အင်္ဂါမှာ ကံပျက်ကြောင်းအင်္ဂါ မဟုတ်ဟု ဝိမတိဆို၏၊ [တတ္ထ ပရိမာနံ တိဏ္ဍံ အင်္ဂါနံ အညတရဿပိ အဘာဝေ ကတံ ကမ္မံ ဝိပုဇ္ဇတိ၊'န ပစ္ဆိမဿ။]

ပုဗ္ဗကိစ္စနဋ္ဌာပန။ ။ ၁-ဥပဇ္ဈာယ်ကို ယူစေရခြင်း၊ ၂-သပိတ်သင်္ကန်းကို ပြောပြ ရခြင်း၊ ၃-ရဟန်းလောင်းကို သံဃာ့ဟတ္ထပါသ်မှ အမြင်ဘက်၌ထား၍ နည်းပေးလမ်းပြ ပြုမည့်ရဟန်းကို သမုတ်ခြင်း၊ ၄-သမုတ်အပ်သော (သမ္မုတိရသော)ရဟန်းက အပြင်ဘက် သို့ လိုက်၍ သွန်သင်ပြသ နည်းပေးရခြင်း၊ ၅-ထိုသမ္မုတိရ ရဟန်းက ရှေးဦးစွာ သံဃာ့ထံ ပြန်လာခဲ့၍ သံဃာအား သွန်သင်ပြသပြီးကြောင်းကို ဥတ်ဖြင့် အသိပေးရ ခြင်း၊ ၆-ပဉ္စင်းလောင်းကို ဟတ္ထပါသ်သို့ ခေါ်ယူရခြင်း၊ ထိုပဉ္စင်းလောင်းက ရဟန်းတော်တို့ အား ဝတ်ချ၍ မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို တောင်းစေရခြင်း၊ ၇-အန္တရာယိကဓမ္မတို့ကို မေးဖို့ရန် သမ္မုတိပေးရခြင်း၊ ၈-ထိုသမ္မုတိရသော ရဟန်းတော်က အန္တရာယိကဓမ္မတို့ကို မေးရခြင်း ဤရှစ်ပါးကို “ပုဗ္ဗကိစ္စရှစ်ပါး”ဟု ခေါ်၏၊ ကမ္မဝါစာမရုတ်ဆိုမီ ထိုပုဗ္ဗကိစ္စ ကို ပြီးစီးစေပြီးမှ ဤဥပသမ္ပဒကံသည် ပတ္တကလ္လဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤပုဗ္ဗကိစ္စကို မပြုဘဲ ဝတ္ထု၊သီမာ၊ပရိသာနှင့် အနုဿာဝန၊ဥတ္တိ ဤငါးမျိုး အပြည့်အစုံရှိလျှင် ကံကား အထမြောက်ပါ၏၊ [ဧတေသု ပန ပုဗ္ဗကမ္မေသု အကတေသုပိ ကတံ ကမ္မံ ယတာဝုတ္တဝတ္ထုသမ္ပတ္တိအာဒိသု ဝိဇ္ဇမာနေသု အကုပ္ပမေဝ ဟောတိ၊-ဝိမတိ။]

သံဃော၊ပေ၊ ဥပသမ္ပာဒေယျ။ ။ ဥပသမ္ပာဒေယျ၌ ဥပ-သံရှေးရှိသော ပဒဓာတ် ကာရိတ် ဣပစ္စည်း ဧယျဝိဘတ်တည်း၊ ထိုဧယျဝိဘတ်ကို ပတ္တကာလအနက်ဟောဟု မောဂ္ဂလ္လာန်ဆို၏၊ “သံဃာတော်သည် ရဟန်းလောင်းကို မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေချိန်တန်ပါပြီ”ဟုရာ၌ “မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ဖို့ရန် ကံပြုချိန် တန်ပါပြီ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ကမ္မဝါစာ။ ။ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့၊ သံဃော-သံဃာတော်သည်၊ မေ-
 တပည့်တော်၏၊ (ဝစနံ-စကားကို) သုဏ္ဍာတု-နားစိုက်တော်မူပါ၊ အယံ နာဂေါ-
 ဤနာဂသည်၊ အာယသ္မတော တိဿဿ-အရှင်တိဿ၏၊ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော-
 မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို ရှုခဲ့သူပါတည်း၊ ဝါ-ရဟန်းလောင်းပါတည်း၊
 အန္တရာယိကေဟိ-အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-သဘောတရားတို့မှ၊
 ပရိသုဒ္ဓေါ-စင်ကြယ်ပါပြီ၊ အဿ-ထိုရဟန်းလောင်း၏၊ ပတ္တစိဝရံ-သပိတ်၊ သင်္ကန်း-
 သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ-ပြည့်စုံပါပြီ၊ နာဂေါ-နာဂသည်၊ အာယသ္မတာ တိဿေန-
 အရှင်တိဿဟူသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ သံဃံ-သံဃာတော်ကို၊ ဥပသမ္ပဒံ-
 မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို၊ ယာစတိ-တောင်းပါ၏၊ သံဃော-သံဃာတော်သည်၊
 နာဂံ-နာဂကို၊ အာယသ္မတာ တိဿေန-အရှင်တိဿဟူသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-
 ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပာဒေတိ-မြင့်မြတ်သောပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပါ၏၊ ဝါ-
 ရဟန်းပြုပေးပါ၏၊ အာယသ္မတာ တိဿေန-အရှင်တိဿဟူသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-
 ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ နာဂဿ- နာဂ၏၊ ဥပသမ္ပဒါ- မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့

သော ဥတ္တိ။ ။ ဤ ဝါကျတိုကလေးကား ပါဠိတော်ရင်းဝယ် “သံဃော
 ဉာပေတဗ္ဗော”ဟု ရှေး၌ ပါခဲ့သောကြောင့် ထို ဉာပေတဗ္ဗောအရ သိစေပုံစကား
 ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသော နိဂုံးဝါကျတိုကလေးတည်း၊ နောက်၌ ကမ္မဝါစာပါရှိသော
 ဥတ်ဟူသမျှ၌ “သော ဥတ္တိ”ဟု ပါရသည်၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားကား ကမ္မဝါစာ
 ရွတ်ဆိုတော့မည်ဟု အသိပေးသော ရှေ့ပြေးစကားတည်း၊ နောက်၌ ကမ္မဝါစာ မပါဘဲ
 ဥတ်ကို ရွတ်ဆိုရုံမျှဖြင့်ပြီးသော ဥတ္တိကံဟူသမျှ၌ “သော ဥတ္တိ”ဟု ရွတ်ဆိုဖွယ်မလို၊
 နောက်ဝယ် ကမ္မဝါစာ တစ်ဆက်တည်းလာမည့် နေရာ၌သာ “သော ဥတ္တိ-ဤကား
 သံဃာတော်ကို အသိပေးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသေးသည်၊ နောက်၌ ကမ္မဝါစာ လာပါတော့
 မည်”ဟု ဆိုလိုသည်၊ [သော ဥတ္တိတိ သံဃော ဉာပေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တဉာပနာ သေ၊
 ဣဒဉ္စ အနုဿာဝနာနမ္ပိ သဗ္ဘာဝသူစနတ္ထံ ဝုစ္စတိ၊-ဝိမတိ။]

ကမ္မဝါစာ။ ။ ဥတ်၏နောက်၌ “သုဏ္ဍာတု မေ”စသော စကားရပ်ကို ကမ္မဝါစာ
 ဟု ခေါ်၏၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ ဝါ-ကံကို၊ ဝါစာ-ပြောဆိုကြောင်း စကားတည်း၊
 ကမ္မဝါစာ၊ ဤ ကမ္မဝါစာကိုပင် အနုဿာဝနဟုလည်း ခေါ်သေး၏၊ အနု-ဥတ်၏
 နောက်၌၊ ဝါ-အဖန်ဖန် (သုံးကြိမ်တိုင်အောင်)၊ သာဝနံ-သံဃာကို ကြားသိစေခြင်းတည်း၊
 အနုဿာဝနံ၊ [ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာ၌ ဥတ်နောက်ဝယ် ကမ္မဝါစာတစ်ကြိမ်သာ
 ရှိသောကြောင့် အနု-အဖန်ဖန်ဟူသောအနက် မရနိုင်၊ “အနု-ဥတ်၏နောက်၌”ဟူသော
 အနက်သာ ရနိုင်သည်။]

အနက်ပေးပုံ။ ။ သုဏ္ဍာတု မေ စသော အနက်တို့မှာ ရှေးနည်းအတိုင်းတည်း၊
 ဥပသမ္ပာဒေယျ၏နေရာ၌ “ဥပသမ္ပာဒေတိ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေ
 ပါ၏”ဟု တကယ် ရောက်စေနေခြင်းအနက်ဟော ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် သုံးစွဲခြင်းသာ
 ထူး၏၊ နောက်၌လာမည့် စကားအသုံးများလည်း ထူးပေသေး၏။

ရောက်ခြင်းသည်။ ယဿာယသ္မတော-အကြင်အရှင်အား၊ ခမတိ-နှစ်သက်၏၊ သော-ထို နှစ်သက်သော အရှင်သည်။ တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဝါ-ဖြစ်ပါလော၊ ယဿ အာယသ္မတော-အကြင် အရှင်အား၊ အာယသ္မတာ တိဿေန-သော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-ဖြင့်၊ နာဂဿ-နာဂ၏၊ ဥပသမ္ပဒါ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။ နက္ခမတိ-မနှစ်သက်၊ သော-ထိုမနှစ်သက်သော အရှင်သည်။ ဘာသေယျ-ပြောဆိုရာပါ၏၊ ဝါ-ပြောဆိုပါလော။

ဒုတိယမ္ပိ-နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း၊ ဧတမတ္ထံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝဒါမိ-လျှောက်ပါ၏၊ [သုဏှာတု မေ စသည်အနက်ပေး၊] တတိယမ္ပိ-လည်း၊ ဧတမတ္ထံ-ကို၊ ဝဒါမိ-၏၊ [သုဏှာတု မေ စသည် အနက်ပေး။]

သံဃေန-သံဃာတော်သည်၊ အာယသ္မတာ တိဿေန-အရှင်တိဿဟူသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ နာဂေါ-နာဂကို၊ ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်း အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ပါပြီ၊ အာယသ္မတာ တိဿေန-သော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-

ခမတိ ဥပသမ္ပဒါ။ ။ ခမတိကို ရုက္ခတိဟု ဝိမတိဖွင့်၏။ “ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ”သုတ်အရ ခမုဓာတ်၏ ရုက္ခနအနက်ကို ယူစေလိုသည်။ “ခမတိ-သည်းခံ၏”ဟု ခန္တိအနက်ကို မယူပါနှင့်-ဟူလို၊ ထိုရုက္ခနအနက်က သမ္ပဒါန်ကို ငဲ့သောကြောင့် ယဿာယသ္မတောဟု သမ္ပဒါန်ပုဒ်လည်း ရှိရသည်။ ထိုခမတိ၏ ကတ္တားမှာ ဥပသမ္ပဒါ ပုဒ်တည်း။ ထိုဥပသမ္ပဒါကို ဝိမတိဋီကာ၌ “သံဃေန ဒီယျမာနာ နိပ္ပာဒီယျမာနာ ဥပသမ္ပဒါ”ဟု ဖွင့်၏။ “သံဃာသည် ပေးအပ် ပြီးစေအပ်သော ဥပသမ္ပဒါသည် အကြင်အရှင်အား နှစ်သက်၏”ဟူလို၊ ယခုကာလ၌ ဥပသမ္ပဒါကို ကာရိတ်အကျေကြံ၍ “မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်း”ဟု ပေးကြသည်မှာ ထိုဋီကာဖွင့်နှင့် မညီပါ။ ထို့ကြောင့် “နာဂဿ-နာဂကို၊ ဥပသမ္ပဒါ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းသည်”ဟု မပေးပါနှင့်၊ ဤနိဿယအတိုင်းသာ ပေးပါ။

သော တုဏှဿ။ ။ တုဏှိ+အဿဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ တုဏှိကို “အကထနတ္ထေ-စကားမပြော တုဏှိဘောနေခြင်း အနက်၌၊ နိပါတော”ဟု ဝိမတိဖွင့်၏။ အဿကို ဘဝေယျ ဟုလည်းဖွင့်၏။ [အဘိဓာန်(၄၂၉)၌လည်း မောနမဘာသံ တုဏှိဟု နိပါတ်ပင်ဆို၏၊ သက္ကတ၌ တုဏှိဟု ဤကာရန္တရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိ၌ ဤကာရန္တပင် ရှိရမည်။]

ယဿ နက္ခမတိ သော ဘာသေယျ။ ။ ဤဝါကျကား “ယဿာယသ္မတော ခမတိ သော တုဏှဿ”၏ ပြောင်းပြန်အနက်ကိုပြသော ဝါကျတည်း။ ထို့ကြောင့် ယဿ အာယသ္မတောဟု ရှေ့က အာယသ္မတောပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ နာဂဿ ဥပသမ္ပဒါ အာယသ္မတာ တိဿေန ဥပဇ္ဈာယေနပုဒ်များကိုလည်းကောင်း လိုက်စေ၍ ယဿ နက္ခမတိ ဝါကျ၌ အနက်ပေးရသည်။ သော ဘာသေယျ၌ ဘာသေယျကား ထိုမနှစ်သက်သော အရှင်သည် ဆိတ်ဆိတ်မနေဘဲ ရဟန်းလောင်းကိုဖြစ်စေ၊ သံဃပရိသတ်ကိုဖြစ်စေ၊ သိမ်-ဥတ်-ကမ္မဝါစာကိုဖြစ်စေ မိမိမနှစ်သက်သော မကျေနပ်သော အားရသောအရာကို “မနှစ်သက်ကြောင်း ပြောပါ”ဟု တိုက်တွန်းသောစကားတည်း။

ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ နာဂဿ-၏၊ ဥပသမ္ပဒါ-သည်၊ သံဃဿ-သံဃာတော်အား၊ ခမတိ-နှစ်သက်၏၊ တဿ-ထို့ကြောင့်၊ တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ (အာသိ-ဖြစ်ပြီ၊) ဧဝံ-ဤသို့ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းကြောင့်၊ ဧတံ-ဤနှစ်သက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (နှစ်သက်ကြောင်းကို၊) ဓာရယာမိ-သိမှတ်ရပါ၏။

ဥပသမ္ပန္နော သံဃေန။ ။ ဤဝါကျကား ကမ္မဝါစာသုံးကြိမ် ရွတ်ဆိုပြီးနောက် နိဂုံးအုပ်သော ဝါကျတည်း။ ဥပသမ္ပန္နော၌ ဥပ-သံပုဗ္ဗ ပဒဇာတ် အတိတ်ဟော တ-ပစ္စည်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ကာရိတ်အကျေကြံ၍ ပြီးဆုံးသံ အတိတ်အနက်ပါအောင် “ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ပါပြီ”ဟု ပေးရသည်။

ခမတိ သံဃဿ၊ တဿာ တုဏှိ။ ။ ကမ္မဝါစာအတွင်း၌ “ယဿာယသ္မတာ” နေရာဝယ် “သံဃဿ”ဟု သုံးစွဲထား၏။ ထို့ကြောင့် ခမတိဆိုရာ စပ်ပုဒ်များကို “နာဂဿ ဥပသမ္ပဒါ အာယသ္မတာ တိဿေန ဥပဇ္ဈာယေန”ဟု ဆည့်စွက်၍ အနက် ပေးရသည်။ ကမ္မဝါစာအတွင်းတုန်းက “မနှစ်သက်သော အရှင်သည် ပြောပါ”ဟု သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် တိုက်တွန်းအပ်ပါလျက် မည်သူမျှ မပြောကြသောကြောင့် သံဃာ အားလုံးက ဤဥပသမ္ပဒကံကို နှစ်သက်ကျေနပ်ရာ ရောက်သည်။ ထိုသို့ ရောက်ခြင်း၌ အကြောင်းပြလို၍ “တဿာ တုဏှိ”ဟု ဆက်၍ မိန့်သည်။ နှစ်သက်ကျေနပ်သောကြောင့် တိတ်ဆိတ်စွာနေကြသည်-ဟူလို၊ တုဏှိ၏ စပ်ဖို့ရာ ကြိယာတိုက်ရိုက် မပါ။ “အာသိတိ သေသော”ဟု ဝိမတိ၌ ထည့်၍ စပ်သည်။ [“အသိတိသေသော”ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်တည်း။]

ဧဝမေတံ ဓာရယာမိ။ ။ ဤသို့ ဆိတ်ဆိတ်နေကြခြင်းကြောင့် ထိုဥပသမ္ပဒကံကို သံဃာက ကျေနပ်ကြောင်းကို (တပည့်တော် ကမ္မဝါစာပါဌကပုဂ္ဂိုလ်သည်) စိတ်၌ ဆောင်ထားရပါ၏၊ သိမှတ်ရပါ၏-ဟူလို၊ ဓာရယာမိဟု မိအက္ခရာကို ရွတ်ပြီးလျှင် နိဂုံးဝါကျ ဆုံး၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤနိဂုံးဝါကျကို အချို့ဆရာတို့က သုံးခေါက် ရွတ်ဆိုကြ၏။ နိဂုံး ဟူသမျှ တစ်ဝါကျတည်း တစ်ခေါက်တည်းသာ ရှိရိုးဖြစ်ကြောင်းကို ဝါကျလေ့လာသော ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း သိနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဥတကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုရာဌာနတိုင်း၌ (ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သံဃော ဉာပေတဗ္ဗော) “ဥ တကမ္မဝါစာ နှုတ်တက်ရသဖြင့် ဗျတ္တဖြစ်သော ဌာန်၊ ကရိုဏ်း၊ ပယတ်တို့ကို သဒ္ဒါနည်းကျအောင် ရွတ်စွမ်းနိုင်သဖြင့် ပဋိဗလဖြစ်သော ရဟန်းသည်သာ အသိပေးရ ရွတ်ဆိုရမည်”ဟု ပါဠိတော် လာသော ကြောင့် ဥတကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်သူတိုင်း ကမ္မဝါစာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်စွာဖြင့် ဗျတ္တ, ပဋိဗလဂုဏ်အင်္ဂါမြောက်အောင် ဆရာအထံ နည်းနာခံပြီးမှ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆို သင့်ကြပါသည်။

အပိုထည့်အပ်သော
ဥတကမ္မဝါစာ ပြီး၏။
❖❖❖❖❖❖

စတုနိဿယာဒိကဏ္ဍ

၁၂၈။ တာဝဒေါတိ-ကား၊ ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရမေဝ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၏ ခြားမဲ့၌ပင်၊ (“မေတဗ္ဗာ”စသည်၌ စပ်၊) ဆာယာ မေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ ဧကပေါရိသာ ဝါ-တစ်ခုသော ယောက်ျားပမာဏ ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ-ယောက်ျားတစ်ယောက် ပမာဏရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဒွိပေါရိသာ ဝါ-နှစ်ခုသော ယောက်ျားပမာဏ ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါ-ယောက်ျား နှစ်ယောက် ပမာဏရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဆာယာ-အရိပ်ကို၊ မေတဗ္ဗာ-တိုင်းတာထိုက်၏။

ဥတုပ္ပမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဝဿာနော-မိုးဥတုလည်းကောင်း၊ ဟေမန္တော-ဆောင်းဥတုလည်းကောင်း၊ ဂိမ္မော-နွေဥတုလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဥတုပ္ပမာဏံ-ဥတုအတိုင်းအရှည်ကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ပြောပြထိုက်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥတုပ္ပမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံဟူသောပါ၌၊ ဥတုယေဝ-ဥတုသည်ပင်၊ ဥတုပ္ပမာဏံ-ဥတုပ္ပမာဏ မည်၏။

ဝဿာနာဒယော-မိုးဥတု အစရှိသည်တို့သည်၊ အပရိပုဏ္ဏာ-မပြည့်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ) ယဿ-အကြင်ရဟန်းဖြစ်ရာ နေ့အဖို့၏၊ သော ဥတု-ထိုဥတုသည်၊ ယတ္ထကေဟိ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဒိဝသေဟိ-နေ့တို့ဖြင့်၊ အပရိပုဏ္ဏာ-မပြည့်သေးသည်၊ (ဟောတိ)၊ တေ ဒိဝသေ-ထို မပြည့်သေးသော နေ့ လတို့ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သား၍၊ သော ဒိဝသဘာဂေါ-ထိုရဟန်းဖြစ်ရာ နေ့အဖို့ကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗော။

မေတဗ္ဗာ။ ။ ရှေးခေတ်က ယခုနာရီမျိုး မရှိသေးသောကြောင့် လူ့အရိပ်(ဖဝါး) တိုင်းကြရသည်၊ ယခုခေတ်၌ နာရီအချိန် မှတ်ရုံဖြင့်လည်း ပြီး၏၊ နာရီမှတ်ခြင်း၊ ဖဝါး တိုင်းခြင်း နှစ်မျိုးလုံးကိုလည်း ပြုကြသည်၊ ပုရိသော+ပရိမာဏံ+အဿာတိ ပေါရိသာ၊ ဆာယာ-တစ်ရပ် တစ်သူ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရိပ်၊ (ရူပသိဒ္ဓိဝိဂ္ဂဟ)၊ [ယောနောဝယ် “ပုရိသဿ ပမာဏံ ပေါရိသံ”ဟု ပြု၍ ပမာဏအနက်၌ ဏပစ္စည်း သက်၏ဟု ဆို၏၊ ဧကံ+ပေါရိသံ+ယဿာတိ ဧကပေါရိသာ၊ ဒွေ+ပေါရိသာနိ+ယဿာတိ ဒွိပေါရိသာ၊ (ဆာယာ)။]

ဥတုပ္ပမာဏံ။ ။ ပမိယတေ အနေနာတိ ပမာဏံ၊ အနေန-ဤဥတုဖြင့်၊ ပမိယတေ- နှစ်ကို တိုင်းတာရ၏၊ ဣတိ ပမာဏံ၊ ဥတုယေဝ+ပမာဏံ ဥတုပ္ပမာဏံ၊ “တစ်နှစ် ပြည့်ဖို့ရန် မည်မျှလိုသေး၏၊ မည်မျှရှိပြီ”ဟု နှစ်ကို တိုင်းကြောင်း ဥတု၊ ဤ၌ကား “နွေဥတု၌ ရဟန်းဖြစ်သည်၊ သို့မဟုတ် မိုးဥတု၊ သို့မဟုတ် ဆောင်းဥတု၌ ရဟန်း ဖြစ်သည်”ဟု ပြောခြင်းကို “ဥတုပ္ပမာဏံကို ပြောပြခြင်း”ဟု ဆိုသည်။

သစေ ဝဿာနာဒယော။ ။ “သစေ ဝဿာနာဒယော”မှစ၍ “အာစိက္ခိတဗ္ဗော” တိုင်အောင်ကား “ဒိဝသဘာဂေါ အာစိက္ခိတဗ္ဗော”၏ အဖွင့်တည်း၊ ဝဿာနစသော ဥတုက လေးလအတိ ပြည့်နေလျှင် ဒိဝသဘာဂကို အထူး ပြောနေဖွယ် မလိုတော့ပါ၊

အထ ဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ အယံ နာမ ဥတု-ဤမည်သောဥတုတည်း၊ (ဥတုပွမာဏံ-၌၊ “ဥတု”ကို ပြောသည်၊) သော စ-ထို ဥတုသည်လည်း၊ ပရိပုဏ္ဏော-ပြည့်ပြီ၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အပရိပုဏ္ဏော-မပြည့်သေး၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥတုပွမာဏံ-ဥတု၏ပမာဏကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ပြောပြထိုက်၏၊ ပုဗ္ဗဏှော-နံနက်တည်း၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သာယနော-ညနေချမ်းတည်း၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဒိဝသဘာဂေါ-နေ့အဖို့ကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗော-ပြောပြထိုက်၏။

ဥတုက (တစ်ဥတု)မပြည့်သေးလျှင် ထိုဥတုဝယ် လိုနေသေးသော နေ့ရက်ကို မှတ်သား၍ (ဥပမာ-ဆောင်းဥတုက တပေါင်းလပြည့်ကျမှ ပြည့်မည်ဖြစ်၏၊ တပေါင်းလဆန်း-၁၀ ရက်နေ့၌ ရဟန်းဖြစ်လျှင် ထိုဥတု ပြည့်ဖို့ရန် ၅-ရက် လိုသေးကြောင်းကို ထည့်စွက်၍) ဒိဝသဘာဂကို ပြောပြပါဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ယော ဥတု”ဟု တွေ့ရ၏၊ ဥတုကား ရှေ့၌ပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ယတ္တကေဟိ ဒိဝသေဟိ”ကို “တေ ဒိဝသေ”ဟု နိယမပြု၍ “ယဿ”ကို “သော ဒိဝသဘာဂေါ”ဟု နိယမပြုပြီးလျှင် “ယော ဥတု” အတွက် နိယမ မပါသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရှေး ဥတုပွမာဏံက ဥတုကို ပြန်၍ ညွှန်းသော တသဒ္ဓါဖြင့် “သော ဥတု”ဟု ရှိမှ စာသွားကောင်းသည်၊ [ယောဇနာ၌ “ယော ဥတု”ကို အတည်ပြု၍ “တဿ ဥတုနော”ဟု ပါဌသေသ ထည့်သွားလေသည်၊ ထို့ပြင် ဝိမတိ၌ ယဿကို “တံ ဓဏံ လဒ္ဓုပသမ္ပဒဿ ပုဂ္ဂလဿ”ဟု စွဲ၏၊ ထိုအစွဲ ကိုလည်း “သော ဒိဝသဘာဂေါ”ထောက်၍ စဉ်းစားသင့်သည်။]

ဒိဝသဘာဂေါ။ ။ ထို “မပြည့်သေးသော ဥတုဝယ် မည်သည့်လ မည်သည့်ရက်၌ ရဟန်းဖြစ်သည်”ဟု ဒိဝသဘာဂကို ပြောပြရသည်၊ [ဤအလို “ဒိဝသဘာဂသည် ဥတုတွင် ပါဝင်သော လ-ရက်-နေ့တို့ကို ပြသောစကား”ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုနေ့အဖို့တွင် အချိန်ကိုကား “ဆာယာ မေတဗ္ဗာ”ဖြင့် ပြပြီးဖြစ်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ ယောဇနာ၌ ဤပထမနည်းဝယ် ဥတုပွမာဏံကို ပြောပြရာ၌ “ဥတုက ပြည့်နေလျှင် ဒိဝသဘာဂ ပြောပြဖွယ်မလို”ဟု ယူဆ၍ ဤ ပထမဝါဒကို မနှစ်သက်ချေ၊ အမှန်ကား “ဥတုယေဝ ဥတုပွမာဏံ”ဟု အဋ္ဌကထာပြုသောကြောင့် ဥတုပွမာဏံ ပြောတုန်းက ဥတုသက်သက်ကိုသာ ပြောပြရသည်၊ လ-ရက် မပါသေးပါ၊ ထို့ကြောင့် ဥတုက ပြည့်နေသော်လည်း ထိုဥတု၏ ပြည့်နေသော လ-ရက်ကိုကား ဒိဝသဘာဂအရ ပြောပြနိုင်ပါသည်။

အထ ဝါ။ ။ ဥတုပွမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံနှင့် ဒိဝသဘာဂေါ အာစိက္ခိတဗ္ဗောအတွက် တစ်နည်းပြသော စကားတည်း၊ ဤနည်း၌ကား “ဥတုဿ+ပမာဏံ ဥတုပွမာဏံ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ဥတုကိုလည်းကောင်း၊ ဥတု၏ လ-ရက်ကိုလည်းကောင်း ပြောပြရမည်၊ ဒိဝသဘာဂကား “နံနက်ပိုင်း၊သို့မဟုတ် ညနေပိုင်း”ဟု နေ့အဖို့ကို ပြောပြခြင်းတည်း၊ ထိုနေ့အဖို့၌ အချိန်ကိုကား “ဆာယာ မေတဗ္ဗာ”ဖြင့် ပြောပြပြီး ဖြစ်၏။

သင်္ဂီတိတိ-ကား၊ ဣဒမေဝ သဗ္ဗ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အရိပ်၊ ဥတု၊ နေ့အဖို့ ဟူသော အလုံးစုံကိုပင်၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ-၍၊ (သံ၏အဖွင့်) တွံ-သည်၊ ကိ-အဘယ် ဥတု၊ လ၊ ရက်ကို၊ လဘသိ-ရသနည်း?၊ တေ-၏၊ ဆာယာ-အရိပ်သည်၊ ကာ-အဘယ်နည်း?၊ ဥတုပ္ပမာဏံ-ဥတုအတိုင်းအရှည်သည်၊ ကိ-နည်း၊ ဒိဝသဘာဂေါ-နေ့အဖို့သည်၊ ကော-နည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဋ္ဌော- (အခြားပုဂ္ဂိုလ်က)မေးအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) ဣဒံ နာမ-ဤမည်သော ဥတုကို၊ လဘာမိ-ရပါ၏၊ ဝသံ-မိုးဥတုကို၊ (လဘာမိ၊ ဣတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဟေမန္တံ-ဆောင်းဥတုကို၊ (လဘာမိ၊ ဣတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဂိမ္မံ-နွေဥတုကို၊ (လဘာမိ၊ ဣတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အယံ-ဤသည်ကား၊ (၇ ဖဝါးစသည်ကား၊) မေ-၏၊ ဆာယာ-အရိပ်ပါတည်း၊ ဣဒံ-ဤသည်ကား၊ (မိုးဥတု၊ သို့မဟုတ် ဆောင်းဥတု၊ သို့မဟုတ် နွေဥတုကား၊) ဥတုပ္ပမာဏံ-ဥတု ဟူသော ပမာဏပါတည်း၊ အယံ-ကား၊ (နံနက်ပိုင်း စသည်ကား၊) ဒိဝသဘာဂေါ-နေ့အဖို့ပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒေယျာသိ-လျှောက်လေလော၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-၏။

သင်္ဂီတိ။ ။ ဆာယာဒိကမေဝ သဗ္ဗံ (အရိပ်စသော အားလုံးကိုပင် သင်္ဂီတော ဂါယိတဗ္ဗာ ကထေတဗ္ဗာ (သိမ်းကြုံး၍ ပြောလိုက်၏၊) ဣတိ သင်္ဂီတိ၊ အရိပ်၊ ဥတု၊ နေ့၊ ဤသုံးမျိုးကို ပေါင်း၍ ပြောပြခြင်းကို “သင်္ဂီတိ အာစိက္ခိတဗ္ဗာ”ဟု ဆိုသည်၊ [သံကို သင်္ဂီတောဟုလည်းကောင်း၊ ဂီတိကို “ဂါယိတဗ္ဗာ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ “အသင်သည် ဘယ်နှစ်၊ ဘယ်ဥတု၊ ဘယ်လ၊ ဘယ်ရက်၊ ဘယ်အချိန်ဝယ် ရဟန်း ဖြစ်သနည်း?”ဟု မေးလျှင် ပြန်၍ ပြောတတ်ဖို့ရာ ရဟန်းဖြစ်စကာလ၌ အားလုံးပေါင်း၍ ပြောပြပါ-ဟုလို၊ [“ဆာယာ မေတဗ္ဗာ”စသည်တုန်းက ရဟန်းသစ် နားလည်ရုံသာ တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ပြောပြခြင်းတည်း၊ ဤသင်္ဂီတိ၌ကား ရဟန်းသစ်အား သူတစ်ပါးက မေးသောအခါ အပြည့်အစုံ ပြောတတ်ဖို့ရန် ပေါင်း၍ ပြောပြခြင်းတည်းဟု မှတ်ပါ။]

ဝသံ ဝါပေ၊ ဂိမ္မံ ဝါ။ ။ ဥတုပ္ပမာဏ ရပ်ကိုသာ အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားသော် လည်း ဤဥတုပမာဏ ပြောပြရုံမျှဖြင့် မည်သည့်နှစ်ဟု မသိသာသောကြောင့် “ခုနှစ် သက္ကရာဇ်ကိုပါ ပြောပြရမည်”ဟု ဝိမတိဆို၏၊ “အယံ မေ ဆာယာ” စသည်ကား ပါဠိတော်၌ “ဆာယာ မေတဗ္ဗာ၊ ဥတုပ္ပမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ၊ ဒိဝသဘာဂေါ အာစိက္ခိတဗ္ဗာ”ဟု လာသည့်အတိုင်း စဉ်၍ပြခြင်းသာတည်း၊ ပါဠိတော်၌ ထိုသို့ စဉ်ပြခြင်းမှာလည်း လက်တွေ့အလုပ်လုပ်သောအခါ အရိပ်၊ အချိန်၊ နာရီကို တိုင်းတာ မှတ်သားရမည့်အလုပ်က ပထမဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

တကယ်ပြောရာ၌မူ “ခုနှစ်သက္ကရာဇ်၊ ဥတု၊ လ၊ လဆန်း၊ လဆုတ်၊ နေ့ရက်၊ အချိန် (အရိပ် နာရီ မိနစ်)” အားလုံး ပြည့်စုံအောင် အစဉ်အတိုင်း ပြောပြရသည်၊ ပြောပုံကား “၁၃၂၆-ခုနှစ်၊ မိုးဥတု၊ ဝါဆိုလဆန်း ၁၃-ရက်၊ နံနက် ၇ နာရီခွဲ အချိန်၌ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်ဟု မှတ်” ဤသို့စသည်ဖြင့် လျော်စွာသွင်း၍ ပြောပြရသည်။

၁၂၉။ ဩဟာယာတိ-ကား၊ ဆဋ္ဌေတွာ-စွန့်၍၊ (ပက္ကမိသုဉ္ဇ ဖပ်၊) ဒုတိယံ ဒါတုန္တိ-ကား၊ ဥပသမ္ပဒမာဠကတော-ပဉ္စင်းခံရာ ဘုန်းဆောင်းဝန်းမှ၊ ပရိဝေဏံ-ပရိဝေဏံသို့၊ ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသော ရဟန်းသစ်အား၊ ဒုတိယကံ-နှစ်ပါးမြောက်အဖော်ကို၊ ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ-လေးပါးကုန်သော၊ အကရဏီယာနိ-မပြုကျင့်ထိုက်သော ပါရာဇိကတို့ကို၊ အာစိန္တိတုံ စ-ပြောပြခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အနဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပဏ္ဍုပလာသောတိ-ကာ၊ ပဏ္ဍုပဏ္ဍော-ဖျော့တော့သော အဆင်းရှိသော၊ ပတ္တော-ဖက်ရွက်သည်၊ (“အဘဗ္ဗော သေယျတာပိ” ဟု ပါဠိတော်၌ ဖပ်၊) ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တောတိ-ကား၊ ဝဏ္ဏတော-အညှာမှ၊ ပတိတော-ကြွေကျလေပြီးသော၊ (ပဏ္ဍုပလာသော၌ ဖပ်၊) အဘဗ္ဗော ဟရိတတ္တာယာတိ-ကား၊ ပုန-ဖန်၊ ဟရိတော-စိမ်းစိုသည်၊ ဘဝိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အဘဗ္ဗော-မထိုက်၊ ပုထုသိလာတိ-ကား၊ မဟာသိလာ-ကြီးစွာသော ကျောက်ခဲသည်၊ (အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓိကာ၌ ဖပ်)။

၁၃၀။ အလဗ္ဘမာနာယ၊ပေ၊ သံဝါသတိ-ကား၊ ယာဝ-လောက်၊ တဿ-ထို ဥက္ခိတ္တကရဟန်း၏အပေါ်၌၊ ဥက္ခေပနိယကမ္မကရဏတ္တာယ-ဥက္ခေပနိယကံကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ သာမဂ္ဂိ-သံဃာ၏ညီညွတ်ခြင်းကို၊ (သံဃာပြည့်အောင်၊) န လဗ္ဘတိ-မရအပ်သေး၊ တာဝ-ထိုမရအပ်သေးသမျှကာလပတ်လုံး၊ တေန-ထိုရဟန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ သမ္ဘောဂေ စ-အာမိသဓမ္မကို အတူတကွ သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ ပြောပြ၍ ထိုအတိုင်း နှုတ်တက်မှတ်ထားမှသာ အာဂန္တုက ရဟန်းတို့နှင့် တွေ့သောအခါ ဝါကြီး၊ဝါငယ်ကို ခွဲခြား၍ ဆိုင်ရာဝတ္တရားကို ပြုနိုင်၏၊ သံဃိကပစ္စည်းကို ဝေသောအခါ ဝါကြီးသူက ကောင်းမြတ်သောပစ္စည်းကို ရတတ်သောကြောင့် ထိုအခါ၌လည်း ဝါကြီး၊ဝါငယ် ခွဲခြားရမည်၊ ထို့ကြောင့် ဝါစဉ်နှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စတိုင်းဝယ် အသုံးပြုဖို့ရန် “သင်္ဂီတိ-အရိပ်၊ဥတု၊နေ့ စသည်ကို ကောင်းစွာမှတ်သား၍ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ အသုံးပြုပါလေ”ဟု ပြောရသည်။

ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တော။ ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ ပထမဆုံး ဂါထာအဖွင့်၌ ဝုတ္တသဒ္ဓါ၏ “ဝပ္ပန-စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဝါပသမီရဏ-စိုက်ပျိုးအပ်ပြီးကို ထွန်ဖြင့်ညီအောင် ညှိခြင်း၊ ကေသောဟရဏ-ဆံရိတ်ခြင်း၊ ဇီဝိတဝုတ္တိ-အသက်မွေးခြင်း၊ ပမုတ္တဘာဝ-လွတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ကြွေကျခြင်း” ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနက်များစွာကို ပြရာဝယ် ပမုတ္တဘာဝ၌ ဤပါဠိတော်ကိုပင် ပုံစံပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ပပုဗ္ဗ ဝပဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့် ဝ၏ အ-ကို ဥပြု၍ “ပဝုတ္တော”ဟု ရှိစေရမည်၊ “ပမုတ္တော”ဟု မရှိစေရ။

သမ္ဘောဂေတိ။ ။ ဓမ္မသမ္ဘောဂေ-(ပိဋကတ်ဓမ္မကို အတူတကွ သုံးဆောင်ခြင်း ဟူသော စာတက်၊စာချခြင်း စသည်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) အာမိသံသမ္ဘောဂေ စ-(ဆွမ်း၊သင်္ကန်းစသော အာမိသကို အတူတကွ သုံးဆောင်ခြင်းဟူသော ပေးခြင်း၊ယူခြင်း စသည်ကြောင့်လည်းကောင်း၊)-ဋီကာ။

ဥပေါသထပဝါရဏာဒိကရဏဘောဒေ-ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာ အစရှိသော ကံကို ပြုခြင်း အပြားရှိသော၊ သံဝါသေ စ-အတူတကွ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ မဟာဝိဘင်္ဂေ-မဟာဝိဘင်း၌၊ (ဘိက္ခုအတွက် အကျယ်ပြရာ ပဒဘာဇနီ၌)၊ ဝုတ္တာနုသာရေန-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ သုဝိညေယျတ္တာ-လွယ်ကူစွာ သိနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါကဋ္ဌမေဝ-ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

သမန္တပါသာဒိကာယ-သမန္တပါသာဒိကာမည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ-ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ ဒွါသတ္တတိအဓိကဝတ္ထုသတပဋိမဏ္ဍိတဿ-၇၂ပါးအလွန်ရှိသော တစ်ရာသော ဝတ္ထုတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ မဟာခန္ဓကဿ-၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ-အနက်၏အဖွင့်သည်၊ ဝါ-အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝတ္ထု၌လာသော ရဟန်းသစ်သည် ရှေးရဟန်း ဘဝတုန်းက အာပတ်ကို မရှုခြင်းကြောင့် ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရ၏၊ ထိုကံ မငြိမ်းသေးခင် လူထွက်၏၊ ယခုတစ်ဖန် “ထိုအာပတ်ကို ရှုပါမည်”ဟု လျှောက်သောကြောင့် ရဟန်းခံပေး၍ သံဃာဘောင်သို့ ပြန်သွင်းမှု ဩဿရဏကံ ပြုသောအခါ ထိုကံ ငြိမ်းစေပြီးဖြစ်၏၊ ထိုကံ ငြိမ်းစေပြီးခါမှ “အာပတ်ကို မရှုနိုင်”ဟု ဆိုပြန်ရကား ဥက္ခေပနိယကံ ထပ်မံ၍ ပြုရဦးမည်၊ သို့သော် သံဃာမပြည့်၍ မပြုရသေးလျှင် ထိုရဟန်းနှင့် သမ္ဘောဂသံဝါသ ပြုမှုကြောင့် အာပတ်မသင့်ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ဩဿရဏကံ ပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပုဒ်သိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်အာပတ် မသင့်၊ “အာပတ္တိ အာပဇ္ဇတိ” စသော အလန္တိလက္ခဏာနှင့် မည်သောကြောင့်လည်း အလန္တိသမ္ဘောဂကြောင့် ဒုက္ကဋ် အာပတ်လည်း မသင့်ပါ-ဟူလို။

ကေစိဝါဒ။ ။ အချို့က အနာပတ္တိအရ ဥက္ခိတ္တကပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်သောကြောင့် အာပတ်မသင့်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သမ္ဘောဂသံဝါသ ပြုသော်လည်း အာပတ်မသင့်၊ ပါစိတ် အာပတ်ကို ရည်ရွယ်၍ “အနာပတ္တိ”ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ “အလန္တိနှင့် သမ္ဘောဂသံဝါသ ပြုသောကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကား သင့်ရမည်”ဟု ဆိုကြသတတ်၊ [ယမေတ္ထ ကေနစိ “အနာပတ္တိ သမ္ဘောဂေ သံဝါသေ”တိ၊ ဣမိနာ ပါစိတ္တိယေန အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ၊ “အလန္တိ ပရိဘောဂပစ္စယာ ဒုက္ကဋ် ပန အာပဇ္ဇတိ ယေ ဝါ”တိ ဝတ္တာ ဗဟုဓာ ပပဉ္စိတံ၊ န တံ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ၊-ဋီကာ။]

မဟာခန္ဓကအဖွင့် ပြီးပြီ။

ဥပေါသထက္ခန္ဓကအဖွင့်

[ဥပုသ်နှင့်စပ်၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်တော်အပေါင်းကို
“ဥပေါသထက္ခန္ဓက”ဟု ခေါ်၏။]

သဒ္ဓိပါတာနုဇာနနာဒိကထာ

၁၃၂။ ဥပေါသထက္ခန္ဓက-၌၊ အညတိတ္ထိယာတိ၊ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊
လဒ္ဓိ-အယူကို၊ တိတ္ထံ-တိတ္ထဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ အညံ-သာသနာတော်အယူမှ
တစ်ပါးသော၊ တိတ္ထံ-အယူတည်း၊ အညတိတ္ထံ-ယူ၊ ဧတေသံ-ဤ ပရိဗိုဇ်တို့၏၊
အညတိတ္ထံ-သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသောအယူသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသော အယူရှိကုန်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ တေ-ထိုပရိဗိုဇ်တို့သည်၊) အညတိတ္ထိယာ-ယတို့ မည်၏၊ ဣတော-ဤ
သာသနာတော်အယူမှ၊ အညလဒ္ဓိကာ-တစ်ပါးသော အယူရှိသော ပရိဗိုဇ်တို့၊
ဣတိ ဝုတ္ထံ ဟောတိ၊ ဓမ္မံ ဘာသန္တိ-ကား၊ တေသံ-ထိုလူတို့အား၊ ဝါ-
တို့သည်၊ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၊ မပြုထိုက်သော၊ ယံ-အကြင် ကောင်းမှု၊
မကောင်းမှုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထိုပြုထိုက် မပြုထိုက်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှု
ကို၊ ကံထေန္တိ-ဟောပြောကြကုန်၏၊ တေ လဘန္တိတိ-ကား၊ တေ မနုဿာ-
တို့သည်၊ လဘန္တိ-ရကုန်၏၊ မူဂသူကရာတိ-ကား၊ ထူလသရီရသူကရာ-
ဝဖြိုးသော ကိုယ်ရှိသော ဝက်တို့တည်း။

အညတိတ္ထိယာ။ ။ [မိစ္ဆာအယူ၏ တိတ္ထ အမည်ရပ်ကို ရှေ့၌ (၁၂၃, ၁၅၀)
ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ အညံ+တိတ္ထံ အညတိတ္ထံ၊ အညံ-သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသော၊ တိတ္ထံ-
အယူတည်း၊ အညတိတ္ထံ-အယူ၊ “အညတိတ္ထံ+ဧတေသံ အတ္ထိတိ အညတိတ္ထိကာ”ဟု
ဆိုလိုလျက် ကကို ယပြု၍ “အညတိတ္ထိယာ”ဟု ဖြစ်သည်၊ [ဣတောတိ ဣမသ္မိံ
သာသနေ လဒ္ဓိတော-ဋီကာ။] ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ အည၏ အပါဒါန်ကို
သာသနာတော်၏ အယူကို ခံရသည်၊ ထိုသို့ “အယူ”ကို ခံမှ “အညတိတ္ထံ”အရ
တစ်ပါးသော တွဲဖက်အယူကို ရသည်၊ အပါဒါန်နှင့် အပါဒါနီတို့သည် ပင်ကိုအားဖြင့်
အမျိုးအစားတူလျက်ရှိရသည်၊ ဥပမာ-သရ(၈)လုံးချင်း တူနေရာဝယ် “အညော ဒိဃာ”ဟု
ရသာသုံးလုံးကို အပါဒါန်ခံ၍ ဒိဃငါးလုံးကို အပါဒါနီ ပြုသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့်
“အညတိတ္ထိယာ-သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသော အယူရှိသူတို့”ဟု ပေးပါ၊
“သာသနာတော် တစ်ပါးသော အယူရှိသူ”ဟု မပေးပါနှင့်။

မူဂသူကရာ။ ။ “ဝဖြိုးသော ဝက်တို့သည် အသံသော်မှ မထွက်နိုင်ကြကုန်သကဲ့သို့
ဤရဟန်းတော်များလည်း အသံမထွက်ကြသဖြင့် ဝဖြိုးသော ဝက်ကြီးများနှင့် တူကြ
လောက်အောင် (အအ)ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်”ဟု ဆိုလိုသည်၊ [မူဂသရီရာတိ ဧတ္ထ
ထူလသရီရဿ သူကရာဿ သဒ္ဓမ္မတ္ထဿာပိ အဘာဝတော မူဂသူကရာ နာမာတိ
အာဟ-ထူလသရီရသူကရာတိ၊-ယောနော။]

၁၃၅။ အနုဇ္ဈာပန္နော ဝါ ဟောတိ အာပဇ္ဇိတွာ ဝါ ဝုဋ္ဌိတောတိ ဧတ္ထ-
 ဌံ၊ ယံ အာပတ္တိံ-သို့၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အနုဇ္ဈာပန္နော ဝါ-မရောက်သည်သော်လည်း၊
 ဟောတိ၊ အာပဇ္ဇိတွာ-ရောက်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌိတော ဝါ-ထပြီးသည်သော်လည်း၊(ဟောတိ)၊
 အယံ-ဤအာပတ်သည်၊ အသန္တိ နာမ-အသန္တိမည်သော၊ အာပတ္တိ-တည်း၊
 ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ သမ္မဇာနဓမ္မသာဝါဒိ ကံ ဟောတိတိ-
 ကား၊ ယွာယံ (ယော+အယံ)-အကြင်သမ္မဇာနဓမ္မသာဝါဒကို၊ သမ္မဇာနဓမ္မသာဝါဒဿ
 ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ သော-ထိုသမ္မဇာနဓမ္မသာဝါဒသည်၊ အာပတ္တိတော-
 အာပတ်အားဖြင့်၊ ကံ-အဘယ်အာပတ်သည်၊ ဟောတိ-နည်း?၊ ကတရာ-
 အဘယ်အာပတ်သည်၊ ဟောတိ-နည်း?၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ ဟောတိတိ-
 ကား၊ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သာ စ-ထိုဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သည်
 လည်း၊ မုသာဝါဒလက္ခဏေ-မုသာဝါဒ၏ သဘောလက္ခဏာကြောင့်၊ န (ဟောတိ)-
 ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝစနေန-“သမ္မဇာန
 ဓမ္မသာဝါဒေ ကံ ဟောတိ၊ဒုက္ကဋ္ဌံ ဟောတိ”ဟူသောစကားတော်ကြောင့်၊ ဝစီဒ္ဓါရေ-
 ဝစီဒ္ဓါရဉ္စ၊ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ-ပြုထိုက်သော ပြောဆိုမှုကို မပြုခြင်းဟူသော
 ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊ အာပတ္တိ-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဟိ-သာဓကကား၊ အနာလပန္နော၊ပေ၊ စိန္တိတာတိ-ဟူ၍၊ (ပရိဝါရေ-ပရိဝါရ
 ပါဠိတော်၌၊) ဝက္ခတိ-မိန့်တော်မူလတ္တံ့၊ (ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊) ကေနစိ-
 တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ မနဇေန-လူနှင့်တကွ၊ ဝါစာ(ဝါစာယ)-နှုတ်မြွက်သဖြင့်၊
 အနာလပန္နော-မပြောဆိုသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) ပရေ-စကားပြောဖက်မှတစ်ပါး
 အခြားသူတို့ကို၊ (သန္ဓာယ-ရည်မှန်း၍၊) ဂိရံ စ-စကားသံကိုလည်း၊ နော
 ဘဏေယျ-မပြောဆိုရာ၊ (သော-ထိုသူသည်၊) ဝါစာသိကံ-ဝစီဒ္ဓါရဉ္စဖြစ်သော၊
 န ကာယိကံ-ကာယဒွါရဉ္စဖြစ်သည် မဟုတ်သော၊ (အာပတ္တိံ-သို့၊) အာပဇ္ဇေယျ-
 ရောက်ရာ၏၊ သော ပဉ္စာ-ဤပြဿနာကို၊ ကုသလေဟိ-ဝိနည်းကျွမ်းကျင်
 ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတာ-ကြံအပ်ပြီ။] [အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌
 ပြထားပြီ။]

အန္တရာယိကောတိ-ကား၊ အန္တရာယကရော-အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၊
 (ဟောတိ)၊ ကိဿ ဖာသု ဟောတိတိ-ကား၊ ကိမတ္ထာယ-အဘယ်အကျိုးငှာ၊
 ဖာသု-ချမ်းသာသည်၊ ဟောတိ-နည်း?၊ ပဌမဿ ဈာနဿ အဓိဂမာယာတိ-
 ကား၊ ပဌမဿ ဈာနဿ-ပဌမဈာန်ကို၊ အဓိဂမနတ္ထာယ-ရခြင်းအကျိုးငှာ၊ တဿ
 ဘိက္ခုနော-၏၊ ဖာသု-သည်၊ ဟောတိ၊ သုခံ-ချမ်းသာသည်၊ ဝါ-လွယ်ကူသည်၊
 ဟောတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဒုတိယဿ ဈာနဿ အဓိဂမာယာ အစရှိသော
 ပါဠိတို့၌၊ ဧသ(ဧသော)-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း
 အစီအရင်တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဥဒ္ဓေသတော စ -

ဥဒ္ဓေသအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အကျဉ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဓေသတော
 စ-နိဒ္ဓေသအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊
 ပဌမ-ရှေးဦးစွာ၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသံ-ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသကို၊ ဒဿေသိ-ပြတော်မူပြီ၊
 [“ပါရိသုဒ္ဓိ အာယသ္မန္တော အာရောစေထ၊ ပါတိမေက္ခံ ဥဒ္ဓိသိဿာမိ” စသော
 စကားကို “နိဒ္ဓေသ” ဟု ဆိုသည်၊ ပါတိမေက္ခန္တိအာဒိမေတံ မုခမေတံ” စသည်ကို
 “နိဒ္ဓေသ” ဟု ဆိုသည်။]

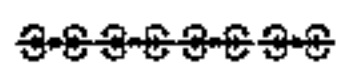
၁၃၆။ ဒေဝသိကန္တိ-ကား၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-နေတိုင်း နေတိုင်း၌ (ဥဒ္ဓိသန္တိ၌
 စပ်၊) [ဒေဝသိကန္တိ ဧတ္ထ ဣကပစ္စယော ဝိစ္ဆတ္ထေ ဟောတိတိ အာဟံ “ဒိဝသေ
 ဒိဝသေ” တိ၊ ယောနော။]

စာတုဒ္ဓသေ ဝါ ပန္နရသေ ဝါတိ-ကား၊ ဧကဿ-တစ်ခုသော၊ [ဥတုနော-
 ဥတု၏၊ တတိယေ စ-သုံးခုမြောက်လည်းဖြစ်သော၊ သတ္တမေ စ-ခုနစ်ခုမြောက်လည်း
 ဖြစ်သော၊ ပက္ခေ-ပက္ခ၌၊ ဒွိက္ခတ္တံ-နှစ်ကြိမ်၊ စာတုဒ္ဓသေ-၁၄ ရက်မြောက်နေ့၌၊
 (ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိတုံ၌ စပ်၊) အဝသေ-သ-တတိယ၊ သတ္တမမှ ကြွင်းကျန်သော၊
 (ပက္ခေ-၌၊) ဆက္ခတ္တံ-မြောက်ကြိမ်၊ ပန္နရသေ-၁၅ ရက်မြောက်နေ့၌၊ (ပါတိမောက္ခံ
 ဥဒ္ဓိသိတုံ၌စပ်၊) အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ဝိကတိစာရိတ္တမှ ရှေးဦးစွာ၊
 ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ အတ္ထော-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤအနက်ကို၊ ပကတ္တိ၊
 စာရိတ္တဝသေန-ပကတိကျင့်အပ်သော အကျင့်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီး၊
 ပန-ကား၊ သကံ၊ ပေ၊ ပန္နရသေ ဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊
 တထာရူပေ-ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ (စာတုဒ္ဓသိ ပန္နရသိ အပြောင်းအလွဲပြုထိုက်
 သော သဘောရှိသော၊) ပစ္စယေ-အကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ ယသ္မိံ
 တသ္မိံ စာတုဒ္ဓသေ ဝါ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ၁၄ ရက်မြောက်နေ့၌သော်
 လည်းကောင်း၊ (ယသ္မိံ တသ္မိံ) ပန္နရသေ ဝါ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ၁၅
 ရက်မြောက်နေ့၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓိသိတုံ-ရွတ်ပြခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

အာဝါသိကာနံ၊ ပေ၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ ဝစနတောပိ-မိန့်တော်မူခြင်း
 ကြောင့်လည်း၊ ဧတံ-ဤ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါး စာတုဒ္ဓသိ ပန္နရသိ၌ ဥပုသ်
 ပြုနိုင်၏ဟူသော အနက်သဘောကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိနိုင်၏၊ (ဧတံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ

ဧကဿ ဥတုနော၊ ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။ “ဧကဿ ဥတုနော တတိယေ စ” စသော
 အနက်သည် ရိုးရာကျင့်အပ်သော အနက်တည်း၊ ဥပမာ-ဧနဥတု၌ တပေါင်းလကွယ်၊
 တန်ခူးလပြည့်သည် ပန္နရသိဥပုသ်ဖြစ်၍ တတိယမြောက် တန်ခူးလကွယ်နေ့သည်
 စတုဒ္ဓသိဥပုသ်ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ကဆုန်လပြည့်၊ ကဆုန်လကွယ်၊ နယုန်လပြည့်တိုင်အောင်
 ပန္နရသိဖြစ်၍ သတ္တမမြောက် နယုန်လကွယ်ကား စာတုဒ္ဓသိဥပုသ်ဖြစ်သည်၊ ဤနည်း
 အားဖြင့် ဥတု တစ်ပါးအတွက် စာတုဒ္ဓသိဥပုသ် နှစ်ကြိမ်သာရသည်၊ ကြွင်းသော
 ဥပုသ်ခြောက်ကြိမ်ကား ပန္နရသိဥပုသ်တည်း၊ ဤတွက်ကိန်းကား ရိုးရာကျင့်အပ်သော
 ထုံးစံအတိုင်း တွက်ကိန်းဖြစ်သည်။

ယသ္မိံ တသ္မိံ စာတုဒ္ဓသေ ဝါတိ ဧဝံ အတ္ထဇာတ်၊-ဝိမတိ၊) [အာဝါသိကာနံ-
 အာဝါသိကဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ စာတုဒ္ဓသော-၁၄ ရက်မြောက်နေ့
 သည်၊ (ဟောတိ-အံ၊) အာဂန္တုကာနံ-နံသော၊ (ဘိက္ခုနံ) ပန္နရသော-၁၅ ရက်
 မြောက်နေ့သည်၊ (ဟောတိ-အံ၊) အာဝါသိကာ-အာဝါသိကရဟန်းတို့သည်၊
 ဗဟုတရာ-များကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-နံအံ၊ (ဧဝံသတိ-နံလသော်၊)
 အာဂန္တုကေဟိ-နည်းသော အာဂန္တုကရဟန်းတို့သည်၊ အာဝါသိကာနံ-များသော
 အာဝါသိကရဟန်းတို့၏အလိုသို့၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ-လိုက်ရာ၏၊ ဝါ-လိုက်ရမည်။]

သီမာနုဇာနနကဏ္ဍာ

၁၃၈။ ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ ဝိနယဓရေန-ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-မေးရာ၏၊ ဝါ-မေးရမည်၊ (ကိ?) ပုရတ္ထိမာယ-အရှေ့၌ဖြစ်သော၊
 ဒိသာယ-အရပ်၌၊ ဝါ-အရပ်က၊ နိမိတ္တံ-အမှတ်အသားသည်၊ ကိ-အဘယ်နည်း?၊
 ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ)၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ပဗ္ဗတော-တောင်ပါတည်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏၊) ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝိနယဓရေန-သည်၊ ဧသော ပဗ္ဗတော-
 အဲဒီ တောင်သည်၊ နိမိတ္တံ-နိမိတ်တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗံ-
 ပြောဆိုရာ၏၊ ဝါ-ကြားရာ၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဧတံ ပဗ္ဗတံ-အဲဒီတောင်ကို၊
 နိမိတ္တံ-ကို၊ ကရောမ-ပြုကုန်၏၊ (ပစ္စုပ္ပန်)၊ (ဧတံ ပဗ္ဗတံ-ကို၊ နိမိတ္တံ-ကို၊)
 ကရိဿာမ-ပြုကုန်အံ၊ (အနာဂတ်)၊ (ဧသော ပဗ္ဗတော-ကို၊) နိမိတ္တံ-ကို၊ ကတော-
 ပြုအပ်ပြီ၊ (အတိတ်)၊ (ဧသော ပဗ္ဗတော-သည်၊) နိမိတ္တံ-သည်၊ ဟောတု-
 ဖြစ်စေ၊ (အနုညာ)၊ (ဧသော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တံ)၊ ဟောတိ-၏၊ (ပစ္စုပ္ပန်)၊ (ဧသော
 ပဗ္ဗတော နိမိတ္တံ)၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ (အနာဂတ်)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ကိတ္တေတု-
 ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ န ဝဇ္ဇတိ- မအပ်၊ ပါသာဏာဒိသုပိ- ကျောက် အစရှိသော

ပုရတ္ထိမာယ၊ပေ၊ နိမိတ္တံ။ ။ နိမိနာတိ ပရိစ္ဆိန္နတိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ၊ သိမ်ကို
 ပိုင်းခြားမှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော အမှတ်အသား၊ နိပုဗ္ဗ+မာဓာတ်၊ တစ်နည်း-မိဒ
 ဓာတ်၊ ပရိစ္ဆိန္နနအနက်ဟော၊ ကိယာဒိဂိုဏ်း၊ “ပုရတ္ထိမာယ”ဟု ဆိုခြင်းသည် ဥပလက္ခဏာ
 မျှသာ၊ အရှေ့အရပ်၌ နိမိတ်မရှိလျှင် အရှေ့တောင်စသော နိမိတ်ရှိရာ အရပ်က စ၍
 ပြောနိုင်သည်။ [ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယာတိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္ထံ၊-ဝိမတိ။]

ကိတ္တေတဗ္ဗံ။ ။ စုရာဒိကိတ္တဓာတ်သည် သံသဒ္ဓ(ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်း)အနက်ကို
 ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ကိတ္တေတဗ္ဗံ-ပြောဆိုရာ၏”ဟု ဓာတ်နက်အတိုင်း ပေးသည်၊
 အများထုံးစံအတိုင်း “ကိတ္တေတဗ္ဗံ-ကြားရာ၏”ဟု ပေးလိုက ပေးပါ၊ သို့သော် “နား၌
 ကြားခြင်း”ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုကား မမှတ်ပါနှင့်၊ “သူတစ်ပါးကြားအောင် ပြောခြင်း”
 ဟုသာ မှတ်ပါ။

နိမိတ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ [ဧသေဝ နယော၏နောက်၌ “ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ” ဟု စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏၊ ပိုဟန်တူသည်။]

ပန-ဆက်၊ ပုရတ္ထိမာယ-အရှေ့အရပ်၏၊ အနုဒိသာယ-အထောင့်ဖြစ်သော အရပ်၌၊ (တစ်နည်း) ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိသာယ-အရှေ့တောင်ထောင့်အရပ်၌၊ (နိမိတ္တံ-သည်၊ ကိ-နည်း၊ ဘန္တေ၊ ပါသာဏော-ကျောက်ပါတည်း၊ ဧသော ပါသာဏော-အဲဒီကျောက်သည်၊ နိမိတ္တံ-တည်း၊) [“ကိ နိမိတ္တံ၊ ပါသာဏော ဘန္တေ” စသည်တို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသဖြင့် ဖော်၍ပေးပါ၊] ဒက္ခိဏာယ-တောင်၌ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ-၌၊ (ကိ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ၊ ဝနံ-တောပါတည်း၊ ဧတံ ဝနံ-အဲဒီတောသည်၊ နိမိတ္တံ-တည်း၊) ဒက္ခိဏာယ-တောအရပ်၏၊ အနုဒိသာယ-အထောင့်၌ဖြစ်သော အရပ်၌၊ (တစ်နည်း) ဒက္ခိဏာယ အနုဒိသာယ-အနောက် တောင်ထောင့်အရပ်၌၊ (ကိ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ၊ ရုက္ခော-သစ်ပင်ပါတည်း၊ ဧသော ရုက္ခော-အဲဒီသစ်ပင်သည်၊ နိမိတ္တံ-တည်း၊) ပစ္ဆိမာယ-အနောက်၌ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ (ကိ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းပါတည်း၊ ဧသော မဂ္ဂေါ-အဲဒီလမ်းသည်၊ နိမိတ္တံ-တည်း၊) ပစ္ဆိမာယ-၏၊ အနုဒိသာယ-၌၊ (တစ်နည်း) ပစ္ဆိမာယ အနုဒိသာယ-အနောက်မြောက်ထောင့်အရပ်၌၊ (ကိ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ၊ ဝမ္မိကော-တောင်ပို့ပါတည်း၊ ဧသော ဝမ္မိကော-အဲဒီတောင်ပို့သည်၊ နိမိတ္တံ-တည်း၊) ဥတ္တရာယ-မြောက်၌ဖြစ် သော၊ ဒိသာယ၊ (ကိ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ၊ နဒီ-မြစ်ပါတည်း၊ ဧသော နဒီ-အဲဒီ မြစ်သည်၊ နိမိတ္တံ-တည်း၊) ဥတ္တရာယ-၏၊ အနုဒိသာယ-၌၊ (တစ်နည်း) ဥတ္တရာယ အနုဒိသာယ-အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်၌၊ ကိ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ၊ ဥဒကံ-ရေပါ တည်း၊ ဧတံ ဥဒကံ-အဲဒီ ရေသည်၊ နိမိတ္တံ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤ အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်၌၊ အဋ္ဌတွာ-မတန့်ရပ်မူ၍၊ (ရပ်မထားမူ၍) ပုန-ဖန်၊ ပုရတ္ထိမာယ၊ ပေ၊ နိမိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဌမံ-စွာ၊ ကိတ္တိတနိမိတ္တံ-ပြောဆိုအပ် ပြီးသော နိမိတ်ကို၊ ကိတ္တေတွာဝ-ပြောဆိုပြီး၍သာလျှင်၊ (ဝိနယဓရေန-သည်၊) ဌာတဗ္ဗံ-ရပ်တည်ရာ၏၊ (ရှေ့ဆက်မမေးဘဲ အမေးကို ရပ်ထားရာ၏၊) [အချို့စာတို့၌ “ဌပေတဗ္ဗံ” ဟု ရှိ၏၊ ရှေ့၌ “အဋ္ဌတွာ” ကို ထောက်၍ “ဌာတဗ္ဗံ” ဟု ရှိသင့်သည်၊] ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ပထမ ပြောအပ်ပြီးသော နိမိတ်ကို ထပ်၍ ပြောပြအပ်သည်ရှိသော်၊) နိမိတ္တေန-ရှေ့နိမိတ်နှင့်၊ နိမိတ္တံ-နောက်နိမိတ်သည်၊ ဃဋ္ဌိတံ-ဆက်စပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ဧဝံ-သို့၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-ပြောပြပြီး၍၊ အထာနန္တရံ-ထိုနိမိတ် တို့ကို ပြောပြပြီးရာကာလ၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝုတ္တာယ-ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ် သော၊ ကမ္မဝါစာယ-သီမာသမ္မုတိကမ္မဝါစာဖြင့်၊ သီမာ-သိမ်ကို၊ သမ္မနိတဗ္ဗာ- သမုတ်ထိုက်၏၊ [“သီ-ဗန္ဓနေ” ဟူသောဓာတ်၊ မပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်း၊

သိ၌ ဣကို ဤဒိဃပြု၊ သီယတိ ဗန္ဓိယတိတိ သီမာ၊ ကမ္မဝါစာဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော အရပ်သည် “သီမာ”မည်၏၊ သံပုဗ္ဗ မနဓာတ်ဖြင့် “သမ္ပနိတဗ္ဗာ”ဟုသာ ရှိထိုက်၏၊ စာအများ၌ န ဒွေဘော်ဖြင့် “သမ္ပနိတဗ္ဗာ”ဟု ရှိ၏၊] ကမ္မဝါစာ ပရိယောသာနေ-ကမ္မဝါစာ၏အဆုံး၌၊ နိမိတ္တာနံ-တို့၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ သီမာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ နိမိတ္တာနိ-တို့သည်၊ သီမတော-မှ၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ ဟောန္တိ-နံ၏၊ တတ္ထ-ထိုသိမ်သမုတ်ရာ၌၊ ဝါ-သိမ်နိမိတ်ကို ပြောပြရာ၌၊ နိမိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ သကိ-တစ်ကြိမ်၊ ကိတ္တိတာနိ-ပြောပြအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-နိသော်လည်း၊ ကိတ္တိတာနေဝ-ပြောပြအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အနုကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ တိက္ခတ္ထု-သုံးကြိမ်၊ သီမမဏ္ဍလံ-သိမ်အဝန်းကို၊ သမ္ပန္နန္တေန-နိမိတ်ချင်း ဆက်စပ်လျက်၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တောတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ပဗ္ဗတော ဘန္တေ တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဥဒကံ ဘန္တေ တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥပသမ္ပန္နော ဝါ-ဦးပဉ္စင်း သည်သော်လည်း၊ အာစိက္ခတု-လျှောက်ပစေ၊ အနုပသမ္ပန္နော ဝါ-လူ၊ သာမဏော သည်သော်လည်း၊ (အာစိက္ခတု-စေ၊) ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ။

တိက္ခတ္ထုပေ၊ သမ္ပန္နန္တေန။ ။ [ဤ“တိက္ခတ္ထု”စကားအရ သုံးကြိမ် နိမိတ် ပြောခြင်းမှာ ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းအကျိုးငှာသာ ဖြစ်၏၊ ပထမနည်းအရ တစ်ကြိမ် ဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်ပါ၏၊] ဝိနယဓရေန သယံ ဧကသ္မိယေဝ ဌာနေ ဌတွာ ကေဝလံ နိမိတ္တကိတ္တနဝစနေနေဝ သီမမဏ္ဍလံ သမန္တာ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဗန္တန္တေနာတိ အတ္ထော၊ တံ တံ နိမိတ္တဌာနံ အဂန္တာပိဟိ ကိတ္တောတံ ဝဋ္ဋတိ=ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သံဃာစည်းဝေးရာ အရပ်၌ပင် တည်၍ သက်သက်နိမိတ်ပြောဆိုကြောင်း စကားဖြင့်သာ သိမ်၏နိမိတ် အချင်းချင်း ဆက်စပ်စေလျက် နိမိတ်ကို ပြောပြရမည်၊ နိမိတ်ရှိရာအရပ်သို့ မသွားဘဲလည်း အပ်ပါ၏၊ (သွားခြင်းကြောင့်လည်း အပြစ်မရှိပါ၊)-ဝိမတိ။

ထိုစကား မှန်၏၊ သိမ်သည် သုံးယူဇနာတိုင်အောင် ကျယ်ပြန့်နိုင်ရကား ဝိနည်းဓိုရ်က နိမိတ်ရှိရာအရပ်သို့ သွားပြီးမှ နိမိတ်ပြောရမည်ဆိုလျှင် ခြေကျင်သွားလို့ကား ထစ်နေ တည်းဖြင့် ပြီးနိုင်မည်မဟုတ်၊ မော်တော်ကားဖြင့် လှည့်ပတ်၍ သွားရပေလိမ့်မည်၊ ဆက်ဦးအံ့၊ ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုသိမ်နိမိတ်များကို မိမိကိုယ်တိုင် သိနေဖွယ်မလို၊ အခြားရဟန်းများက သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်လျှင် ဝိနည်းဓိုရ်က “အဘယ်နိမိတ်နည်း?”ဟု မေးသောအခါ သိသောပုဂ္ဂိုလ်က “သစ်ပင်ပါဘုရား” စသည်ဖြင့် လျှောက်ဖို့သာ တာဝန်ရှိသည်။

ပဗ္ဗတော ဘန္တေ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ။ “ပုရတ္တိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ”ဟု မေးသောအခါ “ပဗ္ဗတော ဘန္တေ”စသည်ဖြင့် လျှောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဦးပဉ္စင်းလည်း ဖြစ်နိုင်၊ လူ၊ သာမဏေလည်း ဖြစ်နိုင်သည်-ဟူလို၊ “ပုရတ္တိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ”ဟု မေးသောပုဂ္ဂိုလ်၊ “သော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တံ”ဟု နိမိတ်ပြောသောပုဂ္ဂိုလ်ကား “ဝိနယဓရေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ဝိနယဓရေန ကိတ္တောတဗ္ဗံ”ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ဝိနည်း နားလည်သော ရဟန်းသာ ဖြစ်ရမည်။

ဣဒါနိ-နိမိတ်ပြောပြပုံကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ပဗ္ဗတနိမိတ္တာဒိသု-တောင်
 နိမိတ် အစရှိသော နိမိတ်တို့၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပဗ္ဗတော-
 သည်၊ သုဒ္ဓပံသုပဗ္ဗတော-ကျောက်နှင့်မဖက် သက်သက်သော မြေတောင်လည်း
 ကောင်း၊ သုဒ္ဓပါသာဏပဗ္ဗတော-မြေနှင့်မဖက် သက်သက်သော ကျောက်တောင်
 လည်းကောင်း၊ ဥဘယမိဿကော-နှစ်မျိုးစုံ ရောနှောသော တောင်လည်း
 ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဝိဓော-သုံးပါးအပြားရှိ၏၊ တိဝိဓောပိ-သည်လည်းဖြစ်သော၊
 သော-ထို တောင်သည်၊ (နိမိတ္တံ-သည်၊ ဘဝိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊
 [သုဒ္ဓပံသု ပဗ္ဗတောတိ န ကေနစိ ကတော သယံဇာတောဝ ဝုတ္တော၊ (ဝိမတိ)၊
 တစ်စုံ တစ်ယောက် ပြုလုပ်အပ်သော တောင်မဟုတ်၊ သယံဇာတတောင်
 ဖြစ်ရမည်-ဟူလို၊] ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဝါလိကရာသိ-သဲစုသည်၊ (နိမိတ္တံ
 ဘဝိတုံ) န ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတရောပိ-ဝါလိကရာသိမှ တစ်ပါးသော သုဒ္ဓပံသု
 စသောတောင်သည် လည်း၊ ဟတ္ထိပ္ပမာဏတော-ခုနစ်တောင်ထွာ ဆင်ပမာဏရှိသော
 တောင်အောက်၊ ဩမကတရော-ယုတ်လျော့သော တောင်သည်၊ (နိမိတ္တံ ဘဝိတုံ)
 န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယကား၊ ဟတ္ထိပ္ပမာဏတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သိနေရပ္ပမာဏောပိ-
 မြင့်မိုရ်တောင် ပမာဏရှိသော တောင်သည်လည်း၊ (နိမိတ္တံ ဘဝိတုံ) ဝဋ္ဋတိ။

စတုသု-လေးဘက်ကုန်သော၊ ဒိသာသု-အရပ်တို့၌၊ စတ္တာရော-လေးလုံး
 ကုန်သော၊ ပဗ္ဗတာ-တို့၌၊ သစေ ဟောန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု ဝါ-ဤသို့
 ဖြစ်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊) တီသု-သုံးဘက်ကုန်သော၊ (ဒိသာသု-တို့၌၊) တယော-
 သုံးလုံးကုန်သော၊ ပဗ္ဗတာ-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု ဝါ-လည်း
 ကောင်း၊) စတုဟိ-လေးလုံးကုန်သော၊ ပဗ္ဗတနိမိတ္တေဟိ ဧဝ ဝါ-တောင်နိမိတ်
 တို့ဖြင့်သာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ တီဟိ-သုံးလုံးကုန်သော၊ ပဗ္ဗတနိမိတ္တေဟိ ဧဝ
 ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သမ္မနိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ [နိမိတ်လေးလုံးထား၍
 သမုတ်လျှင် လေးထောင့်သိမ်ဖြစ်၏၊ သုံးလုံးထား၍ သမုတ်လျှင် လမ်းသုံးခွ
 သဏ္ဌာန်သိမ် ဖြစ်၏၊ “ဧဝ”ဖြင့် အခြားနိမိတ်များကို ကန့်၊] ပန-ဗျတိရိက်၊
 ဒွိဟိ-နှစ်လုံးကုန်သော၊ နိမိတ္တေဟိ ဝါ-တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကေန-
 တစ်လုံးသော၊ (နိမိတ္တေန)ဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သမ္မနိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊
 ဣတော-ဤပဗ္ဗတနိမိတ်မှ၊ ပရေသု-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါသာဏနိမိတ္တာဒိသုပိ-

၂၉၂

ဣတရော ဟတ္ထိပ္ပမာဏတော။ ။ဣတရောပိတိ သုဒ္ဓပံသုပဗ္ဗတာဒိ သန္ဓာယ
 ဝဒတိ၊ “ဟတ္ထိပ္ပမာဏ”ဟူသည် အနည်းဆုံး ခုနစ်တောင်ထွာရှိသော ဆင်၏ပမာဏ
 တည်း၊ ဟတ္ထိပ္ပမာဏော နာမ ပဗ္ဗတော ဟေဋ္ဌိမကောဋီယာ အမုဋ္ဌရတနဗ္ဗေဓော-
 (အခွဲအားဖြင့် ရှစ်ခုမြောက်အတောင် ရှိ၏၊ ဝါ-ခုနစ်တောင်ထွာ ရှိ၏။-ဋီကာ။

သမ္မနိတုံ နဝဋ္ဋတိ။ ။တောင်ဖြစ်စေ၊ အခြားနိမိတ်ဖြစ်စေ နိမိတ်နှစ်ခုဖြင့်
 သို့မဟုတ် တစ်ခုတည်းဖြင့် သမုတ်ခြင်းငှာ မအပ်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ ထိုနိမိတ်တို့၏
 ဘေးပတ်ပတ်လည်၌ သိမ်၏အပိုင်းအခြား မရသောကြောင့်တည်း။

အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ တဿာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နိမိတ် နှစ်လုံး၊ နိမိတ် တစ်လုံးဖြင့် သမုတ်ခြင်းငှာ မအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဗ္ဗတ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကရောန္တေန-ပြုသော ဝိနည်းမိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ (ကိံ) (ပဗ္ဗတော-သည်၊) ဧကာဗဒ္ဓေါ-တစ်ဆက်တည်း ဆက်စပ်နေသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်သလော) ဧကာဗဒ္ဓေါ-သည်၊ န (ဟောတိ)-မဖြစ်သလော၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ)၊ ဧကာဗဒ္ဓေါ-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ၊ ပဗ္ဗတော-ကို၊ နိမိတ္တံ-ကို၊) န ကာတဗ္ဗော-မပြုထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယဿ)-ကြောင့်၊ တံ-ထို တစ်ဆက်တည်း စပ်နေသောတောင်ကို၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ဒိသာသုဝါ-တို့၌ သော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌသု-ကုန်သော၊ (ဒိသာသု)ဝါ-တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ကိတ္တေန္တေနာပိ-နိမိတ်ပြောပါသော်လည်း၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ နိမိတ္တံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကိတ္တိတံ-ပြောအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တဿာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ (“အရပ်လေးမျက်နှာ၊ ရှစ်မျက်နှာတို့၌ တစ်စပ်တည်း စပ်နေလျှင်”ဟု ပြောအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း၊) စက္ကသဏ္ဌာနေန-စက်ဝိုင်းသဏ္ဌာန် အားဖြင့်၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ (သိမ်သမုတ်မည့် ကျောင်းကို၊) ပရိက္ခိပိတွာ-ဝိုင်းရံ၍၊ ဌိတော-တည်သော၊ ယော ပဗ္ဗတော-သည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ-ထိုတောင်ကို၊ ဧက ဒိသာယ-တစ်ခုသောအရပ်၌ ကိတ္တေတွာ-နိမိတ်ပြောပြီး၍၊ အညာသု-ထို အရပ်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒိသာသု-တို့၌၊ တံ-ထိုတောင်ကို၊ (ပတ်ပတ်လည် ဝိုင်း၍နေသော ထိုတောင်ကို၊) ဗဟိဒ္ဓါ-သိမ်၏ ပြင်ဘက်၌၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (ထား၍၊) အန္တော- ပတ်ပတ်လည် တောင်၏အတွင်း၌၊ အညာနိ-ကုန်သော၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

ပဗ္ဗတဿ-၏၊ တတိယဘာဂံ ဝါ-သုံးခုမြောက် တစ်ဖို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပမံ ဝါ-ထက်ဝက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သီမာယ-၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ကတ္တုကာမာ-ပြုလိုကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု) ပဗ္ဗတံ-ကို၊ အကိတ္တေတွာ-နိမိတ်အဖြစ်ဖြင့်၊ မပြောပြမှု၍၊ ယတ္တကံ-အကြင်မျှအတိုင်း အရှည် ရှိသော၊ ပဒေသံ-အရပ်ကို၊ အန္တော-သိမ်၏အတွင်း၌၊ ကတ္တုကာမာ- ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ -ကုန်၏၊) တဿ-ထိုအရပ်၏၊ ပရတော-ပြင်ဘက်၌၊ တသ္မိံ ယေဝ ပဗ္ဗတော-ထို တောင်ပေါ်၌ပင်၊ ဇာတရုက္ခဝမ္ဗိကာဒိသု-ပေါက်သောသစ်ပင်

တံ ဗဟိဒ္ဓါ ကတွာ။ ။တောင်နိမိတ်မှ တစ်ပါးသော သစ်ပင် ကျောက်ခဲစသော နိမိတ်တို့ကို တောင်၏အပြင်ဘက်၌ ထား၍ တောင်နိမိတ်ကို အတွင်း၌ထားလျှင် ထို တောင်နိမိတ်က သိမ်တွင်းရောက်နေ၏၊ ထိုသို့ အတွင်းဝင်နေသည့်အတွက် သိမ်မပျက် သော်လည်း မသင့်လျော်သောကြောင့် “တံ ဗဟိဒ္ဓါ ကတွာ”ဟု ဆိုသည်၊ [တံ ဗဟိဒ္ဓါ ကတွာတိ ကိတ္တိတနိမိတ္တဿ အသိတ္တော အန္တော သီမာယ ကရဏံ အယုတ္တံတိ ဝုတ္တံ၊ တေနာဟ-သစေတိအာဒိ၊-ဝိမတိ။]

တောင်ပို့ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးကို၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိစ္ဆေတဗ္ဗံ-၏၊ ဧကယောဇန ခွိယောဇနပ္ပမာဏံ-တစ်ယူဇနာ၊ နှစ်ယူဇနာ ပမာဏရှိသော၊ ပဗ္ဗတံ-တောင်ကို၊ အန္တော-သိမ်၏အတွင်း၌၊ ကတ္တုကာမာ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု၊) ပဗ္ဗတဿ-၏၊ ပရတော-ပြင်ဘက်၌၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ဇာတရုက္ခဝမ္ဗိကာဒီနိ-အစရှိသည်တို့ကို၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိစ္ဆေတဗ္ဗာနိ။

ပါသာဏနိမိတ္တေ-ကျောက်နိမိတ်၌၊ အယဂုဠောပိ-သံတွေခဲသည်လည်း၊ ပါသာဏသင်္ချံမေဝ-ကျောက်ဟူသော အရေအတွက်သို့သွားလျှင်၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော ကောစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ (သံဖြစ်ဖြစ်၊ ကျောက်ဖြစ်ဖြစ်-ဟူလို၊) ပါသာဏော-ကျောက်သည်၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ပမာဏတောပန-အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်ကား၊ ဟတ္ထိပ္ပမာဏော-ခုနစ်တောင်ထွာ ဆင်ပမာဏရှိသော ကျောက်သည်၊ ပဗ္ဗတသင်္ချံ-တောင်ဟူသော အရေအတွက်သို့၊ ဂတော-ရောက်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထို ဆင်ပမာဏရှိသော ကျောက်သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ [ကျောက်နိမိတ်အဖြစ်ဖြစ် မအပ်၊ တောင်နိမိတ်အဖြစ်ဖြစ်ကား အပ်ပါ၏၊] ပန-ကား၊ မဟာဂေါဏမဟာမဟိသပ္ပမာဏော-နွားကြီး၊ ကွဲကြီးပမာဏရှိသော ကျောက်သည်၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန-အောက်၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအား ဖြင့်၊ ဒွတ္တိံသပလဂုဠပိဏ္ဍပရိမာဏော-သုံးဆယ်နှစ်ပိုလ်ရှိသော တင်လဲခဲပမာဏ ရှိသော ကျောက်သည်၊ ဝဇ္ဇတိ၊ တတော-ထိုသုံးဆယ်နှစ်ပိုလ်ရှိသော တင်လဲခဲ ပမာဏ အောက်၊ ခုဒ္ဒကတရော-ငယ်သောကျောက်သည်၊ (တရပစ္စည်း အနက်မရှိ၊) (န ဝဇ္ဇတိ၊) ဣဋ္ဌကာ ဝါ-အုတ်သည်မူလည်း၊ မဟန္တိ-ကြီးသည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ နဝဇ္ဇတိ၊ အနိမိတ္တုပဂပါသာဏရာသိပိ-နိမိတ်အဖြစ်သို့ မကပ်ရောက် သော ကျောက်ခဲတို့၏ အစုအပုံသည်လည်း၊ (နိမိတ်မလောက်သော ကျောက်ခဲ ကလေးတို့၏ အစုအပုံသည်လည်း၊) န ဝဇ္ဇတိ၊ ပံသုဝါလိကရာသိ-မြေပုံ သဲပုံအစုသည်၊ ပဂေဝ-ရှေးဦးမဆွအစကပင်၊ (န ဝဇ္ဇတိ၊) ဘူမိသမော-မြေနှင့်ညီမျှ သော၊ ခလမဏ္ဍလသဒိသော-ကောက်နယ်တလင်းစန်းနှင့်တူသော၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏော ဝါ-ကျောက်ဖျာသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘူမိ-မြေမှ၊ ခါဏုကောဝိယ-သစ်ငုတ် သည်ကဲ့သို့၊ ဥဋ္ဌိတပါသာဏော ဝါ-ပေါ်ထွက်သော ကျောက်သည်သော်လည်း ကောင်း၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ သောပိ-ထို ကျောက်ဖျာ၊ ကျောက်ငုတ်သည်လည်း၊

ဒွတ္တိံသပလ ဂုဠပိဏ္ဍ။ ။လောကဿ-လူအပေါင်း၏၊ ဝိမဟိ-တွေးတောခြင်း ကို+ပလံတိ (ပါလေတိ)-စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ပလံ၊ ထို ပလသည် “လေးကျပ် ပမာဏရှိ၏”ဟု လောကီကျမ်းတို့၌ တစ်ညီတည်း ဆိုကြ၏၊ သုံးဆယ်နှစ်ပိုလ်ဟူသည် တစ်ရာနှစ်ဆယ့် ရှစ်ကျပ်သား အချိန်ရှိ၏၊ ထိုမျှလောက် အချိန်စီးသော တင်လဲခဲ (ထန်းလျက်ခဲ)ကို “ဒွတ္တိံသပလ ဂုဠပိဏ္ဍ”ဟု ခေါ်သည်၊ ထို တင်လဲခဲနှင့် (အချိန်ချင်း တူရမည် မဟုတ်) အရွယ်ချင်းတူသော ကျောက်သည် နိမိတ်ပြုလောက်၏။

ပမာဏပဂေါ-ပမာဏသို့ကပ်ရောက်သည်။ (ဒွတ္တိသပလဂုဠပိဏ္ဍပမာဏရှိသည်။) စေ (ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) ဝဇ္ဇတိ၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏော-သည်။ အတိမဟန္တောပိ- အလွန်ကြီးကျယ်ပါသော်လည်း၊ ပါသာဏသချုံမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မဟတော-ကြီးစွာသော၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏဿ-၏၊ ဧကပဒေသံ-တစ်ခုသော အရပ်ကို၊ သီမာယ-၏၊ အန္တော-၌၊ ကတ္တုကာမာ-ပြုလိုကုန်သည်။ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု၊) တံ-ထိုကျောက်ဖျာကို၊ အကိတ္တေတွာ-နိမိတ်အဖြစ် ဖြင့် မပြောမူ၍၊ တဿ-ထိုကျောက်ဖျာ၏၊ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ အညော-အခြားသော၊ ပါသာဏော-ကျောက်တုံး၊ ကျောက်ခဲကို၊ ကိတ္တေတုဗ္ဗော။

ပိဋ္ဌိပါသာဏပရိ-ကျောက်ဖျာ၏အထက်၌၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝိဟာရမဇ္ဈေန-ကျောင်းတိုက်၏အလယ်ဖြင့်၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏော-သည်။ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ-ထုတ်ချင်း လျှိုထွင်း၍၊ (အရှေ့အနောက်၊ သို့မဟုတ် တောင်မြောက် ထုတ်ချင်းဖောက်၍၊) ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ ဧဝုပေါ-သော၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏော-သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တံ-ထို ကျောက်ဖျာကို၊ (ကျောင်းတိုက်အောက်ကကျောက်ဖျာထုတ်ချင်းဖောက်၍သွားသော ကျောက်ဖျာကို၊) သစေ ကိတ္တေန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) နိမိတ္တဿ-၏၊ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ ဝိဟာရေ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ နိမိတ္တဉ္စနာမ-နိမိတ်မည်သည်လည်း၊ (နိမိတ်ဆိုတာလဲ၊) သီမာယ-၏၊ ဗဟိ-ပတ်ဝန်းကျင်ဘေး၌၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ (ရှိရ၏၊) [ယခုတော့ နိမိတ်က သိမ်၏အောက်ရောက်နေ၍ ကျောင်းက နိမိတ်အထက်က ဖြစ်နေသည်-ဟူလို၊] ဝိဟာရေပိ-ကျောင်းတိုက်သည်လည်း၊ (အလယ်ခေါင်၌ ကျောက်ဖျာ ထွင်းထားသော ကျောင်းတိုက်သည်လည်း၊) ဗဟိသီမာယံ-သိမ်၏အပြင်ဘက်၌၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နေ၏၊ [ကျောင်းတစ်ပိုင်းက သိမ်ပြင်ဘက် ရောက်နေသည်-ဟူလို၊]

အတိမဟန္တောပိ။ ။ဘူမိတော ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ အနုဂ္ဂန္တာ ဟောဋ္ဌာဘူမိယံဩတိဏ္ဏ ဃနတော အနေကယောဇနပ္ပမာဏောပိ၊ (ပါသာဏသချုံမေဝ ဂစ္ဆတိ၌ စပ်) သစေ ဟိ တတော ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ ကုဋ် ဥဂ္ဂစ္ဆတိ၊ ပဗ္ဗတသချုံမေဝ ဂစ္ဆတိ၊-ဝိမတိ။

ဗဟိသီမာယံ အာပဇ္ဇတိ။ ။“ဝိဟာရေပိ ဗဟိသီမာယံ အာပဇ္ဇတိ”ဟူသော စကားသည် အလယ်ခေါင်၌ ကျောက်ဖျာထွင်းထားသော ကျောင်းတိုက်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသော စကားတည်း၊ အလယ်ခေါင် ကျောက်ဖျာကို တောင်ဘက်ပိုင်းက နိမိတ်ပြောလျှင် နိမိတ်တောင်ဘက်က ကျောင်းတစ်ပိုင်းသာ သိမ်အတွင်းရောက်၍ မြောက်ဘက် အစိတ်အပိုင်းက သိမ်ပြင်ဘက် ရောက်နေသည်၊ မြောက်ဘက်ပိုင်းက နိမိတ်ပြောလျှင် လည်းကောင်း၊ အရှေ့ဘက် အနောက်ဘက်က နိမိတ်ကြားရာ၌လည်းကောင်း ဤနည်းကို မှီပါ၊ ထို့ကြောင့် ဤကဲ့သို့သော ကျောက်ဖျာကို နိမိတ် မလုပ်ရ၊ [ယောဇနာ၌ “သီမတော”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို “ဗဟိသီမာယံ”ဟု ရှိဟန်တူသည်။]

(တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝရူပေါ ပိဋ္ဌိပါသာဏော-သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊) ဝိဟာရ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-၍၊ ဌိတပိဋ္ဌိပါသာဏော-တည်သောကျောက်ဖျာကို၊ ဧကတ္ထ-တစ်ခုသော အရပ်၌၊ ကိတ္တေတွာ-နိမိတ်အဖြစ်ဖြင့်ပြောပြီး၍၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်၌၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗော-မထိုက်၊ [နိမိတ်တစ်ခုသာရသောကြောင့် တစ်နေရာသာ ပြောရမည်။

ဝနနိမိတ္တေ-၌၊ တိဏဝနံ ဝါ-မြက်တောသည်လည်းကောင်း၊ တစသာရ တာလနာဌိကေရာဒိ ရုက္ခဝနံ ဝါ-အခွံ အခေါက်ဟူသော အနှစ်ရှိသော ထန်းပင် အုန်းပင် အစရှိသော သစ်ပင်တို့၏ တောသည်လည်းကောင်း၊ (နိမိတ္တံ ကာတုံ၊) န ဝဇ္ဇတိ၊ (အာဒိဖြင့် ဝါးကိုယူ၊) ပန-အနွယ်၊ အန္တောသာရာနံ-အတွင်း၌ အနှစ်ရှိကုန်သော၊ သာကသာလာဒိ နံ-ကျွန်းပင်၊ အင်ကြင်းပင် အစရှိကုန်သော၊ ရုက္ခာနံ ဝါ-သစ်ပင်တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ (အာဒိဖြင့် ရှားပင် စသည်ကိုယူ၊) အန္တောသာရ မိဿကာနံ-အတွင်း၌ အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်တို့ဖြင့် ရောနှောကုန်သော၊ ရုက္ခာနံ ဝါ-တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ ဝနံ-သည်၊ ဝဇ္ဇတိ၊ စ-ဆက်၊ တံ-ထိုတောသည်၊ ဟေဌိမပရိစ္ဆေဒေန-အောက်၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ စတုပဉ္စရုက္ခမတ္တမ္ဗိ-လေးပင်၊ ငါးပင် အတိုင်းအရှည်ရှိသော တောသည်လည်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ (ဟေဌိမ ပရိစ္ဆေဒေနနောက်၌ “ဝနံ”ဟု အချို့စာရှိ၏၊) တတော-ထို လေးပင် ငါးပင်အောက်၊ ဩရံ-ယုတ်လျော့သော တောသည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ ပရံ-လေးပင်၊ ငါးပင်ရှိသော တောထက်အလွန်၊ ယောဇနသတိကမ္ဗိ-ယူနောတစ်ရာရှိသော တောသည်လည်း၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

ပန-ဆက်၊ ဝနမဇ္ဈေ-တောအလယ်၌၊ ဝိဟာရ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝနံ-ကို၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗံ၊ [နိမိတ်တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းက ကျောင်းတွင်း ရော်နေသောကြောင့် ထိုတောမျိုးကို နိမိတ်မလုပ်ရ၊] ဧကဒေသံ-တော၏ တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းကို၊ အန္တောသီမာယ-၌၊ ကတ္တုကာမေဟိပိ-ပြုလိုကုန်သောရဟန်းတို့ သည်လည်း၊ ဝနံ-ကို၊ အကိတ္တေတွာ-၍၊ တတ္ထ-ထိုတော၌၊ ရုက္ခပါသာဏာဒယော-သစ်ပင်၊ ကျောက်အစရှိသည်တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာ၊ [အကယ်၍ နိမိတ်လုပ်လျှင် “နိမိတ္တဿ ဥပရိ ဝိဟာရော ဟောတိ”စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော အပြစ်များ ရောက်စရာရှိသည်၊] ဝိဟာရံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ဝိုင်း၍၊ ဌိတဝနံ-တည်သော တောကို၊ ဧကတ္ထ၊ ပေ၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗံ။

စတုပဉ္စရုက္ခမတ္တမ္ဗိ။ ။ “အန္တောသာရ”ဟူရာ၌ ထို နိမိတ်လုပ်ချိန်ဝယ် အနှစ်ရှိရမည် ဟု မဆိုလို၊ အမျိုးအစားအားဖြင့် အတွင်း၌ အနှစ်ရှိခြင်းကိုသာ ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ အတွင်း၌ အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်အမျိုးအစားဖြစ်လျှင် သီဟိုဠ်ကညစ်တံ ပမာဏလောက် ရှိလျှင် အတွင်း၌ အနှစ်မတည်သေးသော်လည်း လေးပင် ငါးပင်ရှိက ဝနနိမိတ် ပြုခြင်းငှာ လောက်သည်။

ရုက္ခနိမိတ္တော-သစ်ပင်နိမိတ်၌၊ တစသာရော-အခွံဟူသော အနှစ်ရှိသော၊ တာလနာဠိကေရာဒိရက္ခော-ထန်းပင် အုန်းပင် အစရှိသောသစ်ပင်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ အန္တောသာရော-အတွင်း၌အနှစ်ရှိသော၊ ဇီဝမာနကော-အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော၊ (ခြောက်နေသည် မဟုတ်သော၊) အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဥဗ္ဗေတော-အစောက်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌဂုံလော-လက်ရှစ်သစ်ရှိသော၊ ပရိဏာဟတော-လုံးပတ်အားဖြင့်၊ သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏောပိ-သီဟိုဠ် ကညစ်ရိုးတံ ပမာဏရှိသော သစ်ပင်သည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ (သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊) [ဝိမတိ၌ သူစိဒဏ္ဍကကို “ဝံသဒဏ္ဍပမာဏ-ဝါးရိုးတုတ်တံ ပမာဏရှိသော သစ်ပင်”ဟု ဖွင့်၏၊ လေခနိဒဏ္ဍပမာဏကို “ကေစိ”ဟု ဆိုလေသည်၊] တတော-ထို သူစိဒဏ္ဍပမာဏရှိသော သစ်ပင်အောက်၊ ဩရံ-ယုတ်လျော့သော သစ်ပင်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပရံ-အလွန်ဖြစ်သော သစ်ပင်သည်၊ ဒွါဒသယောဇနော-ဆယ့်နှစ်ယူဇနာရှိသော၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ နိဂြောဓောပိ-ကောင်းစွာတည်သော ပညောင်ပင် သည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဝံသ နဋ္ဌကသရာဝါဒီသု-ဝါးဆစ်၊ ကျူဆစ်၊ အိုးခွက် အစရှိသည်တို့၌၊ ဗိဇံ-မျိုးစေ့ကို၊ ရောပေတွာ-ပေါက်စေ၍၊ (စိုက်ပျိုး၍၊) ဝဗာပိတော-ကြီးပွားစေအပ်သော၊ ပမာဏပဂေါပိ-ပမာဏသို့ ကပ်ရောက်သော သစ်ပင်သည်လည်း၊ (သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏ ရှိသော်လည်း၊) န ဝဋ္ဋတိ၊ (အိုး စသည်၌ ထည့်ထားသောကြောင့် မအပ်-ဟူလို။)

ပန-အနွယ်၊ တတော-ထို ဝါးဆစ်စသည်မှ၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ တင်္ခဏမ္ပိ-ထိုခဏ၌လည်း၊ (သိမ်သမုတ်မည့် ခဏ၌လည်း၊) ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ရောပေတွာ-ပေါက်စေ၍၊ ဝါ-စိုက်၍၊ ကောဋ္ဌကံ-မြေအုံကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ အာသိဋ္ဌိတွာ-သွန်လောင်း၍၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ နဝ မူလသာခါ နိဂ္ဂမနံ-အသစ်ဖြစ်သော အမြစ်အခက်တို့၏ ထွက်ခြင်းသည်၊ အကာရဏံ-အကြောင်းမဟုတ်၊ [နိမိတ်လုပ်ဖို့ရန် အကြောင်းမဟုတ်၊ “အမြစ်သစ် အခက် သစ်ထွက်အောင် ဆိုင်းငံ့နေဖွယ်မလို”ဟူလို၊] ခန္ဓ-ပင်စည်ကို၊ ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊ (ကိုင်းဖြတ်၍၊) ရောပိတေ ပန-စိုက်ပျိုးအပ်သော သစ်ပင်၌ကား၊ ဧတံ-ဤ အမြစ်သစ် အခက်သစ်တို့၏ ထွက်ခြင်းသည်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ စ-ဆက်၊ ကိတ္တေ နန္တန-နိမိတ်ပြောသော ရဟန်းသည်၊ “ရက္ခော”တိပိ-“သစ်ပင်”ဟူ၍လည်း၊ ဝတ္ထု-လျှောက်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [“ရက္ခော ဘန္တေ”ဟု သာမညဖြင့်လည်း လျှောက်နိုင် သည်-ဟူလို၊] သာကရက္ခောတိပိ-ကျွန်းပင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သာလရက္ခောတိပိ-အင်ကြင်းပင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဝတ္ထု ဝဋ္ဋတိ၊) [သစ်ပင်တစ်မျိုးစီ၏ နာမည်ဖြင့် လည်း၊ “သာကရက္ခော ဘန္တေ”စသည်ဖြင့် လျှောက်နိုင်သည်၊] ပန-ဆက်၊ ဧကာဗဒ္ဓံ-တစ်ဆက်တည်းဆပ်နေသော၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ နိဂြောဓသဒိသံ-ကောင်းစွာ တည်သော ပညောင်ပင်နှင့်တူသော သစ်ပင်ကို၊ ဧကတ္ထ-၌၊ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ။

မဂ္ဂနိမိတ္တော-လမ်းနိမိတ်၌၊ အရညခေတ္တေနဒီတဠာကမဂ္ဂါဒယော-တောသွား
 လမ်း လယ်သွားလမ်း မြစ်သွားလမ်း တစ်ဖက်ဆည်ကန်သွားလမ်း အစရှိသည်
 တို့သည်၊ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ ယော-အကြင်လမ်းသည်၊ ဒွေ (ဂါမန္တရာနိ)-နှစ်ခုသော
 ရွာတစ်ပါးတို့သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တိဏိ
 ဂါမန္တရာနိ-သုံးခုသော ရွာတစ်ပါးတို့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊
 နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ-ထွင်းဖောက်၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ [“ဒွတ္တိဏိ”ဟုလည်း ရှိနိုင်၏၊
 ရှိလျှင် သမာသိကြံ၊] ဇယံမဂ္ဂေါ ဝါ-ခြေဖြင့် သွားအပ်သော လမ်းသည်မူလည်း
 ဖြစ်သော၊ သကဋမဂ္ဂေါဝါ-လှည့်ဖြင့်သွားအပ်သော လမ်းသည်မူလည်းဖြစ်သော၊
 (သော-ထိုလမ်းသည်း၊) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ ယော ဇယံမဂ္ဂေါ-
 အကြင် ခြေသွားလမ်းသည်၊ သကဋမဂ္ဂတော-လှည်းလမ်းမှ၊ ဥဂ္ဂမိတွာ-ခွာထွက်၍
 (ဖဲ၍)၊ ပန-ဖန်၊ သကဋမဂ္ဂမေဝ-လှည်းလမ်းသို့သာလျှင်၊ ဩတရတိ-
 သက်ရောက်၏၊ (ပေါင်းဆုံ၏၊) ယေ ဇယံမဂ္ဂသကဋမဂ္ဂါ ဝါ-အကြင်ခြေသွားလမ်း
 လှည်းသွားလမ်းတို့ကိုလည်း၊ အဝဋ္ဋဉ္စာ-မသုံးစွဲအပ်ကုန်၊ တေ-ထို လမ်းတို့သည်၊
 (လှည်းလမ်းမှထွက်၍ လှည်းလမ်းသို့ပြန်ပေါင်းသောလမ်း၊ အသုံးအစွဲမရှိသော
 ခြေလမ်း လှည်းလမ်းတို့သည်၊) န ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဇယံသတ္ထသကဋသတ္ထေဟိ-ခြေကုန်သည်
 လှည်းကုန်သည်တို့သည်၊ ဝဋ္ဋဉ္စိယမာနာယေဝ-သုံးစွဲအပ်ဆဲဖြစ်သော ခြေလမ်း
 လှည်းလမ်းတို့သည်သာ၊ ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဒွေ-နှစ်ခုကုန်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ နကမ္မိတွာ-
 ထွက်ခွာ၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ သကဋဓုရမိဝ-လှည်းဦးသည်ကဲ့သို့၊ သစေ ဧကီဘဝန္တိ-
 အကယ်၍ တပေါင်းတည်းဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဒွိဓာ-နှစ်ဖြာ၊ ဘိန္နဠာနေ ဝါ-
 ကွဲနေရာ အရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပန္နဠာနေ ဝါ-စပ်နေရာ အရပ်၌သော်
 လည်းကောင်း၊ သကိ-တစ်ကြိမ်၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ ပန န ကိတ္တေတဗ္ဗာ၊ ဟိ-
 မှန်၊ ဧတံ-ဤနှစ်ဖြာကွဲ၍ နောက်မှ ပေါင်းစပ်နေသော လမ်းသည်၊ ဧကာဗဒ္ဒနိမိတ္တံ-
 တစ်ဆက်တည်း စပ်နေသော နိမိတ်သည်၊ ဟောတိ၊ (“ကသွာ သကိ ကိတ္တေတွာ
 ပန န ကိတ္တေတဗ္ဗာ၊ ဟိယသွာ ဧတံ ဧကာဗဒ္ဒနိမိတ္တံ ဟောတိ၊ တသွာ သကိ
 ကိတ္တေတွာ ပန န ကိတ္တေတဗ္ဗာ”-ဟု ကာရဏဝါကျ ကြံ၍သော်လည်း ပေး။)

ဝိဟာရံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ ဝါ-ဝိုင်း၍၊ စတ္တာရော-န်သော၊ မဂ္ဂါ-
 လမ်းတို့သည်၊ စတူသု-ကုန်သော၊ ဒိသာသု-တို့၌၊ သစေ ဂစ္ဆန္တိ-န်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊)
 မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ ဧကံ-တစ်ခုသောလမ်းကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ အပရံ-အခြားသော
 လမ်းကို၊ ကိတ္တေတွံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတံ-ဤကျောင်း၏ ဝန်းကျင်ပတ်လည်

မဇ္ဈေ ဧကံ ကိတ္တေတွာ။ ။ “မဇ္ဈေ”ဟုဆိုသော်လည်း “လမ်းလေးခုတို့၏ အလယ်
 တည့်တည့်၌”ဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ “လမ်းလေးခုတို့တွင်”ဟု နိဒ္ဒါရဏဆိုလိုသည်၊ ထိုလမ်း
 လေးခုထဲက တစ်ခုခုကို နိမိတ်လုပ်ပြီးလျှင် အခြားလမ်းကို နိမိတ်မလုပ်ရဟု ဆိုလိုသည်၊

လမ်းလေးခုသည်၊ ကောဗဒ္ဓနိမိတ္တံ-ဟောတိ၊ (ရှေ့အတိုင်း “ကသ္မာ” ထည့်၍လည်း ပေးနိုင်သည်။) ပန-ဆက်၊ ကောဏံ-ကျောင်း၏အထောင့်ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ-ထွင်းဖောက်၍၊ ဝါ-ဖြတ်၍၊ ဂတမဂ္ဂံ-သွားသောလမ်းကို၊ ပရဘာဂေ-ကျောင်း၏ ပြင်ဘက်အဖို့၌၊ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရမုဇ္ဈေ-ကျောင်းအလယ်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ-၍၊ ဂတမဂ္ဂေါ-သွားသောလမ်းကို၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗော၊ ကိတ္တိတေ-ပြောပြအပ်သော်၊ နိမိတ္တဿ-၏၊ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ ဝိဟာရေ-သည်၊ ဟောတိ၊ (သိမ်နိမိတ်ဟူသည် ဆေးကရှိရိုးတည်း။) သကဋမဂ္ဂဿ-လှည်းလမ်း၏၊ အန္တိမစက္ကမဂ္ဂံ-အတွင်း၌ဖြစ်သောလှည်းဘီး၏လမ်းကို၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-နံအံ၊ (စဝံသတိ)၊ မဂ္ဂေါ-လှည်းလမ်းတစ်ခုလုံးသည်၊ ဗဟိသီမာယ-သိမ်၏ ပြင်ဘက်၌၊ ဟောတိ၊ ဗဟိရစက္ကမဂ္ဂံ-အပြင်ဘက်၌ဖြစ်သော လှည်းဘီး၏လမ်းကို၊ နိမိတ္တံ သစေ ကရောန္တိ၊ (စဝံသတိ)၊ ဗဟိရစက္ကမဂ္ဂေါ-သည်သာ၊ ဗဟိသီမာယ-၌၊ ဟောတိ၊ သေသံ-အပြင်လမ်းမှကြွင်းသော အတွင်းလမ်းသည်၊ (မဂ္ဂေါကို၌ “သေသော” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။) အန္တောသီမံ-သိမ်၏ အတွင်းသို့၊ ဘဇေတိ-ကပ်ဝင်၏။

[ဝိမတိ၌ကား “သီမာယ မဟာဒိသာနံ အန္တော” ဟု ဖွင့်၏၊ “မဟာဒိသာ” ဟူသည် အထောင့်မဟုတ်သော ရှေ့တည့်တည့်အရပ်တည်း၊ “ထိုအရပ်တို့၏ အတွင်းဘက်က တစ်ခုခုကို နိမိတ်လုပ်ပါ” ဟုလို၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူပင်တည်း။

ကောဏံ နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ ။ ။ “နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ” ဖြင့် ရှေ့ဝါကျ၌လာသော “ပရိက္ခိပိတွာ” ကို ကန့်သည်၊ သိမ်သမုတ်မည့် ကျောင်းတိုက်ကို ဝိုင်း၍ ဆေးကသွားသော လမ်းမဟုတ်၊ ကျောင်းတိုက်၏ အထောင့်ကို ဖြတ်သွားသောလမ်း-ဟုလို၊ ထိုကဲ့သို့ လမ်းမျိုးလည်း ထောင့်လေးထောင့်မှာရှိဖို့ ခဲယဉ်း၏၊ တစ်ထောင့်လောက်သာ ရှိတတ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “မဂ္ဂါ” ဟု ဗဟုဝစ်မသုံးဘဲ “ဂတမဂ္ဂံ” ဟု ဧကဝစ်သုံးသည်၊ ထိုကဲ့သို့ လမ်းမျိုးကို နိမိတ်လုပ်လိုလျှင် “ပရဘာဂေ ကိတ္တေတုံ-ကျောင်းထောင့်၏ အပြင်ဘက် ရောက်နေသော အရပ်ကို နိမိတ်လုပ်ကောင်းပါသည်” -ဟုလို။

ဋီကာ။ ။ ဤသို့ အဋ္ဌကထာ၌ ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲစွာ ကျောင်း၏အထောင့်ကို ဖြတ်သွားသော လမ်းတစ်ခုကိုသာ ပြထားသဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ရှင်းနေပါလျက် “ပရဘာဂေ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိတိ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ဌိတေသု အဋ္ဌသု မဂ္ဂေသု (အထောင့်တစ်ခုကို ဖြတ်သွားရာ၌ အဝင်အထွက် နှစ်ခုကို လမ်းနှစ်လမ်းဟု ပြ၍ အထောင့်လေးခုအတွက် ရှစ်ခုသော လမ်းတို့တွင်) ဧကိဿာ ဒိသာယ ဧကံ အပရာယ ဧကန္တိ (အရပ်တစ်ခုလျှင် နိမိတ် တစ်ခုစီလုပ်၍) ဧဝံ စတုသု ဌာနေသု ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ” ဟု သာရတ္ထဋီကာ မိန့်သောကြောင့် နောင်လာနောက်သားတို့ အမျိုးမျိုး စဉ်းစားစရာ ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ ထိုသို့ ထောင့်လေးခုကို ဖြတ်လျှင်လည်း ကျောင်းတိုက်ကြီးက မဟာသိမ် သမုတ်ဖို့ရန် ကျယ်ဝန်းရကား လမ်းအချင်းချင်း မရောဘဲ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ကျောင်းဝိုင်းအပြင်သို့ ထွက်သွားသော လေးဌာနဝယ် နိမိတ်လေးခု ပြုနိုင်ပါသည်။

မဂ္ဂ-လမ်းကို၊ ကိတ္တေန္တေန-နိမိတ်ပြောသော ရဟန်းသည်၊ မဂ္ဂေါ-လမ်း၊ ပန္နော-လမ်း၊ ပထော-လမ်း၊ ပဇ္ဇော-လမ်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသသု-ဆယ်မျိုးသော နာမည်တို့တွင်၊ (အဘိဓာန်၌လာသော လမ်း၏နာမည် ဆယ်မျိုးတို့တွင်၊) ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ နာမေန-ဖြင့်၊ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပရိခါ သဏ္ဌာနေန-ကျုံး၏ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့်၊ ဝိဟာရ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-၍၊ ဂတမဂ္ဂေါ-သွားသောလမ်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ။

ဝမ္ဘိကနိမိတ္တ-တောင်ပို့နိမိတ်၌၊ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန-ဖြင့်၊ တံ ဒီဝသံ-ထိုနေ၌၊ (သိမ်သမုတ်မည့်နေ၌၊) ဇာတော-ဖြစ်သော၊ (ပေါက်သော၊) အဋ္ဌင်္ဂုလုဗ္ဗေဇော-လက်ရှစ်သစ် အဇောက်ရှိသော၊ ဂေါဝိသာဏပ္ပမာဏောပိ-နွားဦးချို့ ပမာဏရှိသည် မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝမ္ဘိကော-တောင်ပို့သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ တတော-ထိုလက်ရှစ်သစ် ပမာဏရှိသော တောင်ပို့အောက်၊ သြရံ-ယုတ်လျော့သော တောင်ပို့သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပရံ-လက်ရှိသစ် ပမာဏထက်အလွန်၊ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတသဒိသောပိ-ဟိမဝန္တာတောင် နှင့်တူသော တောင်ပို့သည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရံ ပရိက္ခိပိတွာ၊ ဌိတံ-တည်သော၊ ဧကာဗဒ္ဓံ-တစ်ဆက်တည်း စပ်နေသော တောင်ပို့ကို၊ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ။

နဒီနိမိတ္တ-မြစ်နိမိတ်၌၊ ယဿာ-အကြင်မြစ်၏၊ (သောတံ၌စပ်၊) ဓမ္မိကာနံ-တရားရှိကုန်သော၊ ဝါ-တရားစောင့်ကုန်သော၊ ရာဇုနံ-တို့၏၊ ကာလေ-အခါ၌၊ ဝါ-လုက်ထက်၌၊ အန္တဒ္ဓမာသံ-လွဲတိုင်း လွဲတိုင်းလည်းကောင်း၊ (လွဲတစ်ကြိမ် လည်းကောင်း၊) အနုဒသာဟံ-ဆယ်ရက်တိုင်း ဆယ်ရက်တိုင်းလည်းကောင်း၊ (ဆယ်ရက်တစ်ကြိမ်လည်းကောင်း၊) အနုပဇ္ဇာဟံ-ငါးရက်တိုင်း ငါးရက်တိုင်းလည်း ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အနုတိက္ကမိတွာ-မလွန်မူ၍၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ ဝဿန္တေ-ရွာလသော်၊ ဝလာဟကေသု-တိမ်တိုက်တို့သည်၊ ဝိဂတမတ္တေသု-ကင်းကာမျှ ဖြစ်ကုန်လသော်၊ သောတံ-ရေအယဉ်သည်၊ ပစ္ဆိန္ဒတိ-ပြတ်စဲ၏၊ အယံ-ဤမြစ် သည်၊ နဒီသင်္ချံ-မြစ်ဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဂစ္ဆတိ-မရောက်။

ပန-အနွယ်ကား၊ ယဿာ-အကြင်မြစ်၏၊ ဤဒီသေ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သုဝုဋ္ဌိကာလေ-ကောင်းသောမိုးရှိရာအခါ၌၊ (ငါးရက်တစ်ကြိမ်၊ ဆယ်ရက်တစ်ကြိမ်၊ ဆယ်ငါးရက်တစ်ကြိမ်ရွာသဖြင့် မိုးကောင်းရာအခါ၌၊) ဝဿာနဿ-မိုးလ၏၊ စတုမာသေ-လေးလတို့ပတ်လုံး၊ သောတံ-သည်၊ န ပစ္ဆိန္ဒတိ-မပြတ်၊ တိမဏ္ဍလံ-ပုဆစ်ဒူးဝန်းနှစ်ဖက်၊ ချက်ဟူသော အဝန်းအဝိုင်းကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-ဖုံးလွှမ်း၍၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအရပ်၌၊ ဝါ-က၊ ဥတ္တရန္တိယာ-ကူးသွားသော၊ (ခြေဖြင့် ကူးဖြတ်သွားသော၊) ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ အန္တရဝါသကော-သင်းပိုင်ကို၊ တေမိယတိ-စွတ်အပ်၏၊ အယံ-ဤမြစ်သည်၊ နဒီသင်္ချံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓန္တာနံ-ဖွဲ့ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ နိမိတ္တံ၊ ဟောတိ၊ ဘိက္ခုနိယာ-၏၊

နဒီပါရဂမနေပိ-မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းသို့ သွားခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဥပေါသထာဒိ သံဃကမ္မကရဏေပိ-ဥပုသ်အစရှိသော သံဃကံကို ပြုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ နဒီပါရသီမသမ္ပန္နနေပိ-နဒီပါရသီမကို သမုတ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အယမေဝ- ဤမြစ်သည်ပင်၊ နဒီ-နဒီမည်၏၊ [ဘိက္ခုနီတို့၏ နဒီပါရဂမနသိက္ခာပုဒ်ဝိဘင်း၌ မြစ်၏လက္ခဏာ ပါသောကြောင့် “ယတ္ထ ကတ္ထမိ ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနီယာ” ဟု ညွှန်ပြသည်၊ ဘိက္ခုတို့၏ သင်းပိုင်စွတ်ရာ၌လည်း နည်းတူပင်တည်း။]

ပန-ဆက်၊ ယာ-အကြင်မြစ်သည်၊ မဂ္ဂေါ ဝိယ-လမ်းသည်ကဲ့သို့၊ သကဋ္ဌ သဏ္ဌာနေန ဝါ-လှည်းဦးပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိခါသဏ္ဌာနေန ဝါ-ကျုံးပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-၍၊ ဂတာ-သွားပြီ၊ တံ-ထိုမြစ်ကို၊ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ စတုသု-န်သော၊ ဒိသာသု-တို့၌၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ-၍၊ ဂတေ-သွားသော၊ နဒီ စတုက္ကေပိ-မြစ်လေးစင်းအပေါင်း၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ [နဒီစတုက္ကေပိ ဧသေဝ နယောတိ ဣမိနာ ဧကတ္ထ ကိတ္တေတွာ အညတ္ထ ပရတော ဂတဋ္ဌာနေပိ ကိတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတိတိ ဒသေတိ၊-ဝိမတိ၊] ပန-အနွယ်၊ အသမ္ဘိဿနဒီယော- အချင်းချင်း မရောသော မြစ်တို့ကို၊ စတသေသပိ-လေးစင်းလုံးတို့ကိုလည်း၊ ကိတ္တေတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဝတိ-စည်းစောင်ရမ်းကို၊ ကရောန္တော ဝိယ-ပြုသူကဲ့သို့၊ ရုက္ခပါဒေ-သစ်သား၏ခြေတို့ကို၊ နိခဏိတွာ-မြေ၌စိုက်၍၊ ဝလ္လိပလာလာဒီဟိ- နွယ်၊ ကောက်ရိုး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ နဒီသောတံ-မြစ်ရေအယဉ်ကို၊ သစေ ရမ္ပန္တိ(ရန္တန္တိ)-အကယ်၍ ပိတ်ဆို့ကုန်အံ့၊ စ-ထိုသို့ပင်ပိတ်ဆို့ပါသော်လည်း၊ ဥဒကံ- မြစ်ရေသည်၊ အာဝရဏံ-ပိတ်ဆို့ကြောင်း ရေကာကို၊ အဇ္ဈောတ္တရိတွာ-လွှမ်းမိုး၍၊ (သစေ) ပဝတ္တတိယေဝ-အကယ်၍ စီးမြဲသာလျှင် စီးနေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နိမိတ္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ ဥဒကံ-သည်၊ န ပဝတ္တတိ-မစီး၊ ဧဝံ-ဤ ရေမစီးနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သေတုမ္ပိ-တံတားကို၊ (ရေကာ တာရိုးကို) ကတေ- ပြုအပ်ပြီးသော်၊ အပ္ပဝတ္တမာနာ-မစီးသော၊ (မစီးသောရေရှိသော) နဒီ-သည်၊ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ-ရေစီးရာအရပ်၌၊ နဒီနိမိတ္တံ-ကို၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အပ္ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ-ရေမစီးရာ အရပ်၌၊ ဥဒကနိမိတ္တံ-ကို၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပန-ဆက်၊ ယာ-အကြင်မြစ်သည်၊ ဒုဗ္ဗုဒ္ဓိကာလေ ဝါ-မကောင်းသော မိုးရှိရာ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ (မိုးခေါင်ရာ မိုးအခါ၌သော်လည်းကောင်း၊) ဂိမေ ဝါ- နွေအခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ နိရုဒကဘာဝေန-ရေမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န ပဝတ္တတိ-မစီးနိုင်၊ သာ-ထိုမြစ်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ [မိုးကောင်းသော မိုးလေးလ တုန်းက ရေရှိလျှင် နဒီနိမိတ် ဖြစ်နိုင်သည်၊] မဟာနဒီတော-မြစ်ကြီးမှ၊ ဥဒက မာတိကံ-ရေမြောင်းကို၊ နိဟရန္တိ-ထုတ်သွယ်ကြကုန်၏၊ သာ-ထိုရေမြောင်းသည်၊

ကုန္ဒဒိသဒိသာ-မြစ်ငယ်နှင့်တူသည်။ ဟုတွာ၊ တီဏိ-သုံးမျိုးကုန်သော၊ သဿာနိ-
 ကောက်တို့ကို၊ သမ္မာဒေန္တိ-ပြီးစေလျက်၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ပဝတ္တတိ-စီး၏၊ ကိဉ္ဇာပိ
 ပဝတ္တတိ-အကယ်၍ကား စီးပါပေ၏၊ (ပန-ထိုသို့ပင် စီးပါသော်လည်း၊) န ဝဇ္ဇတိ၊
 ပန-အနွယ်ကား၊ ယာ-အကြင် မြစ်ငယ်နှင့်တူသော ရေမြောင်းသည်၊ မူလေ-
 အရင်းအစ၌၊ ဝါ-က၊ မဟာနဒိတော-မှ၊ နိဂ္ဂတာ-ထွက်ခဲ့သည်၊ (သမာနာ)ပိ-
 လည်း၊ ကာလန္တရေန-တစ်ပါးသောအခါ၌၊ တေနေဝ နိဂ္ဂတမဂ္ဂေန-ထိုထွက်
 ကြောင်းလမ်းဖြင့်ပင်၊ နဒိ-မူလမြစ်ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖောက်၍၊ (မြစ်ကမ်းပါးကို
 ရေတိုက်စားသော အားဖြင့်ခွဲ၍၊) သယဉ္ဇ-မိမိဟူသော မြစ်ငယ်ကိုယ်တိုင်လည်း၊
 ဂစ္ဆတိ-စီးသွားနိုင်၏၊ ဂစ္ဆန္တိ-စီးသွားနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပရတော-နောက်၌၊
 သုသုမာရာဒိသမာကိဏ္ဍာ-မိကျောင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့် ရေပြွမ်းသော၊ နာဝါဒီဟိ-
 လှေအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သဉ္ဇရိတဗ္ဗာ-လှည့်လည်နိုင်သော၊ နဒိ-သည်၊ ဟောတိ၊
 တံ-ထိုမြစ်ကို၊ နိမိတ္တံ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ။

ဥဒကနိမိတ္တ-၌၊ နိရဒကေ-ရေမရှိသော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ နာဝါယ ဝါ-
 လှေ၌သော်လည်းကောင်း၊ စာဠိအာဒိသု ဝါ-အိုးစရည်း အစရှိသည်တို့၌သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဥဒကံ-ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ဥဒကနိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊
 ဘူမိဂတမေဝ-မြေ၌တည်သော ရေသည်သာ၊ (နိမိတ္တံ ကာတုံ) ဝဇ္ဇတိ၊ တဉ္စ-
 ထို ဘူမိဂတရေသည်လည်း၊ အာဝဠ၊ပေ၊ သမုဒ္ဒါဒိသု-တွင်း၊ လေးထောင့်ကန်၊
 တစ်ဖက်ဆည်ကန်၊ ဇာတဿရရေအိုင်၊ ဆားငံသမုဒ္ဒရာအိုင် အစရှိသည်တို့၌၊
 ဌိတံ-တည်သော၊ အပ္ပဝတ္တနကံဥဒကံ-မစီးသွားသောရေတည်း၊ [လောဏိသမုဒ္ဒရာ၏
 အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊] ပန-ဗျတိရိက်၊ အဌိတံ-မတည်သော၊
 (တန့်ရပ်မနေသော၊) ဩဃနဒိဥဒကဝါဟကမာတိကာဒိသု-ရေအယဉ် လျှံတက်
 လာသောမြစ်၊ ရေကို ထုတ်ဆောင်ကြောင်းပြန်၊ မြောင်းအစရှိသောအရပ်တို့၌၊
 ဥဒကံ-သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ [မိုးအားကြီး၍ လျှံတက်လာသော ရေရှိသော မြစ်ကို
 “ဩဃနဒိ”ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်၊] ပန-ဝါဒန္တရ၊ အန္တကဋ္ဌကထာယံ-၌၊
 ဂမ္ဘီရေသု-နက်ကုန်သော၊ အာဝါဠာဒိသု-ရေတွင်းအစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ဥက္ကေပိမံ-
 ခပ်ယူခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော၊ (ရေပုံးဖြင့် ခပ်ယူထိုက်သော၊) ဥဒကံ-ကို၊
 နိမိတ္တံ- ကို၊ န ကာတဗ္ဗံ- ထိုက်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တံ- ထိုစကားကို၊ ဒုဝုတ္တံ-

ဥက္ကေပိမံ။ ။ ဥက္ခိပနံ-မြောက်၍ယူခြင်း၊ ဥက္ကေပေါ-ခြင်း၊ ဥက္ကေပေန နိဗ္ဗတ္တံ
 ဥက္ကေပိမံ၊ ဣမပစ္စည်း၊ ဝိမတိ၌ “ဒိဃရဇ္ဈနာ(ရှည်သောကြိုးရှိသော) ကုဋေန(အိုးဖြင့်၊
 ဝါ-ပုံးဖြင့်) ဥဿိဉ္စနိယံ (ခပ်ယူထိုက်သော)” ဟု အနိယပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပာယ်
 ဖွင့်သာ၊ အန္တကဋ္ဌကထာအလို၌ “အာဝါဠစသည်ဝယ် တည်သော ရေသည် နက်၍
 နေသောကြောင့် ကြိုးတပ်သော ပုံးဖြင့် ခပ်ယူရလျှင် ရေနိမိတ် မလုပ်ကောင်း” ဟု
 ဆိုလိုသည်၊ ထိုစကားကို “ဒုဝုတ္တံ၊ အတ္တနောမတိမတ္တမေဝ” ဟု ပယ်၏။

မကောင်းသဖြင့် ဆိုအပ်ပြီ၊ (“ဒုရတ္တံ” ဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်။) အတ္တနောမတိ မတ္တမေဝ-မိမိ၏အယူမျှသာတည်း။

ပန-ဆက်၊ ဌိတံ-တန်ရပ်နေသော၊ (မစီးသော၊) အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့်၊ သူကရဓတာယ-ဝက်သည် တူအပ်သော ရေအိုင်၌၊ (ဥဒကံ)ပိ-ရေသည် လည်းကောင်း၊ ပြီသည် ဂရဟာဇောတကံ၊ နောက်၌လည်းနည်းတူ၊] ဂါမဒါရကာနံ- ရွာသူသားငယ်တို့၏၊ ကီဠနဝါပိယံ-ကစားကြောင်း ရေအိုင်၌၊ (ဥဒကံ)ပိ-သည် လည်းကောင်း၊ တုဇ္ဇဏညေဝ-ထိုဇ္ဇဏ၌ပင်၊ (သိမ်သမုတ်မည့် ဇ္ဇဏ၌ပင်၊) ပထဝီယံ-၌၊ အာဝါဠကံ-တွင်းငယ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ကုဋေဟိ-ရေအိုးတို့ဖြင့်၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ပူရိတဥဒကမ္ပိ-ပြည့်စေအပ်သော ရေသည်သော်လည်း၊ ယာဝကမ္ပဝါစာ ပရိယောသာနာ-ကမ္ပဝါစာပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊ (သမာနသံဝါသကသီမာသမ္ပုတိ ကမ္ပဝါစာပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊) သစေ တိဋ္ဌတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အပွဲ ဝါ-နည်းသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဗဟု ဝါ-များသည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ (နိမိတ္တံ ကာတုံ) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

ပန-ဆက်၊ တသ္မိံ၊ ဌာနေ-ထိုနိမိတ်ပြုရာ အရပ်၌၊ နိမိတ္တသညာကရဏတ္ထံ- နိမိတ်၏ အမှတ်အသားကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပါသာဏဝါလိကာပံသုအာဒိရာသိ ဝါ-ကျောက်ခဲ၊ သဲ၊ မြေမှုန့် အစရှိသည်တို့၏ အစုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏတ္ထမ္ဘော ဝါ-ကျောက်တိုင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒါရုတ္တမ္ဘော ဝါ-သစ်သား တိုင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ [ရေခန်းသွားမည် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုရေနိမိတ်ပြုရာ အရပ်၌ ကျောက်ပုံစသည်ကို ပြုထားပါ-ဟူလို၊ ယခုအခါ၌ ကျောက်တိုင်ကို အမှတ်အသားပြုကြသည်၊] တံ-ထိုအမှတ်အသားကို၊ ကာတုဉ္စ- ကိုယ်တိုင်ပြုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ကာရေတုဉ္စ-သူတစ်ပါးတို့ကိုပြုစေခြင်းငှာလည်း ကောင်း၊ ဘိက္ခုဿ-အား၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ လာဘသီမာယံ-လာဘသိမ်၌၊ (တံ-ထိုအမှတ်အသားကို၊ ကာတုဉ္စ ကာရေတုဉ္စ ဘိက္ခုဿ) န ဝဋ္ဋတိ၊ သမာန သံဝါသကသီမာ-သမာနသံဝါသကသိမ်သည်၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်ကို၊ ပီဠနံ-ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းကို၊ န ကရောတိ-မပြုတတ်၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ (ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းမဖက် သက်သက်၊) ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဝိနယကမ္ပမေဝ- ဝိနည်းကံကိုသာ၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤသမာနသံဝါသက သိမ်၌၊ (တံ-ထို အမှတ်အသားကို၊ ကာတုဉ္စ ကာရေတုဉ္စ ဘိက္ခုဿ-အား၊) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ [လာဘသိမ်၌ကား ကျောက်တိုင်ကို နယ်ချဲ့၍ စိုက်လိုက်မိလျှင်

ကမ္ပဝါစာ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ ဤစကားအရ ယခုအခါ၌ ဥဒကနိမိတ် လုပ်ရာဝယ် တွင်းငယ်လုပ်၍ ထိုတွင်း၌ ရေလောင်းထားကြ၏၊ သမာနသံဝါသသီမာသမ္ပုတိ ကမ္ပဝါစာ ဆုံးသည့်တိုင်အောင် ထိုရေတည်လျှင် ဥဒကနိမိတ် လုပ်ဖို့ရန် အပ်သောကြောင့် ထိုအတိုင်း ပြုစီမံကြသည်။

တစ်ဖက်ကလူကို ထိုလာဘ်မရအောင် နှိပ်စက်ရာ ရောက်သောကြောင့် ကိုယ်တိုင် မစိုက်ကောင်း-ဟူလို၊ လာဘာသိမ်အကြောင်းကို စီဝရက္ခန္ဓက အဆုံးနား၌ တွေ့ရလတ္တံ့။]

စ-ဆက်၊ အဋ္ဌဟိ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ နိမိတ္တေဟိ-ဤ နိမိတ်တို့ဖြင့်၊ (သာမည)၊ အသမ္ဘိဿေဟိပိ-မရောနှောအပ်သော နိမိတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အညမည-အချင်းချင်း၊ သမ္ဘိဿေဟိပိ-ရောနှောအပ်သော နိမိတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဝိသေသ)၊ သိမ်-ကို၊ သမ္မနိတုံ-သမုတ်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ သာ-ထိုသိမ်သည်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ (အသမ္ဘိဿဖြစ်စေ၊ သမ္ဘိဿဖြစ်စေ)၊ သမ္မနိတွာ-၍၊ ဗဇ္ဈမာနာ-ဖွဲ့အပ်သော်၊ (တစ်နည်း) ဧဝံ-ဖြင့်၊ သမ္မနိတွာ-၍၊ ဗဇ္ဈမာနာ-အပ်သော၊ သာ-ထိုသိမ်သည်၊ ဧကေန-တစ်ခုသော၊ (နိမိတ္တေန ဝါ-ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊) ဒွိဟိ-နှစ်သော၊ နိမိတ္တေဟိ ဝါ-တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဗဒ္ဓါ-မဖွဲ့အပ် မဖွဲ့နိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ [နိမိတ် တစ်ခု နှစ်ခုတည်းဖြင့် သမုတ်လျှင် နိမိတ်ရှိရာမှ အခြားအရပ်၌ သိမ်အပိုင်းအခြားကို မသိရသောကြောင့် သမုတ်၍မဖြစ်-ဟူလို၊] ပန-အနွယ်၊ တီဏိ-သုံးခုသော နိမိတ်တို့ကို၊ အာဒိ-ကတွာ-အစပြု၍၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ နိမိတ္တာနံ-တို့၏၊ သတေနာပိ-တစ်ရာဖြင့်သော်လည်း၊ ဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့အပ်သည်၊ (ဖွဲ့နိုင်သည်)၊ ဟောတိ၊ သာ-ထိုသိမ်သည်၊ တီဟိ-သုံးခုသော နိမိတ်တို့ဖြင့်၊ (ဗဇ္ဈမာနာ-သော်၊) သိဃံတကသဏ္ဌာနာ-ပေါင်းဆုံ၍နေသော လမ်းသုံးခွသဏ္ဌာန်ရှိသည်၊ (တိကောဏာ-သုံးထောင့်ရှိသည်၊-ဝိမတိ၊) ဟောတိ၊ စတုဟိ-လေးခုသောနိမိတ်တို့ဖြင့်၊ (ဗဇ္ဈမာနာ-သော်၊) စတုရဿာ ဝါ-အညီအမျှ လေးထောင့်သဏ္ဌာန်ရှိသည် သော်လည်းကောင်း၊ သိဃံတကအမုစန္ဒမုဒိင်္ဂါဒိသဏ္ဌာနာ ဝါ-ပေါင်းဆုံ၍နေသော

အသမ္ဘိဿ၊ သမ္ဘိဿ။ ။ တောင်ချည်းဖြစ်စေ၊ ကျောက်ချည်းဖြစ်စေ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အခြားနိမိတ် မပါစေဘဲ ပြုလုပ်အပ်သော နိမိတ်တို့ကို **“အသမ္ဘိဿဟိ”** ဟု ဆို၏၊ အရှေ့အရပ်၌ တောင်၊ တောင်အရပ်၌ ကျောက်၊ အနောက်အရပ်၌ တော၊ မြောက်အရပ်၌ သစ်ပင် ဤသို့ နှစ်မျိုး သုံးမျိုးစသည် ရောနေသော နိမိတ်တို့ကို **“သမ္ဘိဿဟိ”** ဟု ဆိုသည်။

သတေနာပိ။ ။ **“နိမိတ်တစ်ရာ ပြုလုပ်နိုင်၏”** ဟု ဆိုသောကြောင့် သုံးယူနော လောက်ရှိသော သိမ်ကြီး၏ အရှေ့အရပ်၌ပင် တောင်၊ ကျောက်၊ တော စသည် အမျိုးမျိုးထား၍ဖြစ်စေ၊ အချင်းချင်း မရောသော တောင်ချည်းဖြစ်စေ နိမိတ်လုပ်၍ **“ပုရတ္တိမာယ ဒိသာယ ကိ နိမိတ္တံ၊ ပဗ္ဗတော ဘန္တေ၊ ဧသော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တံ”** ဟု တစ်ကြိမ်မေးပြီးလျှင် နောက် နိမိတ်ရှိရာသို့ သွား၍ တစ်ဖန် **“ပုရတ္တိမာယ ဒိသာယ ကိ နိမိတ္တံ”** စသည်ဖြင့် မေးနိုင်၊ ဖြေနိုင်၊ နိမိတ်ပြောနိုင်၏ဟု သိသာ၏။

စတုရဿာ စသည်။ ။ စတုရဿာတိ သမစတုရဿ-လေးထောင့် စပ်စပ် သဏ္ဌာန်ရှိ၏၊ ဤ သိဃံတကသဒ္ဓါသည် **“စတုက္ကံ စစ္စရေမဂ္ဂ-သမ္ဘိသဃာဋ္ဌကံ ဘဝေ”** ဟူသော အဘိဓာန်(၂၀၃) လာအတိုင်း လမ်းတို့၏ အဆက်အစပ်ကို ဟောသောကြောင့်

ထက်ဝက်သဏ္ဌာန်၊ မုရိုးစည်သဏ္ဌာန် အစရှိသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ တတော-ထိုနိမိတ်လေးခုထက်၊ အဓိကေဟိ-ပိုလွန်သော နိမိတ်တို့ဖြင့်၊ (ဗန္ဓုမာနာ-သော်၊) နာနာသဏ္ဌာနာ-အမျိုးမျိုးသော ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏၊ [ရှေးခေတ်က မြေရသလောက်သာ သိမ်လုပ်ရသောကြောင့် ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးရှိသည်။]

တံ-ထိုသိမ်ကို၊ ဗန္ဓိတုကာမေဟိ-ဖွဲ့လိုကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သာမန္တ ဝိဟာရေသု-အနီးဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်တို့၌၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ တဿ တဿ ဝိဟာရဿ-ထိုထိုကျောင်းတိုက်၏၊ သီမာပရိစ္ဆေဒံ-ဥပစာရသိမ် အပိုင်းအခြားကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေးပြီး၍၊ [ဗဒ္ဓသိမ် မဟုတ်သေး၊ နဂိုကျောင်းတိုက်၏ အပိုင်းအခြားကို ဆိုသည်။] ဗဒ္ဓသီမာဝိဟာရာနံ-ဖွဲ့အပ်ပြီးသော သိမ်ရှိသော ကျောင်းတိုက်တို့၏၊ သီမာယ-ဗဒ္ဓသိမ်၏၊ သီမန္တရိကံ-သီမန္တရိကံကိုလည်းကောင်း၊ [ထပေတွာ၌ စပ်၊ သီမန္တရိကံ၏ ပမာဏကို နောက်၌ပြလတ္တံ့။] အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာနံ-ဖွဲ့အပ်သောသိမ် မရှိသော ကျောင်းတိုက်တို့၏၊ သီမာယ-သမုတ်အပ်လတ္တံ့သောသိမ်၏၊ ဥပစာရံ-ဥပစာကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ ဒိသာစာရိကဘိက္ခုနံ-အရပ် မျက်နှာ၌ လှည့်လည်သွားလာသောရဟန်းတို့၏၊ နိဿဉ္ဇာရသမယေ-လှည့်လည်ခြင်း မရှိရာအခါ၌၊ [ညဉ့် လူခြေတိတ်ချိန်၊ သန်းခေါင်အခါမျိုး၌၊] (သီမာဗန္ဓိတဗ္ဗာ၌

လမ်းလေးခွဆုံနေသော ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ လမ်းလေးခွ ဆုံပုံကို ပုံချ၍ ကြည့်ပါ၊ အချို့က “**ရေသီဃာဋ္ဌက၌ စတုရဿကဲ့သို့ လေးထောင့်စပ်စပ် မရ၊ လမ်းလေးခွ ဆုံပုံအတိုင်းသာ ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ သီဃာဋ္ဌကကို စတုရဿ နှင့် ရောမည်စိုးသောကြောင့် စတုရဿကို သမစတုရဿ ဟု ဖွင့်သည်**”ဟု ဆိုကြ၏။

“**အမုစန္ဒသဏ္ဌာနံ**”ဟူသည် ဝိုင်းနေသောလကို တစ်ဝက်ခွဲထားသော ပုံသဏ္ဌာန် တည်း၊ နိမိတ်လေးခုကို ထိုသဏ္ဌာန်ပေါ်အောင် ချကြည့်ပါ၊ “**မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနံ**”ဟူသည် အလျားရှည်သော လေးထောင့်သဏ္ဌာန်တည်း၊ (တစ်နည်း) အဖျားကျဉ်း၍ အရင်းကျယ် သော ပုံသဏ္ဌာန်တည်း၊(ဝိမတိ)၊ သာရတ္ထ၌ကား“**မဇ္ဈေ ဝိတ္ထတာ၊ ဥဘောသု ကောဋီသု သံကောဋီတာ ဟောတိ=အလယ်ခေါင်၌ ကျယ်၍ ထိပ်နှစ်ဖက်၌ ကျဉ်းသွားသည်**”ဟု ဆို၏၊ ထိုသိမ်မျိုးကို နိမိတ်လေးခုဖြင့် သမုတ်၍ ဖြစ်နိုင်မည်မထင်၊ ဘာကြောင့်နည်း? နိမိတ်အချင်းချင်း ကြိုးဆွဲသောအခါ တည့်တည့်နေရာ၌သာ သိမ်ဖြစ်၏၊ အလယ်ခေါင်၌ မောက်နေလျှင် ထိုမောက်နေရာ၌ နိမိတ်အမျိုးမျိုး ထားရဦးမည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဥပစာရံ ထပေတွာ။ ။ သိမ် မသမုတ်ရသေးသော ကျောင်းတိုက်အတွက် တစ်တိုက်လုံးကို မဟာသိမ်သမုတ်သောအခါ ကျောင်းတိုက်အပြင်ဘက်၌ သီမန္တရိကံ ဥပစာကျန်အောင် မှန်း၍ ချန်ထားရမည်ဟု ဝိမတိဆို၏၊ [အာယတိံ ဗန္ဓိတဗ္ဗာယ သီမာယ နေသံ ဝိဟာရာနံ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ သီမန္တရိကပ္ပဟောနကံ ဥပစာရံ ထပေတွာ-ဝိမတိ၊] သာရတ္ထ၌ကား“**ပစ္စာ သိမ် ဗန္ဓုနာနံ သီမာယ ဩကာသံ ထပေတွာ-နောက်သမုတ်မည့် သိမ်၏နေရာ ဥပစာချန်၍**”ဟု ဆိုသည်။

ပဓာနစပ်၊) ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ ဂါမဓေတ္တေ-ဂါမဓေတ်၌၊ သီမံ-မဟာသီမံကို၊ ဗန္ဓိတုကာမာ-ဖွဲ့လိုကုန်သည်၊ သစေ(ဟောန္တိ)-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု)၊ တတ္ထ-ထိုဂါမဓေတ်၌၊ ယေ ဗဒ္ဒသီမဝိဟာရာ-အကြင် ဗဒ္ဒသီမရှိသော ကျောင်းတိုက်တို့သည်၊ (သန္တိ-နံ၏၊) တေသု-ထိုကျောင်းတိုက်တို့၌၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏ အထံသို့၊ (ပေသေတဗ္ဗံ စပ်၊) မယံ-တို့သည်၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ (ယနေည၊) သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓိသာမ-ဖွဲ့ပါကုန်အံ့၊ တုမေ-တို့သည်၊ သကသီမာပရိစ္ဆေဒတော-မိမိဗဒ္ဒသီမ၏ အပိုင်းအခြားမှ၊ မာ နိက္ခမထ-မထွက်ကြပါကုန်လင့်၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ပေသေတဗ္ဗံ-စေလွှတ်ရာ၏၊ ယေ အဗဒ္ဒသီမဝိဟာရာ-အကြင် ဗဒ္ဒသီမမရှိသော ကျောင်းတိုက်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသု-ထိုကျောင်းတိုက်တို့၌၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဧကန္တံ-တပေါင်းတည်း၊ သန္တိပါတေတဗ္ဗာ-စည်းဝေးစေထိုက်ကုန်၏၊ ဆန္ဒာရဟာနံ-ဆန္ဒကို ဆောင်ထိုက်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ (မလာနိင်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊) ဆန္ဒော-ဆန္ဒကို၊ အာဟရာပေတဗ္ဗော-ဆောင်ယူစေထိုက်၏၊ အညာနိပိ-မိမိ၏ ဂါမဓေတ်မှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဂါမဓေတ္တာနိ-တို့ကို၊ အန္တော-မဟာသီမ၏ အတွင်း၌၊ ကတ္တုကာမာ-ပြုလိုကုန်သည်၊ သစေ (ဟောန္တိ)-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု)၊

မှတ်ချက်။ ။ ဤသမုတ်နည်းသည် ဝိသုဂါမ သီးခြား သိမ်မိန့်ခံ၍ သမုတ်နည်းမျိုးမဟုတ်၊ သိမ်မိန့်မခံဘဲ သမုတ်နည်းမျိုးတည်း၊ ဝိသုဂါမ အမိန့်ရ၍ သမုတ်လျှင်ကား ဤနည်းမလို၊ သို့ရာဝယ် ရှေးဆရာတော်တို့သည် ဝိသုဂါမ အမိန့်ရပြီးဖြစ်သော်လည်း ဂါမဓေတ်က နယ်ကျဉ်းနေလျှင် ဤနည်းအတိုင်း သမုတ်ကြ၏၊ အချို့သော တောနယ်များ၌ နယ်သိမ်း၍ သမုတ်ဖို့ရန်လည်း လွယ်ကူပါသည်။

အညာနိပိ၊ပေ၊ အန္တော ကတ္တုကာမာ။ ။ သိမ်သမုတ်ရာ ဂါမဓေတ်မှ အခြား ဂါမဓေတ်ကိုသွင်း၍ သိမ်သမုတ်နိုင်ပုံကို ထောက်လျှင် ယခုအခါ ဝိသုဂါမအမိန့်ရသော သိမ်နေရာသည် ကျဉ်းနေပါမူ ထိုဝိသုဂါမ၏ ပတ်ဝန်းကျင်သည်လည်း မူလဂါမပင် ဖြစ်ရကား ထိုမူလဓေတ်မှ လိုသလောက် အတွင်းသွင်း၍ သမုတ်နိုင်ကြောင်း မှတ်ချက်တစ်မျိုးရသည်။

ဝိသုဂါမ၌ ကံပြုနိုင်။ ။ ထို့ပြင် ဝိသုဂါမ အမိန့်ရသော နေရာသည် သီးခြား ရွာမြေ ဖြစ်နေရကား ဆိုင်ရာအစိုးရတို့က ဝိသုဂါမအဖြစ်ကို ပြန်၍ မရတ်သိမ်းသမျှ ဝိသုဂါမ မပျက်သောကြောင့် ထိုသီးခြားရွာငယ်ဖြစ်သော ဝိသုဂါမဝယ် သိမ်သမုတ်ဘဲလည်း အလိုရှိရာ သံဃကံများ ပြုနိုင်၏-ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုဝိသုဂါမ၌ သိမ်သမုတ်ရခြင်းကား အစိုးရတို့က ဝိသုဂါမအဖြစ်ကို ပြန်၍ ရပ်သိမ်းသော်လည်း သိမ်မပျက်ခြင်း အကျိုးထူးရှိသည်။

ကျဉ်းလျှင် ထပ်ချဲ့။ ။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် “ဝိသုဂါမ အမိန့်ရ၍ သမုတ်ထားအပ်သော သိမ်သည် နောင်သောအခါ ထိုကျောင်းတိုက်၌ သံဃာတိုးပွားလာသောကြောင့် ကျဉ်းနေလျှင် ထိုသိမ်ကို နုတ်၍ တိုးချဲ့သမုတ်နိုင်၏”ဟုလည်း မှတ်ချက်တစ်မျိုး ရပြန်သည်၊ ယခုအခါ သမုတ်အပ်ပြီးသော သိမ်က ကျဉ်းနေ၍ သိမ်ကျောင်းကို သိမ်အပြင်ဘက် အနည်းငယ်ထွက်စေ၍ ဆောက်ခြင်း၌ အပြစ်လွှတ်ကင်းကြောင်းကို သိပါ။

တေသု ဂါမေသု-ထို ရွာတို့၌၊ ယေ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝသန္တိ-နေကြကုန်၏၊
တေဟိပိ-ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အာဂန္တု-လာရာ၏၊ အနာဂစ္ဆန္တနံ-မလာ
ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဆန္ဒော-ဆန္ဒကို၊ အာဟရိတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-သို့၊
မဟာသုမတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ-ပြီ။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော-သည်၊ (အာဟဌစပ်၊) နာနာဂါမ
ခေတ္တာနိ နာမ-အမျိုးမျိုးသော ဂါမခေတ်တို့မည်သည်၊ ပါဠေက္ခ-အသီးအသီး၊
ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာနိ-ဗဒ္ဓသိမ်နှင့် တူကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတော-ထိုအသီးအသီး
သော ဂါမခေတ်မှ၊ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ-သည်၊ န အာဂစ္ဆတိ-မလာနိုင်၊ ပန-ထိုသို့
ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ မလာနိုင်ပါသော်လည်း၊ အန္တော နိမိတ္တဂတေဟိ-နိမိတ်အတွင်း၌
တည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ အာဂန္တု-လာရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-
ဆိုပြီး၍၊ ပန-ဖန်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ?)၊ သမာနသံဝါသကသီမာသမ္ပန္နနကာလေ-
သမာနသံဝါသကသိမ် သမုတ်ရာအခါ၌၊ အာဂမနမ္ပိ-လာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊
အနာဂမနမ္ပိ-မလာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ အဝိပ္ပဝါသသီမာ
သမ္ပန္နနကာလေ ပန-အဝိပ္ပဝါသသိမ် သမုတ်ရာအခါ၌ကား၊ အန္တောနိမိတ္တဂတေဟိ-
နိမိတ်အတွင်း၌တည်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အာဂန္တု-လာရာ၏၊ ဝါ-လာရမည်၊
အနာဂစ္ဆန္တနံ-မလာကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဆန္ဒော-ကို၊ အာဟရိတဗ္ဗော-
ဆောင်ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ)။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဘိက္ခုသု-တို့သည်၊
သန္တိပတိတေသု-စည်းဝေးပြီးကုန်လသော်၊ ဆန္ဒာရဟာနံ-တို့၏၊ ဆန္ဒေ-ကို၊
အာဟတေ-ဆောင်ယူအပ်ပြီးသော်၊ တေသု တေသု မဂ္ဂေသု-ထိုထိုလမ်းတို့၌လည်း
ကောင်း၊ (တေသု တေသု)နဒီတိတ္ထဂါမဒ္ဓါရာဒီသု စ-ထိုထိုမြစ်ဆိပ်၊ ရွာတံခါး
အစရှိသော အရပ်တို့၌လည်းကောင်း၊ အာဂန္တုကဘိက္ခုနံ-တို့ကို၊ (အာနယ၊ကရဏ
တို့၌ စပ်၊) သီဃံ သီဃံ-လျင်စွာ လျင်စွာ၊ ဟတ္ထပါသာနယနတ္ထဉ္စ-ဟတ္ထပါသ်သို့
ဆောင်ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဗဟိသီမာကရဏတ္ထဉ္စ-သိမ်ပြင်ဘက်၌ ပြုခြင်း

မဟာပဒုမတ္ထေရော ပန။ ။ ဤထေရ်၏ဝါဒကို အဋ္ဌကထာဆရာ နှစ်သက်သော
ကြောင့် နောက်ထားသည်၊ “အန္တော နိမိတ္တဂတေဟိ ပန ဘိက္ခုဟိ အာဂန္တု”ဟူသော
စကားသည် “သာမိစိဝသေန ဝုတ္တံ=ရိသေလေးစားရာ ရောက်ဖို့အတွက် ဆိုအပ်သော
စကား”ဖြစ်သည်၊ ကေနလာမှ သိမ်သမုတ်ကိစ္စ အထမြောက်မည်ဟု ဆိုလိုရင်းမဟုတ်၊
ထို့ကြောင့် နောက်၌ “သမာနသံဝါသကသိမ်” သမုတ်တုန်း၌ ဂါမခေတ်ချင်း မတူသော
ကြောင့် “လာလာ၊ မလာလာ”ဟုဆို၍၊ အဝိပ္ပဝါသသိမ် သမုတ်သောအခါ၌ကား
ရွာတစ်ပါးက နိမိတ်အတွင်းရှိ သံဃာအားလုံး တစ်သိမ်တည်း၌ တည်နေသောကြောင့်
“လာရမည်၊ မလာနိုင်လျှင် ဆန္ဒဆောင်ယူရမည်”ဟု ဆိုသည်။

အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ အာရာမိကေ စေဝ-အာရာမိစောင့်တို့ကိုလည်းကောင်း၊
 သမဏုဒ္ဓေသေ စ-သာမဏေတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊
 ဘေရိသညံ ဝါ-စည်ကြီးအမှတ်အသားကိုသော်လည်းကောင်း၊ သင်္ခါသညံ ဝါ-
 ခရသင်းအမှတ်အသားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကတွာ-၍၊ နိမိတ္တကိတ္တနာနန္တရ-
 နိမိတ်ပြောခြင်း၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝုတ္တာယ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ (ပါဠိတော်ဝယ်
 ဟောတော်မူအပ်သော) သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃောတိအာဒိကာယ-အစရှိ
 သော၊ ကမ္မဝါစာယ-ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ (သမာနသံဝါသကသီမာသမ္ပတိကမ္မဝါစာဖြင့်၊)
 သီမာကို၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-ဖွဲ့ထိုက်၏၊ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေယေဝ-ကမ္မဝါစာ၏
 အဆုံး၌ပင်၊ နိမိတ္တာနိ-သိမ်နိမိတ်တို့ကို၊ ဗဟိ-၌၊ ကတွာ-၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊
 ပထဝိသန္ဓာရကံ-မြေကိုခံတတ်သော၊ ဥဒကံ-ကို၊ ပရိယန္တံ-အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊
 ကတွာ-၍၊ သီမာ-သိမ်သည်၊ ဂတာ-သွားသည်၊ ဟောတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ ဣမံ သမာနသံဝါသကသီမံ-ဤသမာနသံဝါသကသီမံကို၊
 သမ္ပနန္တေဟိ-သမုတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒါဒိနံ-ပဗ္ဗဇ္ဇကံ၊
 ဥပသမ္ပဒါကံ အစရှိကုန်သော၊ သံဃကမ္မာနံ-သံဃကံတို့ကို၊ သုခကရဏတ္ထံ-
 လွယ်ကူစွာ ပြုနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဌမံ-စွာ၊ ခဏ္ဍသီမာ-ခဏ္ဍသိမ်ကို၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-
 ၏၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုခဏ္ဍသိမ်ကို၊ ဗန္ဓန္တေဟိ-ဖွဲ့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊
 ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ (ရှေးထုံးစံကို၊) ဇာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဗောဓိစေတီယ
 ဘတ္တသာလာဒီနိ-ဗောဓိပင်၊ စေတီ၊ ဆွမ်းစားဇရပ် အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗဝတ္ထုနိ-
 အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-တည်စေပြီး၍၊ ကတဝိဟာရေ-ပြုအပ်
 ပြီးရာ ကျောင်းတိုက်၌၊ သစေ ဗန္ဓန္တိ-အကယ်၍ဖွဲ့ကုန်အံ့(ဧဝံသတိ)၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေ-
 ကျောင်းတိုက်၏အလယ်၌၊ ဗဟူနံ-များစွာသော ရဟန်းတို့၏၊ သမောသရဏ
 ဌာနေ-ပေါင်းဆုံရာအရပ်၌၊ အဗန္ဓိတွာ-မဖွဲ့မူ၍၊ ဝိဟာရပစ္စန္တေ-ကျောင်းတိုက်၏
 အစွန်၌၊ ဝိဝိတ္ထောကာသေ-ဆိတ်ငြိမ်သောအရပ်၌၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-၏၊ အကတဝိဟာရေ-

ပဗ္ဗဇ္ဇုပပေ၊ သုခကရဏတ္ထံ။ ။ပဗ္ဗဇ္ဇအရ ဘဏ္ဍာကမ္မာရောစန-ခေါင်းတုံးရိတ်
 ဖို့ရန် ပန်ပြောမှုကို ရည်ရွယ်သည်။ ရှင်ပြုသောအခါ ဆံရိတ်ရာ၌ တိုက်ရှိ သံဃာကုန်ကို
 ပန်ပြောရ၏။ ခဏ္ဍသိမ် အတွင်းသို့သွား၍ ဆံရိတ်လျှင်ကား ထိုခဏ္ဍသိမ်တွင်း သံဃာကို
 ပန်ပြောရုံမျှဖြင့် တာဝန်ကြေ၏။ ထို့ကြောင့် ခဏ္ဍသိမ်သည် ပဗ္ဗဇ္ဇကိစ္စအတွက်လည်း
 လွယ်ကူခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ဥပသမ္ပဒကံပြုရာ၌လည်း တိုက်ရှိသံဃာအားလုံးကို ပင့်ဆောင်
 ဖွယ် မလို၊ ခဏ္ဍသိမ်တွင်းရှိသမျှ သံဃာများ ဟတ္ထပါသ် စပ်ဖို့သာ အရေးကြီး၏။
 ထို့ကြောင့်ပင် ဥပသမ္ပဒကံအတွက်လည်း လွယ်ကူခြင်းအကျိုးရှိ၏။ အခြားကံများ
 အတွက်လည်း ဥပသမ္ပဒကံနည်းတူပင်တည်း။ [သုခကရဏတ္ထန္တိ သဗ္ဗေသံ သန္နိပါတန
 ပရိယာမံ ပဟာယ-တိုက်ရှိသံဃာအားလုံး စည်းဝေးရခြင်းကြောင့် ပင်ပန်းမှုကို ပယ်၍
 အပ္ပတရေဟိ သုခကရဏတ္ထံ-ဋီကာ။]

မပြုအပ်သေးရာ ကျောင်းတိုက်၌၊ (ဗောဓိ၊စေတီ စသည်တို့ကို မပြုအပ်သေးရာ ကျောင်းတိုက်၌) ဗန္ဓုန္တေဟိ-တို့သည်၊ ဗောဓိစေတီယာဒိနံ-ဗောဓိပင်၊စေတီ အစရှိ ကုန်သော၊ (အာဒိဖြင့် ဘတ္တသာလာ စသည်တို့ကို ယူ)၊ သဗ္ဗဝတ္ထုနံ-တို့၏၊ ဌာန- တည်နေရာကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သားပြီး၍၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော်၊ ဝတ္ထုသု-ဗောဓိ၊ စေတီ အစရှိသောဝတ္ထုတို့သည်၊ ပတိဌိတေသု- တည်ပြီးကုန်လသော်၊ ဝိဟာရပစ္စန္ဓေ-၌၊ ဝိဝိတ္တောကာသေ-၌၊ (သီမာ-သည်၊) ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊(ဤသို့ ဆိတ်ငြိမ်သောအရပ်ဝယ် ဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်) ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-၏၊ [ဗောဓိ၊စေတီ စသည်တို့သည် လူအမျိုးမျိုးနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် မဆိတ်ငြိမ်သော နေရာဖြစ်၍ ထိုနေရာများနှင့် ဝေးသော အရပ်၌ ခဏ္ဍာသိမ် သမုတ်ပါ။]

သာ-ထိုခဏ္ဍာသိမ်သည်၊ ဟေဌိမပရိစ္ဆေဒန-အားဖြင့်၊ ဧကဝိသတိ-နှစ်ကျိပ် တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ သစေ ဂဏှာတိ-အကယ်၍ ယူနိုင်အံ့၊ (အကယ်၍ ဆုံအံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ တတော-ထိုနှစ်ကျိပ်တစ်ပါးဆုံသော သိမ်အောက်၊ ဩရ်-ယုတ်လျော့သော သိမ်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပရ်-နှစ်ကျိပ်တစ်ပါးထက်အလွန်၊ ဘိက္ခုသဟဿံ-ရဟန်းတစ်ထောင်ကို၊ ဂဏှန္တိပိ-ယူနိုင်သော သိမ်သည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ခဏ္ဍာသိမ်အတွက် ရဟန်းတစ်ထောင်ကို အလွန်ဆိုထားသည်၊ မဟာသိမ် ကား ရဟန်းတစ်ထောင်မက များစွာဆုံသည်သာ၊] တံ-ထိုသိမ်ကို၊ ဗန္ဓုန္တေဟိ- ဖွဲ့သောရဟန်းတို့သည်၊ သီမာမာဠကဿ-သိမ်အပြင်၏၊ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ နိမိတ္တုပဂါ-နိမိတ်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ (နိမိတ်လောက်ကုန်သော) ပါသာဏာ-တို့ကို၊ ထပေတဗ္ဗာ-ထားထိုက်ကုန်၏၊ ခဏ္ဍာသီမာယ-၌၊ ဌိတေဟိ- တည်သော ရဟန်းတို့သည်၊ မဟာသီမာ-မဟာသိမ်ကို၊ န ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-မဖွဲ့ထိုက်၊ မဟာသီမာယ-၌၊ ဌိတေဟိ-တို့သည်၊ ခဏ္ဍာသီမာ-ကို၊ န (ဗန္ဓိတဗ္ဗာ)၊ ပန- အနွယ်၊ ခဏ္ဍာသီမာယမေဝ-၌သာ၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ခဏ္ဍာသီမာ-ကို၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ- ၏၊ မဟာသီမာယမေဝ-၌သာ၊ ဌတွာ-၍၊ မဟာသီမာ-ကို၊ (ဗန္ဓိတဗ္ဗာ)။

တတြ-ထိုသို့ဖွဲ့ရာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဗန္ဓနဝိမိ-ဖွဲ့ပုံအစီအရင် တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ (သမန္တာဟိ ဟု ဟိပါလျှင်ကောင်း၏၊ မပါလျှင် ထည့်)သမန္တာ- ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဧသော ပါသာဏော နိမိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ ကမ္မဝါစာယ-သမာနသံဝါသကကမ္မဝါစာဖြင့်၊ သီမာ-ခဏ္ဍာသိမ်ကို၊ သမ္မနိတဗ္ဗာ-ထိုက်၏၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ တဿာ ဧဝံ-ထို ခဏ္ဍာသိမ်ကိုပင်၊

ဧကဝိသတိ ဘိက္ခု။ ။ သံဃာ့ကံတို့တွင် အဗ္ဘာနကံ၌ သံဃာအများဆုံး ပါဝင် ရ၏၊ ထိုသံဃာသည် ကံပြုခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ နှစ်ကျိပ်တစ်ပါးရှိရ၏၊ ထို့ကြောင့် **“ဧကဝိသတိဘိက္ခု ထိုင်နေလောက်သောသိမ်ကို အကျဉ်းငယ်ဆုံးသိမ်”**ဟု ဆိုသည်။

၂၁

ဒဠိကမ္မတ္ထံ-ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ အဝိပ္ပဝါသကမ္မဝါစာ-ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-
 ၏၊ ဟိ-မှန်၊ (ဒဠိကမ္မတ္ထံဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) ဧဝံ-သို့၊ (အဝိပ္ပဝါသ
 ကမ္မဝါစာကို ပြုအပ်သော်၊) သီမံ-ကို၊ သမူဟနိဿာမ-ပယ်နုတ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-
 ဤသို့ကြံ၍၊ အာဂတာ-လာသောရန်သူရဟန်းတို့သည်၊ သမူဟနိတုံ-ပယ်နုတ်
 ခြင်းငှာ၊ န သက္ခိဿန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ သီမံ-ကို၊ သမ္ပနိတွာ-၍၊ ဗဟိ-
 သိမ်၏ပြင်ဘက်၌၊ သီမန္တရိကပါသာဏာ-သီမန္တရိက်ကျောက်တို့ကို၊ ထပေတဗ္ဗာ-
 ထားထိုက်ကုန်၏၊ သီမန္တရိကာ-သီမန္တရိက်သည်၊ ပစ္ဆိမကောဠိယာ-နောက်ဆုံး၌
 ဖြစ်သော 'အစွန်အားဖြင့်၊ ဧကရတနပ္ပမာဏာ-တစ်ထောင်ပမာဏရှိသည်၊
 (သမာနာ-လသော်၊) ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏာပိ-တစ်ထွာပမာဏရှိသော
 သီမန္တရိက် သော်မှလည်း၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရန္တိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊
 [ပိသဒ္ဒါ ဂရဟာဇောတက၊] စတုရင်္ဂလပ္ပမာဏာပိ-လက်လေးသစ် ပမာဏရှိသော
 သီမန္တရိက်သော်မှလည်း၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ၊ [ဤ၌လည်း

ဒဠိကမ္မတ္ထံ။ ။ ဤ သမာနသံဝါသကဓဏ္ဍသိမ်သည် ကျောင်းတိုက်တစ်ခုအတွင်း
 ဝယ် တည်ရှိသောကြောင့် ထိုသိမ်အတွင်း၌ တိစီဝရိက် အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်သော သင်္ကန်းနှင့်
 နှစ်တောင့်ထွာ ဝေးကွာ၍ အရုဏ်တက်ချိန်၌ နေကောင်း၏၊ သို့ပါလျက်(သင်္ကန်းနှင့်
 ညဉ့်ကင်း၍ နေနိုင်ခြင်းအကျိုးရှိသော) အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ထပ်၍သမုတ်ရခြင်းသည်
 အဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်း?ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် **“ဒဠိကမ္မတ္ထံ”**ဟု မိန့်သည်၊
“ခိုင်မြဲခြင်းအကျိုးရှိသည်”ဟုလို့၊ ထိုဒဠိကမ္မအကျိုးကို ပြလို၍ **“ဧဝံ ဟိ”**စသည်ကို
 မိန့်ပြန်သည်၊ အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ထပ်၍ သမုတ်လိုက်လျှင် အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ထပ်၍
 သမုတ်ထားမှန်း မသိသော ရန်သူရဟန်းတို့က သမာနသံဝါသကသိမ်ကို နုတ်ပစ်
 မည်ဟု ကြံ၍ နုတ်ကြသော်လည်း အဝိပ္ပဝါသသိမ်က အပေါ်၌ အုပ်ထားသောကြောင့်
 ထို သမာနသံဝါသကသိမ် မပျက်ဘဲ ခိုင်မြဲနိုင်သည်-ဟုလို့။

မှတ်ချက်။ ။ ယခုအခါ၌ကား သမာနသံဝါသကသိမ်ကို ပထမသမုတ်ပြီးနောက်
 အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ဒုတိယထပ်၍ သမုတ်လေ့ရှိကြသောကြောင့် ရန်သူရဟန်းတို့က
 အဝိပ္ပဝါသသိမ် ထပ်၍သမုတ်ထားကြောင်းကို မသိစရာ မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ
 သိမ်အသစ် သမုတ်လို၍ သိမ်နုတ်ကြရာ၌လည်း အပေါ်ကထပ်ထားသော အဝိပ္ပဝါသ
 သိမ်ကို ရှေးဦးစွာ နုတ်ပြီးမှ သမာနသံဝါသကသိမ်ကို နုတ်လေ့ရှိကြသည်။ [ပဌမံ
 ဟိ အဝိပ္ပဝါသသိမ် သမူဟနိတွာ ပစ္ဆိမ သီမာ(သမာနသံဝါသကသိမ်ကို) သမူဟနိတဗ္ဗာ၊-
 ဋီကာ။]

သီမန္တရိကာပေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ [သီမာနံ + အန္တရံ သီမန္တရံ၊ သီမန္တရေ + ပဝတ္တာ
 (ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားတည်း) သီမန္တရိကာ၊] ဓဏ္ဍသိမ်သမုတ်ပြီးနောက် မဟာသိမ်
 သမုတ်သောအခါ သိမ်နှစ်ခုမစပ်အောင် အကြား၌ ထားအပ်သော အပိုင်းအခြားအရပ်
 တစ်ခုကို **“သီမန္တရိက်”**ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ပိုင်းခြားထားသော အရပ်ဖြစ်ရကား
 တစ်တောင်၊တစ်ထွာ၊လက်လေးသစ် မရှိဘဲ လက်တစ်သစ်လောက် ရှိလျှင်လည်း
 အပ်ပါ၏၊ တစ်တောင်လောက် ကျယ်လျှင် အကြားအရပ်က သာ၍ ထင်ရှားသောကြောင့်

ပိသဒ္ဓါသည် ဂရဟာဇောတကၤ ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရော-ကျောင်းတိုက်သည်၊ မဟာ-ကြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒွေပိ-နှစ်လုံးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိသောပိ-သုံးလုံးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တတုတ္ထရိပိ-ထိုနှစ်လုံး၊ သုံးလုံးထက် အလွန်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ခဏ္ဍာသီမာယော-တို့ကို၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-ဖွဲ့အပ် ဖွဲ့နိုင်ကုန်၏။

ဧဝံ-သို့၊ ခဏ္ဍာသီမံ-ကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတွာ-၍၊ မဟာသီမာသမ္ဗုတိကာလေ-မဟာသီမံ သမုတ်ရာအခါ၌၊ ခဏ္ဍာသီမတော-မှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ မဟာသီမာယ-မဟာသီမံ၌(မဟာသီသမုတ်မည့် အရပ်၌) ဌတွာ-တည်၍၊ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ အနုပရိယာယန္တေဟိ-အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်ကုန်လျက်၊ သီမန္တရိက ပါသာဏာ-သီမန္တရိကကျောက်တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ အဝသေသနိမိတ္တာနိ-သီမန္တရိကနိမိတ်မှ ကြွင်းကျန်သော မဟာသီမံ နိမိတ်တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ ဟတ္ထပါသံ-ကို၊ အဝိဇ္ဇေဟန္တေဟိ-မစွန့်ကုန်ဘဲ၊ ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ သမာနသံဝါသကသီမံ-သမာနသံဝါသကသီမံကို၊ (သမာနသံဝါသကမဟာသီမံကို)၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတွာ-၍၊ တဿာ-ထိုမဟာသီမံကို၊ ဒဠိကမ္မတ္ထံ-ငှာ၊ အဝိပွဝါသကမ္မဝါစာပိ-ကိုလည်း၊ ကာတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-သို့၊ (အဝိပွဝါသကမ္မဝါစာကို ပြုအပ်သော်)၊ သီမံ-သီမံကို၊ (သမာနသံဝါသကသီမံကို)၊ သမူဟနိဿာမ-နံအံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အာဂတာ-လာသော ရန်သူ ရဟန်းတို့သည်၊ သမူဟနိတံ-ငှာ၊ န သက္ခိဿန္တိ-လတ္တံ့။

အဋ္ဌကထာ၌ “ဧကရတနပ္ပမာဏာ ဝဋ္ဋတိ” ဟု ဆိုပါသည်။ [ဧကရတနပ္ပမာဏာ သုဝိညေယျတရာ ဟောတိတိ ကတွာ ဝုတ္တံ-ဧကရတနပ္ပမာဏာ ဝဋ္ဋတိတိ၊ ဧကရုံလမတ္တာပိ သီမန္တရိကာ ဝဋ္ဋတိယေဝ၊ တတ္ထကေနာပိ ဟိ သီမာ အသမ္ဘိန္ဒာ ဟောတိ၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ ယခုခေတ်၌ကား ခဏ္ဍာသီမံ၊ မဟာသီမံနှစ်မျိုးလုံးကို သမုတ်ဖို့ရန် ရည်ရွယ်ချက် မရှိသော်လည်း သီမံ၏ပတ်ဝန်းကျင်၌ ပထမနိမိတ်တိုင်ကို စိုက်ပြီးနောက် တစ်တောင့်ထွာ နှစ်တောင်လောက်ခြား၍ သီမန္တရိကခေါ် ကျောက်တိုင်ကို ပတ်ဝန်းကျင်၌ စိုက်ကြသေး၏။ ထို သီမန္တရိကကား မဟာသီမံ သမုတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက် မရှိလျှင် အကျိုးမများလှ။

အနုပရိယာယန္တေဟိ၊ပေ၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာ။ ။ ရဟန်းတော်များ လှည့်လည်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ နှုတ်အပြောအားဖြင့် လှည့်လည်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ မဟာသီမံ သမုတ်မည့်အရပ်၏ အတွင်း၌ တည်၍ သီမန္တရိကကျောက်များကို ယခုခေတ် နိမိတ် ပြောသကဲ့သို့ ပြောရမည်။ ဥပမာ-မဟာသီမံ၏ အရှေ့တောင်ထောင့်က သီမန္တရိက အမှတ်အသားသည် အဘယ်နည်း?၊ ဤသို့ သီမံနိမိတ်ပြောသလို အစဉ်အတိုင်း သီမန္တရိက နိမိတ်တို့ကိုလည်း ပြောပါ-ဟူလို၊ ယခုခေတ် နိမိတ်ပြောသလို ပြောနေမှ မဟုတ်။ “ခဏ္ဍာသီမံနှင့် မဟာသီမံအကြားဝယ် မည်သည့်နေရာ၌ သီမန္တရိက ရှိပါသည်” ဟု ပတ်ပတ်လည် ပြောလျှင်လည်း “ကိတ္တေတဗ္ဗ”ပင်တည်း။

ပန-ဆက်၊ ခဏ္ဍသီမာယ-၏၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ တတော-
ထိုမှနောက်၌၊ သီမန္တရိကာယ-၏၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ မဟာ
သီမာယ-၏၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ သစေ ကိတ္တေန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ တိသု-
နံသော၊ ဌာနေသု-အရပ်တို့၌၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ (သိမ်မသမုတ်
သေးဘဲ နိမိတ်သုံးမျိုးကိုသာ ပြောပြပြီး၍၊) ယံ သိမ်-အကြင်သိမ်ကို၊ (ဗန္ဓိတုံ-
ငှာ၊) ဣန္ဒြိယ-၏၊ တံ-ထိုသိမ်ကို၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧဝံ သန္တေပိ-
ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (အလိုရှိရာသိမ်ကို ရှေးဦးစွာ ဖွဲ့နိုင်ပါသော်လည်း၊)
ယထာဝုတ္တနယေန-အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ခဏ္ဍသီမတောဝ-
မှသာ၊ ပဌာယ-၍၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-၏။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဗဒ္ဒါသု-ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊
သီမာသု-သိမ်တို့တွင်၊ (ခဏ္ဍသိမ်၊ မဟာသိမ်တို့တွင်၊) ခဏ္ဍသီမာယ-၌၊ ဌိတာ-
တည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ မဟာသီမာယ-၌၊ ကမ္မ-ကို၊ ကရောန္တာနံ-
ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့၏ကံကို၊ န ကောပေန္တိ-မဖျက်နိုင်ကုန်၊ မဟာသီမာယ-
၌၊ ဌိတာ-တည်ကုန်သော(ဘိက္ခု ဝါ-တို့သည်မူလည်း၊) ခဏ္ဍသီမာယ-၌၊ ကမ္မ-
ကို၊ ကရောန္တာနံ-ပြုသော ရဟန်းတို့၏ကံကို၊ (န ကောပေန္တိ)၊ သီမန္တရိကာယ-
၌၊ ဌိတာ ပန-တည်သောရဟန်းတို့သည်ကား၊ ဥဘိန္နမ္ပိ-ခဏ္ဍသိမ်၌ တည်ကုန်၊
မဟာသိမ်၌ တည်ကုန်သော နှစ်ပါးစုံသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ (ကမ္မ-ကို) န
ကောပေန္တိ၊ ဂါမဓေတ္တေ-ဂါမဓေတ်၌၊ (ထိုရဟန်းတို့၏ တည်နေရာ ဂါမဓေတ်၌၊)
ဌတွာ-တည်၍၊ ကမ္မ-ကို၊ ကရောန္တာနံ ပန-ပြုသော ရဟန်းတို့၏ ကံကိုကား၊
သီမန္တရိကာယ-၌၊ ဌိတာ-ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု-တို့သည်၊) ကောပေန္တိ-ကုန်၏၊
ဟိ-မှန်၊ သီမန္တရိကာ-သည်၊ ဂါမဓေတ္တံ-သို့၊ ဘဇေတိ-ကပ်ဝင်၏။

စ-ဆက်၊ ဧသာ သီမာ နာမ-ဤသိမ်မည်သည်၊ ကေဝလံ-ပိဋ္ဌိပါသာဏ
စသည်မဖက် သက်သက်၊ ပထဝိတလေယေဝ-မြေအပြင်၌သာ၊ ဗဒ္ဒါ-ဖွဲ့အပ်သည်၊
(သမာနာ-သော်၊) ဗဒ္ဒါ နာမ-ဖွဲ့အပ်သည်မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်သေး၊
အထ ခေါ-ကား၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏေပိ-ကျောက်ဖျာ၌လည်းကောင်း၊ ကုဋိဂေဟေပိ-
ကျောင်းကုတ်၌လည်းကောင်း၊ လေဏေပိ-လိုဏ်၌လည်းကောင်း၊ ပါသာဒေပိ-
ပြာသာဒ်၌လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတမတ္ထကေပိ-တောင်ထိပ်၌လည်းကောင်း၊ ဗဒ္ဒါ-
ဖွဲ့အပ်သည်၊ (သမာနာ)၊ ဗဒ္ဒါယေဝ-ဖွဲ့အပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို
ပိဋ္ဌိပါသာဏ စသည်တို့တွင်၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ-ကျောက်ဖျာ၌၊ ဗန္ဓန္တေဟိ-ဖွဲ့သော

ကုဋိဂေဟေ။ ။ ကုဋိဂေဟေတိ ဘူမိယံ ကတတိဏကုဋိယံ၊-ဝိမတိ၊ မြေကြီးပေါ်
ဝယ် ဆောက်အပ်သော မြက်သစ်ရွက် စသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ကျောင်းတည်း၊
ပါသာဒဟူသည် အထက်ထပ်၌ နေ၍နေသော (တချို့လည်း အထွတ်တပ်လျက်ပါသော)
နှစ်ထပ် သုံးထပ်တိုက် စသည်တည်း။

२०२

ဣဒ္ဓန္တ ယထာဝုတ္တေသု နိမိတ္တေသု အနာဂတတ္တေန န ဝဇ္ဇတိတိ သိဒ္ဓမ္မိ အဝိနဿက သညာယ ကောစိ မောဟေန နိမိတ္တံ ကရေယျာတိ ဒူရတောပိ ဝိပတ္တိပရိဟာရတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ ဥပရိဘိတ္တံ အကိတ္တေတွာတိအာဒိသုပိ သိဒ္ဓမေဝတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ ကထနေ ကာရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ရာဇိ စသည်က နိမိတ်ရှစ်ပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် မအပ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီးဖြစ်သော်လည်း မပျက်စီးနိုင်သော အရေးအသား စသည်ဖြစ်၍ တချို့က မသိ နားမလည်သဖြင့် နိမိတ်ပြုမည်စိုးသောကြောင့် ဝိပတ္တိဖြစ်မည့်အရေးကို ဝေးစွာရှောင်ဖို့ ရန် ဤစကားကို ဆိုထားသည်၊ နောင်ဝယ် “နံရံကို နိမိတ်မပြုရ” စသည်ဆိုရာ၌လည်း ဤအတိုင်း ဝိပတ္တိအရေးကို ဝေးစွာရှောင်ခြင်းအကျိုးရှိ၏ဟု မှတ်ပါ။]

အက္ခရာနိ ဝါ-အက္ခရာတို့ကိုမူလည်း၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ-ဖြတ်ထိုက်ကုန်၏၊ (အက္ခရာတို့ကို ရေးထားထိုက်၏၊) ကေစိ-အချို့ကုန်သော၊ ဥယျာယကာ-ဥပုတတ်သော ရဟန်း တို့သည်၊ သိမံ-သိမ်ကို၊ ဈာပေဿာမ-မီးရှို့ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အဂ္ဂိ- ကို၊ ဒေန္တိ-ပေးကုန်အံ့၊ ပါသာဏာဝ-ကျောက်တို့သည်သာ၊ ဈာယန္တိ-မီးလောင် ကုန်၏၊ သီမာ-သိမ်သည်၊ န (ဇာယတိ)-မီးမလောင်။

[ပိဋ္ဌိပါသာဏေ၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍ ကုဋ္ဌိဂေဟေ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသော ကြောင့် **“ကုဋ္ဌိဂေဟေပိ”** စသည် မိန့်၊] **ကုဋ္ဌိဂေဟေပိ**-ကျောင်းကုတ်၌လည်း၊ ဗန္ဓန္တေဟိ-တို့သည်၊ ဘိတ္တိ-နံရံကို၊ အကိတ္တေတွာ-၍၊ ဧကဝိသတိယာ-နှစ်ကျိပ် တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဩကာသဌာနံ-ထိုင်နေလောက်ရာအရပ်ကို၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ ကရိတွာ-ပြု၍၊ ပါသာဏနိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ သီမာ-ကို၊ သမ္မနိတဗ္ဗာ၊ အန္တောကုဋ္ဌမေဝ-နံရံ၏ အတွင်းသည်သာ၊ သီမာ-သည်၊ ဟောတိ၊ အန္တောကုဋ္ဌေ-နံရံအတွင်း၌၊ ဧကဝိသတိယာ-သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဩကာသော- ထိုင်နေလောက်ရာ အရပ်သည်၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပမုခေ-ကျောင်းဦး စမုခံ၌၊ နိမိတ္တပါသာဏေ-နိမိတ်ကျောက်တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ သမ္မနိတဗ္ဗာ၊ ဧဝမ္ပိ-ဤသို့သမုတ်အပ်ပါသော်လည်း၊ သစေ နပ္ပဟောတိ-အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ (မဆံ့အံ့၊ ဧဝံသတိ) ဗဟိ-ဘေး၌၊ (နံရံနှင့် ကျောင်းဦးစမုခံတို့၏ ဘေး၌) နိဗ္ဗောဒကပတနဌာနေပိ-တံစက်မြိတ် ရေကျရာအရပ်၌လည်း၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊

ဘိတ္တိ အကိတ္တေတွာ။ ။ ပြခဲ့သော နိမိတ်ရှစ်ပါးတွင် နံရံနိမိတ်မပါသော်လည်း နားမလည်သူတို့က နံရံကို နိမိတ်လုပ်မည် စိုးသောကြောင့် **“ဘိတ္တိ အကိတ္တေတွာ”** ဟု ဆိုသည်။ **“ဘိတ္တိ”** ဟူရာ၌ အုတ်နံရံ၊ သစ်သားနံရံ စသော အကာကိုသာ ဆိုလို၏။ အကယ်၍ ကျောက်ခဲကြီးများကို စီထားသောနံရံဖြစ်လျှင် နံရံရှိသောဘက်တိုင်း၌ နိမိတ်လောက်သော ကျောက်ခဲကို ကျောက်နိမိတ်ပြုကောင်း၏။ **“ဘိတ္တိ အကိတ္တေတွာ”** ဟု ဆိုသောကြောင့် ထိုကျောက်နံရံကိုကား နိမိတ်မလုပ်ကောင်း၊-ဝိမတိ။

အန္တောကုဋ္ဌမေဝ။ ။ **“နံရံအတွင်း၌ သိမ်ဖြစ်သည်”** ဟု ဆိုရာဝယ် **“နံရံအတွင်း၌ ထားအပ်သော ကျောက်နိမိတ်တို့၏ အတွင်း၌သာ သိမ်ဖြစ်၏”** ဟု ဆိုလိုသည်။ ကျောက် တိုင်များကား သိမ်၏အပြင်ဘက်၌သာ ရှိရသည်။

ပမုခေနိမိတ္တပါသာဏေ ထပေတွာ။ ။ အတွင်းအဆောင်၏ ရှေးရှုအပြင်ဘက်၌ ဆင်ဝင်စမုခံရှိ၏။ ထိုဆင်ဝင်စမုခံ အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ထိုစမုခံ၏အပြင်ဘက် ဘေးနှစ်ဖက် နံရံအစွန်၌ တည့်တည့်အရပ်၌လည်းကောင်း ကျောက်တိုင်နိမိတ်တို့ကို ထားရသည်။ သို့မှ လေးထောင့်စပ်စပ် သိမ်ဖြစ်နိုင်မည်၊-(ဝိမတိ)၊ အကယ်၍ အတွင်းဆောင် နှင့် စမုခံအတွင်းဝယ် နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး နေလောက်လျှင် စမုခံဆင်ဝင် လေးဘက်ရှိရာ လေးဌာနအတွင်း၌လည်း နိမိတ်ထား၍ သမုတ်နိုင်၏။ ထိုသိမ်ကား ခန်းမအတွင်းနှင့် စမုခံအတွင်း၌သာ သိမ်ဖြစ်သည်။

ဌပေတွာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ဗတာယ-သမုတ်အပ်သော်၊ သမ္ဘ-အလုံးစုံသော၊ ကုဋ္ဌိဂေဟံ-သည်၊ သီမဋ္ဌမေဝ-သိဉ္စတည်သည်သာ၊ ဟောတိ။

[ကုဋ္ဌိဂေဟပိ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ လေဏောပိ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့်“စတုဘိတ္တိယလေဏောပိ”စသည်မိန့်၊] စတုဘိတ္တိယလေဏောပိ-နံရံလေးဖက်ရှိသော လိုဏ်ဉ်လည်း၊ ဗန္ဓန္တေဟိ-တို့သည်၊ ကုဋ္ဌ-နံရံကို၊ အကိတ္တေတွာ-၍၊ ပါသာဏာဝ-ကျောက်တို့ကိုသာ၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာ-နံ၏၊ အန္တော-နံရံ၏အတွင်း၌၊ ဩကာသော-နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး ထိုင်နေလောက်ရာ အရပ်သည်၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပမုခေပိ-လိုဏ်၏ အဦးစမှန်၌လည်း၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဌပေတဗ္ဗာနိ-နံ၏၊ သစေ နပ္ပဟောတိ-အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ (အဦးစမှန်၌ နိမိတ်ထားသော်လည်း နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး မဆုံအံ့၊) (ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိ-လိုဏ်၏ဘေး၌၊ နိဗ္ဗောဒကပတနဋ္ဌာနေပိ-၌လည်း၊ (အမိုး၏ အစွန်ဆုံး ရေကျရာအရပ်၌လည်း၊) ပါသာဏေ-တို့ကို၊ ဌပေတွာ-၍၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ သီမာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ဧဝံ-ဤသို့ သမုတ်အပ်သော်၊ လေဏဿ-လိုဏ်၏၊ အန္တော စ-အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိ စ-အပြင်၌လည်းကောင်း၊ (ဘေး၌လည်းကောင်း၊) သီမာ-သည်၊ ဟောတိ၊ [အလယ်၌တည်သော နံရံနှင့်တကွ အတွင်းအပြင်အားလုံး သိမ်ဖြစ်သည်။]

[လေဏောပိ၏ အကျယ် ပြပြီး၍ ပါသာဒေပိ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ဥပရိပါသာဒေပိ”စသည် မိန့်၊] ဥပရိပါသာဒေပိ-ပြသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌လည်း၊ ဘိတ္တိ-ကို၊ အကိတ္တေတွာ-၍၊ အန္တော-နံရံ၏အတွင်း၌၊ ပါသာဏေ ဌပေတွာ သီမာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ (အန္တော-အတွင်းအရပ်သည်၊) သစေ နပ္ပဟောတိ-အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ (အတွင်းအရပ်က နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး မထိုင်လောက်အံ့၊) (ဧဝံသတိ)၊ ပမုခေပိ-ပြာသာဒ်၏ အဦးစမှန်၌လည်း၊ ပါသာဏေ-တို့ကို၊ ဌပေတွာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ဗတာ-သမုတ်အပ်သောသိမ်သည်၊ ဥပရိပါသာဒေယေဝ-ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်သို့၊ န ဩတရတိ-မသက်ဆင်း။

သမ္ဗုပေါ သီမဋ္ဌမေဝ။ ။ ရှေ့သမုတ်နည်း၌ နံရံသည် သိမ်တွင်းမပါ၊ ဤသမုတ်နည်း၌ကား နိမိတ်တို့ကို နံရံအပြင်ဘက် (တံစက်ရေကျရာ)အရပ်၌ ထားသောကြောင့် “နံရံနှင့်တကွ ကျောင်းကုဋ်တစ်ခုလုံး သိမ်အတွင်း၌ တည်သည်”ဟု ဆိုသည်။

ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ။ ။ နံရံလေးဘက်၏ အတွင်း၌ ကျောက်နိမိတ်များထားလျှင် ထိုနိမိတ်တို့၏ အတွင်းကျသော အောက်ထပ်ဝယ် သက်စရာမရှိဘဲ ဟာလာဖြစ်နေသောကြောင့် အောက်သို့မသက်ဟု ဆိုသည်၊ [ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိတိ ဘိတ္တိတော ဩရံ နိမိတ္တာနိ ဌပေတွာ ကိတ္တိတတ္တာ ဟေဋ္ဌာ အာကာသပ္ပဒေသံ န ဩတရတိ၊-ဋီကာ။]

ပန-ဆက်၊ ဗဟုသု-များစွာကုန်သော၊ ထမ္ဘေသု-တိုင်တို့၌၊ (တိုင်တို့၏ အပေါ်၌) တုလာနံ-ထုပ်၊ လျောက်တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ကတပါသာဒဿ- ပြုအပ်သော ပြာသာဒ်၏၊ ဟေဋ္ဌိမတလေ-အောက်အပြင်၌၊ ကုဇ္ဇော-နံရံသည်၊ (ဌိတော၌ စပ်၊) ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထောင်အပ်သော်၊ နိမိတ္တာနံ- တို့၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ဟောတိ-၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ နိမိတ်တို့၏အတွင်း၌ ဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ-ထ၍၊ ဝါ-ထောင်၍၊ တုလာရက္ခေဟိ-ထုပ်၊ လျောက် သစ်သားတို့နှင့်၊ ဧကသမ္ပဒ္ဓေါ-တစ်စပ်တည်း စပ်နေသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဌိတော-တည်သည်၊ သစေ (ဟောတိ)-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဟေဋ္ဌာပိ-အောက်သို့လည်း၊ ဩတရတိ-သက်ဆင်း၏။

ပန-ဆက်၊ ဧကထမ္ဘပါသာဒဿ-တိုင်တစ်တိုင်တည်းဖြင့် တည်အပ်သော ပြာသာဒ်၏၊ (သစ်သားတိုင်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အုတ်တိုင်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ တိုင်ကြီးတစ်တိုင် တည်းဖြင့် ဆောက်လုပ်အပ်သော ပြာသာဒ်၏၊) ဥပရိမတလေ-အထက်အပြင်၌၊ ဗဒ္ဓေါ-သော၊ သီမာ-သည်၊ (ဩတရတိ-၌ စပ်၊) ထမ္ဘမတ္ထကေ-တိုင်ကြီးထိပ်၌၊ ဧကဝီသတိယာ-သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဩကာသော-ထိုင်နေလောက်ရာ အရပ် သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ၊ (ဧဝံသတိ၊) ဟေဋ္ဌာ-အောက်သို့၊ ဩတရတိ-၏၊ ပါသာဒဘိတ္တိတော-ပြာသာဒ်၏ နံရံမှ၊ နိဂ္ဂတေသု-ထွက်ကုန်သော၊ နိယျုဟကာဒိသု- ဆင်စွယ်ကောက်ငယ် အစရှိသည်တို့၌၊ ပါသာဏေ- တို့ကို၊

ဟေဋ္ဌိမတလေ ကုဇ္ဇော။ ။ ဝိမတိ၌ “ဌိတကုဇ္ဇော”ဟု ရှိ၏၊ “ကုဇ္ဇော”အရ အရပ်လေးမျက်နှာ၌တည်သော နံရံတည်း၊ အရပ်သုံးမျက်နှာသာ နံရံရှိလျှင် တစ်မျက်နှာ အတွက် သိမ်မသက်နိုင်။

ဟေဋ္ဌာပိ ဩတရတိ။ ။ သစေ ဟေဋ္ဌာ အန္တော ဘိတ္တိယံ ဧကဝီသတိ ဘိက္ခုနံ ဩကာသော ဟောတိ၊ ဩတရတိ=အောက်ထပ်၌ရှိသော နံရံအတွင်း၌ နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး ဆုံလျှင် အောက်ထပ်သို့လည်း သက်၏၊ ဩတရဏမာနာ စ (သက်ပြန်သော်လည်း) ဥပရိသီမပ္ပမာဏေန န ဩတရတိ = အထက်ထပ်၌ သိမ်ပမာဏ ရှိသည့်အတိုင်း အောက်ထပ်သို့ သက်သည်မဟုတ်၊ သမန္တာ ဘိတ္တိပ္ပမာဏေန ဩတရတိ=အောက်ထပ် ဝယ် ပတ်ဝန်းကျင်၌ရှိသော နံရံပမာဏ ရှိသလောက်သာ သက်သည်၊-ဋီကာ။

နိယျုဟကာဒိသု။ ။ နိယျုဟော နာဂဒန္တကေ (အဘိဓာန်-၈၆၂)၊ ဆင်စွယ် ကောက်သည် နံရံ၏အတွင်းဘက်၌ ထွက်သော ဆင်စွယ်ကောက်မဟုတ်၊ အပြင်ထွက် သော ကောက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပါသာဒဘိတ္တိ အန္တော သီမာယံ ဟောတိ” ဟု ဆိုသည်၊ အကယ်၍ နံရံအတွင်းဘက် ထွက်သော ကောက်၌ ကျောက်တုံးကို ချိတ်ဆွဲထားလျှင် နံရံသည် သိမ်၏ ပြင်ဘက်၌ တည်ရလိမ့်မည်။

ဝိမတိ။ ။ ဆင်စွယ်ကောက်သည် နိမိတ်၏ ဆွဲချိတ်ရာဖြစ်သောကြောင့် သိမ်သမုတ် ပြီးသောအခါ သိမ်အတွင်း၌တည်၏ဟု ဝိမတိဆို၏၊ ဥပမာ-သိမ်တွင်း၌ ပေါက်နေသော သစ်ပင်သည် သိမ်အပြင်သို့ ကောက်၍ထွက်နေသော်လည်း သီမဌဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ဌပေတွာ-ထား၍၊ (ချိတ်ဆွဲထား၍) သိမ်-ကို၊ သစေ ဗန္ဓုန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါသာဒဘိတ္တိ-ပြာသာဒ်၏နံရံသည်၊ အန္တောသီမာယံ-၌၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ အသာ-ထိုသိမ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ ဩတရဏာနောတရဏံ-သက်ခြင်း၊ မသက်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏အောက်၌၊ ကိတ္တေန္တေဟိပိ-တို့သည်လည်း၊ ဘိတ္တိ စ-နံရံကိုလည်းကောင်း၊ ရုက္ခထမ္ဘာ စ-သစ်သာ-တိုင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗာ-ကုန်၊ ပန-အနွယကား၊ ဘိတ္တိလဂ္ဂေ-နံရံ၌ငြိကပ်နေကုန်သော၊ ပါသာဏတ္တမ္ဘေ-ကျောက်တိုင်တို့ကို၊ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ကိတ္တိတာ-ပြောပြအပ်သော နိမိတ်ရှိသော၊ သီမာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ပါသာဒဿ-၏၊ ပရိယန္တထမ္ဘာနံ-အစွန်ဖြစ်သော တိုင်တို့၏၊ အန္တောယေန-၌သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပါသာဒဿ-ပြာသာဒ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ကုဋ္ဌော-နံရံသည်၊ ဥပရိ မတလေန-အထက် အပြင်နှင့်၊ သမ္ပဒ္ဓေါ-ဆက်စပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊

ဩတရဏာနောတရဏံ။ ။ အထက်ထပ် သိမ်ပမာဏ၏ အတွင်းကျသော အောက်အထပ်ဝယ် နံရံလေးဘက်သည် (ထုပ်၊ လျောက်)အားဖြင့် အထက်ထပ်နှင့် တစ်စပ်တည်း ဆက်စပ်နေသည့်ပြင် နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး နေထိုင်လောက်မူ အောက်ထပ်သို့ သက်ပုံ၊ ထိုသို့ အင်္ဂါမစုံလျှင် အောက်ထပ်သို့ မသက်ပုံကို ဆိုပြီးအတိုင်း သိပါ။

ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ။ ။ ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌ နိမိတ်ထား၍ သမုတ်ပုံကို ပြပြီး၍ အောက်ထပ်၌ နိမိတ်ထား၍ သမုတ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ” စသည် မိန့်၊ “ဘိတ္တိလဂ္ဂေ ပါသာဏထမ္ဘေ” ဟူသည် နံရံကိုကပ်၍ အတွင်းဘက်က စိုက်ထားအပ်သော ကျောက်တိုင်များတည်း၊ အောက်မြေကြီးမစိုက်ဘဲ နံရံချိတ်ထားသော တိုင်များကိုလည်း “ဘိတ္တိလဂ္ဂေ ပန ပါသာဏထမ္ဘေ” ဟု ဆိုနိုင်၏။

ပရိယန္တထမ္ဘာနံ အန္တောယေန။ ။ နိမိတ်အပြင်၌ အစွန်ဆုံးကျသော ပတ်ပတ် လည် တိုင်များကို “ပရိယန္တထမ္ဘ” ဟု ဆိုသည်၊ ကျောင်းကြီးများ၌ အစွန်ဆုံးတိုင် များ၏ အတွင်း၌လည်း တိုင်အများ ရှိကြသေး၏၊ ထို့ကြောင့် “ပရိယန္တထမ္ဘ” ဟု ဝိသေသန ပြသည်။

ဝိမတိ။ ။ အတွင်းတိုင် အပြင်တိုင်တို့ဖြင့် ဆောက်တည်ထားအပ်သော ပြာသာဒ် ဝယ် အပြင်တိုင်များ၏အတွင်း၌ နိမိတ်ထား၍ သမုတ်ရာ၌ ထိုသိမ်၏ အတွင်းကျသော တိုင်များဖြင့် ဆက်သွယ်ထားအပ်သော အထက်ထပ်သည် သိမ်၌တည်၏ဟု ဆိုရာ၌ ငြင်းချက်မရှိပါ၊ သိမ်တွင်းတိုင်၊ သိမ်ပြင်တိုင်တို့ဖြင့် အညီအမျှ ဆောက်ထားအပ်သော အထက်ထပ်သည် အဘယ်သို့နည်း? ဟု မေးရာ၌ “အထက်ထပ် တစ်ဝက်သာ သိမ် ဖြစ်၏” ဟု ကေစိဆရာတို့ ဆို၏၊ အပရေဆရာတို့ကား “အားလုံး ဂါမသိမ်သာ” ဟု ဆို၏၊ အညေဆရာတို့ကား “အားလုံး ဗဒ္ဓသိမ် ဖြစ်၏” ဟု ဆို၏၊ ဤသို့ အဆိုကွဲပြား သဖြင့် ယုံမှားစရာဖြစ်သော အရာဝယ် ယုံမှားဖွယ်မရှိသော အရပ်၌သာ တည်၍ ကံပြုပါ၊ သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ဖို့ရန် အကြောင်းကို ရှာ၍ ထို အဆုံးအဖြတ်အားလျော်စွာ ကံပြုပါဟု ဆိုသည်။

ပါသာဒမ္ပိ-ပြာသာဒအထက်သို့လည်း၊ အဘိရဟတိ-တက်ရောက်၏။ ပါသာဒဿ-
၏။ ဗဟိ-၌၊ နိဗ္ဗောဒကပတနဋ္ဌာနေ-၌၊ နိမိတ္တာနိ သစေ ကရောန္တိ-န်အံ၊
(ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗော-သော၊ ပါသာဒေါ-ပြာသာဒသည်၊ သီမဋ္ဌော-သိမ်၌တည်သည်၊
ဟောတိ။

[ဥပရိပါသာဒ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ၏ အကျယ်ကို
ပြလိုသောကြောင့် ပဗ္ဗတမတ္ထကေ စသည်မိန့်၊] **ပဗ္ဗတမတ္ထကေ**-တောင်ထိပ်၌၊
တလံ-တောင်အပြင်သည်၊ ဧကဝိသတိယာ-သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဩကာသာရဟံ-
တည်နေခြင်းကို ထိုက်သည်၊ (တည်နေလောက်သည်၊) ဟောတိ-၏၊ တတ္ထ-ထို
တောင်အပြင်၌၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ ဝိယ-ကျောက်ဖျာ၌ကဲ့သို့၊ သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓန္တိ-
ဖွဲ့ကုန်အံ၊ ဟေဋ္ဌာပဗ္ဗတေပိ-တောင်၏အောက်၌လည်း၊ တေနေဝ ပရိစ္ဆေဒေန-
ထိုအထက်၏ အပိုင်းအခြားဖြင့်ပင်၊ သီမာ-သည်၊ ဩတရတိ-သက်ဆင်း၏။

တာလမူလကပဗ္ဗတေပိ-ထန်းမြစ်သဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်၌လည်း၊ ဥပရိ-
အပေါ်၌၊ သီမာ-သည်၊ ဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့အပ်သည်၊ (သမာနာ)၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ ဩတရတေဝ-
သည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်တောင်သည်၊ ဝိတာနသဏ္ဌာနော-ဗိတာန
မျက်နှာကြက်သဏ္ဌာန်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဧကဝိသတိယာ-သော၊
ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဩကာသော-တည်ရာအရပ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ နတ္ထိ၊
တဿ-ထိုဗိတာန မျက်နှာကြက်သဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဗဒ္ဓါ-
အပ်သော၊ သီမာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ န ဩတရတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ မုဒိဂံ
သဏ္ဌာနော ဝါ-မုရိုးစည်သဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊

တာလမူလကပဗ္ဗတေ။ ။ ဝိမတိ၌ [**“တာလကန္တမူလပဗ္ဗတေ”** ဟု ရှိ၏၊] ထန်းပင်
စိုက်သောအခါ ထို ထန်းပင်ဖြစ်မည့်(ထန်းစေ့မှထွက်သော)အမြစ်ကို **“တာလမူလ”** ဟု
ခေါ်၏။ ထိုထန်းမြစ်သည် စား၍ ဖြစ်လောက်သောအခါ အရင်း၌တုတ်၍ အဖျားတိုင်
အောင် တဖြည်းဖြည်း သေးသွား၏။ ထိုထန်းမြစ်နှင့်တူသော တောင်လည်း အောက်ခြေ၌
တုတ်၍ အထက်၌ ကျဉ်းရကား အထက်၌ သမုတ်အပ်သော သိမ်သည် အောက်သို့
သက်၏။

ဝိတာနသဏ္ဌာနော။ ။ **“ဗိတာနမျက်နှာကြက်သဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်”** ဟူသည်
မူကဲ့သို့ အပေါ်၌ ဝဲနေသော၊ အောက်၌ကား မူ၏ခြေထောက်ကဲ့သို့ သေးသော တောင်
တည်း။ ထို့ကြောင့် **“ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ”** ဟု ဆိုသည်၊ [**“ဝိတာနသဏ္ဌာနောတိ-
အဟိစ္ဆတ္တက သဏ္ဌာနော”** ဟု ဝိမတိ၌ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၏။]

မုဒိဂံသဏ္ဌာနော။ ။ အောက်ပိုင်း သေး၍ အထက်ပိုင်း၌ ပြန့်ကျယ်သော
တောင်ကို **“မုဒိဂံသဏ္ဌာန”** ဟု ခေါ်၏။ အောက်ပိုင်း၌ သိမ်ပမာဏမရှိလျှင် အောက်သို့
မသက်၊ ရှိလျှင်ကား အောက်သို့ သက်ပါ၏။ [မုဒိဂံသဏ္ဌာနောကို **“ဟေဋ္ဌာ ဝါ”** နှင့်
အဓိပ္ပာယ်တွဲစပ်ပါ။]

ပဏာဝသဏ္ဌာနော ဝါ-ထက်စည်သဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ယဿ-အကြင်တောင်၏၊ ဟေဋ္ဌာ ဝါ-အောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈေ ဝါ-အလယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ သီမပ္ပမာဏံ-သိမ်၏ပမာဏသည်၊ နတ္ထိ-အံ့၊ တဿ-ထိုတောင်၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဗဒ္ဒါ-သော၊ သီမာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ နေဝ ဩတရတိ။

ပန-ဆက်၊ ယဿ-အကြင်တောင်၏၊ ဒွေ-နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ကုဋ္ဌာနိ-အထွတ်တို့သည်၊ အာသန္ဓေ-အနီး၌၊ ဌိတာနိ-တည်ကုန်၏၊ ဧကဿပိ-တစ်ခုသော တောင်ထွတ်၏လည်း၊ ဥပရိ-၌၊ သီမပ္ပမာဏံ-သည်၊ နပ္ပဟောတိ-မလောက်၊ တဿ-ထိုတောင်၏၊ ကုဋ္ဌန္တရံ-အထွတ်နှစ်ခုတို့၏ အကြားကို၊ ဝါ-၌၊ စိနိတွာ ဝါ-စိ၍သော်လည်းကောင်း၊ (အုတ်ကျောက် စသည်တို့ကို စိ၍သော်လည်းကောင်း၊) ပူရေတွာ ဝါ-ပြည့်စေ၍သော်လည်းကောင်း၊ (ခဲ၊ မြေတို့ကို ပြည့်စေ၍သော်လည်းကောင်း၊) ဧကာဗဒ္ဓံ-တစ်စပ်တည်း စပ်သည်ကို၊ ကံတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဥပရိ-၌၊ သီမာ-ကို၊ သမ္မနိတဗ္ဗာ။

ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ သပ္ပဖဏသဒိသော-မြွေ၏ပါးပျဉ်းနှင့်တူသော၊ ပဗ္ဗတော-သည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏၊) တဿ-ထိုတောင်၏၊ ဥပရိ-၌၊ သီမပ္ပမာဏဿ-၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓန္တိ-ကုန်အံ့၊ တဿ-ထို မြွေပါးပျဉ်းသဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ အာကာသပဗ္ဗာရံ-လွင်ပြင် တောင်ဝှမ်းသည်၊ စေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာ-သည်၊ န ဩတရတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို အာကာသပဗ္ဗာရ၏၊ ဝေမဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ သီမပ္ပမာဏော-သော၊ သုသိရပါသာဏော-အခေါင်းရှိသော ကျောက်တုံးကြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဩတရတိ-၏၊ သော စ ပါသာဏော-ထိုအခေါင်း ရှိသော ကျောက်တုံးကြီးသည်လည်း၊ သီမဋ္ဌောယေဝ-သိမ်၌တည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ အဿ-ထိုမြွေပါးပျဉ်းနှင့်တူသော တောင်လက်မောင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊

ပဏာဝသဏ္ဌာနော။ ။ ခါးသေး၍ အထက်အောက် ပြန့်ကျယ်သော တောင်ကို “ပဏာဝသဏ္ဌာန”ခေါ်၏၊ ခါးအရပ်၌ သိမ်ပမာဏ မရှိလျှင် အောက်သို့ မသက်နိုင်၊ [ခါးသေးသော်လည်း သိမ်ပမာဏ ရှိလျှင် အောက်သို့ သက်နိုင်၏၊ ပဏာဝသဏ္ဌာနော ကို “မဇ္ဈေ ဝါ”နှင့် အဓိပ္ပာယ် တွဲစပ်ပါ။]

သပ္ပဖဏသဒိသော။ ။ မြွေ၏ပါးပျဉ်းသည် မြွေ၏ရှေ့သို့ အတော်ရှည်စွာ ထွက်နေသကဲ့သို့ တောင်၏အပြင်သို့ အတော်ရှည်စွာ ထွက်နေသော တောင်လက်မောင်း ကို “သပ္ပဖဏသဒိသ”ဟု ဆို၏၊ အုတ် စသည်ဖြင့် စိထားအပ်သော အကာမရှိဘဲ ဟာလာဟင်းလင်းဖြစ်သော တောင်ဝှမ်းကို “အာကာသပဗ္ဗာ”ဟု ခေါ်သည်။

သစေ ပနဿ၊ပေ၊ သီမဋ္ဌောယေဝ။ ။ ထိုသပ္ပဖဏသဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်လက် မောင်း၏အောက်ဝယ် အလယ်ခေါင်၌ သိမ်ပမာဏရှိသော(အခေါင်းပါသော) ကျောက်တုံး ရှိအံ့၊ ထိုကျောက်တုံးလည်း မြေကြီးထိအောင် တည်နေအံ့၊ ထိုကျောက်တုံးအတွက် သိမ်သည် ပထဝီသန္ဓာရက ရေတိုင်အောင် အောက်သို့သက်၏၊ ကျောက်တုံးကိုကား တောင်မဟုတ်သောကြောင့် “သီမဋ္ဌကျောက်”ဟု ဆိုရသည်။

လေဏဿ-လိုဏ်၏။ (တမင်တူးအပ်သော လိုဏ်၏။) ကုဇ္ဇော-နံရံသည်။ အဂ္ဂ
ကောဋိ-အဖျားအစွန်ကို။ (တောင်လက်မောင်း၏ အဖျားအစွန်ကို။) အာဟစ္စ-
ထိခိုက်၍။ အထာပိ တိဋ္ဌတိ-အကယ်၍မူလည်းတည်အံ့။ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း။)
ဩတရတိ။ ဟေဋ္ဌာ စ-ဋ္ဌိလည်းကောင်း၊ ဥပရိ စ-ဋ္ဌိလည်းကောင်း၊ သီမာယေဝ-
သည်သာ၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ (သပ္ပဗ္ဗဏသဏ္ဌာန တောင်၏အောက်၌၊)
ဥပရိမဿ-အထက်၌ဖြစ်သော၊ သီမာပရိစ္ဆေဒဿ-သိမ်အပိုင်းအခြား၏၊ ပါရတော-
ထိုမှာဘက်၌၊ ဝါ-ထိုမှာဘက်ဖြစ်သော၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ လေဏံ-လိုဏ်သည်၊
သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ (တောင်၏ပြင်
ဘက်၌) သီမာ-သည်၊ န ဩတရတိ၊ ဥပရိမဿ-အထက်၌ဖြစ်သော၊ သီမာ-
ပရိစ္ဆေဒဿ-၏၊ ဩရတော-ဤမှာဘက်၌၊ ဝါ-ဤမှာဘက်ဖြစ်သော၊ ဗဟိ-
ပြင်ဘက်၌၊ လေဏံ-သည်၊ အထာပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်းရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-
သော်လည်း။) အန္တော-၌၊ သီမာ-သည်၊ န ဩတရတိ၊ ဥပရိ-၌၊ သီမာယ-၏။

အထာပိဿ၊ပေ၊ သီမာယေဝ။ ။ ထို သပ္ပဗ္ဗဏသဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်၏
အောက်ဝယ် လိုဏ်(ဂူ)ရှိ၏။ ထိုလိုဏ်ကို အပြင်ဘက် နံရံထောင်သောအခါ သပ္ပဗ္ဗဏ၏
အဖျားအစွန်တိုင်အောင် နံရံတက်ထား၏။ ထို့ကြောင့် အောက်သို့ သိမ်သက်၏။ ဧဝံဖြင့်
အောက်ထပ် သိမ်မဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်သည်။

သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ။ ။ ဤ “သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ” မှစ၍ “သီမာ ဥပရိယေဝ
ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ”တိုင်အောင် သပ္ပဗ္ဗဏသဒိသတောင်ပေါ်ဝယ် သမုတ်
အပ်သော သိမ်၏အောက်သို့ သက်ပုံ-မသက်ပုံကို နည်းငါးမျိုးဖြင့် ပြသည်။ ထိုငါးမျိုး
ကား-(၁) သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ၊(၂) အထာပိ ဥပရိမဿ၊(၃) အထာပိ ဥပရိသီမာယ၊
(၄) ယဒိ-ဗန လေဏံ၊(၅) အထ လေဏံ၊ ဤသို့ စသည်ထားသော ဝါကျငါးမျိုးဖြင့်
ပြအပ်သော သိမ်များတည်း။-ဝိမတိ။

(၁) သစေ ပန ပေ၊ န ဩတရတိ။ ။ သပ္ပဗ္ဗဏတောင်လက်မောင်းပေါ်၌
သမုတ်အပ်သော သိမ်အပိုင်းအခြား၏အောက်၌ ဟာလာဟင်းလင်း လွင်ပြင်သာရှိ၏။
ထို လွင်ပြင်၏ ထိုမှာဘက်(တောင်ခြေ)ဖြစ်သော အတွင်းဝယ် လိုဏ်ရှိအံ့၊ ထိုလိုဏ်သည်
အထက်ပေါ်က သိမ်၏အပိုင်းအခြားနှင့် မတည့်ဘဲ အတွင်းဘက် ရောက်နေသော
ကြောင့် ဗဟိသီမာ န ဩတရတိ သိမ်၏ပြင်ဘက် ဟာလာဟင်းလင်း အရပ်၌ သိမ်
မသက်နိုင်။

(၂) အထာပိ ပေ၊ န ဩတရတိ။ ။ အထက်သိမ်အပိုင်းအခြား၏ ဤဘက်ဟု
ဆိုအပ်သော အပြင်ဘက်လိုဏ် ရှိ၏။ [ဤလိုဏ်ကား တောင်ခေါင်းမဟုတ်၊ တမင်
ပြုလုပ်အပ်သောလိုဏ်တည်း။] ထိုလိုဏ်သည် အထက်သီမာပရိစ္ဆေဒ၏ အပြင်ရောက်နေ
ရကား အန္တောသီမာ န ဩတရတိ-လိုဏ်၏ အတွင်းဘက်ကျသော အထက်သိမ်နှင့်
တည့်နေသော အရပ်ဝယ် (ဟာလာဖြစ်သောကြောင့်) သိမ်မသက်နိုင်။

ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားသည်၊ ခုဒ္ဒကော-ငယ်သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ လေဏံ-သည်၊ မဟန္တံ-ကျယ်သည်၊ (ဟုတွာ) သီမာပရိစ္ဆေဒံ-ကို၊ အတိက္ကမိတွာ-လွန်၍၊ ဌိတံ-တည်သည်၊ အထာပိ(ဟောတိ)-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) သီမာ-သည်၊ ဥပရိယေဝ-၌သာ၊ ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ န ဩတရတိ။

ပန-သို့မဟုတ်၊ လေဏံ-သည်၊ ခုဒ္ဒကံ-သည်၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမသီမာပရိမာဏံ-အလုံးစုံတို့၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သော သိမ်၏အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) ဥပရိ-၌၊ သီမာ-သည်၊ မဟတိ-ကျယ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တံ-ထိုငယ်သောလိုဏ်ကို၊ အဇ္ဈောတ္တရိတွာ-လွှမ်းမိုး၍၊ ဌိတာ-တည်သည်၊ အထာပိ(ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာ-သည်၊ ဩတရတိ၊ လေဏံ-သည်၊ အတိခုဒ္ဒကံ-အလွန်ငယ်သည်၊ သီမပ္ပမာဏံ-သိမ်၏ပမာဏရှိသည်၊ အထ န ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာ-သည်၊ ဥပရိယေဝ-၌သာ၊ ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ န ဩတရတိ၊ တတော-ထိုသပ္ပဗဏသဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်လက်မောင်းမှ၊ ဥပနံ-ထက်ဝက်သည်၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-ကွဲ၍၊ သစေ ပတတိ-အကယ်၍ ကျအံ့၊ သီမပ္ပမာဏံ-သိမ်ပမာဏရှိသည်၊ စေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ပင်ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ ပတိတံ-ကျသောအပိုင်းသည်၊ အသီမ္မာ-သိမ်မဟုတ်တော့၊ အပတိတံ ပန-မကျသော အပိုင်းသည်ကား၊ သီမပ္ပမာဏံ-သည်၊ ယဒိ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာ-သည်၊ ဟောတိယေဝ-ဖြစ်မြဲဖြစ်သည်သာ၊ [ဤတွင် သပ္ပဗဏသဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်လက်မောင်းနှင့် စပ်၍ ပြီးပြီ။]

(၃) အထာပိ ဥပရိယေ၊ န ဩတရတိ။ ။ သပ္ပဗဏတောင်လက်မောင်းပေါ်၌ သမုတ်အပ်သောသိမ်က ကျဉ်း၍ အောက်တည့်တည့်၌ရှိသော လိုဏ်က (ထိုအထက်သိမ်အပိုင်းအခြားကို လွန်အောင်) ကျယ်နေပြန်လျှင်လည်း သိမ်သက်ဖို့ရန် လေးမျက်နှာလုံး ပြည့်စုံအောင် မရနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ သုံးမျက်နှာ၊ နှစ်မျက်နှာ မရနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ လုံးလုံး မရနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်စေ အောက်သို့ သိမ်မသက်နိုင်။

(၄) ယဒိ ပန လေဏံ၊ ပ၊ ဩတရတိ။ ။ အောက်၌ အထက်သိမ် အပိုင်းအခြားနှင့် တည့်နေသော လိုဏ်သည် ငယ်နေအံ့၊ (“ငယ်”ဆိုသော်လည်း နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး ထိုင်လောက်သေးအံ့၊) အောက်၌ သက်ဖို့ရန် နေရာရှိသောကြောင့် အောက်သို့ သက်နိုင်သည်။

(၅) အထ လေဏံ၊ ပ၊ န ဩတရတိ။ ။ လိုဏ်သည် နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး ထိုင်လောက်ရုံမျှ မရှိအောင် ကျဉ်းနေလျှင် သိမ်သည် အထက်ပေါ်၌သာ တည်၏၊ အောက်သို့ မသက်နိုင်၊ [“မြေကြီးနှင့် သပ္ပဗဏ တောင်လက်မောင်း၏ အကြားဝယ် အလယ်က ကျဉ်းနေသောကြောင့် သိမ်သည် မြေကြီးသို့ မသက်”ဟူသော စကားသည် “ပဏဝသဏ္ဌာန်ရှိသော တောင်ဝယ် အလယ်က ကျဉ်းနေ၍ အောက်သို့ သိမ်မသက်နိုင်”ဟူသော စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။]

ခဏ္ဍသီမာ-ခဏ္ဍသိမ်သည်။ နိစ္စဝတ္ထုကာ-နိမ့်သော အကြည်ရှိသည်။ (တည်နေရာမြေကို **“အကြည်”**ဟု ခေါ်သည်။ ထိုမြေက နိမ့်နေသည်။) ဟောတိ-အံ့၊ တံ-ထိုနိမ့်သော အကြည်ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ (ဖို့၍၊) ဥစ္စဝတ္ထုကံ-မြင့်သော အကြည်ရှိသည်ကို၊ ကရောန္တိ-ကုန်အံ့၊ သီမာယေဝ-သိမ်ပင်တည်း၊ [သိမ်သမုတ်ရာ မြေက နိမ့်နေသောကြောင့် အုတ်ခုံစသည် လုပ်ခြင်းကို **“ဥစ္စဝတ္ထုကံ”**ဟု ဆိုသည်။] သီမာယ-၌၊ ဂေဟံ-ကျောင်းဆောင်ကို၊ ကရောန္တိ-နံအံ့၊ (ဂေဟံ-သည်။) သီမဋ္ဌက မေဝ-သိမ်၌တည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ သီမာယ-၌၊ ပေါက္ခရဏီ-ရေကန်ကို၊ ခဏန္တိ-တူးကုန်အံ့၊ (ပေါက္ခရဏီ-သည်။) သီမာယေဝ-ပင်တည်း၊ ဩဇ္ဈော-ရေအယဉ်သည်၊ သီမာမဏ္ဍလံ-သိမ်အဝှမ်းကို၊ ဩတ္ထရိတွာ-လွှမ်း၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာမာဠကေ-သိမ်ဝှမ်း၌၊ အဇ္ဈ-ငြမ်းကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

သီမာယ-၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဥမင်နဒီ-ဥမင်မြစ်သည်၊ ဟောတိ-ရှိအံ့၊ ဣဒ္ဓိမာ-တန်ခိုးရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ တတ္ထ-ထုံ ဥမင်မြစ်၌၊ နိသီဒတိ-ထိုင်နေအံ့၊ သာနဒီ-ထို ဥမင်မြစ်သည်၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ (သိမ်သမုတ်မီ ရှေးဦးစွာ၊) ဂတာစီးသွားသည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ သီမာ-သည်၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့အပ်သည်၊ (သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) ကမ္မံ-ကို၊ န ကောပေတိ-မပျက်စေ၊ ဥမင်မြစ်က သိမ်တွင်း မပါသောကြောင့် ထို၌ ထိုင်နေသော ဣဒ္ဓိမာဘိက္ခုသည် ကံကို မဖျက်နိုင်ပါ။] ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ (ဥမင်မြစ် မစီးမီ ရှေးဦးစွာ၊) သီမာ-သည်၊ ဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့အပ်သည်၊ အထ(ဟောတိ)-အံ့၊ ပစ္ဆာ-မှ၊ နဒီ-ဥမင်မြစ်သည်၊ ဂတာစီးသွားသည်၊ (အထ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) ကမ္မံ-ကို၊ ကောပေတိ-ပျက်စေနိုင်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ပထဝီတလေ-မြေအပြင်၌၊ ဌိတော-တည်သောရဟန်းသည်၊ (ကမ္မံ-ကို၊) ကောပေတိယေဝ-ဧကန် ပျက်စေနိုင်သည်သာ၊ [သိမ်၏ အောက်မြေကြီးဝယ် တည်နေသော ရဟန်းကား ယုံမှားစရာ မရှိ၊ ဧကန် ဖျက်နိုင်သည်သာ၊ ဘာကြောင့်နည်း? ထိုရဟန်း၏ တည်နေရာ မြေကြီးနှင့်တကွ အောက် ပထဝီသန္ဓာရက ရေတိုင်အောင် သိမ်သမုတ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။]

သီမာမာဠကေ-ခဏ္ဍသိမ်၏မြေအပြင်၌၊ ဝဋ္ဋရက္ခော-ပညောင်ပင်သည်၊ (ညောင်ခြေထောက်ပင်သည်။) ဟောတိ-ရှိအံ့၊ တဿ-ထိုပညောင်ပင်၏၊ သာခါ ဝါ-အကိုင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ တတော-ထိုအကိုင်းမှ၊ နိဂ္ဂတပါရောဟော ဝါ-

သီမာမာဠကေ ဝဋ္ဋရက္ခော။ ။ သီမာမာဠကေတိ ခဏ္ဍသီမင်္ဂဏေ(ခဏ္ဍသိမ်၏ အပြင်၌)-ဤ ဝိမတိအဖွင့်ကို ထောက်၍ သိမ်၏ မြေအပြင်ကိုသာ **“သီမာမာဠက”** ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ၊ **“ဝဋ္ဋရက္ခ”**ဟူသည် ဖြာ၍ထွက်သွားသော အကိုင်း၏ အောက်၌ **“မြစ်ပျဉ်း”**ဟု ခေါ်အပ်သော ခြေထောက်များ ကျ၍ ထိုခြေထောက်များကို အားပြုကာ အတော် ကျယ်ပြန့်နိုင်သော **“ပညောင်”**ခေါ် ညောင်ခြေထောက်ပင်တည်း။

ထွက်သော မြစ်ပျဉ်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ မဟာသီမာယ-၏၊ ပထဝီတလံ ဝါ-မြေအပြင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ-ထို မဟာသိမ်၏ မြေအပြင်၌၊ ဇာတရက္ခာဒီနိ ဝါ-ပေါက်သောသစ်ပင် အစရှိသည်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဟန္တ-ထိ၍၊ တိဋ္ဌတိ-တည်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မဟာသီမံ-ကို၊ သောဓေတွာ- သုတ်သင်၍သော်လည်း၊ ကမ္မံ-သံဃာ့ကံကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ ဧဝံ သာခါ ပါရောဟာ-ထိုဆက်စပ်နေသော အကိုင်း၊မြစ်ပျဉ်းတို့ကို၊ ဆိန္နိတွာ ဝါ-ဖြတ်၍သော် လည်း၊ ဗဟိဋ္ဌကာ-ပြင်ပ၌ တည်သည်တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-နံ၏၊ ဧဝံ-သို့၊ အနာဟန္တ- မထိမူ၍၊ ဌိတသာခါဒီသု-တည်သောအကိုင်း အစရှိသည်တို့၌၊ အာရဋ္ဌဘိက္ခု- တက်နေသောရဟန်းကို၊ ဟတ္ထပါသံ-သို့၊ အာနေတဗ္ဗော-ဆောင်ထိုက်၏၊ ဧဝံ-

မဟာသီမာယ၊ပေ၊ တိဋ္ဌတိ။ ။ ထို ဝဋ္ဋရက္ခ၏အကိုင်း၊ သို့မဟုတ် မြစ်ပျဉ်းသည် မဟာသိမ်၏ မြေအပြင်ကိုဖြစ်စေ၊ မဟာသိမ်၌ ပေါက်နေသော သစ်ပင် စသည်တို့ကို ဖြစ်စေ ထိ၍တည်နေအံ့၊ ရက္ခာဒီနိ၌ အာဒိဖြင့် မဟာသိမ်အတွင်းက တိုင်၊ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း စသည်ကိုယူပါ၊ ဤသို့ သိမ်နှစ်သိမ် အတွင်း၌ရှိသော အဆောက်အဦ တို့ အချင်းချင်း ထိနေခြင်းကို **“သီမာသမ္ပေဒ-သိမ်ချင်းရောခြင်း”**ဟု ခေါ်သည်။

မဟာသီမံ သောဓေတွာ။ ။ ထိုသို့ဖြစ်နေလျှင် ခဏ္ဍာသိမ်၌ ကံပြုလိုသော သံဃာ သည် မဟာသိမ်ကို သုတ်သင်ပြီးမှ ပြုရမည်၊ **“သုတ်သင်”**ဟူသည် မဟာသိမ်၌ရှိသော သံဃာများကို ကံပြုရာသို့ ဟတ္ထပါသံရောက်အောင် ပင့်ခြင်း သို့မဟုတ် မဟာသိမ်၏ အပြင်ဘက်သို့ ထွက်နေစေခြင်းတည်း၊ [မဟာသီမံ၊ပေ၊ ကာတဗ္ဗန္တိ-မဟာသီမဂတာ ဘိက္ခု၊ ဟတ္ထပါသံ ဝါ အာနေတဗ္ဗာ၊ သီမတော ဝါ ဗဟိ ကာတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော၊- သာရတ္ထ၊] ဝိမတိ၌ **“ဆန္ဒာဟရဏာဒီ”**ဟု ဆန္ဒဆောင်ခြင်းကို ဤနေရာဝယ် ပြသော် လည်း သိမ်ချင်းကွဲရာ၌ ဆန္ဒပါရှိသုဒ္ဓိ မလာနိုင်သောကြောင့် ထိုစကားကို နောက်၌ ပယ်ရှားလိမ့်မည်။

တေ ဝါ၊ပေ၊ ဗဟိဋ္ဌကာ ကာတဗ္ဗာ။ ။ မဟာသိမ်၌ တည်ရှိသော ရဟန်းများကို ဟတ္ထပါသံဆောင်ခြင်း စသည် မပြုလိုသောကြောင့် မဟာသိမ်၏ မြေ၌လည်းကောင်း၊ သစ်ပင် စသည်တို့၌လည်းကောင်း မထိအောင်ဖြတ်ခြင်းကို **“ဗဟိဋ္ဌကာ ကာတဗ္ဗာ”**ဟု ဆိုသည်၊ [ထိုသို့ ဖြတ်လိုက်လျှင် သီမာသမ္ပေဒ မဖြစ်တော့။]

အနာဟန္တ၊ပေ၊ အာရဋ္ဌဘိက္ခု။ ။ ခဏ္ဍာသိမ်ဝယ်ပေါက်သော သစ်ပင်မှ ထွက်သော အကိုင်း၊ ညောင်ခြေထောက်သည် မဟာသိမ်၌ မထိဘဲ တည်နေအံ့၊ ထိုအကိုင်း စသည်၌ကား ရဟန်းတစ်ပါး တက်နေလျှင် ထိုရဟန်းကို ဟတ္ထပါသံသို့ ဆောင်ရမည်၊ ဘာကြောင့်နည်း? ထိုရဟန်းသည် ကံပြုရာ ခဏ္ဍာသိမ်ဝယ် ပေါက်နေသော သစ်ပင်၌ တည်နေရကား ခဏ္ဍာသိမ်တွင် ပါဝင်နေသောကြောင့်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ခဏ္ဍာသိမ်၏ အခြားမဲ့၌ သီမန္တရိုက်သည် ဂါမဓေတ်တွင် ပါဝင်၏၊ ဂါမဓေတ်တစ်ခေတ်သည် ဂါမသိမ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ခဏ္ဍာသိမ်နှင့် ဂါမသိမ်သည် အလွန်နီးကပ် ဆက်စပ်လျက်ရှိ၏၊ ထိုမျှလောက် ဆက်စပ်နေသော ဂါမသိမ်နှင့် သမ္ပေဒ (ရောယှက်ခြင်း)အပြစ်ကိုမပြဘဲ သီမန္တရိုက်ခြားနေသော မဟာသိမ်နှင့် သမ္ပေဒအပြစ်ကိုသာ

ဤအတူ၊ မဟာသီမာယ-ဌ၊ ဇာတရက္ခဿ-၏၊ သာခါ ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပါရောဟော ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ သီမာမာဠကေ-ခဏ္ဍသိမ် ၏ မြေအပြင်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ သီမံ-ခဏ္ဍသိမ်ကို၊ သောဇေတွာ ဝါ-၍သော်လည်းကောင်း၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကာတမ္မံ၊ တေ သာခါပါရောဟာ-တို့ကို၊ ဆိန္နိတွာ ဝါ-၍သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဋ္ဌကာ-အပဉ္စ တည်သည် တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ။

သီမာမာဠကေ-ဌ၊ ကမ္မေ-သံဃာ့ကံကို၊ ကရိယမာနေ-ပြုအပ်စဉ်၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သီမာမာဠကဿ-၏၊ အန္တော-အတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဝေဟာသဋ္ဌိတသာခါယ-ကောင်းကင်ဝယ် တည်သောသစ်ကိုင်း၌၊ သစေ နိသီဒတိ-အကယ်၍ထိုင်နေအံ့၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပါဒါ ဝါ-ခြေတို့သည် သော်လည်းကောင်း၊ ဘူမိဂတာ-မြေ၌တည်ကုန်သည်၊ (သစေ)ဟောန္တိ-န်အံ့၊ နိဝါသန ပါရပနံ ဝါ-သင်းပိုင်၊ ကိုယ်ရုံသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘူမိ-မြေကို၊ (သစေ) ဖုသတိ-အကယ်၍ထိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကမ္မံ ကာတံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ပါဒေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဝါသနပါရပနဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥက္ခိပါပေတွာ-အထက်သို့ မြှောက်စေ၍၊ (ကမ္မံ) ကာတံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣဒဉ္စလက္ခဏံ-ဤလက္ခဏာကိုလည်းကောင်း၊ ပုရိမနယေပိ-၌လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတမ္မံ-၏၊ ပန-အထူးကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊

အဋ္ဌကထာ၌ပြ၏၊ ထိုသို့ ပြသဖြင့် ခဏ္ဍသိမ်ဖြစ်စေ၊ မဟာသိမ်ဖြစ်စေ ဗဒ္ဒသိမ်နှင့် ဂါမသိမ်သည် ရောစပ်မှု သမ္ဘေဒ အပြစ်မရှိ၊ ဘာကြောင့်နည်း? ဂါမသိမ်နှင့် ဗဒ္ဒသိမ် သည် နိဿယ(ဂါမက မှီရာ) နိသီတ (ဗဒ္ဒက မှီတတ်)အဖြစ်ဖြင့် အမြဲတွဲဖက်ဖြစ် သောကြောင့်တည်း၊ [မဟာသီမာယ ပထဝီတလန္တိ ဧတ္ထ အာသန္နတရမ္ပိ ဂါမသိမ် အဂ္ဂဟေတွာ ဗဒ္ဒသီမာယဇေ (မဟာသိမ်တည်းဟူသော ဗဒ္ဒသိမ်ကိုသာ) ဂဟိတတ္တာ ဂါမသီမဗဒ္ဒသီမာနံ အညမညံ ရက္ခာဒိသမ္ပန္နေပိ သမ္ဘေဒဒေါသော နတ္ထိ၊ အညမညံ နိဿယနိသီတဘာဝေန ပဝတ္ထိတောတိ ဂဟေတမ္ပံ၊-ဝိမတိ။]

သစေ သီမာမာဠကေ၊ပေ၊ ဖုသတိ။ ။ ဤဝါကျသည် “ဧဝံ မဟာသီမာယဇာတ ရက္ခဿ”စသော ရှေးဝါကျ၏ အဆက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဝေဟာသဋ္ဌိတသာခါယ”၌ “သာခါ”ဟူသည် မဟာသိမ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင်၏ သာခါတည်း၊ ခဏ္ဍသိမ်၌ ကံပြုနေစဉ် ရဟန်းတစ်ပါးသည် မဟာသိမ်၌ပေါက်သော သစ်ပင်၏ ခဏ္ဍသိမ်အပြင် အပေါ်၌ ရောက်နေသော အကိုင်းပေါ်ငယ် ထိုင်နေအံ့၊ ထိုရဟန်း၏ တွဲရဲရွဲကျနေသော ခြေထောက် သင်္ကန်းသည် ခဏ္ဍသိမ်၏ မြေကို ထိနေအံ့၊

ကမ္မံ ကာတံ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ ဤသို့ဖြစ်နေလျှင် ထိုခြေထောက် သို့မဟုတ် ထို သင်္ကန်းများအတွက် မဟာသိမ်နှင့် ခဏ္ဍသိမ်သည် ရောစပ်ခြင်းဟူသော သမ္ဘေဒအပြစ် ဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ကံပြု၍မဖြစ်၊ ကံပြုလျှင်လည်း ထိုကံ အထမမြောက်၊ ကံပြုလိုလျှင် ထိုရဟန်း၏ခြေထောက်တို့ကို သို့မဟုတ် သင်္ကန်းတို့ကို အထက်သို့ မြှောက်စေသော အားဖြင့် သိမ်နှစ်ခု၏ အဆက်အစပ်ကို ဖြတ်ပြီးမှ ကံပြုခြင်းငှာ အပ်သည်။

ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ တတြ-ထိုရှေးနည်း၌၊ ဥက္ခိပါပေတွာ-၍၊ (ကမ္မံ) ကာတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဟတ္ထပါသမေဝ-သို့သာ၊ အာနေတဗ္ဗော-ဆောင်ထိုက်၏။

အန္တောသီမတော-သိမ်၏အတွင်းမှ၊ ပဗ္ဗတော-သည်၊ သစေ အဗ္ဗဂ္ဂစ္ဆတိ- အကယ်၍ အထက်သို့တက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတြဋ္ဌော-ထိုတောင်၌တည်သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဟတ္ထပါသံ အာနေတဗ္ဗော၊ ဣဒ္ဓိယာ-တန်ခိုးဖြင့်၊ အန္တောပဗ္ဗတံ- တောင်၏အတွင်းသို့၊ (သိမ်၌တည်နေသော တောင်၏အတွင်းသို့၊) ပဝိဋ္ဌေပိ- ဝင်နေသော ရဟန်း၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဗဇ္ဈမာနာ ဧဝ- ဖွဲ့အပ်ဆဲသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သီမာ-သည်၊ ပမာဏရဟိတံ-နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက် စည်းဝေးလောက်သော ပမာဏမှကင်းသော၊ ပဒေသံ-အရပ်သို့၊ န ဩတရတိ- မသက်၊ ဗဒ္ဓသီမာယ-၌၊ ဇာတံ-ဖြစ်သော၊ ယံကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော သစ်ပင်၊ တောင် စသော အရာဝတ္ထုသည်၊ ယတ္ထ ကတ္တစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အရပ်သို့၊ ဧကသမ္ပဒ္ဓေန-တစ်စပ်တည်း စပ်သောအားဖြင့်၊ ဂတံ-သွားသည်၊ (သမာနံ-သော်၊) သီမာသချုံမေဝ-သိမ်ဟူသော အရေအတွက်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ- ရောက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [“ကသ္မာ”ထည့်၍ “ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာနေတဗ္ဗော”ဟုလည်း ပေးပါ။]

ဣဒ္ဓု လက္ခဏံ၊ပေ၊ အာနေတဗ္ဗော။ ။ ဤပြခဲ့သော အမှတ်လက္ခဏာသည် မဟာသိမ်၌ပေါက်သော သစ်ပင်၏ ခဏ္ဍသိမ်ပေါ်၌ ရောက်နေပုံကို ပြသောစကားတည်း၊ ခဏ္ဍသိမ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင်ကို ပထမဆုံး ပြခဲ့သောကြောင့် “ပုရိမနယေဝိ” အရ ခဏ္ဍသိမ်၌ပေါက်သော သစ်ပင်၏ အင်္ဂါက မဟာသိမ်ပေါ်သို့ ရောက်နေရာဝယ် ထိုသစ်ကိုင်း၌ တည်သော“ရဟန်း၏ ခြေ သို့မဟုတ် သင်္ကန်းက မဟာသိမ်၌ ရောက် နေလျှင်၊ ထိနေလျှင်”ဟု နည်းယူပါ-ဟူလို။

ဟတ္ထပါသမေဝ အာနေတဗ္ဗော။ ။ ရှေးနည်း၌ ခြေ၊သင်္ကန်းတို့ကို မထိအောင် အထက်သို့ မြှောက်စေရမည်၊ ဤနည်း၌ကား ထိုသို့ မြှောက်စေ၍ ကံပြုလို့မဖြစ်၊ မြှောက်စေသော်လည်း ရဟန်းက ခဏ္ဍသိမ်၏ သစ်ပင်ပေါ်ဝယ် တည်နေ၍ ကံကလည်း ခဏ္ဍသိမ်ဝယ် ပြုနေသည့်အတွက် ဟတ္ထပါသံ မစပ်ဘဲ ဝဂ္ဂကံ ဖြစ်နေသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုရဟန်းကို ဟတ္ထပါသံရောက်အောင်သာ ပင့်ဆောင်ရမည်။

ဗဇ္ဈမာနာ ဧဝ ဟိ၊ပေ၊ ဂစ္ဆတိ။ ။ သိမ်သည် ဖွဲ့နေစဉ် (သမုတ်နေစဉ်)အခိုက်၌ နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး မထိုင်လောက်သော အထက်၊အောက်အရပ်သို့ မသွား၊ သိမ်သမုတ်၍ ပြီးသောအခါ (သိမ်ဖြစ်ပြီးသောအခါ)၌ နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး မထိုင်လောက်စေကာမူ အထက်တောင်သည်လည်းကောင်း၊ သိမ်တွင်းပေါက်သော သစ်ပင်သည်လည်းကောင်း သီမဋ္ဌက (သိမ်၌တည်သော အရာဝတ္ထု) ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် တောင်ပေါ်ရောက်သော ရဟန်း၊ တောင်တွင်းဝင်နေသော ရဟန်း၊ သစ်ပင်ပေါ် တက်နေသော ရဟန်းများကို ကံပြုသော သံဃာ၏ ဟတ္ထပါသံသို့ ပင့်ဆောင်ရသည်-ဟူလို။

၁၄၀။ တိယောဇနပရမန္တိ ဧတ္ထ-ဌာ၊ ဧတိဿာ-ဤသိမ်၏။ တိယောဇန-
 သုံးယူဇနာဟူသော၊ ပရမံ-လွန်ကဲသော၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်သည်။ အတ္ထိ-၏။
 ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထိုသိမ်သည်။) တိယောဇနပရမာ-မာမည်၏။ တိယောဇနပရမံ-
 သုံးယူဇနာအလွန် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ တံ-ထိုသိမ်ကို၊ (သမ္ပနိတုံ အနုဇာနာမိဌ
 စပ်။) ပန-ဆက်၊ သမ္ပနန္တေန-သမုတ်သောရဟန်းသည်၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ ဌတော-
 တည်၍၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် သမုတ်အပ်သော်၊ စတုသုပိ-
 လေးဖက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဿာသု-အရပ်တို့၌၊ ဒိယဗုဒိယဗုယောဇနံ-အခွဲ
 အားဖြင့် နှစ်ယူဇနာ နှစ်ယူဇနာသည်၊ ဝါ-တစ်ယူဇနာခွဲ တစ်ယူဇနာခွဲသည်၊
 ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ (အရပ်လေးမျက်နှာ၌ တစ်ယူဇနာခွဲစီ ရှိနိုင်လောက်အောင်
 သော)အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သမ္ပနိတဗ္ဗာ-၏။ ပန-ဆက်၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဌတော-၍၊
 ဧကေနဒိသတော-တစ်ဖက် တစ်ဖက်သော အရပ်၌၊ တိယောဇနံ-သုံးယူဇနာကို၊
 စေ ကရောန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဆယောဇနံ-၆ ယူဇနာသည်၊ ဟောတိ-၏။
 ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ စတုရသမံ ဝါ-လေးထောင့်ရှိသော သိမ်ကို
 သော်လည်းကောင်း၊ တိကောဏံ ဝါ-သုံးထောင့်ရှိသော သိမ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊
 သမ္ပနန္တေန-သည်၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် သမုတ်အပ်သော်၊
 ကောဏတော-ထောင့်တစ်ထောင့်မှ၊ ကောဏံ-ထောင့်တစ်ထောင့်သည်၊ တိယောဇနံ-
 ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့(ထောင့်ချင်း သုံးယူဇနာ ရှိနိုင်လောက်အောင်သော)
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သမ္ပနိတဗ္ဗာ-၏။ ဟိ-ဆက်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား
 တစ်ပါးပါးသော၊ ပရိယန္တေန-အစွန်အားဖြင့်၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ-တစ်ဆံဖျား အတိုင်း
 အရှည်ရှိသော အရပ်ကိုလည်း၊ တိယောဇနံ-ကို၊ စေ အတိက္ကာမေတိ-အကယ်၍
 လွန်စေအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာပတ္တိဉ္စ-သို့လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏။ သီမာ စ-
 သည်လည်း၊ အသီမာ-သိမ်မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ။

နဒီပါန္တိ ဧတ္ထ-ဌာ၊ (ယာ-အကြင်သိမ်သည်။) ပါရယတိ-လွမ်းကျော်တက်၏။
 ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထို သိမ်သည်။) ပါရာ-ပါရာမည်၏။ ကိ-အဘယ်ကို။

တိယောဇနပရမံ။ ။ “ပရမ”သဒ္ဒါသည် “အလွန်အကဲ”ဟူသော အနက်ကို
 ဟော၏။ ထို“အလွန်အကဲ”ဟူသည် “ပမာဏ အလွန်အကဲတည်း”ဟု သိစေလို၍
 “ပမာဏံ”ဟု အဘိဓမ္မေယျ ထည့်ဖွင့်သည်။ “ပရမံ ပမာဏံ”ဟု ဖွင့်လေသမျှ ဤနည်း
 ချည်းတည်း၊ ယောဇနာဌ်ကား “ပရမန္တိ ဣမိနာ ပရမသဒ္ဒဿ အတိရေက ဥတ္တမတ္ထေ
 နိဝတ္တေတိ”ဟု ဆို၏။ (ပရမသဒ္ဒါသည် အတိရေကအနက်ဟော မဟုတ်၊ ပမာဏအနက်
 ဟောဟူသာ ပေးရလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဘုရားရှင်သည် သုံးယူဇနာကို အလွန်ဆုံး
 ပမာဏအဖြစ်ဖြင့် ခွင့်ပြုတော်မူသောကြောင့် ပရမသဒ္ဒါသည် “အတိရေက”အနက်ဟော
 သာ ဖြစ်သင့်သည်။ ပမာဏံကား ပရမ၏ အဘိဓမ္မေယျအဖွင့်တည်း။ “ဂုဏအတိရေက
 မဟုတ်၊ ပမာဏအတိရေက”ဟူလို။)

ပါရာယတိ-လွမ်းကျော်တတ်သနည်း?၊ နဒိ-မြစ်ကို၊ (ပါရာယတိ-လွမ်းကျော်
တတ်၏။) နဒိယာ-ကို၊ ပါရာ-လွမ်းကျော်တတ်သောသိမ်တည်း၊ နဒိပါရာ-
သိမ်၊ နဒိပါရ-မြစ်ကို လွမ်းကျော်တတ်သော၊ နဒိ-ကို၊ အဇ္ဈောတ္ထရမာနံ-လွမ်းကျော်
သော၊ တံ-ထိုသိမ်ကို၊ (သမ္ပနန္တိဉ္စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ
နဒိပါရသိမ်၌၊ နဒိယာ-၏၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာသည်၊ နဒိနိမိတ္တေ-၌၊ ဝုတ္တနယ
မေဝ-ရှိသည်သာ၊ ယတ္ထဿ ဓုဝနာဝါ ဝါတိ-ကား၊ ယတ္ထ နဒိယာ-အကြင်မြစ်၌၊
သီမာဗန္ဓနဋ္ဌာနဂတေသု-သိမ်ဖွဲ့ရာအရပ်၌ တည်ကုန်သော၊ တိတ္ထေသု-ဆိပ်ကမ်း
တို့၌၊ နိစ္စသမ္ဘရဏနာဝါ-အမြဲလှည့်လည်သော လှေသည်၊ အဿ-ရှိအံ့၊ ယာ-
ယင်းလှေသည်၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊
ပရိစ္ဆေဒေန-အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ပါဇေနပုရိသေန-လှေလှော်သော ယောက်ျားနှင့်၊
သဒ္ဓိ-ကွ၊ တယော-သုံးယောက်ကုန်သော၊ ဇေန-လူတို့ကို၊ (ရဟန်းတို့ကို၊)
ဝဟတိ-ဆောင်နိုင်အံ့၊ ပန-ဆက်၊ သာ နာဝါ-ထိုလှေသည်၊ ဥဒ္ဓံ ဝါ-အထက်
ရေညာသို့သော်လည်းကောင်း၊ အဓော ဝါ-အောက်ရေစုံသို့သော်လည်းကောင်း၊
ကေနစိဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန-ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်၊
ပုန-ဖန်၊ အာဂမနတ္ထာယ-ပြန်လာခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပြန်လာဖို့ရာ၊) နိတာ-ဆောင်
အပ်သည်၊ သဓေ(ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ စောရေဟိ-
သူခိုးတို့သည်၊ ဟဋ္ဌာ-ဆောင်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊
လဗ္ဘနေယျာ-ပြန်ရထိုက်သည်၊ သဓေ(ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊
ဝါတေန-လေကြောင့်၊ ဆိန္ဒုဗန္ဓနာ-ပြတ်သော နှောင်ကြိုးရှိသည်၊ (ကြိုးပြတ်သည်၊
ဟုတွာ)၊ ဝီစိဟိ-လှိုင်းတို့သည်၊ နဒိမဇ္ဈ-မြစ်အလယ်သို့၊ နိတာ-ဆောင်အပ်သည်၊
(ဟုတွာ)၊ အဝဿံ-ကန်၊ အာဟရိတဗ္ဗာ-ပြန်၍ ဆောင်ထိုက်သည်၊ သဓေ(ဟောတိ၊
ဧဝံသတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဓုဝနာဝါဝ-ဓုဝနာဝါမည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊
[အချို့စာအုပ်များ၌ “ယာ ပန ဝါတေန ဝါ”ဟု ရှိ၏၊ ဝါသဒ္ဓါ ပါနေသော
ကြောင့်၊ “ယာ ပန”ဟု ဝါကျတစ်မျိုး ပြောင်းဖို့ မကောင်း၊ ထိုသို့ ပြောင်းလိုလျှင်
“ဝါတေန ဝါ”ဟု ဝါသဒ္ဓါ မပါစေသင့်၊] ဥဒကေ-ရေသည်၊ ဩဂတေ-
လျှောကျလသော်၊ ထလံ-ကုန်းသို့၊ ဥဿာရိတာပိ-မြှောက်တင်အပ်သော လှေသည်
လည်းကောင်း၊ သုဓာကသာဝါဒီဟိ-အင်္ဂတေ၊ ဖန်ရည် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊
(သုဓာကသဋ္ဌာဒီဟိ-အင်္ဂတေဖတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဤသို့လည်း မူကွဲရှိ၏။)

နဒိပါရာ။ ။ ပါရဓာတ်သည် စုရာဒိတည်း၊ ကမ္မသမာပန-အမှုကိစ္စ၏ ပြီးဆုံး
ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ဤ၌ကား “ဓာတုနံ အနေကတ္ထတ္တာ” ဖြစ်သောကြောင့်
အဇ္ဈောတ္ထရဏအနက်ကို ဟောသည်၊ “နဒိယာ+ပါရာ”၌ နဒိယာကို ကံအနက်၌
“ဆဋ္ဌိဝိဘာတုန္တ”ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် “နဒိ အဇ္ဈောတ္ထတမာနံ”ဟု ဖွင့်သည်၊
ပါရသဒ္ဓါကား “သီမာ”ကို ငဲ့၍ “ပါရာ”ဟု ရှိစေရသည်။

ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ထပိတာပိ-ထားအပ်သော လှေသည်လည်းကောင်း၊ ဓုဝ
 နာဝါဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဘိန္နာ ဝါ-ကွဲသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိသင်္ခတ
 ပဒရာ ဝါ-မပြုပြင်အပ်သော ပျဉ်ချပ်ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ကြိုးတိုးကြဲတဲ
 နေသော လှေ၏ပျဉ်ချပ်တို့ကို ဖာထေးမှုစသည် မပြုအပ်သေးသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊) သစေ(ဟောတိ)-အံ့(ဧဝံသတိ)၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်(ဓုဝနာဝါမမည်-ဟူလို။)

ပုန-ဝါဒန္တရ၊ မဟာပဒမတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ?) တာဝကာလိကံ-
 ထိုကံ ပြုရာကာလမျှ သုံးစွဲအပ်သော၊ နာဝံ-ကို၊ အာနေတွာ-ဆောင်၍၊ သီမာ
 ဗန္ဓနဋ္ဌာနေ-သိမ်ဖွဲ့ရာအရပ်၌၊ (သိမ်သမုတ်ရာအရပ်၌) ဌပေတွာ-ထား၍၊ နိမိတ္တာနိ-
 နိမိတ်တို့ကို၊ (ကျောက်စသော နိမိတ်တို့ကို) သစေပိ ကိတ္တေန္တိ-နံအံ့(ဧဝံသတိပိ-
 သော်လည်း၊) ဓုဝနာဝါဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အာဟ)၊ တတြ-
 ထိုစကားရပ်၌၊ မဟာသုမတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ?) နိမိတ္တံ ဝါ-သိမ်
 နိမိတ်သည်လည်းကောင်း၊ သီမာ ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါစာယ-ကြောင့်၊
 ဂစ္ဆတိ-ဖြစ်ရ၏၊ နာဝါယ-ကြောင့်၊ န(ဂစ္ဆတိ)-ဖြစ်ရသည်မဟုတ်၊ ဘဂဝတာ စ-
 သည်လည်း၊ ဓုဝနာဝါ-မြဲသောလှေကို၊ အနုညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-
 ကြောင့်၊ နိဗ္ဗဒ္ဓနာဝါယေဝ-မြဲသောလှေသည်သာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊
 (အာဟ)။

ဓုဝသေတု ဝါတိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်မြစ်၌၊ ရက္ခသဃံသဋ္ဌမယော ဝါ-
 သစ်သားအပေါင်းဖြင့် ပြုအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပဒရဗဒ္ဓေါ ဝါ-ပျဉ်ချပ်တို့
 ဖြင့် ဖွဲ့စီအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဤဝိသေသန နှစ်ခုသည် နောက်၌လာမည့်
 သေတုနှစ်ခု၏ ဝိသေသနတည်း၊) ဇယံသတ္ထသေတု ဝါ-ခြေကုန်သည်၊ လှည်း
 ကုန်သည်တို့ သွားနိုင်လောက်သော တံတားသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိ
 အဿာဒီနံ-ဆင်၊ မြင်းအစရှိသည်တို့၏၊ သဉ္စရဏယောဂေါ-လှည့်လည်ခြင်း၌
 လျှောက်ပတ်သော၊ မဟာသေတု ဝါ-တံတားကြီးသည်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-
 ရှိ၏၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ တင်္ခဏညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ (သိမ်သမုတ်ရာခဏ၌ပင်၊)
 ရက္ခံ-ကို၊ ဆန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ (ကတော-သော၊) မနုဿာနံ-တို့၏၊ သဉ္စရဏယောဂေါ-
 သော၊ ဧကပဒိကသေတုပိ-တစ်ဖဝါး လှမ်းလောက်ရုံသာရှိသော တံတားသည်လည်း၊
 ဓုဝသေတုတွေဝ-မြဲသောတံတားဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊

နိမိတ္တံ ဝါ၊ပေ၊ န နာဝါယ။ ။ “နိမိတ်”ဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊
“သိမ်”ဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း ကမ္မဝါစာကြောင့် ဖြစ်ရသည်၊ လှေကြောင့်
 ဖြစ်ရသည်မဟုတ်၊ သို့ဖြစ်၍ လှေမရှိဘဲလည်း နဒီပါရသိမ် သမုတ်၍ ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊
 သို့သော် အာပတ်မသင့်အောင် စောင့်ရှောက်ဖို့အကျိုးငှာ လှေကို မရ ရအောင် ရှာရသည်၊
 [န နာဝါယာတိ ဣမိနာ နာဝံ ဝိနာပိ သီမာဗဒ္ဓါ သုဗဒ္ဓါ ဧဝံ ဟောတိ၊ အာပတ္တိ
 ပရိဟာရတ္တာ နာဝါတိ ဒသေတိ၊-ဝိမတိ။]

ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏။ ပန-ဆက်၊ ဥပရိ-တံတား၏အထက်၌၊ ဗဒ္ဒါနိ-ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ ဝေတ္တလတာဒီနိ-ကြိမ်နွယ်အစရှိသည်တို့ကို၊ (လက်ဖြင့်ကိုင်၍ လျှောက်ဖို့ရန် အပေါ်၌ တန်းထားအပ်သော ကြိမ်တန်း၊ နွယ်တန်း အစရှိသည်တို့ကို၊) ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဂဟေတွာပိ-ကိုင်၍လည်း၊ တေန-ထိုထိုတံတာ ဖြင့်၊ သဉ္စရိတုံ-လှည့်လည်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်းသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ န ဝဇ္ဇတိ။

ဧဝရူပံ နဒီပါရသီမံသမ္ဗုဒ္ဓိတန္တိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်အမြစ်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ အယံ ဓုဝနာဝါ ဝါ-ဤမြဲသော လှေသည်သော်လည်းကောင်း၊ (အယံ) ဓုဝသေတု ဝါ-ဤမြဲသော တံတားသည်သော်လည်းကောင်း၊ အဘိဗုဒ္ဓတိတ္ထေယေဝ-ရှေးရှုဖြစ်သော ဆိပ်၌ပင်၊ အတ္ထိ-၏၊ (သိမ်သမုတ်မည့် နေရာ၏ ရှေးရှုဆိပ်ကမ်း၌ပင် ရှိ၏၊) [အထက်၌ “ယတ္ထဿ ဓုဝနာဝါ”ကိုပင် ထပ်၍ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့်“ယတ္ထ”ကို “နဒီယာ”ဟု ဖွင့်သည့်အတိုင်း ပေးရသည်၊ ယောဇနာ၌ကား “ယတ္တာတိ ယသ္မိံ နဒီပါရသီမံသမ္ဗုဒ္ဓနနေ-နဒီပါရသီမံသမုတ်ရာ အရပ်၌”ဟု ဖွင့်လေသည်၊] ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော မြစ်ကို၊ နဒီပါရသီမံ-နဒီပါရသီမံကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတုံ-ငှာ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [ယတ္ထနှင့် အရတူအောင် ဧဝရူပံကို “မြစ်”ဟု ပေးလိုက်သည်၊ ယောဇနာအလို “ဤသို့သဘောရှိသော အရပ်”ဟု ပေး၊] ဓုဝနာဝါ ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဓုဝသေတု ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ အဘိဗုဒ္ဓတိတ္ထေ-ရှေးရှုဖြစ်သော ဆိပ်၌၊ သစေ နတ္ထိ(ဧဝံသတိ)၊ ဤသကံ-စဉ်ငယ်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့၊ အဘိရဟိတွာ ဝါ-တက်၍သော်လည်းကောင်း၊ အဓော-အောက်သို့၊ ဩရောဟိတွာ ဝါ-သက်၍သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-အံ၊ ဧဝမ္မိ-ဤသို့ ရှိပြန်သော်လည်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကရဝီကတိဿတ္ထေရော-သည်၊ ဂါဝုတ္တမတ္တဗ္ဗန္တရေပိ-တစ်ဂါဝုစ်မျှ၏ အတွင်း၌လည်း၊ (သစေ အတ္ထိ၊ ဧဝံသတိ၊) ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ။

စ ပန-ထပ်၍ဆက်ဦးအံ၊ ဣမံ နဒီပါရသီမံ-ဤနဒီပါရသီမံကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓန္တေန-သမုတ်သော ရဟန်းသည်၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ဖက်သော၊ တီရေ-ကမ်း၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဥပရိသောတေ-ရေအယဉ်၏အထက်၌၊ ဝါ-ရေညာ၌၊ နဒီတီရေ-၌၊ နိမိတ္တံ-ကျောက်စသော နိမိတ်ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ တတော-ထိုအထက်ဆုံးနိမိတ်မှ၊ ပဉ္စာယ-၍၊ အတ္တနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ပရိက္ခိပန္နေန-ရစ်ပတ်လျက်၊ ယတ္ထကံ-အကြင်မျှ

ပရိက္ခိပန္နေန၊ပေ၊ ဣစ္ဆတိ။ ။ နိမိတ်ပြောသော ရဟန်းက မြစ်ဘက်၌တည်၍ နိမိတ်က မြစ်ကမ်း၏ အထက်အပြင်ဘက်၌ တည်သောကြောင့် “နိမိတ်ပြောသော မိမိကို လှည့်ပတ်၍”ဟု ဆိုသည်။ “ယတ္ထကံ ပရိစ္ဆေဒံ ဣစ္ဆတိ”ဖြင့် အောက်ရေညာသို့ သွားသောအခါ မိမိအလိုရှိသလောက် အတောင် ၂၀, ၃၀ စသည် ပိုင်းခြားပြီးလျှင် ကျောက် စသော နိမိတ်ထားရမည်ဟု ပြသည်။

အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပရိစ္ဆေဒ-အပိုင်းအခြားကို၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တဿ-
 ထိုမျှလောက်သော အပိုင်းအခြား၏၊ ပရိယောသာနေ-အဆုံး၌၊ အစောသောတေပိ-
 ရေအယဉ်၏ အောက်၌လည်း၊ ဝါ-ရေအစုန်၌လည်း၊ နဒီတီရေ-၌၊ နိမိတ္တ-ကို၊
 ကိတ္တေတွာ-၍၊ ပရတီရေ-ဟိုဖက်ကမ်း၌၊ သမ္ပုဇဉာနေ-ရှေးရှုဖြစ်သော အရပ်၌၊
 (ဤဖက်ကမ်းနိမိတ်နှင့် တည့်တည့်အရပ်၌) နဒီတီရေ-၌၊ နိမိတ္တ-ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗ-
 ရာ၏၊ တတော-ထိုနိမိတ်နေရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယတ္တကံ-သော၊ ပရိစ္ဆေဒ-ကို၊
 ဣစ္ဆတိ၊ တဿ-ထိုမျှလောက်သော အပိုင်းအခြား၏၊ ဝသေန-အစွမ်းအားဖြင့်၊
 ယာဝ-လောက်၊ ဥပရိသောတေ-၌၊ ပဌမကိတ္တိတနိမိတ္တဿ-ပထမပြောအပ်သော
 နိမိတ်၏၊ သမ္ပုခါ-ရှေးရှုတည့်တည့်၌၊ နဒီတီရေ-၌၊ နိမိတ္တ-သည်၊ (အတ္တိ)၊ တာဝ-
 ထိုမျှလောက်၊ (ပထမနိမိတ်နှင့်တည့်တည့် ဟိုဖက်ကမ်းဝယ် ချထားအပ်သော
 နိမိတ်တိုင်အောင်) ကိတ္တေတွာ-၍၊ ပစ္စာဟရိတွာ-တစ်ဖန်ပြန်ဆောင်၍၊ ပဌမ
 ကိတ္တိတနိမိတ္တေန-ပထမပြောအပ်ပြီးသော နိမိတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဃဋ္ဌေတဗ္ဗ-
 ဆက်စပ်စေရာ၏၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ-အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့၏၊
 အန္တော-၌၊ ဌိတေ-တည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဟတ္ထပါသဂတေ-ဟတ္ထပါသသို့
 ရောက်သည်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ သီမာ-သမာနသံဝါသကသိမ်
 ကို၊ သမ္ပနိတဗ္ဗာ-၏၊ နဒီယံ-၌၊ ဌိတာ-တည်သောရဟန်းတို့သည်၊ အနာဂတာ-
 မလာကုန်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-ဖြစ်ကုန်သော်လည်း၊ ကမ္မ-ကို၊ န ကောပေန္တိ-
 မပျက်စေကုန်၊ [ဖြစ်က ဤ နဒီပါရသိမ်တွင် မပါဝင်သောကြောင့်တည်း၊] သမ္ပုတိ
 ပရိယောသာနေ-သမုတ်ခြင်း၏ အဆုံး၌၊ နဒီ-ကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ နိမိတ္တာနံ-
 နိမိတ်တို့၏၊ (ကမ်းနှစ်ဖက်၌ရှိသော နိမိတ်တို့၏) အန္တော-၌၊ ပါရတီရေ စ-
 ဟိုဖက်ကမ်း၌လည်းကောင်း၊ ဩရိမတီရေ စ-ဤဖက်ကမ်း၌လည်းကောင်း၊
 ဧကသီမာ-တစ်သိမ်တည်းသည်၊ ဟောတိ၊ နဒီပန-သည်ကား၊ ဗဒ္ဓသီမာသင်္ချ-
 ဗဒ္ဓသိမ်ဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဣစ္ဆတိ-မရောက်၊ ဟိ-မှန်၊ သာ-ထိုဖြစ်သည်၊
 ဝိသု-ဗဒ္ဓသိမ်မှ သီးခြား၊ နဒီသီမာ ဧဝ-နဒီသိမ်သာတည်း။

အန္တောနဒီယံ-မြစ်၏အတွင်း၌၊ ဒီပကော-ကျွန်းငယ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊
 (ဧဝံသတိ)၊ တံ-ထိုကျွန်းငယ်ကို၊ အန္တောသီမာယ-၌၊ ကာတုကာမေန-ပြုလို
 သော ရဟန်းသည်၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ဌိတတီရေ-

အန္တောဌိတေ ၊ပေ၊ သမ္ပနိတဗ္ဗာ။ ။ သစေ ဧကံ ဂါမဓေတ္တံ ဟောတိ၊ ဥဘောသု
 တီရေသု သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အန္တော ဌိတေ ဘိက္ခု ဟတ္ထပါသဂတေ ကတွာ သမ္ပနိတဗ္ဗာ၊
 နာနာဂါမဓေတ္တံ စေ၊ သမာနသံဝါသကသီမာ ဗန္ဓနကာလေ အနာဂန္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ၊
 အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္ပုတိယံ ပန အာဂန္တုဗ္ဗမေဝ၊-သာရတ္ထ၊ အခြား ဂါမဓေတ်ကို အတွင်း
 သွင်း၍ သမုတ်တုန်းကလည်း ဤအဓိပ္ပာယ်မျိုး ပြခဲ့ပြီ။

တည်ရာကမ်း၌၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ ဒီပကဿ-ကျွန်းငယ်၏၊
 ဩရိမန္တေ စ-ဤဖက်အစွန်၌လည်းကောင်း၊ ပါရိမန္တေ စ-ဟိုဖက်အစွန်၌လည်း
 ကောင်း၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗံ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ပရတီရေ-၌၊ နဒီယာ-
 ၏၊ ဩရိမတီရေ-၌၊ နိမိတ္တဿ-၏၊ သမ္ပုဓဋ္ဌာနေ-ရှေးရှုဖြစ်သောအရပ်၌၊ နိမိတ္တံ-
 ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ တတော-ထိုရှေးရှုရာအရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပုရိမနယေနေဝ-
 ဖြင့်သာ၊ ယာဝ-လောက်၊ ဥပရိသောတေ-ရေညာ၌၊ ပဌမကိတ္တိတနိမိတ္တဿ-
 ၏၊ သမ္ပုခါ-ရှေးရှု တည့်တည့်၌၊ နိမိတ္တံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ-ထိုနိမိတ်
 တိုင်အောင်၊ ကိတ္တေတဗ္ဗံ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဒီပကဿ-၏၊ ပါရိမန္တေ စ-
 ၌လည်းကောင်း၊ ဩရိမန္တေ စ-၌လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဃဋ္ဌေတဗ္ဗံ-ဆက်စပ်စေရာ၏၊
 အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဒွိသု-နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ တီရေသု-ကမ်းတို့၌လည်းကောင်း၊
 ဒီပကေ စ-၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-
 တို့ကို၊ ဟတ္ထပါသဂတေ-တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ သိမာ သမ္ပနိတဗ္ဗာ၊
 [ဤ၌လည်း ဂါမချင်းမတူလျှင် သမာနသံဝါသကသိမ်သမုတ်ခိုက်၌ အားလုံးလာဖို့
 မလိုသေး၊] နဒီယံ-၌၊ ဌိတာ-တည်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အနာဂစ္ဆန္တာပိ-
 မလာကုန်သော်လည်း၊ ကမ္မံ-ကို၊ န ကောပေန္တိ-ကုန်၊ သမ္ပုတိပရိယောသာနေ-
 ၌၊ နဒီ-ကို၊ ဌပေတွာ-၍၊ နိမိတ္တာနိ-တို့၏၊ အန္တော-၌၊ တီရဒ္ဒယံ စ-
 ကမ်းနှစ်ဖက်အပေါင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒီပကော စ-သည်လည်းကောင်း၊
 ဧကသီမာ-တစ်သိမ်တည်းသည်၊ ဟောတိ၊ နဒီ ပန-သည်ကား၊ နဒီသီမာယေဝ-
 နဒီသိမ်သာတည်း။

ပန-ဆက်၊ ဒီပကော-သည်၊ ဝိဟာရသီမာပရိစ္ဆေဒတော-ကျောင်းတိုက်သိမ်၏
 အပိုင်းအခြားမှ၊ [ကျောင်းတိုက်ကိုက မြစ်ကမ်းဝယ် တည်နေသော ကျောင်းတိုက်
 ဖြစ်၍ နဒီပါရသိမ်သမုတ်သောအခါ ဝိဟာရသည် သိမ်တွင်းပါဝင်နေ၏၊ ထို့ကြောင့်
“ဝိဟာရသီမာပရိစ္ဆေဒတော”ဟု ဆိုသည်၊] ဥဒ္ဓံ ဝါ-အထက်၌သော်လည်းကောင်း၊
 အဓော ဝါ-အောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ အဓိကတရော-ပိုလွန်နေသည်၊ သစေ
 ဟောတိ-အံ့၊ (ဝါသဒ္ဓါ ပါသောကြောင့် တစ်ဖက်ဖက်က ပိုရမည်၊ နှစ်ဖက်လုံး
 မပိုရ၊) အထ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဝိဟာရသီမာပရိစ္ဆေဒနိမိတ္တဿ-ကျောင်းတိုက်သိမ်
 အပိုင်းအခြားဖြစ်သော နိမိတ်၏၊ ဥဇုကမေဝ-ဖြောင့်ဖြောင့်သာ၊ သမ္ပုခိဘူတေ-
 ရှေးရှုဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ (တည့်တည့်ဖြစ်သော၊) ဒီပကဿ-၏၊ ဩရိမန္တေ-ဤဖက်
 အစွန်၌၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ တတော-ထိုနိမိတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဒီပက
 သီခရံ-ကျွန်းငယ်၏ ထိပ်ကို၊ ပရိက္ခိပန္တေန-လက်ယာရစ် လှည့်လည်လျက်၊ ပုန-
 ဖန်၊ ဒီပကဿ-၏၊ ဩရိမန္တေ-၌လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တသမ္ပုဓေ-နိမိတ်၏ ရှေးရှု
 ဖြစ်သော၊(နိမိတ်၏ တည့်တည့်ဖြစ်သော၊) ပါရိမန္တေ-ဟိုဖက်အစွန်၌လည်းကောင်း၊
 နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ တတော-ထိုအခါမှ၊ (ကျွန်းထိပ်၏ ဟိုဖက်နိမိတ်ကို
 ပြောပြပြီးရာ အခါမှ၊) ပရံ-နောက်၌၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊(ရှေ့ဒီပကပါသော

နဒီပါရသိမ်သမုတ်နည်းဖြင့်သာ၊) ပါရတီရေ-ဟိုဖက်ကမ်း၌၊ သမ္ပုဓနိမိတ္တံ-ရှေးရှု
 ဖြစ်သော နိမိတ်ကို၊ အာဒိကံတွာ-အစပြု၍၊ ပါရတီရနိမိတ္တာနိ စ-ဟိုဖက်ကမ်း
 နိမိတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒီပကဿ-၏၊ ပါရိမန္တုဩရိမန္တုနိမိတ္တာနိ စ-ဟိုဖက်
 အစွန် ဤဖက်အစွန်ဖြစ်သော နိမိတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ ပဌမ
 ကိတ္တိတ နိမိတ္တေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဃဋ္ဌနာ-ဆက်စပ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ-၏၊ (ဤသိမ်၌
 တစ်ဖက်က ကျွန်းဆွယ်အတွက် နိမိတ်နှစ်လုံး ထားရသောကြောင့် သိမ်နိမိတ်(၁၀)
 လုံး ရှိသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ သမ္ပတာ-သော၊ သီမာ-သည်၊ ပဗ္ဗတ
 သဏ္ဌာနာ-တောင်၏ ပုံသဏ္ဌာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊
 [ပဗ္ဗတဿ+သဏ္ဌာနံ ပဗ္ဗတသဏ္ဌာနံ၊ ပဗ္ဗတသဏ္ဌာနံ ဝိယ သဏ္ဌာနံ ဧတိဿာတိ
 ပဗ္ဗတသဏ္ဌာနာ၊ “ကျွန်း၏ ထိပ်ဖက်ကို အထက်ထောင်၍ ကြည့်လျှင် တောင်၏
 ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် တူသည်”ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ ဒီပကော-သည်၊ ဝိဟာရသီမာပရိစ္ဆေဒတော-မှ၊ ဥဒ္ဓမ္မိ-၌
 လည်းကောင်း၊ အဓောပိ-၌လည်းကောင်း၊ အဓိကတရော-ပိုလွန်နေသည်၊ သစေ
 ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုရိမနယေနော-ဖြင့်သာ၊ (ဒီပကပါသော ဒုတိယနဒီပါရသိမ်
 သမုတ်နည်းဖြင့်သာ၊) ဒီပကဿ-၏၊ ဥဘောပိ-နှစ်ဖက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 သိဓရာနိ-အစွန်းတို့ကို၊ (ထိပ်တို့ကို)၊ ပရိက္ခိပိတွာ-လက်ယာရစ် လှည့်ပတ်၍၊
 နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေန္တေန-ပြောပြလျက်၊ နိမိတ္တဃဋ္ဌနာ-နိမိတ်တို့၏ ဆက်စပ်
 ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ-၏၊ [ဤသိမ်၌ ကျွန်းဆွယ်နှစ်ဖက်အတွက် နိမိတ်နှစ်လုံးစီ
 ထားရသောကြောင့် နိမိတ်(၁၂)လုံး ရှိသည်၊] ဧဝံ-သို့၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ သမ္ပတာ-
 သော၊ သီမာ-သည်၊ မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနာ-မုရိုးစည်၏ ပုံသဏ္ဌာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဌာန်
 ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [ကျွန်းနှစ်ဖက်က ရှည်ထွက်နေသည့်အတွက် အလယ်က တုတ်၍၊
 မြစ်ကမ်းနှစ်ဖက်က ကျဉ်းနေသောကြောင့် အလယ်တုတ်၍ အဖျားနှစ်ဖက်
 ကျဉ်းသော မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာန်ရှိသည်၊ ရှေး၌ တစ်ဖက်ကျဉ်းသော မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာန်ကိုလည်း
 ပြခဲ့၏။]

ဒီပကော-သည်၊ ဝိဟာရသီမာပရိစ္ဆေဒဿ-၏၊ အန္တော-၌၊ ခုဒ္ဒကော-
 ငယ်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗပဌမနယေန-အလုံးစုံတို့၏
 ရှေးဖြစ်သော သမုတ်နည်းဖြင့်၊ ဒီပကော-၌၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာနိ-
 ကုန်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ သမ္ပတာ-သော၊ သီမာ-သည်၊ ပဏဝ
 သဏ္ဌာနာ-ထက်စည်၏ ပုံသဏ္ဌာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊
 [ကျွန်းငယ်က နှစ်ဖက်လုံး ကြုံ၍၊ ဟိုဖက် ဒီဖက်ကမ်းက ကျယ်နေသောကြောင့်
 ထက်စည်ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည်။]

သီမာနုဇာနနကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ဥပေါသထာဂါရာဒိကထာ

၁၄၁။ အနုပရိဝေဏိယန္တိ-ကား၊ ဧကသီမမဟာဝိဟာရေ-တစ်ခုတည်းသော သိမ်ရှိသော ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ပရိဝေဏေ-ထိုထို ပရိဝုဏ်၌၊ အသင်္ကေတေနာတိ-ကား၊ သင်္ကေတံ-သတ်မှတ်ခြင်း ကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ (ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသန္တိ၌ စပ်၊) ဧကံ သမ္မဟနိတွာတိ-ကား၊ ကမ္မဝါစာယ-ပါဠိတော်၌လာသော ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ သမ္မဟနိတွာ-ပယ်နုတ်ပြီး၍၊ (ဧကတ္ထ ဥပေါသထံ ကာတုံ အနုဇာနာမိ၌ စပ်။)

၁၄၂။ ယတော ပါတိမောက္ခံ သုဏ္ဍာတိတိ-ကား၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-အမှတ် မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ (ယတော၏အဖွင့်)၊ ပါတိမောက္ခံ-ကိုး သုဏ္ဍာတိ-ကြားရ၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်)၊ အဿ-ထိုရဟန်းသည်၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကတောဝ-ပြုအပ်သည်သာ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ပါဠိတော်စာအုပ်များ၌ “နိသိန္နာ”ဟု ရှိ၏၊ ဤ၌ကား “နိသိန္နော”ဟု ရှိသည်၊ သုဏ္ဍာတိ ကြိယာ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “နိသိန္နော”ပုဒ်သာ ကောင်း၏၊] စ-ဆက်၊ ဣဒံ-ယတော ပါတိမောက္ခံ သုဏ္ဍာတိ ကတော ဝဿ ဥပေါသထောဟူသော ဤစကားကို၊ ဝတ္ထုဝသေန-ဝတ္ထုကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [မယဉ္ဇမ္မ အသမ္မတာယ ဘူမိယာ နိသိန္နာ ပါတိမောက္ခံ အသုမ္မာ-ဟု ပါဠိတော်၌လာသော ဝတ္ထုကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊] (ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ နိသိန္နဿ-ထိုင်နေသော ရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ အသုဏန္တဿာပိ-မကြားပါသော်လည်း၊ ဥပေါသထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတောဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ-၏။

အနုပရိဝေဏိယံ။ ။ [“ပရိဝေဏ”ပုဒ်ကို ပါရာဇိကဏ် သံဂါယနာ တင်ခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ကျောင်းတိုက်ကြီးတစ်တိုက်ဝယ် အသီးအသီး အကာအရံရှိသော ကျောင်းများကို (ကျောင်းဝင်းကို) “ပရိဝေဏ”ဟု ခေါ်၏၊ အနုသဒ္ဓါ၏ ဝိစ္ဆာအနက်ကို ပြလို၍ “တသ္မိံ တသ္မိံ ပရိဝေဏေ”ဟု ဖွင့်သည်၊ “ပရိဝေဏယေဝ ပရိဝေဏိယံ”ဟု ပြ၍ သွတ္တံ၌ ဣယသက်၊ “အနု+ပရိဝေဏိယံ ပရိဝေဏိယံ အနုပရိဝေဏိယံ” အနုအဗုမာသံကဲ့သို့ တည်း၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကား အဗျယိဘော ထုံးစံအတိုင်း သွိ၏ ကာရိယတည်း၊ [ယောဇနာ ၌ကား သွိဝိဘတ်ကို ယံပြုထားသည်ဟု ကြံ၍ “ပရိဝေဏိယံ”ကို နုပုလ္လိင် “ပရိဝေဏ”မှ ဣတ္ထိလိင် “ပရိဝေဏိ”ဟု ပြန်ထားသော “လိင်္ဂံဝိပလ္လာသ”ဟု ဆိုလေသည်။]

အသင်္ကေတေန။ ။ နတ္ထိ+သင်္ကေတော ယဿာတိ အသင်္ကေတော “မည်သည့် ကျောင်း၌ ပါတိမောက္ခံပြမည်”ဟု သတ်မှတ်ခြင်းမရှိသော ပါတိမောက္ခံပြခြင်း နာဝိဘတ်သည် ကြိယာဝိသေသန အနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် “အသင်္ကေတေန-သတ်မှတ် ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ဥဒ္ဓိသန္တိ”ဟု ပေး၊ “သင်္ကေတံ အကတွာ”ကား ကြိယာဝိသေသန ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။

နိမိတ္တာ ကိစ္ဆေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ ဥပေါသထပမုခဿ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်
 မျက်နှာသာ၏။ ခုဒ္ဒကာနိ ဝါ-ငယ်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟန္တာနိ ဝါ-
 ကြီးသည်မူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပါသာဏဣဋ္ဌကဒါရဇဏ္ဍဒဏ္ဍကာဒိနိ-ကျောက်၊
 အုတ်၊ သစ်တုံး၊ တုတ်ချောင်း အစရှိကုန်သော၊ ယာနိ ကာနိစိ-အမှတ်မထား
 တစ်ပါးပါးကုန်သော၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ (ကိစ္ဆေတု ဝဋ္ဋတိဉ္စိပ)၊ အဗ္ဗောကာသေ
 ဝါ-လွင်တီးခေါင်၌သော်လည်းကောင်း၊ မာဠကာဒိသု ဝါ-တန်ဆောင်း အစရှိသည်
 တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအရပ်၌၊
 သညံ-အမှတ်အသားကို၊ ကတွာ-၍၊ ကိစ္ဆေတု ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ အထ ဝါ-ကား၊
နိမိတ္တာ ကိစ္ဆေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ နိမိတ္တုပဂါ ဝါ-နိမိတ်လောက်သည်မူလည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ အနိမိတ္တုပဂါ ဝါ-နိမိတ်မလောက်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 (ပါသာဏာဒယော-ကျောက်အစရှိသည်တို့ကို၊) ပရိစ္ဆေဒဇာနနတ္ထံ-အပိုင်းအခြားကို
 သိခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကိစ္ဆေတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ **ထေရေဟိ၊ပေ၊ သန္နိပတိတုန္တိ** ဧတ္ထ-
 ၌၊ မဟာထေရော-မဟာထေရ်သည်၊ (အကြီးဆုံးကိုဆိုသည်၊) ပဌမတရံ-ရှေးဦးစွာ၊
 သစေ န အာဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ မလာအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊(ဟောတိ)၊
 ဥပုသ်ပြုချိန် တစ်စုံတစ်ခု လုံလောက်သော အကြောင်းရှိ၍ အလျင် မရောက်လျှင်
 ကား အာပတ်သင့်စရာ မရှိ။]

သဗ္ဗေဟေဝ၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 ပေါရာဏကော-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ အာဝါသော-ကျောင်းသည်၊ ဝိဟာရဿ-
 ကျောင်းတိုက်၏၊ (မဟာသိမ်ကျောင်းတိုက်ကြီး၏၊) မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ သစေ
 ဟောတိ-အံ့၊ ဧတ္ထ စ-ဤပေါရာဏကအာဝါသ၌လည်း၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊
 နိသဇ္ဇဋ္ဌာနံ-ထိုင်နေရာ အရပ်သည်၊ (သစေ) ပဟောတိ-အကယ်၍ လောက်အံ့၊
 (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ-ထို ပေါရာဏကအာဝါသ၌၊ သန္နိပတိတွာ-စုဝေး၍၊
 ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ ပေါရာဏကော-သော၊ (အာဝါသော-သည်၊)
 ပရိဒုဗ္ဗလော စေဝ-ထက်ဝန်းကျင် အားမရှိသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မာဓော စ-
 ကျဉ်းမြောင်းသည်လည်း ကောင်း၊ သစေ(ဟောတိ)၊ အညော-အခြားသော၊ ပစ္ဆာ-
 နောက်မှ၊ ဥဋ္ဌိတာဝါသော-ပေါ်ထွက်သောကျောင်းသည်၊ အသမ္မာဓော-
 မကျဉ်းမြောင်းသည်၊ (သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) တတ္ထ-ထိုနောက်မှ
 ပေါ်ထွက်သောကျောင်း၌၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏။

ဥပေါသထပမုခဿ။ ။ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၏ ရှေ့မျက်နှာသာကို“ဥပေါသထ
 ပမုခ”ဟု ဆိုသည်၊ အချို့စာတို့၌ (ပ)မပါဘဲ “ဥပေါသထမုခ”ဟု ရှိ၏၊ သာ၍
 ကောင်းမည်ဟု ထင်သည်၊ ဥပေါသထ(ပ)မုခ နာမ ဥပေါသထာဂါရဿ သမ္မုခဋ္ဌာနံ-
 ဋီကာ၊ “ပမုခ”အရ အဦးစမုခ ဆင်ဝင်ဟူသော အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “သမ္မုခဋ္ဌာနံ”
 ဟု ဖွင့်သည်။]

ယတ္ထ ဝါ၊ ဓမ္မာရိဟရတီတိ ဧတ္တာပိ-ဥ္ဗလည်း၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ထေရဿ-၏၊ ဝိဟာရော-သည်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အတွက်၊ သစေ ပဟောတိ-အကယ်၍ လောက်အံ့၊ ဖာသုကော-ချမ်းသာသည်၊ (သစေ) ဟောတိ-အံ့၊ (ချောင်ချောင်ချိုချို ရှိအံ့၊) (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ-ထိုထေရ်၏ကျောင်း၌၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဆက်၊ သော-ထိုထေရ်၏ကျောင်းသည်၊ ပစ္စန္ဓေ-ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်ဖြစ်သော၊ ဝိသမပ္ပဒေသေ-မည်မညွတ်သောအရပ်၌၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ထေရဿ-အား၊ ဝတ္တဗ္ဗ-လျှောက်ရာ၏၊ (ကိ?) ဘန္တေ၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဝိဟာရော-ကျောင်းသည်၊ အဖာသုကဒေသော-မချမ်းသာ ရာ ဒေသရှိသည်၊ (သွားလာဖို့ရန် မလွယ်ကူသော အရပ်ရှိသည်၊) (ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊) ဧတ္ထ-ဤ အရှင်ဘုရားတို့၏-ကျောင်း၌၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ ဩကာသော-ထိုင်နေလောက်ရာအရပ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ အသုကသ္မိံ နာမ အာဝါသေ-ထိုမည်သော ကျောင်း၌၊ ဩကာသော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းသို့၊ ဂန္တု-ကြွခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်ပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗ-၏၊) ထေရော-သည်၊ သစေ နာဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ မလိုက်လိုအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿ-ထိုထေရ်၏၊ ဆန္ဒပါရှိသုဒ္ဓိ-ကို၊ အာနေတွာ-ဆောင်၍၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အား၊ ပဟောနကေ-နေထိုင်လောက်သော၊ ဖာသုကဌာနေ-ချမ်းသာရာ အရပ်၌၊ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။

အဝိပ္ပဝါသသီမာနဇာနကထာ

၁၄၃။ အန္ဓကဝိန္ဒာတိ-ကား၊ ရာဇဂဟတော-ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ၊ ဂါဝုတတ္ထယေ-သုံးဂါဝုတ်တို့၏ အပေါင်းရှိသော အရပ်၌၊ (သုံးဂါဝုတ်ရှိရာအရပ်၌၊) အန္ဓကဝိန္ဒ နာမ-အန္ဓကဝိန္ဒမည်သော ရွာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထိုအန္ဓကဝိန္ဒရွာကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ ထေရော-ထေရ်သည်၊ ဝသတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တတော-ထိုအန္ဓကဝိန္ဒကျောင်းမှ၊ ရာဇဂဟံ-သို့၊ ဥပေါသထံ-ဥပုသ်ပြုရာအရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တော-လာလသော်၊ (နဒီ တရန္တော မနံ ဂူဇ္ဇော အဟောသိဉ္စ ဓပံ၊) ဟိ-မှန်၊ ရာဇဂဟံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ဝန်းရံ၍၊ အဌာရဿ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ရပ်ကုန်သော၊ မဟာဝိဟာရာ-ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့သည်၊ (အန္ဓကဝိန္ဒကျောင်းနှင့်တကွ၊) ဧကသီမာ-တစ်ခုတည်းသော မဟာသီမံ ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဓမ္မဿနာပတိနာ-တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင် သာရိပုတ္တရာသည်၊ နေသံ-ထို(၁၈)ရပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့၏၊ သီမာ-မဟာသီမံကို၊ ဗဒ္ဒါ-ဖွဲ့အပ်ပြီး၊ တဿာ-ကြောင့်၊ ဝေဠုဝနေ-ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်၌၊ သံဃဿ-အား၊ သာမဂ္ဂီဒါနတ္ထံ-သာမဂ္ဂီကို ပေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂစ္ဆန္တော-လာလသော်၊ (မနံ ဂူဇ္ဇော အဟောသိဉ္စ ဓပံ၊) ဣတိ အတ္ထော။

နဒိံ တရန္တောတိ-ကား၊ သိပ္ပနိယံ-သိပ္ပနိမည်သော၊ နဒိံ-ကို၊ အတိက္ကမန္တော-
 ဖြတ်ကျော်လင်သော်၊ [တရန္တော အရ ရေကူးသကဲ့သို့ ကူးရခြင်းကို ယူမည်စိုး၍
 “အတိက္ကမန္တော”ဟု ဖွင့်သည်။] မနံ ဝုဇ္ဈော အဟောသိတိ-ကား၊ ဤသကံ-
 စဉ်းငယ်၊ (ဝုဇ္ဈော-မျှောအပ်သည်။) အပ္ပတ္တဝုဇ္ဈဘာဝေါ-မရောက်အပ်သော မျှောအပ်
 သည်၏ အဖြစ်ရှိသည်။ (မျှောအပ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်တတ်သည်။)
 အဟောသိ-ပြီ၊ သာ နဒိံ-ထို သိပ္ပနိမြစ်သည်၊ ဂိဇ္ဈကုဋတော-ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ၊
 ဩတရိတွာ-သက်ဆင်း၍၊(ကျ၍) စဏ္ဍေန-ကြမ်းတမ်းသော၊ သောတေန-ရေ
 အယဉ်ဖြင့်၊ (ထေရ်-ထေရ်ကို) ဝဟတိ ကိရ-ဆောင်ယူသတတ်၊ တတ္ထ-ထိုသို့
 ဆောင်ယူရာ၌၊ ဝေဂေန-လျင်သောအဟုန်ဖြင့်၊ အာဂစ္ဆန္တံ-လာသော၊ ဥဒကံ-
 ကို၊ အမနသိကရောန္တော-နှလုံးမသွင်းမိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ထေရော-သည်၊ ဝါ-
 ကို၊ မနံ-စဉ်းငယ်၊ ဝုဇ္ဈော-မျှောအပ်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊
 ဝုဇ္ဈော-တကယ်မျှောအပ်သည်၊ (တကယ် မျှောသွားသည်။) န(အဟောသိ)-
 ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ အဿ-ထို အရှင်မဟာကဿပထေရ်၏၊ ဥဒကဗ္ဘာဟတာနိ-
 (ဥဒက+အဘိ+အာဟတာနိ)-ရေသည် ရှေးရှုတိုက်ခတ်အပ်ကုန်သော၊ စီဝရာနိ-
 တို့သည်၊ အလ္လာနိ-စိုစွတ်ကုန်သည်၊ ဇာတာနိ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။

၁၄၄။ သမ္မတာ၊ပေါဂါမူပစာရန္တာတိ-ဟူသော၊ ဣမိဿာ ကမ္မဝါစာယ-ဤ
 ကမ္မဝါစာ၏၊ ဥပ္ပန္နကာလတော-ဖြစ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဘိက္ခုနီ-တို့အား၊
 ပုရိမကမ္မဝါစာ-ရှေးကမ္မဝါစာသည်၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်တော့၊ [“ဌပေတွာ ဂါမံ
 စ ဂါမူပစာရံ စ”မပါသော ကမ္မဝါစာကို “ပုရိကမ္မဝါစာ”ဟု ဆိုသည်။] ဟိ-
 မှန်၊ အယမေဝ-ဤနောက် ကမ္မဝါစာသည်သာ၊ ထာဝရာ-ခိုင်မြဲသည်၊ ဟောတိ၊
 ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုနီနိ-တို့အား၊ အယံ-ဤ နောက်ကမ္မဝါစာသည်၊ န ဝဇ္ဇတိ-
 မအပ်၊ ပုရိမာယေဝ-ရှေး ကမ္မဝါစာသည်သာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊

မနံ ဝုဇ္ဈော။ ။ ဤသံ ကိဉ္စိ မနံ အပ္ပေ၊ အဘိဓာန် (၁၁၄၈)၌ “မနံ”သဒ္ဒါသည်
 ဤသံ၊ ဤသကံပုဒ်တို့၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော နိပါတ်ဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် “ဤသကံ”
 ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝုယုတေတိ ဝုဇ္ဈော၊ “သာ နဒိံ ထေရံ ဝဟတိ” မြစ်က ကတ္တားဖြစ်ပုံကို
 ကြည့်၍ “ဝုဇ္ဈော-မျှောအပ်သည်” ဟု ပေး၊ “မြစ်ရေသည် မျှောအပ်၏” ဟုလို၊
 “မျှောအပ်” ဆိုသော်လည်း အစဉ်အတိုင်း မျှောသွားအောင် မျှောအပ်သည်မဟုတ်၊
 အနည်းငယ် ယိုင်တိုင်တိုင် ဖြစ်ရုံလောက်သာ မျှောအပ်သောကြောင့်“အပ္ပတ္တဝုဇ္ဈဘာဝေါ”
 ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ဝုဇ္ဈဿ+ဘာဝေါ ဝုဇ္ဈဘာဝေါ၊ အပ္ပတ္တော+ဝုဇ္ဈဘာဝေါ ယဿာတိ
 အပ္ပတ္တဝုဇ္ဈဘာဝေါ၊ ယောဇနော၌ အပ္ပတ္တ နေရာဝယ်“အပ္ပမတ္တ”ဟု တွေ့ရ၏၊ [“အမနသိ
 ကရေန္တော”ဖြင့် တန်ခိုးဖြင့် မကျော်လွန်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြ၏၊-ဝိမတိ၊ ဝုဇ္ဈော၌
 ဝဟဓာတ် တပစ္စည်း၊ ဝ၏ အ ကို ဥပြ၊ ဥကို ဒီဃပြ၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ၅ ကဏ္ဍ
 ၁၀၇သုတ်။]

(ဘိက္ခုနီနံ-တို့အား၊ ပုရိမာယေဝ-သည်သာ၊ ဝဇ္ဇတိ-နည်း?)၊ ဟိ(ယသ္မာ)-
 ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနီသံဃော-သည်၊ အန္တောဂါမေ-ရွာတွင်း၌၊ ဝသတိ-နေရ၏၊
 ဧဝံ-ဤသို့ ဘိက္ခုနီတို့အား နောက်ကမ္မဝါစာ၏ အပ်ခြင်းသည်၊ ယဒိ သိယာ-
 အကယ်၍ဖြစ်အံ့(ဧဝံသတိ)၊ သော-ထိုဘိက္ခုနီသံဃာသည်၊ ဧတာယ ကမ္မဝါစာယ-
 ဤကမ္မဝါစာကြောင့်၊ တိစိဝရပရိဟာရံ-တိစိဝရိတ် အစောင့်အရှောက် ကို၊ န
 လောယျ-မရတော့ရာ၊ စ-စင်စစ်ကား၊ အဿ-ထိုဘိက္ခုနီသံဃာ၏၊ ပရိဟာရေ-
 တိစိဝရိတ် အစောင့်အရှောက်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုရိမာယေဝ-
 ရှေးကမ္မဝါစာသည်သာ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခုနီသံဃဿ-သည်၊ ဝါ-
 ၏(အတွက်)၊ ဒွေပိ-နှစ်လုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သိမာယော-သိမ်တို့ကို၊ (သမာန
 သံဝါသကသိမ်၊ အဝိပ္ပဝါသသိမ်တို့ကို)၊ လဗ္ဘန္တိ-ရအပ်ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို ဘိက္ခု
 သိမ်၊ ဘိက္ခုနီသိမ် နှစ်မျိုးတို့တွင်၊ ဘိက္ခုနီ-တို့၏၊ သိမ်-ကို၊ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာပိ-
 လွှမ်းမိုး၍လည်းကောင်း၊ တဿာ-ထိုဘိက္ခုသိမ်၏၊ အန္တောပိ- အတွင်း၌လည်း
 ကောင်း၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ သိမ်-ကို၊ သမ္ပနိတံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဘိက္ခုနမ္ပိ-တို့၏လည်း၊
 ဘိက္ခုနီသိမာယ-၌၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ [လွှမ်းမိုး၍ လည်း သမုတ်နိုင်သည်၊
 အတွင်း၌လည်း သမုတ်နိုင်သည်-ဟူလို] ဟိ-မှန်၊ တေ-ထို ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီတို့သည်၊
 အညမညဿ-အချင်းချင်း၏၊ ကမ္မေ-ကံ၌၊ ဂဏပူရကာ-ဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်
 ကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ ကမ္မဝါစံ-ကို၊ ဝဂ္ဂံ-ဝဂ်ဖြစ်အောင်၊ (ဝဂ္ဂကံ
 ဖြစ်အောင်)၊ န ကရောန္တိ-မပြုနိုင်ကုန်၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဌပေတွာ ဂါမံ စ
 ဂါမူပစာရံ စ ဟူသောပါဌ၌၊ နိဂမနဂရာနမ္ပိ-နိဂုံး၊ မြို့တို့ကိုလည်း၊ ဂါမေနေဝ-
 ဂါမသဒ္ဓါဖြင့်ပင်၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

အဝိပ္ပဝါသာ။ ။ ပါဠိတော်၌ “သာ သိမာ”နှင့်“အဝိပ္ပဝါသာ”သည် အရတူ၏၊
 ထို့ကြောင့် ဝိပ္ပဝသနံ-ကင်း၍နေခြင်း၊ ဝိပ္ပဝါသော-ခြင်း၊ ဝိပ္ပဝါသဖြင့် စိဝရဝိပ္ပဝါသ
 ကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော နိသဂ္ဂါပိစိတ်တိုင်အောင် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊
 နတ္ထိ+ဝိပ္ပဝါသော ဧတာယာတိ အဝိပ္ပဝါသာ-တိစိဝရိတ်နှင့် ကင်း၍နေခြင်းကြောင့်
 သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်မရှိကြောင်း သိမ်၊ [“တံ သိမ်-ထိုသမာနသံဝါသကသိမ်
 ကို၊ အဝိပ္ပဝါသံ-ကင်း၍နေခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်မရှိကြောင်းသိမ်
 ဟူ၍၊ သမ္ပနေယျ-သမုတ်ရာ၏”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။]

ယဒိ ဧဝံ သိယာ။ ။ “ဧဝံ”ကို ဘိက္ခုနီနံ အယံ န ဝဇ္ဇတိ မှ“န”ကို ဖြုတ်၍စွဲပါ၊
 ဘိက္ခုနီတို့မှာ “ဌပေတွာ ဂါမံ စ ဂါမူပစာရံ စ”ပါသော ဤ နောက်ကမ္မဝါစာအပ်လျှင်
 ရွာနှင့်ရွာ၏ဥပစာကို ချန်၍သမုတ်ရသော ဤ နောက်ကမ္မဝါစာအတွက် ရွာတွင်း၌
 နေသော ဘိက္ခုနီတို့မှာ တိစိဝရိတ်သင်္ကန်းနှင့် ညဉ့်ကင်း၍ နေနိုင်ခြင်းဟူသော အစောင့်
 အရှောက်ကို မရဘဲ ရှိပေလိမ့်မည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား ထိုအစောင့်အရှောက်ကိုလည်း
 ရသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ဘိက္ခုနီတို့အတွက် “ဌပေတွာ ဂါမံ စ ဂါမူပစာရံ စ”မပါသော
 ရှေးကမ္မဝါစာသာ အပ်သည်-ဟူလို။

ဂါမူပစာရောတိ-ကား၊ ပရိက္ခိတ္တဿ-ကာရံအပ်သော ရွာ၏၊ ပရိက္ခေပေါ-
 အကာအရံသည် လည်းကောင်း၊ အပရိက္ခိတ္တဿ-မကာရံအပ်သော ရွာ၏၊
 ပရိက္ခေပေါကာသော-အကာအရံကို ထိုက်ရာအရပ်သည်လည်းကောင်းတည်း၊
 တေသု-ထိုဂါမ၊ ဂါမူပစာရတို့၌၊ အဓိဋ္ဌိတတေစီဝရိကော-အဓိဋ္ဌာန် တင်အပ်ပြီး
 သော တိစီဝရိက်သင်္ကန်းရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပရိဟာရ-အာပတ်မသင့်အောင်
 ရှောင်လွှဲကြောင်း၊ အစောင့်အရှောက်ကို၊ န လဘတိ-မရ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊
 ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ အဝိပ္ပဝါသသီမာ-သည်၊ ဂါမံ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂါမူပစာရံ
 စ-ကိုလည်းကောင်း၊ န ဩတ္ထရတိ-မလွမ်းမိုး၊ သမာနသံဝါသကသီမာ-သည်သာ၊
 ဩတ္ထရတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤနှစ်မျိုးသော သိမ်တို့တွင်၊ သမာနသံဝါသက
 သီမာ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဓမ္မတာယ-သဘောအားဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊
 (ကျယ်ပြန့်သွား၏-ဟူလို၊) အဝိပ္ပဝါသသီမာ ပန-သည်ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်
 အရပ်၌၊ သမာနသံဝါသကသီမာ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထေဝ-ထိုသမာနသံဝါသက
 သိမ်ရှိရာ အရပ်၌သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ပဒေ-မှန်၊ တဿာ-ထိုအဝိပ္ပဝါသသိမ်၏၊
 ဝိသု-သီးခြား၊ နိမိတ္တကိတ္တနံ-နိမိတ်ပြောပြရခြင်းသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ [သမာန
 သံဝါသကသိမ်၏ နိမိတ်သည်ပင် ဤအဝိပ္ပဝါသသိမ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သည်-ဟူလို၊]
 တတ္ထ-ထိုနှစ်မျိုးသောသိမ်တို့တွင်၊ အဝိပ္ပဝါသာယ-အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို၊ သမ္မုတိ
 ကာလေ-သမုတ်ရာအခါ၌၊ ဂါမော-သည်၊ သစေ၊ အတ္ထိ-အကယ်၍ရှိအံ့(ဧဝံသတိ)၊
 တံ-ထိုရွာကို၊ သာ-ထိုအဝိပ္ပဝါသသိမ်သည်၊ န ဩတ္ထရတိ-မလွမ်းမိုး၊ ပန-
 သို့မဟုတ်၊ သီမာယ-ကို၊ သမ္မုတာယ-သမုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ပစ္စာ-နောက်၌၊ ဂါမော-
 သည်၊ သစေ နိဝိသတိ-အကယ်၍ တည်နေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သောပိ-ထိုနောက်မှ
 တည်သောရွာသည်လည်း၊ သီမာသချံမေဝ-သိမ်ယူသော အရေအတွက်သို့သာ၊
 ဂစ္ဆတိ-၏။

စ-ဆက်၊ ပစ္စာ-၌၊ နိဝိဋ္ဌော-တည်သော ရွာသည်၊ (သီမာသချံမေဝ-သို့သာ၊
 ဂစ္ဆတိ)ယထာ-ရောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပဌမံ-စွာ၊ နိဝိဋ္ဌဿ-တည်ပြီးသော
 ရွာ၏၊ ပစ္စာ-၌၊ (သိမ်သမုတ်ပြီးရာ ကာလ၏နောက်၌) ဝဗိတပ္ပဒေသောပိ-
 တိုးချဲ့အပ်သော အရပ်သည်လည်း၊ သီမာသချံမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ သီမာ
 သမ္မုတိကာလေ-၌၊ ဂေဟာနိ-အိမ်တို့ကို၊ သစေပိ ကတာနိ-အကယ်၍မူလည်း
 ဆောက်လုပ်အပ်ပြီးကုန်အံ့၊ ပဝိသိဿာမ-အိမ်သို့ ဝင်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊
 အာလယောပိ-အလိုဆန္ဒသည်လည်း၊ (သစေပိ) အတ္ထိ-အကယ်၍မူလည်း ရှိအံ့၊
 ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ အပ္ပဝိဋ္ဌာ-မဝင်ရကုန်သေး
 သည်၊ (သစေ) ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ ဒေသ(ဒေသော)-ဤရွာသစ်
 သည်၊ အဂါမောယေဝ-ရွာမဟုတ်သေးသည်သာ၊ (ဤသို့ လှမ်းစပ်) ဝါ-တစ်နည်း၊
 ပေါရာဏကဂါမံ-ရှေး၌ဖြစ်သော ရွာကို၊ ဝါ-ရွာဟောင်းကို၊ (သာမညကံ)၊
 သဂေဟမေဝ-အိမ်နှင့်တကွဖြစ်သော ရွာကိုပင်၊ (ဝိသေသကံ)၊ ဆဋ္ဌေတွာ-စွန့်ပစ်၍၊

အညတ္တ-အခြားအရပ်သို့၊ ဂတာ-သွားကုန်သည်၊ (သစေ ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ၊) ဧသ (ဧသော)-ဤရွာဟောင်းသည်၊ အဂါမောယေဝ-ရွာမဟုတ်တော့သည်သာ၊ သီမာ-သည်၊ ဩတ္ထရတိ-လွှမ်းမိုး၏၊ [ရွာမဟုတ်သောကြောင့် ထိုအရပ်၌ အဝိပ္ပဝါသ သိမ်သည် လွှမ်းမိုးနိုင်၏၊] ပန-ဆက်၊ ဧကမ္ပိ-တစ်မျိုးလည်းဖြစ်သော၊ ပဝိဋ္ဌ-ဝင်ပြီးသော၊ ကုလံ ဝါ-အမျိုးသည်သော်လည်းကောင်း၊ အဂတံ-မထွက်သွားသေးသော၊ (ကုလံ) ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ အတ္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂါမောယေဝ-ရွာပင်တည်း၊ သီမာ-သည်၊ န ဩတ္ထရတိ-မလွှမ်းမိုး။

ဝေဉ္စ ပန၊ ပေါ'သမ္မဟန္တဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-ဌ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ခေဒိတဗ္ဗော၊) သမ္မဟနန္တေန-ပယ်နုတ်လိုသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဝတ္တံ-ဝတ္တရားကို၊ ဇာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ တတြ-ထို ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံဟူသော စကားရပ်၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ ကား၊ ဝတ္တံ-ဝတ္တရားတည်း၊ ခဏ္ဍသီမာယံ-ဌ၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အဝိပ္ပဝါသသီမာ-ကို၊ န သမ္မဟန္တဗ္ဗာ-မပယ်နုတ်ထိုက်၊ တထာ-တူ၊ အဝိပ္ပဝါသသီမာယံ-ဌ၊ ဌတွာ-၍၊ ခဏ္ဍသီမာပိ-ကိုလည်း၊ (န သမ္မဟန္တဗ္ဗာ-ထိုက်၊) ပန-အနွယ်၊ ခဏ္ဍသီမာယံ-ဌ၊ ဌိတေန-တည်သော ရဟန်းသည်၊ ခဏ္ဍသီမာဝ-ကိုသာ၊ သမ္မဟနိတဗ္ဗာ-၏၊ တထာ-တူ၊ ဣတရာယ-အခြားသော အဝိပ္ပဝါသသီမံ၌၊ ဌိတေန-တည်သော ရဟန်းသည်၊ ဣတရာ-အခြားသော အဝိပ္ပဝါသသီမံကို၊ (သမ္မဟနိတဗ္ဗာ)။

သီမံ နာမ-သိမ်မည်သည်ကို၊ (ဘိက္ခု-တို့သည်၊) ဒွိဟိ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သမ္မဟနန္တိ-ပယ်နုတ်ကြကုန်၏၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုအားဖြင့်၊ ခုဒ္ဒကံ-ငယ်နေသော သိမ်ကို၊ ပုန-ဖန်၊ အာဝါသဝနုနတ္ထာယ-ကျောင်းတိုက်ကို တိုးချဲ့ခြင်းအကျိုးငှာ၊ မဟတိ-ကြီးသောသိမ်ကို၊ ကာတံ ဝါ-

ပေါရာဏကဂါမံ၊ ပေ၊ ဂတာ။ ။ ရွာသစ် အိမ်သစ်၏ အဂါမက အမည်ရခိုက်မှ တစ်ပါး ရွာဟောင်း အိမ်ဟောင်း၏ အဂါမက အမည်ရခိုက်ကိုလည်း တစ်နည်းပြလို၍ “ပေါရာဏကဂါမံ”စသည် မိန့်၊ “ရွာဟောင်းကို အိမ်ပါစွန့်၍ သွားကြလျှင်လည်း ရွာမဟုတ်တော့”ဟူလို၊ အိမ်ကို မစွန့်သေးလျှင်ကား ရွာအမည် မပျက်သေး။

ပဝိဋ္ဌ ဝါ အဂတံ ဝါ။ ။ ပဝိဋ္ဌဖြင့် ရွာအသစ်ကို ပြ၏၊ ရွာအသစ်၌ တစ်အိမ် လောက်က လူနေဖြစ်လျှင် ဂါမအမည်ရတော့၏၊ အဂတံ ဝါဖြင့် ရွာဟောင်းကို ပြ၏၊ ရွာဟောင်း၌ (ဘေးတစ်ခုခုကြောင့် များစွာသော အိမ်သားတွေ အိမ်ကိုစွန့်ပစ်၍ ထွက်သွား ကြသော်လည်း) တစ်အိမ်သားတို့က မထွက်သေးလျှင် ရွာအမည် မပျက်သေးဟု ပြ၏။

အဝိပ္ပဝါသသီမာ န သမ္မဟန္တဗ္ဗာ။ ။ မဟာသိမ်ကို “အဝိပ္ပဝါသသီမာ” ဟု ဆိုသည်၊ ရှေးခေတ်က မဟာသိမ်ကိုသာ များသောအားဖြင့် အဝိပ္ပဝါသသိမ်အဖြစ်ဖြင့် သမုတ်လေ့ ရှိကြသည်၊ ထို မဟာသိမ်၌သာ တစ်ယူဇနာမက ကျယ်သောကြောင့် တိစိဝရအဝိပ္ပဝါသအကျိုးကို ရနိုင်သည်။ [အဝိပ္ပဝါသသီမာတိ မဟာသီမံ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထေဝ ယေဘုယျေန အဝိပ္ပဝါသာတိ။-ဝိမတိ။]

ပြုခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ပကတိယာ-အားဖြင့်၊ မဟတိ-ကြီးနေသောသိမ်ကို၊ ပုန-မန်၊ အညေသံ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ ဝိဟာရောကာသဒါနတ္ထာယ-ကျောင်းတိုက်နေရာကို ပေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ခုဒ္ဒကံ-ငယ်သော သိမ်ကို၊ ကာတုံ ဝါ-ငှာလည်းကောင်း၊ (သမူဟနန္တိ) တတ္ထ-ထိုသိမ်နတ်ရာ၌၊ ခဏ္ဍသီမဉ္ဇ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဝိပ္ပဝါသသီမဉ္ဇ-ကိုလည်းကောင်း၊ သစေ ဇာနန္တိ-အကယ်၍ သိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမူဟနိတုဉ္ဇေဝ-ပယ်နုတ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဗန္ဓိတုဉ္ဇ-အသစ်ပြန်ဖွဲ့ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သက္ခိဿန္တိ-စွမ်းနိုင်ကုန်လတ္တံ့။

ပန-ဆက်၊ ခဏ္ဍသီမ-ကို၊ ဇာနန္တော-သိကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အဝိပ္ပဝါသ-ကို၊ အဇာနန္တာပိ-မသိပါကုန်သော်လည်း၊ သမူဟနိတုဉ္ဇေဝ-ငှာလည်းကောင်း၊ ဗန္ဓိတုဉ္ဇ-ငှာလည်းကောင်း၊ သက္ခိဿန္တိ-နိလတ္တံ့၊ ခဏ္ဍသီမ-ကို၊ အဇာနန္တာ-မသိကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အဝိပ္ပဝါသယေဝ-ကိုသာ၊ ဇာနန္တော-သိကုန်လသော်၊ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဥပေါသထာဂါရာဒိသု-စေတီရင်ပြင်၊ ဗောဓိရင်ပြင်၊ ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် အစရှိကုန်သော၊ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေသု-ယုံမှားဖွယ်မရှိရာ အရပ်တို့၌၊ ဌတွာ-၍၊ သမူဟနိတုံ-ငှာ၊ အပ္ပေဝ နာမ သက္ခိဿန္တိ-စွမ်းနိုင်ကုန်တန်ရာ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် စွမ်းနိုင်ကုန်တန်ရာပါသော်လည်း၊ ပဋိဗန္ဓိတုံ-တစ်ဖန်ဖွဲ့ခြင်းငှာ၊ န သက္ခိဿန္တေယေဝ-မစွမ်းနိုင်ကုန်လတ္တံ့သာ၊ သစေ ဗန္ဓေယျံ-အကယ်၍ ဖွဲ့ကုန်အံ့၊

ပကတိယာ ခုဒ္ဒကံ၊ပေ၊မဟတိံ ဝါ ကာတုံ။ ။ နဂိုက ကျောင်းတိုက်ငယ်သဖြင့် ငယ်ငယ် သမုတ်ထားသောကြောင့် ကျဉ်းနေသော အဝိပ္ပဝါသ မဟာသိမ်ကို (ကျောင်းတိုက်ကို တိုးချဲ့လို၍) မဟာသိမ်ကိုလည်း ကြီးကျယ်အောင် သမုတ်ခြင်းငှာ မူလ မဟာသိမ်ကို နုတ်နိုင်၏၊ [ဤစကားကို ထောက်၍ “နဂိုက ကျဉ်းနေသော ခဏ္ဍသီမကို (သိမ်ကျောင်းကြီးကြီး ဆောက်လို၍) သိမ်ကိုလည်း ထပ်၍ ကျယ်ကျယ် သမုတ်ဖို့ရန် နုတ်နိုင်၏” ဟု သိသာ၏၊ ဝိသုဂါမအဓိနဲ့ခံ၍ သမုတ်ထားသော်လည်း အစိုးရအဆက်ဆက်က ပြန်၍ မရတ်သိမ်းလျှင် ဝိသုဂါမ မပျက်ပါ၊ ကျောင်းကြီးကိုကား ခဏ္ဍသီမကို မတိုးချဲ့ဘဲလည်း ဂါမခေတ်ကို နင်း၍ ဆောက်ကောင်းကြောင်းကို ရေး၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ခဏ္ဍသီမံ အဇာနန္တာ၊ပေ၊ သက္ခိဿန္တိ။ ။ စေတိယင်္ဂဏ၊ဗောဓိယင်္ဂဏ မဟာသိမ်တွင်း၌ ဥပုသ်ပြုရန် ကျောင်းဆောင်ယူသော ဥပေါသထာဂါရ၊ အာဒိဖြင့် ဘတ္တသာလာတို့သည် အများစုဝေးရာ ဖြစ်သောကြောင့် ခဏ္ဍသီမသမုတ်ရာ ဌာနမဟုတ်ကြ၊ ထိုနေရာမျိုး၌ “ခဏ္ဍသီမရှိလေသလား?” ဟု ယုံမှားဖွယ်မရှိ၊ ထိုနေရာမျိုးသည် မဟာသိမ်၏ တည်ရာသာ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့်ခဏ္ဍသီမ၏ အပိုင်းအခြားကို မသိဘဲ အဝိပ္ပဝါသ မဟာသိမ်ကိုသာ သိသော ရဟန်းတို့သည် ထိုကဲ့သို့ ယုံမှားစရာ မရှိသော စေတိယင်္ဂဏ စသည်၌ တည်၍ အဝိပ္ပဝါသမဟာသိမ်ကို နုတ်နိုင်စရာ ရှိသည်။

ပဋိဗန္ဓိတုံ ပန၊ပေ၊ ကရေယျံ။ ။ အဝိပ္ပဝါသ မဟာသိမ်ကို ပြန်၍သမုတ်ခြင်းငှာ ကား ဘယ်နည်းနှင့်မျှ စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ အကယ်၍ ထပ်မံသမုတ်လျှင် (နဂိုရှိပြီးသော ခဏ္ဍသီမနှင့်) ရောယှက်စရာရှိ၏၊ ထိုသို့ ရောယှက်မှုကို ပြုလျှင် နောက်ထပ်

(ဧဝံသတိ)၊ သီမာသမ္ဘေဒံ-သိမ်၏ရောယှက်ခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဝိဟာရ-မဟာသိမ်ဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်ကို၊ အဝိဟာရ-မဟာသိမ်ဖြစ်သော ကျောင်းတိုက် မဟုတ်အောင်၊ ကရေယျံ-ပြုကုန်ရာ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န သမူဟနိတဗ္ဗာ-မပယ်နုတ်ထိုက်။

ပန-ဆက်၊ ယေ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ဥဘောပိ-နှစ်မျိုးလုံးသော သိမ်တို့ကို လည်း၊ န ဇာနန္တိ-မသိကုန်၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ သမူဟနိတုံ-ငှာ၊ နေဝ သက္ခိဿန္တိ-နိလတ္တံ၊ ဗန္တိတုံ-ငှာ၊ န သက္ခိဿန္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ သီမာ နာမ- ဤသိမ်မည်သည်၊ ကမ္မဝါစာယ ဝါ-ကမ္မဝါစာကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ (သိမ်နုတ် ကမ္မဝါစာကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊) သာသနန္တရဓာနေန ဝါ-သာသနာတော်၏ ကွယ်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အသီမာ-သိမ်မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ စ- ဆက်၊ သိမ်-ကို၊ အဇာနန္တဟိ-မသိကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မဝါစာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-မတုတ်ကောင်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န သမူဟနိတဗ္ဗာ- ထိုက်၊ ပန-အနွယ်၊ သာဓုကံ-ကောင်းမွန်စွာ၊ (သေသေချာချာ၊) ဥတွာယေဝ- သိပြီး၍သာ၊ (သိပြီးမှသာ၊) သမူဟနိတဗ္ဗာ စ-နုတ်လည်း နုတ်ထိုက်၏၊ ဗန္တိတဗ္ဗာ စ-ပြန်၍လည်း ဖွဲ့ထိုက်၏၊ ဣတိ(အယံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝတ္တံ-ဝတ္တရားတည်း။)

သမုတ်အပ်သော မဟာသိမ် မအောင်ရကား နဂိုက ဝိဟာရ(မဟာသိမ်)ကို အဝိဟာရ (မဟာသိမ်)မဟုတ်အောင် ပြုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့်“**ဧဏှသိမ်ကို မသိဘဲ မဟာသိမ်ကို မနုတ်ပါနှင့်**”ဟုလို၊ [နဂိုက ကံပြု၍ ဖြစ်နိုင်သော မဟာသိမ်ဝိဟာရကို ကံပြု၍ မဖြစ်သည့်အတွက် “**အဝိဟာရ ကရေယျံ**”ဟု ဆိုသည်၊ “**ကျောင်းတိုက်ကြီး ပျက် သွားသည်**”ဟု မဆိုလိုပါ။]

နေဝ သမူဟနိတုံ, န ဗန္တိတုံ။ ။ နိရာသင်္ကဖြစ်သော စေတိယင်္ဂဏ စသော ဌာန၌ တည်၍ နုတ်မည်ဆိုလျှင် နုတ်နိုင်စရာ ရှိသေးသော်လည်း မဟာသိမ်ကို ပြန်၍ ဖွဲ့ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “**နေဝ သမူဟနိတုံ, န ဗန္တိတုံ**”ဟု ဆိုသည်၊ [**“ကမ္မဝါစာ ကာတုံ”**၌ သီမာဗန္ဓန (သီမာသမ္မုတိ) ကမ္မဝါစာကို ဆိုသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “**သိမ်နေရာကို သေချာစွာသိမှ နုတ်ပါ, ထပ်၍ သမုတ်ပါ**”ဟု ဆိုသော်လည်း ယခုအခါ၌ သိမ်အသစ် သမုတ်လိုလျှင် “**ရှေးက သိမ် ဟောင်းများ ရှိခဲ့သော်**”ဟု ကြံဆ၍ သိမ်သမုတ်မည့် နေရာဝယ် ရဟန်းလေးပါး ထိုင်ရုံသာ ညောင်စောင်းကွက် ချ၍လည်းကောင်း, ညောင်စောင်းကွက် မချဘဲလည်း ကောင်း အချင်းချင်း မထိစေဘဲ (ထိလျှင် သိမ်နှစ်ခုရှိခဲ့သော် ရောယှက်မည် စိုးသော ကြောင့် မထိစေဘဲ) မတ်မတ်ရပ်ကာ သိမ်နုတ်ကမ္မဝါစာကို ကိုယ်စီရွတ်၍ သိမ်နုတ်လေ့ ရှိကြ၏၊ ထို ညောင်စောင်းကွက် ချထားသော အလေ့သည် ဝိမတိဋ္ဌိကာဆရာတို့ လက်ထက်ကပင် ရှိခဲ့လေသည်၊ ဝိမတိကြည့်ပါ။

ဂါမသီမာဒိကထာ

၁၄၇။ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဗဒ္ဒသီမာဝသေန-ဖွဲ့အပ်သော သိမ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမာနသံဝါသဉ္စ-တူသောသံဝါသကိုလည်းကောင်း၊ ဧကူပေါသထဘာဝဉ္စ-တူသော ဥပုသ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဗဒ္ဒသီမေသု-ဖွဲ့အပ်သော သိမ်မရှိကုန်သော၊ ဩကာသေသုပိ-အရပ်တို့၌လည်း၊ (ရွာ၊တော၊မြစ် စသော အရပ်တို့၌လည်း၊) တံ-ထိုသမာနသံဝါသ ဧကူပေါသထ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **အသမ္ပတာယ၊ ပေ၊ အတ္ထပိတာယာတိအာဒိ-**အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို အသမ္ပတာယ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **အတ္ထပိတာယာတိ-ကား၊** အပရိစ္ဆိန္နာယ-မပိုင်းခြားအပ်သော်၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိဟူသော ပါဠိ၌၊ ဂါမဂ္ဂဟဏေန-ဂါမသဒ္ဒါဖြင့်၊ နဂရမ္ပိ-သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဂဟိတမေဝ-ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ဂါမသိမ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ [ယောဇနာ၌ တတ္ထကို “**ဂါမနိဂမနဂရေသု**” ဟု စွဲလေ၏၊] ယတ္ထကေ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊ တဿ တဿ ဂါမဿ-ထိုထိုရွာ၏၊ ဘောကော-ရွာစားတို့သည်၊ (ရွာသူကြီးတို့သည်၊) ဗလိ-အခွန်အတုတ်ကို၊ လဘန္တိ-န်၏၊ သော ပဒေသော-သည်၊ အပ္ပော ဝါ-

သမာန၊ပေ၊ ဘာဝဉ္စ။ ။ “သံဝါသ”ဟူသည် ဧကကမ္မ ဧကုဒ္ဒေသ သမသိက္ခာ တည်း၊ ထို့ကြောင့် သမာနသံဝါသအရ၌ ဧကုဒ္ဒေသဟူသော ဥပုသ်ကံလည်း ပါဝင် နိုင်၏၊ သို့သော် **“ဥပေါသထ”**ဟု သီးခြားယူထားသောကြောင့် ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်း အားဖြင့် သမာနသံဝါသအရ ဥပုသ်ကံမှတစ်ပါး အခြားကံများကိုသာ ယူရတော့သည်။ [ဥပေါသထဿ ဝိသု ဂဟိတတ္တာ အဝသေသကမ္မဝသေန သမာနသံဝါသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ သိမ်သမုတ်ကမ္မဝါစာ၌လည်း **“သမာနသံဝါသံ ဧကူပေါသထံ”** ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိ၌ **“ဥပေါသထံ”**ကို သီးခြား ယူရခြင်းသည် သိမ်သမုတ်ရခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုက ဥပုသ်ကံကို အခြေခံပြု၍ ဖြစ်လာသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုကမ္မဝါစာ၌လည်း **“ဧကူပေါသထံ”**ဖြင့် ဥပုသ်ကံကို သီးခြားယူပြီးဖြစ်၍ **“သမာန သံဝါသံ”**အရ ကြွင်းသောက်များကိုသာ ယူရတော့သည်ဟု မှတ်ပါ။

အတ္ထပိတာယ။ ။ ပါဠိတော်၌ **“အသမ္ပတာယ ဘိက္ခဝေ သီမာယ အတ္ထပိတာယ”** ဟု ရှိ၏၊ ထိုသီမာယသည် ရှေးလည်းငဲ့၊ နောက်လည်းငဲ့သော ကာကောလောကနနည်း ဖြစ်ရကား **“သီမာယ-အပိုင်းအခြားကို၊ အတ္ထပိတာယ-မထားအပ်သော်”**ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးရမည်၊ **“မထား”**ဆိုသည်မှာ **“မပိုင်းခြား”**ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် **“အပရိစ္ဆိန္နာယ”**ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ [အပရိစ္ဆိန္နာယာတိ ဗဒ္ဒသီမာဝသေန အကတ ပရိစ္ဆေဒါယ၊-ဋီကာ။]

ကျဉ်းငယ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ မဟန္တော ဝါ-ကျယ်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ **ဂါမသီမာ**တွေဝ-ဂါမသိမ်ဟူ၍သာ၊ (ရွာအပိုင်းအခြားဟူ၍သာ) သန့်-သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ **နဂရနိဂမသီမာ**သုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ ဧကသ္မိံ ယေဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဂါမဓေတ္တေ-၌၊ ဧကံ-သော၊ ယမ္မိ ပဒေသံ-အကြင် အရပ်ကိုလည်း၊ (ဒေတိ ၌စပ်)၊ အယံ-ဤအရပ်သည်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ ဂါမော-ရွာသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ-ပိုင်းခြား၍၊ ရာဇ-သည်၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်အား၊ ဒေတိ-၏၊ သောပိ-ထိုအရပ်သည်လည်း၊

ဗလိံ လဘန္တိ။ ။ ဤစကားကို ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုသည်၊ အခွန်အတုတ်ရသည် သာ များ၏၊ သို့သော် အခွန်မရစေကာမူ အစိုးရတို့က **“ဤမျှကျယ်သော အရပ်ကို ဂါမတစ်ခု”**ဟု သတ်မှတ်ထားလျှင် ထိုအရပ်တွင် ပါဝင်နေသော ရေကန်၊ ရေမြောင်း၊ သုသာန်၊ တောင် စသော ဝတ္ထုနှင့်တကွ အားလုံး ဂါမအမည်ရသည်၊ (ဇာတဿရအိုင်၊ ဆားငံချောင်းတို့ကား ထိုဂါမ၌ ရှိသော်လည်း ထိုဂါမသိမ်တွင် မပါဝင်ကြ)၊ [ရာဇာဒီဟိ အပရိစ္ဆိန္နဘူမိဘာဂေါ ဟိ သဗ္ဗောဝ (ထပေတွာ နဒီလောဏိဇာတဿရေ)ဂါမသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော-ဝိမတိ။]

စဉ်းစားဖွယ်။ ။ **“ဘောဇကာ ဗလိံ လဘန္တိ”**ကို ထောက်၍ ရွာငယ် နှစ်ရွာ သုံးရွာ စသည်ကို ရွာသူကြီးတစ်ယောက်တည်းက အုပ်ချုပ်လျက် အခွန်ရရာ၌ ထို ရွာငယ်အစုကိုပင် **“ဂါမဓေတ် တစ်ခုတည်း”**ဟု အများပင် ယူကြ၏၊ ထို့ပြင် **“ဝိသုဂါမ အမိန့်ခံရာ၌လည်း ထိုရွာသူကြီးက အမိန့်ခံ၍ ရွာသီးခြား ရစေကာမူ ထို ဂါမဓေတ် တစ်ခုတည်းတွင် ပါဝင်သောကြောင့် ဝိသုဂါမ မဖြစ်”**ဟု ယူကြ၏၊ ထိုသို့ ယူရာ၌ အခွန်ရခြင်း၊ မရခြင်းသည် လိုရင်းမဟုတ်၊ **“ရွာတစ်ရွာ”**ဟု ပိုင်းခြား၍ ထားခြင်းကသာ လိုရင်းဖြစ်သည်ကို ဝိမတိဋ္ဌိကာ စကားဖြင့် ယုံမှား ကင်းနိုင်ကြပါစေ။

ဝိမတိ။ ။ ဗလိံ လဘန္တိတိ ဣဒံ ယေဘုယျေန ဝုတ္တံ၊ အယံ ဂါမော ဧတ္တကော ကရိသဘာဂေါတိအာဒိနာ ပန ရာဇပဏ္ဍေသု အာရောပိတေသု ဘူမိဘာဂေသု၊ ပေ၊ သောပိ ဂါမသီမာ ဧဝ၊ ဤဋီကာ၌ **“ဤရွာသည် ဤ၍ဤမျှ ကရိသကျယ်၏”**ဟု သတ်မှတ်ထားရာအရပ်ကို **“ဂါမသီမာ”**ဟု ဆိုသောကြောင့် မင်းတို့သည် နှစ်ရွာ သုံးရွာ စသည်ပေါင်း၍ **“ဤရွာသည် ဤ၍ဤမျှ ကျယ်သည်”**ဟု မသတ်မှတ်ကြ၊ တစ်ရွာတည်းကိုသာ သတ်မှတ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သူကြီးတစ်ပိုင် နှစ်ရွာ သုံးရွာကို **“ဂါမဓေတ်တစ်ခု၊ ဂါမသိမ်တစ်ခု”**ဟု ယူခြင်းကို စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

နဂရ၊ ပေ၊ ဧသေဝ နယော။ ။ **“ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ”**ဟု ဂါမနှင့် နိမဂကိုမှတ်၍ မိန့်တော်မူသော်လည်း နဂရကိုပါ ဂါမသဒ္ဓါဖြင့် သိမ်းယူပါဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ သိမ်းယူ အပ်သော နဂရလည်း မြို့ပိုင်တစ်ယောက်၊ သို့မဟုတ် မြို့သူကြီးတစ်ယောက်၏ ပိုင်ခြင်း သည် လိုရင်းမဟုတ်၊ အစိုးရတို့က **“မည်သည့် အရပ်သည် မည်သည့်မြို့”**ဟု သတ်မှတ် ထားလျှင် ထိုအရပ်သည် နဂရတစ်ခုပင်၊ ထိုနဂရ တစ်ခု၌ ရပ်ကွက်အလိုက် သူကြီး၊ အရပ်အုပ်တို့၏ အုပ်ချုပ်ရာတစ်ကွက်ကို **“သီးခြား ဂါမသိမ်”**ဟု မယူသင့်၊ နိဂုံး၌လည်း နည်းတူ၊ နိဂုံး၊ မြို့တို့၏လက္ခဏာကို သံဃာဒီသေသ ကုလဒူသနသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ။

ဝိသု-သီးခြား၊ ဂါမသီမာ-ဂါမသိမ်သည်၊ ဟောတိယေဝ-သည်သာ၊ တသ္မာ-
 ကြောင့်၊ သာ စ-ထိုဝိသုဂါမသိမ်သည်လည်းကောင်း၊ ဣတရာ-ဝိသုဂါမသိမ်မှ
 အခြားကုန်သော၊ ပကတိဂါမနဂရနိဂမသီမာ စ-ပင်ကို ဂါမသိမ်၊ နဂရသိမ်၊
 နိဂမသိမ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သီမာသဒိသာယေဝ-ဖွဲ့အပ်သော သိမ်နှင့် တူကုန်
 သည်သာ၊ ဟောန္တိ-နံ၏၊ ပန-အထူးကား၊ ကေဝလံ-ဗဒ္ဒသိမ်မဖက် သက်သက်၊
 တိစီဝရဝိပွဝါသပရိဟာရ-တိစီဝရိုက် ဝိပွဝါသအာပတ်မှ စောင့်ရှောက်ခြင်းကို၊
 န လဘန္တိ-ကုန်။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဂါမန္တဝါသိနံ-ရွာနီးကျောင်း၌ နေလေ့ရှိသော ရဟန်းတို့၏၊
 သီမာပရိစ္ဆေဒံ-သိမ်အပိုင်းအခြားကို၊ (ဂါမ၊ နိဂမ၊ နဂရဟူသော သိမ်အပိုင်းအခြား
 ကို) ဒသေတော-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အာရညကာနံ-တော၌နေလေ့ရှိသော ရဟန်း
 တို့၏၊ သီမာပရိစ္ဆေဒံ-ကို၊ ဒသေန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ **အဂါမကေ စေတိအာဒိ-**
 အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီး၊ တတ္ထ-ထိုအဂါမကေ စေအစရှိသော
 စကားရပ်၌၊ **အဂါမကေ စေတိ-ကား၊** ဂါမနိဂမနဂရသီမာဟိ-ဂါမသိမ်၊ နိဂမ
 သိမ်၊ နဂရသိမ်တို့ဖြင့်၊ အပရိစ္ဆိန္န-မပိုင်းခြားအပ်သော၊ အဋ္ဌဝိပွဒေသေ-တောအုပ်
 အရပ်၌၊ (ဘိက္ခု-သည်၊ စေ ဝသတိ-အကယ်၍ နေအံ့၊) အထ ဝါ-ကား၊
အဂါမကေ စေတိ-ကား၊ ဝိဇ္ဈာဠဝိသဒိသေ-ဝိဇ္ဈာတောနှင့် အလားတူသော၊
 အရညေ-တောကြီး၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ (စေ)ဝသတိ-အံ့၊ အထ-ထိုသို့နေရာအခါ၌၊

ဝိသုဂါမသီမာ။ ။ ပြုအပ်ခဲ့သော ဂါမခေတ် တစ်ခေတ်တည်းမှ ရပ်ကွက်တစ်ခုကို
 ပိုင်းခြားကန့်သတ်၍ “ဤအရပ်သည် ဂါမခေတ်မှ သီးခြားရွာတစ်ခု ဖြစ်စေ”ဟု
 အစိုးရမင်းက (ပေးနိုင်သော အာဏာရှိသူအစိုးရက) တစ်စုံတစ်ယောက်အားပေးလျှင်
 လည်း ရပ်ကွက်သီးခြားတစ်ခု ဖြစ်ရကား အခြားဂါမသည် ဂါမသိမ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ
 ရွာကလေးလည်း ဝိသုဂါမသိမ်ဖြစ်တော့၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဂါမခေတ်တစ်ခု၌ ရှိသမျှရဟန်းများသည် တစ်နေရာ၌စု၍ လိုရာ
 ကံကို ပြုနိုင်သကဲ့သို့ ဝိသုဂါမ အမိန့်ရ၍ သီးခြားဂါမသိမ်ဖြစ်နေသော ထိုရပ်ကွက်ကလေး
 ၏ အတွင်း၌လည်း သိမ် မသမုတ်ဘဲပင် ဥပုသ်ကံ၊ ဥပသမ္ပဒကံစသော အလိုရှိရာ
 ကံများကို ပြုနိုင်၏၊ သို့သော် ထိုဝိသုဂါမသည် ဆိုင်ရာ အစိုးရတို့က ပြန်၍ ရုပ်သိမ်းလျှင်
 ဂါမတစ်ခုမဟုတ်ဘဲ ပျက်ပြယ်နိုင်သောကြောင့် ထိုဝိသုဂါမကို ထပ်၍ ဗဒ္ဒသိမ်(ကမ္မဝါစာ
 ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သောသိမ်) ပြုလုပ်ရသည်၊ ထိုဗဒ္ဒသိမ်ကား ဝိသုဂါမကို ရုပ်သိမ်းသွားသော်
 လည်း မပျက်ပြယ်တော့။

ဝိဇ္ဈာဠဝိသဒိသေ။ ။ ပထမပြုအပ်သော တောသည် သာမညတောတည်း၊
 ထိုတော၌ သတ္တဗ္ဗန္တရ ရနိုင်လျှင် သိမ်ဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ပထမနည်းကို ဖွင့်သည်၊
 ဝိဇ္ဈာတောကား တောကြီးတည်း၊ ထိုတောကြီး၌ သတ္တဗ္ဗန္တရ မရမရှိ၊ ဧကန်ရနိုင်သည်၊
 ထို့ကြောင့် ထိုနည်းကို ဒုတိယ ဖွင့်ပြန်သည်၊ ဝိဇ္ဈာဠဝိ၏ ဝစနတ္ထကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ
 နိဒါနုဒ္ဒေသ သိမ်အခန်း၌ ပြထားပြီ။

အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဌိတောကာသတော-တည်ရာအရပ်မှ၊ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်
 ၌၊ သတ္တ-ခုနစ်ခုကုန်သော၊ အပ္ပန္တရာ-အပ္ပန္တရတို့သည်၊ သမာနသံဝါသကသီမာ-
 သမာနသံဝါသကသီမိတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အံယံ သီမာ-ဤ သတ္တပ္ပန္တရသီမိ
 သည်၊ တိစီဝရဝိပွဝါသပရိဟာရမ္ပ-တိစီဝရဝိပွဝါသ အစောင့်အရှောက်ကိုလည်း၊
 လဘတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုသမန္တာ သတ္တပ္ပန္တရာဟူသောပါဌ်၌၊ ဧကံ-သော၊ အပ္ပန္တရံ-
 အပ္ပန္တရသည်၊ အဋ္ဌဝိသတိ ဟတ္ထပ္ပမာဏံ-၂၈ တောင် ပမာဏရှိသည်၊ ဟောတိ၊
 မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ ဌိတဿ-တည်သောရဟန်း၏၊ သမန္တာ-၌၊ သတ္တ-ခုနစ်ခုကုန်
 သော၊ အပ္ပန္တရာ-တို့သည်၊ ဝိနိဗ္ဗေဓေန-ထုတ်ချင်းထွင်းသောအားဖြင့်၊ စုဒ္ဒသ-
 ၁၄ ခုကုန်သော အပ္ပန္တရတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒွေ-နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ သံဃာ-
 တို့သည်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ ဝိနယကမ္မာနိ-ဝိနည်းကံတို့ကို၊ သံစေ ကရောန္တိ-န်အံ၊
 (ဧဝံ ကရောန္တေသု-န်လသော်၊) ဒွိန္ဒ-နှစ်ခုကုန်သော၊ သတ္တပ္ပန္တရာနံ-တို့၏၊ အန္တရေ-
 အကြား၌၊ အညံ-အခြားသော၊ ဧကံ-သော၊ သတ္တပ္ပန္တရံ-ကို၊ ဥပစာရတ္ထာယ-
 ဥပစာအကျိုးငှာ၊ ဌပေတဗ္ဗံ-ထားရာ၏၊ (သီမန္တရိက်အဖြစ်ဖြင့် ထားရ၏၊) သေသာ-
 ကြွင်းသော၊ သတ္တပ္ပန္တရသီမကထာ-ကထာကို၊ မဟာဝိဘဏ်-ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်း
 ၌၊ ဥဒေါသိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ-ဥဒေါသိတသိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တနယေန-
 ဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-ယူထိုက်၏။

သဗ္ဗာ ဘိက္ခုဓေ နဒီ အသီမာတိ-ကား၊ ယာ ကာစိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊
 နဒီလက္ခဏပ္ပတ္တာ-မြစ်၏ လက္ခဏာသို့ရောက်သော၊ နဒီ-သည်၊ (“အသီမာဝ
 ဟောတိ”၌ စပ်၊) နိမိတ္တာနိ-ကျောက်စသော နိမိတ်တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ ဧတံ-
 ဤမြစ်ကို၊ ဗဒ္ဒသီမံ-ဗဒ္ဒသီမိကို၊ ကရောမ-န်အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ကတာ-
 ပြုအပ်သည်၊ (သမာနာ)ဝိ-သော်လည်း၊ အသီမာဝ-ဗဒ္ဒသီမိမဟုတ်သည်သာ၊
 ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ သာ-ထိုမြစ်သည်၊ အတ္တနော-၏၊ သဘာဝေနော-သဘော
 အားဖြင့်သာ၊ ဗဒ္ဒသီမာသဒိသာ-ဗဒ္ဒသီမိနှင့်တူသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဧတ္ထ-ဤမြစ်၌၊
 သဗ္ဗံ-သော၊ သံဃကမ္မံ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ သမုဒ္ဒဇာတဿရေသုပိ-သမုဒ္ဒရာ၊
 ဇာတဿရေသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသမုဒ္ဒ
 ဇာတဿရတို့တွင်၊ (ယော-အကြင်အိုင်သည်၊) ယေန ကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံ
 တစ်ယောက်သည်၊ ခဏိတွာ-တူး၍၊ (အယုတ်ဆုံး ဝက်စသော တိရစ္ဆာန်သော်မှ
 တူး၍၊) အကတော-ပြုအပ်သည် မဟုတ်သော၊ သံယံ ဇာတသောဗ္ဗော-အလိုလို
 ဖြစ်သော ထူးအိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သမန္တတော-မှ၊ အာဂတေန-လာသော၊
 ဥဒကေန-ဖြင့်၊ ပူရိတော-ပြည့်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ (သော-ထို
 အိုင်သည်၊) ဇာတဿရော နာမ-မည်၏၊ [ဇာတဿရပုဒ်၊ သောဗ္ဗပုဒ်တို့၏
 ဝစနတ္ထကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

☞ ဧဝံ-ဤသို့၊ နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရာနံ-တို့၏၊ ဗဒ္ဒသီမဘာဝံ-ဗဒ္ဒသိမ်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-ပယ်မြစ်တော်မူပြီး၍၊ ပုန-ဗန်၊ တတ္ထ-ထို နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရတို့၌၊ အဗဒ္ဒသီမာပရိစ္ဆေဒံ-အဗဒ္ဒသိမ် အပိုင်းအခြားကို၊ ဒသေန္နော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ **နဒိယာ ဝါ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို နဒိယာ ဝါ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **ယံ မဇ္ဈိမဿ၊ ပေဉ္စကုက္ကေပါတိ-** ကား၊ ယံ ဌာနံ-အကြင်အရပ်ကို၊ မဇ္ဈိမဿ-အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-၏၊ သမန္တတော-၌၊ ဥဒကုက္ကေပေန-ရေ၏ကျရာ အရပ်၌၊ (ရေတစ်ကျဖြင့်) ပရိစ္ဆိန္ဒံ-ပိုင်းခြားအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ကထံ-အဘယ်အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ (ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်းအားဖြင့်) ဥဒကံ-ကို၊ ဥက္ခိပိတဗ္ဗံ-မြှောက်၍ ပစ်ချထိုက်သနည်း?၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အက္ခုဓတ္တာ-ကြွေအန် ကြူးသူတို့သည်၊ ဒါရဂုဏ္ဏံ-သစ်သားဂေါ်လီလုံးကို၊ ခိပန္တိ-ပစ်ချကြကုန်၏၊ ဧဝံ-ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ကြွေအံ့ကစားသမားတို့၏ သစ်သားဂေါ်လီလုံးကို ပစ်ချပုံ နည်းအားဖြင့်) ဥဒကံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါလိကံ ဝါ-သဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ထာမမဇ္ဈိမေန-အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော၊ ပုရိသေန-သည်၊ သဗ္ဗထာမေန-အလုံးစုံသော အား အစွမ်းဖြင့်၊ (အားကုန်လွှဲသဖြင့်) ခိပိတဗ္ဗံ-ပစ်ချရာ၏၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ခိတ္တံ-ပစ်ချအပ်သော၊ ဥဒကံ ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါလိကာ ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပတတိ-ကျ၏၊ အယံ-ဤအရပ်သည်၊ ဧကော-သော၊ **ဥဒကုက္ကေပေါ-**ဥဒကုက္ကေပတည်း၊ တဿ-ထိုရေတစ်ကျ၏၊ အန္တော-၌၊ ဟတ္ထပါသံ-ကို၊ ဝိဇဟိတွာ-စွန့်၍၊ ဌိတော-တည်သောရဟန်းသည်၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကောပေတိ-ပျက်စေနိုင်၏၊ ယာဝ-လောက်၊ ပရိသာ-သည်၊ ဝဗုတိ-တိုးပွား၏၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်၊ (ပရိသတ် တိုးပွားသမျှ) သီမာပိ-ဥဒကုက္ကေပသိမ်သည်လည်း၊ ဝဗုတိ-၏၊ ပရိသပရိယန္တတော-ပရိသတ်အစွန်မှ၊ ဥဒကုက္ကေပေါယေဝ-ရေ၏ကျရာအရပ်သည်သာ၊ (ရေတစ်ကျအရပ်သည်သာ) ပမာဏံ-ပမာဏတည်း၊ ဇာတဿရသမုဒ္ဒေသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

ယံ၊ ပေ၊ ပရိစ္ဆိန္ဒံ။ ။ယံဖြင့် ဌာနံကို စွဲ၍“**ပရိစ္ဆိန္ဒံ**”ဟု ကြိယာပုဒ်ထည့်စေလိုသည်၊ ဥဒကုက္ကေပါ၌လည်း အာသည် နာဝိဘတ်၏ ကာရိယဟု သိစေလို၍ “**ဥဒကုက္ကေပေန**” ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဥက္ခိပိတွာ+ခိပိယတိ ဧတ္တာတိ ဥက္ကေပေါ-မြှောက်၍ ပစ်ချအပ်ရာအရပ်၊ ဥဒကဿ-ရေ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဥက္ကေပေါ-အရပ်တည်း၊ ဥဒကုက္ကေပေါ-ရပ်။]

ယာဝ ပရိသာ၊ ပေ၊ ဝဗုတိ။ ။ ရဟန်းများ စုံဝေးမိသောအခါ သဲ၊ရေတို့ကို ပစ်ချ ပြီးမှ ဥဒကုက္ကေပသိမ် ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ သဲတစ်ကျ/ရေတစ်ကျ ခန့်မှန်းချက် အရပ် အတွင်းဝယ် အလိုလို သိမ်ဖြစ်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် “**ကံပြုမည်**”ဟု စီစဉ်၍နေစဉ် နောက်ထပ် သံဃာများ တိုး၍လာလျှင် သိမ်သည် အလိုလို ကျယ်ဝန်းသွား၏။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ နဒီ၊သမုဒ္ဒ၊ဇာတဿရတို့တွင်၊ နဒီ-သည်၊ နာတိဒီဃာ-
မရှည်လွန်းသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ ပဘဝတော-စ၍ဖြစ်ရာအရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊
ယာဝ မုခဒ္ဒါရာ-မြစ်ပေါက်ဝတိုင်အောင်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော မြစ်အရပ်တို့၌၊
သံဃော-သည်၊ (သစေ) နိသီဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဒကုက္ကေပသီမာကမ္မ-
ဥဒကုက္ကေပသီမ်ကို ပြုဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ သကလာပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊
နဒီ-သည်၊ ဧတေသံယေဝ ဘိက္ခုနံ-ဤရဟန်းတို့အားသာ၊ ပဟောတိ-လောက်၏၊
[“ဟောတိ”ရှိလျှင် “တို့၏အတွက်သာ”ဟု ပေး။]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာသုမတ္ထေရေန-သည်၊ ယောဇနံ-တစ်ယူဇနာတိုင်တိုင်၊
ပဝတ္တမာနာယေဝ-စီးသောမြစ်သည်သာ၊ နဒီ-မြစ်တည်း၊ တတြာပိ-ထိုတစ်ယူဇနာ
တိုင်တိုင် စီးသောမြစ်၌လည်း၊ ဥပရိ-အထက်ရေညာ၌၊ အဒ္ဓယောဇနံ-ယူဇနာဝက်
ကို၊ ပဟာယ-၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ရေအစုန်၌၊ အဒ္ဓယောဇနေ-ယူဇနာဝက်၌၊
ကမ္မံ-ကို၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊
တံ-ထိုစကားကို၊ မဟာပဒုမတ္ထေရေနေဝ-သည်ပင်၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပယ်မြစ်အပ်ပြီ၊
[“သူများမဟုတ်၊ ဆရာတူတပည့်ဖြစ်သော မဟာပဒုမထေရ်သည်ပင် ပယ်အပ်ပြီ”
ဟူလို၊) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ တိမဏ္ဍလံ-
ပုဆစ်ဒူးဝန်းနှစ်ဖက် ချက်ဟူသော သုံးပါးသော အဝန်းအဝိုင်းကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-
ဖုံးလွှမ်း၍၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ ဥတ္တရန္တိယာ-
ဖြတ်ကူးသွားသော၊ ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ အန္တရဝါသကော-သင်းပိုင်ကို၊ တေမိယတိ-
စွတ်အပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နဒီယာ-၏၊ ဣဒံ ပမာဏံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ယောဇနံ
ဝါ-တစ်ယူဇနာဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဒ္ဓယောဇနံ ဝါ-ယူဇနာဝက်ဟူ၍လည်း
ကောင်း၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမဿ သုတ္တဿ-
ဤ တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ စသော ပါဠိတော်၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေ-
ရှေ့၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏာ-ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော၊ ယာ နဒီ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊
တဿာ-ထိုမြစ်၏၊ ပဘဝတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သံဃကမ္မံ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊
ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ဆို၍၊ (ပဋိက္ခိတ္တံ-ပြီ။)

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤမြစ်၌၊ ဗဟု-န်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝိသုံ ဝိသုံ-
အသီးအသီး၊ ကမ္မံ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-န်အံ့၊ (ဧဝံ ကရောန္တေသု-န်လသော်၊)

သဗ္ဗတ္ထ ၊ပေ၊ သီမာကမ္မံ နတ္ထိ။ ။သဗ္ဗတ္ထ သံဃော နိသီဒတိတိ ဟတ္ထပါသံ
အဝိဇဟိတွာ နိသီဒတိ၊ ဥဒကုက္ကေပသီမာကမ္မံ နတ္ထိတိ ယသ္မာ သဗ္ဗောပိ နဒီပဒေသော
ဘိက္ခုဟိ အဇ္ဈောတ္တဋ္ဌော၊ တသ္မာ သမန္တတော နဒီယာ အဘာဝါ ဥဒကုက္ကေပေ
ပယောဇနံ နတ္ထိ၊-သာရတ္ထ၊ မြစ်တစ်စင်းလုံး သံဃာတို့ဖြင့် ပြည့်နေရကား ပတ်ဝန်းကျင်၌
မြစ်ရေ မရှိသောကြောင့် ဥဒကုက္ကေပ မပြုလုပ်ဘဲ (ရေတစ်ကျ မပြုလုပ်ဘဲ) အလိုလို
သိမ်ဖြစ်နေသောကြောင့် “ဥဒကုက္ကေပသီမာကမ္မံ နတ္ထိ”ဟု ဆိုသည်။

ပဲန-ဆက်၊ နဒီယာ-၌၊ ကမ္မ-ကို၊ ကရိယာမ-ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊
ကြံ၍၊ ဂတေဟိ-သွားကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ (ကာတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) နဒီ-သည်၊
ပရိပုဏ္ဏာ-ရေဖြင့် ပြည့်သည်၊ သမတိတ္ထိကာ-ကမ်းနှင့်ညီမျှသော ရေရှိသည်၊
သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဒကသာဠိကံ-ရေသနပ်ကို၊ နိဝါသေတွာပိ-ဝတ်၍
သော်မှလည်း၊ (ပိ-ဂရဟာဇောတက၊) အန္တောနဒီယံယေဝ-မြစ်အတွင်း၌သာလျှင်၊
ကမ္မ-ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ (ဥဒကသာဠိကံ နိဝါသေတွာပိ အန္တောနဒီယံယေဝ
ကမ္မံ ကာတံ-ငှာ၊) သစေ န သက္ကောန္တိ-အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊

ဝိမတိ။ ။ ဝိမတိ၌ကား “ဥဒကုက္ခေပတော ဦးနကော ဌပိတော-သီမန္တရိက်ံ ထားရာ၌ ဥဒကုက္ခေပ တစ်ခုအောက် လျော့သော သီမန္တရိက်ံကို ထားအပ်လျှင် သီမာသမ္ဘေဒတော- ဥဒကုက္ခေပသိမ်နှစ်ရပ် ရောစပ်သွားသောကြောင့်၊ ကမ္မကောပေါပိ ဝုတ္တော ဧဝ-ကံပျက် ခြင်းကိုလည်း ဆိုအပ်ပြီး ဖြစ်တော့၏။ ယဒဂ္ဂေန စ ဧဝံ ဝုတ္တော၊ တဒဂ္ဂေန တတ္ထ ဧကဘိက္ခုနော ပဝေသေပိ သတိ(ထို သီမန္တရိက်ံဖြစ်သော ဥဒကုက္ခေပသို့ ရဟန်းတစ်ပါး ဝင်နေလျှင်လည်း) တဿ သီမဌဘာဝတော ကမ္မကောပေါ ဝုတ္တော ဧဝ ဟောတိ”ဟု ဆိုသည်။ ဤအဆိုမှာ ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၏ အလိုကို ထောက်ခံ၍ ဖွင့်ပြသောအဆို ဖြစ်သောကြောင့် သာရတ္ထနှင့် ဆန့်ကျင်နေသော်လည်း နောက်၌ “ကမ္မကောပဌာနန္တိ ဝတ္တာဝ ဌပေသန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ”ဟု ဆိုပြန်သောကြောင့် သာရတ္ထနှင့် သဘောတူသကဲ့သို့ ဖြစ်သွားလေသည်။

နာဝါယပိ-လေ့၌သော်လည်း၊ (ဤ၌လည်း “ဝိ” ဂရဟာဇောတက) ဌတွာ-၍၊ ကာတဗ္ဗ-၏၊ ပန-ထိုသို့ လေ့၌တည်၍ ပြုနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဂစ္ဆန္တိယာ-သွားဆဲ ဖြစ်သော၊ နာဝါယ-၌၊ (ကမ္မံ) ကာတုံ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ကသ္မာ-အဘယံကြောင့်၊ (န ဝဇ္ဇတိ-နည်း?)၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဥဒကုက္ခေပမတ္တမေဝ-ရေကျရာအရပ် မျှသည်သာ၊ သီမာ-သိမ်တည်း၊ တံ-ထိုရေတစ်ကျ အရပ်ကို၊ နာဝါ-သည်း၊ သီဃမေဝ-လျင်စွာသာလျှင်၊ အတိက္ကာမေတိ-လွန်စေနိုင်၏၊ ဧဝံသတိ-ဤသို့ လွန်သွားလသော်၊ အညိဿာ-ကမ္မဝါစာ ရွတ်ရာသိမ်မှ အခြားသော၊ သီမာယ-၌၊ ဥတ္တိ-ဥတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အညိဿာ-ဥတ်ထားရာသိမ်မှ အခြားသော၊ (သီမာယ-၌) အနုဿာဝနာ-ကမ္မဝါစာသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နာဝံ-ကို၊ အရိတ္တေန-ထိုးဝါးဖြင့်၊ ဌပေတွာ ဝါ-တန့်ထား၍သော်လည်းကောင်း၊ ပါသင်္ကဏ-ကျောက်တို့ကို၊ လမ္ဗိတွာ ဝါ-တွဲလျားချ၍သော်လည်းကောင်း၊ (ကျောက်ချ၍သော်လည်းကောင်း)၊ အန္တောနဒိယံ-၌၊ ဇာတရက္ခေ-ပေါက်သော သစ်ပင်၌၊ ဗန္ဓိတွာ ဝါ-ဖွဲ့ချည်၍သော်လည်းကောင်း၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗ-၏၊ အန္တောနဒိယံ-၌၊ ဗဒ္ဓအဋ္ဌကေပိ-ဖွဲ့ချည်အပ်သော လင့်စင်၌လည်းကောင်း၊ အန္တော နဒိယံ-၌၊ ဇာတရက္ခေပိ-၌လည်းကောင်း၊ ဌိတေဟိ-တည်ကုန်သော ရဟန်းတို့ သည်၊ (ကမ္မံ) ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ [သစ်ပင်ပေါ်တက်၍ ကံပြုရာ၌ “ဥဒကုက္ခေပ၏ အပြင်ဘက်ထွက်သော သစ်ကိုင်းပေါ်၌ကား မပြုရ”ဟု ဋီကာတို့ ဆို၏။]

ပန-ဆက်၊ ရုက္ခဿ-၏၊ သာခါ ဝါ-သစ်ကိုင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ တတော-ထို သစ်ကိုင်းမှ၊ နိက္ခန္တပါရောဟော ဝါ-ထွက်သော ပါးပျဉ်းသည်သော် လည်းကောင်း၊ ဗဟိနဒိတိရေ-မြစ်ကမ်း၏ဘေး၌၊ ဝိဟာရသီမာယ ဝါ-ဝိဟာရသိမ် ၌သော်လည်းကောင်း၊ (ကျောင်းတွင်းဝယ် သမုတ်ထားအပ်သော သိမ်၌သော်လည်း ကောင်း)၊ ဂါမသီမာယ ဝါ-ဂါမသိမ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပတိဌိတော-တည်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမံ-ဝိဟာရသိမ်၊ ဂါမသိမ်ကို၊ သောဓေတွာ ဝါ-

တံ နာဝါ ပေ၊ အတိက္ကာမေတိ။ ။ “လှေက သွားနေလျှင် ထိုလှေသည် ထို ဥဒကုက္ခေပအရပ်ကို လျင်စွာပင် လွန်စေနိုင်၏”ဟု ဆိုသောကြောင့် “ထိုဥဒကုက္ခေပ အတွင်း၌ ဝဲလှည့်သကဲ့သို့ လှေကို လှည့်လည်စေနိုင်လျှင် သွားနေတုန်းပင် ဖြစ်သော် လည်း ကံပြုနိုင်၏”ဟု သိသာ၏၊ ဝိမတိ။

တသ္မာ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ ဤဝါကျများကို ထောက်၍ “ရေသိမ်”ဟု ခေါ်သော ဥဒကုက္ခေပသိမ်၌ ကံပြုသောအခါ လှေကို ထိုးဝါးဖြင့် ထောက်ထား၍ဖြစ်စေ၊ လေးလံ လှသော ကျောက်တုံးကို လှေ၌ ဆွဲပြီးလျှင် အောက်၌ချ၍ (ကျောက်ချ၍)ဖြစ်စေ ကံပြုကြသည်၊ အောက်နိုင်ငံ၌ကား အဋ္ဌကေပိကို နည်းမှီးကာ မှီးလေးလပတ်လုံး အမြဲရေတည်သော ရေစ၌ ဥပုသ်ကျောင်းငယ် ဆောက်၍လည်း ဥပုသ်ပြုကြသည်၊ မှီးလေးလ ရေမတည်သော နေရာ၌ကား ထိုဥပုသ်ကျောင်း မဆောက်ရ။

သာခံ-ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ-ဖြတ်ပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ ကမ္မံ ကာတမ္ပံ၊ ဗဟိနဒီ တီရေ-၌၊ ဇာတိရုက္ခဿ-၏၊ အန္တောနဒိယံ-၌၊ ပဝိဋ္ဌသာခါယ ဝါ-ဝင်နေသော သစ်ကိုင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါရောဟေ ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ နာဝံ-ကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ ကရောန္တေဟိ-ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သီမာ ဝါ-ကိုသော်လည်း၊ သောဓေတဗ္ဗာ-၏၊ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ-ဖြတ်၍မူလည်း၊ အဿ-ထိုသစ်ပင်၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ ပတိဋ္ဌိတဘာဝေါ-တည်သည်၏အဖြစ်ကို၊ နာသေတဗ္ဗော-ဖျက်ဆီးထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ နဒီတီရေ-၌၊ ခါဏုကံ-သစ်ငုတ်ကို၊ ကောဇ္ဇေတွာ-စိုက်၍၊ တတ္ထ-ထိုသစ်ငုတ်၌၊ ဗဒ္ဒနာဝါယ-ဖွဲ့ချည်အပ်သောလှေ၌၊ (ကမ္မံ ကာတုံ) န ဝဋ္ဋတိယေဝ-မအပ်သည်သာ။

နဒိယံ-မြစ်အတွင်း၌၊ သေတုံ-တံတားကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ အန္တောနဒိယံယေဝ-မြစ်အတွင်း၌ပင်၊ သေတု ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ သေတုပါဒါ ဝါ-တံတား၏ခြေတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ (တံတားတိုင် စသည်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊) သစေ (ဟောန္တိ)-အဂ္ဂ.ယံ၍ရှိကုန်အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ သေတုမှီ-၌၊

သစေ ပန ဩပေ၊ ကမ္မံ ကာတမ္ပံ။ ။ဤဝါကျ၌ကား ခဏ္ဍသိမ်နှင့် မဟာသိမ်စပ်ပုံကို ပြသော ဝါကျနှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ မှန်၏၊ ဂါမနှင့် ဗဒ္ဒသိမ်သည် နိဿယ နိဿိတဖြစ်၍ သဘောတူသော (သဘာဂ)သိမ် ဖြစ်သောကြောင့် စပ်ကောင်းသကဲ့သို့ အရညနှင့် သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်၊ နဒီစသည်နှင့် ဥဒကုက္ကေပသိမ်တို့လည်း နိဿယ နိဿိတ ဖြစ်သောကြောင့် သဘာဂဖြစ်ရာကား စပ်ကောင်း၏၊ ဂါမဗဒ္ဒတို့နှင့် ဥဒကုက္ကေပ၊ သတ္တဗ္ဗန္တရတို့မှာ ဝိသဘာဂဖြစ်သောကြောင့် အချင်းချင်း မစပ်ကောင်း၊ စပ်လျှင် သီမာသမ္ဘေဒ ဖြစ်သောကြောင့် သိမ်ပျက်၏၊ ထို့ကြောင့် **“သစေ ပန ရုက္ခဿ ဩပေ၊ ဆိန္ဒိတွာ ကမ္မံ ကာတမ္ပံ”**ဟု မိန့်သည်။

ဝိမတိ။ ။ ယထာ ဟိ ဗဒ္ဒသီမာယံ သမ္မတာ (ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်၌ ထပ်၍ သမုတ်အပ်သော သိမ်သည်) ဝိပတ္တိသီမာ ဟောတီတိ တာသံ(ထိုဗဒ္ဒသိမ်တို့၏) အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ပန္နော န ဝဋ္ဋတိ၊ ဧဝံ နဒီအာဒိသု သမ္မတာပိ ဗဒ္ဒသီမာ ဝိပတ္တိသီမာဝ ဟောတိ တာဟိပိ(ထိုနဒီ အစရှိသည်တို့နှင့်လည်း) သဒ္ဓိံ တဿာ(ထိုဗဒ္ဒသိမ်၏) ရုက္ခာဒိသမ္ပန္နော န ဝဋ္ဋတိတိ သိဇ္ဈတိ၊ ဣမိနာ နယေန သတ္တဗ္ဗန္တရသီမာယ ဂါမနဒီအာဒိဟိ သဒ္ဓိံ ဥဒကုက္ကေပသီမာယ အရညာဒိဟိ သဒ္ဓိံ ရုက္ခာဒိသမ္ပန္နဿ န ဝဋ္ဋဘာဝေါ ဉာတဗ္ဗော။

အန္တောနဒိယံ ပဝိဋ္ဌသာခါယ။ ။ မြစ်ကမ်း၏ဘေး(ဂါမခေတ်)ဝယ် ပေါက်နေသော သစ်ပင်၏ အကိုင်းသည် မြစ်ရေ၏အောက် မြေပြင်ရောက်နေစေကာမူ ထိုအကိုင်း၌ လှေ၏ကြိုးကို ချည်၍ ကံမပြုကောင်း၊ မြေမရောက်ဘဲ အပေါ်၌ ဝဲနေသော သစ်ကိုင်း၌ မချည်ကောင်းခြင်းကိုကား အထူးဆိုဖွယ် မလို၊ မြစ်ပျဉ်း၏ မြစ်တွင်း ဝင်ရောက်နေရာ၌လည်း နည်းတူ၊ [အန္တောနဒိယံ ပဝိဋ္ဌသာခါယာတိ-နဒိယာ ပထဝီ တလံ အာဟစ္စ ဌိတာယ သာခါယပိ၊ ပဂေဝ အနာဟစ္စ ဌိတာယ၊ ပါရောဟေပိ ဧသေဝ နယော၊-ဝိမတိ။]

ဌိတောဟိ-တည်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မ-ကို၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ သေတု ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ သေတုပါဒါ ဝါ-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိတိရေ-ကမ်းဘေး၌၊ ပတိဌိတာ-တည်ကုန်သည်၊ သစေ(ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ)၊ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ (ဂါမနင့် ရောနေသောကြောင့် မအပ်၊) သီမံ-ဂါမသိမ်ကို၊ သောဓေတွာ-၍၊ (ကမ္မံ) ကာတမ္မံ၊ [ထိုဂါမသိမ်က ရဟန်းများကို ပင့်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဗဒ္ဓသိမ်တွင်းသို့ ဝင်နေစေခြင်း၊ ဂါမသိမ်၏ အပြင်ဘက်သို့ ထွက်နေစေခြင်းကို “သောဓေတွာ”ဟု ဆိုသည်။] အထ-သို့မဟုတ်၊ သေတုပါဒါ-တို့သည်၊ အန္တော-မြစ်၏အတွင်း၌၊ (ဌိတာ-တည်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နံအံ၊) သေတု ပန-သည်ကား၊ (အပြင်ဘက်၌ ပို၍လာသော တံတားသည်ကား၊) ဥဘိန္ဒမ္မိ-နှစ်ဖက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိရာနံ-ကမ်းတို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ ဌိတော-သည်၊ [မြေ၌ မထိဘဲ တည်သည်။] (ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံသတိ၊) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

အန္တောနဒီယံ-၌၊ ပါသာဏော ဝါ-ကျောက်တုံးသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ကျောက်ဆောင်သည်သော်လည်းကောင်း၊) ဒီပကော ဝါ-ကျွန်းငယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ တဿ-ထိုကျောက်ဆောင်၏၊ ဝါ-ထိုကျွန်းငယ်၏၊ ယတ္ထကံ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသံ-အရပ်ကို၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ပကတိဝဿကာလေ-ပကတိ မိုးရွာရာအခါ၌၊ (မိုးလည်း မခေါင်၊ မိုးလည်း မများအောင် ရွာရာအခါ၌) ဝဿာနဿ-မိုးလ၏၊ စတူသု မာသေသု-လေးလတို့၌၊ ဥဒကံ-သည်၊ ဩတ္ထရတိ-လွမ်းမိုး၏၊ သော-ထိုအရပ်သည်၊ နဒီသချံမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ အတိဝုဌိကာလေ-အလွန် မိုးရွာရာအခါ၌၊ ဩဃေန-ရေအယဉ်သည်၊ ဩတ္ထဇ္ဇော ကာသော-လွမ်းမိုးအပ်သော အရပ်ကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗော-မယူထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုအရပ်သည်၊ (အလွန်မိုးရွာရာ အခါကျမှ ရေလွမ်းမိုးအပ်သော အရပ်သည်၊) ဂါမသိမာသချံမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏။

နဒီတော-မှ၊ မာတိကံ-ရေမြောင်းကို၊ နိဟရန္တာ-ထုတ်ဆောင်လိုသူတို့သည်၊ နဒီယံ-၌၊ အာဝရဏံ-ရေကို တားဆီးကြောင်းဖြစ်သော တာရိုးကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ တံ-ထိုရေကာတာရိုးကို၊ ဩတ္ထရိတွာ ဝါ-လွမ်းမိုး၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝိနိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ ဝါ-ထုတ်ချင်းထွင်း၍သော်လည်းကောင်း၊ ဥဒကံ-သည်၊ စေ ဂစ္ဆတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော၊ ပဝတ္တနဌာနေ-ရေစီးရာအရပ်၌၊ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ (ရေကာတာရိုးပေါ်၌လည်း အပ်၏၊) ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ အာဝရဏေန ဝါ-ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကောဌကဗန္ဓေန ဝါ-ဖွဲ့အပ်သော

အာဝရဏ၊ ကောဌကဗဒ္ဓ။ ။ သစ်သားစသည်ကို ငုတ်စိုက်၍ ရေစီးခြင်းကို တားမြစ်ကြောင်း ရေကာတာကို “အာဝရဏ”ဟု ခေါ်၏၊ အာဝရတိ ဧတေနာတိ အာဝရဏံ၊ မြေ-စသည်ကို ဖို့၍ ဖွဲ့စည်းအပ်သော ရေကာတာရိုးကို “ကောဌကဗဒ္ဓ”ဟု ခေါ်၏။

မြေအုံ ရေကာတာကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သောတံ-ရေအယဉ်သည်၊ သစေ
 ပစ္စိန္တတိ-အကယ်၍ ပြတ်စဲအံ့၊ ဥဒကံ-သည်၊ (သစေ) န ပဝတ္ထတိ-အကယ်၍
 မစီးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အပ္ပဝတ္ထနဋ္ဌာနေ-မစီးရာအရပ်၌၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကာတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊
 အာဝရဏမတ္ထကေပိ-ရေကာတာ၏ အထက်၌လည်း၊ ကာတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ကောစိ-
 အချို့သော၊ အာဝရဏပွဒေသော-ရေကာတာရိုးအရပ်ကို၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တပါသာဏ
 ဒီပကပွဒေသော ဝိယ-ဆိုအပ်ပြီးသော ကျောက်ဆောင်၊ ကျွန်းငယ်အရပ်ကိုကဲ့သို့၊
 ဥဒကေန-သည်၊ သစေ အဇ္ဈောတ္ထရိယတိ-အကယ်၍ လွမ်းမိုးအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊
 (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ-ထိုရေကာတာရိုးပေါ်၌၊ (ကမ္မံ ကာတုံ) ဝဇ္ဇတိ၊ ဟိ-မှန်၊
 သော-ထိုအရပ်သည်၊ (ရေလွမ်းမိုးအပ်သော ထိုရေကာတာရိုး အရပ်သည်၊)
 နဒီသချေမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏။

နဒီ-ကို၊ ဝိနာသေတွာ-ဖျက်ဆီး၍၊ တဠာကံ-တစ်ဖက်ဆည်ကန်ကို၊ ကရောန္တိ-
 န်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ပါဠိ-ကန်ပင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဗဒ္ဒါ-ဖွဲ့အပ်သည်၊
 (ဟောတိ-အံ့၊ နဒီ ဝိနာသေတွာကိုပင် ထင်ရှားအောင် **“ဟေဋ္ဌာ ပါဠိဗဒ္ဒါ”** ဟု
 ဆိုသည်၊) ဥဒကံ-သည်၊ အာဂန္တာ-အထက်မှ စီးလာ၍၊ တဠာကံ-ကို၊ ပူရေတွာ-
 ပြည့်စေ၍၊ တိဋ္ဌတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧတ္ထ-ဤတစ်ဖက်ဆည်ကန်၌၊ ကမ္မံ-ကို၊
 ကာတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ပဝတ္ထနဋ္ဌာနေ-ရေစီးရာအရပ်၌ လည်းကောင်း၊
 (ကမ္မံ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ၌ စပ်၊) ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဆဋ္ဌိတံ-စွန့်ပစ်အပ်သော၊
 ဝါ-လွှဲပစ်အပ်သော၊ ဥဒကံ-သည်၊ နဒီ-သို့၊ ဩတရိတွာ-သက်ဆင်း၍၊ (ရှေးဋီကာ
 စာအုပ်များ၌ **“ဩတရိတွာ”** ဟု ရှိ၏၊) သန္တနဋ္ဌာနတော-စီးရာအရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယံ
 စ-စ၍လည်းကောင်း၊ (ကမ္မံ ကာတုံ) ဝဇ္ဇတိ၊ [တစ်ဖက်ဆည် ကန်ကို လျှံတက်
 မသွားအောင် ရေလမ်း လွှဲပြောင်း၍ ပေးအပ်သော ရေကို **“ဆဋ္ဌိတ ဥဒက”** ဟု
 ဆိုသည်၊ နဒီ ဩတရိတွာ သန္တနဋ္ဌာနတောဖြင့် **“တဠာကနှင့် နဒီ အကြားဝယ်
 စီးနေသောရေ၌ကား ကံမပြုအပ်”** ဟု ပြ၏။]

ဒေဝေ-မိုးသည်၊ အဝဿန္တေ-မရွာလသော်လည်းကောင်း၊ ဟေမန္တဂိမေသု ဝါ-
 ဆောင်းအခါ၊ နွေအခါတို့၌သော်လည်းကောင်း၊ သုက္ခနဒိယာပိ-ခြောက်သောမြစ်၌
 လည်း၊ (ကမ္မံ ကာတုံ) ဝဇ္ဇတိ၊ [ဧရာဝတီမြစ်၌ ထိုကဲ့သို့သောအခါမျိုးဝယ် သဲသောင်
 ဖြစ်နေသော အရပ်တွေသည် ဥဒကုက္ခေပသိမ်ဖြစ်နိုင်သော အရပ်ချည်းတည်း၊]

[ဗန္ဓုတေတိ ဗဒ္ဒေါ၊ ကောဋ္ဌကောယေဝ+ဗဒ္ဒေါ ကောဋ္ဌကဗဒ္ဒေါ၊ အာဝရဏေန ဝါတိ
 ခါဏုအာဒိ နိဓဏိတွာ ဥဒကနိဝါရဏေန၊ ကောဋ္ဌကဗဒ္ဒေန ဝါတိ မတ္တိကာဒီဟိ
 ပူရေတွာ ကတသေတုဗဒ္ဒေန၊-ဝိမတိ၊] မြစ်က ခပ်ကျဉ်းကျဉ်းဖြစ်၍ ရေမြောင်းရှိရာ
 အရပ်သို့ ရေသွားစေလိုသော် အောက်ဘက်ကနေ၍ ကမ်းနှစ်ဖက်အထိ ရေကာတာဖြင့်
 ဆီးလိုက်လျှင် ရေသည် မြောင်းကြီးဘက်သို့ လှည့်သွား၏၊ ထိုသို့ သွားအောင်
 ကာထားလေ့ရှိကြသည်။

နဒီတော-မှ၊ နီဟဋ္ဌမာတိကာယ-ထုတ်ဆောင်အပ်သော မြောင်းငယ်၌၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ သာ-ထိုမြောင်းငယ်သည်၊ ကာလန္တရေန-တစ်ပါးသော ကာလ၌၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-ပေါက်ကွဲ၍၊ (မြစ်မှ ထွက်လာရာအရပ်၌ ပေါက်ကွဲ ပျက်စီး၍၊) နဒီ-သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ကာစိ-အချို့သော၊ နဒီ-သည်၊ ကာလန္တရေန-၌၊ ဥပ္ပတိတွာ-လျှံတက်၍၊ [တိရာဒိ ဘိန္ဒနဝသေန ဝိပုလာ ဟုတွာ-ကမ်းစသည်ကို ဖောက်ခွဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ကျယ်ပြန့်သည်ဖြစ်၍၊-ဝိမတိ၊] ဂါမနိဂမသီမံ-ကို၊ ဩတ္တရိတွာ-၍၊ [ပဝတ္တတိ-စီးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နဒီယေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ (မိုးလေးလပတ်လုံး ရေတည်လျှင် ကံပြုကောင်း၏၊) ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရသီမံ-ကို၊ သစေ ဩတ္တရတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝိဟာရသီမာတွေဝ-ဟူ၍သာ၊ သဗျံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ။

သမုဒ္ဒေပိ-၌လည်း၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကရောန္တေဟိ-ပြုကုန်သောရဟန်းတို့သည်၊ ယံ ပဒေသံ-အကြင်အရပ်ကို၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့၊ ဝဗုနဥဒကံ ဝါ-တက်သောရေသည် သော်လည်းကောင်း၊ ပကတိဝီစိ ဝါ-ပကတိလှိုင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝေဂေန-အဟုန်ဖြင့်၊ အာဂန္တာ-လာ၍၊ ဩတ္တရတိ-လွှမ်း၏၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ (ကမ္မံ) ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယ်၊ ယသ္မိံ ပဒေသေ-၌၊ ပကတိဝီစိယော-ပကတိလှိုင်းတို့သည်၊ ဩတ္တရိတွာ-၍၊ သဏ္ဌဟန္တိ-ကောင်းစွာတည်ကုန်၏၊ သော-ထိုအရပ်သည်၊ (သာမည)၊ ဥဒကန္တတော-ရေ၏အဆုံးမှ၊ (ရေအစမှ) ပဠာယ-၍၊ အန္တော-အတွင်းသည်၊ (ဝိသေသ)၊ သမုဒ္ဒေ နာမ-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုသမုဒ္ဒရာ၌၊ ဌိတေဟိ-တည်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မံ၊ ကာတမ္ပ-နိုင်၏၊ ဥိမိဝေဂေါ-လှိုင်း၏ အဟုန်သည်၊ သစေ ဗာဓတိ-အကယ်၍နှိပ်စက်အံ့၊ (ကံပြုသောသံဃာကို နှိပ်စက်အံ့၊) (ဧဝံသတိ)၊ နာဝါယ ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈကေ ဝါ-စင်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဌတွာ-တည်၍၊ (ကမ္မံ) ကာတမ္ပ၊ တေသု-ထို နာဝါ၊ အဇ္ဈကတို့၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ နဒီယံ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ (မြစ်၌ နာဝါ၊ အဇ္ဈကတုန်းက

ဝိဟာရသီမာတွေဝ သဗျံ ဂစ္ဆတိ။ ။ ကျယ်ပြန့်၍လာသော မြစ်ရေသည် “ဝိဟာရသီမာ” ဟု ခေါ်အပ်သော ဗဒ္ဒသိမ်ကို မိုးလေးလပတ်လုံး လွှမ်းနေလျှင် ထိုသိမ်နေရာကို “နဒီသိမ်” ဟု ခေါ်ရမည်လောဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ဝိဟာရသီမာတွေဝ” ဟု မိန့်သည်။ ဤစကားအရ ထို သိမ်ပေါ်ဝယ် ကျောက်ချ၍ လှေ စသည်ပေါ်၌ ကံပြုလျှင်လည်း “ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်၌ လှေတည်သည်” ဟု ဆိုရမည်၊ အကယ်၍ “ဥဒကုက္ကေပသိမ်ဝယ် ကံပြုမည်” ဟု ကြံ၍ ကျောက်ချသောအခါ အောက်၌ ဗဒ္ဒသိမ် ရှိနေပြန်လျှင် ဗဒ္ဒသိမ်က ဂရုကဖြစ်၍ “ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်၌ပင် ကံပြုသည်” ဟု ဆိုရပေမည်၊ သိမ်နှစ်ခု ရောစပ်သည်ဟု မမှတ်ရ၊ သို့မဟုတ် ကျောက်ချသော ကြိုးကသာ ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်ရောက်၍ ကံပြုသော သံဃာက ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်၌ မရှိဘဲ ဥဒကုက္ကေပသိမ်ပေါ်၌ ရှိနေလျှင်ကား သီမာသမ္ဘေဒ ဖြစ်၍ ထိုကံ ပျက်ရလိမ့်မည်။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊) ဝေဒိတဗျော-၏၊ သမုဒ္ဒေ-၌၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏော-
ကျောက်ဖျာသည်၊ ဟောတိ-ရှိအံ၊ (“ပါသာဏော” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊
“ကျောက်ဆောင်”ဟု ပေး၊) တံ-ထိုကျောက်ဖျာကို၊ ကဒါစိ-တစ်ရံတစ်ခါ၌၊
ဦမိယော-တို့သည်၊ အာဂန္တု-၍၊ ဩတ္ထရန္တိ-လွမ်းကုန်၏၊ ကဒါစိ-၌၊ န
ဩတ္ထရန္တိ-မလွမ်းကုန်၊ တတ္ထ-ထိုကျောက်ဖျာ၌၊ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဟိ-
မှန်၊ သော-ထိုကျောက်ဖျာသည်၊ ဂါမသီမာသရုံမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ပန-
ဆက်၊ ဝီစီသု-လှိုင်းတို့သည်၊ အာဂတာသုပိ-လာကုန်သော်လည်းကောင်း၊
အနာဂတာသုပိ-လာကုန်သော်လည်းကောင်း၊ ပကတိဥဒကေနေဝ-ပကတိရေသည်
ပင်၊ (သော-ထိုကျောက်ဖျာကို၊) သစေ ဩတ္ထရိယတိ-အကယ်၍ လွမ်းမိုးအပ်သည်
ဖြစ်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

ဒီပကော ဝါ-ကျွန်းငယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတော ဝါ-တောင်သည်
သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ (သမုဒ္ဒရာ၌ ရှိတတ်၏၊) သော-ထို
ကျွန်းငယ်သည်၊ ဝါ-ထိုတောင်သည်၊ ဒူရ-အဝေး၌၊ ပစ္ဆိမန္တာနံ-တံငါသည်တို့၏၊
အနာဂမနပထေ-သွားပြီး၍ မပြန်လာနိုင်လောက်ရာ လမ်းခရီး၌၊ (နေခြင်းပြန်
ခေါက်၊ မရောက်နိုင်လောက်ရာ လမ်းခရီး၌၊ “ဒူရေ”ကို သရုပ်ဖော်သည်၊) စေ
ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အရညသီမာသရုံမေဝ-အရညသီမဟူသော အရေအတွက်သို့
သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ တေသံ-ထိုတံငါသည်တို့၏၊ ဂမနပရိယန္တဿ-သွားခြင်း၏အဆုံး
ဖြစ်သော အရပ်၏၊ ဩရတော ပန-ဤမှာဘက်၌ကား၊ ဂါမသီမာသရုံ ဂစ္ဆတိ၊
တတ္ထ-ထိုဤဘက်အရပ်၌၊ ဂါမသီမံ-ကို၊ အသောဓေတွာ-မသုတ်သင်မှု၍၊ ကမ္မံ
ကာတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊ သမုဒ္ဒေါ-သည်၊ ဂါမသီမံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ နိဂမသီမံ
ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဩတ္ထရိတွာ-၍၊ တိဋ္ဌတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမုဒ္ဒေါဝ-
သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသိမ်၌၊ (မိုးလပတ်လုံး ရေလွှမ်းမိုးအပ်သော ဂါမသီမံ
နိဂမသီမံ၌) ကမ္မံ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ (သမုဒ္ဒရာ၏ ဥဒကုက္ကေပသီမံ အဖြစ်ဖြင့်

အနာဂမနပထေ။ ။ ယတ္ထ တဒဟေဝ ဂန္တာ ပစ္စာဂန္တံ၊ န သက္ကာ ဟောတိ၊
တာဒိသေ ပဒေသေ=အကြင် ဒီပက(သို့မဟုတ်) ပဗ္ဗတသို့ ထိုတစ်နေ့တည်း၌ပင်
သွား၍ ပြန်လာခြင်းငှာ မတတ်ကောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော အနာဂမနပထ၌၊
ဋီကာ၊ အချို့ အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ “အနာဂမနပထေ”ဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိမှ “နတ္ထိ+
အာဂမနံ ယတ္ထာတိ အနာဂမနော=သွားသူ၏ ပြန်လာခြင်း မရှိရာ(နေခြင်းမပြန်နိုင်ရာ)
လမ်း”ဟု ဋီကာဖွင့်နှင့် လျော်၏၊ “အဂမနပထေ”ဟူသော ရှိလျှင် “မသွားနိုင်ရာလမ်း”
ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်မှန် မရ။

ဂမနပရိယန္တဿ ဩရတော။ ။ “သွားခြင်း၏အဆုံးဖြစ်သော (တစ်နေ့အတွက်
အစွမ်းကုန်သွားခြင်း၏ အဆုံးဖြစ်သော) အရပ်၏ ဤဘက်အရပ်”ဟူသည် ဒီပကနှင့်
ပဗ္ဗတအရပ်တည်း၊ ထိုအရပ်ကား ဂါမသီမံ၌ ပါဝင်သည်။

ကံပြုနိုင်သည်-ဟူလို၊)ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရသီမံ-ကို၊ သစေ ဩတ္ထရတိ-အံ၊ (စဝံသတိ)၊ ဝိဟာရသီမာတွေ သမံ၊ ဂစ္ဆတိ။ [“သစေ ပန ဩပ၊ ဂစ္ဆတိ”ဟု နဒီတုန်းကလည်း ဤစကားကို ဆိုခဲ့သည်။]

ဇာတဿရေ-ဇာတဿရအိုင်၌၊ ကမ္မ-ကို၊ ကရောဇ္ဇေဟိပိ-ပြုကုန်သော ရဟန်း တို့သည်လည်း၊(န ကာတမ္မံ စပ်)၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေ- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ (မိုးလည်းမခေါင်၊ မိုးလည်းမများဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊) ဝဿကာလေ-မိုးအခါ၌၊ ဝဿေ-မိုးသည်၊ ပစ္ဆိမတ္ထေ-ပြတ်စဲ ကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပိဝိတံ ဝါ-သောက်ခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထပါဒေ- လက်ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတံ ဝါ-ဆေးခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဥဒကံ-သည်၊ န ဟောတိ-မရှိ၊ သုက္ခတိ-ခြောက်၏၊ အယံ-ဤအရပ်သည်၊ ဇာတဿရော- ဇာတဿရအိုင်မည်သည်၊ န (ဟောတိ)၊ ဂါမဓေတ္တသရံမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ၊ တတ္ထ-ထို အရပ်၌၊ ကမ္မ န ကာတမ္မံ၊ ပန-အနွယ်၊ ယတ္ထ-အကြင် အရပ်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေ-သော၊ ဝဿကာလေ-၌၊ ဥဒကံ-သည်၊ သန္တိဋ္ဌတိ-ကောင်းစွာတည် ၏၊ အယမေဝ-ဤအရပ်သည်သာ၊ ဇာတဿရော-မည်၏၊ တဿ-ထိုဇာတဿရ အိုင်၏၊ ယတ္ထကေ-သော၊ ပဒေသေ-၌၊ ဝဿာနံ-မိုးလတို့၏၊ စတုမာသေ- လေးလတို့ပတ်လုံး၊ ဥဒကံ-သည်၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ ကမ္မ ကာတံ ဝဋ္ဌတိ၊ ဥဒကံ-သည်၊ ဂမ္ဘီရံ-နက်သည်၊ သစေ (ဟောတိ၊ စဝံသတိ)၊ အဋ္ဌကံ-စင်ကို၊ မနိတွာ-ဖွဲ့၍၊ တတ္ထ-ထိုစင်၌၊ ဌိတေဟိပိ-တည်ကုန်လျက်လည်း ကောင်း၊ ဇာတဿရဿ-၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ဇာတရက္ခမိ-ပေါက်သော သစ်ပင်၌၊ ဗဒ္ဒအဋ္ဌကေ-ဖွဲ့အပ်သော စင်၌၊ (ဌိတေဟိပိ)-တည်ကုန်လျက်လည်း ကောင်း၊ ကာတံ ဝဋ္ဌတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဇာတဿရအိုင်၌၊ ဝိဋ္ဌိပါသာဏ ဒီပကေသု-ကျောက်ဖျားကျွန်းငယ်တို့၌၊ နဒီယံ-၌၊ ဝုတ္တသဒိသောဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော-သည်၊ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ သမဝဿကာလေ-အညီအမျှ မိုးရွာရာအခါ၌၊ (“သမဝဿဒေဝ ကာဓာ”ဟု “ဒေဝ”ပါသည်ကား ပိုဟန်တူသည်၊) ပဟောနကဇာတဿရော- ဇာတဿရအိုင် ဖြစ်လောက်သော အရပ်သည်၊ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာလေ ဝါ-မိုးမရှိရာအခါ၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဂိမ္မဟေမန္တေသု ဝါ-နေအခါ၊ဆောင်းအခါတို့၌သော်လည်း ကောင်း၊ သစေဝိ သုက္ခတိ-အကယံ၍လည်း ခြောက်အံ၊ နိရုဒကော-ရေမရှိသည်၊ (သစေဝိ)ဟောတိ-အံ၊ (စဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ သံဃကမ္မ ကာတံ ဝဋ္ဌတိ၊ အနန္တကထာယံ-၌၊ သဗ္ဗော-သော၊ ဇာတဿရော-သည်၊ သုက္ခော-ခြောက်သည်၊ အနောဒကော-ရေမရှိသည်၊ (သမာနော-သော်၊) ဂါမဓေတ္တံ ယေဝ-သို့သာ၊ ဘဇတိ-ကပ်ရောက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ န ဂဟေတမ္မံ-မယူထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤရေမရှိသော

ဇာတဿရအိုင်၌၊ ဥဒကတ္တာယ-ရေအကျိုးငှာ၊ အာဝါဠံ ဝါ-တွင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပေါက္ခရဏီအာဒိနိ ဝါ-လေးထောင့်ကန် အစရှိသော ကန်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (အာဒိဖြင့် တစ်ဖက်ဆည်ကန် စသည်တို့ကို ယူ၊) သစေ ခဏန္တိ-အကယ်၍တူးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တံ ဌာနံ-ထိုအရပ်သည်၊ အဇာတဿရော-ဇာတဿရအိုင် မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဂါမသီမာသင်္ချံ ဂစ္ဆတိ၊ လာဗုတိပုသကာဒိ ဝပ္ပေ-ဘူး၊သခွား အစရှိသော သစ်ပင်တို့ကို စိုက်ပျိုးခြင်းကို၊ ကတေပိ-ပြုအပ်ပြန်သော်လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ (ဂါမခေတ် ဖြစ်သွားသည်-ဟူလို။)

ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုအိုင်ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ (ဖို့၍၊) ထလံ ဝါ-ကြည်းကုန်းကိုမူလည်း၊ သစေ ကရောန္တိ-နံအံ့၊ ဧကသ္မိ-တစ်ဖက်သော၊ ဒိသာဘာဂေ-အရပ်အဖို့၌၊ ပါဠိ-ကန်သင်းကို၊ ဗန္ဓိတွာ-၍၊ သဗ္ဗမေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ-ထိုဇာတဿရအိုင်ကို၊ မဟာတဠာကံ ဝါ-တစ်ဖက်ဆည်ကန်ကြီးကိုသော်လည်း၊ (သစေ) ကရောန္တိ-နံအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗောပိ-အလုံးစုံသော အရပ်သည်လည်း၊ (ထလအရပ်၊ မဟာတဠာကံအရပ်သည်လည်း၊) အဇာတဿရော-ဇာတဿရ မဟုတ်တော့သည်၊ ဟောတိ၊ ဂါမသီမာသင်္ချံမေဝ ဂစ္ဆတိ၊ လောဏီပိ-ဆားငန်ချောင်းသည်လည်း၊ ဇာတဿရသင်္ချံမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဝဿိကေ-မိုးအခါ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော မာသေ-လေးလတို့ပတ်လုံး၊ ဥဒကဌာနောကာသေ-ရေ၏တည်ရာအရပ်၌၊ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

၁၄၈။ သီမာယ သိမ် သမ္ဘိန္ဒူတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ သီမာယ-ဖြင့်၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဗဒ္ဓသိမ်-ကို၊ သမ္ဘိန္ဒူ-ရောစပ်ကြကုန်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပေါရာဏကဿ-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ ပုရတ္ထိမာယ-အရှေ့၌ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ-အရပ်၌၊ အဓမ္မော စေဝ-သရက်ပင်လည်းကောင်း၊ ဇမ္ဗူ စ-သပြေပင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နှစ်ပင်ကုန်သော၊ ရုက္ခာ-သစ်ပင်တို့သည်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ သံသဠဝိဠပါ-ရောယှက်သော အခွရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊

လောဏီ ပေ၊ ဂစ္ဆတိ။ ။လောဏံ+ယတ္ထ အတ္တိတိ လောဏီ၊ ရေ၏ ငန်သော အရသာရှိရာဖြစ်သော ချောင်း၊ လောဏီတိ သမုဒ္ဒေါဒကဿ ဥပ္ပတ္တိဝေဂနိန္ဒော မာတိကာ ကာရေန ပဝတ္ထနကော=သမုဒ္ဒရာရေ၏ ဖြစ်သောအဟုန်ကြောင့် နိမ့်ရှိုင်းသွားသော မြောင်းငယ်ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် စီးနေသော ဆားငန်ချောင်းသည် လောဏီ မည်၏။

သမ္ဘိန္ဒူ ။ ။ သမ္ဘိန္ဒူတိ ယတ္ထ စတူဟိ ဘိက္ခုဟိ နိသီဒိတုံ န သက္ကာ၊ တတ္ထ တတော ပဌာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ဘိ အန္တော သီမာယ ကရောန္တော သမ္ဘိန္ဒူတိ=ကံ ပြုမည့် ရဟန်းလေးပါး မထိုင်လောက်ရုံ အရပ်မှစ၍ ဆံဖျားမျှလောက်တိုင်အောင်သော သိမ်ဟောင်းအရပ်ကို မိမိတို့၏ သိမ်အတွင်းသို့ သွင်းသော ရဟန်းသည် သိမ်ချင်း ရောစပ်သည် မည်၏။

[ဤစကားဖြင့် အခွချင်း ရောယှက်နေအောင် သစ်ပင်နှစ်ပင်၏ အလွန်နီးကပ်ကြောင်းကို ပြ၏။] တေသု-ထိုနှစ်ပင်တို့တွင်၊ အမွဿ-သရက်ပင်၏၊ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ-အနောက်အရပ်အဖို့၌၊ ဇေမ္ဗု-သပြေပင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝိဟာရသီမာစ-ကျောင်းတိုက်၏သိမ်သည်လည်း၊ (အနောက်ဘက်ကျောင်းတိုက်၏ သိမ်သည်လည်း၊) ဇေမ္ဗု-သပြေပင်ကို၊ အန္တော-သိမ်၏အတွင်း၌၊ ကတွာ-၍၊ (ထား၍၊) အမွေ-သရက်ပင်ကို၊ (အရှေ့ဘက် သရက်ပင်ကို၊) ကိတ္တေတွာ-၍၊ ဗဒ္ဒါ-ဖွဲ့အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အထ ပစ္ဆာ-ထိုမှနောက်၌၊ တဿ ဝိဟာရဿ-ထိုကျောင်းတိုက်၏၊ ပုရတ္ထိမာယ-သော၊ ဒိသာယ-၌၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓန္တာ-ဖွဲ့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ တံ အမွေ-ထိုအရှေ့ဘက် သရက်ပင်ကို၊ အန္တော-၌၊ ကတွာ-၍၊ ဇေမ္ဗု-အနောက်ဘက် သပြေပင်ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ (သစေ) ဗန္ဓန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာယ-မိမိသိမ်ဖြင့်၊ သီမာ-သူတစ်ပါးတို့၏ သိမ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ သမ္ဘန္တာ-ရောစပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ-ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့သည်၊ အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ သီမာယ သီမံ သမ္ဘန္တန္တိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။

သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္တရန္တိတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ သီမာယ-ဖြင့်၊ ပရေသံ-တို့၏၊ ဗဒ္ဒသီမံ-ကို၊ အဇ္ဈောတ္တရန္တိ-လွမ်းမိုးကြကုန်၏၊ ပရေသံ-တို့၏၊ ဗဒ္ဒသီမံ-ကို၊ သကလံ ဝါ-အလုံးစုံကိုသော်လည်းကောင်း၊ တဿာ-ထိုဗဒ္ဒသီမံ၏၊ ပဒေသံ ဝါ-တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ အန္တော-၌၊ ကတွာ-၍၊ (ထား၍၊) အတ္တနော-၏၊ သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓန္တိ-န်၏။

သီမန္တရိကံ ပေ၊ သမ္ပနိတုန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပဌမတရံ-စွာ၊ ကတဿ-ပြုအပ်သော၊ ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ သီမာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အသမ္ပတာ-မသမုတ်အပ်သေးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာယ-၏၊ ဥပစာရော-ဥပစာကို၊ ဌပေတဗ္ဗော-ထားထိုက်၏၊ သမ္ပတာ-သမုတ်အပ်ပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပစ္ဆိမကောဋိယာ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဟတ္ထမတ္တာ-တစ်တောင်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သီမန္တရိကာ-

အဇ္ဈောတ္တရန္တိ။ ။ စတုနံ ဘိက္ခုနံ ပဟောနကတော ပဌာယ သကလမ္ပိ အန္တောကရောန္တော အဇ္ဈောတ္တရန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗော=ရဟန်းလေးပါး ထိုင်လောက်ရာအရပ်မှစ၍ သိမ်ဟောင်း တစ်ခုလုံးကိုပင် အသစ်သိမ်၏ အတွင်းပြု၍ သမုတ်သော ရဟန်းသည် “အဇ္ဈောတ္တရတိ”မည်၏-ဟု သိပါ။-ဝိမတိ။

နောက်သိမ်သာပျက်။ ။ ဤ မူလသိမ်ဟောင်းကို သမ္ဘေဒအဇ္ဈောတ္တရဏပြု၍ သိမ်သစ်သမုတ်ရာ၌ မူလသိမ်ကား မပျက်ပါ။ နောက်သိမ်သာလျှင် သိမ်မဖြစ်ဘဲ သိမ်ပျက်ရသည်။ [ယေသံ ဘိက္ခဝေ သီမံ ပဌမံ သမ္ပတာ၊ တေသံ တံ ကမ္မံ ဓမ္မိကံ အကုပ္ပံ ဌာနာရဟံ စသည်။-ပါဠိတော်။]

သီမန္တရိုက်ကို၊ (သိမ်နှစ်လုံးတို့၏ အကြားအရပ်ကို၊) ဌပေတဗ္ဗာ-၏၊ ကုရုန္တိယံ-
 ဌ၊ (သီမန္တရိုကာ-သည်၊) ဝိဒတ္ထိမတ္တမ္မိ-တစ်ထွာမျှလည်း၊ (ဝဋ္ဋတိ)၊ မဟာပစ္စရိယံ-
 ဌ၊ (သီမန္တရိုကာ-သည်၊) စတုရင်္ဂလမတ္တမ္မိ-လက်လေးသစ်မျှလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-
 ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ဧကရုက္ခောပိ-တစ်ပင်သော သစ်ပင်သည်လည်း၊
 ဒွိန္ဒ-နှစ်လုံးကုန်သော၊ သီမာနံ-တို့၏၊ နိမိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ပန-
 ထိုသို့ပင် ဖြစ်နိုင်ပါသော်လည်း၊ သော-ထိုသစ်ပင်သည်၊ ဝနန္တော-ကြီးပွားလ
 သော်၊ သီမာသင်္ကရံ-သိမ်တို့၏ ရောယှက်ခြင်းကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ တဿာ-
 ကြောင့်၊ (ဧကရုက္ခော-ကို၊ ဒွိန္ဒ-နံသော၊ သီမာနံ-တို့၏၊ နိမိတ္တံ-ကို၊) န
 ကာတဗ္ဗော-မပြုထိုက်။

သော ပန ပေ၊ န ကာတဗ္ဗော။ ။ ထိုတစ်ခုတည်းသော သစ်ပင်နိမိတ်သည်
 ကြီးကျယ်လာသောအခါ သိမ်နှစ်လုံးကို ရောနှောသွားအောင် ပြုလုပ်တတ်သောကြောင့်
 ထိုကဲ့သို့ သစ်တစ်ပင်တည်းကို သိမ်နှစ်လုံး၏ နိမိတ်မလုပ်ထိုက်၊ ဆက်ဦးအံ့၊ **“သီမာ
 သင်္ကရံ ကရောတိ”** ဟူသည် ရှေး၌ ဗဒ္ဒသိမ်နှစ်လုံး(ခဏ္ဍသိမ်နှင့် မဟာသိမ်)ကို ပြရာဝယ်
 သစ်ပင်၏အကိုင်း မြစ်ပျဉ်းတို့က အခြား တစ်သိမ်ပေါ်သို့ ရောက်၍ ထောက်မိနေခြင်း
 အားဖြင့် သိမ်ချင်း ရောယှက်သွားခြင်းမျိုးကဲ့သို့ ဤ၌လည်း **“ကြီးကျယ်လာသော
 သစ်ပင်က သိမ်နှစ်လုံးအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားခြင်းအားဖြင့် သီမာသင်္ကရံ (သိမ်ချင်း
 ရောယှက်မှု) ဖြစ်သည်”** ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ ရောယှက်မှုကြောင့် သိမ်ကား ပျက်၍
 မသွားပါ၊ ကံပြုသောအခါ၌သာ အခြား တစ်သိမ်တွင်းရှိ သံဃာကို သုတ်သင်ရမည်။

ဆက်ဦးအံ့-သစ်ပင်၏ ပင်လုံး၊အကိုင်း၊အခက်တို့ကြောင့်သာ သီမာသင်္ကရံ ဖြစ်နိုင်
 သည် မဟုတ်သေး၊ မြေပေါ်၌ အထင်အရှား ပေါ်ထွက်နေသော အမြစ်အားဖြင့်လည်း
 သီမာသင်္ကရံ ဖြစ်နိုင်၏၊ သို့သော် မြေအောက်၌ မြုပ်နေသော အမြစ်များ၏အတွက်ကား
 သီမာသင်္ကရံ မဖြစ်ပါ၊ ကျောက်ဖျာ၊ကျောက်တောင် စသည်အတွက် **“သိမ်ချင်း ရော
 ယှက်သည်”** ဟု မဆိုရ၊ ထိုကျောက်ဖျာ၊ကျောက်တောင် စသည်ကား ဘူမိဂတိကသာ
 တည်း။ [အဒိဿမာနာနံ မူလာနံ ပဝေသေပိ ဘူမိဂတိကတ္တာ(မြေကြီးနှင့် သဘောတူ
 သဖြင့်) ဒေါသော နတ္ထိတိ သိဇ္ဈတိ၊ သစေ ပန မူလာနိ ဒိဿမာနာနေဝ ပဝိသန္တိ၊
 သင်္ကရောဝ၊ ပဗ္ဗတပါသာဏာ ပန ဒိဿမာနာပိ ဘူမိဂတိကာဝ၊-ဝိမတိ။]

မှတ်ချက်။ ။ ယခုအခါ ဗဒ္ဒသိမ်တစ်ခု၌ ဓာတ်ကြိုးသွယ်ထားလျှင် ထိုကြိုးသည်
 အခြား ဗဒ္ဒသိမ်အများ၌လည်း ရောက်နေပါမူ သိမ်ချင်းကူးယှက်ရာရောက်၏၊ ထိုသို့
 ကူးယှက်နေရာ၌ **“အပြစ်မရှိ”** ဟု ယူဆကြသော ဆရာများလည်းရှိ၏၊ အချို့ဆရာများက
“သီမာသင်္ကရံဖြစ်သည်” ဟု ယူဆ၍ ကံပြုခါနီး၌ ဓာတ်ကြိုးကို ဖြုတ်ကာ အဆက်
 အသွယ် ဖြတ်ထားကြသည်၊ ထိုတွင် **“သီမာသင်္ကရံ မဖြစ်”** ဟု ယူဆသော ဆရာတို့သည်
“ထင်ရှားစွာ ဝင်လာသော သစ်မြစ်အားဖြင့် သင်္ကရံဖြစ်၏” ဟုဆိုသော ဤ ဝိမတိစကား
 ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရှေး၌ ဥဒကုက္ခေပသိမ်၏ လှေကြိုးကို မြစ်ကမ်းဘေးဝယ် ဂါမသိမ်နှင့်
 ရောမည်စိုးသောကြောင့် မချည်ဖို့ရန် တားမြစ်သော အဋ္ဌကထာ စကားဖြင့်လည်းကောင်း
 စဉ်းစားသင့်ကြပါသည်။

ဥပေါသထဘောဒါဒိကထာ

၁၄၉။ စာတုဒ္ဓသိကော စ ပန္နရသိကော စာတိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ စာတုဒ္ဓသိကဿ-
စာတုဒ္ဓသိဥပုသ်၏၊ ပုဗ္ဗကိစ္ဆေ-ပုဗ္ဗကိစ္ဆဌံ၊ အဇ္ဈပေါသထော စာတုဒ္ဓသောတိ-
ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ရွတ်ဆိုရာ၏။

☞ အဓမ္မေန ဝဂ္ဂန္တိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ [ဗဒ္ဓသိမ်ဖြစ်သော ဝိဟာရကို
ဆိုသည်၊ ဤ“ဧကသ္မိ ဝိဟာရေ”ကို ဥပေါသထံ ကရောန္တိ၌ စပ်၊] စတုသု-
လေးပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခုသု-တို့သည်၊ ဝသန္တေသု-နေကုန်လသော်၊ ဧကဿ-
တစ်ပါးသော ရဟန်း၏၊ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ-ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊
တယော-သုံးပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ-ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ကို၊
သစေ ကရောန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံ ကရောန္တေသု ဝါ-ဤသို့ ပြုကုန်သော်လည်းကောင်း၊)
တီသု-သုံးပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝသန္တေသု-န်လသော်၊ ဧကဿ-၏၊ ဆန္ဒ
ပါရိသုဒ္ဓိ-ကို၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဒွေ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ပါတိမောက္ခ-
ပါတိမောက်ကို၊ (သစေ) ဥဒ္ဓိသန္တိ-အကယ်၍ ရွတ်ပြကုန်အံ၊ (ဧဝံ ဥဒ္ဓိသန္တေသု)
ဝါ-ဤသို့ ရွတ်ပြကုန်သော်လည်းကောင်း၊ အဓမ္မေန-မတရားသဖြင့်၊ ဝဂ္ဂံ-ဝဂ်
ဖြစ်သော၊ ဥပေါသထကမ္မံ-ဥပုသ်ကံသည်၊ ဟောတိ-၏။

ပန-ကား၊ စတ္တာရောပိ-လေးပါးသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ သန္နိပတိတွာ-
စုဝေး၍၊ ပရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံ ကရောန္တေသု
ဝါ-လည်းကောင်း၊) တယော ဝါ-သုံးပါးသော ရဟန်းတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊
ဒွေဝါ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပါတိမောက္ခ-ကို၊ (သစေ)
ဥဒ္ဓိသန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံ ဥဒ္ဓိသန္တေသု ဝါ-လည်းကောင်း၊) အဓမ္မေန-ဖြင့်၊ သမဂ္ဂံ
နာမ-သမဂ္ဂကံမည်သည်၊ (ညီညွတ်သော ကံမည်သည်၊) ဟောတိ၊ စတုသု-လေးပါး
ကုန်သော၊ ဧနေသု-ရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကဿ-၏၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-ကို၊ အာဟရိတွာ-
၍၊ တယော-သုံးပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ပါတိမောက္ခ-ကို၊ သစေ ဥဒ္ဓိသန္တိ-
န်အံ၊ (ဧဝံ ဥဒ္ဓိသန္တေသု ဝါ-လည်းကောင်း၊) တီသု-န်သော၊ ဧနေသု-တို့တွင်၊
ဧကဿ-၏၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-ကို၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဒွေ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊
ပရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ-ကို၊ (သစေ)ကရောန္တိ၊ (ဧဝံ ကရောန္တေသု)ဝါ-လည်းကောင်း၊
ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ ဝဂ္ဂံ နာမ-ဝဂ္ဂကံ မည်သည်၊ ဟောတိ။

အဓမ္မေန။ ။ လေးပါးရှိသော ကျောင်းတိုက်၌ ပါတိမောက်ပြုဖို့ရန်လည်းကောင်း၊
သုံးပါးရှိသော ကျောင်းတိုက်၌ ဂဏပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ပြုဖို့ရန်လည်းကောင်း၊ နှစ်ပါးရှိသော
ကျောင်းတိုက်၌ အချင်းချင်း ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ပြုဖို့ရန်လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးသာရှိသော
ကျောင်းတိုက်၌ အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ပြုဖို့ရန်လည်းကောင်း ခွင့်ပြုတော်မူထား၏၊ ထို ဝိနည်း
တရားတော်အတိုင်း မပြုဘဲ သုံးပါးသာရှိရာ၌ ပါတိမောက် ရွတ်ပြမှုနှင့်တကွ အားလုံး
အဓမ္မချည်းသာတည်း။

ပန-ကား၊ စတ္တာရော-လေးပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကတ္ထ-တစ်ခုတည်းသော နေရာ၌၊ ဝသန္တာ-နေကုန်လျက်၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်ပင်၊ သန္နိပတိတွာ-၍၊ ပါတိမောက္ခ-ကို၊ သစေ ဥဒ္ဓိသန္တိ-န်အံ၊ တယော-သုံးပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ (ဧကတ္ထ ဝသန္တာ သဗ္ဗေဝ သန္နိပတိတွာ-၍) ပရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ-ကို၊ (သစေ)ကရောန္တိ-န်အံ၊ ဒွေ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ အညမည-အချင်းချင်း၊ ပရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ-ကို၊ (သစေ)ကရောန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံ ကရောန္တေသု-န်လသော်၊) ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ သမဂ္ဂံ နာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-တည်း။

ဝဂ္ဂ စသည်။ ။ ဆန္ဒပရိသုဒ္ဓိသည် သံဃာရှိရာသို့သာ လာ၏၊ ဂိုဏ်း (သုံးပါး၊ နှစ်ပါး၊ တစ်ပါး) ရှိရာသို့ မလာ၊ ထို့ကြောင့် လေးပါး၊ သုံးပါးရှိရာ၌ တစ်ပါး၏ ပရိသုဒ္ဓိကို ဆောင်၍ သံဃဥပုသ်၊ ဂဏဥပုသ်၊ ပုဂ္ဂလဥပုသ်ပြုလျှင် ထိုဥပုသ်ကံသည် အားလုံး အညီအညွတ်မဟုတ်ဘဲ တစ်ခုစီဖြစ်နေသောကြောင့်၊ ဝဂ္ဂကံမည်၏၊ တစ်သိမ်တည်း၌ အားလုံး စုဝေး၍ ဝိနည်းတရားတော်အတိုင်း ဥပုသ်ပြုလျှင် သမဂ္ဂဥပုသ်ကံ မည်၏။

ဝိမတိအဆို။ ။ “ဝိဟာရသီမာယံ ပန သံဃေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ကေနစိ ပစ္စယေန ဓဏ္ဍာသီမာယံ တိသု ဝါ ဒွိသု ဝါ ပရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရောန္တေသု ကမ္မံ ဓမ္မေန သမဂ္ဂမေဝ ဘိန္နသီမဋ္ဌတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ” ဟု ဝိမတိဆို၏၊ ထိုအဆိုအတိုင်း ဥပုသ်ကံသည် ဓမ္မေန သမဂ္ဂကံ ဖြစ်သည်ကား မှန်၏၊ သို့သော် နောက်၌လာမည့် “န ဘိက္ခဝေ တဒဟု ပေါသထေ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာ အဘိက္ခုကာ အာဝါသော ဂန္တဗ္ဗော၊ အညတြ သံဃေန အညတြ အန္တရာယာ” ဟူသော ပါဠိတော်အရ သံဃာကို ကြည့်၍ သွားခြင်းကြောင့် ဒုတ္တဋ္ဌိအာပတ်သင့်ရလေမည်။ [ထိုပါဠိတော်၏ အဖွင့်ကို ထိုနေရာကျမှ ပြအံ့။]

ပါတိမောက္ခဒွေသကထာ

၁၅၀။ နိဒါနံ ပေ၊ သာဝေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ပေ၊ အာဝိကတာဟိဿ ဖာသု ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဣမံ နိဒါနံ-ဤနိဒါန်းကို၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ-ရွတ်ပြပြီး၍၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌံ ခေါ် အာယသ္မန္တော နိဒါနံ ပေ၊ ဧဝမေတံ ဓာရယာမိတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သုတာ ခေါ် ပနာယသ္မန္တေဟိ စတ္တာရော ပါရာဇိကာ ဓမ္မော၊ ပေ၊ အဝိဝဒမာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ အဝသေသံ-ကြွင်းသောပါတိမောက်ကို၊ သုတေန-သုတပုဒ်ဖြင့်၊ သာဝေတဗ္ဗံ-ကြားစေထိုက်၏၊ ဧတေန နယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ သေသာ-နိဒါနဒွေသံမှ ကြွင်းကုန်သော၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ပါတိမောက္ခဒွေသာပိ-သတို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏။

သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ။ ။ [သုတေနာတိ သုတပဒေန-ဋီကာ၊ “သုတာ ခေါ် ပနာယသ္မန္တေဟိ” စသော ဝါကျကို သုတပဒဟု ခေါ်ဟန်တူသည်၊] အဋ္ဌကထာ၌ “ဧဝမေတံ ဓာရယာမိတိ” နောက်ဝယ် “သုတာ ခေါ် ပနာယသ္မန္တေဟိ” စသည်ကို ပြထား၏၊

သဝရဘယန္တိ-ကား၊ အဋ္ဌဝိမနုဿဘယံ-တော၌လှည့်လည်သော လူတို့၏ ဘေးသည်၊(အဟောသိ၌ စပ်၊) ရာဇန္တရာယောတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘိက္ခုသု-တို့သည်၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ ကရိဿာမ- နံအံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နိသိန္နေသု-ထိုင်နေကုန်လသော်၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ သစေ အာဂစ္ဆတိ-အကယ်၍လာအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ-ဤမင်း၏လာခြင်းသည်၊ ရာဇန္တရာယော-မင်း၏အန္တရာယ်မည်၏၊ (ဘိက္ခုသု ဥပေါသထံ ကရိဿာမာတိ နိသိန္နေသု-နံလသော်၊) စောရာ-ဓားပြတို့သည်၊ (သစေ) အာဂစ္ဆန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ-ဤဓားပြတို့၏လာခြင်းသည်၊ စောရန္တရာယော-မည်၏၊ (ဘိက္ခုသု၊ပေ၊ နိသိန္နေသု၊) ဒဝဒါဟော-တောမီးသည်၊ (သစေ)အာဂစ္ဆတိ၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-လည်း ကောင်း၊ အာဝါသေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ အဂ္ဂိ-မီးသည်၊ (သစေ) ဥဋ္ဌဟတိ-အကယ်၍ ထအံ့၊ ဝါ-လောင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-လည်းကောင်း၊ အယံ-ဤတောမီး လာခြင်း၊ ကျောင်းတိုက်မီးလောင်ခြင်းသည်၊ အဂ္ဂန္တရာယော-မည်၏၊(ဘိက္ခုသု၊ပေ၊နိသိန္နေသု၊) မေယော-မီးသည်၊ (သစေ) ဥဋ္ဌေတိ-အကယ်၍ တက်လာအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ- သော်လည်းကောင်း၊ ဩယော-ရေအယဉ်သည်၊ (သစေ)အာဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အယံ-ဤမိုး၏ တက်လာခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရေအယဉ်၏ လာခြင်းသည်၊ ဥဒကန္တရာယော-မည်၏၊ (ဘိက္ခုသု ပေ၊ နိသိန္နေသု၊) ဗဟု- များစွာကုန်သော၊ မနုဿာ-လူတို့သည်၊ (သစေ)အာဂစ္ဆန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ- ဤလူတို့၏ လာခြင်းသည်၊ မနုဿန္တရာယော-လူ၏အန္တရာယ် မည်၏။

(ဘိက္ခုသု ပေ၊ နိသိန္နေသု၊) ဘိက္ခု-ရဟန်းတစ်ပါးကို၊ ယက္ခော-ဘီလူးသည်၊ (တစ္ဆေ အစိမ်းသူရဲသည်၊) (သစေ)ဂဏှာတိ-အကယ်၍ ဖမ်းယူအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ- ဤဘီလူး၏ ဖမ်းယူခြင်းသည်၊ အမနုဿန္တရာယော-အမနုဿ၏အန္တရာယ်မည်၏၊

သို့သော် ဋီကာ၌ “ဧဝံမေတံ ဓာရယာမိတိ ဝတ္တာ (ဥဒ္ဓိန္နံ ခေါ် အာယသုန္တော နိဒါနံ) သုတာ ခေါ် ပနာယသုန္တေဟိ စတ္တာရော ပါရာမိကာ မ္ဗောတိ ဝတ္တမ္ပ”ဟု ဆိုသောကြောင့် နိဒါန်းအဆုံးဝယ် သုတပုဒ်ဖြင့် သိမ်းခွင့်ကြုံသောအခါ ဓာရယာမိနှင့် သုတာ ခေါ် ပန တို့၏ အကြား၌ “ဥဒ္ဓိန္နံ ခေါ် အာယသုန္တော နိဒါနံ”ဟု အပိုဝါကျတစ်ခု ထည့်ရသေး ကြောင်းကို သိပါ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ ဘိက္ခုမဟာနိဂုံး၌ ပြထားပြီ။]

သဝရဘယံ။ ။ “သဝဓာတ်၊အရန်ပစ္စည်း”ဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ သဝဓာတ်သည် ဝိကာရအနက်၊ ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ အိမ်ခြေယာခြေ အတည်မရှိဘဲ တော၌ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ လှည့်လည်ပြောင်းရွှေ့၍ တောင်ယာလုပ်ကိုင် စားသောက်သူများကို “သဝရခေါ်သည်”ဟု ကြံပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “ဝနစရကဘယံ” ဟု ဖွင့်၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ အဋ္ဌဝိမနုဿဘယံသည် “အဓိပ္ပါယတ္ထ”တည်း၊ [“သဝန္တိ- ထိုထိုဤဤ လှည့်လည်ပြောင်းရွှေ့တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ သဝရာ”ဟု ပြ။]

(ဘိက္ခုသု ပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) ဗျဉ္ဇာဒယော-ကျား အစရှိကုန်သော၊ စဏ္ဍမိဂါ-
 ကြမ်းတမ်းသော သားကောင်တို့သည်၊ (သစေ) အာဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 အယံ-ဤရဲရင့်သော သားကောင်တို့၏ လာခြင်းသည်၊ ဝါဠန္တရာယော-ခြင်္သေ့၊
 သစ်ကျား စသော သားရဲတို့၏အန္တရာယ် မည်၏၊ (ဘိက္ခုသု ပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊)
 ဘိက္ခု-ကို၊ သပ္ပာဒယော-မြွေအစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ (အာဒိဖြင့် ကင်း
 စသည်ကို ယူ၊) (သစေ) ခုံသန္တိ-အကယ်၍ ကိုက်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ-
 ဤမြွေစသည်တို့၏ ကိုက်ခြင်းသည်၊ သရိသပန္နရာယော-မြွေကင်းတို့၏အန္တရာယ်
 မည်၏၊ (ဘိက္ခုသု ပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) ဘိက္ခု-သည်၊ ဂိလာနော-မကျန်းမာသည်၊
 (သစေ)ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ (သစေ)
 ကရောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝေရိနော-ရန်သူတို့သည်၊ တံ-
 ထိုရဟန်းကို၊ မာရေတုကာမာ-သတ်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊(ဟုတွာ)၊ (သစေ)
 ဂဏ္ဍန္တိ-အကယ်၍ ဖမ်းယူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အယံ-
 ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဇီဝိတန္တရာယော-အသက်၏အန္တရာယ်မည်၏။

(ဘိက္ခုသု ပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) မနုဿာ-လူတို့သည်၊ ဧကံ-တစ်ပါးသော၊ (ဘိက္ခု)
 ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗဟူ-နံသော၊ ဘိက္ခု ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊
 ဗြဟ္မစရိယာ-မြတ်သောအကျင့်မှ၊ စာဝေတုကာမာ-ရွေ့လျောစေခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်
 သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သစေ ဂဏ္ဍန္တိ-အကယ်၍ ဖမ်းယူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ-ဤ
 ဖမ်းယူခြင်းသည်၊ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော-ဗြဟ္မစရိယ၏အန္တရာယ်မည်၏၊ ဧဝရူပေသု-
 နံသော၊ အန္တရာယေသု-တို့သည်၊ (သန္ဓေသု-ရှိကုန်လသော်၊) သံခိတ္တေန-အကျဉ်း
 အားဖြင့်၊ ပါတိမောက္ခော-ကို၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗော-၏၊ ပဌမော-ရှေးဦးစွာသော၊ ဥဒ္ဓေသော
 ဝါ-သကိုသော်လည်း၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗော-၏၊ အာဒိမိ-အစဉ်၊ ဒွေ-နံသော၊ (ဥဒ္ဓေသာ)
 ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တယော-နံသော၊ (ဥဒ္ဓေသာ)ဝါ-တို့ကိုသော်လည်း
 ကောင်း၊ စတ္တာရော-နံသော၊ (ဥဒ္ဓေသာ)ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗော-
 နံ၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤငါးပါးသော ဥဒ္ဓေသတို့တွင်၊ ဒုတိယာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊
 ဥဒ္ဓေသေသု-တို့တွင်၊ ယသ္မိ-အကြင်ဥဒ္ဓေသသည်၊ အပရိယောသိတေ-မပြီးဆုံး
 သေးမီ၊ အန္တရာယော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သောပိ-ထိုဒုတိယစသော ဥဒ္ဓေသကို
 လည်း၊ သုတေနော-သုတပုဒ်ဖြင့်သာ၊ သာဝေတဗ္ဗော-ကြားသိစေထိုက်၏။

ပဌမော ဝါ ပေ၊ သာဝေတဗ္ဗော။ ။ ပဌမ ဥဒ္ဓေသကို ရွတ်၍ မပြီးသေးမီ
 အန္တရာယ်ပေါ်လာလျှင် အန္တရာယ်ကြောင့် ပါတိမောက်မပြဘဲ ရပ်လိုက်ရုံသာ ရှိသည်၊
 သုတပုဒ်ဖြင့် သိမ်း၍ မဖြစ်နိုင်၊ ဘာကြောင့်နည်း? “အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ” ဌ
 အဝသေသပုဒ်က ရွတ်ပြီး ဥဒ္ဓေသကို အပါဒါန်အဖြစ်ဖြင့် ငဲ့သောကြောင့်တည်း၊ ပဌမ
 စသော ဥဒ္ဓေသကို ရွတ်ပြီး၍ သုတပုဒ်ဖြင့် သိမ်းခွင့်ကြုံလျှင် “ယသ္မိ အပရိယောသိတေ”
 စသော စကားအရ ရွတ်ဆဲ ဥဒ္ဓေသကို သုတပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူရာ၌ သွင်းယူရမည်။

အနိဇ္ဈိတ္တာတိ-ကား၊ အနာဏတ္တာ-ကြီးသောထေရ်တို့က မစေခိုင်းအပ်ကုန်ဘဲ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အယာစိတာ-ငယ်သောထေရ်တို့က မတောင်းပန်အပ်ကုန်ဘဲ၊ (ဓမ္မဘာသန္တိ၌ စပ်)၊ [“အနိဇ္ဈိတ္တာ”အတွက် ကြီးသူတို့၏ တိုက်တွန်းခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “အနာဏတ္တာ”ဟုလည်းကောင်း၊ ငယ်သူတို့၏ တောင်းပန်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “အယာစိတာ”ဟုလည်းကောင်း နှစ်နည်းဖွင့်သည်။] စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအနိဇ္ဈိတ္တာ ဟူသောပါဌ်၌၊ အဇ္ဈေသနာ-တိုက်တွန်းခြင်းသည်၊ သံဃေန-သည်၊ သမ္မတဓမ္မဇ္ဈေသကာယတ္တာ ဝါ-သမုတ်အပ်သော ဓမ္မဇ္ဈေသကရဟန်း၏ စပ်သောဥစ္စာသည် သော်လည်းကောင်း၊ သံဃတ္ထေရာယတ္တာ ဝါ-သံဃာ့ထေရ်၏ စပ်သောဥစ္စာသည် သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မိံ ဓမ္မဇ္ဈေသကေ-ထိုဓမ္မဇ္ဈေသကရဟန်းသည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ သံဃထေရ်-ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ ဝါ-ပန်ပြော၍သော်လည်းကောင်း၊ တေန-ထိုသံဃာ့ထေရ်သည်၊ ယာစိတော-တောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဘာသိတုံ-ငှာ၊ လဘတိ-၏၊ သံဃတ္ထေရေနာပိ-သည်လည်း၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဗဟု-န်သော၊ ဓမ္မကထိကာ-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု-ကုန်လသော်)၊ ဝါရပဋိပါဋိယာ-အလှည့်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ တွံ-သည်၊ ဓမ္မ-ကို၊ ဘဏ္ဍာ-ရွတ်ဆိုပါလော၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မ-ကို၊ ကထေဟိ-ဟောပါလော၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒါနံ-ဓမ္မဒါနကို၊ ဒေဟိ-ပေးလှူပါလော၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တေန-ပြောဆိုအပ်သော ဓမ္မကထိကရဟန်းသည်၊ တိဟိပိ-သုံးမျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိဓိဟိ-အစီအရင်တို့ဖြင့်၊ ဓမ္မော-ကို၊ ဘာသိတဗ္ဗော-ဟောထိုက်၏၊ ဝါ-ဟောနိုင်၏။

ဓမ္မဇ္ဈေသကာယတ္တာ။ ။ ဓမ္မ-တရားကို၊ (တရားဟောခြင်းကို) အဇ္ဈေသတိ-တိုက်တွန်းတတ်၏၊ ဣတိ+ဓမ္မဇ္ဈေသကော၊ အာယတ္တသဒ္ဓါသည် “စပ်ဆိုင်သောဥစ္စာ” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ (အဘိဓာန်-၇၂၈။) “အာပုဗ္ဗ ယတဓာတ်၊ ကတ္တားဟောတ္တပစ္စည်း”ဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ အာရူးရှိသောကြောင့် “ဝသီဘူတ-စပ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း”အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “အာယတတိ-စပ်ဆိုင်၏၊ ဣတိ အာယတ္တာ”ဟု ပြု၊ ဓမ္မဇ္ဈေသကဿ-၏၊ ဝါ-နှင့်၊ + အာယတ္တာ ဓမ္မဇ္ဈေသကာယတ္တာ (အဇ္ဈေသနာ)၊ သံဃတ္ထေရဿ+အာယတ္တာ သံဃတ္ထေရာယတ္တာ။

တိဟိပိ ဝိဓိဟိ။ ။ အစီအစဉ်သုံးမျိုးဟူသည် ဩသာရဏ၊ ကထန၊ သရဉာညတည်း၊ ထိုတွင် အဓိပ္ပာယ်ပြောဖို့ရန် ပါဠိတော်သုတ် သက်သက်ကို သက်ရောက်စေခြင်း၊ (ပါဠိကိုသာ ရွတ်ပြခြင်း)သည် ဩသာရဏမည်၏၊ ထိုပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောပြခြင်း (အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သကဲ့သို့ ဖွင့်ပြခြင်း)သည် ကထနမည်၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယ်သာ ပြောချသော ကျောင်းဆရာကို “ကထိက”ဟု ခေါ်ကြသည်၊ ပါဠိတော်ကို ဖြစ်စေ၊ ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုဖြစ်စေ အသံအနေအထားဖြင့် ရွတ်ပြခြင်းသည် ဘရဉာည မည်၏၊ ဘဏ္ဍာဏံ ဘညံ၊ ဘဏ္ဍာဓာတ် ဣပစ္စည်း၊ သရေန+ဘညံ သရဉာညံ-ဋီကာ။

ပန-ဆက်၊ ဩသာရေဟိ-ပါဠိကို သက်ရောက်စေပါလော၊ ဝါ-ပါဠိကို သွင်းချပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သော ဓမ္မကထိကသည်၊ ဩသာရေတုမေဝ-ပါဠိကို သက်ရောက်စေခွင့်ကိုသာ၊ ဝါ-ပါဠိကို သွင်းချခွင့်ကို သာ၊ လဘတိ-ရ၏၊ ကထေဟိ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောဟောပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တော-သည်၊ ကထေတုမေဝ-အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြောဟောခွင့်ကိုသာ၊ (လဘတိ)၊ သရဘညံ-အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော ပါဠိကို၊ ဘဏာဟိ-ရွတ်ဆိုပါလော၊ ဣတိ၊ ဝုတ္တော-သည်၊ သရဘညမေဝ-အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုခြင်းကိုသာ၊ (လဘတိ)၊ စ-ဆက်၊ သံဃတ္ထေရောပိ-ထေရ်သည်လည်း၊ ဥစ္စတရေ-မြင့်သော၊ အာသနေ-၌၊ နိဿိန္နော-ထိုင်လျက်၊ ယာစိတုံ-ငှာ၊ န လဘတိ-မရ၊ ဥပဇ္ဈာယောစေဝ-(တိုက်တွန်းသူက) ဥပဇ္ဈာယ်သည်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော စ-(ဓမ္မကထိကက) အတူနေတပည့်သည်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောန္တိ၊ ဥပဇ္ဈာယောစ-သည်လည်း၊ နံ-ထိုသဒ္ဓိဝိဟာရိကကို၊ ဥစ္စာသနေ-မြင့်သောနေရာ၌၊ နိဿိန္နော-လျက်၊ ဘဏာဟိ-ဟောပါလော၊ ဣတိ(သစေ) ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဇ္ဈာယံ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊(စာအံခြင်းကို)၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ-ဆောက်တည်၍၊ ဘဏိတဗ္ဗံ-ရွတ်ဆိုရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤတရားဟောမည့်အရပ်၌၊ ဒဟရာ-ငယ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-နံအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေသံ-ထိုရန်းငယ်တို့အား၊ ဘဏာမိ-ဟောအံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဘဏိတဗ္ဗံ-ဟောရာ၏။

ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ သံဃတ္ထေရော-သည်၊ အတ္တနောယေဝ-၏သာ၊ နိဿိတကေ-မှီနေသော တပည့်တို့ကို၊ သစေ ဘဏာပေတိ-အကယ်၍ ဟောစေအံ၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ မဓုရဘာဏကေပိ-သာယာစွာ ဟောပြောတတ်သော ဓမ္မကထိကတို့ကိုသော်မှလည်း၊ (သစေ) နာဇ္ဈေသတိ-အကယ်၍ မတိုက်တွန်းအံ၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊)(ဤသို့ မျက်နှာလိုက်၍ တိုက်တွန်းနေလသော်၊) သော-ထိုသံဃာ့ထေရ်ကို၊ အညေဟိ-အခြားထေရ်တို့သည်၊ ဝါ-တို့က၊ ဝတ္တဗ္ဗော-လျှောက်ထိုက်၏၊ (ကိ?) ဘန္တေ၊ အသုကံ နာမ-ထိုမည်သော ဓမ္မကထိကကို၊ ဘဏာပေမ-ဟောစေကြပါကုန်စို့၊ ဣတိ(ဝတ္တဗ္ဗော)၊ ဘဏာပေထ-ဟောစေကြပါကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ (သစေ)ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဘဏာပေတုံ-ဟောစေခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ သစေ ပဋိဗာဟတိ-အကယ်၍

သဇ္ဈာယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ။ ။ [သဇ္ဈာယံ-စာအံခြင်းကို၊ ကရောမိတိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ၊-ဋီကာ၊] တိုက်တွန်းသော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာက သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် ဥစ္စတရ နေရာ၌ နေ၍ တရားနာမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုသို့ နာယူသူအား ဟောလျှင် **“န နိစေ အာသနေ နိဿိတွာ”**စသော သေခံယသိက္ခာပုဒ်အရ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသို့ အာပတ်မသင့်အောင် **“သဇ္ဈာယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ”**ဟု ဆိုသည်။

တားမြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ န ဘဏ္ဍာပေတဗ္ဗံ-မဟောစေထိုက်၊ [သံဃာထေရ်က မဟောဖို့ရန် တစ်စုံတစ်ခု အကြောင်းပြ၍ တားမြစ်လျှင် မဟောစေထိုက်၊] သံဃထွေရေ-သည်၊ အနာဂတေယေဝ-သံဃာအစည်းအဝေးသို့ မရောက်သေးမီပင်၊ ဓမ္မဿဝနံ-တရားနာခြင်းကို၊ ယဒိ အာရဒ္ဓံ-အကယ်၍ စတည်အားထုတ်အပ်ပြီး ဖြစ်အံ့၊ [သံဃာစည်းဝေးပြီးမှ တရားဟောဖို့ရန် တိုက်တွန်းရသောကြောင့် ယဒိ အနာဂတေ စသည်ကို ဆိုသည်၊] (ဧဝံသတိ)၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-နောက်မှ၊ (သံဃထွေရေ- သည်၊) အာဂတေ-လာလသော်၊ ဌပေတွာ-တန့်ရပ်၍၊ အာပုစ္ဆန ကိစ္စံ-ပန်ပြောဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-ဆက်၊ ဩသာရေတွာ-၍၊ (ပါဠိ သက်သက် ရွတ်ဆိုခြင်းကိစ္စကို ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊) ကထေန္တေန-အဓိပ္ပာယ်ကို ဟောပြောလိုသော ဓမ္မကထိကသည်၊ အာပုစ္ဆိတွာ ဝါ-ပန်ပြော၍သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထပေတွာယေဝ ဝါ-မတန့်ရပ်ဘဲသာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ကထေတဗ္ဗံ-ဟောပြောရာ၏၊ [ဓမ္မကထိကရဟန်းသည် ပါဠိသက်သက်ကို ရွတ်ပြီးမှ အဓိပ္ပာယ် ပြောမည်ဟု စီစဉ်နေစဉ် သံဃာထေရ် လာသည်ကိုမြင်လျှင် ခွင့်ပန်၍ အဓိပ္ပာယ် ဆက်လက် ဟောရမည်၊ သို့မဟုတ် ပါဠိရွတ်ပြီးနောက် မရပ်တော့ဘဲ တစ်ဆက် တည်း အဓိပ္ပာယ် ပြောဟောရမည်၊ ထိုသို့ တစ်ဆက်တည်း အဓိပ္ပာယ် ပြောသူမှာ သံဃာထေရ်ကို ပန်ပြောဖွယ် မလိုပါ-ဟူလို၊] ကထေန္တဿ-အဓိပ္ပာယ်ကို ပြော ဟောနေစဉ်၊ ပုန-ဖန်၊ ဝါ-နောက်မှ၊ သံဃထွေရေ-သည်၊ အာဂတေပိ-လာပြန် သော်လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

ဥပနိသိန္နကထာယပိ-အနီး၌ ထိုင်နေသူအား ဟောပြောအပ်သော တရားစကား ၌လည်း၊ (အချို့စာ၌ ပိမပါ၊) သံဃထွေရောဝ-သည်သာ၊ သာမိ-အရှင်တည်း၊ ဝါ-အစိုးရသူတည်း၊ [ဥပ-အနီးအပါး၌၊ နိသိန္န-ထိုင်နေသူတို့အား၊ ကထာ- ဟောအပ်သော တရားစကားကို “ဥပနိသိန္နကထာ”ဟုခေါ်၏၊ ယခုအခါ ရောက်လာသော ဒကာ၊ဒကာမတို့အား တရားစကား ပြောခြင်းမျိုးတည်း၊ စည်းဝေး နေသော သံဃာထံ ရောက်လာသူတို့အား ဟောပြောသော ဥပနိသိန္နကထာကို ရည်ရွယ်သည်၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေန-ထိုသံဃာထေရ်သည်၊ သယံ ဝါ- ကိုယ်တိုင်သော်လည်း၊ ကထေတဗ္ဗံ-ဟောရာ၏၊ အညော-သော၊ ဘိက္ခု ဝါ- ကိုသော်လည်း၊ ကထေဟိ-ဟောလိုက်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-၏၊ စ ခေါ- ထိုသို့ပင် ပြောဆိုထိုက်ပါသော်လည်း၊ (တေန-ထိုသံဃာထေရ်သည်၊) ဥစ္စတရေ- မြင့်သော၊ အာသနေ-၌၊ နိသိန္နေန-ထိုင်လျက်၊ နော(ဝတ္ထဗ္ဗော)-ထိုက်၊ [ဓမ္မအဂါရဝ ဖြစ်သောကြောင့် မြင့်သောနေရာ၌ ထိုင်လျက် မပြောဆိုထိုက်၊] ပန-အနွယ်၊ မနုဿာနံ ဘဏ္ဍာဟိတိ-ဟူ၍၊ (လူတို့အား တရားဟောလိုက်ပါလောဟူ၍၊) ဝတ္ထု-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ [ဤသို့ “လူတို့အား ဟောလိုက်ပါ”ဟု အသေအချာ အမည်ပါလျှင် အမြင့်ကနေ၍လည်း တိုက်တွန်းနိုင်၏။]

မနုဿာ-တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဇာနနကဘိက္ခု-သိအပ်သော ရဟန်းကို၊
 (ဏှပစ္စည်း ကံဟော၊) အာပုစ္ဆန္တိ-ပန်လျှောက်ကြကုန်အံ့၊ (တရားဟောဖို့ရန်
 ပန်လျှောက်ကြကုန်အံ့၊) တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ထေရ်-သံဃာထေရ်ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ-
 ခွင့်ပန်၍၊ ကထေတဗ္ဗံ-ပြောဟောရာ၏၊ သံဃုတ္တေရော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘန္တေ၊
 ဣမေ-ဤလူတို့ကို၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးပါကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာပုဋ္ဌော-
 ပန်ပြောအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) ကထေဟိ-ဟောလိုက်လော၊ ဣတိ ဝါ-
 ဤသို့သော်လည်း၊ သစေ ဘဏတိ-အံ့၊ တုံဏှိ ဝါ-ဆိတ်ဆိတ်သော်လည်း၊ (သစေ)
 ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အန္တရဃရေ-ရွာတွင်း၌၊ အနုမောဒနာ
 ဒီသုပိ-ဆွမ်းအနုမောဒနာ အစရှိသော ကိစ္စတို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊
 [ဤစကားကို ထောက်၍ မည်သည့်နေရာ၌မဆို တရားဟောခွင့်ကြုံလျှင် သံဃာ
 စင်ပေါ်၌ပင် ဖြစ်စေကာမူ ထေရ်ကြီးကို ခွင့်ပန်၍ ဟောရသည်၊] သံဃုတ္တေရော-
 သည်၊ ဝိဟာရေ ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ အန္တရဃရေ ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊
 မံ-ကို၊ အနာပုစ္ဆိတွာပိ-မပန်ပြောဘဲလည်း၊ ကထေယျာသိ-ဟောပါလော၊ ဣတိ-
 သို့၊ သစေ အနုဇာနာတိ-အကယ်၍ ခွင့်ပြုထားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ လဒ္ဒကပိယံ-
 ရအပ်သော အပ်သည်၏အဖြစ်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောအရပ်တို့၌၊
 ဝတ္တု-ပြောဟောခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

သဇ္ဈာယံ-သရဇ္ဈာယံခြင်းကို၊ (စာအံခြင်းကို) ကရောန္တေနာပိ-ပြုသောရဟန်း
 သည်လည်း၊ ထေရော-မိမိထက်ကြီးသော ထေရ်ကို၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗောယေဝ-သည်သာ၊
 ဧကံ-တစ်ပါးသောထေရ်ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ-၍၊ သဇ္ဈာယန္တဿ-စဉ်၊ အပရော-အခြား
 ထေရ်သည်၊ (မူလပန်ပြောအပ်သော ထေရ်ထက် ကြီးသောထေရ်သည်၊) အာဂစ္ဆတိ-
 အံ့၊ ပုန-ဖန်၊ အာပုစ္ဆနကိစ္စံ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဝဿမိဿာမိ-အပန်းဖြေ၍ နားနေရဦး
 တော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဌပိတဿ-တန့်ထားအပ်စဉ်၊ (စာပြန် ရပ်ထားစဉ်၊)
 (ထေရော-သည်၊) သံစေ အာဂစ္ဆတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ ပုန-ဖန်၊ အာရဘန္တေနာပိ-စတည်
 အားထုတ်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ သံဃုတ္တေရေ-သည်၊

သဇ္ဈာယံ။ ။ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တေနာတိ ယတ္ထ ကတ္တမိ နိသီဒိတွာ သဇ္ဈာယံ
 ကရောန္တေန (မည်သည့်နေရာမဆို စာအံလိုသူသည်၊) ...ထေရောတိ ယော ကောစိ
 အတ္တနော ဝုပုတရော (မိမိထက် သိက္ခာကြီးသော မည်သူ့ကိုမဆို) “**စာအံခွင့် ပြုပါ**” ဟု
 ခွင့်တောင်းပြီးမှ စာအံရ၊ စာပြန်ရသည်၊ ဤသို့ ခွင့်မတောင်းဘဲ အံလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်
 သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဆရာတို့သည် ရောက်သစ်စ အာဂန္တုများကို “**စာအံ၊ မီးထွန်းမှ
 စ၍ ခွင့်ပြု၍ ရစကောင်းသော ကျင့်ဝတ်များကို ခွင့်ပြုတော်မူကြပါဘုရား**” ဟု ခွင့်
 တောင်းထားစေကြ၏၊ ထေရ်ကြီးများလည်း ခွင့်ပြုထားကြရသည်၊ ထိုသို့ ခွင့်တောင်း
 စေခြင်း၊ ခွင့်ပြုခြင်းကား နောက်၌လာမည့် “**ဧကေန ဩ၊ အနုညာတေ
 သဇ္ဈယိတုံ ဝဋ္ဋတိ**” နှင့် အညီတည်း။

ကထာ

ဥပေါသထက္ခန္ဓကအဖွင့်

၃၆၇

အနာဂတေယဝ-မလာသေးမီပင်၊ အာရဒ္ဓ-စတည် အားထုတ်အပ်ပြီးသော စာကို၊ သဇ္ဈယန္တသ္မာပိ-သရဇ္ဈာယ်သော ရဟန်း၏လည်း၊ "သေဝံ နယော-တည်း၊ ဧကေန-သော၊ သံဃတ္ထေရေန-သည်၊ မ-ကို၊ အနာပုစ္ဆာပိ-မပန်ပြောမူ၍လည်း၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ သဇ္ဈယာဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ အနုညာတေ-ခွင့်ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ယထာသုခံ-စွာ၊ သဇ္ဈယိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ အညသ္မိ-ခွင့်ပြုထားသော ထေရ်မှ အခြားထေရ်သည်၊ အာဂတေ-ရောက်လာလသော်၊ တံ-ထိုနောက်မှ ရောက်လာသော ထေရ်ကြီးကို၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ-၍သာ၊ သဇ္ဈယိတဗ္ဗံ-၏။

၁၅၁။ အတ္တနာ ဝါ အတ္တာနံ သမ္ပနိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အတ္တနာ ဝါ-မိမိ သည်မူလည်း၊ (ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊) အတ္တာ-မိမိကို၊ သမ္ပနိတဗ္ဗော-သမုတ်နိုင်၏၊ ပန-ဆက်၊ ပုစ္ဆန္တေန-ဝိနည်းကို မေးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရိသံ-ပရိသတ်ကို၊ သြလောကေတွာ-ကြည့်၍၊ (နှိုင်းချိန်၍-ဟူလို၊) အတ္တနော-မိမိ၏(အပေါ်၌)၊ ဥပဒ္ဒဝေါ-သည်၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝိနယော-ကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-၏၊ [ပါတိမောက် ပြသောအခါ မေးသောဝိနည်းမျိုး မဟုတ်၊ အလွတ်မေးအပ်သော ဝိနည်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။]

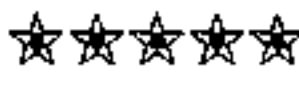
၁၅၂။ ကထာပိ၊ ပေ၊ တုလယိတွာတိ-ကား၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဣတော-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြောင့်၊ (မိမိ အမေးကို ခံမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကြောင့်၊) ဥပဒ္ဒဝေါ-သည်၊ အတ္ထိ န ခေါ-ရှိလိမ့်မည်လော?၊ နတ္ထိ န ခေါ-မရှိလိမ့်မည်လော?၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍၊ (စေဒေတုံ အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) ပုရမှာကန္တိ-ကား၊ ပဌမံ-စွာ၊ အမှောက်-တို့၏ အပေါ်၌၊ (သြကာသံ ကာရာပေန္တိ-၌ စပ်၊)

အတ္တာ သမ္ပနိတဗ္ဗော။ ။ ပါဠိတော်၌ “အတ္တာနံ”ကို “အတ္တာ”ဟု ဖွင့်၏၊ အတ္တာနံသည် ပထမာဝိဘတ်မှ ဒုတိယာဝိဘတ် ပြောင်းလွှဲထားသော “ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ” ဟု သိစေ၏၊ “သမ္ပနိတဗ္ဗံ”ကို “သမ္ပနိတဗ္ဗော”ဟု ဖွင့်သဖြင့် ပုံလိင်မှ နပုံလိင် ပြန်ထားသော “လိင်္ဂဝိပလ္လာသ”ဟု သိစေ၏၊ [ယောဇနာ၌ကား “ပစ္စတ္ထေ ဥပယောဂ ဝစနံ-ပထမာအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ထားသည်”ဟု ဆို၏၊ ထိုအဆိုသည် “အတ္တာနံ”အတွက် သင့်နိုင်သော်လည်း ကြိယာအဆုံးသတ်ရာ၌ “သမ္ပနိတဗ္ဗံ”ဝယ် ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ထိုက်သောကြောင့် စဉ်းစားသင့်၏။

ပုရမှာကံ။ ။ ပုရာကို “ပဌမံ”ဟု ဖွင့်၏၊ ပါဠိတော်၌ “ပုရာကာရာပေန္တိ-မပြုစေကုန်မီ”ဟု အလွယ်ပေးပါ၊ သေသေချာချာပေးလျှင် “ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ အမှောက်-တို့၏အပေါ်၌၊ သြကာသံ-စောဒနာခွင့်ကို၊ ကာရာပေန္တိ-ပြုစေကုန်လတ္တံ့၊ တတော-ထိုပြုစေရာအခါမှ၊ ပုရေ-ရှေးဦးစွာ”ဟု ပေးရမည်၊ “ပုရေပုရာနှင့် ယှဉ်ရာဝယ် ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ် အနာဂတ်အနက်၌ သက်”ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဆိုသည်။

ပတိကဇ္ဈ ဝါတိ-ကား၊ ပဌမတရမေဝ-ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ (ဩကာသံ ကာရာပေန္တိ ဌံ စပ်၊) ပုဂ္ဂလံ၊ ယေ၊ ကာတုန္တိ-ကား၊ ဘူတမေဝ-ဟုတ်မှန်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဝဒတိ န ခေါ-ပြောဆိုလေသလော၊ အဘူတံ-မဟုတ်မမှန်သော၊ (အာပတ္တိ-ကို၊ ဝဒတိ န ခေါ-လော၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-၍၊ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပတိကဇ္ဈေ။ ။ “သက္ကစ္စ”ပုဒ်ကဲ့သို့ ပတိ+ကရ၊ တွာပစ္စည်းဖြင့် “ပတိကဇ္ဈ”ဟု ပြီး၏၊ “ကြိုတင်ကာပြု၍”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ “ပဌမတရံ”ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း၊ [ယောဇနာ၌ “ပတိကဇ္ဈေဝသဒ္ဓေါ ပကေဝ ပရိယာယော”ဟု ဖွင့်ပြ၏၊ ပတိကဇ္ဈကို “နိပါတ်ပုဒ်”ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

အဓမ္မကမ္မပဋိက္ခောသနာဒိကထာ

၁၅၄။ အဓမ္မကမ္မ-သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ ပဋိက္ခောသိတုန္တိ-ကား၊ ဝါရေတုံ-တားမြစ်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိ)၊ ဒိဋ္ဌိမ္မိ အာဝိကာတုန္တိ-ကား၊ ဣဒံ-ဤကံသည်၊ အဓမ္မကမ္မ-အဓမ္မကံတည်း၊ မေ-အား၊ န ခမတိ-မနှစ်သက်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အညဿ-အခြားရဟန်း၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ အတ္တနော-၏၊ ဒိဋ္ဌိ-အယူကို၊ ပကာသေတုံ-ထင်ရှားပြခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိ)၊ စတုဟိ ပဉ္စဟိတိအာဒိ - အစရှိသော စကားကို၊ တေသံ - ထို ရဟန်းတို့၏၊ အနုပဒ္ဒဝတ္ထာယ-ဘေးရန်မရှိခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ သဉ္စိစ္စ န သာဝေန္တိတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ရွတ်ပြလသော်၊ န သုဏန္တိ-မကြားကုန်၊ ဧဝံ-ဤ မကြားနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘဏိဿာမ-ရွတ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သဉ္စိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ သဏိကံ-တိုးတိုး၊ ဥဒ္ဓိသန္တိ-ရွတ်ပြကြကုန်၏။

စတုဟိ ပဉ္စဟိ။ ။ တားမြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က လေးပါး၊ငါးပါးဖြစ်၍ အားရှိသော ကြောင့် ဘေးရန်မရှိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “စတုဟိ ပဉ္စဟိ”ကို ဘေးရန်မဖြစ်ဖို့ရန် မိန့်တော်မူသည်၊ ပါဠိတော်၌ နှစ်ပါး၊သုံးပါးဖြစ်လျှင် အချင်းချင်း ဒေသနာပြောသလို ထင်စွာ ပြုရမည်ဟုလည်းကောင်း၊ တစ်ပါးတည်းဖြစ်လျှင် အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ပြုသကဲ့သို့ မိမိ မနှစ်သက်ကြောင်းကို အဓိဋ္ဌာန်ပြုရမည်ဟုလည်းကောင်း မိန့်တော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤနည်းကိုယူ၍ နေရာတိုင်း၌ မိမိအားရှိ-မရှိကို ကြည့်ရသည်၊ အားမရှိ၍ တစ်ပါးတည်းဖြစ်နေလျှင် သူတစ်ပါးအလုပ်ကို မတားမြစ်ဘဲ “ဤကိစ္စ ဤအလုပ်ကို ငါမနှစ်သက်” ဟု “အဓိဋ္ဌာန်ပြုရမည်” ဟု မှတ်ပါ၊ “စတုဟိ ပဉ္စဟိ” ဟူသော ပါဠိကိုလည်း စဉ်းစားသင့်၏၊ ဝါသဒ္ဓါ မပါသောကြောင့် သင်္ချေဘယပဒ ဗဟုဗ္ဗိဟိ အနေအားဖြင့် “စတုပဉ္စဟိ-ဒုတ္တိဟိ”ဟု ရှိမှ သဒ္ဓါနေ သင့်သည်၊ သို့မဟုတ် “စတုဟိ ပဉ္စဟိ ဝါ”ဟု ဝါသဒ္ဓါ ပါစေရသည်။

၁၅၅။ ထေရာဓိကန္တိ-ကား၊ ထေရာဓိနံ-အကြီးဆုံးထေရ်ဟူသော အလွန်အစိုးရသူ ရှိသည်ကို၊ ထေရာယတ္တံ-အကြီးဆုံးထေရ်၏ စပ်ဆိုင်သော ဥစ္စာကို၊ ဘဝိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ထေရာဓေယျန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော-ပါဠိတော်ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိတတ်၏၊) [ထေရာဓေယျံ-အကြီးဆုံးထေရ်သည် ဆောင်ထားထိုက်သည်ကို၊ (ဘဝိတုံ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊)] တဿှာ-ကြောင့်၊ ထေရေန-သည်၊ သယံ ဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗံ-ရွတ်ပြနိုင်၏၊ အညော ဝါ-အခြားသော ရဟန်းကိုမူလည်း၊ အဇ္ဈေသိတဗ္ဗော-တိုက်တွန်းနိုင်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤတိုက်တွန်းရာ၌၊ အဇ္ဈေသနဝိဓာနံ-တိုက်တွန်းပုံ အစီအရင်ကို၊ ဓမ္မဇ္ဈေသနေ-တရားဟောဖို့ရန် တိုက်တွန်းခြင်း၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-သာ။

ထေရာဓိကံ ထေရာဓိနံ။ ။ အဓိ ဥပသာရနောင် ကပစ္စည်းသက်၍ပြီးသော “အဓိက” နာမ်ပုဒ်သည် အတိရေက-အလွန်အကဲအနက်၊ အနေက-တစ်ပါးမကဟူသော အနက်များကို ဟော၏၊ ဤ၌ အတိရေကအနက်ဟောတည်း၊ “ထေရာ+အဓိကော ယဿာတိ ထေရာဓိကံ-အကြီးဆုံးထေရ်ဟူသော အကြီးအကဲရှိသော” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ “ထေရာဓိနံ-ထေရ်ကြီး၏စပ်ဆိုင်သော ပါတိမောက်” ဟု အဓိပ္ပာယ်တ္ထ ဖွင့်၏၊ “အဓိနံ” ၌လည်း “အဓိ+ဣန” ဟုခွဲ၊ ဣနသဒ္ဓါသည် ပဘူ(အစိုးရသူ)အနက်ကိုဟော၏၊ “ထေရာ+အဓိနော(အလွန်အစိုးရသူ) ယဿာတိ ထေရာဓိနံ၊ ပါတိမောက္ခံ” ဟု ပြ။

ထေရာယတ္တံ။ ။ ထေရာဓိနံကို “ထေရာယတ္တံ” ဟု ပရိယာယ်ဖွင့်၏၊ “အာယတ္တံ” ၌ “အာပုဗ္ဗ ယတဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ အဓိနအနက်ကို ဟော၏” ဟု ထောမနိမိဆို၏၊ “စပ်ဆိုင်သောဥစ္စာ” ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ဖြစ်၏၊ “ထေရဿ+အာယတ္တံ ထေရာယတ္တံ-ထေရ်၏ စပ်သောဥစ္စာ”၊ “ထေရ်နှင့်စပ်သော” ဟု ပေးကြသည်မှာ ပြောရိုးအနက်သာ၊ နောက်၌ “ဘိက္ခုနော အာယတ္တော” ဟု သမ္ပန် သမ္ပန္နိဖွင့်လတ္တံ့၊ ထေရာဓိကံ၌ “ဘဝိတုံ” ဟု ထည့်စေလို၍ “ထေရာယတ္တံ ဘဝိတုန္တိ အတ္ထော” ဟု ဖွင့်သည်။

ထေရာဓေယျံ။ ။ “အာဓာရ+အာဓေယျံ” ဟူရာ၌ကဲ့သို့ “အာဓိယတေ-ဆောင်အပ်၏၊ ဣတိ အာဓေယျံ” ဟုပြ၊ “ထေရဿ+အာဓေယျံ ထေရာဓေယျံ-ထေရ်ကြီး၏ (ထေရ်ကြီးသည်) ဆောင်ထိုက်သော ပါတိမောက်” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ “ဆောင်” ဟူသည် တာဝန်ဆောင်ခြင်းမျိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ထေရ်ကြီး၏ တာဝန်ဖြစ်သော ပါတိမောက်” ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ ပါတိမောက်ရွတ်ပြမှု၌ ထေရာဓိက-ထေရ်ကြီးသာ အကြီးအကဲ ရှိ၏၊ ထေရာဓိနံ-ထေရ်ကြီးသာ အစိုးရ၏၊ ထေရာယတ္တံ-ထေရ်ကြီး၏ စပ်ဆိုင်သော ဥစ္စာဖြစ်၏၊ ထေရာဓေယျံ-ထေရ်ကြီးသာ တာဝန်ဆောင်ထိုက်၏၊ “ကိုယ်တိုင် ရွတ်လိုလျှင် ရွတ်နိုင်၊ သူတစ်ပါးကို တိုက်တွန်းလိုလျှင် တိုက်တွန်းနိုင်သည်” ဟုလို။

ဝုတ္တနယမေဝ။ ။ “အဇ္ဈေသနာ စေတ္တ သံဃေန သမ္ပတဓမ္မဇ္ဈေသကာယတ္တာ ဝါ သံဃထေရာယတ္တာ ဝါ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ-ဟုလို၊ ယခုအခါ သံဃဥပုသ်ပြုရာ၌ ရှေးဦးစွာ မိမိကိုယ်ကို ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ အဇ္ဈေသကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင် “သုဏာတု

☞ ယော န ဇာနာတိ ဥပေါသထံ ဝါတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္တော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော၊) စတုဒ္ဒသိကပန္နရသိကဘောဒေန-စာတုဒ္ဒသိဥပုသ်၊ ပန္နရသိဥပုသ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒုဝိဓံ-နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သံဃဥပေါသထာဒိဘောဒေန-သံဃဥပုသ် အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ နဝ ဝိဓဉ္စ-ကိုးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ စတုဗ္ဗိဓံ-လေးပါး အပြားရှိသော၊ ဥပေါသထကမ္မ-ဥပုသ်ကံကို၊ န ဇာနာတိ၊ (အဓမ္မေန ဝဂ္ဂကံစသော လေးပါးကို မသိ၊) ဒုဝိဓံ-သော၊ ပါတိမောက္ခံ-ကို၊ န ဇာနာတိ၊ (ဘိက္ခုပါတိမောက်၊ ဘိက္ခုနီပါတိမောက် နှစ်ပါးကို မသိ၊) နဝဝိဓံ-သော၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-သကို၊ န ဇာနာတိ၊ (ဘိက္ခုပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ ငါးပါး၊ အနိယတုဒ္ဒေသမှတစ်ပါး ဘိက္ခုနီပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ လေးပါးကို မသိ။)

ယော တတ္ထ ဘိက္ခု ဗျတ္တော ပဋိဗလောတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဒဟရဿ-ငယ်သည် ဖြစ်၍၊ (သမာနဿ)ဝိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဗျတ္တဿ-ထက်မြက်သော ရဟန်းအား၊ ပါတိမောက္ခော-ကို၊ ကိဉ္ဇာပိ အနညာတော-အကယ်၍ကား ခွင့်ပြုတော်မူအပ် ပါပေပြီ၊ အထ ခေါ-ထိုသို့ပင် ခွင့်ပြုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤခွင့်ပြုတော်မူရာ ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပာယော-မြတ်စွာဘုရား၏အလိုတော် တည်း၊ ထေရဿ-၏၊ ပဉ္စ ဝါ-ငါးပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော ဝါ-န်သော၊

မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ အာယသ္မန္တံ တိဿံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အဇ္ဈေသေယျံ”ဟု သမုတ်ရသည်။ ဤသို့ သမုတ်ပြီးမှ “သံဃော ဘန္တေ အာယသ္မန္တံ တိဿံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အဇ္ဈေသတိ၊ ဥဒ္ဓိသတု အာယသ္မာ တိဿော ပါတိမောက္ခံ”ဟု တိုက်တွန်းသော စကားကို ဆိုရသည်။ ပါတိမောက်ကို ရွတ်ပြမည့် ရဟန်းကလည်း ပါဠိတော်အတိုင်း ဝိနည်းကိုမေးဖို့ရန် “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အဇ္ဈပေါသထော ပန္နရသော၊ ပေ၊ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသေယျ၊ သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ ဒတ္တံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျံ”ဟု ပုစ္ဆကသမ္မုတိဉာဏ် ထားရသည်။ ထို့နောက် ဝိနည်းဖြေမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း “သုဏာတု မေ၊ ပေ၊ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ အာယသ္မတာ တိဿေန ဝိနယံ ပုစ္ဆော ဝိသဇ္ဈေယျံ”ဟု ပါဠိတော်နှင့်အညီ ဝိနယဝိသဇ္ဇကဉာဏ် ထားရသည်။

နဝဝိဓံ။ ။ ဥပုသ်ပြုတတ်သူကို “ကာရက”ဟု ခေါ်၏။ ထိုကာရကနှင့်စပ်၍ ဥပုသ်ကို နာမည်တပ်လျှင် “သံဃဥပုသ်၊ ဂဏဥပုသ်၊ ပုဂ္ဂလဥပုသ်”ဟု သုံးပါးပြား၏။ [သုံးပါး၊ နှစ်ပါးပြုရသော ဥပုသ်ကို “ဂဏဥပုသ်”ဟု ခေါ်၏၊ တစ်ပါးတည်း ပြုရသော အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ကို “ပုဂ္ဂလဥပုသ်”ဟု ခေါ်၏၊] ပြုထိုက်သော အခြင်းအရာ ဥပုသ်ပြုပုံ ပြုနည်းကို “ကတ္တဗ္ဗာကာရ”ဟု ခေါ်၏။ ထို ကတ္တဗ္ဗာကာရနှင့်စပ်၍ နာမည်တပ်လျှင် “သုတ္တုဒ္ဒေသဥပုသ်၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်၊ အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်”ဟု သုံးပါးပြား၏။ [ပါတိမောက် သုတ်တို့ကို ရွတ်ပြခြင်း၊ “မိမိမှာ အာပတ်စင်ကြယ်ပါသည်”ဟု ပြောပြခြင်း၊ “ယနေ ဥပုသ်နေ”ဟု အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းတည်း၊] နေ့နှင့်စပ်၍ နာမည်တပ်လျှင် “စာတုဒ္ဒသိ၊ ပန္နရသိ၊ သာမဂ္ဂီ”ဟု သုံးပါးရှိ၏။ ဤသို့ ဥပုသ် ကိုးမျိုး ပြားသည်။

ဓာယော ဝါ-နံသော၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ-တို့သည်၊ သစေ နာဂစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ နှုတ်၌ မလာကုန်အံ့၊ ဒွေ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ (ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ)ပန-တို့သည်ကား၊ အဓဏ္ဏာ-မကြိုးမပြတ်ကုန်သည်၊ သုဝိသဒါ-အလွန်သန့်ရှင်းကုန်သည်၊ ဝါစုဂ္ဂတာ-နှုတ်တက်ကုန်သည်၊ (သစေ) ဟောန္တိ-နံအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါတိမောက္ခာ-သည်၊ ထေရာယတ္ထောဝ-ထေရ်၏စပ်သော ဥစ္စာသာတည်း၊ ပန-ဆက်၊ (ထေရော-သည်၊) ဧတ္တကမ္ပိ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ဥဒ္ဓေသနှစ်ရပ်ကိုလည်း၊ ဝိသဒံ-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင်၊ ကာတုံ-ငှာ၊ သစေ န သက္ကောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဗျတ္တဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ အာယတ္ထော-စပ်သောဥစ္စာသည်၊ ဟောတိ။

သာမန္တာ အာဝါသာတိ-ကား၊ သာမန္တံ-အနီးဖြစ်သော၊ အာဝါသံ-ကျောင်းတိုက် သို့၊ (ပါဟေတဗ္ဗော၌ စပ်၊) [သာမန္တာဒ် အာဝါသာ၌ “ဒုတိယာမှ ပဉ္စမိပြောင်းလွှဲ နေသည်”ဟု ပြသည်၊] သဇ္ဈကန္တိ-ကား၊ တဒဟေဝ-ထိုနေ၌ပင်၊ အာဂမနတ္ထာယ-ပြန်လာခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပါဟေတဗ္ဗော၌ စပ်၊) [ထိုသို့ ဖွင့်သောကြောင့် “သဇ္ဈကံ-နေခြင်းပြန်”ဟု အဓိပ္ပာယ်နက် ပေးကြသည်၊ သဒ္ဓတ္တမှာ“တူသောနေရှိအောင်”ဟု ဖြစ်၏၊ “သဇ္ဈ+ယဿ အတ္ထိတိ သဇ္ဈကံ”ဟု ပြု၊ “ယဿ-အကြင် ပြန်လာခြင်း ၏၊ သဇ္ဈ-တူသောနေသည်”ဟု ပေး၊] နဝံ ဘိက္ခု အာဏာပေတုန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ယော-အကြင် သီတင်းငယ်သည်၊ ဥဂ္ဂဟေတုံ-သင်ယူခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ ဧဝရူပေါ-သော၊ (နဝေါ-သီတင်းငယ်ကို၊) အာဏာပေတဗ္ဗော-စေခိုင်း ထိုက်၏၊ ဗာလော-ဖျင်းအသော၊ (နဝေါ-ကို၊) န (အာဏာပေတဗ္ဗော)-ထိုက်။

ပက္ခဂဏာဒိဥဂ္ဂဟဏာနုဇာနုနကထာ

၁၅၆။ ကတိမိ ဘန္တေတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကတိနံ-အဘယ်နှစ်ရက်တို့၌၊ ပူရဏီ-ပြည့်ကြောင်းနေ့နည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကတိမိ-မည်၏၊ [တိထိကို ငဲ့၍ ဣတ္ထိလိင်ထားသည်၊ ဒိဝသောကို ငဲ့လျှင်“ကတိမော”လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊] ကာလဝတောတိ-ကား၊ ကာလဿေဝ-စောစောကပင်၊ ပဂေဝ-ရှေးဦးမဆွ အစကပင်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ယောဇနာ၌ “ကာလဝတော”ဝယ် ဝန္တုပစ္စည်း အနက်မရှိဟု သိစေလို၍ “ကာလဿေဝ”ဟု ဖွင့်ကြောင်းကို ဆို၏၊ ကာလဝတောလည်း ကာလဿေဝကဲ့သို့ “နိပါတ်ပုဒ်”ဟု ထင်သ ၌။

၁၅၈။ ယံ ကာလံ သရတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ သာယမ္ပိ-ညနေ ၌လည်း၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ ဥပေါသထော-ဥပုသ်နေ့တည်း၊ (ဣတိ-သို့၊) သမန္နာဟရထ-နှလုံးသွင်းကြကုန်၊ ဝါ-မှတ်ကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အာရောစေတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ။

၁၅၉။ ထေရေန ပေ၊ အာဏာပေတန္တိ ဧတ္တာပိ-ဌ်လည်း၊ ကိဉ္စိ ကမ္မ-
တစ်စုံတစ်ခုသော အလုပ်ကို၊ ကရောန္တော ဝါ-ပြုလုပ်နေသော သီတင်းငယ်ကို
လည်းကောင်း၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ကာလဿေဝ-စောစောကပင်၊ ဧကော ဝါ-
တစ်ပါးတည်းနေသော သီတင်းငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘာရနိတ္ထရဏကော ဝါ-
သံဃာတာဝန် ထုတ်ဆောင်နေသော သီတင်းငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ သရဘာဏက
ဓမ္မကထိကာဒိသု-အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုတတ်သောရဟန်း၊ ဓမ္မကထိက အစရှိသည်တို့
တွင်၊ (အာဒိဖြင့် ဓမ္မာစရိယတို့ကို ယူ၊) အညတရော ဝါ-တစ်ပါးပါးကိုလည်း
ကောင်း၊ ဥပေါသထာဂါရသမ္ပန္နနတ္ထိ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်ကို တံမြက်လှည်းခြင်း
အကျိုးငှာ၊ န အာဏာပေတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ပန-အနွယ်၊ အဝသေသာ-ကြွင်းသော
သီတင်းငယ်တို့ကို၊ ဝါရေန-အလှည့်ကျအားဖြင့်၊ အာဏာပေတဗ္ဗော-နံ၏၊
အာဏတ္တော-စေခိုင်းအပ်သော သီတင်းငယ်သည်၊ သမ္ပုဉ္ဇနိ-တံမြက်စည်းကို၊
တာဝကာလိကမ္ပိ-အခိုက်အတန့်မျှလည်း၊ သစေ န လဘတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊
သာခါဘင်္ဂ-ချိုးအပ်သော သစ်ခက်ကို၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေ၍၊
သမ္ပုဉ္ဇတဗ္ဗ-တံမြက်လှည်းရာ၏၊ (သစ်ခက်ကို ကပ္ပိခိုင်း၍ ထိုသစ်ခက်ဖြင့် တံမြက်
လှည်းပါ-ဟူလို၊) တမ္ပိ-ထိုချိုးအပ်သော သစ်ခက်ကိုလည်း၊ အလံဘန္တဿ-မရ
သော ရဟန်း၏၊ လဒ္ဓကပ္ပိယံ-ရအပ်သော အပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏
[တံမြက်မလှည်းဘဲ နေနိုင်ခြင်းကိုပင် “လဒ္ဓကပ္ပိယ”ဟု ဆိုသည်။]

၁၆၀။ အာသနပညာပနာဏတတ္ထိယမ္ပိ-နေရာခင်းဖို့ရန် စေခိုင်းခြင်း၌လည်း၊
ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ (ကိဉ္စိ ကမ္မ ကရောန္တော ဝါစသည်ဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း
ဖြင့်သာ၊) အာဏာပေတဗ္ဗော-စေခိုင်းထိုက်၏၊ စ-ဆက်၊ အာဏတ္တေန-စေခိုင်းအပ်
သော သီတင်းငယ်သည်၊ ဥပေါသထာဂါရေ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌၊ အာသနာနိ-
နေရာထိုင်ခင်းတို့သည်၊ သစေ နတ္ထိ-နံအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံဃိကာဝါသတောပိ-

သဒါ ကာလဿေဝ ဧကော။ ။ “တစ်ပါးတည်းနေသော သီတင်းငယ်”ဟူရာ၌
အလုပ် လုပ်စရာရှိသော တစ်ရက်သာ တစ်ပါးတည်းနေသူကို ယူမည်စိုး၍ “သဒါ ဧကော-
အခါခပ်သိမ်း တစ်ပါးတည်းနေသူ”ဟု ဆိုသည်၊ အခါခပ်သိမ်း တစ်ပါးတည်း နေသူပင်
ဖြစ်သော်လည်း ယနေ့မှစ၍ နေမည့်သူကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် “ကာလဿေဝ”ဟု
ဆိုပြန်သည်၊ “တံမြက်ဝတ် ပြုချိန်မရောက်မီ ရှေးရှေးရက်များကပင် တစ်ပါးတည်း
နေသူ”ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “သဒါ ကာလဿေဝ”ဟု ပါဠိမှန် ရှိရမည်။

အချို့ စာအုပ်တို့၌ “သဒါ ကာလမေဝ”ဟု ရှိ၏၊ သဒါ ပုဒ်ရင်းကိုက “သဗ္ဗသ္မိ-
ကာလေ” ဟု အနက် ထွက်နေသောကြောင့် “ကာလမေဝ” ဟု မရှိသင့်တော့၊
“ကာလဿေဝ” ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ [ယောဇနာ၌ “ကာလဿေဝ”ဟု ပါဠိမှန်ရှိသော်
လည်း ကိဉ္စိ ကမ္မ ကရောန္တောကို ပြန်လှည့်ဖို့ရန် “သဒါ ကာလဿေဝ ကိဉ္စိ ကမ္မ
ကရောန္တောတိ ယောဇနာ”ဟု ဖွင့်၏၊ “ကရောန္တော ဝါ”ဟု ဝါသဒ္ဓါခြားနေဖြစ်သော
ကြောင့် ရှေ့သို့ ပြန်လှည့်ဖို့ရန် သင့်မည် မထင်ပါ။]

သံဃိကကျောင်းမှလည်း၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ ပညပေတွာ-ခင်းပြီး၍၊ ပုန-
တစ်ဖန်၊(ပြန်၍)၊ အာဟရိတဗ္ဗာနိ-ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ အာသနေသု-နေရာထိုင်ခင်း
တို့သည်၊ အသတိ-မရှိကုန်လသော်၊ ကဋ္ဌသာရဏေပိ-သင်ဖြူးတို့ကိုလည်းကောင်း၊
တဋ္ဌိကာယောပိ-သပေါ့ဖျာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပညပေတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊
တဋ္ဌိကာသုပိ-ဖျာတို့သော်မှလည်း၊ အသတိ-န်လသော်၊ သာခါဘင်္ဂါနိ-ချိုးအပ်
သော သစ်ခက်တို့ကို၊ ကပ္ပိယံ-ကို၊ ကာရေတွာ-၍၊ ပညပေတဗ္ဗာနိ-န်၏၊ ကပ္ပိယ
ကာရကံ-ကပ္ပိယကာရကကို၊ (သစ်ခက်ချိုးပေးမည့် ကပ္ပိယကာရကကို၊)
အလဘန္တဿ-မရသောရဟန်း၏၊ လဒ္ဓကပ္ပိယံ-သည်၊ ဟောတိ။

၁၆၁။ ပဒီပကရဏေပိ-ဆီမီးကို ပြခြင်း၌လည်း၊ (ဆီမီးထွန်းခြင်း၌လည်း၊)
ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ (ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကရောန္တော ဝါ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော
နည်းဖြင့်သာ၊) အာဏာပေတဗ္ဗော-၏၊ စ-ဆက်၊ အာဏာပေန္တေန-စေခိုင်းသော
ထေရ်သည်၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဩကာသေ-ထိုမည်သောအရပ်၌၊ (မည်သည့်
နေရာ၌၊) တေလံ ဝါ-ဆီသည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋိ ဝါ-ကျစ်အပ်ပြီးသောမီးစာသည်
လည်းကောင်း၊ ကပလ္လိကာ ဝါ-မီးခွက်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-၏၊ တံ-ထို
ဆီကို၊ ဝါ-ထိုမီးစာကို၊ ဝါ-ထိုမီးခွက်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ကရောဟိ-လော၊
ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဗ္ဗော-၏၊ တေလာဒီနိ-ဆီအစရှိသော အဆောက်အဦတို့သည်၊
သစေ နတ္ထိ-န်အံ၊ (စဝံသတိ)၊ ပရယေသိတဗ္ဗာနိ-ရှားမှီးထိုက်ကုန်၏၊ [ပရိယေသိ
တဗ္ဗာနိတိ ဘိက္ခာစာရေန ပရိယေသိတဗ္ဗာနိ-ဋီကာ၊ ညနေအခါ၌ ဆွမ်းရပ်သလို
ရပ်၍ “ဘာအလိုရှိပါသနည်း?”ဟု လျှောက်လျှင် “ဆီအလိုရှိပါသည်” ဤသို့
စသည်ဖြင့် ရှာမှီးထိုက်သည်၊] ပရိယေသိတွာ-တရားသဖြင့် ရှာမှီး၍၊ အလဘန္တဿ-
မရသောရဟန်း၏၊ လဒ္ဓကပ္ပိယံ ဟောတိ၊ အပိ စ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်
ရှိသေး၏၊ ကပါလေ-အိုးခင်း၌၊ အဂ္ဂိပိ-မီးကိုလည်း၊ ဇာလေတဗ္ဗော-တောက်စေ
ထိုက်၏၊ [“မီးအိုးခင်းထဲ၌ မီးထည့်ထားလျှင် ဖြစ်နိုင်၏”ဟု ဆိုလိုသည်။]

အာသနာနိ နတ္ထိ။ ။ “အာသနံ မဉ္ဇူပိဋ္ဌာဒိ”နှင့်အညီ “အာသန”ဟု လာသမျှ၌
ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ ကုံတင်၊ ထိုင်ခုံများကို ရှေးဦးစွာ မှတ်သားရသည်၊ ထို့ကြောင့်
နောက်၌ “ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ် စသော အာသန မရှိမှ သင်ဖြူး၊ ဖျာ စသည်ကို
ခင်းရမည်”ဟု မိန့်တော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤစကားကို ထောက်၍ “ရှေးခေတ်က ဥပုသ်ပြုရာ အရပ်ဝယ်
ထိုင်ခုံများ ရှိနေသည်”ဟု သိရ၏၊ ထို ထိုင်ခုံများ အပေါ်၌ အညောင်းအညာ မများစေဘဲ
ချမ်းသာစွာ ထိုင်၍ အကျယ်ပြုအပ်သော ပါတိမောက်ကို စိတ်စိုက်လျက် နာယူကြ
ပေလိမ့်မည်။

ဒိသံဂမိကာဒိဝတ္ထုကထာ

၁၆၃။ သင်္ဂဟေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ သာဓု-ကောင်းစွာ၊ အာဂတာ-ကြွလာကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊ ဣဓ-ဤအရပ်၌၊ ဘိက္ခာ-ဆွမ်းကို၊ သုလဘာ-လွယ်ကူစွာ ရအပ်ပါ၏၊ သူပဗ္ဗညွန်-ဟင်းရည် ဟင်းလျာသည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ အနုက္ကဏ္ဏမာနာ-မပျင်းရိကုန်ဘဲ၊ ဝသထ-နေပါကုန်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပိယဝစနေန-ချစ်ဖွယ်သော စကားဖြင့်၊ သင်္ဂဟေတဗ္ဗော-သိမ်းသွင်းထိုက်၏၊ [ဤသိမ်းသွင်းနည်းကို စဉ်းစားထိုက်၏၊ စားကောင်းသောက်ဖွယ်ဖြင့် သိမ်းသွင်းရသည်မှာ ဘုရားအလိုတော် ကျမည်မထင်၊] ပုနပ္ပုန-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ တထာကရဏဝသေန-ထိုသိမ်းသွင်းမှုကို ပြုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော-ချီးမြှောက်ထိုက်၏၊ အာမ-အိမ်း၊ ဝသသိသာမိ-နေပါအံ့၊ (နေရတာပေါ့၊) ဣတိ-သို့၊ ပဋိဝစနဒါပနေန-စကားတို့ကို ပေးစေခြင်းအားဖြင့်၊ ဥပလာပေတဗ္ဗော-နေခြင်း၏အနီး၌ ပြောဆိုစေထိုက်၏၊ [ဥပပုဗ္ဗ+လပဓာတ်၊ ဣပစ္စည်း နေခြင်း၏ အနီးဖြစ်သော “နေရတာပေါ့” ဟူသော စကားကို ပြောဆိုစေခြင်းကိုပင် “ဥပလာပန” ဟု ဆိုလိုသည်၊] အထ ဝါ-ကား၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ ပစ္စယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟေတဗ္ဗော စေဝ-သိမ်းသွင်းလည်း သိမ်းသွင်းထိုက်၏၊ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော စ-ချီးမြှောက်လည်း ချီးမြှောက်ထိုက်၏၊ ပိယဝစနေန-ဖြင့်၊ ဥပလာပေတဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ကဏ္ဏသုခံ-နားချမ်းသာအောင်၊ အာလပိတဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [“အာလပိတဗ္ဗော” ကို ကြည့်၍ လာပေ၌ ဣပစ္စည်း အနက်မရှိဟု ကြံပါ၊ ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုခြင်းကိုပင် “ဖြားယောင်းခြင်း၊ သွေးဆောင်ခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြောကြသည်၊ အထ ဝါတက်သော ဤနည်းကား ကျောင်း၌ရှိသော ပစ္စည်းဖြင့် သိမ်းသွင်း ချီးမြှောက်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းသည်၊ ဖြားယောင်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းမဟုတ်၊ လက်ရှိပစ္စည်းဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသာတည်း၊] စုဏ္ဏာဒိဟိ-ဆပ်ပြာမှုန့် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော မတ္တိကာ စသည်တို့ကို ယူ၊) ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-ပြုစုလုပ်ကျွေးထိုက်၏။

အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ - ကား၊ သကလောပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သံဃော-သည်၊ သစေ န ကရောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣဓ-ဤ သင်္ဂဟစသည်ကို မပြုရာ၌၊ ထေရာ-ထေရ်တို့သည်၊ နေဝ မုစ္ဆန္တိ-အာပတ်မှ မလွတ်ကုန်၊ ဒဟရာ-ရဟန်းငယ်တို့သည်၊ န မုစ္ဆန္တိ-န၊ သဗ္ဗေဟိ-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့သည်၊ ဝါရေန-အလှည့်ကျအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-၏၊ အတ္တနော-၏၊ ဝါရေ-အလှည့်၌၊ အနုပဋ္ဌဟန္တဿ-မလုပ်ကျွေးသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ တေန-ထို ဗဟုသုတဖြစ်သော အာဂန္တုကရဟန်းသည်၊ မဟာထေရာနံ-တို့၏၊

ပရိဝေဏသမ္ပဇ္ဇနဒန္တကဋ္ဌဒါနာဒိနိ-မိမိနေရာ ပရိဝေဏက တံမြက်လှည်းခြင်း၊ ဒန်ပူပေးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ န သာဒိတဗ္ဗာနိ-မသာယာထိုက်ကုန်၊ ဧဝံ-ဤသို့ မသာယာခြင်းသည်၊ သတိပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မဟာထေရေဟိ-တို့သည်၊ သာယံပါတံ-ညဉ့်နံနက်၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်ရာအရပ်သို့၊ အာဂန္တဗ္ဗံ-လာရာ၏၊ ပန-ထိုသို့ လာရာပါသော်လည်း၊ တေန-ထိုဗဟုသုတဖြစ်သော အာဂန္တုက ရဟန်းသည်၊ တေသံ-ထိုမဟာထေရ်တို့၏၊ အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊ ဥတွာ-သိ၍၊ ပဌမတရံ-စွာ၊ မဟာထေရာနံ-တို့၏ (အထံသို့)၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ၊ (သဝိဘတ်ကို အံပြု) ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ အဿ-ထိုဗဟုသုတဖြစ်သော အာဂန္တုက ရဟန်း၏၊ သဒ္ဓိံစရာ-အတူတကွ လှည့်လည်ကုန်သော၊ ဥပဋ္ဌာကာ-အလုပ်အကျွေး ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သစေ အတ္ထိ-ကုန်အံ့၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ “ဘိက္ခု ဥပဋ္ဌာကာ” ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊] (ဧဝံသတိ)၊ မယံ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဥပဋ္ဌာကာ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါကုန်၏၊ တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ အပ္ပေသုက္ကာ-ကြောင့်ကြ မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရထ-ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏၊ အဿ-ထိုဗဟုသုတဖြစ်သော အာဂန္တုကရဟန်း၏၊ သဒ္ဓိံစရာ-နံသော၊ (ဥပဋ္ဌာကာ-နံသော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်)၊ အထာပိ နတ္ထိ-အကယ်၍မူလည်း မရှိကုန်အံ့၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါကုန်သော်လည်း၊ တသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ-ဥပင်၊ ဧကော ဝါ-တစ်ပါးသော်လည်းဖြစ်သော၊ ဒွေ ဝါ-နှစ်ပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္တသမ္ပန္နာ-ကျင့်ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ (အထ) ဝဒန္တိ-အကယ်၍ ပြောကုန်အံ့၊ (ကိံ?)၊ မယံ-တို့သည်၊ ထေရဿ-အာဂန္တုကထေရ်၏၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုဖွယ် ကိစ္စကို၊ ကရိဿာမ-နံအံ့၊ အဝသေသာ-ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဖာသု-စွာ၊ ဝိဟရန္တု-နေပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (အထ ဝဒန္တိ၊ ဧဝံ ဝဒန္တေသု)၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော အာဝါသိက ရဟန်းတို့၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

သော ‘အာဝါသော ဂန္တဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဥပေါသထကရဏတ္ထာယ-ဥပုသ် ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ အန္တဒ္ဓမာသံ-လခွဲတိုင်း၊ ဂန္တဗ္ဗော-သွားထိုက်၏၊ သော စ-ထို အာဝါသသို့လည်း၊ ဥတုဝဿေယေဝ-ဆောင်းဥတု၊ နေ့ဥတု၌သာ၊ (ဂန္တဗ္ဗော)။

ဥတုဝဿေယေဝ။ ။ ဥတုဝဿေယေဝါတိ ဟေမန္တဂီမေသုယေဝ၊-သာရတ္ထ၊ “ဥတု”အရ ဥတုသုံးမျိုးနှင့် စပ်ဆိုင်သော်လည်း “ဝဿာနေ”ဟု မိုးဥတုကို သီးခြား ယူမည် ဖြစ်သောကြောင့် “ဟေမန္တဂီမေသု”ဟု ဖွင့်ရသည်၊ (တစ်နည်း) “ဥတု”အရ သီတဥတု၊ ဥဏှဥတုဟု ဥတုနှစ်မျိုးရှိရာ သီတလွန်ကံသော ဆောင်းဥတုကိုလည်းကောင်း၊ ဥဏှလွန်ကံသော နေ့ဥတုကိုလည်းကောင်း ဥတုသဒ္ဓါက ဟောသည်ဟု ယူပါ၊ ဤအလို “ဝဿဿ-နှစ်၏၊ ဥတုယော-ဆောင်းဥတု၊ နေ့ဥတုတို့တည်း၊ ဥတုဝဿံ-နှစ်၏ ဆောင်းဥတု၊ နေ့ဥတု”ဟု ကြံပါ။

ဝဿာနေ ပန-မိုးဥတုဉ်ကား၊ ယံ-အကြင်အမှုကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ တံ-
 ထိုအမှုကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဝဿံ ဝသန္တိ ဗာလာ အဗျတ္တာတိအာဒိ-အစရှိသော
 စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဝဿံ ဝသန္တိ အစရှိသော
 စကားရပ်၌၊ န ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝသိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ပုရိမိကာယ-ပုရိမဝါ၌၊
 ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန-ပါတိမောက် ရွတ်ပြသောရဟန်းနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊
 ဝဿံ-ဝါသို့၊ န ဥပဂန္တဗ္ဗံ-မကပ်ရာ၊ သော-ထို ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကရဟန်းသည်၊
 ဝဿူပဂတာနံ-ဝါသို့ ကပ်ပြီးကုန်လသော်၊ (တစ်နည်း) ဝဿူပဂတာနံ-ဝါသို့
 ကပ်ပြီးကုန်သော ရဟန်းတို့တွင်၊ သော-ထို ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကရဟန်းသည်၊
 သစေ ပက္ကမတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း အရပ်တစ်ပါးသို့ ဖဲသွားအံ့၊ သစေ
 ဝိဗ္ဗမတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း လူထွက်အံ့၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ သစေ ကရောတိ
 ဝါ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) အညသ္မိ-အခြားသော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကရဟန်း
 သည်၊ သတိယေဝ-ရှိသော်သာ၊ (ရှိမှသာ၊) ပစ္ဆိမိကာယ-ပစ္ဆိမဝါ၌၊ ဝသိတုံ-
 ဆက်လက်၍ နေခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ (အညသ္မိ-သည်၊) အသတိ-မရှိလသော်၊
 အညတ္ထ-အခြား ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-၏၊ အဂစ္ဆန္တာနံ-မသွားကုန်သော
 ရဟန်းတို့၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ (သော-ထို
 ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကရဟန်းသည်၊) ပစ္ဆိမိကာယ-ပစ္ဆိမဝါ၌၊ သစေ ပက္ကမတိ ဝါ
 ပေ၊ သစေ ကရောတိ ဝါ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မာသဒ္ဓယံ-လနှစ်ခု အပေါင်းပတ်လုံး၊
 ဝသိတဗ္ဗံ-ဆက်လက်၍ နေနိုင်၏၊ [ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့မှ
 သီတင်းကျွတ်လပြည့်တိုင်အောင် ဆက်လက်၍ နေနိုင်၏။]

★★★★★★

ပါရိသုဒ္ဓိဒါနကထာ

၁၆၄။ ကာယေန ဝိညာပေတိတိ-ကား၊ ပါရိသုဒ္ဓိဒါနံ-ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်းကို၊
 ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂေန-အင်္ဂါကြီးငယ်ဖြင့်၊
 ဝိညာပေတိ ဇာနာပေတိ-သိစေအံ့၊ ပန-ဆက်၊ ဝါစံ-စကားကို၊ (အချို့စာအုပ်တို့၌
 “ပဋိဝါစံ”ဟု ရှိ၏၊ “ပါရိသုဒ္ဓေါ အဟံ ဘန္တေ စသောစကားကို အပနိပနိ
 ပြောဆိုခြင်းကို”ဟု ပေး၊) နိစ္ဆာရေတုံ-မြှောက်ဆိုခြင်းငှာ၊ သက္ကောန္တော-စွမ်းနိုင်သည်၊
 (ဟုတွာ)၊ ဝါစာယ-ဖြင့်၊ ဝိညာပေတိ-အံ့၊ ဥဘယထာ-ကိုယ်နှုတ် နှစ်ပါးစုံအားဖြင့်၊
 (ဝါစံ-ကို၊ နိစ္ဆာရေတုံ-ငှာ၊) သက္ကောန္တော-သည်၊(ဟုတွာ)၊ ကာယဝါစာဟိ-တို့ဖြင့်၊
 ဝိညာပေတိ၊ သံယေန၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဗဟူ-န်သော၊ တာဒိသာ-
 ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဂိလာနာ-ဂိလာနတို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-အကယ်၍
 ရှိကုန်အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ သံယေန-သည်၊ ပဋိပါဠိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဌတွာ-တည်၍၊
 သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ဂိလာနတို့ကို၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ ကာတဗ္ဗာ-န်၏၊ (ဂိလာနာ-
 တို့သည်၊) ဒူရေ-အဝေး၌၊ (တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး အဝေး၌) သစေ ဟောန္တိ-န်အံ့၊

[အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ဒူရေ ဒူရေ”ဟု ရှိ၏။ ဒူရေတစ်ခု ပိုသည်။] သံဃော-
 သည်၊ (သစေ) နပွဟောတိ-အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ [ဂိလာနရဟန်းတို့က
 တစ်ပါးနေရာနှင့် တစ်ပါးနေရာ ဝေးနေသည့်အတွက် သံဃာများ စဉ်တန်း၍
 ထိုင်သော်လည်း ဟတ္ထပါသ် မလောက်အံ့၊] (ဧဝံသတိ)၊ တံ ဒိဝသံ-ထိုနေ့၌၊
 ဥပေါသထော-ကို၊ န ကာတဗ္ဗော-ထိုက်၊ (မပြုဘဲ နေနိုင်၏၊) [အန္တရာယ်
 ဆယ်ပါးနှင့် မဆိုင်သော်လည်း ဘုရားရှင်၏ သီးခြားခွင့်ပြုတော်မူချက် ဖြစ်သည်၊]
 ဝဂ္ဂေန-ဝဂ်ဖြစ်သော၊ သံဃေန-သည်၊ ဥပေါသထော-ကို၊ နတွေဝ ကာတဗ္ဗော-
 မပြုထိုက်သည်သာ၊ (မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မပြုထိုက်-ဟူလို။)

တတ္ထေဝ ပက္ကမတိတိ-ကား၊ သံဃမဇ္ဈ-သံဃာ့အလယ်သို့၊ အနာဂန္တာ-
 မသွားမူ၍၊ တတောဝ-ထိုအရပ်မှပင်၊ [ပါဠိတော်၌ တတ္ထေဝကို “တတောဝ”ဟု
 ဖွင့်သောကြောင့် ထပ်စွည်း ပဉ္စမိအနက်၌ သက်၊] ကတ္တစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော
 အရပ်သို့၊ (စေ) ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍သွားအံ့၊ (ပါဠိတော်၌ “စေ”ပုဒ် ပါသည်၊)
သာမဏေရော ပဋိဇာနာတိတိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ သာမဏေရော-သာမဏေပါ
 တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံအံ့၊ ဘူတံယေဝ-ဟုတ်မှန်သည်သာလျှင်
 ဖြစ်သော၊ သာမဏေရဘာဝံ ဝါ-သာမဏေ၏အဖြစ်ကိုသော်လည်း၊ အာရောစေတိ-
 ပြောအံ့၊ ပစ္ဆာ ဝါ-နောက်၌သော်လည်း၊ (ပါရိသုဒ္ဓိ လက်ခံပြီးရာအခါမှ နောက်၌
 သော်လည်း၊) သာမဏေရဘူမိယံ-သာမဏေ၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၌၊ တိဋ္ဌတိ-
 တည်အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဝတ္ထုတို့၌၊ (သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတကော
 ပဋိဇာနာတိစသော အလုံးစုံသောဝတ္ထုတို့၌၊) ဧသ(ဧသော)-ဤဆိုအပ်ပြီးသော
 အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း။

သံဃပုတ္တော ပက္ကမတိတိ-ကား၊ သဗ္ဗန္တိ မေန-အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြား
 တို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ဥပေါသထတ္ထာယံ-

ဘူတံယေဝ။ ။ ဘူတံယေဝ ဝါ သာမဏေရဘာဝံ အာရောစေတိတိ ဝုတ္တတ္တာ
 ဦးစီးသတိဝဿကာလေ ဥပသမ္ပန္နဿ၊ အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နသိက္ခာပစ္စက္ခာတာဒိနံ ဝါ
 ယာဝံ ဘိက္ခုပဋိညာ ဝတ္တတိ၊ တာဝံ တေဟိ အာဟဋ္ဌာပိ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ အာဂစ္ဆတိ၊
 ယဒါ ပန တေ အတ္တနော သာမဏေရာဒိဘာဝံ ပဋိဇာနန္တိ၊ တတော ပဋ္ဌာယေဝ
 နာဂစ္ဆတိတိ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ပါဠိယံ ဟိ “ဒိန္နာယ ပါရိသုဒ္ဓိယာ သံဃပုတ္တော
 ဝိပ္ပမတိ ၊ပေ၊ ပဏ္ဍကော ပဋိဇာနာတိ၊ တိရစ္ဆာနဂတော ပဋိဇာနာတိ၊ ဥဘတော
 ဗျဉ္ဇနကော ပဋိဇာနာတိ၊ အာဟဋ္ဌာ ဟောတိ ပါရိသုဒ္ဓိ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကာဒိနံ
 ဘိက္ခုပဋိညာယ ဝတ္တမာနကာလေသု ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိယာ အာဂမနံ သိဒ္ဓမေဝ၊ တေနာဟ-
 “ဧသ နယော သဗ္ဗတ္တာ”တိ၊ ဥမ္ပတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနာဋ္ဌနံ ပန ပကတတ္တာ အန္တရာမဂ္ဂေ
 ဥမ္ပတ္တကာဒိဘာဝေ ပဋိညာတေပိ တေသံ သံဃပုတ္တ မတ္တေနေဝ ဆန္ဒာဒိ အာဂစ္ဆတိတိ
 ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊-ဝိမတိ။

ဥပုသ်ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ သန္နိပတိတာနံ-စည်းဝေးကုန်သော၊ စတုန္နံ-နံသော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဟတ္ထပါသံ-သို့၊ ပတွာ-ရောက်ပြီး၍၊ (ရောက်ပြီးမှ၊) ပုတ္တမတိ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဖဲသွားအံ့၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့၌၊ (သံဃပုတ္တော-ဝိဗ္ဗမတိ စသော အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့၌၊) ဧသ(ဧသော)-သည်၊ နယော-တည်း၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပါရိသုဒ္ဓိ ဆောင်ရာ၌၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်၊ ဗဟူနမ္ပိ-များစွာသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ အာဟဋ္ဌာ-ဆောင်ယူအပ်သော၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အာဟဋ္ဌာဝ-ဆောင်ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ ဆောင်ယူနိုင်ပါသော်လည်း၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ အညံ-သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ယေသံ-အကြင်ရဟန်းတို့၏၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-ကို၊ အနေန-ဤရဟန်းသည်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ပြီးသည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ တေသဉ္စ-ထိုအခြားရဟန်းတို့၏လည်းကောင်း၊ အတ္တနော စ-၏လည်းကောင်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-ကို၊ (သစေ) ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿေဝ-ထိုရဟန်းတစ်ပါး၏သာ၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-သည်၊ အာဂစ္ဆတိ-ရောက်လာ၏၊ (သံဃာ့အထံသို့ ရောက်လာ၏၊) ဣတရာ ပန-အခြားသော ပါရိသုဒ္ဓိသည်ကား၊ ဗိလာဠသင်္ခလိကပါရိသုဒ္ဓိ နာမ-ကြောင့်နှောင်သံကွင်းဆက်နှင့်တူသော ပါရိသုဒ္ဓိမည်သည်၊ ဟောတိ၊ သာ-ထိုပါရိသုဒ္ဓိသည်၊ န အာဂစ္ဆတိ-သံဃာ့ထံသို့ မရောက်။

သုတ္တော န အာရောစေတီတိ-ကား၊ အာဂန္တာ-သံဃာ့ထံသို့ ရောက်ပြီး၍၊ (ရောက်ပြီးမှ၊) သုပတိ-အိပ်ပျော်သွား၏၊ (ဘန္တေ-တို့၊) အသုကေန-ထိုမည်သော ရဟန်းသည်၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-ကို၊ ဒိန္နာ-ပေးအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ န အာရောစေတိ-မလျှောက်မီ၊ (အိပ်ပျော်နေသောကြောင့် မလျှောက်မီ၊) ပါရိသုဒ္ဓိဟာရကဿ အနာပတ္တိတိ-ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သဉ္စိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ (ဤသို့ မလျှောက်လျှင် ပြောရာမရောက်ဟု သိသော သညာနှင့်တကွ မပြောလိုသော စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊) သစေ နာရောစေတိ-

ဗိလာဠ ၂ပေ၊ ပါရိသုဒ္ဓိ နာမ။ ။ သာရတ္ထ၌ ဤပုဒ်အတွက် ဝါဒအမျိုးမျိုးကို ပြပြီး၍ “အယံ ပနေတ္ထ သာရော” ဟု သူ၏ဝါဒကို ပြလေသည်။ “သင်္ခလိက-သံကွင်း” ဟူရာ၌ သံနန်းကြိုးမျိုးမဟုတ်၊ တစ်ကွင်းနှင့်တစ်ကွင်း ဆက်၍ထားသော ကွင်းဆက် သံကြိုးတည်း၊ ထိုသံကြိုးဝယ် ပထမကွင်းသည် ဒုတိယကွင်းသို့သာ ရောက်၏၊ တတိယကွင်းသို့ မရောက်နိုင်၊ ထို့အတူ ပါရိသုဒ္ဓိတည်းဟူသော သံကွင်းသည်လည်း မိမိနှင့် အဆက်ဖြစ်သော ပထမပေးရာပုဂ္ဂိုလ်သို့သာ ရောက်၏၊ ထိုပေးရာပုဂ္ဂိုလ်က နောက်တစ်ဆက်ဆက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သို့မရောက်၊ ထို့ကြောင့် ပါရိသုဒ္ဓိကို “သင်္ခလိက-သံကွင်းဆက်ကြိုးနှင့် တူ၏” ဟု ဆိုသည်။ ထိုသံကွင်းဆက်ကြိုးမျိုးဖြင့် ကြက်ကိုလည်း ချည်နိုင်၊ ဆင်စသည်ကိုလည်း ချည်နိုင်၏၊ သို့သော် ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ကြောင်ကိုမှတ်၍ “ဗိလာဠသင်္ခလိက-ကြောင့်နှောင် သံကွင်းဆက်” ဟု ဆိုသည်။

အကယ်၍ မလျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒုတ္တဋ္ဌ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ ပါရိသုဒ္ဓိ ပန-သည်ကား၊ ဝါ-ကိုကား၊ အာဟဋ္ဌာဝ-ဆောင်အပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ [သံဃာ့ထံသို့ ရောက်နေသောကြောင့် ဆောင်ယူအပ်ပြီး ဖြစ်တော့၏၊] ပန-အနွယ်၊ အသဉ္စိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် မစေ့ဆော်မှု၍၊ အနာရောစိတတ္တာ-မလျှောက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထိုပါရိဟာရကရဟန်း၏၊ (ပါဠိတော်၌လာသော ထိုရဟန်း၏၊) အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ ဥဘိန္နမ္မိ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ (ပါရိသုဒ္ဓိပေးလိုက်သော ရဟန်း၊ ဆောင်ယူလာသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊) ဥပေါသထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော ယေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ (အိပ်ပျော်နေသော်လည်း ဥပုသ်ကိုတော့ ပြုပြီး ဖြစ်ပါသည်-လို့။

ဆန္ဒဒါနကထာ

၁၆၅။ ဆန္ဒဒါနေပိ-ဆန္ဒပေးခြင်း၌လည်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိဒါန-ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်း၌၊ ဝုတ္တသဒိသောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရိသုဒ္ဓိံ၊ ပေ၊ ဒါတုန္တိ၊ ဧတ္ထ-၌၊ ပါရိသုဒ္ဓိမေဝ-ကိုသာ၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ ဆန္ဒ-ဆန္ဒကို၊ (သစေ) န(ဒေတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ (တေန-ထိုရဟန်းသည်၊) ဥပေါသထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော-ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ သံဃော-သည်၊ အညံ-ဥပုသ်ကံမှ အခြားသော၊ ယံ ကမ္မ-ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ တံ-ထိုကံသည်၊ ဝါ-ကို၊ အကတံ-မပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ထိုရဟန်းက ဆန္ဒမပေးသည့်အတွက် ဝန်ဖြစ်နေသောကြောင့် အခြားကံများ ပျက်သည်၊] ဆန္ဒမေဝ-ကိုသာ၊ (သစေ) ဒေတိ-အံ့၊ ပါရိသုဒ္ဓိံ-ကို၊ (သစေ) န(ဒေတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-၏၊ ဥပေါသထောပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မမ္မိ-အခြားကံသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ကတမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ဆန္ဒ ဒါယကဿ-ဆန္ဒပေးသော ရဟန်း၏၊ ဥပေါသထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အကတော ဟောတိ၊ [ဤစကားကို ထောက်၍ “ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်းသည် ဥပုသ်ကံနှင့်သာ ဆိုင်သည်” ဟု မှတ်ပါ၊] ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ နဒိယာ ဝါ-မြစ်၌သော်လည်းကောင်း၊ သီမာယ ဝါ-ဗဒ္ဓသိမ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ-ဆောက်တည်ပြီး၍၊ (တစ်ပါးတည်း နေရာဝယ် အဓိဋ္ဌာန် ပြုပြီး၍) သစေပိ အာဂစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း လာအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) မယာ-သည်၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ၊ (ပြုခဲ့ပြီ) ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အစ္စ္စိတံ-နေခြင်းငှာ၊ န လဘတိ-မရ၊ သာမဂ္ဂိ ဝါ-သာမဂ္ဂိကို သော်လည်း၊ (ဒါတုဗ္ဗာ-၏)၊ ဆန္ဒော ဝါ-ကိုသော်လည်း၊ ဒါတုဗ္ဗော-၏၊ [ဥပုသ်ပြုရာ အရပ်သို့ သွားခြင်းကို “သာမဂ္ဂိ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ မသွားလိုလျှင် ဆန္ဒပေးရမည်၊ ထိုသို့ “သာမဂ္ဂိလည်း မပေး၊ ဆန္ဒလည်းမပေးဘဲ နေခြင်းငှာ မရ” ဟုလို့။]

၁၆၇။ သရတိပိ ဥပေါသထံ နပိ သရတိတိ-ကား၊ ဧကဒါ-တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ သရတိ-အမှတ်ရ၏၊ ဧကဒါ-၌၊ န သရတိ-အမှတ်မရ၊ အတ္ထိ နေဝ သရတိတိ-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကန္တ-စင်စစ်၊ (တစ်ခုသောအဖို့အားဖြင့်) နေဝ သရတိ-အမှတ်မရတော့သည်သာ၊ တဿ-ထိုအမှတ်မရသော ရဟန်းအား၊ သမ္မုတိ ဒါနကိစ္စံ-ဥမ္မတ္တကသမ္မုတိ ပေးဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ အနာဂစ္ဆန္တောပိ-မလာပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ-ကို၊ န ကောပေတိ-မပျက်စေနိုင်။

သံဃုပေါသထာဒီကထာ

၁၆၈။ သော ဒေသော သမ္မုတိတွာတိ-ကား၊ တံ ဒေသံ-ထို အရပ်ကို၊ သမ္မုတိတွာ-တံမြက်လှည်းပြီး၍၊ (နိသီဒိတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) (ဧတံ-ဤ သော ဒေသော ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊) ဥပယောဂတ္ထေ-ဒုတိယာဝိဘတ်၏အနက်၌၊ ပစ္စတ္တံ-ပထမာ ဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယန္တိအာဒိ-အစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်သာ၊ ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤ သော ဒေသောစသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ-နည်း?၊ ဥပေါသထဿ-ဥပုသ်ကံ၏၊ ပုဗ္ဗကရဏာဒိဒဿနတ္ထံ-ပုဗ္ဗကရဏ အစရှိသည်ကို ပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဝုတ္တံ)၊ တေန-ကြောင့်၊ အဋ္ဌကထာစရိယာ-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊ သမ္မုဇ္ဇနီ ပဒီပေါ စ ပေ၊ အက္ခာတာနီတိ-ဟူ၍၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ။

သမ္မုဇ္ဇနီ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌ တံမြက်လှည်းရခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဒီပေါ စ-မီးထွန်းရခြင်းလည်းကောင်း၊ အာသနေန-နေရာခင်းခြင်းနှင့်တကွ၊ ဥဒကံ စ-သောက်ရေးသုံးရေး တည်ထားရခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဧတာနိ-ဤ လေးပါးသော ပြုဖွယ်တို့ကို၊ ဥပေါသထဿ-ဥပုသ်ကံ၏၊ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ-ပုဗ္ဗကရဏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ-ဤလေးပါးသော ပြုဖွယ် တို့ကို၊ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ-ဟူ၍၊ အက္ခာတာနိ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။ [ကတ္တဗ္ဗံ ကရဏံ၊ ပုဗ္ဗေ-သံဃာမစည်းဝေးမီ ရှေးအဖို့၌၊ ကရဏံ-ပြုထိုက်သောအလုပ်၊ ပုဗ္ဗကရဏံ-လုပ်။]

ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ-ဆန္ဒကို လျှောက်ခြင်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိကို လျှောက်ခြင်း၊ ဥတုကို လျှောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုဂဏနာ စ - ရဟန်း အပေါင်းကို

ဧတာနိ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ “ဧတာနိ”သည် ကံပုဒ်တည်း၊ “ပုဗ္ဗကရဏံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ” တို့သည်၊ အာကာရပုဒ်များတည်း၊ ကံနှင့် အာကာရပုဒ်သည် အရတူမြဲဖြစ်၏၊ [ကံ အာကာရ၊ ထိုနှစ်ဝ၊ အရမပြားချေ-နိယာမ၊] ဤသို့ ကံ၌ ဗဟုဝစ်၊ အာကာရ၌ ဧကဝစ် ရှိသော်လည်း ပုဗ္ဗကရဏ ပုဗ္ဗကိစ္စတို့ကို ပြလိုရင်းဖြစ်ရကား အာကာရပုဒ်က ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနကို ကြည့်၍ “ဝုစ္စတိ”ဟု ဧကဝစ်ချသည်။

ရေတွက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သြဝါဒေါ-ဘိက္ခုနီတို့၏ သြဝါဒခံလိုပါကြောင်း ခွင့်တောင်းမှုကို လျှောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဧတာနိ-ဤငါးပါးသော ပြုဖွယ်တို့ကို၊ ဥပေါသထဿ-ဥပုသ်ကံ၏၊ ပုဗ္ဗကိစ္ဆန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိ ပဉ္စ-ဤငါးပါးသော ပြုဖွယ်တို့ကို၊ ပုဗ္ဗကရဏတော-ပုဗ္ဗကရဏ လေးပါးမှ၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ကတ္တဗ္ဗာနိ-ပြုထိုက်ကုန်သည်၊ (သမာနာနိပိ-န်သော် လည်း၊ ဥပေါသထကမ္မတော-မှ၊ ပဌမံ-စွာ၊ ကာတဗ္ဗတ္တာ-ပြုထိုက်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊) ပုဗ္ဗကိစ္ဆန္တိ-ဟူ၍၊ (သံဃာစည်းဝေးပြီးနောက် ပါတိမောက် မရွတ်မီ ရှေးအဖို့၌ ပြုထိုက်သောကိစ္စဟူ၍၊) အက္ခာတာနိ-ကုန်ပြီ၊ [ကာတဗ္ဗ ကိစ္စ၊ ပုဗ္ဗ-ပါတိမောက် မရွတ်မီ ရှေးအဖို့၌၊ (ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊) ကိစ္စံ-တည်း၊ ပုဗ္ဗကိစ္စံ။]

ဥပေါသထော-ဥပုသ်နေ့သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊) ယာဝတိကာ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု-ပကတတ်ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မပ္ပတ္တာ-ကံသို့ ရောက်ကုန်၏၊ ဝါ-ကံအားလျောက်ပတ်ကုန်၏၊ (တာဝတိကာ-ထိုမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု စ-ပကတတ်ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဟတ္ထပါသံ-ဟတ္ထပါသ်ကို၊ အဝိဇဟိတွာ-မစွန့်မူ၍၊ ဧကသီမာယံ-တစ်သိမ်တည်း၌၊ ဌိတာ-တည်နေကုန်အံ့၊) သဘာဂါပတ္တိယော စ-ဝတ္ထုတူမျှ သဘာဂအာပတ်တို့သည်လည်း၊ န ဝိဇ္ဇန္တိ-မရှိကုန်အံ့၊ ဝဇ္ဇနီယာ-ဟတ္ထပါသ်မှ ကြဉ်ဖယ်အပ်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာ စ-လူ အစရှိသော နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ တသ္မိ-ထိုသံဃာ၏ ဟတ္ထပါသ်၌၊ န ဟောန္တိ-မရှိကုန်အံ့၊ (စတုဟိ-န်သော၊ ဣမေဟိ အင်္ဂေဟိ- ဤအင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတံ-ပြည့်စုံသော ကံကို၊) ပတ္တကလ္လန္တိ-ဟူ၍၊ (လျောက်ပတ် သော အခါရှိသော ကံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ- ဤလေးပါးတို့ကို၊ ပတ္တကလ္လန္တိ-ပတ္တကလ္လဟူ၍၊ အက္ခာတာနိ-န်ပြီ။

☞ **တေဟိ သဒ္ဓိန္တိ**-ကား၊ အာဂတေဟိ-ရောက်လာကုန်သော၊ တေဟိ- ထိုရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဧတာနိ ပုဗ္ဗကရဏာဒီနိ-ဤပုဗ္ဗကရဏ အစရှိသည် တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော၊ **အဗ္ဗ မေ ဥပေါသထောတိ** ဧတ္ထ-၌၊ ပန္နရသော-၁၅ ရက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်း ဥပုသ်နေ့သည်၊ (ပန္နရသာနံ- ပူရဏော ပန္နရသော၊) သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ မေ-၏၊

ကရဏ၊ ကိစ္စ။ ။ သံဃသန္နိပါတတော ပဌမံ ကာတဗ္ဗံ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုတ္တံ၊ ပုဗ္ဗကရဏတော ပစ္ဆာ၊ ကာတဗ္ဗမ္ပိ ဥပေါသထကမ္မတော ပဌမံ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ပုဗ္ဗကိစ္ဆန္တိ ဝုတ္တံ၊ ဥဘယမ္ပိ စေတံ ဥပေါသထကမ္မတော ပဌမံ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ကတ္တဗ္ဗံ ပုဗ္ဗကိစ္စမိစ္ဆေဝ ဝေါ ဟရိယတိ၊ “**ကိ သံဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စံ**”န္တိအာဒိသု ဝိယ၊-သာရတ္ထ၊ အချို့နေရာ၌ ဤကိုးပါးလုံးကိုပင် “**ကရဏိယ**”ဟုလည်း ခေါ်သေး၏၊ “**နဝရိမံ ပုဗ္ဗကရဏိယံ**” စသည်တည်း။

ပန္နရသော-သော၊ ဥပေါသထော-ဥပုသ်နေ့တည်း၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ အဓိဋ္ဌာတုံ-ဆောက်တည်ခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ စာတုဒ္ဓသိကေပိ-စာတုဒ္ဓသိကဥပုသ်၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

ပန္နရသောတိပိ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ပန္နရသော”မပါ၊ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထောတိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗော”ဟူသာ ပါ၏၊ ထိုသို့ ပါဠိတော်အတိုင်း “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော”ဟု အဓိဋ္ဌာန်ကောင်းရုံသာမက၊ ပန္နရသောထည့်၍ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော ပန္နရသော”ဟုလည်း အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းငှာ အပ်ကြောင်းကို ပြသည်၊ စာတုဒ္ဓသိကဥပုသ်၌လည်း “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော စာတုဒ္ဓသော”ဟု အဓိဋ္ဌာန်ရမည်၊ “စာတုဒ္ဓသော”မထည့်ဘဲ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော”ဟုလည်း ပါဠိတော်အတိုင်း အဓိဋ္ဌာန်နိုင်သည်၊ ကင်္ခါ၌ကား “ဝတ္တာ”ဟု ပါဠိပိုကို တွေ့ရသေး၏၊ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော ပန္နရသော”ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို “စိတ်၌ အဓိဋ္ဌာန်ရုံသာမက နှုတ်ဖြင့်လည်း ရွတ်ရမည်”ဟု ပြသည်။ [မာတိကာဋ္ဌကထာယံ ပန(ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၌ကား) “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော စာတုဒ္ဓသောတိ ဝါ ပန္နရသောတိ ဝါ” ဝတ္တာ အဓိဋ္ဌာမိတိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝတ္တံ၊-သာရတ္ထ။]

အာပတ္တိပဋိကမ္မဝိမိကထာ

၁၆၉။ ဘဂဝတာ ၊ပေ၊ ကာတဗ္ဗောတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ယဿ သိယာ အာပတ္တိတိအာဒိဝစနေန စေဝ-တ္တိ အစရှိသော စကားတော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိဒါနပညာပနေန စ-ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်းကို ပညတ်တော်မူခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထပညာပနေန စ-ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဘဂဝတာ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ “န သာပတ္တိကေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော”ဟူသော ပညတ်တော်သည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် မရှိပါဘဲလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် “န သာပတ္တိကေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော”ဟု ပညတ်တော်မူရကြောင်းကို ဆိုရသနည်း?၊ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်“ဘဂဝတာ”စသည် မိန့်၊ “န သာပတ္တိကေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော”ဟူသော ပညတ်တော်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် တိုက်ရိုက် ပညတ်တော်မူအပ်သော်လည်း “ယဿ သိယာ အာပတ္တိ၊ သော အာဝိကရေယျ-ဥပုသ်ပြုခါနီး၌ အာပတ်ရှိလျှင် ထင်စွာပြုကြပါ”ဟု မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ “ဥပုသ်ပြုရာသို့ မလိုက်နိုင်လျှင် မိမိမှာ အာပတ်မှ စင်ကြယ်ကြောင်းကို ပေးရမည်”ဟူသော ပညတ်တော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ “ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံ ဘန္တေ”စသည်ဖြင့် အာပတ်မှ စင်ကြယ်ကြောင်းကိုပြသော ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ “အာပတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပုသ်မပြုကောင်း”ဟု ပညတ်ပြီးသား ဖြစ်သည်ဟု သိပါ။ [ယဿ သိယာ အာပတ္တိ စသော တတိယန္တသုံးပုဒ်ကို “ဟိတ်အနက်ဟော”ဟု ယောဇနာ ဖွင့်၏၊ ဤ၌ကား “ပညတ္တံ ဟောတိ”၏ အဘိန္နဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးလိုက်သည်။

ဣတ္ထိနာမံ အာပတ္တိန္တိ-ကား၊ ထုလ္လစ္စယာဒီသု-ထုလ္လစ္စဉ်း အစရှိသော အာပတ် ငါးဖုံတို့တွင်၊ ဧကိဿာ-တစ်ပါးသော အာပတ်၏၊ နာမံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ထုလ္လစ္စယံ-ထုလ္လစ္စယ မည်သော၊ အာပတ္တိ-သို့၊ (အာပန္နော-သင့်ရောက်ပါပြီ၊) ပါစိတ္တိယံ-ပါစိတ္တိယ မည်သော၊ အာပတ္တိ-သို့၊ (အာပန္နော-ပြီ၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုရာ၏။

တံ ပဋိဒေသေမိတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားသည်၊ (သုဝုတ္တမေဝ ဟောတိ-၌ စပ်၊) တံ တုမှမူလေ (ပဋိဒေသေမိ)တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တံ တုယုမူလေ ပဋိဒေသေမိတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ-ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-သော်လည်း၊ သုဝုတ္တမေဝ-ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပဿတီတိ ဣဒဉ္စ-ဟူသော ဤစကားကိုလည်း၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ၌ စပ်၊) ပဿသိ အာဝုသော တံ အာပတ္တိန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (အကြီးက အငယ်ကို မေးပုံ၊) ပဿထ ဘန္တေ တံ အာပတ္တိန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (အငယ်က အကြီးကို မေးပုံ၊) ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ရာ၏၊ (ပါဠိတော်၌ “ပဿသိ” ဟုသာ ရှိသော်လည်း ပဿသိ အာဝုသော တံ အာပတ္တိ” စသည်ဖြင့် အကျယ်ဆိုပါ-ဟူလို၊) ပန-ကား၊ အာမ ပဿာမိတိ ဣဒံ-သည်၊ (သုဝုတ္တမေဝ ဟောတိ-၌ စပ်၊) အာမ ဘန္တေ ပဿာမိတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (အငယ်က အကြီးကိုလျှောက်ပုံ၊) အာမ အာဝုသော ပဿာမိတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (အကြီးက အငယ်ကို ပြောပုံ၊) ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ (သမာနံ)ပိ-သော်လည်း၊

မှတ်ချက်။ ။ ဝိမတိ၌ ဤပါဠိကို ယူ၍လည်းကောင်း၊ အခြားပါဠိများကို ကိုးကား၍လည်းကောင်း “အာပတ်ရှိနေသော အလဗ္ဗိပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အတူ ဥပုသ်မပြုရ” ဟု ဆိုထားသည်ကိုကား ဆရာတို့ မနှစ်သက်ကြ၊ အမှန်အားဖြင့် အာပတ်ရှိသူသာ အာပတ်ထပ်သင့်စရာ ရှိသည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့်အတူ ဥပုသ်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အာပတ်သင့်စရာ မရှိပါ။

ပါရိသုဒ္ဓိဒါနပညာပနေန။ ။ “ပါရိသုဒ္ဓိ” ဟူသည် မိမိမှာ အာပတ်စင်ကြယ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥပုသ်ပြုရာအရပ်သို့ မလိုက်နိုင်၍ ပါရိသုဒ္ဓိပေးမည့် ရဟန်းသည် အာပတ်မှ စင်ကြယ်သူသာ ဖြစ်ရမည်၊ အကယ်၍ မစင်ကြယ်လျှင် ထိုအာပတ်ကို ဒေသနာပြောပြီးမှ၊ ဂရုကအာပတ် ဖြစ်လျှင်လည်း ထိုအာပတ်ကို အာဝိကရဏပြုပြီးမှ “ပါရိသုဒ္ဓိ ဒဗ္ဗိ” စသည်ဖြင့် ပါရိသုဒ္ဓိ ပေးရသည်၊ မိမိက အာပတ်မှ မစင်ကြယ်ပါဘဲ ပါရိသုဒ္ဓိ ပေးခြင်းကား လိမ်၍ ပေးရာရောက်သည်။ [ပါရိသုဒ္ဓိဒါနပညာပနေနစာဖတ် ဣမိနာဝ သာပတ္တိကေန ပါရိသုဒ္ဓိပိ န ဒါတဗ္ဗာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ-သာရတ္ထ။]

တံ ပဋိဒေသေမိ။ ။ ပါဠိတော်၌ “တံ ပဋိဒေသေမိ” ဟု ရှိသော်လည်း အငယ်က အကြီးထံ ဒေသနာပြောရာ၌ “တံ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမိ” ဟုလည်းကောင်း၊ အကြီးက အငယ်ထံ ဒေသနာပြောရာ၌ “တံ တုယုမူလေ ပဋိဒေသေမိ” ဟုလည်းကောင်း ပြောလျှင် ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သည်ပင် ဖြစ်တော့၏-ဟူလို၊ တုမှ၊ တုယုတို့၌ “နိဂ္ဂဟိတံ ကျေသည်” ဟု မှတ်ပါ၊ စာအုပ်တို့၌ “ဝုတ္တေပိ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ဣဒံ + သုဝုတ္တမေဝ ဟောတိတို့နှင့် အရတူ ဖြစ်သောကြောင့် “ဝုတ္တမိ” ဟု ဝိဘတ်တူ ရှိစေရမည်၊ နောက်၌လည်း ဝိဘတ်တူ ရှိလတ္တံ့။

သုဝုတ္တမေဝ-သညံသာ၊ ဟောတိ၊ (ပါဠိတော်၌ “အာမ ပဿာမိ”ဟုသာ ရှိသော်လည်း အကြီး၊အငယ်လိုက်၍ “ဘန္တေ +အာဝုသော”ဟု ထည့်ဆိုရမည်- ဟူလို၊) ပန-ကား၊ အာယတိ သံဝရေယျာသီတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝုဗ္ဗတရော- သီတင်းကြီးသည်၊ သစေ(ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) အာယတိ သံဝရေယျာထာတိ- ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-လျှောက်ထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေန-ပြောဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာဓု၊ သုဋ္ဌ၊ သံဝရိဿာမီတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ-ဆိုထိုက်သည်သာ။

ပန-ကား၊ ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကောတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ဧသ(ဧသော)- ဤရဟန်းသည်၊ နိဗ္ဗေမတိကော-ဝေမတိကရှိသူ မဟုတ်သည်၊ သံစေ န ဟောတိ- အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (ဝေမတိကဖြစ်အံ့၊ ဧဝံသတိ၊) ဝတ္ထု-အာပတ်သင့်ကြောင်း ဝတ္ထုကို၊ ကိတ္တေတွာပိ-ပြောပြီး၍လည်း၊ [“ဝိ”ဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ၊ တဒါဟံ ပဋိကရိဿာမိဟူသော နည်းကိုပေါင်းသည်၊ အချို့စာအုပ်တို့၌ “ကိတ္တေတွာဝ”ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိတော်ကို တားမြစ်ရာ ရောက်သော ကြောင့် မကောင်း၊] ဒေသေတုံ-ဒေသနာပြောခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတြ-ထိုသို့ပြောရာ၌၊ အယံ-ကား၊ ဒေသနာဝိမိ- ဒေသနာပြောပုံ အစီအစဉ်တည်း၊ သူရိယေ-နေကို၊ မေယတ္ထန္တေ-မိုးတိမ်သည် ဖုံးအုပ် အပ်သော်၊ (မိုးတိမ်သည် ဖုံးအုပ်ရာအခါ၌၊) ကာလော န ခေါ-စားချိန်လေလော၊ နော (ကာလော န ခေါ)-စားချိန် မဟုတ်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေမတိကော- ဖြစ်သော ယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သစေ ဘုဉ္ဇတိ-အကယ်၍ စားမိအံ့၊

ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ။ ။ပါဠိတော်၌ “သာဓု၊ သုဋ္ဌ၊ ဘန္တေ(အာဝုသော) သံဝရိဿာမိ”ဟု မရှိသော်လည်း ဒေသနာခံပုဂ္ဂိုလ်က“အာယတိ သံဝရေယျာသီ”ဟု တိုက်တွန်းသောအခါ “သာဓု၊ သုဋ္ဌ၊ ဘန္တေ (အာဝုသော) သံဝရိဿာမိ”ဟု ပဋိညာဉ်ပေးသော အားဖြင့် ဆိုရသည်-ဟူလို၊ ယခုအခါ၌ကား ဤအဋ္ဌကထာ ညွှန်ပြသည့်အတိုင်းပင် ဆိုနေကြပြီ၊ သို့ရာဝယ် ရှေးခေတ်က အာပတ်တစ်ချက်သင့်မှန်း သိလျှင် သိသိသာသာ ဖြစ်၍ ထိုအာပတ်ကို နာမည်တပ်လျက် ဒေသနာပြောကြသော်လည်း ယခုအခါ၌ ထိုကဲ့သို့ သိသိသာသာ မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တချို့မှာ အာပတ်တွေ များနေသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ “အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော၊ ပေ၊ အာပန္နိ”စသည်ဖြင့် ဒေသနာ ပြောနေကြ၏၊ “အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာဝိကရောမိ”မှ စ၍ ဒေသနာပြောပုံ အစီအစဉ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ နောက်ဆက်တွဲ၌ ပြထားပြီ။

ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော။ ။ ပါဠိတော်ဝယ်“ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ၊ တဒါ တံ အာပတ္တိ ပဋိကရိဿာမိ-ယုံမှား ကင်းသောအခါ ထိုအာပတ်ကို ကုစားပါမည်”ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိ၌ ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကောနှင့် စပ်၍ အန္ဓကဋ္ဌကထာ၌ ဆိုပုံကား “နိဗ္ဗေမတိက မဟုတ်၊ ဝေမတိက ဖြစ်နေလျှင် ဝတ္ထုကို ပြောပြ၍ ဒေသနာ ပြောသင့်၏”ဟု ဆို၏၊ တတြာယံ ဒေသနာဝိမိကား ထိုအန္ဓကဋ္ဌကထာ၏ အလိုအတိုင်း ဒေသနာပြောပုံ အစီအစဉ်တည်း။

(ဧဝံသတိ)၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဘန္တေ၊ အဟံ-သည်၊ ဝေမတိကော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘုဉ္ဇိ-စားမိပါပြီ၊ ကာလော-စားချိန်အခါသည်၊ သစေ အတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမ္မဟုလာ-များစွာကုန်သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာ-ဒုက္ကဋ္ဌမည်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သို့၊ အာပန္နော-ရောက်သည်၊ အမိ-ဖြစ်ပါ၏၊ (ကာလော-သည်၊) နော စေ အတ္ထိ-အကယ်၍ မရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမ္မဟုလာ-န်သော၊ ပါစိတ္တိယာ-တို့သို့၊ (ဝိကာလဘောဇနပါစိတ်အာပတ်တို့သို့၊) အာပန္နော-သည်၊ အမိ-ပါ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ကိတ္တေတွာ-ပြောပြ၍၊ ဘန္တေ၊ အဟံ-သည်၊ တသ္မိ ဝတ္ထုသ္မိ-ကြောင့်၊ သမ္မဟုလာ-န်သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာ ဝါ-ဒုက္ကဋ္ဌသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာ ဝါ-ပါစိတ်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယာ အာပတ္တိယော-တို့သို့၊ အာပန္နော-ရောက်ပါပြီ၊ တာ-ထိုအာပတ်တို့ကို၊ တုမှ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ မူလေ-အထံ၌၊ ပဋိဒေသေမိ-တစ်ဖန်ပြောပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထုဗွံ-ရာ၏၊ သဗ္ဗာပတ္တိသု-အလုံးစုံသော အာပတ်တို့၌၊ ဒေသ(သော)-သည်၊ နယော-တည်း။

န ဘိက္ခုလ သဘာဂါ အာပတ္တိတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒွေပိ-နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ-ရဟန်းတို့သည်၊ ဝိကာလဘောဇနာဒိနာ-ဝိကာလဘောဇနအစရှိသော၊ သဘာဂဝတ္ထုနာ-သဘောတူသော ဝတ္ထုကြောင့်၊ ယံ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပန္နန္တိ-န်၏၊ ဧဝရူပါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဝတ္ထုသဘာဂါ-ဝတ္ထုအားဖြင့် သဘောတူသော အာပတ်ကို၊ ဝါ-သဘောတူသော ဝတ္ထုရှိသော အာပတ်ကို၊ သဘာဂါတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ (“ဧဝရူပါ ဝတ္ထုသဘာဂါ သဘာဂါတိ ဝုစ္စတိ” ဟု ရှိစေ၊ အချို့စာ၌ “သဘာဂ” တစ်ပုဒ်ကျသည်၊) ပန-ဆက်၊ ဝိကာလဘောဇနပစ္စယာ-နေလွဲအခါ၌ စားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အာပန္နံ-သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကို၊ အနတိရိတ္တဘောဇနပစ္စယာ-အနတိရိတ္တ ခဲဖွယ်ဘောဇနကို စားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အာပန္နဿ-သင့်ရောက်သော ရဟန်း၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဒေသေတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ စ-ဆက်၊ ဝတ္ထုသဘာဂါ-ဝတ္ထုအားဖြင့်သဘောတူသော၊ ဝါ-သဘောတူသော ဝတ္ထုရှိသော၊ ယာပိ အယံ(အာပတ္တိ)-အကြင် အာပတ်သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ သာပိ-ထို သဘာဂအာပတ်

ဒုက္ကဋ္ဌာ၊ ပေ၊ အာပန္နော။ ။ ဝတ္ထုတစ်ခု၌ အပ်-မအပ်ဝယ် ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေလျှင် မပြု မလုပ်ရ၊ အကယ်၍ ပြုလုပ်လျှင် အပ်သော ဝတ္ထုပင် ဖြစ်စေကာမူ ဝေမတိကဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် သင့်သည်၊ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာ အရ အာပတ်သင့်ခြင်းတည်း၊ မအပ်သော ဝတ္ထုဖြစ်လျှင်ကား ထုံးစံအတိုင်း အာပတ်သင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာဝယ် “စားချိန်ကာလ ဟုတ်လေသလော၊ မဟုတ်လေသလော” ဟု ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေလျက် စားချိန်ကာလ၌ပင် စားမိသောကြောင့် “သမ္မဟုလာ ဒုက္ကဋ္ဌာ အာပတ္တိယော အာပန္နောမိ” ဟု ဆိုသည်။

သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဒေသိတာ-ဒေသနာပြောအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနာ-
သော်၊) သုဒေသိတာဝ-ကောင်းစွာ ဒေသနာပြောအပ်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပန-
ထိုသို့ သုဒေသိတဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အညံ-အခြားသော၊ (ဒုက္ကဋ္ဌံ စပ်)၊ ဒေသနာ
ပစ္စယာ-ဒေသနာပြောခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒေသကော-ဒေသနာ
ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ-ဒေသနာခံယူခြင်းဟူသော
အကြောင်းကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟကော စ-ဒေသနာခံသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-
သို့၊ ဥဘောပိ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ-န်၏၊
တံ-ထိုအာပတ်သည်၊ နာနာဝတ္ထုကံ-ကွဲပြားသော ဝတ္ထုရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊
တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ဒေသေတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ။

၁၇၀။ သာမဇ္ဈော ဘိက္ခု ဧဝမဿ ဝစနိယောတိ ဧတ္ထ-၌၊ သဘာဂေါယေဝ-
သဘောတူသော ရဟန်းကိုသာ၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)
ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဝိသဘာဂဿ-သဘောမတူသော ရဟန်းအား၊ ဝုစ္စမာနေ-
ပြောဆိုအပ်သော်၊ (ပြောဆိုမိလျှင်)၊ ဘဠုနကလဟသံဃဘောဒါဒိနိပိ-ရှေ့အဖို့၌
တိုင်ပင်ခြင်း၊ ငြင်းခုံခြင်း၊ သံဃာကွဲပြားခြင်း အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ 'ဟောန္တိ-
ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဝိသဘာဂရဟန်းအား ပြောလျှင် ဘဏ္ဍာန
စသည် ဖြစ်တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ တဿ-ထိုဝိသဘာဂရဟန်းအား၊
အဝတ္တာ-မပြောမူ၍၊ ဣတော-ဤအရပ်မှ၊ ဝုဠဟိတွာ-ထ၍၊ ပဋိကရိဿာမိ-
ကုစားအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဘောဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပေါသထော-
ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အန္တကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ။

ဥဘောပိ ဟေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ ဒေသနာပြောသောရဟန်း၊ ဒေသနာခံသော ရဟန်း
နှစ်ပါးလုံးပင် “န ဘိက္ခုဓေ သဘာဂါ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ ဟေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ
ဟေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ”ဟူသော ပါဠိတော်အရ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သို့ ရောက်ကြသည်၊ သို့ရာဝယ်
ထိုအာပတ်သည် တစ်ပါး၌ ဒေသနာပြောခြင်းဟူသော ဝတ္ထုကြောင့် သင့်၏၊ တစ်ပါး၌
ကား ဒေသနာခံခြင်းဟူသော ဝတ္ထုကြောင့် သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် နာနာဝတ္ထုကံဖြစ်ရကား
ထို့နောက် သင့်သောအာပတ်ကို အချင်းချင်း ဒေသနာပြောကောင်း၏။

ဝိမတိ။ ။ဥဘောပိ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထ သဘာဂါပတ္တိဘာဝံ အဇာနိတွာ၊ ကေဝလံ
အာပတ္တိနာမေနေဝ ဒေသေန္တဿ ပဋိဂ္ဂဟန္တဿ အစိတ္တကမေဝ ဒုက္ကဋ္ဌံ ဟောတိတိ
ဝဒန္တိ၊ ယထာ 'သံဃော သဘာဂံ အာပတ္တိ အာပန္နော ဥတ္တိ ဌပေတွာ ဥပေါသထံ
ကာတုံ လဘတိ၊ ဧဝံ တယောပိ “သုဏန္တု မေ အာယသုန္တာ၊ ဣမေ ဘိက္ခု သဘာဂံ
အာပတ္တိ အာပန္နာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဂဏဥတ္တိ ဌပေတွာ၊ ဒွိဟိ
အညမညံ အာရောစေတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဧကေန ပန သာပတ္တိကေန
ဒူရံ ဂန္တာပိ ပဋိကာတုမေဝ ဝဇ္ဇတိ၊ အသမ္မာပုဏန္တေန ဘိက္ခု လဘိတွာ ပဋိကရိဿာမိတိ
ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော၊ ပဋိကရိတွာ စ ပန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။

အနာပတ္တိပန္နရသကာဒိကထာ

၁၇၂။ အနာပတ္တိ ပန္နရသကေ-ကဉ္စ၊ တေ န ဇာနိသုတိ-ကား၊ သီမံ-သို့၊ ဩက္ကန္တာ-သက်ရောက်ကုန်ပြီး၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဩက္ကမန္တိ-သက်ရောက်ကုန်ဆဲ၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ န ဇာနိသု-မသိကြကုန်၊ [ထိုအာဝါသိက ရဟန်းများက နဂိုကပင် မဟာသိမ်၏ပြင်ဘက် ရောက်နေသော ကြောင့် “ဩက္ကန္တာတိ ဝါ ဩက္ကမန္တိတိ ဝါ”ဟု ဆိုသည်၊] အထညေ၊ ပေ၊ အာဂစ္ဆန္တိတိ-ကား၊ ဂါမံ ဝါ-သို့သော်လည်းကောင်း၊ အရညံ ဝါ-တောသို့သော်လည်းကောင်း၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကရဏီယေန-ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ တေသံ-ထိုစည်းဝေးကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ နိသိန္နဋ္ဌာနံ-ထိုင်နေရာ အရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာကုန်အံ့၊ ဝဂ္ဂါ သမဂ္ဂသညိနောတိ-ကား၊ တေသံ-ထို အပြင်သို့ သွားနေကြသော ရဟန်းတို့၏၊ သီမံ-သို့၊ ဩက္ကန္တတ္တာ-သက်ရောက် ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဂ္ဂါ-ဝင်ဖြစ်ကုန်သည်၊ (တစ်စုစီ တစ်စုစီတို့သည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊) သီမံ-သို့၊ ဩက္ကန္တဘာဝဿ-သက်ရောက်ကုန်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အဇာနနတော-မသိခြင်းကြောင့်၊ သမဂ္ဂသညိနော-သမဂ္ဂဟု အမှတ်ရှိ ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊ ဥပေါသထံ အကံသုဉ္စ ဖပ်။)

၁၇၃။ ဝဂ္ဂါဝဂ္ဂသညိပန္နရသကေ-ကဉ္စ၊ တေ ဇာနိတိ-ကား၊ ပဗ္ဗတေ ဝါ-တောင်ပေါ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ထလေ ဝါ-ကုန်းပေါ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဌိတာ-တည်နေကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သီမံ-သို့၊ ဩက္ကန္တေ ဝါ-သက်ရောက်ပြီး ဖြစ်သော ရဟန်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဩက္ကမန္တေ ဝါ-သက်ရောက်ဆဲဖြစ်သော ရဟန်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဿန္တိ-မြင်ကြကုန်၏၊ (မြင်သောကြောင့် သိကြသည်-ဟုလို၊) ဝေမတိကပန္နရသကံ-သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်သည်သာ။

၁၇၅။ ကုက္ကုစ္ဆာပကတပန္နရသကေ-ကဉ္စ၊ ဣစ္ဆာယ-ယုတ်မာသော အလို သည်၊ အဘိဘူတော-လွမ်းမိုးအပ်သူကို၊ ဣစ္ဆာပကတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-ဥပုသ်မပြုမီ ရှေးအဖို့၌၊ သန္နိဋ္ဌာနံ-

ကေနစိ၊ ပေ၊ ဂန္ဓာ။ ။ ကေနစိ ကရဏီယေန ဂန္ဓာတိ သီမာပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိဘူတံ ဂါမံ ဝါ အရညံ ဝါ ဂန္ဓာတိ အတ္ထော၊ ဧတေနော ဥပေါသထဥတ္တိယာ ထပန ကာလေ သမဂ္ဂါဧဝ တေ ဥတ္တိ ထပေသန္တိ သိဉ္စ၊ တေနော ပါဠိယံ “ဥဒ္ဓိဉ္စ သုဥဒ္ဓိဉ္စ”န္တိ သဗ္ဗပန္နရသကေသုပိ ဝုတ္တံ၊-ဝိမတိ။

ဝဂ္ဂါ၊ ပေ၊ သမဂ္ဂသညိနော။ ။ ဝဂ္ဂါ သမဂ္ဂသညိနောတိအာဒိ ပန ဥတ္တိယာ နနိဋ္ဌိတာယ “ကိံ သံဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စ”န္တိအာဒိနံ ဝစနက္ခဏေ ဗဟိဂတာနံ ဘိက္ခုနံ သီမာယ ပဝိဋ္ဌတ္တာ ဘိက္ခု တသ္မိံ ခဏေ ဝဂ္ဂါ ဟောန္တိတိ ဝုတ္တံ၊ တေနာဟ “တေသံ သီမံ ဩက္ကန္တတ္တာ ဝဂ္ဂါ”တိအာဒိ၊ ဧတေန ပါရာဇိကုဒ္ဒေသာဒိက္ခဏေပိ ဝဂ္ဂသညိနံ ဥဒ္ဓိသန္ဓာနံ အာပတ္တိဧဝ၊ ဥတ္တိယာ ပန ပုဗ္ဗေ နိဋ္ဌိတတ္တာ ကမ္မကောပေါ နတ္တိတိ ဒဿိတမေဝ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဥပရိပိ သဗ္ဗဝါရေသု အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊-ဝိမတိ။

အပ်သည်သာဟု၊ ဆုံးဖြတ်မှုကို၊ ကတွာပိ-ပြုပြီး၍လည်း၊ (ပြုပြီးပါသော်လည်း၊) ကရုဏက္ခဏေ-ဥပုသ်ပြုဆဲ ခဏ၌၊ အကပ္ပိယေ-မအပ်သော ဥပုသ်ပြုမှု၌၊ ကပ္ပိယ သညိတာသင်္ခါတေန-အပ်၏ဟု အမှတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကုက္ကုစ္ဆေန-စွသည်၊ အဘိဘူတာ-လွမ်းမိုးအပ်သူတို့ကို၊ ကုက္ကုစ္ဆာပကတာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ [အချို့စာ၌ “အကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာသင်္ခါတေန” ဟု ရှိ၏၊ “ကပ္ပတေဝ” ဟူသော ပါဠိတော်ကို ထောက်၍ “အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယ သညိတာ သင်္ခါတေန” ဟု ရှိသော ပါဠိက ကောင်းသည်။]

၁၇၆။ ဘေဒပုရေက္ခာရပန္နရသကေ-၌၊ အကုသလဗလဝတာယ-အကုသိုလ် စိတ်၏ များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ-ထုလ္လစ္စဉ်းအာပတ်ကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

သီမောက္ခန္တိကပေယျာလကထာ

၁၇၇။ အာဝါသိကေနအာဂန္တုကပေယျာလေ-အာဝါသိကေနအာဂန္တုက ပေယျာလ၌၊ ပုရိမေ-ရှေ့ဖြစ်သော၊ အာဝါသိကေနအာဝါသိကပေယျာလေ- အာဝါသိကေနအာဝါသိကပေယျာလ၌၊ တေ န ဇာနန္တိ၊ အထညေ အာဝါသိကာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ ယထာ-မိန့်တော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တေ န ဇာနန္တိ၊ အထညေ အာဂန္တုကာတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ပန-ကား၊ အာဂန္တုကေန အာဝါသိကပေယျာလေ-အာဂန္တုကေနအာဝါသိကပေယျာလ၌၊ ပုရိမပေယျာလေ- ရှေ့ပေယျာလ၌၊ အာဝါသိကာ ဘိက္ခု သန္နိပတန္တိတိ-ဟူ၍၊ အာဂတံ ယထာ- လာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခု သန္နိပတန္တိတိ-ဟူ၍၊ အာနေတဗ္ဗံ- ဆောင်ယူရာ၏၊ ပန-ကား၊ အာဂန္တုကေနအာဂန္တုကပေယျာလော-အာဂန္တုကေန အာဂန္တုကပေယျာလကို၊ ဥဘယပဒေသု-နှစ်ပါးသောပုဒ်တို့၌၊ အာဂန္တုကဝသေန- အာဂန္တုကတို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗော-ယှဉ်စေထိုက်၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

၁၇၈။ အာဝါသိကာနံ၊ ပေ၊ ပန္နရသောတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယေသံ-အကြင်အာဂန္တုက ရဟန်းတို့၏၊ ပန္နရသော-ပန္နရသီဥပုသ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တေ-ထိုအာဂန္တုက ရဟန်းတို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်၊) ဝါ-တို့သည်၊ တိရောရဋ္ဌတော-တိုင်းတစ်ပါးမှ၊ အာဂတာ-လာသူတို့တည်း၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ [တစ်တိုင်းနှင့် တစ်တိုင်း ရက်တွက်ပုံ မတူသောကြောင့် ကွဲပြားရသည်-ဟူလို၊] အတိတံ- လွန်ခဲ့ပြီးသော၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ စာတုဒ္ဓသိကံ-စာတုဒ္ဓသိကဥပုသ်ကို၊ အကံသု- ပြုခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ [တိုင်းချင်း တူသော် လည်း ရှေးနေ့က စာတုဒ္ဓသီဥပုသ် လုပ်ခဲ့သောကြောင့် ပန္နရသီဥပုသ်ဖြစ်ရသည်- ဟူလို၊] အာဝါသိကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အာဝါသိကေဟိ-တို့သည်၊ အဇ္ဈ ပေါသထော စာတုဒ္ဓသောတိ-ဟူ၍၊ ပုဗ္ဗကိစ္စေ-ကို၊ ကရိယမာနေ-ပြုအပ်သော်၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ-အစဉ်လိုက်ရာ၏၊ န ပဋိက္ခောသိတဗ္ဗံ-မတားမြစ်ရာ၊ န အကာမာ

ဒါတဗ္ဗာတိ-ကား၊ အနိစ္စာယ-အလိုမှ ကင်းသဖြင့်၊ ဝါ-အလိုမရှိလသော်၊ (သာမဏိ-ကို) န ဒါတဗ္ဗာ-မပေးထိုက်၊ (မပေးဘဲ နေနိုင်သည်-ဟူလို) [“အကာမာ”ကို “အနိစ္စာယ”ဟု ဖွင့်သဖြင့် ကမုဓာတ်၏ ဣစ္ဆာအနက်ကိုလည်းကောင်း၊ အကာမာ၌ သွာဝိဘတ်၏ တတိယာအနက်ကိုလည်းကောင်း ပြသည်။]

လိင်္ဂဒိဿနကထာ

၁၇၉။ အာဝါသိကာကာရန္တိ-ကား၊ အာဝါသိကာနံ-အာဝါသိကရဟန်းတို့၏၊ အကာရံ-အခြင်းအရာဖြစ်သော၊ (သုပညတ္တံ မဇ္ဇပိဋ္ဌတို့၌ စပ်၊) သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အာဝါသိကလိင်္ဂံ၊ အာဝါသိကနိမိတ္တံ၊ အာဝါသိကုဒ္ဓေသပုဒ်တို့၌၊ ဒေသ (ဒေသော)-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊ (“အာဝါသိကာနံ+လိင်္ဂံ” စသည်ဖြင့် ဆဋ္ဌိတပျူရိသံသမာသံ မှတ်ပါ-ဟူလို) ယေန-အကြင်အခြင်းအရာဖြင့်၊ တေသံ-ထို အာဝါသိကရဟန်းတို့၏၊ (ဣမေ-ဤ အာဝါသိကရဟန်းတို့သည်၊) ဝတ္တသမ္ပန္နာ-ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံသူတို့တည်း၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ န(ဝတ္တသမ္ပန္နာ)-ဝတ်နှင့် မပြည့်စုံသူတို့တည်း၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အာစာရသဏ္ဌာနံ-အကျင့်၏ ကောင်းစွာတည်ပုံကို၊ ဂယုတိ-စိတ်ဖြင့် ယူအပ်၏၊ ဝါ-သိနိုင်၏၊ (သော-ထိုအခြင်းအရာသည်၊) အာကာရော နာမ-ရမည်၏၊ ယံ-အကြင် သုပညတ္တံ မဇ္ဇပိဋ္ဌစသော အသွင်အပြင်သည်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို အရပ်၌၊ လိနေ-လျှို့ဝှက်နေကုန်သော၊ တေ-ထိုအာဝါသိကရဟန်းတို့ကို၊ ဂမယတိ-သိစေတတ်၏၊ အဒိဿမာနေပိ-မတွေ့မြင်အပ်သော အာဝါသိကရဟန်းတို့ကိုသော်လည်း၊ ဇာနာပေတိ-သိစေတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (တံ-ထို သုပညတ္တံ မဇ္ဇပိဋ္ဌစသော အသွင်အပြင်သည်၊) လိင်္ဂံ နာမ-ရမည်၏၊ ယံ-အကြင် အမှတ်အသားကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ တေ-ထိုအာဝါသိကရဟန်းတို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဉာယန္တိ-သိအပ်ကုန်၏၊ (တံ-ထိုသိကြောင်း အမှတ်အသားသည်၊) နိမိတ္တံ နာမ-တ္ထမည်၏၊ ယေန-အကြင် သုပညတ္တံ မဇ္ဇပိဋ္ဌ စသည်ဖြင့်၊

အာကာရ။ ။ အာကရိယတိ ပကာသိယတိ ဧတေနာတိ အာကာရော၊ ဧတေန-ဤ ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို ကောင်းစွာ ခင်းထားခြင်းစသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ အာကရိယတိ ပကာသိယတိ-“ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံသော အာဝါသိကများ”ဟု ထင်ရှားပြအပ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို အခြင်းအရာသည်၊) အာကာရော-ရ မည်၏၊ ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် ခုတင် ကုလားထိုင်များကို ကောင်းစွာ ခင်းထားပုံ မြင်ရလျှင်လည်းကောင်း၊ သောက်ရေ သုံးရေများကို ကောင်းစွာ တည်ထားပုံ မြင်ရလျှင်လည်းကောင်း အာဝါသိကတို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းများဟု သိနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သုပညတ္တံ မဇ္ဇပိဋ္ဌ စသည်ကို “အာကာရ”ဟု ဆိုရသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ရှေးဆရာတို့သည် ကျောင်းတိုက် တစ်တိုက်သို့ရောက်လျှင် ဤကျောင်းတိုက်က ကိုယ်တော်များ၏ ဝတ္တသမ္ပန္န ဟုတ်-မဟုတ်ကို စုံစမ်းလိုသောအားဖြင့် ဆွမ်းစားကျောင်း၊ ကုဋီစသော အများဆက်ဆံရာအရပ်များကို ကြည့်၍ သန့်ရှင်းလျှင် “ဝတ္တသမ္ပန္နပုဂ္ဂိုလ်များ”ဟုလည်းကောင်း၊ မသန့်ရှင်းလျှင် “ဝတ္တသမ္ပန္နမဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ”ဟုလည်းကောင်း အကဲခတ်လေ့ရှိကြသည်။

တေ-ထိုအာဝါသိကရဟန်းတို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဧဝရူပပရိက္ခရာ-ဤသို့ သဘော
 ရှိသော ပရိက္ခရာရှိသူတို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဒ္ဓိဿန္တိ-ညွှန်ပြအပ်ကုန်၏၊ အပဒေသံ-
 ညွှန်ပြအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ လဘန္တိ-ရကုန်၏၊ ဣတိ အထွော၊ (သော-
 ထိုသုပညတ္တမဉ္စပိဌစသည်သည်၊) ဥဒ္ဓေသော နာမ-သမည်၏၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ-
 ဤအာဝါသိကာကာရံ အစရှိသောသဒ္ဓါသည်၊ သုပညတ္တမဉ္စပိဌာဒိနဉ္စေ-ကောင်းစွာ
 ခင်းထားအပ်သော ညောင်စောင်း အင်းယျဉ် အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဒ
 သဒ္ဓါဒိနဉ္စ-ခြေသံအစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဓါတည်း၊
 ပန-ထိုသို့ပင် သုပညတ္တမဉ္စပိဌ စသည်တို့ကိုဟောသော သဒ္ဓါဖြစ်ပါသော်လည်း၊
 ယထာယောဂံ-ယှဉ်ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-ယှဉ်စေထိုက်၏၊
 [ပဒသဒ္ဓစသည်ကြားရာ၌ ပဒသဒ္ဓစသည်ပါ ယှဉ်စေ၊ မကြားရာ၌ မဉ္စာဒိကိုသာ ယှဉ်
 ပါစေ၊] အာဂန္တုကာကာရာဒိသုပိ-အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

တတ္ထ-ထိုအာဂန္တုကာကာရံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အညာတကန္တိ-ကား၊
 အညေသံ-အခြားသူတို့၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စဖြစ်သော၊ (ပတ္တံ စသည်တို့၌ စပ်၊) ပါဒါနံ
 ဓာတံ ဥဒကနိဿေကန္တိ-ကား၊ ဓာတာနံ-ဆေးအပ်ကုန်သော၊ ပါဒါနံ-ခြေတို့၏၊
 ဥဒကနဿေကံ-မသွန်အပ်သော ရေကြွင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ပဿန္တိ ၌ စပ်၊)
 ဗဟုဝစနဿ-ဓာတာနံဟူသော ဗဟုဝစ၏၊ ဧကဝစနံ-ဓာတ်ဟူသော ဧကဝစကို၊

လိင်္ဂံစသည်။ ။ လိနေ ဂမယတိ ဗောဓေတိတိ လိင်္ဂံ၊ လိနေ-လျှို့ဝှက်နေသော
 အာဝါသိကတို့ကို၊(မမြင်ရသော အာဝါသိကတို့ကို၊) ဂမယတိ ဗောဓေတိ-သိစေတတ်၏၊
 ဣတိ-ကြောင့်၊ လိင်္ဂံ-လိင်္ဂံမည်၏၊ နိမိယန္တိ ပရိစ္ဆိဇ္ဇဉာယန္တိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ၊
 ဧတေန-ဤသုပညတ္တမဉ္စပိဌ စသည်ဖြင့်၊ နိမိယန္တိ ပရိစ္ဆိဇ္ဇဉာယန္တိ-(မရှိခြင်းမှ ပိုင်းခြား၍)
 ရှိ၏ဟု သိအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ-ထို သုပညတ္တမဉ္စပိဌ စသည်သည်၊)
 နိမိတ္တံ-နိမိတ္တံမည်၏၊ ဥဒ္ဓိသိယန္တိ အပဒိသိယန္တိ ဧတေနာတိ ဥဒ္ဓေသော၊ ဧတေန-
 ဤ သုပညတ္တမဉ္စပိဌ စသည်ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓိသိယန္တိ အပဒိသိယန္တိ-ဤသို့သဘောရှိသော
 ပရိက္ခရာရှိသူတို့ဟု ညွှန်ပြအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို သုပညတ္တမဉ္စပိဌ
 စသည်သည်၊) ဥဒ္ဓေသော-မည်၏။

အညာတကံ။ ။ န ဉာယတိတိ အညာတံ၊ ကျောင်းတိုက်တွင်းနေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့
 ၏ ဥစ္စာမဟုတ်သော ပတ္တံ စီဝရ နိသီဒန စသောပရိက္ခရာတည်း၊ အညာတံယေဝ
 အညာတကံ၊ “အညေသံ သန္တကံ”ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ “အညေသံ”အရ မိမိမှ
 တစ်ပါး အခြားသူအားလုံးကို မယူရ၊ ဤကျောင်းတိုက်၌ နေဆဲမဟုတ်သူကိုသာ
 ယူရမည်၊ [အမှန်က ဣဒန္တိ အညာတံ အဝိဒိတန္တိ အညာတကံ၊ တဉ္စ အတ္ထတော
 ပရသန္တကံ ယေ ဝါတိ အဟ“အညေသံ သန္တကံ”န္တိ၊-သာရတ္ထ၊] ဝိမတိ၌ အညေသံအရ
 “အဒိဌပုဗ္ဗာနံ”ဟု သရုပ်ဖော်၏၊ ရှေးရှေးက မြင်ဖူးသော်လည်း ယခုနေဆဲမဟုတ်သော
 အာဂန္တုကဖြစ်လျှင် “အညေသံ”အရတွင် ပါဝင်နိုင်သည်သာ။

ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။ [နိဿိဉ္စိယတေ-မသွန်ဘဲ၊ ချန်ထားအပ်၏။ ဣတိ နိဿေကော၊ ဥဒကံ စ+တံ+နိဿေကောစာတိ ဥဒကနိဿေကော၊ တံ ဥဒကနိဿေကံ-ဟု ဝိဘဏ္ဍန္တံ] ဝါ-တစ်နည်း၊ ပါဒါနံ ဓောတဥဒကနိဿေကန္တိ-ကံဟူ၍လည်း၊ ပါဠာ-ပါဠိတော်ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊) ပါဒါနံ-တို့၏၊ ဓောဝနဥဒက နိဿေကံ-ခြေဆေးကြောင်းဖြစ်သော မသွန်အပ်သော ရေကြောင်းကို၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဤနည်း၌ “ဓောဝိယန္တိ ဧတေနာတိ ဓောတံ-ခြေတို့ကို ဆေးကြောင်း၊ ဓောတံ စ+တံ+ဥဒကံ စာတိ ဓောတဥဒကံ၊ ဓောတဥဒကံ+နိဿေကော-မသွန်အပ်သော အကြွင်း၊ ဓောတဥဒကနိဿေကော၊ တံ ဓောတဥဒကနိဿေကံ”ဟု တစ်သမာသ် တည်းပြု။]

၁၈၀။ နာနာသံဝါသကာဒိဝတ္ထုယု-အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ (အာဒိဖြင့် သမာနသံဝါသကကို ယူ၊) သမာနသံဝါသကဒိဋ္ဌိန္တိ-ကား၊ ဧတေ-ဤရဟန်းတို့ သည်၊ သမာနသံဝါသကာ-တူသော ကံကြီးကံငယ်ဟူသော သံဝါသရှိသူတို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒိဋ္ဌိ-အယူကို၊ (ပဋိလဘန္တိ၌ စပ်၊) န ပုစ္ဆန္တိတိ-ကား၊ တေသံ-ထို ရဟန်းတို့၏၊ လဒ္ဓိ-အယူကို၊ န ပုစ္ဆန္တိ-မမေးကြကုန်၊ အပုစ္ဆိတွာဝ-မမေးမူ၍ သာလျှင်၊ ဝတ္ထုပဋိပတ္တိ-ဝတ်အကျင့်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ ကရောန္တိ-န်၏၊ နာဘိဝိတရန္တိတိ-ကား၊ နာနာသံဝါသကာဘဝံ- နာနာသံဝါသက၏အဖြစ်ကို၊ မဒ္ဓိတုံ-နှိမ်နင်းခြင်းငှာ၊ အဘိဘဝိတုံ-လွှမ်းမိုးခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ တံ ဒိဋ္ဌိ-ထိုအယူကို၊ န နိသဇ္ဇာပေန္တိ-မစွန့်လွှတ် စေနိုင်ကြကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော။

နာဘိဝိတရန္တိ။ ။ အဘိရေ၊ ဝိရေရှိသော တရဓာတ်၊ “လွှမ်းမိုး၍ လွန်နိုင်ကြ ကုန်၏”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ “အဘိဘဝိတုံ န သက္ကောန္တိ”ကား ဝေါဟာရတ္ထတည်း၊ “တံ ဒိဋ္ဌိ န နိသဇ္ဇာပေန္တိ”ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း၊ “မလွှမ်းမိုးနိုင်”ဟူသည်မှာ “ထိုအယူကို မစွန့်စေနိုင်ခြင်း”ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် “နာဘိဝိတရန္တိ-လွှမ်းမိုး၍ မလွန်နိုင် ကြကုန်၊ ဝါ-မလွှမ်းမိုးနိုင်ကြကုန်”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ၊ အဘိဝိတရန္တိ၌ကား “သမာနသံဝါသက အဖြစ်ကို လွှမ်းမိုး၍ လွန်မြောက်နိုင်ကြကုန်၏”ဟု သဒ္ဒတ္ထ လည်းကောင်း၊ “ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြကုန်၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်တ္ထလည်းကောင်း ပေးပါ။ [အဘိဝိတရန္တိတိ သမာနသံဝါသကဘာဝံ နိစ္စိနန္တိ၊ ဝိမတိ။]

မှတ်ချက်။ ။ “နာနာသံဝါသက”ဟူရာ၌ အယူဝါဒချင်း မတူမျှသော လဒ္ဓိနာန သံဝါသက၊ ဥက္ခေပနိယကံ စသည် ပြုထားသောကြောင့် သံဝါသ မတူသော ကမ္မနာန သံဝါသက ဟု နှစ်မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဤနေရာ၌ လိဒ္ဓိနာနာသံဝါသကကို ယူပါ၊ [နာနာသံဝါသကဘာဝန္တိ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကဘာဝံ၊-သာရတ္ထ၊] ထို နှစ်မျိုးတို့၏ အကျယ်ကို စမ္ပေယျက္ခန္ဓကနှင့် ကောသမ္ပကက္ခန္ဓကတို့၌ ပြလတ္တံ့။

နက္ခဏန္တဗျူဟာ

၁၈၁။ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာတိ-ကား၊ ယသ္မိံ အာဝါသေ-အကြင်
 ကျောင်းတိုက်၌၊ ဥပေါသထကာရကာ-ဥပုသ်ပြုကြကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊
 အတ္တိ-ရှိကုန်၏၊ တမှာ အာဝါသာ-ထိုဥပုသ်ပြုမည့် ရဟန်းတို့ရှိရာ ကျောင်းတိုက်မှ၊
 (န ဂန္ထဗ္ဗောဋ္ဌစပ်၊) ယံ-အကြင်ကျောင်းတိုက်သို့၊ တဒဟေဝ-ထိုနေ့၌ပင်၊ အာဂန္တု-
 ပြန်လာခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ သော အာဝါသော-ထိုနေ့ချင်း မပြန်နိုင်
 ရာ ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ န ဂန္ထဗ္ဗော-ထိုက်၊
 အညတြ သံဃေနာတိ-ကား၊ သံဃပုဟောနကေဟိ-သံဃာလော့က်ကုန်သော၊
 ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ အညတြ အန္တရာယာတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တံ-
 ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဒသဝိဓံ-ဆယ်ပါး အပြားရှိသော၊ အန္တရာယံ-မင်းစသောအန္တရာယ်
 ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ (န ဂန္ထဗ္ဗောဋ္ဌစပ်၊) ပန-အနွယ်၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံသော
 အပိုင်းအခြားတို့၏အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ အတ္တစတုတ္ထေန-
 မိမိဟူသော လေးပါးမြောက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-ဖြစ်၍သော်လည်းကောင်း၊ အတ္တ
 ပဉ္စမေန-မိမိဟူသော ငါးပါးမြောက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊
 အန္တရာယေ-သည်၊ သတိ ဝါ-ရှိသော်လည်းကောင်း၊ ဂန္တု-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊
 [အတ္တစတုတ္ထဖြင့် သံဃာဥပုသ်ကံကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တပဉ္စမဖြင့် သံဃာ
 ပဝါရဏာကံကိုလည်းကောင်း ရည်ရွယ်သည်ဟု ယောနော ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့်
 ရှေးစာအုပ်များ၌ “အတ္တပဉ္စမေန ဝါ”ဟုလည်း ပါရှိသည်၊ ယခုအခါ အချို့
 စာအုပ်များ၌ မပါ။]

အနာဝါသာတိ-ကား၊ နဝကမ္မသာလာဒိကော-အမှုသစ်ကို လုပ်ရာတဲ အစရှိ
 သော၊ ယော ကောစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပဒေသော-အရပ်သို့၊ (န
 ဂန္ထဗ္ဗောဋ္ဌစပ်၊) [“နဝကမ္မသာလာ”ဟူသည် ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ရှိသော
 လယ်လုပ်တဲ၊ ယာလုပ်တဲတည်း၊] စ-ဆက်၊ အာဝါသာဒယော-အာဝါသ အစရှိ
 သည်တို့သို့၊ န ဂန္ထဗ္ဗာ ယထာ-မသွားထိုက်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဝိဟာရေ-
 မိမိနေရာ ကျောင်းတိုက်၌၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-န်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊

သဘိက္ခုကာအာဝါသ။ ။ သံဝိဇ္ဇန္တိ ဘိက္ခု ဧတ္တာတိ သဘိက္ခုကော (အာဝါသော)၊
 “ဘိက္ခု”ဟု သာမည ဆိုသော်လည်း သံဃာဥပုသ်ပြုနေကျ ရဟန်းများကို ယူ၊
 ထို့ကြောင့် “ဥပေါသထကာရကာ ဘိက္ခု”ဟု မိန့်သည်၊ ထိုသို့ သံဃာဥပုသ် ပြုနေကျ
 ကျောင်းမှ အခြားကျောင်းသို့ သွားလိုလျှင် သံဃာကို ကြဉ်၍ (သံဃာ မပါဘဲ)
 မသွားကောင်း၊ သို့သော် မိမိသွားမည့် ကျောင်း၌လည်း သံဃာဥပုသ် ပြုကြလျှင်
 သွားကောင်း၏၊ ထို့ကြောင့် “ဂန္ထဗ္ဗော ဘိက္ခုဝေ” စသည်ဖြင့် လာဦးလတ္တံ့။

ဝိဟာရေ။ ။ ဤ၌ “ဝိဟာရ”ဟူသည် ပါဠိတော်၌လာသော အာဝါသပင်တည်း၊
 ယောနောဋ္ဌကား မဟာသိမ်ကို “ဝိဟာရ”အရ ယူလေ၏၊ နောက်၌ “သိမာပိ”ကိုလည်း
 ခဏ္ဍသိမ်ကိုသာ ယူလေသည်၊ စဉ်းစားပါ။

ဥပေါသထာဓိဋ္ဌာနတ္ထံ-ဥပုသ်ကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းအကျိုးငှာ၊(အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ပြုခြင်းငှာ၊) သီမာပိ-သိမ်သို့လည်းကောင်း၊ နဒီပိ-သို့လည်းကောင်း၊ န ဂန္တဗ္ဗာ-ထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသိမ်၊မြစ်တို့၏၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္တု-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ။

ဝိသဋ္ဌဥပေါသထာ-စွန့်လွှတ်အပ်သောဥပုသ်ရှိသော၊ အာဝါသာပိ-ကျောင်းတိုက်မှလည်း၊ ဂန္တု-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဂတော-သွားသော ရဟန်းသည်၊ အဓိဋ္ဌာတုမ္ပိ-အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းငှာလည်း၊ လဘတိ-ရ၏၊ အာရညကေန-တော၌နေသော၊ ဘိက္ခုနာပိ-သည်လည်း၊ ဥပေါသထဒိဝသေ-၌၊ ဂါမေ-၌၊ ပိဏ္ဏာယ-ဆွမ်းအလိုငှာ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိဟာရမေဝ-ကျောင်းသို့သာ၊ အာဂန္တဗ္ဗံ-ပြန်လာရာ၏၊ အညံ-သော၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ သစေ ဩက္ကမတိ-

ဥပေါသထာဓိဋ္ဌာနတ္ထံ။ ။ သံဃာဥပုသ် ပြုနေကျကျောင်းမှ (သုံးပါးသာရှိ၍ ဂဏဥပုသ် ပြုနေကျကျောင်းမှ) အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ပြုလို၍ သံဃာမရှိသော မဟာသိမ်သို့ဖြစ်စေ၊ ခဏ္ဍာသိမ်သို့ဖြစ်စေ၊ မြစ်(ဥဒကုက္ခေပသိမ်)သို့ဖြစ်စေ မသွားကောင်း၊ ဘာကြောင့်နည်း? ဂရုကဖြစ်သော ပါတိမောက်ရွတ်ပြမှုနှင့် ဂဏဥပုသ်ကို ကြဉ်၍ လဟုကဖြစ်သော အဓိဋ္ဌာန်မှုကို မပြုထိုက်သောကြောင့်တည်း။

တဿ သန္တိကံ ဂန္တု ဝဇ္ဇတိ။ ။ဂဏဥပုသ်ပြုရာကျောင်းမှ ထိုရဟန်းတစ်ပါးအထံ ရောက်လျှင် ပါရိသုဒ္ဓိပြုရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဂဏဥပုသ်လည်း ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ပင် ဖြစ်ရကား “ဂဏဥပုသ်ပြုရာကျောင်းမှ သွားကောင်း၏”ဟု ဆိုသည်၊ သံဃဥပုသ် ပြုရာ ကျောင်းမှကား သံဃာမပါဘဲသာလျှင် “အတ္တစတုတ္ထေန ဝါ”ဟူသော စကားနှင့် ဆန့်ကျင်လိမ့်မည်၊ [တဿ သန္တိကန္တိ ဣဒံ ဂဏုပေါသထဋ္ဌာနတော ဂစ္ဆန္တံ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ အညယာ “သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန အတ္တစတုတ္ထေန ဝါ”တိ ဝစနေန ဝိရဇ္ဈနတော၊-ဝိမတိ။]

ဝိသဋ္ဌဥပေါသထာပိ။ ။ တတိယသင်္ဂါယနာ မတင်မီ တိတ္ထိတို့ ရဟန်းဘောင် ဝင်လာမှုကြောင့် ဥပုသ်မပြုဘဲ စွန့်လွှတ်ထားရခြင်း၊ ကောသမ္မကက္ခန္ဓကဉ္စလာသည့် အတိုင်း သံဃာကွဲပြား၍ ဥပုသ်မပြုဘဲ စွန့်လွှတ်ထားခြင်းရှိသော ကျောင်းတိုက်ကို “ဝိသဋ္ဌဥပေါသထ”ဟု ဆိုသည်၊ ယခုခေတ် သံဃဥပုသ်မပြုဘဲ စွန့်လွှတ်ထားသော ကျောင်းတိုက်ကို “ဝိသဋ္ဌဥပေါသထ”ဟု မဆိုရ၊ ထို ဝိသဋ္ဌဥပေါသထကျောင်းတိုက်မှကား အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ပြုဖို့ရန် သိမ်သို့ဖြစ်စေ၊ မြစ်သို့ဖြစ်စေ သွားကောင်း၏၊ [ပိဖြင့် ရဟန်း ရှိသော သီမာ၊ နဒီသို့ သွားကောင်းခြင်းကို ပေါင်းသည်။]

အာရညကေန ဖေ၊ အာဂန္တဗ္ဗံ။ ။ တစ်ပါးတည်းနေသော တောကျောင်းဘုန်းကြီး သည် ဥပုသ်နေ၌ ရွာသို့ ဆွမ်းခံဝင်လျှင် အခြားကျောင်းတိုက်သို့ မဝင်ဘဲ မိမိ၏ ကျောင်းသို့သာ တိုက်ရိုက်ပြန်လာပါ၊ [ဝိမတိ၌ ဧကစာရီ တောကျောင်းဘုန်းကြီးကို ဖွင့်၏၊ သာရတ္ထဉ္စကာ၊ ဧကစာရီကိုလည်းကောင်း၊ သံဃာမလောက်သော တောကျောင်း၌ နေသူကိုလည်းကောင်း “အာရညက”ဟု ဆို၏။]

အကယ်၍ သက်ဝင်အံ့၊ (ဧဝံသုတိ)၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ ကတွာဝ-ပြုပြီး၍သာ၊ အာဂန္တဗ္ဗ-လာရာ၏၊ အကတွာ-၍၊ (အာဂန္တု=ပြန်လာခြင်းငှာ) န ဝဋ္ဋတိ။

သစေ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ။ ။ အခြားကျောင်းသို့ ဝင်မိလျှင် ထိုကျောင်းဘုန်းကြီးနှင့် တကွ မိမိပါ အနည်းဆုံးနှစ်ပါး ရှိနေပြီဖြစ်၍ ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ် မပြုဘဲ မိမိနေရာ ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်၍ အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် မပြုကောင်း၊ ထို ဝင်ရာကျောင်း၌ နှစ်ပါးရှိလျှင် လည်း ဂဏဥပုသ် မပြုဘဲ မပြန်လာကောင်း၊ သုံးပါးရှိလျှင် မိမိနှင့်တကွ လေးပါးဖြစ်၍ သံဃာဥပုသ် မပြုဘဲ မပြန်လာကောင်း၊ ထို့ကြောင့်ပင် ရှေးရှေးက ကျေးရွာကျောင်းတို့၌ သီတင်းသုံးကြသော ဘုန်းတော်ကြီးများသည် ဥပုသ်နေ့၌ ကျောင်းတစ်ကျောင်းဝယ် ဆွမ်းကြီးလောင်းစသော ကိစ္စဖြင့် စုမိကြသောအခါ ဆွမ်းစားပြီးလျှင် ‘သိမ်ထဲသို့ အားလုံး ကြွ၍ သံဃာဥပုသ် ပြုလေ့ရှိကြသည်။’

မှတ်ချက်။ ။ သံဃာ၊ ဂဏ၊ ပုဂ္ဂလဟု ကာရကပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်၍ ဥပုသ်သုံးမျိုးရှိရာ ဥပုသ်နေ့၌ သံဃာရှိသော နေရာသို့ ရောက်နေလျှင် သံဃာဥပုသ်သာ ပြုခွင့်ရှိ၏၊ ဂဏ ရှိရာသို့ရောက်လျှင် ဂဏဥပုသ်သာ ပြုခွင့်ရှိ၏၊ ရှေးရှေးဥပုသ်သည် အလေးပြုအပ်သော ဂရုကဖြစ်၏၊ နောက်နောက် ဥပုသ်ကား လဟုကဖြစ်၏၊ “ဂရုကကို ကြံ၍ လဟုက ကို မပြုကောင်း”ဟု အချုပ်မှတ်ပါ။

ထို့ကြောင့် ယခုခေတ်၌ ကျောင်းတိုက်အချို့ဝယ် သံဃာပြည့်နေပါလျက် သံဃာ ဥပုသ် မပြုဘဲ ခဏ္ဍာသိမ်သို့သွား၍ နှစ်ပါးတစ်တွဲ ပါရိသုဒ္ဓိပြုကြ၏၊ ထိုသို့ ပြုကြရာဝယ် အချို့က “တစ်တိုက်လုံး သံဃာဥပုသ်ကို စွန့်လွှတ်ထားသောကြောင့် ဝိသဋ္ဌဥပေါသထ ဖြစ်သည့်အတွက် ပါရိသုဒ္ဓိ ပြုကောင်း၏”ဟု ဆိုကြ၏၊ အကြောင်းမရှိဘဲ စွန့်လွှတ် ထားခြင်းသည်ပင် အပြစ်မလွတ်နိုင်ပါ၊ အများအပြားက စွန့်လွှတ်ထားသည်ဖြစ်စေဦး တော့၊ မိမိတို့ သဘောတူချင်းကား သံဃာဥပုသ်ပြုရမည်သာ။

မေးဖွယ်။ ။ “ခဏ္ဍာသိမ်ထဲသို့ နှစ်ပါးတည်း ရောက်နေလျှင် ဝဂ္ဂကံ မဖြစ်သော ကြောင့် ပါရိသုဒ္ဓိ ပြုကောင်းသည် မဟုတ်လော?”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား- ဝဂ္ဂကံကား မဖြစ်ပါပေ၊ သို့သော် “သံဃာဥပုသ်ပြုမည့် သဘိက္ခုက အာဝါသ အနာဝါသမှ သံဃာ မပြည့်သော သဘိက္ခုက အာဝါသ အနာဝါသသို့ မသွားကောင်း”ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်လည်းကောင်း၊ “သီမာပိ နဒီပိ န ဂန္တဗ္ဗာ”ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့်လည်း ကောင်း မည်သော အဓမ္မကံဖြစ်၍ သွားတုန်းကပင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်ဖွယ်ရှိလေသည်။

ထပ်၍မေး။ ။ “မိမိမှာ ဥပုသ်နေ့၌ သွားစရာကိစ္စရှိ၍ အရုဏ်မတက်မီကပင် ခဏ္ဍာသိမ်တွင်းသို့ တစ်ပါးတည်း ဝင်နေလျှင် အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ပြုကောင်းသည် မဟုတ်ပါ လော?”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ဤကိစ္စများကို ဝိနည်းဓိရ် ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ပြုလုပ်နေကြ၏၊ မိမိကား-“အာဝါသ”အရ သိမ်ကိုသာ မယူလို၊ နေရာကျောင်းတိုက် တစ်ခုလုံးကို ယူလိုပါသည်၊ နောက် “အနာဝါသ”အရ၌ ရဟန်းတို့၏ နေထိုင်ရာ မဟုတ်သမျှ အားလုံးသော အရပ်ကို ယူထားပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သံဃာရှိသော အာဝါသ အနာဝါသ၌ သံဃာဥပုသ် မပြုခြင်းကိုပင် ဓမ္မကံ(ဝိနည်းပါဠိတော် ဓမ္မနှင့် ညီညွတ်သောကံ)ဟု မထင်ပါ၊

၁၈၂။ ယံ ဧညာ၊ ပေါ၊ ဂန္တုန္တိ-ကား၊ ယံ-အကြင်ကျောင်းတိုက်ကို၊ အဇ္ဈေဝ-ယနေဥပုသ်နေ့၌ပင်၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္တု-အရောက်သွားခြင်းငှာ၊ သက္ကောမိ-စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနေယျ-သိရာ၏၊ ဧဝရူပေါ-သော၊ (သော) အာဝါသော-ထိုကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္တဗ္ဗော-သွားထိုက်၏၊ (သွားကောင်း၏၊) ဟိ-မှန်၊ (အာဝါသော ဂန္တဗ္ဗောဟူသော ထိုစကားသည် မှန်၏၊) တစ်နည်း၊ ဟိ-(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုသွားရောက်အပ်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ ကရောန္တေနာပိ-ပြုသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမိနာ-ဤသွားသော ရဟန်းသည်၊ ဥပေါသထန္တရာယော-မိမိ၏ ဥပုသ်အန္တရာယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော-ပြုအပ်သည်၊ နေဝ ဘဝိဿတိ-မဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဧဝရူပေါ အာဝါသော-သို့၊ ဂန္တဗ္ဗော-၏။)

ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂလသန္တဿနကထာ

၁၈၃။ ဘိက္ခုနီယာ နိသိန္နပရိသာယာတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဟတ္ထပါသုဂမနမေဝ-ဟတ္ထပါသ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းသည်သာ၊ ပမာဏံ-ပမာဏတည်း၊ အညတြိ အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဂုဋ္ဌတ္ထံ-ကို၊) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)-ထုတ်၍ ပြဦးအံ့၊ ဣဒံ ပါရိဝါသိယပါရိသုဒ္ဓိဒါနံ နာမ-

ဓမ္မကံမဟုတ်လျှင် “န ဘိက္ခုဓေ” စသည်ဖြင့် န သဒ္ဓါပါသောကြောင့် “ဒုက္ကဋ်အာပတ်” ဟု ဆုံးဖြတ်ရပါလိမ့်မည်။

ဆက်ဦးအံ့-အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ပြုရာ၌ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ လာလိုလာငြား သဘောထား၍ သောက်ရေ သုံးရေ တည်ထားမှု၊ နေရာခင်းမှုစသော ပြုသင့်ရာ ဝတ်များကို ပြုပြီးလျှင် ထိုလာမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို စောင့်ဆိုင်း၍ “မလာတော့ဘူး” ဟု စိတ်ချရမှ အဓိဋ္ဌာန်ပြုဖို့ရန် အဋ္ဌကထာ၌ ညွှန်ပြခဲ့သည်။ အရုဏ်မတက်ခင် သိမ်သို့ဝင်၍ ဝိနည်းရှောင်သောအားဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ပြုခြင်းကား စာလာပေလာလည်း မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းမိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သွားစရာကိစ္စရှိသဖြင့် တစ်ပါးတည်း အရုဏ်မတက်ခင် သိမ်သို့ဝင်၍ အရုဏ်တက်လျှင်တက်ခြင်း အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ပြုခြင်းကို စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ သို့သော် ဥပုသ် လုံးလုံးမပြုဘဲ သွားခြင်းထက်ကား ကောင်းပါသေးသည်။

ဥပေါသထန္တရာယော။ ။ [ဥပေါသထန္တရာယောတိ အတ္တနော ဥပေါသထန္တရာယော၊-သာရတ္ထ၊] သံဃဥပုသ်ပြုရာကျောင်းမှ သံဃဥပုသ်ပြုရာကျောင်းသို့လည်းကောင်း၊ ဂဏ ဥပုသ်ပြုရာကျောင်းမှ သံဃဥပုသ်၊ ဂဏဥပုသ်ပြုရာကျောင်းသို့လည်းကောင်း သွားသည့် အတွက် မိမိပြုရမည့် မူလဥပုသ်၏ ချွတ်ယွင်းချက် မဖြစ်ပါ-ဟူလို။

ဘိက္ခုနီယာနိသိန္န။ ။ “ဘိက္ခုနီယာတိ ကရုဏတ္ထေ သာမိဝစနံ” ဟု ဝိမတိဆို၏။ “ကရုဏတ္ထ” ဆိုသော်လည်း “ဖြင့်” ဟု ပေးရသော ကရိုဏ်းမဟုတ်၊ တတိယာဝိဘတ်၏ ကတ္တားအနက်တည်း၊ တစ်နည်း-“နိသိဒတိ ဧတ္တာတိ နိသိန္နာ” ဟု အဓိကရုဏသာဓိ ပြုလျှင် “ဘိက္ခုနီယာ” ပုဒ်သည် “ရာ” ၌ စပ်ရသော သမ္ပန်လည်းဖြစ်သင့်၏။ ထို့ကြောင့် “ဘိက္ခုနီယာ-သည်၊ (ဝိမတိအလို၊) ဝါ-၏၊ နိသိန္နပရိသာယ-ထိုင်နေရာ ပရိသတ်၌” ဟုပေး၊ “ထိုင်နေ” ဟူရာ၌လည်း ဟတ္ထပါသ်သို့ ရောက်ခြင်းသာ လိုရင်းပမာနတည်း။

ဤ သုံးအပ်ပြီးသော ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်းမည်သည်၊ [ရှေးက “သိုးလေပြီးသော ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်း မည်သည်” ဟု ပေး၏၊ အကျယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ ဘိက္ခုနီ ပါရိဝါသိဆန္ဒဒါနသိက္ခာပုဒ်၌ ရှုပါ။] ပရိသာယ-ပရိသတ်သည်၊ ဝုဋ္ဌိတကာလတော-ထပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်တော့၊ ပန-အနုယ၊ (ပရိသာယ-သည်၊) အဝုဋ္ဌိတာယ-မထသေးလသော်၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ တေန-ကြောင့်၊ အညတြ အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ တဿ-ထိုပါရိသုဒ္ဓိဒါန၏၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာကို၊ ဘိက္ခုနီဝိဘဏ်-ဘိက္ခုနီဝိဘင်း၌၊ ပါရိဝါသိယဆန္ဒဒါနဝဏ္ဏနတော-ပါရိဝါသိယဆန္ဒဒါနသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ယူပါလေ။

အနုပေါသထေတိ-ကား၊ စာတုဒ္ဓသိကော စ-စာတုဒ္ဓသိဥပုသ်လည်းကောင်း၊ ပန္နရသိကော စ-ပန္နရသိဥပုသ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နှစ်မျိုးကုန်သော၊ ဣမေ ဥပေါသထေ-ဤဥပုသ်နေ့တို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အညသ္မိ-အခြားသော၊ ဒီဝသေ-၌၊ (ဥပေါသထေ န ကာတဗ္ဗောဋ္ဌစပ်၊) **အညတြ သံဃသာမဂ္ဂိယာတိ-ကား၊** ကောသမ္မကဘိက္ခုနံ-ကောသမ္မကရဟန်းတို့၏၊ (ဘိန္နံ) ဝိယ-ကွဲခြင်းကဲ့သို့၊ သံဃေ-သည်၊ ဘိန္န-ကွဲပြီးလသော်၊ ပန-ဖန်၊ ယာ သံဃသာမဂ္ဂိ-အကြင် သံဃာ၏ ညီညွတ်ခြင်းကို၊ ကရိယတိ-ပြုအပ်၏၊ တထာရူပံ-ထိုသို့သဘောရှိသော၊ သံဃသာမဂ္ဂိ-သံဃာ၏ ညီညွတ်ခြင်းကို၊ ထပေတွာ-၍၊ (ဥပေါသထေ န ကာတဗ္ဗောဋ္ဌ စပ်။)

စ-ဆက်၊ တဒါ-သာမဂ္ဂိဥပုသ်ပြုရာ ထိုအခါ၌၊ သုဏာတု မေ ပေ၊ သာမဂ္ဂိတိ-ဟူ၍၊ ဝတွာ-ဥတ်၌ဆိုပြီး၍၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဆက်၊ ယေ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ကိသ္မိန္ဒီဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အပ္ပမတ္တကေ-နည်းသောအတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ (သာမန်မတဲခြင်းတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) ဥပေါသထံ-ကို၊ ထပေတွာ-တန်ရပ်ထားပြီး၍၊ ပန-ဖန်၊ သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်ကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-၏၊ တေဟိ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဥပေါသထေယေဝ-ဥပုသ်နေ့၌သာ(ဥပေါသထေ-ကို) ကာတဗ္ဗော-၏၊ [ဥပုသ်နေ့ ရိုးရိုး၌သာ ဥပုသ်ပြုရမည်၊ သာမဂ္ဂိဥပုသ် မပြုရ-ဟူလို။] ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဥပေါသထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ-ဥပေါသထက္ခန္ဓက၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ထို့ကြောင့် လူ၊ ဘိက္ခုနီစသော ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂိုလ် နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက်တို့ ထိုင်သည် ဖြစ်စေ၊ ရပ်သည်ဖြစ်စေ ဟတ္ထပါသ်သို့ရောက်နေလျှင် ဥပုသ်မပြုကောင်း၊ ဟတ္ထပါသ်သို့ မရောက်လျှင်ကား သိမ်အတွင်း၌ ရှိစေကာမူ ဥပုသ်ပြုကောင်းပါ၏။

